

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

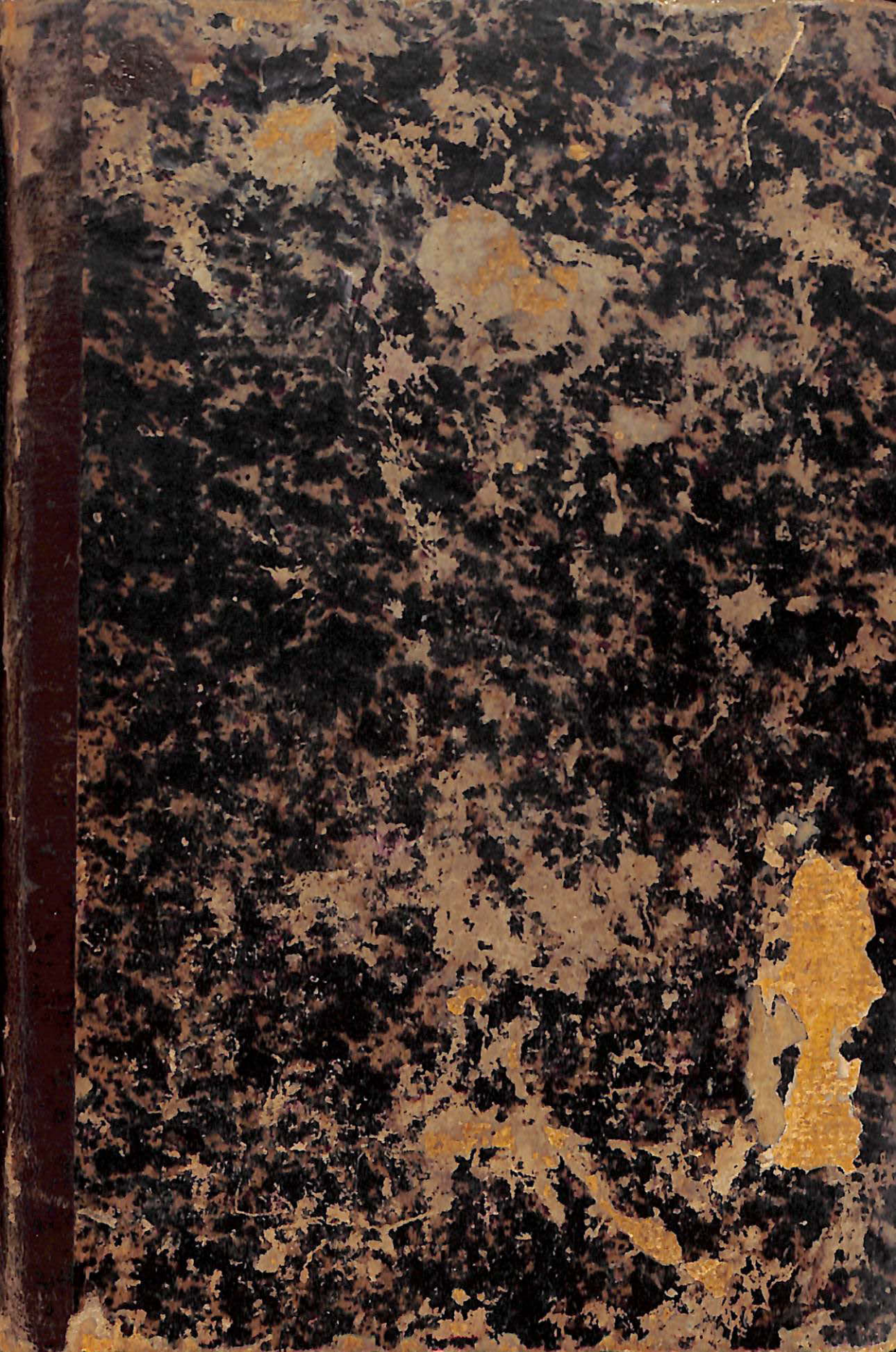
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

(259)

202 142

the

confess

2. *Amorpha*

4/13/17

for each of the following

супр.

1978 1979

ኒዕቲኤ ህክክ

ԵՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ԼԻՍԱՆԸ ՅՐԱՆԵՒ ԿՐՏԷՆ ԼԻՍԱՆԸ ՔԻՒՐՔԻՑԷ

ԿԱՐԱՊԵՒՆՈՒԹՅԱՆ

ፊኑ ልዩ ልዩ ስራ ስራ ስራ ስራ

Ի Խ Ձ Ի Խ Ն Ճ Ի Խ Ճ Ի Լ Տ

የኢትዮጵያ ሪፐብሊክ የፖለቲካ አስተዳደር ዘርፍ
የአካባቢ ጥበቃና ጥበቃ

ՄԱՆԶՈՐԳԼԵՒ ԷՖԳԵՍ. ԳԱՊԻՄԱՆԷՍԻՆՏԷ.

ԻՍԹԱԲՈՒԼՍԻ ԳԱԼԼԵՍԻ 41 ՆՈՒՄԲՐՈՒ ԻՍԻ ԽԱՆԴՆԻ

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Մ Է Ք Յ Ո Ւ Պ

Պուգւլալ չիֆթ լիկնտէ, հէնուզ սապահըն սաաթ տօ-
գուզու վուրմագտա իքէն, մատամ ժօրթ, եալաշնածըզ,
Ֆլէօր-տը-Մարինին օտապընա կիրտի: Մէրսուժէ կէնճ գը-
ղըն ույգուսու զիեաաէսիլէ խաֆիֆ օլտուղունտան, մէր-
գուժէ սայրի օտաաան իչէրի կիրէր կիրմէզ ուեանտը: Գըշ
մէվսիմինէ մախուս օլտուղու սուրէթտէ բարլամագտա օլան
կիւնէշին զիեալարը, Ֆլէօր-տը-Մարինին օտաաը բէնճիրէ-
լէրինին բանճուրլարը աղալարընտան, վէ իչի բէմպէ տատար-
լը պասմա բէրտէլէրինտէն կէշէրէ, օտանըն տէրունինէ
կիւլկիւն պիր բէնք քէսպ իթտիրտիքլէրի միսիլու, մէրսու-
ժէնին սօլղուն վէ թաթլը լէհճէսինէ տախի, միւհթաճ պու-
լունտուղու բէնկի պախշ իլլէմէքտէ իտիլէր:

—Էյ, էվլադմ, —տէտի մատամ ժօրթ մէրսուժէ կէնճ
տիւխթէրին եաթաղը իւղէրինտէ օթուրարադ, վէ անըն-
տան պուս իտէրէ, —նաաըլընըզ, իլլ միսինիլ:

—Համա օլսուն, մատամ. . . թէշէքքիւր իտէրիմ, իլի-
յիմ, պիր շէյսիկիմ եօզ տուր. . .

—Պու սապահ բէքմի էրքէն ուեանտընը. . .

—Խայր, մատամ. . .

—Իէք ալէա էօլլէ իտէ, Պու կիճէ պուրատա միւսաֆիր
գալմըլ օլան մէրգուժ գէվալլը ալիլ իլէ քէնտի չօճուզու,
սապահլաեըն բէք էրքէն կիթմէք իսթէտիքլէրինտէն, գա-
բուլարըն ալըլմաաըլլա հասըլ օլան բաթըրտըլար սէպէպին-
տէն, օրէլքի թաճիլ օլուպ տա վաղթինտէն էվլէլ ուեան-
մըշալընը տըր, տէյի գօրգմագտա իտիմ. . .

36963-66

—Ձէ՛վալլըւար, աճապա մերգումար նի՛ չին օլ գատար էրքէնաէն սլըրադըպ կիթմիշէր տիր:

—Աէսպէսինի պէն տէ պիլմէեօրում, չիւնքի տիւն ադ- շամ սիպին պիր ալ ըահաթըաշըղըրըք կէօրտիւքտէն սօն- ըա, մէրդումանը կէօրմէք իւրէն, կէրէի մտթպախա ինտիմ տէն տէ, օնլար տա բէք եօրիպուն պուլունտուգըսթընը պէեւան իշէ, միւսաատէ տիլէեէրէք, պրիւսգըպ եսթմմաւն կիթմիշ- լէր իտի: Հաթթիւ, պասպ ճաթթէնտէն տիյնէյէսիլտիլիմէ կէօրէ, մէրգումալ ալիլին ադըլմատա պիր ալ նօգսանը պու- լունմագտա իսիշ, վէ մէրգումուն չօճուղու իտէ, քէնտի պի- չարէ բէտէրինի բէք կիւղէլ սուրէթտէ գատըրըպ կէօղէթ- մէքտէ օլտուգունտան, պիլմէն չիթիլիք խալգընըն պատիի թաւսին ու թէհայելիւրէն օլմնշտուր: Յագթաւ, պագթաւ- նաեքնըղ, Մարի, պու կիւն սիգ տիշարընա սօուղա չըգմա- երպ, անճագ սալօնտա ինրալը վագըթթ իթմէլիսինիլ, չիւնքի իւղէրինիլտէ պիր ալ ըսթթիւմ էսէրի պուլունմագտա օլ- տուգունտան, սօնրա տահա զիեատէ ֆէնա օլմնըղ իճթի- մալտէն տիր:

—Յագթաթ, իյի էմնա, մատամ, աթիլընըղ տիլէեէրէք սէօլլէրիմ քի, պու կիւն տէ հէր հայտէ տիշարը չըգմադ- լըղըմ իյթիլա իթմէքտէ տիր, չիւնքի, պու ադշամսաթաթ պէշաւ տպէ Լաթթիթ քէնտի ըահալտանէսինտէ պէնի պէք- լէեհէճէք տիր:

—Լաթին, տիշարը չըգմնըղտա, էմիի պասիթթէթ գար- չը տըր, զիրա, հիւ չիւրհէմ եօգ տուր քի, պու կիճէ սիգ ֆէնա պիր հայտէ պուլունմուշտուղտուր, կէօղլէրինիլ- տէ պիր եօրընպուգ էսէրի կէօրիւմէքտէ տիր, սիգ պու կիճէ ըահաթթ պիր ուլգու ունուհամաթը օլմնըլընըղ տըր:

—Էլվիլէթ, մատամ, հագթընըղ վար տըր... Երէն պիր չօգ հէպէթթամիլ ըրեսալը կէօրտիւմ: Երէն տիւշիւմոն օլ չօճուղուղումա պանա էնվայի իշքէնէնէր վիբէն գա- րընը կէօրտիւմ, վէ էյիմ պէյիմ օլարադ ուեանըպ սըլ- բատըմ... հիճապ խտրէք սէօլլէրիմ քի, մեղքիւր աճալիպ

նէվինտէն օլան զաաֆը տէֆ իթմէքլըք էլիմաէն կէլմէեօր:

—Չօճուղում, սիզին օլ միւսթէլա պուլունտուղունուղ զաաֆ երւիւնտէն չէքմէքտէ օլտուղունուղ իյթիլապը կէօրտիւքճէ, զիեատէսիլլէ պէն տալիի քէտէր տուլմագ- տաեքմ, —տէտի մատամ ժօթ իյհայրէ էսէֆ ու մուհապ- պէթթ խտրէք, վէ օլ հէնկէամոն լա կուպէօղին կէօղլէ- րինին եաշարըպ օլտուղուղարընը կէօրէրէք:

Լա կուպէօղ իրինճի վալիտէսի սըֆաթընը հայիլը պու- լունտան մէրգումմէ մատամ ժօթթ թարաֆընտան զուհուրա կէլմէքտէ օլան մուհապպէթի կէօրտիւքտէ, տահա զիեա- տէ միւթէէսաթի օլտուղունտան, կէօղ եաշարընը կիլլէմէք- նիյէեթիլլէ, մէրգումմէնին պօյնունա սարըլըր, վէ երւիլէ- րինի տէ սինէսինէ տաեաթթալ:

—Ամա՛ն եա բէպիւրիմ, Մարի, նէ՛ օլտուրտունուղ, սի- զին պու հայինիլ, պէնիմ աշուրի մէրթէպէ մէրադ ու էն- տիլէմի մուհիպ օլմագտա տըր:

—Աֆվընըղ տիլէրիմ, մատամ, պիլմէմ, պէն տէ պիլ- մէմ, իքի կիւնտէն պէրու իւղէրիմոն պիր աճալիպ հալ վա- գը օլմագտա տըր, արալըղ արալըղ զալլիմէ պիր սըգլէթթ պասմագտա տըր... վէ քէնտի իսթիլիմէ գարըն օլտուղու- հալտէ, կէօղլէրիմ տօլմագտա տըրլար... իւղէրիմոն, ֆէնա ֆէնա հայլըր զուհուր խտէճէկիւն տալիլ, կիլլի պիր տույ- լուր էսէրլէրէ հիւս իթմէքտէյիմ... էվէշասթը, էօլլէ գանն խտէրիմ քի, պէնիմ պաշլմտա պիր ֆէլաքէթ տօլաշմագ- տա օլմալը տըր...:

—Մարի... Մարի... Եէրէ պիր տահա ֆիքրինիլէ պու- եօլտա խէեալի գօրգուրար կէթիլրէրէք, տիւշարը էլէմ ու մահուլնիյէթթ օլտուղունուղու կէօրիւր իտէմ, պիլմիշ օ- լունուղ քի, սիլլէ կիւճէնիլպ թապիր խտէճէկիմտիր:

Պու հէնկէամոն, չիթիլթիլին խըտմէթճի զըզարընտան Վըտին նամ քէօլլիւ գըլըր, մէրգումմէնին գալտուսունու վուր- տուգտան սօնրա իշէրի կիրտի:

—Նէ իսթէրսինիլ, Վըտին, —տէտի մատամ ժօթթ:

—Մատամ, Արնուվիլ չիֆթիկինտէն, մատամ Տիւպ-
բեյը թարաֆընտան, Բիէր արապա իւլէ կէմիւշ, վէ զաթընը-
զա խիթապէն տախի շու մէթմուպու կէթիբուիւ տիր, վէ
մէրգուման սեյրէտիկինէ կէօրէ, բէք մուգթապի վէ բէք
տէ միւսթմաճէ խիւլ, —տէտէր Վլոտին:

Մատամ ժօթթ, մէզ քիւր մէթմուպու, Էրաքէք սէս ի-
ւլէ, շու աթիտէքի սուրէթտէ օղուտու,

—«Աղիզէմ մատամ ժօթթ, սիզէ պիւլիւք պիր բէճամ
վար տըր, սիզտէն պիւլիւք պիր տօսվլուդ թալէպ խտէ-
րիմ, էկէք պէնի պիւլիւք պիր զայլէ վէ պիր սըզընթըտան
գուրթարմադ խաթիբ խնէիդ, հէման չիմտի պիղիմ չիֆթ-
իկիէ թէշըթի իթմէլիսինիդ. պիղիմ Բիէր իւլիէ թարաֆը-
նըզա կէմիւշտիր, սիկի պուրասա ալըպ կէլէճէքտիր, վէ Էր-
նէ էյլէտէն սօնրա տա, սիզին չիֆթիկիէ կէօթիւրէճէքտիր:
Պաշըմտա էյլէ պիր զայլէ վար տըր քի, նէ Էարաճաղըմը
շաշըմըշըմտըր. չիւնքի, Մ. Տիւպրէզ տէ պուրատա օլմա-
Էրպ, Բօնթօաղա Էարաղըլարընըր սաթմանէ կիթմիլ օլտու-
զունտան, Էալընըզ գալընըմտըր. խմտի, կէրէք սիկին վէ
կէրէք Մարինին մուսվէնէթիսիզէ միւրաճատթ խաիպ պէ-
լէմէքտէլիմ: Ղլարանըն քէնտի գըզգարտաշը մազամընտա
սէվմէքտէ օլտուզու Մարիէ սէլամը վար տըր, քէմալի իշ-
թիկազ վէ սապըրաղըլըզ իւզըէ, քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ
տիր: Ղայրէթ խաթիկ քի, սաաթ ըն պիրէ գատար կէլէ-
սինիդտէ, էյլէ թատմընը պուրատա խաթիսինիդ»:

Տօսթու սաորզընըզ,
«ՏԻԻՊՐԷՊՑ ԶԷՎՃԻՍԻ»

—Նէ՞ վար տըր ճապապ, —տէտի մատամ ժօթթ Յիէօր-
տըր—Մարիէ, —հէլէ համո օլտուն քի, մէթմուպուն Էա-
ղըլըր թարաֆընտան, էյլէ քէտէր խաթիկէճէք աղըր պիր մատ-
տէ պուլունտաղըր անալըլմազ տա տըր...

—Մատամ, պէն տախի սիզին իլէ պէրապէր կէլէճէք-
միլիմ, —տէ յի սիւալ կլլէտի Յիէօր-տըր—Մարի:

—Կէրչի սիզին պիրիբաէ կէլմէնիդ, էմրի պասրէթէ
գալըր տըր, չիւնքի հափա բէք սուգ տուր, լարին, պու-
ճիւմէ իլէ տախի, —տէտի մատամ ժօթթ, —շու մէնֆալթ
տա վար տըր քի, պիր ազ ալըլըպ էյլէնմիլ օլաճաղընըզտան,
պիր կիլճէ քէնտինիդի մուհաֆազա իտէճէք սուրէթտէ կի-
լինիպ լաղըմ կէլէն շալլարա վէ մանթարա սարըլարազ
կէլտիկինիզտէ, մէզքիւր ուժֆաճըզ պիր Էօճուլուզուն, միւ-
ֆիտ օլաճաղընտա չիւրհէ Էօզ տուր...

—Լարին, մատամ, —տէտի լա կուալէօզ պիր ազ տիւ-
չիւնտիւքտէն սօնրա, —սաարը քի սէյլէտիմ, պիղիմ միւհ-
թէրէմ բէտէր, պէնի ազաամ, սաաթ պէշտէ, րահիպա-
նէտէ պէքլէլէճէքտիր, անը նէ Էարալըմ:

—Հազգընըզ վար տըր... Փազաթ, զարարը Էօզ տուր,
Էրնէ սաաթ պէշտէ ալաթթ խաթիբիդ, էմրի օլունուզ:

—Ա՛հ, թէշէքքիւր խաթիւմ, մատամ, պիլմէզսինիդ, մատ-
մաաղէլ Ղլարա իլէ թէքըրաբէն կէօրիւշէճէք օլտուզումտան
սուլաքը, նէ՞ գատար մէմուն վէ մէքուր օլմազտաքմ:

—Ա՛, Էրնէմի, Էրնէմի, —տէտի մատամ ժօթթ, հալի-
մանէ պիր թայիկ պիւզըէ, —հաթուլէ Ղլարա... տիմէք-
տէսինիդ, հալէ մէքուրմէնէ հաթուլ սըֆաթընը վիմէք-
տէսինիդ, հալպու քի, տիգաթ իթմէքտէ տէլլմիսինիդ,
մէկէրիլ մէքուրմ տէ սիզէ, քէնտի խաթիկի վիլտիկինտէ,
հաթուլէ սըֆաթընը իլալէ կլլէմէքտէմի տիր:

—Խալը, մատամ... —տէ յի ճէվապ վիլտի լա կուա-
լէօզ, հիւճաղընտան նալի կէօլըլի Էօնիւնէ պազարազ,
չիւնքի պէն... էվլիթ պէն...

—Սիզ տայիմա, քէնտի քէնտինիզէ, պիւլա ինսաֆ տէրտ-
լէր պաղըլաքըպ վէ տէրտլէր արթըրմազըլըր տիւչիւնմէք-
տէ օլան պիր շօհուգաւունուզ. տահա չիմտի պանա վիլտի-
կինիզ վատինիդի ունուլմազտաքնըզ. հայտէլինիդ սիզ,
ալճազ սազլաքէճը օլան էլպիսէլէրնիկի շարուգ կլլէրնիկի,
չիւնքի սաաթ ըն պիրտէ Արնուվիլ չիֆթիկինտէ պուլունա-
ճաղըզ տըր:

Պատէհու, մատամ Ժօրժ, Դօտին ինձ տնշարը չըզտը, վէ մէրգուձէնէ,

— Ինտինդ, սէօյլէ յինդը Բինէրէ տէ, պիր աղ պէքէսին, պիր տէ յիմոն չնտ տագըզաւանն հալըր օլուրուզ, — տէտի Պու միւքեալէմէտէն ետրբմ սաւաթ գատար սօնրա, մատամ Ժօրժ ինձ Յլէօր-տը-Մարի, Փարիս Տիվարընտա պուլունան պիւլիւք չիֆթիլը սահալպէրինն խթիմալ իյլէաիքլէրի պիւլիւք պիր տրապտեա պինտիլէր: Մէդքիւր արապտեա ալէա վէ գուվլէթիլ պիր պարկիւր գօշուլունաջ օլուզ, վէ Բինէր տաթի արապաճըրըզ մէնմուրիյեթիլնի իճրա իյլէմէքտէ օլտուղունտան, Անուվիլ չիֆթիլիկինն կիթմէքտէ օլտն չաեք չիմէյէր ինձ միւղէ յէնն եօլտան սիւրաթ իւզըն կիթմէկէ պաչաւտըլար:

Մ. Տիւպրէօյիւն ինյէմէքտէ օլտուղու մէդքիւր միւլքէմէլ չիֆթիլը, վատէ Եպինյէլէրէ վէ միւթէատտիա թարալարա վէ սայրիլէրէրէ մայիլ օլուզ, վէ մատմօպէլ Սէ-գարին տը նէարմն իաթ, քէնտի Եպինյէր թտարուրունտա պուլունտուղու հալտէ, Մ. լը տիւզ տը Լիւսնէյ ինձ ագաթ իզրիվաճընտա ճէհէզ կէթիլիվ յօլտուղունտան, օլ թաւափարաճա Եհէմիլյէթիլն ալիմէսի պուլունտագտա խոի:

Բինէրն գամըլարը լաթըրտընրտան, մատամ Տիւպրէօյ, Յլէօր-տը-Մարի ինձ մատամ Ժօրժուն կէլմէքտէ օլուրալընըր ֆարք խտէրէք ինտիլ գարըլաւմը, վէ մէրգունմէլէր տաթի աղապատան ինտիլլէրինտէ, քէրիմէսի Դլարա պիրիլքտէ օլտուղու թագաթրտէ, քէմաի մէսէլլէթիլ իւզըն գապուլ իյլէմիլէր տիր:

Մատամ Տիւպրէօյ անճաղ էլլի չաղարընտա պիր գաւորն օլուզ, վէ քէնտի սիմալընտա իսէ, պիր Էսէրի հալալէթի վէ խաթըրնիաղի միւլահէտէ օլունտագտա խոի. վէ քէրիմէսի Դլարա տաթի Էսմիր կիւզէլի, մաի կիւզլիւ, թագէ վէ բէմզէ եանաղը պիր տիւլթէրի բաթիլէ օլտուղունտան, լէհճէսինտէն, պիր սաֆիլթիլ գաւորիյէ վէ պիր բէհֆէթիլ ֆըրթիլի ինձ մէկուրէ պուլունտուղու անալըրնագտա խոի:

Յլէօր-տը-Մարի, մէրգումէնին, չէհրիլէրէ մախսուս օլտուղու հալտէ պիր էլպիսէ կիյինմէլիա տէ, քէօյլիւ գըլլարը էլպիսէլէրիլէ միւլէպպէտէ օլտուղուն կէօրաիւքտէ, քէմաի թէաճճիւզ իւզըն սըլլանըզ պօնունա տարըրտ:

— Աճալիպ, Դլարա, սիւզ տէ մի, սիւզ տէ մի քէօյլիւ էլպիսէսի կիյինմիլ սինիլ տիր, — տէտի մատամ Ժօրժ, մէրգունմէ կէնճ գըլը գունճգլաւարալ:

— Մէկէրիլ Դլարա տաթի քէնտի հէմիլիլիսի Մարիլէ պէնդէմէլի, վէ անըն կիպի կիյինմէլի տէլլէմի տիր, — տէտի մատամ Տիւպրէօյ: Էլվէթ, Դլարամըզ իյնն տաթի Մարի կիպի չուհատան «գալաքի», վէ տիմաիլն ֆիսթան ետըլմատըզճա, վէ Նիհայէթ, հէր ճիհէթիլ օնա պէնդէմէտիքճէ, Երիւրէ կիլաճաթ օլմամըլտըր... Փաղաթ, աղիլէմ մատամ Ժօրժ, — տէտի մատամ Տիւպրէօյ, — պըրազալըմ պունարը քէնտի քէյֆլէրինն տէ, չիւնքի, հալլիլէ պիր պիրիլլէ սէօյլէչիպ գօնուլաճաղ քիմ պիրիլ նէ գատար չէլլէրի վար տըր, հայտէլինիլ պիր կիտէլիմ քի, սիզն չու պալըմտա պուլունտան տագաւաքտը նաղու պէեան իսէլիմ:

Մէրգումէլէր սայտիս կէլտիլլէրինտէ, Դլարա ֆլէօր-տը-Մարիի ծաղըն պալընտա էն ալէա պիր եէրտէ օթուրթտու, քէնտիսի տէ կիտիլ Էսնընա օթուրտու, Էնվալի հիւրմէթ վէ իյթիֆաթըլար իթտի, վէ մէրգումէնին էլլէրինն թուրթաղ, իւչիւհիւզ իւչիւլէմէքտէ օլմալընը թաճիթը նաղալըր տիզգաթի ալալ, վէ թէքրարէն թուրթուզ գունտուրաւարաղ, վէ, «ա՛հ, խալինէ գըզ, պէօյլէ պիրի ունուտուրունտա, հիւ կէրէզ սին, հա՛» տիլէրէք, վէ եալալաճաճըզ սէօյլէեքէք, թաթըլ թաթըլ սիթէմէր իյլէտի:

Յլէօր-տը-Մարի ինձ ապէ Լարթթ պէնինտէ, բաճիպլաննէ Էսնիլաթ վուգուա կէլմիլ օլտն միւքեալէմէկի տէրխաթըր իտէնլէր բէք ալէա պիրիլլէր քի, մէրգումէն, Դլարա թարաֆընտան զուհուրա կէլէճէք օլտն, վէ խալինէթի գալպիլիսէսինտէն նէլէթ իթմէքտէ պուլունտան հիւսնի հիւրմէթ վէ Նիւաղիլի, քէնտույի շայէաթէ կէօրմէկէքտէ օլմատը Էֆ-

քեարքնա մէսնի, մահճու պիտէնթէ զարըըզ պիր մէսէր-
բէթ վէ պիր գօրգու իւզրէ դապուլ իսէճէք իտի :

Մէրգու մէ կէնճ գըղար պիր թարափտա օթուրարագ
քէնտի մուհապպէթ լէրինէ տէվամ իլլէտիքէրի հալտէ, պե-
րու թարափտա վալիտէքէրի տալիս, քէնտի միւսահապէթ-
լէրինէ պաշլամագտա իտիլէր :

— Էյ, նէ վար տըր պազալըմ, աղիզէմ մատամ՝ Տիւպ-
րէօյ, — տէտի մատամ փօրթ, — պէնի իսթէմէքըլբտէն ասը
միւրատընըզ նէ իտի, պուսուրուսուզ սէօյլէյնիզ, էլիմ-
տէն վէ ալիլմտէն կէլէն խըտմէթի իճըպէ հազըր ու միւն-
թաղըր պուլունմագտա երմ :

— Սման ես Բէպլիմ՝ պիլմէզրինիզ, պաշլմտա պիլիւք
պիր պէլա վար տըր . չէօյէ քի, զաննքմա կէօրէ, պու պի-
ղիմ չիֆթ լիկիմիզ, մատամ տիւչէս տը իւսնէյն թահթը
թէսարուփունտա պուլունմագտա տըր, վէ պիղիմ տէ ի-
չիմիզ, տօղրուտան տօղրու մէրգու մէ իլէ ճէրէեան իլլէ-
մէքտէ տիւր . . . չէօյլէքի, պու չիֆթ լիքճէ իլէ, գօճասը Մ.
տիւգիւն քէհնա տըր ալազ գարըշմագտա տէյլի տիր :

— Էօյլէ մի, պէն պուսու պիլմէքտէ տէյլի իտիմ :

— Շիմտի օլ պապտէ սիզէ մալիւմաթ վիրմէք իսթէմէք-
լիկիմին սէպէպինի անլարընըզ . . . Տիւքտի քի պիլզ չիֆթ-
լիկին քիրատընը, ես պիլգաթ մատամ տիւչէս, վէ եախտ
քէնտի պաշ պէսթէմէսի օլան մատամ Սիմօն վիրմէքտէ
իտիք : Մատամ տիւչէս հէր նէ գատար պիլազ աթէչի մէշ-
րէզ իսէ տէ, բէք իլի պիր գատըր օլտուղունտան, վէ մէր-
գու մէ իլէ իշ կէօրմէքիքտէ, հէրքէս զիտատէսիլէ պիր մէմ
նունիլիէթ հիտա իլլէմէքտէ պուլունտուղունտան, կէրէք
Տիւպրէօյ վէ կէրէք պէն, մէրգու մէ ի հօշուտ իթմէք իլլին,
ուղրունտա ֆէտայի ճան իլլէմէքիլէ գատար հազըր պու-
լունմագտա իտիք . . . վէ հօշ, պու տա պիլա սէպէզ տէյլի
իտի, պէն զաթէն մատամ տիւչէսի, թա բէտըրի միւթէվֆա
բըրէնա տը նօարմնուն վազթիստէն, ուֆանըզ չօճուղու-
ղունտան թանըմագտա իտիմ, չիւնքի, պազէն բէտէրի իլէ

պուրտեա կէլիպ կիթմէքտէ իտի . . . Նիհայէթ մէրգու մէ,
պու տէֆա չիֆթ լիկին քիրատընը, ալթը այ էվլէլինտէն թա-
լէպ իթմիշ իտի . . . վէ մէպաղը մէգպուրտա ազ պիր չէյ
օլմանըպ, գըրզ պին ֆրանգ իտի, վէ մալիւմ եա, էօյլէ եէք
զալէմտէն գըրզ պին ֆըրանգը վիրմէքիք տէ գօլայ օլ-
մատըրընտան . . . պիղիմ Գարանըն ճէհէլի իլլին հազըրու-
եքպ սազլամագտա պուլունտուղունմազ բարալարը, սարը
սարը իրալար օլտուղու հալտէ, իսթէտիկինին ֆէրտալը
կիւնիւ չըգարըպ վիրմիշ իտիք . . . ահ, պու գէնկին գատըն-
լար, սիւս ու տարալթ եօլունտա, նէ գատար չօգ իսարաֆլար
իթմէքտէ տիրէր . . . մազաթ, շունուտա ունուլթմամ սէօյ-
լէմէ կէ քի, մէրգու մէ մատամ տիւչէս էվլէլէրի պէօյլէ տէ-
յիլ իտի, բարալար վազթիստէ տըլըշ ալմամըշ վադիֆէ-
սինտէն իտիրճ իտի, հալ պու քի, եալընըզ պիր սէնէտէն
պէրու, պիլթիւն պիլթիւն տէյիլիմիշ տիր :

— Մատամ Տիւպրէօյ, հալէա սիղին չիմոյլէ գատար
սէօյլէտիքըրէրինիզտէն, նէ պէնի չաղըրմանըզն սէպէպինի,
վէ նէ տէ պէնիմ եարաճաղըմ պիր խըտմէթի, հէր նէ իսէ,
անլաեմամըլըմ տըր :

— Շիմտի անլատըրըմ, չիմտի անլատըրըմ, պուսլարը
սիզէ սէօյլէմէքըլբտէն միւրատըմ պաշազ պիր չէյ օլմա-
եքպ, իլլա մատամ տիւչէսին հազգըմըզտա զաթէն տէր-
քեալ օլան էմիլիէթի քեալիլէսինի անլաթտըրմագ տըր
. . . Պունտան տա գաթիլալար, պիղիմ Գարա օն իքի եա-
խտ օն իւշ չաղարընտա իքէն, մէրգու մէ կիւքալարը, վէ
քէնտի բէտէրի տալի կիւքահալըր օլմաշ տուր . . . վէ չօգ
տա իքրամըր վէ հէտիլիէրի եարմիշ տըր . . . Պիր տէ տիւն
ազալամ, բաթմատան, մատամ տիւչէս թարափընտան, շու-
մէքթուպու ալմըլըմ տըր :

« Աղիզէմ մատամ Տիւպրէօյ, հէր հալտէ, եարըն ազ-
լամա գատար, մէյլէ պաղէսինտէքի ուֆագ տայիլիլէրի,
կիւղէճէնէն հաղըրաթ մանըզը արզու իտէրիմ, հէր նէ քի,
մէսէլա հալըլար, բէրտէլէք, վէ սպիլէ վէ սպիլէ նաղլ իթ :

տիրերէր, պիր սուրբծի մանթապամանէ վաղ իմտիրմէ-
տխնիկ: Վէյնաւը, հիւ պիր շէյ Երսիւր օյմատըզանն պաշ-
գաւ, միւմքին օլտուրմէ մէրթէպէ տախի, Է-հ-Է Է-հ-Է Է-հ-Է
հ-Է օլմայը տըր . . . » Է-հ-Է Է-հ-Է Է-հ-Է Է-հ-Է, իշիտիւր Ե-
մուսուուուղ, մատամ Ժօրթ, հայթիմ մէզքիւր լուղէթին
այթընա տիգզաթ իշարէթի օլարազ, պիր տէ չիզկէ չէթիւ-
միշտիր, — տէտի մատամ Տիւպրէշ, Էֆրեարընը սիւալ
թարղընտա մէրզումէ տօթիունուն երիզինն պագարազ,
վէ պիր խէշէնանը տէրուն իւզրէ պուլունարազ:

Պատէհու մէրզումէ, մէզքիւր մէրթուպունն պագըյ-
եհտինի, շու աթիտեթի սուրէթտէ օղումանն պաշլատը:

«Վէ պուլունանն նէմիկին տէֆի իշին, չիւնքի խայի վա-
զըթտան պէրու քիմնէ օթուրմազտա օյմատըղընանն, թա-
պիաթիլլէ նէնաը պիր հալտէ պուլունմաշտա օյմալը տըր,
մէզքիւր տայիրտէ, կիճէ կիւնտիւղ ամէշ Էագորըզլու-
սըթտըրմալըսընը: Վէ օլ կէշէնէր օլտն զաթիմ տա, լազըմ
կէշէն հիւլմէթ ու թիպէթի հիմմէթ իթմէյի, վէ Էագորմա-
ղընըզ հիւրմէթ ու թիպէթիմնէ, թըպըր քէնտիմէ օլմուշ
տուր կիպի մազպուլէ կէշէնէկինի պիլմէիտինիկ: հայթիմ
Էեշտին պիր տէ թաթիլլէնամէ վիրմիշտիր, վէ մէզքիւր
մէրթուպտա տախի, տայիմա թաթաֆընըզտան զուհուրա
կէլմէրաէ օլան, վէ պատիթի մէմուսիլլէթիմ պուլունան
հիւսնի մուամէլտէն պահա իլէ, այնի սուրբծի տէ մուամէլ-
նիզի իլթիմա իլլէմիշտիր: Իմտիր, հիւ չիւրհէմ Էագ տուր
քի, քէնտի ինամնիլլէթ վէ ուպուտիլլէթինիկ իթմիլազըն-
աւ, վէ ումարըմ տա քի նէզաթէթ տայիրտէթին թէնամուղ
իթմէրաթիլլէ Էֆրեարընա զահիպ օլմաւարազ, պու պապ-
տէ տախի, պատիթի մահուղիլլէթիմ օլամազպընը տըր:
Ատիթ, աղիլմ մատամ Տիւպրէշ, պէնիմ թարաֆըմտան,
քերթմէյի բաքիզ վէ հոսէնէնիլլէն երիզընի պուս իլլէ-
լէմէնիլլէ, վէ հոսէգընըզտա տէրտա պուլունան հիւսնի
թէլլէթհիւ Վէ մուհապէթիմի սլէր տէվամպիլլէնիլլէ թէ-
մէննի իտէրիմ:»

«ՆՈՐՄԱՆ ՏԸ ԼԻՍՆԵՑ»

«Ինթար, կէշէնէկինի թաթիլլէն իլլէաթիլլէմ զաթ, Էա-
լըն աէյի օ պիր կիւն ազլամ իւզէր օրաւա վաւըլ օլուր-
նաւըլ քի իշար իթմիշտիր, թէքարէն իշար իլէ, մէզ-
քիւր տայիրէյի, միւմքին օլտուղու մէրթէպէ Է-հ-Է Է-հ-Է
Է-հ-Է պիր հալէ վազ իթմէրիկի ունուլմամանըր լէնա իւ-
տէրիմ:»

— Բ-հ-Է Է-հ-Է Է-հ-Է, Է-հ-Է Է-հ-Է օլտուլունուղ, աղիլմ մա-
տամ Ժօրթ, մէզքիւր մէշլուն լուղէթին ալթընա պիր տէ
չիզկի չէքէրէր, տիգզաթ մախտուսմիղի տալէթ իլլէմիշ-
տիր, — տէտի մատամ Տիւպրէշ, տիւսն տը իւսնէյին
մէրթուպունու ճէպինն վազ իտէրէր (*):

— Բէք ալէա, նէ վար տըր պունտա թէլալ վէ մէրազ
իտէնէք, բէք սատէ պիր շէյ տիր, — տէտի մատամ Ժօրթ:

— Նաւըլ թէլալ վէ մէրազ իտէնէք պիր շէյ Էագ տուր,
նաւըլ բէք սատէ պիր շէյ տիր . . . Տիւմէր տիր քի սիզ, ա-
պըլ մատտէնի անլամատընը, կէօրմէտինիկ մի, մատամ
տիւլէն նէ տէտիմ, մէզքիւր տայիրէնն, միւմքին մէր-
թէպէ Է-հ-Է Է-հ-Է պիր հալէ վազ իտիլմէնիլլէ, իսասէ-
թէն թէնպիլլէ իլլէրիմ տէմիշտիր. վէ իշմէ պէնիմ տէ զալլէ
վէ թէլալըմ մուհիպ օլան շէյ պուլ լուղէթի օլտուլունանն,
փղին զալլըզ զահմէթ չէքէրէր կէլմէնիլլէ լէնա իլլէմիշտիր:
Էէրէք պէն վէ կէրէք Գլարա, իրիմիլ տախի, մէզքիւր
րահպի իտիլմէնէք (զմֆօրմապլ) լուղէթիլլէ, նէ տիլմէր իս-
ճէտիկինի անլամազ իլլին, զաթալըզ բաթլամըզ իսէ տէ,
պիր տիւրլու անլամազ պիր շէյ Էագորա վիրմէտիր . . .
հայթիմ Գլարա, Վիլլի-լը-Յէլ մէրթէպինտէ խայիլ վազըթ
թահալիլ ուլում իտէրէր, թարիլ վէ ճօրաֆիտա տէրալէ-
րինտէ նիլլէ միւրեմֆաթլարա տա նայիլ օլմուշ իրէն, կիւն

(*) Պու բահիթ իտիլմէր լուղէթիլլէն Պրաւորզմաթ Էմֆօրմապլ
լուղէթի օլուղ, պիլ պէլլէ թէրնէմէ իթմէրիկի միւնտիպ կէօր-
միւլէրա տիր, լաքին, զանընըզաւ, Էթմէ-Ալի, մէզքիւր լուղէթ
իւղէրնէ պու զատար Էթլլէմէպլլէ, քէնտիլլէ պիր շէյ անլամ-
ալըմաթ իթմէլլէ օլմալը տըր:

անլատեամամբը տրը . . վեհաալը, մեզ քիւր տնայիպ լուղէթ է օ տախի պէնտէն դիեատէ միւնասիպ պիւր մանէտ վերէմէմիշ տիր . պէնպէսլի ետ սերայլարա, վէ ետսիտ երեքսէր տայլր բէլէրէ մախտաւս պիւր լուղէթ օրմայլ տրը . . ֆազաթ, չիմ տի մէսէլէ, մեզ քիւր լուղէթին, գանդի սընքֆ վէ գանդի տայլրէեէ պիտ օրմաընտա օրմաերպ, իլլա մատամ տիւ- չէսին նէ տիմէր խթէմէսինի անլանբա գարաբ վիրմէրտէ տիր . նասըլ քի կէօրմէքանէսինի, նէ գատար մէրազ օլու- նաճազ պիւր չէյ տիր, չիւնքի մէրգուսէ, մեզ քիւր լուղէ- թի իքի բէրրէ թէքէրրիւր ինմիշ, վէ իքի տէֆասընտա տա- խի ղիլրինտէ չիզկի չէքէրէք, տիգգաթմըքըր տալէթ իյ- լէմիշտիր :

— Հո՛ւ, անլատամ չիմտի, հէյ Ալլահ իլիլէր վիրսին սի- ղէ, պէն մեզ քիւր սըրըր աղիմի հալլու իլզահ իտէպիլիրիմ, — տէտի մատամ փօթի կիւլիւմանէեէքէք, — գօնֆօթթմապ տիմէք, պէօյլէ սըրայլարա, բահայթ խտիլմիշ, վէ կիւղէլէնէն ըսրտըմըշ, վէլհաալը, իճրայլի պէյթիւթ լէթ պապընտանէ եքսիք վէ նէ տէ ֆապլա հիւ պիւր չէյ պուլունմաւարազ, բէք միւքէմիլէ պիւր հալ վէ սուրէթմտէ պուլունտուն, տիւ մէք տիր . .

— Հէն Ալլահ բազի օլտուն սիլտէն, անլատամ, ֆազալթ, էօյլէ օլտուղու թագաթրտէ, տահա ղիեատէ տիւշարը ղայլ- լէ օլտամ ճայիլդ տիր :

— Սէպէպ :

— Չիւնքի մատամ տիւշան, հալը, մօպիլեւա, վէ տահա պիւր չօգ չէյլէր լազըրտըրը իլլէմիշտիր . հալ պուքի, պիւ- ղիմ պուրատա նէ հալըմըզ վար տրը, վէ նէ տէ միւքէմ մէլ վէ միւղէլէնէն էշեամըզ. պուլունտան էշեամըզ հէք ա- տի չէյլէր տիրէք, վէ պուլունտան տա գաթինաղար, պիւ- մէմ քի, կէլէնէք օլան զաթ, էրքէքի տիր, եօգսս պիւր գատըն մը աքը, չիւնքի, օլ խուտաւ տայլր հիւ պիւր իւա- բէթ եօգ տուր, վէ պուլա իլալէթին չու տա վար տրը քի

պուլնլարըն քեաֆիէսի, եարըն աղշամա գատար քեաթիլէն հաղըր խտիլէնէքէք տիր . . Շաղըրտամ դալորմ, պիլմէմ քի նէ եաբաբեմ, պուրատա էօյլէ չէյլէրին ճէլպ վէ թէ . հիլիէնէն տայլր հիւ պիւր գօլայլըզ պուլունտաւ տէ- լիլ տիր . խիւ տա ալիմ, մատամ փօթի, պուլնլարը տիւշիւն- տիւքէն, աղըր մ պաշըմտան ուշմաղտա տրը :

— Ալքին, վալիլաէնիլիմ, — տէտի Գլարա, — չիմտիքի հալ, պէնիմ օտանըն էշեաք օրաւա նազլ խտիլէ տէ, վէ պատէհու, իլզիլիպ խտին չէյլէր ճէլպ վէ թէտարիք խտի- լինէնէն գատար, կիտիլպ պէն տէ իւշ տէօթի կիւն Պուզլալ չիֆթիլիկիւտէ, Մարիին եանընտա գալաւամ, օրմաղմը :

— Սէնին օտանըն թագըմլարընմը, ա չօնուղում, մէ- կէրլի, սէնին օտանըն թագըմլարը, միգատարի քիֆայէտէ կիւղէլմի տիրէք քի, անլէրի օրաւա նազլ խտիլմ, — տէ- տի մատամ Տիւպրէօյ ումուղլարըն սիլքէրէք, — մէկէրլի միգատարի քիֆայէտէ . . էպլէթի, միգատարի քիֆայէտէ գօն- ֆօթթմապը տա տրըլար . . իշիթմէսին մի, մատամ տիւշան նէ տէմիշտիր . . Աման եա Բէպլիմ, աման եա Բէպլիմ, պէօյլէ լուղէթլէրինէքէտէն տէ պուլուպ խթիմալ խտէրըր :

— Տիմէք տիր քի, մեզ քիւր քիւշիւք տայլրէտէ, քիմնէ օթուրմաղտէ օրմաերպ, էօյլէ պօշ տուրմաղտա տրը, էօյ- լէմի, — տէյի սիւալ իթտի մատամ փօթի :

— Շիւքհէսիլ, մէլ քիւր տայլրէն, չու պիլիմ մէյլէ պաղ- չէսինտէ պըքճա պիւր հալտէ պուլունտան քիւշիւք վէ պէ- եազ պիւր էվ տիր : Մէզ քիւր խանէի, Մ . բրէնա, հէնուզ մա- տամտիւշն գըզ իրէն, քէնտիլիլէ պէրապէր պաղէն պու- րաւա կէլտիկիւտէ, բահաթ իթսին նիլիէթիլլէ, խասսէթէն անըն իլին եաբաբըմըշտրը : Մէզ քիւր խանէտէ իւշ գըթն կիւղէլ օտաղար պուլունտուղու կիպի, մէզ քիւր պաղէնին ուճուտա տալի, Սիւլիս ուսուլինէն եաբըմըզ պիւր սիւտիա- նէ վար տրը . չիւնքի, Մ . բրէնա, մէզ քիւր սիւտիանէի տա- խի, կիտիլպ տէ սիւտ տայլր սանաթլար իլէ մէշուլ օլա- բազ էյլէնսին մազսէտիլլէ, բէգալիք խասսէթէն մէրգու-

մէ իշին, ինչա վէ թէրթիպ իթտիրմիշ տիր։ Մերգումէնին ազտը իգտիվաճընտան սոնրա, եայլնը իբի տէֆա շիֆթ-իկէ կէլտիկինի կէօրմիլ շիւղտուր, վէ մէգքիւր իբի տէֆա կէլիշինտէ տախի չօգ տուրմաեղա, իլլա օլ քիւշիւր տայրե-տէ, անճազ պիր գաշար սաաթ էլլէնմիշտիր։ Իւր կէլիշինէ ալթր սէնէ օլմուշտուր, վէ . . . պէրապէր օլտուղու հայտէ, աթ իլէ կէլմիշ իաի։

Պատէհու, մատամ՝ Տիւպրէօյ, Ֆիէօր-տը-Մարի իլէ Կլա-րա, օրատա հազըր պուլունտուղալըր ճիհէթէն ծնտան զի-եատէ պիր շէյ սէօյլէեհէմէհէկինի կէօրտուրկիւնտէն։

— Իհհայէթ, նէ գատար սէօյլէսէմ՝ նաֆիլէ տիր, գու-րու լազըրոր իլէ իշ պիթմեղ, վէ պէնիմ զայլէմ վէ մէրա-գըմճա տա պիր ֆայիտէ օլմաղ . . . Խմտի, աղիզէմ մատամ՝ Ժօթ, պունա պիր չարէ, պունա պիր տէրման տուր շիւնիւնիւղ, պէնի պու տէրտտէն իւնլատէ հիմմէթ խտինիղ, — տէտի։

— Իէէք ալէա, լաքին, սիղ պունա էվիլէլա չունու սէօյ-լէ յինիղ, չիմտի պու տազըրգատա, մէգքիւր տայրէնին էշ-եալըր նէ՝ հալտէ պուլունմադտա տըր . . .

— Էն պիւլիւք օտատա, եէրտէ հաուրտան պաշգա պիր շէյ պուլունմադտա տէլիլտիր, վէ էշա օլարադ իաէ ան-ճազ պիր գամիշ գանարէ, քեղալիք գամիշտան գօլթուղ-լար, վէ պիր թրաբէգա, վէ պիր գաշ թանէ տախի սան-տալիլիէ վար տըր, իշթէ պու գատար։ Շիմտի պու հալտէ իաէ, թամամ պուլունմադտա տէլիլէն էմր ու արղու իլլէտիկի կի-պի, բէք դօնֆօրթապլ ախիւք օլար, էօյլէ տէլիլմի։

— Խմտի էօյլէ օլտուղտա, էկէր պէն սիղին եէրինիղտէ օլա իտիմ, նէ՝ եալար իտիմ պիլիլմիլինիղ, հէնուղ չիմ տի սաաթ ծն պիր տիր, տօղրու փարիսէ իշիւղալըր վէ ազ-լը պաշընտա պիր ատամ կէճտէրիր իտիմ։

— Իշթէ պիլիլմիլ քէհէա . . . թամ տէտիկինիղ կիպի պիր ատէմ տիր։

— Ալէա՝ . . . մէրգում իբի սաաթտան փարիսէ վաալը օլար, Խմտի, տօղրու Շօսէ-տ՝Անիլէնտէ վազը թարիլէր-

լէրտէն, հէր գանդիսի օլար իաէ օլտուն, պիրինէ կիլմէլի, վէ չիմտի սիղին իլէ, կիտիպ մէգքիւր տայրիլէեի կէօրտուր-տէն սոնրա, պէնիմ թէրթիպի տէհէկիմ օլ էլլէմ՝ օլան շէյ-լէրին գայիմէսինի կէօսթէրմէլի, վէ հէրլի պատապատ, սալա մէսարիֆաթ թըն տըրնա չօլունա պաղըրմանեարադ, սա-աթ թընտա վէ տազըրգատէնտա եէթիշտիրիլմէսինի, թալէպ իլլէթմէլի տիր . . .

— Թամամ, բէք կիւղէլ ախիւնախիւնիւղ . . . Տայ հայ, էլլէրիր քի մատամ տիւշէսիմ մէմուհն օլտուն, պէնիմ ան-ճազ տէրտիմ օտուր, հօգտա մէսարիֆին զիտատէ վէ եա-լատ եքիք կիլմտիկի վաղիֆէման պիլէ տէլիլ տիր . . .

— Էվլէթ, մէլլոււմ, կիլմտիկի թարիլէրէ, հէր գաշ գուրուշ կիտէր իաէ կիլմսին, Խմտա գայիմէն էլար խտիլմիշ օլան շէլլէրին, պու ազլամ ֆիլան չիֆթիլէտէ քեամֆէթմէն վէ քեամիլէն հազըր պուլունմադտա իսթէրիմ, տիմէլի տիր, վէ իշթէ օլ վազըլմ, իւր տէօլմ նէֆէր թարիլէր կէլտիւր-լէրի կիպի, հէր պիր շէյի եէրինէ վէ նիգամնա փաղ իւ-տիպ պիթիլիէ ճէքլէրէնտա սալա չիւրէն ճայիլ տէլիլտիր, — էօյլէ հէ, մէրգումլար Կօնէն արապաօրլլա կէլտիլ-լէրինտէ, եինէ ազլամնա սաաթ սէրիլինտէ փարիսէ տէ-նէպիլէճէքլէրի ալլէքեա տիր . . .

— Շիւրհէսիղ, չիւնքի զաթմէն պիր չօգ վազըլմա միւհ-թամ օլանազ պիւլիւք պիր շէյ հօգ տուր, էլլէրիր քի էշ-եալար պիր քէրրէ պուրաեա կէլտիլէր, ծնտան սոնրա եա-րաճազլարը շէյ, հալարըր սէրիպ միլտամաղ, վէ բէրթէ-լէրի տէ եէրլէրինէ թաղամադտան իպարէթմ տիր, վէ պուն-լարըր տա եարըն ազլամա գատար բէք գօլայ սուրէթմէ եարընալիլէճէկի պի իշթիպաշ տիր։

— Հէյ, Ալլաշ րադի օլտուն սիղտէն, մատամ՝ Ժօթ, պիլ-մէզսինիղ պէնի նէ՝ գատար պիւլիւք պիր զայլէ վէ պիր մէ-րադտան գուրմարտընը . . . Էկէր սիղ օլմաա իտիլիղ, միւմին տէլիլտիր պէն պու ազլըր ախիւնէմէղ իտիմ . . . Սիղ պէնիմ, Խզըր թիպի իմաադտան եէթիշիւղ օլտունուղ

... խմոր, հայտեյինիդ շուռ տալիբնի պիր կէօրիւնիւզտէ, լազըմ կէլէն լիսթանը տախի հիմմէթ իտինիդ քի, արթըզ պիւթիւն պիւթիւն դալպիմ բահաթ օլտուն... :

— Գօնֆօրթապը մը օլմաը իմիւ... Էվլէթ, շիրհէսիւլ էօյլէ օլմաը տըր :

— Լաքին, օֆ, աման եւ Բէպպիմ, Էինէ թէքմիւ իշ պիթմէտի, Էինէ գալպիմ թէքմիւ լահաթ օլմաը, տիկեր պիր կիւնչիւք տահա վարտը... : Նասըլ քի սէօյլէտի իտինմ, շիմոր պիւղ պիլմէքտէ տէլիւլի քի, կէլէճէք օլտն դաթ պիր էրքէքմի տիր եօգտա պիր դաժտմնի տըր. մատամ տիւշէս քէնտի մէքթուպունտա, օհա տալիր հիւ պիր շէս իշար իթմէմիշ տիր. իշթէ պուռ տախի մէքազ Խաէճէք պիւլիւք պիր նօզթա տըր... :

— Աղիգէմ մատամ Տիւպլէօյ, սիւլ կէլէճէք զաթ իշն պիր գատըն տըր տէլի թէքտալիբնաթմա պուլունբուռու... Նուզտա, շայէտ էրքէք օլուր իտէ, տահա դիւտտէ մէմուն օլաճաղէնտա շիրքհէ եօզ տուր, շիւնքի, թաղիաթ իլլէ դաժտը իշին կէօրիւլէն հազըրըզ, տահա դիւտտէ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ օլմաշ օլուր :

— Տազգընըզ վար տըր... տալիմա հազգընըզ վար տըր, օ տախի տօլըու տուր... :

Պու արտատա պիր պէլլէմէ կէլէքէք, թաամըն հազըր օլտուղունու խապէր վիտիւր :

— Մատամ քի շիմոր պիւղ թաամ Խաէճէկիւղ տիր, — տէտի մատամ փօրփ, — իմոր, պէն շուր լազըմ օլտն շէլլէրն լիսթաընը եաղանա գատար, սիւլ տէ մէզքիւր իւշ օտանըն էնի պօնու վէ եիւքէքիլիլի Էօլլիւլէրնի ալտըրըզ հազըր իտինիդ քի, բէրտէլէր վէ հալըլար օնա կէօրէ ալնուրնիւր :

— Չօզ էլի, չօզ էլի... պէն շիմոր կիտեր պուլնարըն քեաթֆէսինի պիլլիմ քէհէաեա խապէր վիթրիմ :

— Մատամ, — տէտի մէզդունմ պէպէմէ, թէքարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ, — Սթէնլի սիւտհիւ գատըն Էլէմիշ տիշարտա պէլլէմէքտէ տիր, վէ մէրքէպ օլուրնիւշ օլտն

պիր արապաեա եիւրքէթէրէք, Էմիլաու Էնասիքը տախի պիրլիքտէ կէթիլմիշտիր : Եաղըգ... Բէք ճիւղիւնէթ նէվինտէն պիր էյնաեա մալիք պուլունմաղտա տըր :

— Չէվալը գատըն... — տէտի մատամ Տիւպլէօյ :

— Փիւմտիր օլ սէօյլէտիկիւղ գատըն, — տէլի սիւալ իթաի մատամ փօրփ :

— Սթէն գարիլէսինտէն պիր գատըն օլուպ, մէրգու... մէնին տէօրթ թանէ կիւնչի վար իմիւշ, վէ մէզքիւր ինքէրտէն ալտըրը սիւալէրի, փարիսէ կէօթիւրէքէք սաթմազտա իմիւշ, վէ մէրգումէնին զօճասը տա նալպանա օլտուղունտան, պիր կիւն, նալ ալմազ իւզրէ, մէրգումէլլէ պիրլիքտէ փարիսէ ինմիւշ, վէ իշին պիթիլտիքտէն սօնա, կիտիւլ մէրգումէնին, միւթաթընտան պուլունտուղու իւզրէ, սիւտ սաթմազտա օլտուղու սօզաղըն պաշնտա պուլմազըրդա դարար վիլմիւշ իտէ տէ, Էսէֆ օլունուր քի, մէրգումէնին կիտիւլ սիւտ սաթմաղը մահէլլէ, բէք ուլղունտուղ պիր Էնր օլտուղու Տիւնչիլէ, զանն օլունտուղունա կէօրէ, մէրգումէլ կէլիլիլնտէ, պիր թազըմ սէրհօշ Էտէպիլլէլին, զէվճէսիլլէ գալպա իթտիլլէլինի, վէ մէրգումէնին սիւտլէրնի թութուպ ըրմազա տէօրմիւշ օլտուղաթընը կէօրմիւշ, վէ պիթթապի հիտաեթլէնիւլ զազապա կէլէքէք, մէրգուման իլէ միւտարէպէնէ թութուլմուշ, վէ հէր նէ գատար տա քէնտուլի միւտաթաա իտէպիլլէլի իտէ տէ, Էօթէտէն շարգընըն պիր Էնթիլլիւլ, պիր պըշադ տըր Էէլլէշտիլիլնտէն, պիւլաթէ տիւշիւլ էօրմիւշ :

— Ա, նէ գատար տէհէթամիւղ պիր հալ... — տէլի պաղըրտը մատամ փօրփ, — պարի ճանիլի մէրգումու թութմուշար մը տըր :

— Խէէսիւլի օլունուր քի, խալը, թութամմըլար տըր, շիւնքի մէրգում, գալապալըզ արաթընտա գալըպ գալպ օլունաշտուր. ֆազաթ, պիլարէ զէվճէսի, մէրգումու չօզ տէֆա մահէլլի մէրգունտա կէօրմիւշ օլտուղունտան, Էլլէք կէօրէճէք օլուր իտէ, բէք ալէա թանընապիլլէհէլինի սէօյ

լէմէքտէ տիր. լաքին, շիմոյէն գատտը քիւլլի զայրէթ պի-
հուտէ օյմուշտուր, պիր տուրլի տէրտէպի խոյէ-Մէմիշտոր:
Վէլհաւը, մէրդումէ սէֆիլ գատրն, գոճասընն վէֆաթըն-
տան պէրու, մէրգուման պիր թագըմ պօրճարընը էտայէ
մէճպուր օլտուզունտան, մէղքիւր ինէքլէրլինի սաթ տրդուտան
պաշգա, պիր գաշ բարչա թարալարընը տաթի սաթմըշ-
տոր: Սթէն քեօշկիւ չիֆթիլքընի պուլունան զաթ, մէր-
դումէ քեամիլէ, վէլարչաւան, վէ բէր իյի պիր գատրն օլ-
տուզու հալտէ, էն պիւլիւկիւ անճագ ըն իրի չաղարընտ
օլտն իւշ նէֆեր էօթարկըրլիյէ, տիւշարը սէֆաթլէթ օլտու-
ղունու կէօրիւպ աճալտընտան, էտիլնէ պիր թալիսլիէ-
նամէ վիրէրէք պիլզէ կէճմաթիլտիր. վէ պիլզիմ իտէ, պօշ-
տա պիր մահէլլիմը պուլունտուզունտան, մահէլլի մէղ-
պուրու մէրգումէնէ վիրվիլտիր. վէ իշիմ պու էճիլտէն,
չիֆթիլիլիմըտէ գալմաղ իւղրէ, թէքմիլ էշեասընը թօրա-
եարազ ալըպ կէլվիտիր:

— Զաթ էն գալպիսիլի թանըմագտա օլտուզունտան, պու-
նիյէէթ ու ռախալէթ ինիլտէն տօլընը իլգարը թէտճիւպ
իթմէմ, աղիլէմ մատամ Տիւպրէյ:

— Պաղանա, Գլարա, — տէտի մապամ Տիւպրէյ քէն-
տէ քէրիմէսինէ, — պէն շիմոյի իրտիպ պիլզիմ քէհետեր, լա-
զըմ կէլէնլէրի թէտարիւր իթմէր իւղրէ ֆարիսէ կէճմաթ-
լինճէնէ դատար, սէն տէ կիտիպ մէրգումէ գատրնա, սա-
քին օլաճարը մահէլլի կէօթիէրէն, իյի օլմաղմը:

— Էվլէթ, վալիսէճիլիմ, բէք ալէա օլուր, լաքին Մա-
րի տէ պիրլէտէ կէլտէ տահա իյի օլմաղմը:

— Նիւրհէսիլ, հօշ օլթէն սիլ, պիր պիրլինիլտէն պ-
ըրլմաղ իսթէմիլզինիլ քի, — տէտի մատամ Տիւպրէյ:

— Վէ պէն տէ, — տէտի մատամ Ժօրթ, պիր թարբէզա
պաշնտա օթուրարազ, — շու լաղըմ կէլէն իսթմաըն էա-
ղըպ հաղըրլանտըմ քի, վաղըթ զայպ օլմաթն, չիւնքի,
սատթ տէօրթիտէ սիլզիմ չիֆթիլէ տէճմէքլիլիլէ չէլլէ-
միլիէթ տէն տիր:

— Սապի տէօրթիտէմի . . . տիմէր տիր քի, իշինիլ բէք
միւսթմաճէլ օլմալը տրը, էօյլէմի:

— Էվլէթ, չիւնքի Մարի, սատթ պէշտէ րահիպխանէտէ
պուլունաճագ տրը:

— Նա, էօյլէ իսէ, ընա պիր շէյ տէնիլէմէզ, մատամ քի
իշտէ ալէ Լարօրթիտն իսիլ պուլունաճագտա տրը . . . տի-
մէր տիր քի մուգտաթէն նաղարըլտա պազըլմալը տրը, —
տէտի մատամ Տիւպրէյ, — իմոի, էօյլէ օլտուզտա, պէն
հէման իրտիպ լաղըմ կէլէն էմի ու թէնպիհի իծրա իթմէ-
լիլիմ. . . պու չօճուգալմաթմըքն տա քէնտիլէրճէ գճուշա-
ճագ պիր չօք շէլլէրի օլմալը տրը . . . քիմ պիլիւր պիր պիրի
իլէ նէ գատար շէնէլլէ եարըշտրթաճագալ տրը . . . վար-
սըլար ընլար տա, թամամ միւռաիտ վաղըլմ պուլարազ,
իսթիէտիլքիլի կիպի գճուշտուշար:

— Տիւմէր տիր քի պիլզ տաթի իւշտէ եօլա չըգմալընըզ,
էօյլէ տէլլիմի, աղիլէմ մատամ Տիւպրէյ:

— Բէք ալէա, բէք ալէա . . . իմոի թէքրաթէն թագտի-
մի թէշէքրիւր իտէլիմ. . . շու սիլզիլ զահմէթ չէքթպ տէ
պուրանա գատար կէլմէքլիլիլիլի րէճա իթմէքլիլի տիւ-
չիւնտիւկիւմտէ, նէ գատար իյի պիր շէյ եարմըլմալ տրը,
— մատամ Ժօրթ — հայտէ Գլարա, հայտէ Մարի, սիլզ տէ
կիտիպ սէօյլէտիլիլի իծրա իսթիլզ . . .

Մատամ Ժօրթ իսթմաըն գալէմէ յալմագտա իքէն, մա-
տամ Տիւպրէյ պիր թարաֆտան, վէ կէճն գըզլար տաթի,
Սթէն գարիլէրի սիւռմիւ գատընըն կէլվի օլմասընը կէլպ
խապէր վիրէն պէտէմէ պէրապէրլէրնտէ օլտուզու հալ-
տէ տիլիլ թարաֆտան տիշարը չըգտըլար:

— Նէրէտէ տիր մէրգումէ պիլպարէ գատըն, — տէլի սիւ-
ալ իթտի Գլարա:

— Մէրդումէ, քէնտի չօճուգլարը, վէ պիր տէ մէրքէպ
շէքմէրտէ օլան քիւչիւճէք էշեա արապատըլտա, անպար-
լար հալիլիստէ պէքմէմէտէ ալը, մատմագլէլ:

— Մարի, չիմոի սէն մէրգումէ գատընը կէօրէճէքիլին, —

աէտի Գլարա Մարիեի գօլթուղունա ալարագ, — պիչարե մաթեմ էլպիսեպիլէ օլտուգու հալտէ, նէ՛ գաաար սօրիուն վէ մահաղուն պիր լէ՛ ճճէեհ մարիբ պուլունագաա տըրլ Մէր-գումէեի, սօն տէֆա վալիստմի կէօրմէկէ կէլտիկինտէ, կէօրտիւմ իսէ, ճիկէրմի բարէ բարէ օլտու. չիւնքի, հէօն-կիւր հէօնկիւր աղլանարագ գօծասընըն հէլարքինտէն պահա իթմէրտէ իքէն, պիր տէ կէօղ եալարաբէսիլտի, վէ գօծա-սընը Էօլտիւրէն ճանի ալէյճինտէ, իզհալը զալլու դաղապ կիլէմէկէ պաշլատը. Օլ վաղըթ . . . վէ օլ մէրթէպէ հէյ-յ-պէնթամիղ պիր հալ պաշլ կիլէտի քի, պիւր գօրգմաեա պաշ-լատըմ. լաքին, օլ մէրթէպէ խըշում դաղապա կէլմէրի-կիտէ, տօղրուտու, թապիի պիր շէյ խտի, գիրա, պէտպալիթ գատընըն ճանը եանըպ թուլթուշմաղաա խտի . . . հաֆըղ Ալլահ, շու ալէմտէ, նէ գաաար սէֆիլու պիչարէլըր վար տըրլար . . . Էօլլէ տէյիլմի, Մարի :

—Մֆ, եվլէթ, եվլէթ . . . շիլէճէսիլ . . . տէյի ճէ-վապ վիրտի Մարի պիր ահը տէրուն չէքէրէք, —Էվլէթ, հաղգընըղ վար տըրլ մաաանալէլ, պու ալէմտէ րէք չօղ սէֆիլու պիչարէլըր պուլունագաա տըրլ . . .

—Ա, —տէյի պաղըրտը Գլարա, աեաղընը եէրէ վա-րարագ, վէ իզհալը Էսէրի Էսէֆ իտէրէք, —հալէա պէնիմ լէ սէն, Էէլ տէյէրէք լաղըրտը իթմէրտէ . . . վէ քէղալէք հաֆօ-էլլ սըֆտիթըր վիրմէքտէսին. տիմէք տիր քի, սէն պա-նա տաղկըն օլտուղըն, Էօլլէմի, Մարի :

—Պէն մի տաղըն օլաճաղըմ, Ալլահ իթմէսին :

—Խմտի, Էօլլէ օլտուգաա, եա նիլին պանա Էէլ տէ-յէրէք լաղըրտը իթմէրտէսին . . . Աէն, րէք իյի պիլիսին քի, կէրէք վալիստմ վէ կէրէք մաաամ Ժօթ, զաթէն օլ պապտէ սանա կիւճէսիլ թէնպիէ իթմալ իտիլէր, հալ պու-քի սէն իսէ, հալէա քէնտի կիլտիլիսէ տէվաթ կիլէմէրտէսին խտի, սանա խապէր վիրիթմ քի, Էկըր պիր տահա Էօլլէ սէօլլէր իսէն, թէրթաքէն սէնի թէրթաթի իթտիլիլիսէ, պիլ-միլ օլտարն . . .

—Գլարա, աֆիլ իտէրսին, Էօլլէ սէօլլէմէրիլիմ տալ-կընըրգմտան նէլէթ իթմիլ տիր . . .

—Տալիլըն մի խտին . . . սէքիզ կիւնտէն պէրու, սէն պէ-նի կէօրմէմիլ օլտալ տա, տահա չիմտի, պիր պիրիվիլէ գա-վուշմուշ պուլունաուրումուլ թագաիրտէ, — տէտի Գլա-րա մահաղունկէթ իւղը, —տաղընըր գ մը . . . տօղրուտու, աղ թէաճճիւպ, վէ աղ տա թէէսսիֆ օլունաճաղ պիր հալ տէլիլ տիր պու. լաքին, խայր, խայր, պու հալ պիր տալ-ղընըրգմտան նէլէթ իթմէրտէ օլմամալը տըր. պէն սանա պիր շէյ սէօլլէեհ, իթմի, Մարի . . . նէհալէթ պէնիմ դանն ու թիլիլգաաթան նէզօրէն, սէնին պու հալին, մահաղա քիւղ-րիւտէն նէլէթ իթմէրտէ օլտուղըն տըր :

Գլարանըն պու լաղըրտըր իւղէրինէ, Պէլօր-տը-Մա-րինին րէնկի աթարագ Էօլլիյէ տէօնալու, վէ հիւ պիր ճէ-վապ վիրմէեէրէք սիւֆուլիթ կիլէտի . . .

Վէ սիւսճիւ գաաարն, մէրգումէեի կէօրիւր կէօրմէղ, տիւլար տէհէլէթ օլտալ վէ րիւր դաղապ քէսիլէրէք պա-ղըրմաեա պաշլատը. Չիւրի, մէրգումէ գաաարն, լա կուտ-լէօղէ, Թարի-Պրան նամ մէլլիսանէտէ պուլունաուղու վա-ղըթտա, հէր սապահ սիւս վիրմէրտէ օլտուղունտան, կէօր-տիւկիւ կիպի մէրգումէեի թանըմը խտի :

Իշպու աթիաէքի նազչու պէհան իտէճէկիմիղ մէնղաքէ, ա՛նքնուվիլ չիֆմիլիկի հավիլտինտէ, չիֆմիլիլէր իլէ էշնի գաաընըարն, Էօլլէ թաալմըն իթմէք իւղէ թօրլանմաղա-տա օլտուգալըր հէնկիսմտէ, եանի մէրգուման հաղըր օլ-տուգալըր հալտէ վուգու պուլունշ տուր :

Պիր Էօրթմէ ալթընաա, մէրգումէ սիւսճիւ գաաարնըն ֆաղըրճա վէ քէօլլիսճէ Էլնասը ելուրէլիլիլ օլան, վէ պիր մէրքէպ գօշուլմուշ պուլունան պիր ուֆագ արապա պու-լունագաա օլտալ, վէ մէղքիւր Էլնասըրը իսէ, օն էրի լաղ-լարընաա պիր էրքէք չօճուգ, քէնտիսէն տահա զիւստէ քիլիւք տիկէր իրի նէֆէր չօճուգալըն եարտըմըլլա, մէղ-քիւր արապաաան օլաշլիմաա պաշլանագաա խտի :

Մեքդուսն գլորդ չաղարընտա, սեղծ չէճրելի, երբեք-
 ճէ թաղլը, վէ ճէսարէթի պիր դատըն օլտալ, պիւս պիւ-
 թիւն սիւսհար կիլինմիլիսի, վէ կէօզ դարաղլարը դըզար-
 թարընտան, աղլանըզ կէօզ հաշարը տօթմիւշ օլմասը ան-
 լարլմագտա խիւ: Մեքդուսն, Ֆլէօթ-աթ-Մարիսի կէօթիւր
 կէօթմեզ, էվիլէա հէյպէթլու պիր սէս իլէ պաղըրմանա
 պաշլամը իսէ տէ, հալ պու. քի, սոնրատան անինտէ էլէմ
 ու. քէտէրի, վէ հիւտաէթ ու զաղաղը իւթմէ կէթէրէր զալէ-
 պէ իլլէտիկինտէն, էշքեպու հէ. իւթէթի, պիւթիւն պիւթիւն
 տէկիլիլէրէք, հէմանտէմ լա կուալէօլիւն իւզէրինէ հիւ-
 ճու.մ իթմիւշ, շիտաէթ իւզրէ գօլունտան թաթմուշ, վէ
 չիթիթիք խաղընա խիթապէն էիւքսէք սէս իլէ պաղլըր-
 րադ:

— Իլթէ, իլթէ, պու միսկին դըզ պէնիմ պիւարէ գօ-
 ճածըրմը էօթիւրէն ճանիսի թանրմագտա տըր... պէն
 պունու, օլ հայտաու իլէ կէօթիւշիւզ գօնաշուգունու
 էիլիթիւր տէֆա կէօթիւշիւմտիւր, չիւքի, պէն Վիէյ-Տար-
 րի սօզաղը քէօլէսինտէ սիւտ սաթմաղլմտա, պու տա հէր
 սապաճ կէլիպ ճար բարաղը պիւտ ալմագտա խիւ. իմտի
 հիւշ չիւհէմ կօզ տուր. քի, դաթիլի մէրդումու. բէք ալէա
 թանրմագտա օլմալ տըր, պիրա քէնտիսի տախի, մահէրի
 մէզպուրտա խաքան իթմէրա: պուլունա ճաֆիլ ու էշ-
 բարտէն պիրի տիր... Ահ, խալինէ գըզ, արթըզ սէնին, պէ-
 նիմ էլինտէն գուրթուլաճարէն կօզ տուր, իլի տիւշտիւն
 բէնէմէ... — տէտի քէմալի քէտէրինտէն նաչի նահազդ
 կէտու չիւհէ խոխ, վէ գօրգուսունտան քէնտուլի շա-
 չըրարազ տիթրէմէրտէ օլան, վէ սաթմուշազ պիր թարա-
 ֆա դաշմաղլըր ախ չիւնմէրա: պուլունա Ֆլէօթ-աթ-Մա-
 րիսի տիկէր գօլունու տախի թաթմարազ:

Գլարա պիր սուրէթի նահէհանիտէ օլտուզու հալտէ,
 դուհուրա կէլիլէ օլան մէզքիւր հիւճու.մտան աօլանը քէն-
 տուլի չաղարաղընտա, կէրլի էվիլէ էիլիտէ հիւշ պիր շէյ
 սէօլլէմէտի իսէ տէ, լաքին, սոնրատան, մէզքիւր հիւտաէթ

ու հապարէթին թէքէսիւր ու թէքէրիւրին կէօթիւրիւն-
 տէն, մէրդումէ սիւտաիւ դատընա դարըր պաղըրարազ,

— Ահ, ա, սիլ պիր տիվանէ օլմալընըզ... պէն պէլի
 տէրտ ու էլէմիլիդտէն նաչի, նէ հարաղընըզ վէ նէ սէօյ-
 լէտիկինիլի պիլմէ օթունուզ... հալմընըզ վար տըր, սիլ
 ալտանմագտա տարընըզ... — տէտի:

— Նի, պէն ալտանմագտա վէ հանրմագտա միւրմ...
 — տէտի քէօլիլ դատըն աճը աճը պիր իսթիհալ իւզրէ,
 քիմ, պէն մի, օժի, խայր, խայր... պէն ալա հանրմագ-
 տա տէ իլիմ... պաղընը, իլթէ իսպաթը տա մէ յաանտա
 տըր, պաղընը նաւըր բէնիլի աթմագտա տըր... ահ, խա-
 յինէ գըզ... պաղընը նաւըր տիլէրի պիր պիլիլէ վուր-
 մագտա տըրար... հիւ.քիւմէթ իլլէտիկինտէ, սէն դա-
 թիլի մէրդումու. բէք ալէա էլէ վիլէճէքսին տիր... ոնլա-
 տըն մը... խայր, խայր, արթըզ սէնին իլին գուլմուշ
 կօզ տուր... զիրա պէնտէ սէնի դապիթ իտէճէք գատար բէք
 ալէա գուլմէթ վէ գուտրէթ պուլունմագտա տըր... չիւ-
 տի պիլզաթ քէնտիմ սէնի հիւ.քիւմէթէ կէօթիւրիւզ թէն-
 իմ խտպիլիլիմ...

— Զըզընըզ չուրտաան տիւարը, արսըզ գարը, — տէլի
 պաղըրտը... արթըզ Գլարա իրատէլի ճիւլիլէսի էլինտէն
 կիտէրէք, մէկէրլի պէնիմ տօթմումա վէ պէնիմ գըզ դար-
 տալմա պու մէրթէպէ թաշըզ հապարէթլէր իթմէրիկին
 ճայիլ օլապիլիւր մի:

— Նաւըր, հէմիլիլէնգ մի... նէ սէօլլէօթունուզ,
 մառմաղէլ... տիվանէ պէն օլմանըզ, իլլա սիլ օլմալ-
 ւընըզ... — տէլի ճէվապ վիլտի տուլ դատըն դապա պիր
 թարզտա սէօլլէլէ իլէ, — հէմիլիլէնգ մի... մէկէրլի էօյ-
 լէ պիր սօզաղ գըզընա հէմիլիլէ նաւըր վիլմէրիկիլէ թէ-
 նէզիլէլմա իթմէքտէսիլիլ, պէն անըն, թաթմաթը հաթ-
 թա, Սիթէ կիպի պիր մահէլտէ սիւրիւնիւզ կէզմէքտէ օլ-
 մաընը, քէնտի կէօլլէրիմ իլէ կէօթիւշիւմտիւր:

Մեքդուսնին պու լազըրաղըր իւզէրինէ, չիթիթ ճիլէ-

ընն թեաֆֆէտի տախի, Գէորգ-տը-Մարիյէ գարշը պիր չորգ-
գապարպ մըրըտանմանա պաշլատըրը, չիւնքի, սիւտճիւ
գատըն, քէնտի սընըֆի վէ քէնտի տեարարընտան օլմասը ճի-
հէթէ, պիթթապի թարաֆընը թուլտուգլարը չէօյլէ տուր-
տուն, հաթթա մէրգումէնին պաշընա կէմիշ օլան մէգքիւր
ֆէլաքէթ տէն տօտաը, աճըմադտա տախի պուլունմուշլար
տըր, վէ մէրգումէնին իւշ թանէ չօնուգլարը, վալիտէլէրի-
նին պաղըրըպ չաղըրմալարընը կէճտալիքլէրինտէն, մատ-
տէտէն պի խապէր օլտուգլարը հալտէ, աղլանաըազ դօ.
չուշուպ էթրաֆընը սարմիշլար տըր, վէ մէրգուման չօնուգ-
լար տախի մաթթմ էլպիտէլէրի օլտուգլարընտան, տէր-
քետա օլան հալու հէյէթէլէրի, չիֆթիք խաղընըն ըլիզ-
գաթլարընը թահրիք կըլէմիշ, վէ պիրտէն ալէյհ վալիտէ-
լէրի հազըղնտա տաշա զիեատէ պիր հիւսնի թէյվէճհիւհ
վարազ խալպ, վէ Մարիյէ գարշը տախի տաշա զիեատէ
իզհարը դաղ ու դաղապ կըլէմէլէրինէ, սէպէպլիյէթ վըր-
միշտիր:

Գլարա մէգքիւր թէհտիտամիզ նիւմայիշլէրի կէօրէրէք
տիւշարը խէվֆ ու հիրաա օլմալին, չիֆթիք խաղընա խի-
թապէն էլէմնաք պիր սէս վէ սէօյլէյիշ իւշ:

— Զըգարընը չու գարընը տիշարը, զիրա, նասըլ քի
սէօյլէտիմ վէ թէքրարէն տէ սէօյլէրիմ, մէրգումէ տէրտ ու
էլէմինտէն նալի չըրտըմըշ օլտուգումտան, նէ եարաըըն-
նը վէ նէ սէօյլէտիկինի պիւմէտօր, — տէտիքտէն սօմքա,
Մարիյէ խիթապէն տախի, — Մարի, Մարի, աֆի կըլէ, կիւ-
ճէնմէ, մէրգումէ աղլընը զայ իթմիշ օլմալ տըր... — տէ-
միշտիր:

Վէ Մարի իտէ, պու հէնկեամտէ, պաշընը էճնիւնէ էյ-
միշ օլուպ, վէ պուլթ կիպի տուրա գալմըշ, վէ քէնիկ լաթ-
մըշ, վէ տիւշարը խիթիլըապ օլմուշ պիր հալտէ պուլունտու-
լունտան, սիւտճիւ գատըն թարաֆընտան, զուհուրա կէմիշ
օլան մէգքիւր հաղարէթլէրի վէ պէտ մուսամէլէլէրի գար-
շը քէնտույի միւտաֆան վէ մուհաֆազան տայիր, զէր-

րէճէ պիր հարէքէթէ պիւլէ, միւղէթէտիր օլմամըշ տըր:
հալ պու քի Գլարա, մէրգումէ կէնճ գըզ իզէրինտէ հա-
սըլ օլմուշ օլան մէգքիւր հալէթի բիւր էլէմի, մէրգումէնին
գօրգումտան համի կըլէմէքտէ պուլունտուգումտան, չիֆթ-
ճիլէրէ խիթապէն թէքրարէն քէլամէ աղազ պիւլէ:

— Մէլէրչի իշիթմէքտէ տէյիմիսինիզ, նէ սէօյլէտիմ
պէն սիզէ, իշիթէ թէքրարէն էմի խախօրում, հայտէյինիզ,
տէֆ իտինիզ չու գարընը չուրատան... Մատամ քի մէր-
գումէ քէնտի թահգիլէրինտէ իսարա կըլէմէքտէ տիր, իմ-
տիր, քէնտի գապահաթիւր ճէզապընը չէքմէլի սիր, վալիտէմ
թարաֆընտան վատ օլունտան մաշէլպտէն մաշուրում գըլըն-
մալը տըր, վէ պիր տաշա պու չիֆթիք գաբուսումտան ի-
չէրիտէ ախազ պամամալը տըր, — տէտի:

Մէրգուման չիֆթիքլէր գաթան Գլարաա իթտաթ ի-
տէրէք էմիլին իճրա կըլէմէտիրտէն պաշգա, հաթթա իշ-
լէրինտէն պիր իճթիսար պիրէ:

— Մ... մատմաղէ, մատմամ քի մէրգումէ սօզադ գըզ
լարընտան պիրի օլուպ, վէ մատմամ քի գէվալը գատընը
տա դօճասընը էօլալիքէն գաթիլի թոնըմագտա խիշ...
կիտիզ հիւթումէլէ նէգալնտէ լաղըմ կէլէն ճէվապ վէ կըզ-
հաթը վիւմէլիկէ էլպէթթէ պօրճու պուլունմադտա տըր
... — տախի տէտի:

— Իշիթէ սիզէ թէքրարէն սէօյլէնօրում, պիր տաշա սիզ
պու չիֆթիլիէ ախազ պամամալընը, — տէտի Գլարա
սիւտճիւ գատըն, — եղտա չիմի կէլիպ, պու եարաըըն-
նը թէքալիյէսիպիքտէն տօլանը, մատմաղէլ Մարիտէն
աֆիլըզ տիլէմէյիսինիզ:

— Սիզ պէնի գօլմագտա՛սընըզ, մատմաղէլ, էօյլէ մի,
մատմաղէլ... ետ, բէք ալէա, — տէյի ճէվապ վիրտի տու-
ղատըն աճըվը պիր սէօյլէյիշ իւշ, — պատէհու մէրգումէ
քէնտի չօնուգլարընա խիթապէն սէօյլէնէրէք, վէ մէրգումէ
լարը թուլթուպ գումազլանաըազ, աճ պէնիմ պէտպաթիթ
վէ էօքսիւզ չօնուգլարըմ, հայտէյինիզ, տօլտուլունուզ

երինէ շու եղեալարըմըզը արապահատա, կիտիպ քէնտի նա-
ֆադամըզը պաշդա պիր մահէլլտէ արահալըմ, Ալլահ պիւ-
լիւք տիւր, մէրհամէթիլի տիր, էլպէթթէ պիլիմ կիպի պի-
չարէլէրի տախի քէրէմ ու ինայէթ պուտուրուպ գաւորըզը,
ֆադաթմ, պարի հիշ տէլլ իտէ, պու խապիտէի տախի պիր-
լիւքտէ արապ հիւքիմէթէ կէօթիլումէլլիպ քի, գէվալլըզ զօ-
ճաճըզըմը Եօլտիւրէնին պիւմ օլտուպուտու խապէր վիլսին -
վարսըն օլ խայինէ դըզ պուրատա սէջլէմէսին, հիւքիմէթ
ամը, Եօլլէ պիր կիւզէլ սուրէթ տէ սէջլէմէքիկէ մէճպուր
իտէր քի... զիրա, մէրգումէ, մէրգուման հայտուալարըն
քիւտֆէթսինի թանրմադատա տըր... —վէ պատէհու երկու-
նիւ մատմադէլ Դլարահա տօղլու շէվիրէրէ, վէ պիր թարզը
քիւթմ արանէտէ պադարադ, — մատմադէլ, վազատա սիզ,
քէնտի գէնկինկիկինիզ իսթ ինատէն մաղլուրլանմադատա-
նըզ, վէ վազատա պու Եօլտա մայլուգլըզը տա քէնտինիզ
տօթմ թանրմադլըզը միւրտա իթմէքտէսինիզ... քէր ալէս
... լարին, պարի հիշ տէլլ իտէ, պիլիմ կիպի ֆադըր ու
պիչարէլէրէ դարչտա, պու մէրթէպէ մէրհամէթի սիզիկի
վէ պտտ մուամէլէի քէվա կէօթմէլլիսինիզ, —տէտի:

—Ելիլէթ, Եօլլէ տիր, սիւտճիւ դաւորըն հազգը վտը
տըր... —տէտի չիթիմ ճիլէրտէն պիրի:

—Ձէվալլը դատըն, —տէր տիրէր պիրի:

—Ելիլէթ, քէր տօղլու տուր մէրգումէնին սէջլէտիկի:

—Պիչարէնին գօճաարըն Եօլտիւրմիլ շէր... նէ Խար-
մալը տըր, մէկէրչի մէլլուտ ու մէսլուր մու օլմալը տըր:

—Ելլէլէթէ վէվալլը դատըն, գալիլի մէրգումմու պու-
լապիլմէք իլին, էլլիտէն կէլէն դալլէթի իճրա իտէճէր տիլ:

—Մէրգումէի պուրատան գօլմադլըզ հազգանիլէթ
ու ինսաֆա դարչը տըր:

—Էմնա, մէրգումմու Եօլլէ պիր սօդադ գըզը, մատմադէլ
Դլարանին տօթմ ու իմիլ, քէր ալէս, վարսըն օլտու, մէ-
կէրչի քէնտինին տօթմ ու իմիլ տէլլ, պիլարէ դաւալն տա
քէնտի հուգուգ ու տօլաարտան վազմը կէլէլի տիր, մէ-

կէրչի մէրգումէ օլ պապտէ պիր ինթատամը պուլունմուշ
սանրմադատա տըր:

—Նամուպու պիր դատըն պէօլլէ գօլմադլըզ, ինսաֆ
ու մէրհամէթէ Խազըլը շէյ տէլլ տիր... պլէլլուտուս,
իւշ թանէ տէ Եօլտիւրէլի վար տըր... վէ սէպէպի տէ
մէլտանտա տըր, պիլարտէնին պաշլուա Եօլլէ պիր ֆէչարէթ
կէլիլ տիր:

Մէզքիւր թէշէքքի սէտալարը կիթտիրճէ արթմադատ
օլուպ վէ պիր թէշտիտ ընկի քէսպ իթմէքտէ իքէն, պիր
տէ Դլարա,

—Մհ, համտ օլտու ճէնադը հազգա... իլլթէ վարի-
տէմ կէլլէքտէ տիր... —տէլի պալըրտը:

Ֆիլվազը մատամ Տիւպլէօյ, պաղլէտէրի տալիրէտէ
պուլունան իլին պիթիլըտէրտէն սօնրա, մէզքիւր հալի-
տէն կէլլէքտէ իտի:

—Էյ, ճանըմ, Դլարա, Էյ ճանըմ, Մարի, —տէտի մէր-
գումէ դատըն դալապալըզա Խազըն կէլտիրտէ, արթմըզ
կէլիպ թատմ իտէրմիլինիզ, հայտէլինիզ կիտիլիմ, զիրա
դալէն թատմ վազթի կէլիլ տիր պիլէ:

—Վալիտէ, գուրթ արընըզ, սիզ գուրթ արընըզ հէմի-
րէմի շու գարընըն հազարէթլէրէտէն, —տէլի պալըրտը
Դլարա մէրգումէ տուլ գատըն կէօթլէրէրէք, —քէսա ի-
տէրիմ, քէրէմ իտիպ տէֆ իտինիզ մէրգումէեի պուրա-
տան, Պիլմէզսինիլիզն գատար քիւթմ արանա թէրպիլէնիզ
լիլլէր Խազըն գէվալլը Մարիէ, սէջլէմէտիկի ֆէնալըզար
դալմատը:

—Սճալիպ, նէ սէջլէթ օլտուտուզ, մէկէրչի Եօլլէ պիր
շէյ օլապիլըմ մի, նէ հատուրնէ, կէլիպ տէ պուրատա հա-
զարէթլէրէմի շըզըլմազ...

—Ելիլէթ, վալիտէ, Ելիլէթ... պաղընըզ պիր քէրէ
գէվալլը հէմիլիլէճիկէզիմ նաալը տիթիլմէքտէ տիր... ա-
Խազտա տուրանազ հալի գալմամը տըր... աշ, նէ դա-
տար աերպ պիր շէյ տիր պու քի, պիլիմ չիթիլիլիլիտէ

պէջյլէ պիր հալ վուգու պուլուն . . . Մարի, ափս իյլէ, բէնա իտէրիմ սանն :

— Լարին, նէ վարտըր, նէ օլմուշտուր, սէպէ պ նէ տիր, — տէյի սիւալ իթտի մատամ Տիւպրէյ, լա կուաւ լէօգիւն հարի բիւր մէլալընը կէօրտիւքտէն սանրա, քէմալի էսնէֆ վէ քէմալի մէլապ իւզրէ էթմարֆա պազարապ :

— Շիմաի մատամըն, հազգանիլէթի սէօյլէ իւպ վէ իս. թիսհապ իյլէնէճէկինսէ չիւբէն եօգ տուր . . . Էվլէթ, էվլէթ, հազգը թանրաճաճապ տըր . . . — տիլէրէք սէօյլէնէկէ պաշլատըլար չիթիթ ճիլէր :

— Իշթէ մատամ Տիւպրէյ կէլտի, չիմաի կէօրէճէքտին սէն, պէնի մի պու չիթիթ իւրտէն գօվաճապ տըր, եօգսս սէնի մի, — տէտի սիւտճիւ գատըն, պիւբարէ Դիէօր-տը-Մարիլէ :

— Տիմէք տիր քի, Իլլալաննի սէօյլէտիրէրի սահիճ օլմալ տըրլար, — տէյի պաղըրտը մատամ Տիւպրէյ, տայիմա Դիէօր-տը-Մարիի կէօրտիւքտէն թիւթարապ պըրադմա-մազտա պուլունան սիւտճի գատընա սէօյլէնէրէք, — պէնիմ գըզըմին տօսթուս, էօյլէ հազարէթիլէր իթմէքիկէ ճիւրաթ իյլէմիշնիլտիր : Մէկէրչի սիլ կէօրմէքտէ օլտու-ղունուղ նիյմէթ ու ինսանիլէթիլէրէ գարչլլէզ, սլո՛ւ եօլտա մը իպրալը թէշէքքիւր իյլէմէքտէսնիլ . պու չօմ գու բա-հաթ պըրապաճա գմըքնըզ, եօգսս . . .

— Մատամ, հազգընըզտա իրայիլէ քիտմիլէմ վար տըր, վէ լուծֆ ու նիլմէթիլէրիսիլտէն տօլաըրտա, իպրալը լէշէքքիւրէ տայիմա հազըր պուլունանգտաեթմ, — տէտի տուլ գատըն Դիէօր-տը-Մարիննի գօլունու թէրէ իտէրէք, — էօյլէ հէման պէնի իթթիհհամ իտիպ, վէ իւշ նէֆէր էօք-սիւլլէրիմէ պէրտպիր տէ պուրատան գօվապտան էվլէլ պարի պիր քէրիէ պու ճէէլունն գըլըն պիլզաթ քէնիլտի-նէ սիւալ իտէրէք, քէյֆիլէթի անլամալըքնըզ, վէ չօգտա իճթիմալտէն տիր քի, կէրէք պէնիմ քէնիլտի թանրաճա-տա օլտուղումա, վէ կէրէք քէնիլտինն պէնի թանրաճաճա

պուլունտուղունու, ինքեար տախի իթմէքիկէ ճէսարէթ ի-տէմէնէճէք տիր :

— Սման եա Բէպպիմ, Մարի, իշիտի եօրմուսունուզ, պու գատըն նէ սէօյլէմէքտէ տիր, — տէյի սիւալ իյլէտի մատամ Տիւպրէյ տիւչարը թէաճճիւպ պիլմ օլարապ :

— Սէօյլէ, սէօյլէ, սէնին իսմին լա կուալ՛օզ միւ տիր, եօգսս տէյիլմի տիր, — տէտի սիւտճիւ գատըն Մարիէն :

— Էվլէթ, — տէտի գէվալըզ գըզ եալաշնա պիր սէս իլէ, զպէթլէ միւքէտտէր պիր հալ իւզրէ, վէ մատամ Տիւպրէ-օլուն տէ երիղինն պաղմառապա, — էվլէթ, պանա մէզ-քիւր իսմի վիւմէքտէ իտիլէր . . .

— Ա՛, կէօրաիւնիւզ միւ, — տէյի պաղըրտըլար չիթիթ-ճիլէր իզհարը հիտտէթ իտէրէք, — Իշթէ, պիլզաթ քէն-տիսի տախի իզըրար իթմէքտէ տիր . . .

— Էվլէթ, իզըրար իթմէքտէ տիր . . . լաքին, նէնի իզ-րար իթմէքտէ տիր, — տէյի պաղըրտը մատամ Տիւպրէյ Մարինն մէզքիւր իզըրար իւզէրինն պիր մէրթէպէ տիւ-չարը հէյպէթ օլարապ :

— Մատամ, պըրազընըզ տա, քէնտի հազգընտա, պիլզ-զաթ քէնտիսի ճէվապ վիրսին, — տէտի տուլ գատըն, — չիմաի կէօրէճէքսնիլզ քի, Սիլէտէ Դիւլ սօգաղընտա վազը նամաստուզ պիր էվլէ օթուրտուղունու, վէ հէր սապահ կէլիպ պէնտէն ճար բարալըզ սիւտ ալտըլընը իզըրար իթ-տիլտէն պաշգա, հաթթիւ, գօճամը էօտիրբէն ճանի իլէ չօք տէֆա կէօրաիւլ գօնուշնաղտա պուլունտուղունու տախի իզըրար իտէճէք տիր : Մ՛ֆ, էվլէթ, մէրգումէ մէր-գումու բէք ալէա թանրմազտա տըր, օլ պապտէ ապա չիւբէն ճայիլ տէյիլտիր . . . մէրգում տահա կէնճ վէ սօլ-կուն լէհճէլի, վէ ուզուն սալը պիրիլ օլուպ, պաշնտա իտէ պիր գաշէթիւ օ վէ արգաշնտա տախի պիր պուրգու պուլունմազ-տա իտի, վէ հէր վազըթտա թիւթիւն իւլմէքտէ իտի պու-զըզ էլպէթիլէ մէրգումուն իսմինն տախի պիլմէքտէ օլմա-լը տըր . . . էօյլէ տէյիլ մի, հայտէ, հայտէ, ճէվապ մէր :

ամէկունէն դըզ, — տէ՛ր, պաղըրտը սիւտճիւ դատըն:

— Ի՛նժիմալ տըր քի, էվվէ՛մ, դօճանըզը էօտիւրէն ա-
տէմ՝ իլէ կէօրիւչիււզ գնուչմուշ օլաւըմ, չիւնքի, թէէս-
սիւֆ օլունուր քի, մահէլին մէղպուրտէ, էօյլէ դանըլ գա-
թիւ պիր թանէ տէ՛ր, տըր, բէք չօգ վար տըր, — տէ՛ր,
Ֆէ՛թ-թը-Մարի պաւերըր մէրթէպէտէ էլէմաք պիր սէօյ-
լէ իլէ իլէ, — Լաքին սնը պլէմէնթօրում քի, սիլին սէօյլէ-
տիկիննիզ դա՛նդիսի տըր:

— Ա... նէ՛ սէօյլէթօրունուզ, — տէ՛ր, պաղըրտը մա-
տամ Տիւպրէօյ տիւշարը հէյպէ՛մ օլարազ, — տիմէք տիր
քի սիլ, Ֆիլվազը դանըլ գաթիլէր իլէ կէօրիւչիււզ գ-
նուչմուշսունուղտուր...:

— Պու եօտա մախլուգըրըն կէօրիւչիււզ գնուչտուզ-
լարը ատամըլըն քեաթիֆէսի տախի օլ մաղուլէլէրտէն տիր-
լէն, դաթէն պունլար իլէ, ճնլարտան պաշգա քիմ թէնէզ-
զիւլ վէ իրթիքեազ խոպի տէ կէօրիւչիւր քի... — տէ՛ր
ճէվազ վիրտի տուլ գատըն:

Մատամ Տիւպրէօյ, Ֆէթ-թը-Մարի հազգընտա իշիթ-
տիքլէրի իւզէրինէ, էվվէլա տիւշարը հէյպէ՛մ օլարազ իղ-
հաթը իսթիղրապ իլլէմէքտէ իքէն, պիր տէ սօնրատանն,
պիղզթթ մէրգումէնին քէնտի տիհանը թաղրիլի իլէ հա-
զըզաթթ հալէ վազքք օլաուգտա խաէ, քէմալի նէֆրէթ վէ
տէ հէլէթ իւզրէ մէրգումէնին եանընտան կէրի կէրի չէքիւ-
մէկէ պաշլատըզտան պաշգա, պիրտէն պիրէ վէ յիտտէթ
իւզրէ տախի, լա կուպէօղիւն եանընտա պուլունուզ, վէ
տէքա ու էլէմիտէն նաչի տէվրիլիպ տիւշաթին իլին մէր-
գումէնի թութ մադտա պուլունան քէրիմէսի յիլարաքը տա-
խի պիր թարաֆա չէքիլիլլէ պէրապէր:

— Այ, նէ՛ գատար չպէտըր ար ու հիճապ պիր հալտիր
պու, յիլարա, սաղընընթի քէնտիլիլլի, պիր տահա էօյլէ
միսկին պիր գըզըն եանընա եազլաշմաքընըզ... Լաքին,
էսէֆ օլունուզ վէ շաշլիւմազ էքէր չուրասը տըր քի՛ մա-
տամ ժօրթ կիլի պիր գատըն, նա՛սըլ օլուպտա պէօյլէ պիր

գըզը քէնտի եանընտա դապուլ իլլէմիշ տիր, վէ նա՛սըլ օ-
լունու տա, պէօյլէ պիր նամուսուղու պանա թազաթիմ իթ-
մէքիկէ ճէտարէթ իլլէմիշ տիր, վէ պէնիմ գըզըմըն եա-
նընա կէթիլմէքիկէ ինտաֆ ու վիճասանընտան թազէիզ օ-
լունամըշտըր... Ամա՛ն եա Բէպպիմ, ամա՛ն եա Բէպ-
պիմ, նէ՛ գատար տէ հէլէթամիզ պիր հալ տիր պու: Խիւ-
տա ալիմ, չիմտի շու տազըզատա կէօրտիւկիւմ վէ իշիթ-
տիկիմ չէլլէրէ, պիր տիւլիւ ինամմամազըլըմը կէլմէքտէ
տիր: Լաքը, խալը, խալը, մատամ ժօրթ օ եօլտա պիր
հարէքէթի զպրի լաքըզալը իրթիքեազ խոպ վէ ճալիզ
կէօրէնթէքտէն տէ՛ր, տիր, միւթլազա քէնտիսի տախի, պի-
զիմ կիւրի եանըմըշ վէ ալտանմըշ օլմալը տըր: Եօգա...
օֆ, մաազալաշ, բէք Ֆէնա պիր հարէքէթտէ պուլուն-
մաշ օլաճապընտա չիւհէ գալմազ:

Յիլարա մէզքիւր մէնգաթէ իւզէրինէ, տիւշարը հէյպէ՛մ
վէ տէ հէլէթ օլարազ շաշա գալտըրընտան, ատէթա րիւեա
կէօրմէքտէ տիր կիպի, պիր հալտէ պուլունամադտա խիւ:
Մէրգումէ, հէնուզ պիկիւնա՛հ պիր հալտէ պուլունուզ վէ
քէնտի տօսթ ու Մարիեէ, իննտա իլլէտիքլէրի ազլիեաթը
ազլիլլէլլին, մէրգումէնին դապլիմէ, նէ մէրթէպէ աղըր
պաամադտա օլմասընտան պի խապէր պուլունուղու հալ-
տէ պիլէ, պէդալլէթ տէրէնթէն քէտտէ տուլմադտա օլուն-
ղունտան, վէ մէրգումէնին քէտուոյի զապ խտրէք, ա-
տէթա պիր ճիւսաեթի մահքէմսի հաթիլմէրի հուզարուն-
տա պուլունան պիր միւհրիմ միսիլու, քէմալի սիւքիմ վէ
տէրտի տէրուն իւզրէ, տուլա գալմադտա օլունուղուն
կէօրտիւկիւնտէն, կէօլլէրի տօլմանա պաշլամըշտըր տըր:

— Կէլ գըզըմ, կէլ... սէն կէլ, — տէտիրտէն սօնրա,
մատամ Տիւպրէօյ յիլարաեա, Ֆէթ-թը-Մարիէ խիթիւ-
պէն տախի, — վէ սէն տէ, միսկին գըզ, հալտէ կիթ միւս-
թահազգ օլունուղուն ճէգաթը չէք քի էօրիւնէսին տէ, պիր
տահա պէօյլէ միւրալիլլը խտրէք, տատամ ալտաթըլ քէն-
տին պիր նամուսուլ գըզ էքէրինէ եութտուրմաեաթըն: Հէ-

լէ շու խայկնէ գըզա պագընըզ, նապըտա վիճտանընտան
գօրգմանարազ . . . պէնիմ պէօյլէ պիր մէկը կիպկ պիկիւ-
նահ վէ սահիպէ ֆաղիւէթ գըզումա կէլիպ պիր տօսթ վէ գըզ
գարտաշ իսմինի վիրմէքիկէ ճէսարէթ իլլէմիլ տիր . . . նէ,
սէնին կիպկ պիր . . . տօթմ մու օլտուն . . . գըզգարտաշ լըմը պը-
տուն . . . աման եա Բէպպիմ, Էվվէթ, շուն պագընըզ, էն
միսկին վէ էն ատի գըզարտան պիրիսի կէլսն տէ, պէնիմ
գըզլմ իլէ տօսթ վէ գըզգարտաշ օլտուն, նէ գատար պիւ-
լիւք պիր քիւսթախլըզ . . . Սէն անահգ քէնտի տնարընտա
պուլունան թագըմար իլէ կէօրիւ չիւպ գօնուլնազ լըզա, վէ
կիտիպ մահպէսլը քէօլէլէրինտէ անլըր իլէ իսրալը Էվվաթ
իլմէքիկէ շպէսթէ պուլունադուն հալտէ, պէօյլէ նա-
մուսլու Պէ Եհլի ըրզ թագըմար իլլէրինէ, կէլիպ գարը-
մազ լըզա ճէսարէթի նէրէտէն արըշըն տըր . . .

— Էվվէթ, Էվվէթ, Էօյլէ տիր, մէրգումէ կիտիպ մահ-
պէստէ լահաթ իլլէմէլի տիր . . . Էլլալէթմէ գաթիլի մէր-
գումու տա թանքմադտա օլմալ տըր, —տէտի պաղըշար-
լար չիֆթիճիլէր:

— Պէլքի տէ մէրգումէ եալընըզ ճինայէթտէ իշթիրաք
իլլէմէլ տիր:

— Կէօրտիւն միւ չիմտի, եօղարուտա պիր Ալլահ վար
տըր, Ալլահն ատալէթի տօղուեա տըր, —տէտի սիւտճիւ
գատըն լա Կուալէօզէ եումու դունու կէօսթէրէրէ:

— Հալ պուլէ, սանա տա, քէտալիլէ գատըն, —տէտի մա-
տամ Տիւպրէօյ սիւսթիւ պաղընա, —չիֆթիլըտէն գօվմա-
նըպ ալը գօյտու գտան պաղըն, հաթթա պէօյլէ պիր նա-
մուսուլուն հաղըզաթի հայինի մէյտանէ չըգարըզ տա,
պիլի խապէրտար գըլարազ, պիւլիւք պիր խըզմէթ իթմիլ
օլտուլուն իլին, իղհարը թէշէքքիւր տախի խտէրիմ:

— Չօգ իլի, չօգ իլի, Խօղաբուս պիլիւր հանըմ Էֆէն-
տի բէք առիլէ պիր գատըն տըր, հաղգու առալէթի թա-
նըքըզ իճըա իթմէքտէ տիր . . . —տիլէրէք սէօյլէյմէկէ պաշ-
լարըլար չիֆթիճիլէր:

— Հայտէ Դարա կիտէլիմ, —տէտի մատամ Տիւպրէօյ,
—Էլլալէթմէ մատամ ժօթ պու խուսուտա պիլլէ իլլա-
հաթ միլիպ քէնտուլի սալինէ չըգարտահաղ տըր, Էկէր եաը-
մաղ վէ եաթօտ եարամաղ իսէ, պէն տէ պիր տահա միւտա
տէթի Էօմիլունէ, Էիւղիւնէ պագըպ սէլամ պիլէ վիրմէմ,
զիրա, Էկէրլի քէնտալի տէ պլանամիլ օլմանարազ, Էանի,
մէրգումէկի թանքմադտա պուլունարազ, պու հարէքթիլ
հայիլ կէօրմիւլ իսէ, պիլլէ գարըր առէթա պիր հագա-
րէթ վէ պիր առալէթմէ գալըշմիլ տիմէք տիր:

— Լաքին, ա՛ վալիտէճիլիմ, պագընըզ, պիր քէրրէ շու
զէվալը Մարինին, հայինէ պագընըզ . . .

— Պրազ շու միսկինի, վարտալ իլլէլ քէնտի մահճուպի-
Էթիլինտէն Էօլսին հէլաք օլտուն, տահա իլի եա, տիւնտա
տան պիր նամուսուզ գըզ Էքսիլմիլ օլուր Աճըմ մէքրու-
հէկի, իլլա իղհարը նէֆրէթ իլլէ հաղգընտա . . . պունտան
պէօյլէ անլըն Էանլըտա պիր տազըդա պիլլէ գալմազ լըզընա
րիզամ Էօզ տուր, պիլմիլ օլտալն. չիւնքի, օ տնարտա պու-
լունան պիր գըզ իլէ Էկէր գօնուլուր իսէն, սէնին տախի
նամուսունա խալէլ կէլիլ, լէքտար օլտուլուն:

— Աման եա Բէպպիմ, վալիտէճիլիմ, —տէտի Դարա
վալիտէսինին Էմիլինէ գարըր կէլիպ վէ կիթմէք իսթէմէԷ-
րէք, —պէն սիլլին պու ամէլու հարէքթիլինիլտէն պիր չէյ
սնլսեանմադօրմ, նէ՞ տիմէք տիր . . . Բէք ալէա, հայտէ
ֆարզ իտէլիմ քի Մարի, սիլլին սէօյլէտիկինիլ կիպի, ֆիլ
վազը գապահաթիլը օլմու օլտուն, ֆագաթ պագընըզ, պա-
զընըզ . . . զէվալը տիւլմէքտէ պանքմադտա տըր . . . հիշ
տէլիլ իսէ, շու սէֆիլ հայինէ օլտուն աճըքազ մէքհամէթ
իսինիլ:

— Մֆ, մատմաղէլ Դարա, սիլլ բէք կիւզէլ պիր գալպէ
մալիք պուլունադտալընըզ, վէ հիշ չիւրհէմ Էօզ տուր քի,
թաղսիլաթիլը պիլ իսէճէքսինիլ. իսանընըզ Էսինիլէթ
իսինիլը պանա, մաղ ապէն սիլլ պլաթթմիշըմ տըր . . . Էիշ
տէլին, քէնտի վիճտանընա պիլիլին սիլլիլին գարըլ օլարաղ,

խմէմէնէրէք ալտաթմըշմմորը . . . Վէ օլ պապտէ տէ, քէնտի քէնտիմէ, չօգ տէֆալար էսեֆ խալպ վէ թաղիլըլը իյլէմիշիմտիր . . . —տէտի փլէօր—Մարի, քէնտի հազգընտա իղհարը համիլեթի ու հիմայեթի իլլէմէքտէ օլան Վլարտա տօղրու, թարթիտէն միւթթաղին պիր չիւքրանիլեթի տուլլուսու իւզրէ պազարադ:

—Լաբին, ա՛ վալիտէճիկիմ, մէկէրչի սիզտէ մէրհամէթ եօգ մու տուր, —տէլի պազըրադ Վլարա երիւքըլըր եազըճը պիր սեջլէյիշ իլէ:

—Մէրհամէթիմ իթմէք . . . քիմէ, էջլէ պիր նամուսս սուգ գըզմմը, Ալլահ իթմէսին. էկէր իշին իշինտէ մատամ ժօրթ պուլունմասս խոթ, պէն չիմտի, պու տազըգատա աւնը, ատէթա պիր իլլէթի մուխուֆէեթ թուլթուլմուշ միւկին կիպի, չիֆթիլէր դարուսունտան տիշարը արթորըր իտիմ, —տէլի ճէվապ վիրտի մատամ Տիւպլէօյ սէրա պիր սեջլէյիշ իլէ, վէ պատէհու գըզընը թուլթուլ չէքիշարէրէք կէօթիւրմէկէ պաշլարտընտան, մէրգումէ տալի պիր սօն տէֆա տահա երևիլիս լա Կուարէօզէ տօղրու չէվիւրէրէք:

—Օֆ, Մարի, գըզգարտաշմմ Մարի, կէրչի սանա ազլ օլունան թէօհմէթլէրին նէ օլտուզունու պիլմէքտէ տէլիւլիմ, լաբին, շունու բէք ալէա պիլիլիմ, վէ գալլիմտէ բէք ալէա էմին օլուպ չէհատէթ իթմէքտէ տիր քի, սէնտա պիր դապահաթ օլմանալը տորը, վէ պէն տէ սէնի տալիմա սեվլէճէկիմտիր, —տէլի պազըրադ:

—Սուս օլ, քէն սէպին, սուս օլ, քէն սէպին . . . —տէտի մատամ Տիւպլէօյ քէնտի էլլիլէ մէրգումէնին տիհանընը գաբաեմպ թուլթարադ, —սուս օլ, Հէլէ համա օլսուն քի, մէրգումէնին նէ աեպտա պիր մալիւզ օլտուզու մէլտանէ չըգըպ անալլարտըտան սօնրա, արթըր հանընտա պիր տազըգա պիլէ տուրմուշ օլմաղըրընը, պուլունանալարըն քեաֆիկէսի տալի կէօթիլըր տիր, վէ շահիտ տիրլէր . . . հա՛, նէ տէրսինիլ գաֆատարալը, էջլէ տէլլէմի

—Էվլէթ, մատամ, էվլէթ, —տէտի չիֆթիլէրտէն պիրի, —պիլ քեաֆիկէմիլ տէ շէհատէթ խտէրիլ քի, մատմաղէլ Վլարա, մէրգումէ գըզըն եանընտա պիր տազըգա պիլէ տուրմամշարը . . . վէ հիշ չիւքհէլէր տէ եօգ տուր քի, պու գըզ պիր խըրսըզ օլմալը տորը, չիւնքի, պիր չօգ գանլը գաթիլլէրի թանրմագտա իմիշ:

Մատամ Տիւպլէօյ Վլարաեդ զօր իլէ ալըպ կէօթիլըրտիւ, վէ լա Կուարէօզ խտէ, էթրաֆէնա տիղիլիշ օլան, վէ քէնտուլէ գարչը պուզղ ու աաալլէթ կէօթիլմէքտէ պուլունան խալգ օրթմաքնտա եալընըզ օլարադ գալտը: Մատամ Տիւպլէօյ մէրգումէեթ հէր նէ գատար թաղիլ վէ իքըտիր իթմէքտէ խոթ իտէ տէ, պու Տիւմէ իլէ տալի, կէրէք մէրգումէնին վէ կէրէք գըզը Վլարանըն օրատա պուլունմաս լալը, Ֆլէօր—տը—Մարիեթ, պիր տէրէճէեթ գատար էնիլիլէթ վէ ճէսարէթ վիրմէքտէ խոթ, եանի հիշ տէլիլ խտէ մէգըրի մէնգարէնին նէթիճէսիտէն հուսուլի իհմիմալտէն պուլունման պիլիլը պիր տուլլուսուզուգատան գօրգմագտա տէլիլ խոթ, հալպու քի մէրգումէ գատըն կիթիտէրտէն սօնրա, պիլիլիլ պիլիլիլ քէջլիլէրին բէնէսէսին տէ մէթրուք պիր հալտէ դալտըրընտան, իւզէրինէ քեա՛միլէն պիր գուվլէթիպիլըր տիր պատալը, վէ արթըր անազտա տուրմանա մէճալի գալմաղընտան, կիտիպ չիֆթիլիլիլ արթըրընը սու իւտիլըլէրի հալուզուն քէնտըքնա տուլունանգըլըպ մէճուրը օլտու . . . Արթըր մէրգումէնին օլրատա, օլ հալտէ տուրշալունտա տէրքաթըր օլան հալի կիպի, երիւքըլըր բարէլլիլիթ պիր հալ օլամաղ խոթ, տէնիլտէ հալիլ տիր: Վէ պինապէլին, օլ հէնկիտմտէ քէջլիլէր թալաֆընտան զուհուրա կէլէն լազըրալըպ վէ թալը ու հալրէթլէր գատար տատամ գօրգու վիրիճի պիր հալ օլամաղ խոթ տալի տէնիլտէ հալիլ տիր: Մարի մէգըրիւր տօղրուսու տաեանարադ, պաշընը էնիլնէ էլիշ, վէ էլլէրիլէ երևիլէրինի գաբամիշ օլտուզունտան, վէ պոնունտան

ալմմը օլտուղու գրքմըղը պիր մահրամանըն ուճարըլլա կերտանը վէ սինէալ գաբարը օլուպ, վէ պալընտա խան ուֆաճըզ պիր պօնէսի պուլունտուղու թաղաիրտէ, էօյլէ պուլմ իրպի տուրա գալմըլ պուլունտուղունտան, մերգու մէնին հատտէն զինատէ պիր տերտ ու էլէմ վէ թէօլլմիլ-էէթ իւրքէ պուլունմաղտա օլմասը անլալըլմաղտա խոխ:

Հալ պու. քի սիւտճիւ գատըն, զալմէն տալանը գազանմըլ օլտուղու ճիհէթլէ, զուրուրլմամաղտա օլտուգտան պաշգա, մատամ Տիւպրէօյ թարաֆընտան տախի, Մարկլէ խիթապէն զուհուրա կէլմիլ օլան թէքտիլէր վէ պէտտուպար իւզէրինէ, մերգումէնէ գալըր, պիւթիւն պիւթիւն գապարմըլ պուլունտուղունտան, մերգումէտէն անճաղ պիր գալ տալմ կէրիտէ տուրարազ, էնվայի նէֆրէթէնկիլ վէ թահգիրամիլ թամր ու հարէքէթլէր իլէ, կերէք քէնտի չօճուգլարընա վէ կերէք չիֆթիճիլէր մերգումէնէ կէօթլէրիպ պէտտամ գըլմաղտա, վէ տահա զինատէ ալմէշի տերտինի քէօթիւլլէմէքտէ խոխ:

Յէլօր-տը-Մարկինի էթրաֆընը չէվլիսիլ օլան չիֆթիճիլէր, մերգումէ հազգընտա տէրքար օլան հիտտէթ ու զարաղարընը գահիրէ չըգարմաղտա օլտուգլարընտան, քէնտի հիտտէթ ու զաղապարը, վէ տաի տաի սուրէթտէ խալիհալարընէրէրէր, զալմ Սէլթիլ չէհրէլլիստէտախի աղալըլմաղտա խոխ. հէլէ մերգումանըն իլլէրինտէ օլտուղտա գատըն թալիֆէսինտէն պուլունտուղու, էրքէրլէրտէն տէ զինատէ իլգարը չիտտէթ վէ հազարէթ իլլէմէքտէ իտիլէր չիւնքի, Յէլօր-տը-Մարկինի հիւսնի ճէմալի, մէր-գումէլէրին մէղքիւր հարէքէթլէրինէ, զինատէսիլլէ պիր սէպէպլիլէթ վիլմէքտէ խոխ: Շէօյլէ քի, նէ էրքէրլէր, վէ նէ տէ գարըլար, քէնտի էֆէլլիլէրի իլէ հանըմարը նէղտիլտէ, քէմալ մէրթիպէ հիւսնէթ ու բիպլէթ կէօթլէր օլմասընը, պիր տիւրլիւ հազմ իլիմէք իսթէմէտիլտէն պաշգա, մերգուման չիֆթիճիլէրտէն պիր գալարը խէ, քէնտի հիւսնի հալլէլլինէ տալլըր Լալմ կէլէն շահատէթնամէն

թէտարիւր պիրլէ, չօղարըն հատրէթ չէրմէքտէ օլտուգլարը Պուգվալ չիֆթիլլինտէ գազուլ օլունմաղլըզ իլգալիլ-նէ նալլ ռլմաաղղարընտան նալի, մատամ ժօրժա գալըր գալպլէրինտէ հիւս իլլէմէքտէ օլտուգլարը քէնտիլէրի մալիւմ օլմանան պիր էսէրի զարաղըն տճարընը, մերգումէնին թահթը հիմսէնսինտէ պուլունան պիւլարէ Մարկինի չըգարմաղլըգտան պիր սէֆա տուլմաղտա խոխլէր:

Ուլումու ֆիւնուն, վէ թալիլմու թէպլիլէտէն պիւլ-պէլէր պուլունան թաղըմար, խալլը ու չէրէ, հէր նէնէ տէ տալլըր օլտա, քէնտի իլք ամլը ու հարէքէթլէրինտէ, տալլիմա իֆրաթլէ վարմաղտա տըրլար... ֆաղաթ, պուլնար իսթէր սահիհէն գապահաթլը օլարազ, վէ իսթէր սուրէթի զահիրտէն էօյլէ պուլունարազ, հիտտէթ ու զարաղընընը թահթը իլմմէքտէ օլան տտէմէր ալլէլլէրինտէ, քէնտիլէրի հաղղըր կէօթէրէր իլարաղը հարաքեսթըր աալլի-էէնէ գաղղըրաղղարընտա, պիւթիւն պիւթիւն տէնէլլէ-ֆէրմա պիր հալու րէնք քէսպ խտէրլէր:

Մէրգուման չիֆթիճիլէրին, հէր նէ գատար քէնաֆիէ-սինին տալիլ, լա կուպէօղէ գարըր, օլ մէլթիպէ վահիհէ պիր հիտտէթ ու հազարէթէ գաղղըլմաղլըղա հազգարը պուլունմաղտա տէլիլ խոխ իսէ տէ, մերգումէնին կէօթլէրի էսնիւնտէ պուլունմաղ սէպէպլիլէթ վիւրթիլլինտէ, պաղըլլարըն իլգարը հիտտէթ չըղըլմար, սալլըլէր տալիլ, տտէթա պիր իլլէթի մաթաֆէ վէ սարկա մաղամընտա սիւպլէթ իլլէմէքտէ խոխ. չէօյլէ քի, պէտպալթ Մարկինի նէ մաղուլէ թաղըմար իլլէրինտէ, քէնտի իլգարըլլա օլտուղու հալտէ պուլունմաղ օլմասը, վէ գալլըր գալթիլլէր իլլէ կէօթիւլիւպ գօնուլմու պուլունմասը, քէնտի սօֆուլու գարըլար թօգումմաղտա խոխ: Վէ պունտան տա գալթիւնաղար, մատամ Տիւպրէօյ թարաֆընտան աղտըղարը իլգրէթ, զաղղ ու զաղապարընը արթըրմաղտա խոխ:

—Պունու կէօթիւլիւպ, հիւլիւմէթ թէպիւմ իլմմէլի սիլլէր, —տէլի պաղըրըր մէրգումանտան պիրիւմ:

—Էվվէթ, Էվվէթ... վէ հաթիթա էկէր կիթմէք իտթէ-մեզ իսէ... դոր իլէ վէ չէրպա չէքիտիքէք կէօթիւրմէր տիրէր... :

—Հէլէ շու միսկինէ սաղընըզ, պիր տէ գալըզ տա նամուսու քէօյլու գըզլարընըն գընաֆէթին կիյմէրմէն ճէսարէթ կիյմէրմէր, —տէտի չիւրքիլքաթէն եւքթա պու-լունան պիր գալը :

—Թալը ու թաղընա ալտանան, միսկինի առէթա պիր սուրը զանն իթմէքտէ տիր, —տէտի տիլէր պիր չիֆթ ճի, —օլ մէրթէպէ կիւնահօթըզ պիր մէլէք հայլնտէ պուլուն-մազտա տրը քի, խոստովանաթա վէ ապալխարանթա իճթի-եաճ տախի կէօրիւլմէքիլքին, Ս. Հաղըդուլթիւն վիլըլմէ ճայիլ օլապիլիր :

—Մէկէլքի կիտիլ Ս. Պատարադտա տախի, հաղըր պու-լունմուշ տէյիլ մի տիր :

—Պու աքսըզլըզ պունտա օլտուգճա... հաթիթա չիմ տի շու հայլնտէ տախի ճաչակ ալապիլիր :

—Պիր տէ կիտիլ տէ, Էֆէնտիլէր իլէ հանըմլարըն իչ-լէրինէ գարըչմադտա իտի... :

—Շիւրհէսիլ, չիւնքի, պիլ րէք քիւչիւք առախար օլ-տուղումու գտան, պիլգիմ իլէ կէօրիւլիւպ գճուչմազլըզ քիպը ու աղամէթինէ թօգունմադտա իտի :

—Պէրքէթ վիրսին քի, իլթէ պէօյլէ օլուր, «պի նա-մաղըն ըչըզ, անճազ եաթիւրեա գատար եանաթ» տէմիլէր :

—Էվվէթ, Էվվէթ, սէն սէօյլէիճէք, վէ գաթիլի մէր-գումու խապէր վիրէճէքսին, —տէյի պաղըրտը սիւտճիւ գատըն, —չիւնքի սիլ հէքսիլիլ պիր կիւրուհաանսընըզ, պիր պիրինիլ րէք ալէա թէնընըսընը... կէլքի րէք լիլ խաթըրտապիլմէքտէ տէյիլ իսմմ տէ... չօք իճթիմալ տիր քի, եէվմի մէզգուրտէ սէն տախի օրատա պուլուն-մաշ, վէ կէօյլմէ իլիչիլիլնի տիր : Հայտէ, հայտէ, Էօյլէ աղանըզ սըզլալմազ րարա իթմէզ, արթըզ քիման ալտա-նըզ տա սէնի աճրմալ, զիրա արթըզ րէնկին մէյաանէ չըզ-

մըլ տրը, էլլէրինի աշաղը ալ տա, օլ տիլպէր եիւղէրնի պիր թէմաշա՝ իտէլիմ :

Սիւտճիւ գատըն պունտա սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, կէնճ գըլըն էլլէրինի դոր իլէ, օլ կէօզ եաշաղըյա մէմու օլան եիւղէրնիտէն չէքիլ աշաղը ալտը : Լա կուալէօզ պունտա իւղէրնէ, Էվվէլ Էմիլտէ հիճալընտան նաչի նէ եաքաճա-ղընը շաւըրտը, վէ պատէհու էթմարֆընտա պուլունանլարըն վաճիճէ մուամէլէլէրնիտէն նաչի տախի տիւլարը տէհէթ օլարազ, տիթթէմէկէ պաշաղտը, վէ էլլէրնի պիր պիրինէ գալուչտուրուպ, վէ նիկազքեարանի պիր հալ վէ գօրդու իւրքէ սիւտճիւ գատընա տօղրտ տէօնէքէք, վէ շայէթիլ տէ հաղիմանէ պիր սէտա իլէ սէօյլէեէրէք :

—Աման եա իլէպպիմ, մատամ... պէն անճազ իքի մաշ-տէն պէրտ տուր քի, Պուգվալ չիֆթիլիլնտէ պուլունմազ տանըմ... վէ խապիլաթիլլէ օլ սիլին տէտիկիլնիլ ֆէլա-քէթտէն տէ խապիլտար պուլունմադտա տէլիլիմ, պէն Էօյլէ պիր չէյ կէօրմէտիմ... վէ... —տէտի :

Միլօր-տը-Մարինին, պու իլյաճաթ վէ պու իթֆատէսի աղընտա գալտը, չիւնքի անինտէ էթմարֆտան, —կէօթիւր-մէլիլիլ, մէրդուճէի կէօթիւրիւպ հիւքիւմէթէ թէպիմ իթմէլիլիլ, պու իլյաճաթիլալը օրատա վիրմէլի տիր, —տէ-յի ճէյալէթու սէլէր իլէ հայդըրմաեա պալաալտըրա :

—Հայտէ, հայտէ, կիտէլիմ, եա՝ պիլգիմ տիլպէր չօ-ճուղումուզ :

Չիֆթիլէր Էնվայի թէհտիլպէր իտէրէք, մէրդուճէե տօղրու եաղլալմաեա պալաալտըզտընտան, մէրդումէ տա-խի, քէնտիտէն պիլխապէր օլտուղու հայտէ, խալվարի էլ-լէրնի կէօրսինէ վազ իտէրէք, վէ գօրդուտունտան տա տիթէէէրէք, պիր թարաֆտան պիր իմուտա իթթիլհաթ ի-տէրճէսինէ, իքի թարաֆընա աթֆը նիկիւնհա պաշաղտը :

—Խալը, խալը, —տէտի սիւտճիւ գատըն, —նաֆիլէ եէրտէ տէօրթ թարաֆա պաղըլալմաճ, օլ սէնին տարաղը-ղըն մատմաղէլ Գլարա պուրատա տէլիլալի, վէ կէլիլպ-

տէ սէնին գուրթ արամեաճաղ տըր, արթըզ սէնին, պի-
ղիմ էլեմիզաէն գուրթ ուլաճաղըն եօզ տուր:

— Ահ, մատամ, — տէտի քլէօր-տը-Մարի պիւթիւն վի-
ճուտի տիթրէմէքտէ օլտուլու հալտեմ, — բէճա իտէրիմ սի-
ղէ, էօյլէ պիւր շէյ սէօյլէմէ, յինիզ, պէն ապա գաշմազ նիյ-
հէթինտէ տէ յիլիմ. վէ պէնտէն հէր նէ քի սիւալ օլունուր
իսէ, ճէվապընը վիլմէ, քիկէ հէրան հարըրմ. . . էկէր պէն-
տէն ալընաճաղ ճէվապընտա սիզին իլին պիւր մէնֆատթ
վար իսէ, տաճա զիւտաւէ մէննուն վէ մէքուր օլուրում. . .
լաբին, աման Ալլահ աշըքնա օլունու, սէօյլէ յինիզ, պէն քե-
մէ պիւր ֆէնալըզ եարմըշըմ տըր քի, իշգու էթրաֆըմտա
պուլունանլարն քեաֆֆէսի տաթի, պանա գարըշ իպրազը
աաաալէթիլէր վէ թէհտիտէր իթմէքտէ տիւրէր. . .

— Պիղէ նէմի եարմըշըն տըր, տաճա նէ եարաճաղսն,
պիլզ սէնտէն պինլէրճէ տէֆա զիւտաւէ գատրու հայսիյէթի
վէ նամուս սահլալէրի օլտուլումալ թաղաթըտէ, հիշ պիւր
կիւն պիլզ պիլզիմ էֆէնիտիլէրին վէ հանըմըշարն եանլարնտա
կիտիլզ տէ աշպապըլը իտէմէմէքտէ իթէն, սէն իսէ, անը
տաթի եարմըշըն տըր, մէկէրի պիլզիմ սանա գարըշ իզ-
հարը աաաալէթ իթմէքիլէ հազգըմըլ օլմուշ օլմաճիլմ:

— Վէ պունտան տա գաթինապար, մէկէրի պիլզարէ պիւր
տուլ գատըն իլէ քէնտի չօճու գլարընըն պուրատան գօլուլ-
մալարընը միւրատ իտէն սէն տէկիլմիսին, — տէտի տի-
կէր պիւր չիթիթնի:

— Խալը, պէն տէկիլ իտիմ, անը միւրատ իտէն մաա-
մազըլ Դլարա իտի. . .

— Հայտէ սէնտէ, չօճու գ մու ալաթիթըօրսուն, — տէ-
տի մէրգում, մէրգումնին լազըրտընը քէսրէրէ, — մէ-
կէրի հիշ տէյիլ իսէ, օլ պապտէ լութիթ ու մէրհամէթինի
տալէթ իյլէմէլ տէկիլմի իտի, . . . սէն իսէ պունու եարմա-
տըգտան պաշա, հաթիթա, պիլզարէրին քէնտի էթմէք-
լէրինտէն մաճրում գըլընտըգլարընը կէօրէրէրէ, մէննուն
տաթի օլտուն:

— Խալը, խալը, ապա իլթիմաս իտէրէր, օլ պապտէ
մաամազըլ Դլարանըն լութիթ ու մէրհամէթինի թէշիլիզ վէ
տալէթ իյլէմէտի:

— Եօյլէ պիւր շէյ եարմազ իլին, պիւր աաաալըն գալպին.
տէ ազաճըզ րիզգաթ պուլունալը տըր, հալ պու քի,
պունտա իսէ, անըն էսէրի պիլէ պուլունաճաղ տէ յիլտի:

— Վահ, վահ, վահ, պարի պիլզարէ աուլտա օլմաա,
վէ պարի իշ թանտ տէ էօքսիզըլէրի պուլունաաա:

— Պէնիմ օլ պապտէ, մաամազըլ Դլարանըն լութիթ ու
մէրհամէթինի բէճա իթմէմէքիլէմ, գալպճէ տուլընտըլ-
լազումտան նէշէթ իթմէյիլ, իլլա, տիհանըմը աշըլ տա
պիւր լազըլտը սէօյլէմէքիլէ պիլէ գուվէթի ու գուարէ-
թիմ գալունմըլ օլմաալնտան նէշէթ իթմիլ տիւր. . .

— Էվլէթ, էօյլէ տիւր, չիւնքի, գանը գաթիլէր իլէ գօ-
նուշմազըլա բէք ալէա գուվէթի ու գուարէթին պուլուն-
տուլու հալտէ, էօյլէ պիւր խալը ու սէվապա ապիլը խու-
սուտա իսէ, ապա գուվէթին գալմաճըլ իտի:

Խալզ իւզէրիտա պիւր հէյճան հուտուլի հէնկեամընտա,
տալիմա կէօրիլէկէտիլի կիտի, մէրգուման քէօյլիլէր տա-
լի, տէյիլ սալթ քէնտի ֆէնալըզըլարնտան, իլլա քէնտի
աճազըլըլարնտան նալի, մէրգումէնէ գարըշ թաշիլը
օլունուլ հիտաթիլէնէրէրէ, էնվայի հազարէթիլէր իթմէք-
լիքտէն վէ թէհտիտէր իլլէմէքիլէրէն, ստէթա պիւր քէյֆ
վէ պիւր սէֆա տուլմազտա տըրլար: Պալը քէրէ, նէ եար-
տըլարնտան պիլապէր օլտուգլարը հալտէ, եալաշ եա-
վաշ օլ մէրթէպէ հիտաթիլ վէ չիտաթիլ քէսպ իտէրէրէ քի,
ազպէթիթըտ ամէլ ու հարէքիլէրի, հազգըլըլաղտա վէ
վահիլէքտէ գարաբ գըլար:

Մէրգուման թէհտիտաթիլէրն չիթիթնիլէր, կիթտիթն
Ֆլէօր-տը-Մարինին եանընա եազլալմանա պաշլաղաղաաա
պաշա, կէրէք հարէքիլէրի վէ կէրէք տիլլիլէր տաթի,
պիլզարէնին տաճա զիւտաւէ գօրգուսունու արթըրմտա
պաշլաղաղար. հիլէ սիւտճի գաալըն իսէ, պիլթին պիւ-

թիւն բեր զազապ քետիւնէրք, հեղարան նեւի հազարէթ-
էր ինձա իյլէմէքտէ պուլունտու :

Յիշօր-տը-Մարի իլէ մեղքիւր բիւր զազապ զալապա-
լըղըն արա երբնտէ, ետընըղ մերգումէնն, քէնարընա
տաեանմըլ օլտուղու օլ ինի աերնն պիւր հալուղ պուլուն-
մադատ օլտուղունտան, մերգումէ, մեղքիւր հալուղա տիւ-
չէր աեյի գօրգմուչ, վէ պիւր սուրէթի նիւաղքեարաննտէ
օլտուղու հալտէ, էյլէրնի մերգումարա տօղու կերէրէք :

— Աման եա Բեպալմ, նէ իսթէրնիւղ պէնտէն, ին-
սաֆ իտնիւղ, լուծֆ ու մերհամէթ իտնիւղ, իլիճմէ լինիւղ
պանա . . . — աեյի ֆերեաա ու ֆիղան իյլէմէկէ պալա-
մըլ տըր :

Հայ պու քի, սիւսճիւ դատըն, պիւր թարաֆտան պիւ-
չարէնն եանընա եազըն կիթմէքտէ օլտուղտան պաշղա,
տայլիմա տաիս թէհտիստիւղ հարէքթիւրէն աեյլմ իտիւղ
վէ էքի եուսիւղլըրըլա տա աաեթա մերգումէնն եիւղ-
լէրնն ինտիւրի մադամընտա գօրգումըր վիտէրտէ օլտու-
ղունտան, մերգումէ տաիս տիւչարը հէպլէթ օլարազ, ար-
գապընա տօղու էյլըլէ, վէ :

— Աման, մաաաա, ինձա իտէրիմ սիլէ, պու դատար
եաղլաշմաերնըլ եանընա, զերա, զօրգուման հալուղա
տիւչէմէկիտիւր, — աեյի պաղըրմաեա պաշլամըլ տըր :

Յիշօր-տը-Մարիին, պու լաղըրտըր իւղէրնն, մեր-
գուման դապա աաաաաաըն ֆիլըրլէրնտէ զալըմբարանէ
պիւր նիյէթ թօղմըլաաուր : չէօյլէ քի, քէօյլէրնն աաեյ-
թիւնտէն օլտուղու իւղէն, չօգ տէֆալար, չաղա իտէրէք,
թըրըրաաաղլարը աաամը, հէլար օլմաղլըղ մերթէօլէսին
կէթիւրտիւրէքի միտիլու, քէնաի զազապլըրնա մուլաֆըր
սուրէթտէ, պիւր չաղա վէ պիւր էյլէմէկէ չըրըլմաղլըրը
տիւչիւնիւրէք տըր :

— Հայտէլնիւղ մերգումէնի սուեա՝ աթալըմ . . . հա,
նէ տէրնիւղ մերգումէնի եիւղաիւրէրէք պիւր օն իյլէ-
սէք, ինի օլմաղլմը :

— Հայ, հայ . . . նիչին օլմաղ . . . բէք ալէա օլուր . . .
հայտէլնիւղ աթալըմ, — աեյի պաղըրըրտըր տիւր չիֆթ-
հիլէր, գահգահա ինէ կիւլիւլիւղ էյլէմէրէք, վէ տիւլա-
նէմէ կիւլիւլիւրէք չըգաբարազ :

— Իվլէթ, էվլէթ, մերգումէնի պիւր կիւղէլմէ կիւղ-
տիւրմէլիլը . . . նէ օլուր, էօլէմէք տէյիլ տըր եա, հաղըր
վարըն պիւր պալըղ, կիւլի եիւլիւ վէրալն :

— Իվլէթ, վարըն պիւր ազ բալալարն քի, էօյլէ կիտիւղ տէ
նաաուր ֆաթիլիւրար ինիւղ գարըլմաղլըրը էօյլէնն :

— Հայ հայ . . . աթմալըբըղ, սուեա՝ աթմալըբըղ :

— Հէմ տէ թամ սըրաաընտա տըր, չիւնի, հալուղուն
պուղլարըն տա տաճա պու սապահ գըրմըլար տըր :

— Իվլէթ, մերգումէնի սուեա աթըղ էիւղտիւրմէլիւր
քի, վարըն տիւրնուլի չիֆթիլիլի գահրամանլարըն ֆիլ-
րնտէ սաղլաեարազ եաա իյլէսին :

Յիշօր-տը-Մարի մեղքիւր ինսանիյէթիւր իտրիճնտէ
պուլունան պարպարմա իսթիհչալարը իլիտիւղ, վէ մերգում-
անն զալը ու զազապլարնտան նաչի տիվանէլէրէ մաիւ-
սուս պիւր հալու հէյէթ, քէպալ իթմէրտէ օլտն լէհէլէ-
րննի, վէ էնվայի թէհտիւրէր իլէ, թմուլ ու գալտըրմա-
լարէ քէնալիլ տօղու կիթտիւրէրնի կէօրտիւրտէ, աթ-
թըղ քէնալիլնի բէնէյի էհէլէ տիւչմիւշտիւրտէն աաա
իթմէկէ պաշլամըլ տըր :

Մէրգումէ, էվլէլ էմիւրտէ, օլ մերթէպէ տիւչարը տէհ-
չէթ օլտուղտան սօնաա, պիւրտէն պիւրէ տաիս իւղէրնտէ
պիւր նեւիլ էլէմաբ մէմուտիլէթ էսէրի հաաըլ օլմաեա պաշ-
լամըլ տըր : չէօյլէ քի, քէնաի տէրալի էօմրիւնիս սօն սա-
աթընը վարմաղ-սա կէօրտիւրտէն, էօյլէ էգալար վէ
մէգալար էքէրէք եազմաղլըրտան իտէ, պիւր սաաթ էվլէլ
էօլիւպ տէ, չու ֆանի տիւննաաաա գուրթիւրաճաղընը տիւ-
չիւնէրէք, ֆիլըրնտէն ճէնաղը Հաղա լէէք քիւրէր իթ-
մէկէ պաշլամըլ, վէ աաղա տիւչանընտան պիւր լաղըրտը չը-
գարմանարազ, եալաշմաղը տիւչիւղ տիլըրն իւղէրնն

կէլմիշ, վէ պիր սուրէթի տնտաւարանէն օտու դու հայտէ, էլլէրինի խապարի կէօսիսնէ դապուշտումուշ, վէ կէօզլէրինի գարամըշ, վէ ֆէրրինաէն տէ տուպար խոճեք, էօյլէճէ տուրուպ պէրլէմէքտէ պուլունմուշ տուր :

Չիֆթճիլէր, մէրգումճինն էօյլէ սէսիլգճէ իլլհար իլլէմէքտէ օտու դու վաղու հայէթի թէսիլմիլլէրէն կէօսիսիսլէրինտէ, տուպարը թէհայիէր օրմուշար, վէ քէնտի նիլիսէթի վաշիտնէլէրինտէն թէքտատուս պիրլէ պիր պրալըզ վաղ կէսիլլէր իսէ տէ, սօնրատան տախի, իլլէրինտէ պուլունման գատըն թալլիլէսի թարաֆընտան, գօրգազլըզլարընա վէ ճէսարթի սիլլիլլէրինտէ տալիր դու հուրա կէլլէ սիլթէմիլլէր վէ թաղիլլէրի իլլիթիլլէրինտէ, քիպը ու դուրուրարը թահրիք օլունտուղունտան, թէքարթէն զայլէթ տարազ գուտուրմանա, վէ մէրաթլէրինի մէվլէրի իճրայէ գօլմազլըզ գալլըշմանա պալլամըշար տոր :

Մէրգումանըն իլլէրինտէն էն դիտանէ գաղապնարլարը պուլունման իքի քիշի, հէման կիտոպ Յիլօք — տը — Մարիեի թուլթմազ իւզրէ իքէն, պիր տէ էօլթէ տէն, զայէթլէ քէտէրլի վէ տիթրէլլի պիր սէս իլլէ չարըլըշ իլլիթիլլէրինտէ :

— Տուրունուզ, տուրունուզ, — տէյի պաղըրմագտա իստի պիրիսի :

Հէման օլ հէնիլտանէ, դալապալըրը եարազ կէլէրէք, մատամ ժօթուն, հալէս նէգտի Ռէպանիտէ տուս իտէրճէսինէ տիլ իւզէրինտէ պուլունմագտա օլան լա կուալէօզէ աօլըու եէթիլլիպ կէլլիլի կէօրիլլիլլէրինտէ :

Մէրգումէ կէլլիպ պիլլարէ չօճուղուն գօլունտան թուլթարազ տեաղա գալլըրմըշ վէ,

— Գալէ չօճուղուն գալլ, աւաղա՞ գալլ... պէնիմ սէվիլիլլէ գըզմ, պիր աւամ սնճազ հուզուրի Ռէպալտնտէ տիլ իւզէրինէ կէլլէքիկէ պօրճու տուր, — տէյի պաղըրմըշ տոր :

Մատամ ժօթուն կէրէք վաղու հարթլէթինա, վէ կէրէք սէտա վէ սէօյլէլլիլլտէ, օլ մէրթէպէ հիւքիմանի սու-

րէթտէ պիր էսէրի զայլէթ վէ ճէսարթի պուլունմուշ տուրիլ, քէսիֆէլի գալապալըզ, ապա տիհանլարըն պիլլէ անմանարազ, կէրի կէրի չէրիլլէկէ պալլամըշար տոր :

Չաթէն, մատամ ժօթուն սօլիուն օլան լէճէսինտէ, հիտաթի ու զազապընտան նալի, քէսիլն պիր գըրմըզլըզ հարը օլմագտա օլունղու հալտէ, զայէթլէ սէրա պիր պազըշ իլլէ, չիֆթճիլլէրէ պիր աթֆը նիլտէս իլլիթիլլէ պէրապէք, էիլքտէք պիր սէս իլլէ, վէ թէհտիլի պիր սէօյլէլլէ իլլէ տալիլ :

— Սէֆիլլէր... պէպէ պիր պիլլարէ չօճուղա գալլը, պու մէրթէպէ իպաազը չիտաթէ իլլմէքիկէ, մէկէրիլի սիլ հիշ ութանըպ արլանմատընը՞ գմը... — տէտի :

— Իլի եա, պու պիր... :

— Պու պէնիմ քէնտի գըզմ տոր, — տէյի պաղըրմ մատամ ժօթ, մէրգուման չիֆթճիլլէրտէն պիրինն լազըրտըրըն գաթ իտէրէք, — հաթիմ, ճիւմէ ալէմին հիւրմէթ ու իլլիթիւմ իլլէմէքտէ օլունղու ապէ լարթիլլէրինտէ, պունու հէմ սէվիլլէքտէ վէ հէմ տէ հիմայէ իլլէմէքտէ տիր. վէ անըն սէվիլլէ հիւրմէթ իլլէտիլի պիր չօճուղա իսէ, հէրքէս հիւրմէթ իլլմէքիկէ պօրճու տուր :

Մէրգումէ թարաֆընտան դու հուրա կէլլէն պու սատէ քէլալար իւզէրինէ, հէրքէսին իւզէրինտէ պիր թէլէսաիրի ալիմ հուտուլէ կէլտի :

Չիւնքի ապէ լարթիլլէ, օլ թարաֆլարտա, աւաթա պիր աղիլ մազամընտա թուլթուլմագտա օլունղտան պալլա, կէրիլ մէրգուման չիֆթճիլլէրտէն չօլլար, մէրգում միսհէթրէմ քէտէր նէգտիտանէ, լա կուալէօզիւն հիւտի թէլէճէսի սօլունմագտա օլմատըն տա պիլմէքտէ իտիլլէր իսէ տու, պու ճիւմէ իլլէ տալիլ, իլլէրինտէն պաղըրար մըրըլտանմանա պալլաթըզլարընտան, մատամ ժօթ նիլլէթ ու ֆիերիլլէրինտէր ալլէր իլլէ,

— Պու պիլլարէ չօճուղ, վէլլէվ ինսանլարըն էն ֆէնալարընտան պիրի օլուպ, վէ վէլլէվ պիլթիւն ալէմ նէգտի-

տէ մէրտութեամբ տախի ստեղծագործեալ պուլունտա խորի, պու-
ճիւմէն իլէ տախի, երեսն, թարափընդդառն զուհուրա կէ-
միշ օլան պու եօլտա պիր մուամմէնին, չայեանը թաղալի՜
սատտ օլունտաճաղընա ասլա չիւրճէ եօգ խորի: Նէ իսթէր-
սինիդ պու ղէվալլը չօմուգտան, վէ նէ՜ սէպէպէ մէպին, պու
մէրթէպէ եզա վէ ճէզա չէրաիմէքիկի ընվա կէօր-
մէրթէսինիդ: Վէ պունտան տա գաթիմաղար, սիզին պու
եօլտա հադարէթէր վէ թէհաիտէր իթմէքիկի, նէ հադ-
գընիդ վար տըր, սիզ պու սալահլիսէթի նէրէտէն վէ քիմ
տէ՜ն ալմագտասընը, մէկէրիք քէնտի գուվիթիինիգտէն վէ
քէնտի գուտրէթիինիգտէ՜ն մի ալմագտասընը, ֆազաթ,
էկէր էօյլէ տախի օլմուշ օլտա, մէկէրիք սիզին կիպի գօճա
գօճա ատամլարա, պէօյլէ պիր զայիֆի պիւննէ վէ քէնտուի
միւտաֆառաւա զայլիք միւզթէտիր պուլունտն կէնճ պիր գը-
զա գալը ատամլէթէ գադգընաղըզա, հիճապ իթմէքտէ
տէյիլմիսինիդ, մէկէրիք սիզին պու հարէքթիլէրինիգէ նա-
մէրտիք սըֆաթը վիրիլէն ճայիշ տէյիլմի տիր: Կէլ, Մա-
րի, կէլ, չօմուգտում, սէվիկիլի չօմուգտում, կէլ, կիտէլիմ
քէնտի խաննէմիգէ կիտէլիմ, զիրա, սէնին գառա ու հայիլի-
եթիինի օրատա թանրմագտա վէ հիւրմէթ ու ըկայէթ իթ-
մէքտէ տիրէր, —տէտի:

Պունուն իւզէրինէ, մատամ Ժօրթ Ֆիէօր-տը-Մարինին
գօլունտան թուլտու, վէ չիֆթիլէր քէնտի գապալմագ-
լարընը թանրարագ մահուու օլտուլար, վէ քէմալի թա-
աղիմ իւզըն չէքիլիպ կիթտիլէր:

Փազաթ, եալընը սիւտճիւ գատըն, պիր սուրէթի ճէ-
սուրանէտէ օլտուլու հալտէ իլէրու տօղլու ալթըլարագ,
մատամ Ժօրթա խիթապէն,

—Մատամ, պու գըզ, պէնիմ գօճամը էօլտիւրէն ա-
տէմին քիմօլտուլունու հիւրիւմէթ նէգտինտէ պէնան խալպ
խապէր վիրմէտիքճէ, պուրատան տիշարը չըգամանաճագ
տըր, —տէտի:

—Աղիզէմ, —տէտի մատամ Ժօրթ, քէնտուի թօրա-

եարագ, —պէնիմ գըզըմ պուրատա իսթիմագ վիրմէք-
իկիէ աղա պօրճիւտ տէյիլտիր, էմմա, սօնրա, էկէր հիւ-
րիւմէթ իսթիւր իսէ, բէք ալէա ճէլպ պիրլէ իսթիճվապ ի-
տէպիլիր, վէ օլ վագըթ պէն տէ պէրապէրինտէ պուլու-
նուլում. . . հայ պու քի, հիւրիւմէթ թարափընտան տա
չաղըրմաճըճա, քիմնէնին անտէն պիր չէյ սիւալ իթմէք-
իկիէ, գաթիմ հագգ ու սալահլիսէթի օլմալ:

—Լաքին, մատամ. . . սիզէ սէօյլէեօրում քի. . .

Ոլ վագըթ, մատամ Ժօրթ, մէրգումէնին լազըրտաընը
քէնտէք, վէ թէմքիլի պիր սուրէթտէ ճէվապ վիրէրէք:

—Սիզին պաշընըզա կըրմիշ օլան մէգըրի ֆէլաքէթ, իդ-
հար իթմէքտէ օլտուլունու թալիր ու հարէքթիինիդ ճի-
հէթիլլէ, սիզէ թէպըրիլէյի զիմմէթ իթտիրէմէզ. պիր կիւն
պիզաթ քէնտինիդ տախի, էմրի պապիլէթին խարիճիտէ
օլարագ, իպրազ իթմիշ օլտուլունու պու հիտտէթ վէ պու
չիտտէթտէն տօլաքն նատիմ օլուպ, վէ էսէֆ իտէճէքիլի
տիր: Մատմաղէլ Մարի, Պուզվալ չիֆթիլիկինտէ, պէնիմ
եանրմա գալմագտա տըր, կիտէլիպ հիւրիւմէթէ խապէր
վիրինիդ, հիւրիւմէթ նէ վագըթ էմր իտէր իսէ, լազըմ
կէլէն ճէվապը վիրմէքիկիէ հազըր ու միւնթապըր պուլուն-
մագտասընը:

Սիւտճիւ գատըն, մատամ Ժօրթուն պու աղըրիւնէ վէ
քիտալիւնէ ճէվապընա գալըլըզ հիւ պիր չէյ սէօյլէէ-
մէտիլիկինտէ, հալուլուն քէնտըրնտա օլմուրտու, վէ չօ-
մուգլարըն թուլմու պուճաղաքարագ, Տէօնիլիք հէօն-
կիւր ալլալմառա պալալտէ:

Պու մէնգաքտէն չէնտ տագըզա սօնրա, Բիէր արա-
պաքը կէթիլտի, վէ մատամ Ժօրթ իլէ Ֆիէօր-տը-Մարի,
մէգըրի արապաքա պիւնէրէք, Պուզվալ չիֆթիլիկինտէ տէօն-
տիրէր:

Սրապա, տ'Անուվիլ չիֆթիլիկ խաննէսի էօնիւնտէն կէշ-
մէքտէ իքէն, Ֆիէօր-տը-Մարի, Դլարանն, եարը ալըզ պիր
բէնճէքէ էօնիւնտէ օլմուրուպ տա պիր ազ կէրի չէքիլէրէք

աղլամադտա օլտուղունու կէօրտիւ, վէ մէնտիլինի սաղլա-
եարագ, մէրգումէ պիր վէտա սէլամը վիրտի :

—Ա՛հ, մատամ, նէ՛ գատար ութնանճագ պիր հալտիր
պու պէնիմ իշին, վէ նէ՛ գատար տա տէրտու էլէմ տիր սի-
ղին իշին, —տէտի Ֆլէօր-տը—Մարի մատամ ժօրժա Պուգվալ
չիթիլիլինի տէօնտիւրէրինտէ վէ քիւչիւք սալնտա եաղլ-
նըզ պուլունտուգլարնտա —Շիրահէսիզ օլարագ, սիղ չիմ
տի, պէնիմ սէպէպիմտէն, մատամ Տիւպրէօյ իլէ տայլիմ
տարղըն պիր հալտէ պուլունճագսընըզ, էօյլէ տէյիլմի :
Օ՛րֆ, գօրգտուղում իշիթէ պաշըմա կէլտի, պէն սիղէ իւղէրիմ
տէ, կիղլի պիր ֆէնալղընի վուգուինէ տայիր պիր չէյ հիսս
իթմէքտէ պուլունտուղումու գաթիկն սէօյլէմիլ իտիմ . . . Իշ-
թէ մէրգումէէի վէ քէրիմէսինի ալտաթմիշ օլտուղումտան,
Ալլահ տա պէնիմ ճէգամը վիրտի . . . չիմտի պէն, սիղին ի-
լէ մէրգումէ տօսթուունուզ պէյնիմտէ պիր վէսիլէյի պիւ-
րուտէթ օլմուշ օլտում . . .

—Սէվկիլիւ չօճուղում, օլ մէրգումէ տօսթում, կէրչի
բէք իյի պիր գատըն տըր . . . լաքին, հայր՛ֆ քի, տիրայթիթ
ճիհէթիլլէ տէ պիր աղ գայիթիլի տէրքետա տըր . . . Փա-
գաթ, պու ճիւմիէ իլէ տալի, տիրէլի բէք թէմիլ օլտու-
ղունտան, հիւ չիւրհէմ եօգ, ետիր քի, պու կիւնքի իղհար
իթտիլի տիլանէճէ հիտտէթտէն տօլաքը, եարըն քեամի-
լէն նատիմ օլաճագ տըր . . .

—Ա՛ֆիվ իտէրսինիլ, մատամ, միւրատըմ, մէրգումէէի
հագգլը չըգարաղըմա պէրապէր, սիղի տէ թազպիհ իթ-
մէք տէյիլտիր, հա՛յա, իւրտա նէ քէրտէ . . . Փագաթ, եա-
լընըզ չուունու անլաթմադ իաթէրիմ քի, հագգլմտա տէր-
քետա օլան հիւսնի հիւրմէթ վէ համիլէթիլինիլ, սիղի իշ-
ֆալ իլլէմէքտէ տիր . . . Պու պապտէ, պիր քէրէք քէնտի-
նիղի մատամ Տիւպրէօյիւն ետրիւք գօյմալընըզ տա, ծնա
կէօրէ տիւչիւնմէլիսինիլ . . . մէրգումէ, քէնտի սէվկիլիւ
գըղընըն տօսթու պուլունտան պիր գըղըն . . . պէնիմ կիլի
պիր . . . օլտուղունու . . . իշիտէճէք օլա իտինիլ, սէօյլէյի-

նիլ, սիղ քէնտինիլ սէօյլէյինիլ, նէ՛ եաբար իտինիլ, մէ-
կէրչի թըզգը անըն կիպի, տիւչարը էսէֆ վէ հիտտէթ օլ-
մազմը իտինիլ, մէկէրչի վալիտէլիք տուլղուսու իղթիղա
սընճա, պիթթապի այնի հալտէ պուլունճագ մը իտինիլ-
իմտի, մէկէրչի մէրգումէէի, պու պապտէ թայէիլ իթ-
մէքլիք, հագգանիլէթտէն աատ օլունապիլընի :

Մատամ ժօրժ, մէրգումէնին, մէգլիւք քէլամլարընա
գարընըզ հիւ պիր ճէվապ վիրիւնէիլ, ֆագաթ, տիւչա-
րը էլէմ օլարագ սիւքուիթ իլլէտիկնտէն, Ֆլէօր-տը—Մարի
տահա զիւստէ իղհարը ճէսարէթ իտէրէք, թէքրարէն քէ-
լամէ աղաղ պիրլէ :

—Ո՛լ գատար գալապալըզ նէգլտնտէ չէքտիլիմ բէգա-
լէթ, հիւ չիւրհէէք եօգ տուր քի, եարըն հէք թարաֆտա
չուրու պուլունճագ տըր . . . վէ պու պապտէ իսէ, տէյիլ քէն-
տիմ իլին, իլլա Պարտա իշին էսէֆ իտիլ գօրգմագտաքըմ,
չիւնքի, քիմ պիլիր նամուս ու չէրէֆինէ, նէ՛ գատար զա-
րար իտապէթ իթմիշ օլաճագ տըր . . . զիրա, մալիւմ եա,
պանա ոյր տօսթ վէ գըզգարտաշ սըֆաթընը վիրմիշ տիր :
Դեանչի, էվիլէլի թարիլիմ թութմուշ օլա իտիմ . . .
քեանչի քէնտի արղու վէ մէլանըմա գարըն գօյսա իտիմ
տէ, մամոճագլէ Տիւպրէօյիւ կէօրմէկէ կիթմէսէ իտիմ . . .
վէ քեանչի, հագգլմտա զուհուրա կէլէճէք օլան ատէմի
րիպէթիլինի կէօղէ ալա իտիմտէ, պանա թէքլիլ իլլէտի-
կի տօսթըլուղունու գապուլ իթմէքլիքտէն կէրի տուրա ի-
տիմ . . . Փագաթ, հայր՛ֆ քի, պէնիլլէ մէրգումէ պէյնիւ-
տէ տէրքետա պուլունտան ֆարգը ալիմի իղմաղ իտէրէք ու-
նուլթմուշ պուլունտան . . . վէ պինիսն ալէյ, նասը քի
կէօրմէքտէլիսինիլ, իշիթէ քէնտի գուսուրումուն ճէգալընը
տա քէնտիմ չէքտիմ, լաքին, հայր՛ա քի, բէք չէտիտ տու-
րէթտէ օլարագ չէքտիմ . . . Էվիլէթ, պու ճէգանա միւս-
թահագգ իտիմ, չիւնքի, էօյլէ պիր ինսանիլէթիլ վէ էօյ-
լէ պիր իթֆէթիւր կէնճ գըղըն նամուսունու, իթթիմալ տիր
քի, քեամիլէն լէքէտար օլմալընա սէպէպ օլաճագ իտիմ :

ղընը լուծփուհա իրենճեկինիղէ էմին օլունուղ: Սիւղ պու-
րատա տօսլըար իչնիտէ պուլունմաղտասընըղ . տիմէք տիր-
քի, շիմտի սիղին տիւնեանըղ մահգա պուրատը օլմալը արը .
. . . Մէքըրիւր ուլղունսուղ հալլէրին, իչիտիլիլ չալ օլմալը
մէսէլէսինէ կէլլէտիքաւէ, օլ պապտէ տէ էսէֆ իւղըէ օլուպ
գօրղմանընըղ, զերա պիղ, անըն էսնիւնիւ պլապիլիլըղ .
չէօյլէ քի, պիղիմ միւհճիքէմ ըէտէր ապէ Լարօրթ, չիֆթ-
լիկիմիղ խալղընը պաշընա թօրլար, վէ դաթէն մէրգումլար
տա, մալիւմ եա սիղի սէվմէքտէ տիրլէր, վէ ճուրաա, կէչմիլ
էօմիլիւնիւղ հաղգընտա, լաղըմ կէլլէն սահիշիլիկ պէեան
խտիպ սէօյլէր . . . իմտի, չօճուղում, պանա ինանըղ էմին
օլունուղ քի, հէրքէս իւղէրնտա մէրգումմուն պիւլիւր թէ-
էստիր պուլունմաղընտանա, օլ վաղթի ճուրաա, էվլլէլլիւր
հալլինիղէ վաղըփ օլտուղլարընտա, թահգիլ իթմէտիքաւէն
պաշգա, սիգի տահա գիւնատէ սէվիլ աճընաճաղլարընտա,
ապա շիւբճէ ճայիղ տէլիւտիր:

— Մէօյլէտիքլէրնիլիւր քեամիլէն ինանըրմ, մատամ, վէ
օլ պապտէ լաղըմ կէլլէն թէպիլմիլէթէ տէ շիմտիտէն հա-
ղըրմ. տիւնքի կիւն միւհճիքէմ ըէտէր իլէ միւնանէմիլտէ
ճէրէան իտէն ինչիւրալէմտէ, մէրգումմ պանա, տահա ա-
ղըր տպաշխարանըրալ չէքմէկէ միւհճիքաճ պուլունտուղու-
մու սէօյլէտի իտի. տիմէք տիր քի, պէնճէ պու տա ապա
չայեանը թէաճճիւղ պիր չէյ տէլիւտիր, իշիթ մէղըրիւր ա-
պաշխարանըրալ պաշլալմիլլար արը: Հաթթա, միւհճիքէմ
ըէտէր պանա, չէքմէքտէ օլտուղում տէրտ ու էլլէմէլլին
պիր կիւն օճուր կէլլէճէկինի, վէ մաղհարը միւքեաֆաթ օ-
լաճաղըմը տալիս սէօյլէմիլտիր . . . ինչապալլէ օլ միւպարէք
կիւնիւ կէօրմէքիլք իղպալնէ տէ նայիլ օլտուրմ. . . Միւ-
մալիլէյ հաթթ միւհճիքէմ իլէ սիղին թահճիթ հիմայէթ վէ
համիլէթիլիլիլաւ պուլունտուղաճա, հէր պիր ափէթ ու ֆի-
լաքէթին մահճլ օլուղ կէլլէճէկինէ իւմիւպար պուլունտու-
ղուման, արթըղ պուլունտան սօնրա, քէնտի հալլմունէն թէ-
չէքքի իթմէէճէկիմտիր:

— Զաթէն պիր աղ սօնրա քէնտիլինի կէօրէճէքսինիլ
տիր, միւմալիլէյին նաաիհաթլար, պու տէֆա սիգին իւ-
չին, սայիր վաղըմլարտան չօղ գիւնատէ հէմ միւֆիտ վէ հէմ
տէ թէսէլլիլալալ օլաճաղլար տրը . . . իլլմէ, սաաթ տա
տէօրթ պուլուղ օլմիլէ տուր, հայաւէլինիլ չօճուղում, հա-
ղըրմանընըղ քի րահիպանէէէ կիտէսինիլ . . . Պէն տէ Մ.
Րօտօֆա պիր մէքթուղ եաղաքաղ, պու կիւնքի տ՛Արնուլիլ
չիֆթլիկինտէ վուգու պուլան վաղաանը պիլտիքէլիմ. . .
խասսէթէն պիր բօսթա չըգարթալընալմ. . . պատէհու կէ-
լիր սիգի ապէ Լարօրթուն եանընտա պուլուրում. . . զերա,
իւշիմիւղ պիլլիլաւ օլտուրաղ, պիր միւհաապէթէ կիլիլ-
մէքլիկէ էլլէմիլէթ կէօրմէքտէլիմ:

Պու լաղըրտալարտան ճիւղիճէ սօնրա, լա կուալէօղ,
չիֆթլիկի թէլք իլէ, զաթէն պիր կիւն էվլլէլլունէն, Մէթր
տէգօլ իլէ թօրթիլեարըն, կիտիպ պէքմէքլիկէ գարալ
վիրմիլ օլտուղլարը հուգուր եօլաան կէլլէրէք րահիպա-
նէէէ կիթմէք իւղըն եօլա չըգտը:

Նաալը քի մատամ թօրթ իլէ միւհճիքէմ ապէ Լարօրթ
պէլլինտէ վուգուա կէլլմիլ օլան միւքալէմտէն աղալը-
լապիլմիլտիր, ֆլէօր-տը-Մալի, քէնտի վէլիլ նիլմէլլէրի
պուլունան մէրգումմ դատըն իլէ մէրգումմ րահիպ թարա-
ֆինտան աղաղը նաաիհաթլարը, քէնտի էֆքեար վէ տուլ-
ղուլարընա ըէք մուլաֆըղ պուլունտուղունտան, վէ անլէրտէն
պիր սուրէթի նէճիպանէտէ իսթիֆատէ իլլէտիկինտէն, կէչ-
միլ օլան էվղաթը մէղէլլէթ իշիթմալի իւղէրինէ տիւչիւն-
տիւքճէ, տիւչարը մէլլուսիլէթ օլմաղտա պուլունմալ
տուր:

Պունտան տա դաթինաղար, թէէսիւֆ օլունուր քի,
էէնի եաշամաղտա պուլունտուղու ճէվիլէթ իւղէրնտէ
կէօրմէքտէ օլտուղու նամալուլուղ վէ էքրէիլլիլ տուլ-
ղուլարը դայրէթի մէմտուհէսի, քէնտի գալլինտէ տափի
արթըղ պիւլիւմէկէ պաշլալաղըճա, մէրգումմէնիլ աղլ ու

առմ' իտէճէք ասալ դուտրէթմիմ' եօզ տուր . . . իմտի, սի-
ղին եարտըմընդա միւհթաճրմ' . . . ամա՛ն եա Բէպպիմ', է-
կէք սիզ տէ կէլիպ եարտըմա հիմմէթ իթմէհէճէք օլուր, ա՛հ
սէնիլ, նէ՛ եաբաճաղըմ' պիլմէմ', քիմնէլէր եօզ տուր, ա՛հ
պիլարէ նինէճիկէզիմ', ա՛հ, օրաճըզտա, իլթէ էօյլէճէ էօ-
լիւպ գալաճազ տըր, —տէտի թօրթիյեար :
— Լա կուտլէօզ, մէրգուժ թօրթիյեարն, մէզքիւր սէօյլէյիւ-
լէրնի իշիթտիքտէ, աճըրպ լիզգաթա կէլէրէք :

— Ս, յօճուղում, վագաա պէն տաթի էօյլէ պիր գուվ-
վէթէ մալիք տէյիլ իտէմտէ, պու ճուվէ իլէ տաթի, կէլիպ
նինէնիլի գալտըրմազ իլին, սիզէ պիր տէրէճէհէ գատար
եարտըմ' իտէպիլիքիմ' . . . հայտէյիլիլ, չաբուզ մէրգում-
նին եանընա կիտէլիմտէ, պագալըմ' էլիմիլզան նէ կէլիլ
. . . Չաթէն պէնիմ' եէրիմ իլթէ չուրաւը, չու դարչըտաքի
չիֆթիլէ տիր . . . էկէր ղէվալլը գաւորը, պիլ քէնտիմիլ
թուլթուպ կէօթիլըրէմէհէճէք օլուր իտէք, օլ վագըլթ պէն
կիտէր պիլիմ' չիֆթիլէտէն ատամ' կէնտաէրիլմ'տէ, օնլար
գալտըրմպ կէթիլըրէր, —տէտիքտէ :

— Ա՛հ, ինսանիյեթիթի հանըմճըղազ, Ալլա՛հ սիլտէն լա-
ղի օլտուն, հիւ չիւհէմ' եօզ տուր քի, ճէնապը չազգ,
սիլի նայիլի միւքեաֆիմ' պուտուրաճազ տըր . . . իլթէ չու-
րաճըզտա տըր . . . անճազ իքի աարմ իլէրուտէ, չուգուր
եօլուն իլինտէ տիր, նասըլ քի սէօյլէտիմ', քէնարտան ա-
չաղը ինէր իքէն տիւշտի :

— Տիմէք տիր քի, սիլ պու թարաֆլըտան օլմամալը-
սընըլ, էօյլէմի, —տէյի սիւալ իթտի լա կուտլէօզ, թօր-
թիյեարըն արգասընտան կիտէրէք :

— Թալը, հանըմճըղաղըմ', պիլ Լիզուէն թարաֆլըտան
կէլմէքտէյիլ :

— Նէրէհէ կիտիթօրաճուլ :

— Աչաղըտա վագը պիր թէրէճէք իւղէրիտէ իդամէթ
իթմէքտէ օլտն միւհթէրէմ' պիր զաթըն, ինսանիյեթիլ պիր
բարտաղն եանընա կիթմէքտէ իտիք . . . —տէտի Պրա-Բու-

ժուն օղլու, Յիլէօր-տը-Մարինին տաճա պիտատէ էնիլիէ-
թինի արթըրմազ նիլիէթիլլէ :

— Պէլէր տէ, Մ. ապէ Լաբօրթուս եանընա կիթմէքտէ
իտինիլ, էյյլէմի :

— Էվլէթ, հանըմ' էֆէնտի, Մ. ապէ Լաբօրթա կիթ-
մէքտէ իտիք, չիւնքի, պիլարէ նինէճիկէզիմ', միւմալիէյի
զաթը միւհթէրէմի, թա չօգտան, էմմա, բէ՛ք չօգտան պէ-
րու թանըմազտա տըր . . .

— Նէ՛ գատար աճայիլ պիր թէսատիւֆ տիր պու, թա-
մամ, իլթէ պէն տաթի օրաեա կիթմէքտէյիմ', —տէտի
Յիլէօր-տը-Մարի չուգուր եօլտա կիթտիքճէ իլէրուէրէք :

— Պաղասա՛նա նինէճիկէզիմ' . . . իլթէ կէլտիմ', իլթէ կէլ-
տիմ' . . . աղաճըզ սապը իլլէ . . . սանա պիր տէ եարտըմճը
կէթիլմէքտէյիմ' . . . —տէյի պաղըրտը թօրթիյեար, քէն-
տիլէրէ կէօթիլըրմէքտէ օլտուղու օլ գուրպանըզ գուղուեու
թուլթմազըլըա հաղըրընսնըլար իլին, մահէլիլ մէզպուրտէ
պէքլէմէքտէ պուլունան Մէկը տէգօլ իլէ լա ճուլթէ խա-
պիր վիրմիլ օրմազըլը նիլիէթի խայիէսիլլէ :

— Տիմէք տիր քի, նինէնիլի պիլարէկիւ եէր պուրա-
եա բէք եազնէ պիր մաճէլտէ օրմալը տըր, էօյլէ՛ մի, —
տէյի սիւալ իթտի լա կուտլէօզ :

— Էվլէթ, հանըմ' էֆէնտի, էվլէթ, չու աչաղտաքի պիր
իլի աղաճն արգասընտա տըր քի, օրատա եօլտա տէն-
մէքտէ տիր, նիհայլէթ պուրաեա, անճազ երկիլմի տարմ'
գատար պիր մէսաֆէտէ տիր :

Պու հէնիկեամմէ թօրթիյեար, պիրտէն պիրէ տուրու
վիրտի :

Չիւնքի գըրլարտա հիււրմ' իթմէքտէ օլան սուպուդ օր-
թապընտա, պիր աթ երիւմէպի կիլիլիտիւսիւ իշիտիլ-
մէկէ պաշաւը :

— Հէյ ալլա՛հ պէլասընը վիրսին, —տէտի թօրթիյեար
քէնտու քէնտույէ, —աճապա երինէ, քիլլիլ զահմէթիմիլ
պօշա՛մը կիտէճէք տիր :

եկերին ըստմասին, վե մերգումեհեի, պէն պրի էյիճե սարբայ սարմալաեանա դաաար, բէբ սրբբ թուժմալսըն բի դբմըլաանմասըն . . :

Մէթր տէգօլ, քէնտի գուվէթի էլէրիլէ, լա կուալէօղլ սրգբ գուճագլաեբայ թուժտու, վէ մերգումէ չաղբբայ պաղբբմասըն իլին, հէմանտէմ լա ճուէթ տէ մերգումուն հարմանիսին, պիչարէնին պաչընա կէչիբտի, վէ պրի էյիճե սարբայ սարմալատը, ճէօյլէ բի, անճագ պրի էրի տագրբա դարբընտա, Յիւօր-տը-Մարի, ատէթա պրի գունտագ իլինէ ալընմըլ օլուպ, հիւ պրի թարաբըն գբմըլտաթմամալ օլտու :

— Գօճաճըրբմ, իլթէ պօղչէմիլ կիւղէճէնէ պաղլանտը, ալթըբ կէօթիւրիւպ մաճէլլինէ եերլէալիմէք տէ, սէնն իչին տրի . . — տէտի լա ճուէթ. — լաբին, ասլա էլէմ իւղբէ օրմաեասըն, չիւնբի, աղբր պրի չէյ տէ, իլտրի . . հաթթա, Սէն-Մարթէն ճէտլէլինէ ալթբայ տա պօղտուղուն դաբընըն սիեաճ պէսլէմէսինտէն տալի գիւտաէ խաֆիֆ տրի . . . էօյլէ տէ, իլմի գօճաճըրբմ, — վէ մերգումէնին պուստ լաղբբալարընը իլիթիսիլնտէ, հայտուտ օլ կիճէրի կէօրտիկիւ տէճէթլու բիւտաէ տալթալթի խաֆիֆ տրի . . . թէմէ կէօղ ճաաը տալի թէբրարէն քէլամէ աղաղ պրիլէ, — Ա՛նէ օլուեօրտուն գօճաճըրբմ . . զանն խաթիսին բի տիթրէմէքտէսին . . սապահտան պէբու պէօյլէ եաբմագտասըն, արալբգ արալբգ առէթա սըթման թուժմագտա տըր կիպի, տիչլէրին պրի պրիբնէ լուբմագտասըն, վէ պունտան տա մաատա, կիւեա բուպի սէմաաէ պրի չէյ արամագտասըն տըր կիպի, օլ հէնկիւամէ էրտէ, եօղարու տօղրու պագմագտասըն :

— Ա՛հ, օ նա՛սըլ գօճա տամիւղ տուր քի . . մախտուսէն կէօղլէրինի եօղարու գալտըրըր քի, հալաատա ուչմագտա օլան սինէքլէրի կէօրտիւտէ ալլաաքն տէ, ի, — տէտի թօրթիլալ :

— Հայտէ, հայտէ, գօճաճըրբմ, չարուգ կիւէլիմ, սէն

չու Բէկրիօթու պրի էյիճէ գուճագլա . . Ա՛ֆէրին, — տիւրէբէ իլալէյի մէգալ էյլէտի լա ճուէթ մերգում հայտուտուն, Յիւօր-տը-Մարիի ատէթա ուեումագտա օլան պրի չօճուղու գուճագլարմասըն գուճագլաեբայ կէօթիւրմէկէ պալաաղբբընը կէօրտիւքտէ . — հայտէ, չարուգ արապաեա կիւէլիմ . . . էվլէթ, չարուգ կիւէլիմ :

— Իլի էմնա, պէնի քիմ կէօթիւրէճէք տրի, քիմ գլաղուղուգ խաֆիֆ տրի . . — տէյի սիւալ իթտի Մէթր տէգօլ պօղչուգ պրի սէն էլէ, վէ ըղպանտուտ գօլաալաբաբաա տէօյլէ պրի խաֆիֆ վէ եուճագ երիւննիս սրգլաբբարագ :

— Ա՛հ, նէ՛ գաատար տա չօղ աղլըն վաբ տըր, հէր չէյի տիւչիւնիւրսին, — տէտի լա ճուէթ մերգումա :

Գաաէհու մերգումն ումուղունտաքի չալը պրի թարաֆա պարագ, քէմիլլէրի մէյտանէ չըգմըլ օլան պօղաղբաա տաքի լաղբմըլը պրի մաճրամաեբ չէղիպ չըգաբաբ, վէ մէգրիւր մաճրամաեբ պօեուա օլտուէ հալտէ իր կիպի տիւրիւպ պիւքտիւ, վէ Մէթր տէգօլա խիթապէն,

— Ա՛չ սէն չու աղլընը, վէ տիլլէրին արաաընտա թուժ չու մաճրամաեբն ուճուու, էմնա, տիլլէրին էյիճէ սըբը վէր քի . . . Թօրթիլալ տա օ պրի ուճուտան թուժարագ, էօնտէն կիթսին, վէ սէն տէ անըն արգաաընտան կիւտէսին . . . Մէսէլի մէհուր տուր, «տէֆիլ պրի կէօրտիւգէ, էյի պրի քէօրէբ լաղբմարըն տէմիլլէր . . կէլ, ա՛ իթ էնիկի, սէն տէ պուքաեա կէլ պագաբմ :

Պունուն իւղէրինէ, պիղիմ մաագարա թօբալ չօճուգ, սէքիպ սըլաեաբագ, վէ քէօրէբլալի վէ գապա պրի սուրէթտէ սէպէր չըգաաբագ, կիտիպ մաճրամաեբն պրի ուճուու թուժտու, վէ լա ճուէթ էօնտէն գօլուղ տա արապա իլէ պէքլէմէքտէ օլան Պարալիւնա խապէր վիթմէր իւղբէ գօլաաղու թապալտըն, մերգում տալի Մէթր տէգօլուն էօնիւնէ տիւչէրէ, վէ մերգումա եուլարընտան չէքբէճէսին չէքբէրէ, մերգումէնին արգաաընտան կէօթիւրտի :

Արթըդ պուրահըգտա, Յիւթօր-տը Մարինին, լա Շուէթ իւէ Մէթր տէգօլուն բէնէլէրինէ տիւշտիւկիւնիւ կէօր-տիւքտէ, նէ մէրթէպէ տիւշարը հէյալէթ վէ տէհէլէթ օլ-մասընըն նազընտան սարֆը նազար իտէր իտէր տէ, եւ լընըզ չու գատարը պէեան իտէրիզ քի, պիշարէ չօճուզ պիւթիւն պիւթիւն քէնտուի շաշըրարադ, իւզէրինտէ պիւր պայղընըզ հասըլ օլտուզունտան, ապա տէ չըգարըպ տա գարըլը գօլմագըլըպ պիւն զէրրէճէ միւզթէտիւր օլամամըշ տըր :

Սրատան շէնտ տագըգա կէշտիքտէ, լա կուայէօլ քէնտ տիւնի Պարպիյեճունու արապասընտա պուլմուշ, վէ հէր նէ գատար կիճէնին գարանըլը պասմագտա իտի իտէ տէ, պու ճիւմէ իւէ տաիւ, իւշ նէֆէր ճիւայէթ շէրիքէրէ մէզքիւր արապանա պինտիքտէն սոնրա, բէնճիլէրէրինի վէ բէրտէլէրինի սըզը սըզը գարանըպ էօրթմիւշէր, վէ քէնտի շիքեարըլըրտա պիւրիքտէ օլտուզու թագտիւրտէ եօրու էլէ պիւլըշար, վէ քէնտիլէրէ պէրէմէքտէ օլան թօմաս Սէյթը-նը պուլմագ իւզրէ, Սէն-Տըրի օլասընա տօլըրու կիթմէշէր տիւր :

ԻԽԶԻԻՆՃԻԻ ՖԱՍԼ

ԳԻԼԵՄԱՆՍ ՏՄԱՐԿԻԼ

Իշպու հիքեայէմիլին պաշըճա շախարընտան պիւրիտի-նի, եանի, մատամ տ'Արվիլի, պիւր հայէթի բիւր միւշքիւ-լաթտէ թէրք իւէ պաշգա շէյլէր հիքեայէ իթտիկիմիտէն տօլանը մաազուր իտէնէճէկիմիլի պէեան իտէրիզ :

Հէր քէա տէրտաթըր իտէպիւրի քի, Բօտօլֆ, մատամ տ'Արվիլի, հէր հալտէ տիւշար օլամադը պիւր թէհիքէտէն ինչլա իլլէմիլ իտի, վէ մէզքիւր թէհիքէ տաիւ, նաալը քի

մաալիւմտուր, մատամ տ'Արվիլ թարաֆընտան, էմիլ պա-սիրէթին խարիճնտէ օլտուզու հալտէ, Մ. Շարը Բօլայէրէ, քէնտաիլիյէ կէօրիւշմէքիկէ կիթմէք իւզրէ վիւրիմիլ օլան պիւր ըանտէ-վունու, Սարա թարաֆընտան, քէնտի հա-սէտինտէն նաշի, Մ. տ'Արվիլի, եանի մէրգուճէնին գօճատը-նա, իմպասըզ պիւր մէքթուզ իրսալի իլէ պիւտիլիմիլ օլմա-սընտան իպարէթ պուլունմագտա իտի : Բօտօլֆ, մէզքիւր իիթար իւզէրինէ, ալուրի մէրթէպէ քէտէր իտիպ միւթէէա-օր օլարադ, թամիլ սօգաղընտաքի խանէտէն չըգարըգտան սոնրա, քէնտի խանէտին տէճմիւշ, վէ Բիկօլէթ իլէ պի-շարէ Մօրէլ ֆամիլիսարնա վիւրէճէկի վիլիմանը, ֆէրտա-սը կիւնիւնէ թէէլիւր իլլէմիլ իտի, չիւնքի, մատամ տ'Ար-վիլի, գօճասը նէզալիտէ մաճուպիլիյէթտէն դուրթար-մագըլը նիլէթիլլէ, մէրգուճէնէ պիւր քիտէ տէրունիտէ ալթունլար վիւրէրէք, վէ մէզքիւր սէֆիլ ֆամիլիսանա սա-տաղա վիւրմէք իւզրէ կէլմիլ օլմազըլըրն սէզլէմէսին թէն պիճ իտէրէք, մէրգուճէնի թա եօզարը կէճտէրմիլ օլտու-զունտան, վէ մէզքիւր ալթուն քիսէսինի իտէ, Թօրթիլիսա-րըն չարքըպ սալունիւ շիւշ օլմասընտան պիլիսալէր պուլուն-տուզունտան, մէրգուճէ, մէզքիւր լիւրալարը, մէզքիւր ֆա-միլիսան վիւրմիլտիւր զանն ու իթիգատընտա շիւշունմա-սընա մէսին, հալիլլէ մէզքիւր թէէլիլի քէնտինճէ ճալիզ կէօրմիւշ, վէ պինտէն ալէյ յս պիւգայտ պուլունմուշ իտի :

Պիւր տէ սաալթ տէօրթ ըատտէլէրինտէ, Բօտօլֆ չու ա-թիտէքի մէքթուպու ալմըլ տըր . . :

Մէզքիւր մէքթուպու, եաշըճա պիւր դատըն կէթիլիպ պըրագմըշ, վէ ճէլապընա պէրէմէքիլիւն ալապ էօրիւյիւ-վիլիմիլ իտի :

«Մօնսէնէտը,

«Շօմի ու հանաթըմըր տտէթա զաթընըպ պօրճիւ պու-լունտուզումտան, պու կիւնտէն թագտիլի շիքրանիլիէթէ միւսարաաթ իտէրիմ, չիւնքի, եարընա դալտըրը թագտիւր-տէ, իճթիմալտիւր քի, հիճապըմտան նաշի օլ պապտէ սիւ-

քիւմիէ մէնապուր օլաճաղըմ տըր . . : Իկէր Զաթըր հաչմէթ-մէնապըրըզ պիր ազ-լամ պիրէ թէշրիֆէ, պատիկ իֆէթիխա-ըմ օլմադլըզա հիմմէթ պուհուրուր խէնիզ, Էնի պիր ա-լիճէնապըրզա տահա հէմմէթ պուհուրումուշ օլաճաղապըրը տըր Էֆէնտիմ :

«ՏՕՐՊԻՆԵՒ-ՏՄՐՎԻՒ՛» :

«Իլալէ : Մօնսէնէօր, իշպու մէրժուպումա ճէվապ վիր-մէքիկէ դահմէթ լէքմէմէնիզի լէճա խտէրիմ . ճարլիքէնիզ ազլամա դատար դօնազտանըմ :»

Բօտօրֆ, պիր թարաֆտան, մատամ տ՛Արվիլէ պիւլիւք պիր խըտմէթ իթմիշ օլմասընտան տօլանք քէնտուլի մէսուտ ատտ իլլէտիկի թագտիրտէ , տիկէր թարաֆտան տախի , Էօլլէ պիրտէն պիրէ , քէնտուի իլէ մէրգումէ պէյնիտտէ , պիլ միւնաճպէ զուհուրա կէրէքաճէ օլան պիր նէվի սըգը տօսթըլուզա լուլի մուվաֆադաթ կէօսթէրմէքիկէ մէնապուր օլմասընտան տօլանք տախի թէէնսիւթ իլլէմէքաճէ պուլուն-մուշտուր :

Բօտօրֆ Մ՛ տ՛Արվիլ իլէ քէնտու պէյնիտտէ տէրքերաւ օ-լան տօսթըլուզա խիսանէթ իթմէքիկի իրթիքեապ իտէմէ-տիկիլլէ պէրապէր, Գլէմանսըն մալիքէ պուլունտուղու լէթա-ֆէթիֆ ֆիքըլիկէ իլէ հիւանի ճէմալ վէ գուվլէյի ճաղիպէսինէ դիւատէսիլլէ տիլտատէ պուլունտուղունտան , պէլքի մէր-գումէ հազգընտա հիւս էլլէմէքաճէ օլտուղու մէյլու մու-հապպէթի շէտիտէ . քէնտի ֆիքըլիկէ դալան վէ տիւր տէ , տիւ-չարը խէթա վէ դաֆլիթ օլուր գօրղուտ վէ չիւրհէտիլնէ մէպ-նի , պիր այ գատար մէրգումէ իլէ հէմիլէ կէօրիւչիւպ գօ-նուշտուղտան սօնրա , սայլի սիւթիւն պիւթիւն կէր լէ-քիլմիշ խի : Վէ զեքի սէպդաթ իտէն պիր սէֆաթէթխա-նէտէ , Թօմ իլէ Սարա պէյնիտտէ ճէրէեան իթմէքաճէ օ-լուպ տա , քէնտուիլնիտա պիլթիթիտաթիք կիզիճէ Իլթի-միշ օլտուղու պիր միւրէլաթմէկէ տէրլաթթըր իլլէտիւրճէ , գալպիլնտէ պիր հէյճանը աղիմ հասըր օլմադա տա խի . . : Սարա , հազգըլուտ , քին ու դարաղընա , վէ գուրգանճըղը-նա պիր սէպէպ օլմաղ իւզլէ , մատամ տ՛Արվիլին , Բօտօրֆ

հազգընտա , սայլի , տայիմա իլթիլիարի պիր սուրէթտէ օլմատըզը հալտէ , պիր մէյլանը աղիմ հիւս իլլէմէքաճէ օլ-մասընը իսպաթ օլարազ մէյտանէ կէթիլմէքաճէ , վէ թա-տիգ տախի իլլէմէքաճէ խի : Սարա , զայլէթլէ գէքի , զայլէթլէ ուսթա վէ ճին ֆիքըլիլ օլուպ , վէ զայլէթլէ տէ հիւսիւթըր գալպիլիէլէրէ վազգիք պուլունտուղունտան , հիւ չիւրհէլէր Էօգ տուր քի , Գլէմանսըն , քէնտիսի իլին , իւզէրնիտէ պիլիւք պիր լթէսիլր լէյտա իթմիշ օլան պիր ատամ թարաֆըն-տան լթէք իսթիլպ վէ ունուտուլունշ տուր իթիգատընտա պուլունմասըն , վէ Էօլլէ պիր խային տօսթուն պի վէֆայը-ղուն լէշիլի հիւտուլթ իլէ պազմասընը , վէ պու ճիւմէ իլէ տախի , մէրգումտօսթ , Եանի Բօտօրֆ հազգընտա գալպիլնտէ հիւս իլլէմէքաճէ օլտուղու Էսէրի մէյլու մուհապպէթի տա-խի պիւթիւն պիլթիւն գալպիլնտէ լըզարմատըրը թագ-տիրտէ , Մ՛ Շարլ Բօպէր թարաֆընտան , թանիկ վէ իզ-հար օլունմադաճէ պուլունան խէեալի ֆէլաթէթլէրէ ին-նըպ , մէրգումու աճրմադտա օլմասընը , պիլմէքաճէ խի :

Իկէր մատամ տ՛Արվիլին Եէրիլնտէ սայիր գատըլար օլ-մուշ օլաւ իսթիլր , Էվլէլքի մուհապպէթ վիրմիշ օլտուղլա-ըր պիր տօսթ հազգընտա սատազաթ իւզրէ պուլունմարազ , գօմանտան թարաֆընտան զուհուրա կէրմէքաճէ օլան մազ-մումանէ պազըշլարընտան , աղա միւթէէսիլր օլմանարազ պի գայտ պուլունուր իսթիլր . տիլմէք տիր քի , Գլէման տ՛Ար-վիլ իլէ հիճէթլէ , Եանի հէմ գօմանտանըն ֆէլաթէթլէրինէ աճըրարազ ալտանըպ օլտթըլուգ կէօսթէրմէսիլլէ , վէ հէմ տէ Բօտօրֆ հազգընտա հիւս իթմէքաճէ օլտուղու մուհապ-պէթի գալպիլնտէ պազը սաղլամաըլլա գապահաթթըր պու-լունմադտա խի , չիւրի , Էկէր Եալընըզ Բօտօրֆ հազգընտա հիւս իթմէքաճէ օլտուղու մուհապպէթէ լաղըմ կէլէն հէճմ միլիէթի վիրմէքաճէ պուլունմուշ օլաւ խի , պիլթիւպի , Էօլլէ գօմանտանա վիլիլթա վիրմէք իլին լանտէ-վու վիրմէք-լիք խէթայի աղիլմանա պուլունմարազ , մահվըր միւրէթիսիլ պուլունան պիր լէքէ իլէ լէքէտար օլմուշ օլմաղ խի :

Բօտօֆի, մատամ՝ ա՛մբովիլն մեզ զբեր տալէթի իւզերինէ տիւշիւտիւքճէ, ֆիբրրինտէ պիր պիրինէ միւզպայն աճայիւպ աճայիւպ Նայլէր հասարլ օլմագտա խոիլէր Մէրգուժ, մէրգուժէ գաւարն հազգընտա հիսս իլլէմէքտէ օլտուղուժ մէյլ ու մուհապպէթէ դարլը կէլմէքիլէ, քէնտինճէ գարարը գաւթի վիրէրէք, պիր թարափտան մէզ զբեր գարարընտան, ետնի Մ. Շարլ Բօպեր Գիպի պիր ատամա, թէնէզզիւլ խոիւպ տէ կէծնիւլ վիրմիշ օլմաղընտան աօյաեք կիւճէնտիկիլլէ պէրապէր, մէրգուժնէ տիլտատէ օլմագլըգտան վաղ կէյմէմիտան աօյաեք տախի, քէնտույի մասուա ատա իլլէտիկի կիպի, պիր թարափտան տա մուզպայիր օլարադ, մէրգուժէ հազգընտա տէրքեար օյան հիւսնի զանն ու թէվէճճի հիւսնիւ զայպ իթմիշ օլմաղը իշնի զիւտատէսիլլէ քէտէր հիսս իլլէմէքտէ խոի :

Գլէմանն ա՛մբովիլ, Բօտօֆուս կէլմէսինէ, պիր էնտիշէ վէ պիր մէրադը աղիմի իւզրէ պէքլէմէքտէ օլուպ, վէ գալպինտէ հիւքմ իթմէքտէ օյան իքի պիր պիրինէ միւզպային տուղուլար, ետնի, պիր թարափտան Բօտօֆի հազգընտա հիսս իթմէքտէ օլտուղուժ մէյլ ու մուհապպէթ . . . վէ տիկէր թարափտան տախի Մ. Շարլ Բօպեր կիպի պիր ատամժ հազգընտա հիսս իլլէմէքտէ օլտուղուժ նէֆրէթ ու պիրուտէթ, պատիլի էսէֆի տէրունի օլմագտա խոիլէր :

Մէրգուժէ, մէրգուժ հազգընտա նէֆրէթ կէթիրմէքլիկէ զիւտատէսիլլէ հազգըլ պուլունմագտա խոի :

Կերչի պիր գաւարն, պիր տօսթիւնուն խաթրը իշնի, քէնտի բահթընը վէ քէնտի շէրէֆրին թէհլիքէնէ իւզա իթմէքլիկէ դատար բաղի օլուր իսէ տէ, լարին, հիշ պիր վազըլմտա տա քիւշիւք տիւշիւպ վէ մաագարա օլմագլըլը իսթէմէլ : Նասըլ քի մատամ՝ ա՛մբովիլ տախի, մատամ՝ Բիրլէնին իոթիհզալարընա, վէ պիր սուրէթի թահգիրանէտէ զուհուրա կէլէն պագըլլարընա, պիր տիւրիւ թէհամիլիւ կէթիրմէտիկինտէն, հիճալընտան էօլմէք տէրէճէրէրինտէ

պուլուննուշ խոի Պունտան տա գաթինազար, Բօտօֆտան, տիւշար օլանազըլ թէհլիքէնէ խապէրտար օլարադ, ալէթթածիլ, մատամ՝ Բիրլէնին պուլունտուղու խանէնին պէլինճի գաթընա չըգմագտա իքէն, մէզ զբեր խանէնին մէզ զբեր մէրաիվէնլէրինին շէրի իգթիլզալարնա, Մ. Շարլ Բօպէրին օտարը էծնիւնտէն կէյմէքլիկէ մէճպուր օլտուղունտան, մէրգուժուն, տիւշիւ վէ բարազ գուճաշտան մամուլ պիր կիւճէլէք էնթապիտի կիլմիլիշ պուլունտուղու հալտէ, քէնտի վիրուտինէ պէքլէմէքտէ օլմալարը, վէ կէլմէսինի տէ էուրիւնիւշիւսին խաֆիֆիլինտէն ֆէհմու տէրք իլէ, օտարը գալուտուու նիմ ալարադ, պիր կիւլիւսին յիշ, պիր միւրաւորնա իրմիշ օլմագլըլ գուրուրու, վէ պիր տէ մէրամը իճրաւորնա մուլթլազ սուրէթի տէ մուվաֆիպագ օլանազըլ էմիլիէնտի իւզրէ պուլունմալարը կէթուրիւշ խոի . . .

Գօմանտանըն պիր նիլիէթի մախսուտէն մէպնի արարըլըլ խոէրէք, կիլմիլիշ օլտուղուժ մէզ զբեր էլպիտէնի, մէրգուժէ կէթուրիւքտէ, մէրգուժուն նասըլ գապա վէ թէրպիլիէսիլ պիր ատամժ օլտուղունու, վէ պլինտէն ալէյճ տէ քէնտիսինին ալտանմըլ պուլունտուղունու բանա անալմըլ խոի շիւնքի մէրգուժէ տէ, տէյլ պիր մէյլ ու մուհապպէթինտէն նալի, իլլա Մ. տիւք ալ Լիւսնէլ թարափընտան, զիւրի սէպզլուր իտէն պիր սէֆարէթխանէտէ, քէնտի նէգաթիւն օլտուղուժ հալտէ, մէրգուժ հազգընտա, զուհուրա կէլմէքտէ օյան իսթիհզալարը կէթրէրէք, մահալ քիզգաթա կէլիպ աճըրընտան, վէ պախըլ թէսէլլի իթմէքլիք իսթէտիկինտէն նալի, քէնտի գալպինին թէմիլլիկի, վէ քէնտի թապիւսթընըն սախալէթ ու մէքրէմէթի իգթիլզալարնա, մուճիպի խարապը օլապիլէճէք օլան պիր թէհլիքէնի կէթէ ալարադ, կիտիպ պիր վիլիթա իրմէք իւզրէ պիր բանտէվու վիրմէքլիկէ հիմնէթ իլլէմիշ խոի Գէ Գիլիլիէթ անճազ պուլունտան իպարէթ պուլունտուղու թագալորտէ, արթըլ Մ. Շարլ Բօպէրին գալըլա տա, մէրգուժէնի, կիւտա պիր ալ արապ, քէնտի բէնէլէսինէ տիւշիւրմիւշտիւր մագամընտա, պիր

սուրբների ֆիւթուհայութեանն տեսնող... էջէ կհեն-
լիք հելլենիսիլէ գալուլ իթմէրիկէ լըզըմսար թէրպիլիէ-
սիդիլիսինս վէ քիւսթալըլընրն իւզէրինէ, մէրդուսնինս նէ
մէրթէպէ կիւսնիսկ վէ նէֆէրէթ կէթիթմէկէ պաշտմար-
նը, հէր քէս, էսնա պիր միւլահազա իլէ անլահապիլիւր :

Մատամ Թալիլիսին, միւթատ իւզրէ օթուրմագտէ օլ-
տուղու քիւլիւք սաթնուն սաթմը, տողուղու վուրմուշ խոթի-
էլէսա վէ թէճէմիլլաթմա տա, օլ վաղըթլարտա մօտա
հիւթմիւնիւ ալըն օլան օն պէլինհի Լուի վէ Բնէսանս թէն-
միլէ օլունան չէրու թէրթիլլաթմը բէք հեռըլմըջ օլտուղուն-
տան, չէջլէ քի, մօտահըլար իլէ մէլիանէճիլէր, մէղքիւր
չէրէրէտէ վէ կուսթօլարտա էլէս իսթիմալիլի իթրաթմ մէր-
թէպէտէ վարտըլմըջ օլուպ, վէ մատամ Թալիլլ կիպի պէ-
ղայէթ տէրէճէտէ կուսթօ սահիպի օլան պիր դատըրնն նա-
զարը իթիպարընտան տիւլիլէ պուլունտուղունտան, մէր-
զուսէ օլ հօլտա էշեղարըր, քէնտի գծնաղըրնը, էն պիւ-
սիւք ղիյնէթլէրէ վէ ճէմիլէթլէրէ մաթուս պուլունան սա-
լունլարընս դալարըթմըշ, վէ քէնտի սաթնունտա տա քէնտի
կուսթօսունս ուլտուրարադ, բէք կիւզէլ վէ բէք լաթիֆ
դարիֆ էշեղար իլէ թէճհիլ կիլէմիլ խոթի :

Մէրդուսնին սաթնու տիւլարըր իլէ բէրտէլէրի, իւ-
զէրէրինտէ էջլէ սիւս նէվինտէ օլարագ, «բանթ»լար վէ
գըրմալար պուլունմալարըր հալտէ, սամանի բէնքտէ պիր
հինտ գուսնալընտան միւրէթթէպ պուլունմագտա խոթիլէր
վէ մէղքիւր բարլադ թէճհիլաթմըն էթրաֆլարընտա իսէ,
պիթի բէնքտէ տունու գիւթքտէն օլարագ, ղայէթլէ լէթա-
ֆէթ վէ դարաֆէթ իւզրէ հարըլմըշ «արապէս» թէսմիլիէ
օլունան իլէմէլէր կէօրիւնմէքտէ խոթիլէր Բէնհիլէրէրի ճամ-
լարընը թէքմիլ գարաժսիտա պուլունան չիֆիլէ բէրտէլէր,
Ալանսուն տանթէլարընտան միւրէթթէպ իսթիլէր : Վէ մէղ-
քիւր սաթնուն գարուլարը կիւլ աղահընտան մաւմուլ օլուպ,
վէ հէր պիր այնալարը հանի բարչալարը օրթապընտա պու-
լունան պիրէր անազ մըղաթիլ գուլթրունտաթիլ, վէ պէյ-

ղէ չէրինտէրի Սէվը չինիսինտէն օլան կէօպէրէր իսէ, իւ-
զէրէրինտէ պէղպէթ տէրէճէ հիւնէր վէ դարաֆէթ իւզրէ
իլէնիլմիլ շայտանը թէճհիլիւր սուրէթտէ գուշար վէ չիւէք-
լէր պուլունմագտէ խոթիլէր, վէ մէղքիւր կէօպէրէրտէ, գա-
պարմաւ հալարըլը կիւմիւլ չէմիլէրէր իլէ թուլտուրուլ-
մագտա խոթիլէր : Մէղքիւր սաթնունտա պուլունան այնալարըն
էթրաֆլարընտաթիլ չէրէվէլէր իլէ, տիւլարըլմըն թէգէին
կիլէմէքտէ օլան գուսնալարըն քէնարալարընտա թուլթու-
լունան չըպուղար տաթիլ, հալարըլը կիւմիւլ իլէմէլի օլ-
տուղարըն թագադիլտէ, քէզալիք կիւլ աղահընտան միւ-
րէթթէպ խոթիլէր, վէ մէղքիւր թէգէինալաթա լէֆաթ պիր-
մէքտէ օլան պէհազ մէրմէրտէն մաւմուլ օճաղըն գալընը
վէ հաթուտ սաշաղընը իթի թարաֆտան թուլթագտէ օլան
իթի ատէտ սանմէլէր, աշուրի մէրթէպէ հիւնէր ու սանաթ
իւզրէ հարըլմըջ օլտուղարըր, վէ ղէմանը աթիլդ կիւզէլլի-
կինի իպրազ կիլէմէքտէ պուլունտուղարըր հալտէ, չէօհէթթ-
չուտա Մարօլէթթիլինս չէքիմ վէ գալէմինտէն չըգմըշ խոթ-
լէր : Չէջլէ քի, պէպէլիլ, մէրդուս նամարաէ հիլի հիւնէր,
քէնտի կիպի նամարա օլան Պէնվէնտլթթօսուն վաղօլար, վէ
ղըրճլար, իլէմէրիկէ տաթիլ թէնէզկիլ կիլէմիլ օլմասընը
տէրխաթթըր խոթէրէք, մէղքիւր օլ սէֆապալաշ ուֆահըրդ սա-
նէմէրի տաթիլ գալէմինտէն չըգարմաղլըլա թէնէզկիլ կի-
լէմիլ խոթի Գէմալի հիւնէր վէ մարիֆէթ իւզրէ իլէնիլմիլ
օլուպ, վէ իւզէրէրինտէ էնվայի սուրէթթէր պուլունմագտա
օլան հալարըլը կիւմիւլտէն միւսանան, պիր չիֆիլ տիլլան
չէմատարըն իլէ պիր չիֆիլ տաթիլ ատէթա չէմատան, մէհուր
ուսթալարտան կուլթիլէրին սաար պէրիկիլտէմինտէն օլ-
տուղարըր հալտէ, տէօրթ քէօլէ պիր բարալա լաճիվէրտ թա-
շընտան հարըլարագ, Երազ իէշիլ թաշընտան մաւմուլ տի-
րէրէր իւզէրինտէ թուլթուրուլմըշ օլուպ, վէ իւզէրինտէ
տաթիլ ալթուն մինէլի վէ կիրանպէսա ինճուլէր վէ հադուլթ-
լար իլէ միւզէլ մալէս ալէս վազգ վազ խոթիլը օլան պիր
սաաթըն, իթի թարաֆթնա վազ խոթիլը խոթիլէր : Պունըլար-

տան տապալադաւ, վասպի պիր ճէսամէթտէ օլուպ, վէ աթիդ Վէնէտիք ուսթալարը էստիլէրինտէն օլտուղու հալտէ, զկա գըլմէթ թաափիլընը վէ բէսիմէր, մէգըիւր սաթնուն թէգ-հինաթընը իրմալ իլլէմէքաէ խիլէր: Մէգըիւր սաթն, պիր իհտաւը սէֆապախը ասարընտան պուլունան լամպանըն, շէօյլէ քի, ճարօն մախի թէսպիլէ օլունան բէնքաէ օլուպ, վէ ալ մինէլէր վէ հալաղըլար իլէ մուզէյիէն պուլունտուղու հալտէ, թալմանտան աղաղը ասըմըշ օլան գօճա պիր նիմ գարպուզ շէքլնտէ պիլուր, քերասէ տէրնինտէ օլան, վէ տէօթթ թարաֆընա, թապիլի շիշէքլէր տիղիմիշ պուլունան տունուգ պիլլուրտան մուսաննա, պիր ֆանտուտն թաթլը բըրըյալ թէնպիլը գըլընմագտէ խիլ: Մէգըիւր լամպա պիր աֆիսէ մագաթնտա իւշ գըլթա կիւմիւշ վէ գալըն զինճիրէր իլէ ասըմըշ պուլունտուղու կիպի, էնվայի սարմա-ըդըլարտան պաղըլարը, մէգըիւր զինճիրէրտէն սարըլարագ եօգարըլարա չըգմագտա, վէ պարըլարը տախի, իւղէրէրինտէ ալըմըշ շիշէքլէր տէ պուլունարապ, մէգըիւր ալ վէ մաի բէնքէր վէ հալաղըլար իլէ բարլամագտա պուլունան պիլլուր քեսաէտէն ալաղը, քէմալի լէթաաֆէթ իւղրէ սարգըպ ինմէքաէ, վէ հնգարը թէմաաֆիարա պախըր սէֆա իլլէմէքաէ խիլէր: Պիզմ պուլ սաթնուն, մէգըիւր ճիւղիլէթ նէվինտէ օլան թէգիլէնաթընը մալ մաթիէպէ թաֆսիլի սուլթէթտէ պէնան իլլէմէմիղտէն սաղաստ պարզա պիր շէյ օլմաեղալ, իլլա, պիր ինի կուսթօ, տայիմա պիր ֆիքրի աալիլթէ վէ զէքալվէթ տէլալէթ իտէճէկինտէն, մատամ տ'Արվիլն մէգըիւր կուսթօսույա տախի, քէնտի ֆէթանէթլինի անլամթորմագտան իպարէթ պուլունմիւշտուր, վէ պուլունտա տա գաթինաղար, էօյլէ սուրէթի զահիրէտէն չալէանը արղու վէ հասէն իլգպալ ու անտաթէթ մալլը պուլունան քիմէոնէլէրին, հէր քէսէ մալիւմ օլմաղըրը հալտէ չէքմէքաէ օլտուղալըր տէրտ ու էլէմէր զահիրէ չըգըպ պիլինտալէրինտէ, զանն իտէքլին քի, գլուպլի ամմէէէ տաճա զինտաէ չիտտէթի սուրէթտէ թէէսսիր բէյտա իլլէմէքաէ տիլէր:

Մէրգումէ, հէր թարաֆը սամանի բէնքաէ գումաշ գարը իրի պիր գօլթուգտա, պալը ալըգ օլտուղու, Եանի եալընըգ սալ թուալէթի եարմըշ պուլունտուղու, վէ պէնագ պէնագ էլլէրիլէ կէրտանընը ֆիլմիւնը բէնկինտէն թէֆ-րիգ իլլէմէքաէ օլան զայլէթէ զարիֆ վէ կիրանպաճա ինկիլմէրա տանիթէլար տինմէքլէ մաարուֆ տանիթէլար իլէ միւզէյիէն սիւնաճ գաաթիֆտէն պիր ուղուն ֆիլմիւն կիլինմիշ օլտուղու հալտէ օթումմագտա խիլ:

Բօտօֆուն կէլմէսինի սաաթը եագլաշարգճա, մէրգումէնի տախի հէյմաշտ տէրունի արթմագտա խիլ: Փազաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, պիր քալի բէրէշանի իսթիլա իթմիշ պուլունան ֆիքրինտէ, օլ հէնկիւամտէ, էֆքեարըր սապիլթէ թէվէլլիւտ խիլպ գայիմ օլտուգլարընտան, խայիլ թէֆէքըրտէն ոսնրա, Բօտօֆա, իֆշայի տէրուն իտէրէք, պիր սըրըր աղիմին . . . էլէմպալա պիր սըրըրնը ալըպ էմնէյնէթ իթմէքլիլէ, վէ պու սէրպէսթիլի ֆէվգէլաւտէսիլլէ, մէրգում՝ նէղրինտէ, արղուլի քէպիլինտէն պուլունան հիւսնի զաննը գալանմագլըգ էսիլի էղէպինտէ պուլունմուշտուր:

Վէ մէրգումէ, Բօտօֆա պիր թէշէքըիւրի աղիմէ պօրճու պուլունտուղունու տիւշինտիլքէ թահիրէ օլունտուղունտան, զաթէն մէրգում հագըլնտա գալըլնտէ հիսս իլլէմիշ պուլունտուղու մէյլու մուհապպէթ, տաճա զիւտաէ պիր չիտտէթ իւղրէ, թէքրարէն սէր կէօսթէքմէկէ պալլամըշ տըր: Մէյլ ու մուհապպէթէ միւպթէլա օլան գալըլէր, պիր չէյլ վուգումիւտէն էվվէլ հիսս իլլէտիլթըրի տուլղուլարա բէքալ տէֆա եանըմագտա օլտուղալըրընտան, մէրգումէ տախի, Բօտօֆուն, քէնտիսինի պիւնիւք պիր բէգալէթ թէհիլթէսինտէն գուրթարարընը տէր-խաթըր իլլէտիլքէ, քէնտու քէնտուէէ, մէրգումաւ պաճա օլան պու տօսթուղու, մաճա պիր թէսաաֆ ինի օլմամայը տըր, վէ պինտէն ալէյ, տիմէք տիր քի, մէրգում պէնտէն, պիր գաշ ալտան պէրու, տէյլ քէնտի տուլղու:

սուղլուգունտան, իլլա, պաշգա պիր սէպէպտէն տօրանը նազարը խաթիլաւորնտան չէվիթիլ զօւլունմայը տըր, տէ- յէրէք տիւշարը չիւրհէ օլմանա պէտ իթիթիլի կիպի, հաթ- թա, պիւնապէրին, Ասալունն սաթիլթ ու խաթիլթի գալ- պիլեւսինտէն տաթի չիւրհէ իթիթիլէ պաշլամը տըր: Մէր- դումէ, պու թէֆէր քիւր տէրեալարընա չէնտ տազըգա տալըպ չըգտըգտան սանրա, խըտմէթիթարլարտան պիրի, թէրպիլեւ իրթիլգապնճա, սալոն գարուստնու վօրտուգ- տան սանրա իլէրի կիրտի, վէ,

—Մատամ մարբիդ, մատամ մատմազէլ(*) պիրլէքտէ օլտուղու հալտէ, մատամ Ասթըն կէլմիլ տիր, վէ զաթը- նըզը կէօրմէք արզու. իլլէմէքտէ տիր, նէ՛ էմր իտէրսինիդ, —տէտի:

Մատամ տ'Արվիլ տաթի, կէլսինէր տէյի պաշըյա պիր իշարէթ վիրտի, վէ մէրգումէլէ՛ն եալաշ եալաշ երիւրեւ- րէք սալունտան իլէրի կիրտիլէր:

Մէրգումէ չօնուդ, հէնուդ տէօրթ չաղլարընտա օլուպ, կէրչի բէք տիպէր իտի խա տէ, զայէթիլէ սօկիւն լէհհէլի վէ նաւիգաճ պիր հալտէ պուլունմադտա իտի. իտի Յիէր օլան մէգըիւր չօնուդ, հէր նէ գառար զայիֆ պիր հալտէ պուլունմադտա իտի խա տէ, պու ճիւմէ իլլ տաթի, գօ- չուպ վաթիտէսինն եանրնա կիթի, վէ լէլիմ մէրգումէլէ ուզաթտը: Մէրգումէ չօնուգուն էսմէր սալարը ֆիթիլ ֆի- թիլ իքի թարաֆը աննրտան եօդար գալտըրլարադ, պաշը իւզէրինտէ իքի դըլմա քիւրդը բէլիկնտէ գօրտէլա- լար իլլ թուլթուրուլմադտա, վէ բէք զայիֆ վէ խաթա- միգաճ օլմասը ճիհէթիլէ, պէհաղ թիւլպէնտտէն օլ եալտա պուլունտն չօնուգլարա եազըշըր սուրէթտէ, պէհաղ գօր- տէլլար իլլ միւզէյեհէ, վէ կէօրիւ վէ գօլլարը ալըզ դա- րիֆ պիր ֆիտթան կիլտիրլիէհէք եէրաէ, էսմէր պիր ճան- ֆէստէն մատմուլ պիր հըրդա կիլտիրլիլիլ իտի: Մէրգումէ

(*) Մատմազէլ տէլիլէն մատամ տ'Արվիլին քէնտի չօնուգու օ- լուպ, վէ մատամ Ասթըն տաթի մէրգումէ չօնուգուն վարժուհի տիր:

չօնուգուն եանաղլարը չուգուր չուգուր իլէրի կիթմիլ օլ- տուղունտան, օլ սիեահ սիեահ իրի կէօլէրի, հատտէն զի- եատէ պիր իրիլիքաէ կէօրիւմէքտէ իտի: Պու ճիւմէ իլլ, եանի, Յիէր օլ մէրթէպէ նաւիգաճ պուլունտուղու հալտէ տաթի, վաթիտէսինն գուճաղընա աթըլպ չըգտըրնտա, լէվաֆէթի աղմէ վէ մէսէրլէթի քէսիրէ իւզրէ կիւլուպ չադմաեա պաշլամադտա իտի, վէ վաթիտէսի իտէ, մէրգու- մէի, մահզուլիլեթիլէ գալըշըզ պիր մուհապպէթի մա- տէրանէ իւզրէ գուճաղաեալ սէվմէքտէ վէ օզլամադտա իտի:

—Մատամ Ասթըն, չօնուղումուդ նաւըլ տըր, իլլ մի տիր, —տէյի սիւալ իթտի մատամ տ'Արվիլ մէրգումէ վար- ժուհիլէ:

—Չարարընդա տըր, մատամ մարբիդ, կէրչի պիր աղ գօրգուպ էլէմ իւզրէ պուլունտում իտէ տէ: . .

—Ա՛հ, հալտա գօրգուլաճադ պիր հալտէմի կէօրմէք- տէսինիդ, —տէյի պաղըրտը Յիլէմանն, պիլա ինթիեարի օլան գօրգուեա տաթի պիր հարէքթիլ իւզրէ, մէրգումէ չօ- ճուղու պաղըրնա չէպիլ սըզարադ:

—Հէլէ համո օլուն քի, մատամ, պէն քէնտի գօրգու վէ չիւրհէմտէ եանըմըլմ տըր, —տէտի մատամ Ասթըն, —պու տէֆա հիլ նէօպէթ կէլմէտի, մատմազէլ Յիէր բա- հաթ պիր հալտէ պուլունմադտա տըր, եալընըզ պիր աղ զայիֆիլիլ գալըշ տըր: . . կէրչի պու տէֆա եւմէքտէն սանրա ազճա ոււնումշուր, լաքին, եհնէ պիր քէրլէ դա- թընըզ կէօրիւպ տէվթիլիլ պուս իթմէքսիլիլ տէ եաթ- մադ իսթէմէմիլ տիր:

—Չէվալը չօնուղում, սէվկիլիւ մէլէյիմ, —տէտի մա- տամ տ'Արվիլ մէրգումէսինն եւլիլէլիլի պուս իտիպ սէվթէք:

Չօնուգ տաթի քէնտի թարաֆընտան, քէնտի սինննէ մուվաֆըզ սուրէթտէ սէֆապալաշ հալլէքտի պուլունմադ- տա իքէն, պիր խըտմէթիար տըր կէլէրէք սալոն գարու- սունուն գանալարընը ալար, վէ,

— Զաթը հաշմեթմէապարը մծնէնեէօր Կերօթթէյն կրան-տիւ գիւ թէմէքաէ տիր, — տէտի :

Դէր Վալիսէսինն տիղէր իւղէրինտէ օլարադ, վէ ի-քի գօլարընը մէրգու մէննն պոյնունա աթարադ, սըգը սը-գը գուճադլամադտա խի :

Դլէմանն Բօտօֆու կէօրտիւքաէ, եիւղէր զըղաթը, վէ չօճուղու եէրէ, հալընն իւղէրինէ ինտիրտիրէտէ, վէ մու-ալլիմէսի մատամ Սաթընա, ալադ կէօթիւրմէսինն իշարէթ իլլէտիւրթէն սծնա, աեաղա գալգտը :

— Մատամ, էկէր միւսաատէնիդ օլուր իսէ, — տէտի Բօտօֆ, քէմալի թաաղիմ իւղրէ վէ կիւլիմսէեէրէք մար-քիդի սէլամլարադտան սծնա, — պէլքի պէնի ունուլթմուշ տուր տէլի չիւրհէ իտիպ գօրգմադտա օլուուղում իշպու պէնիմ քի չիւճէք տօսթում իլէ տէրքետ օլան էսկի տօսթ-լուղումուղու թէճտիտէ միւսարաթթ իտէլիմ : — Մէրգոււմ պունու սէօլէտիկիլլէ պէրապէր աղաճըգ էլլիտի, վէ էլի-նի ուղաթարադ Դլէրի թուլթու . . . Մէրգումէ, կէրլի էվ-վէլ էմիրտէ մէրգումու թանըմաեարադ, վէ իրի իրի կէօդ-լէրինն աշարադ տիգգաթիլ տիգգաթիլ պազմանա պաշ-լատը իսէ տէ, պասէհու տէրիսաթըր իտիպ թանըտըրն-տան, պաշլլա բէք նաղիք սուրէթտէ պիր իշարէթ գալ-տըրտը, վէ օլ ինճէ վէ գալիթ բարմադլուրլլա տաթի, պու-սէլըր սէլամլարը վլլուր :

— Զօճուղում, մծնէնեէօրիւ թանըմադտամըսընը, — տէլի սիւալ իթտի Դլէմանն Դլէրէ : — Մէրգումէ տաթի պա-շընը աշաղը ինտիրէրէք, էվվէթ, ճէվալլընը վիրտի, վէ Բօտօֆա տաթի թէքարնն պուսէլէր սէլամլարը կէճտէրտի :

— Մատամ, չօճուղու, սծն տէֆա կէօրտիւկիւմտէն պէ-րու, մաաշալլաճ տաճ պիեաթէ էլի պիր հալտէ պուլմադ-տանըմ, — տէտի Բօտօֆ Դլէմանն, մէրգումէ հազգըն-տա իպրադը մուհապպէթ իտէրէք :

— Մծնէնեէօր, հէր նէ դատար տալիմ նամիլաճ իտէ տէ, հէլէ համո օլուուն քի պիր աղ ինճէ տիր :

Էէրէք մարիդ վէ կէրէք բրէնա (Բօտօֆ), իքիսի տա-լի, պէնլէրինտէ վուգու պուլաճադ օլան միւքալէմէ իւ-ղէրինէ տիւ չիւնտիւքէ, տիւ չարը ինլէճան օլմադտա օլ-տու գլարընտան, Դլէրինն տէ օլ արատա օրատա պուլուն-մաթը միւնաստէվէթիլլէ, մէղքիւր միւքալէմէնն, հիւ տէ-լիլ իսէ չէնա տաղքըգա կէրի գալմասընտան տօլաեը, ա-տէթա մէֆուն օլմուլար տըր Բրէնանն էշքալը, պու տէ-ֆա, Դլէմաննը կէօլէրինէ, սալիր տէֆալարտան չօդ վի-եատէ պիր էսէրի նէճապէթ վէ լէթաֆէթ իւղրէ կէօրին-տիւկիւ կիպի, մէրգումուն սէսինտէ վէ սէօլէլլիչինտէ տա-լի, պաշլա տիւրլիւ պիր թաթըլըգ վէ պիր թէէսսիր հիսս իլլէտիկինտէն, վէ պու սէպպէլլէ կէլլէրինտէ պիր ալթիւսթ-իւք հաալը օլարադ, միւսաճապէթէ իլլինն քէնտուսի պաշ-լանամադըրնտան, էվվէլա քէլամէ Բօտօֆ աղադ պիրլէ :

— Մատամ, աղ գալտը քի, իսպինճէ պիր դամնալըղա գուրպան կիտէճէք իտինիդ, լաքին, հէլէ համո օլուուն քի Մադ-Կրէկօր գծնթէս Սարաննն ալադլըղը քէնտի եանըն-տա գալըլշ, վէ միւրատըր դատարանէսի հաալը օլամամըշ տըր, — տէտի :

— Սաճիճ մի սէօլէեօրսունուգ, մծնէնեէօր, — տէլի պաղըրալ Դլէմանն : — թիմէք տիր քի, հիսսի թապիլէրիմ պէնի ալտաթմադտա տէլիլ իմիլէր . . . էլի եա, Զաթը հաշմեթմէապընըդ նաալը օլուպ տա, էօլլէ պիր շէլէ վա-գրթ օլապիլթիւսինիդ տիր . . .

— Տիւնքի կիւն, * * * գծնթէսին պալսունտա պուլուն-տուղումա, մէղքիւր սըրրա, պլթթէսաալիք օրատա վա-գրթ օլուում : Շէօլլէ քի, գըշ պաղշէսինտէ իղպէ պիր մա-հէլլտէ օթ ուրմադտա օլուպ, վէ հիւ իտապէրտար պուլուն-մաադըրմ հալտէ, արա եէրիմիլտէ պուլունան պիր օրման-ճըղըն եէլիլլէրէրի արգաանտան, գծնթէս Սարա իլէ պի-եաթէրինն կէլիպ պէնիմ եադըրմտա, սիղին իլին գուր-մադ իսթէտիլլէրի իրիւանէթ տօլապը իւղէրինէ գծնաշ-մանա պաշլատըղարընը իլիթտիմ : վէ հազգընըտա բէք

խաթարեցնելից օրան պու. ներկէթի ֆատետէի սիզէ խապեր վերմէք զայրէթիլլէ, գօշուպ մատամ ներվալըն պարօստանա կիթտիմ իսէ տէ, սիզի օրատա պուլամաարըրմատան, վէ պուրաւա խաթնիզէ խիթապէն պիր մէքթուպ եաղաղըրմ տա տախի, պէլքի զէվճինիզ մարքինին էլինէ կէշէր տէ, տաճա զիւտաթէ չիւրէշէրքէ զաճիպ օլուր տէ, յի գօրգուպ վէպէսէ իլլէտիկիւմինէ, կիտիպ պիլզաթթ սիզի, գօմանաանն, սիզին բանտէ-վուճուզա պէլքէնէճէկի Թամբլ սօդա. դըրտաթի խանէտէ պէլքմէքլիկի, վէ պու թէտպիր իլէ, գօմթէն Սարանըն զատատարըրընըն էսնիսիւ. ալմադըրը տիւչիւնիւպ թէրճիճ իլլէտիմ. Ումարմ. քի, զաթընըրա հօշ կէօրիւմէնէճէք օրան պէօյլէ պիր մատտէ իւզէրինէ, պու գատար ուզուճա մէքալաթթմա պուլունմադըրմա, մատազուր պուտուրուրտուճիւ, էօյլէ տէլլ՝մա Մատամ, էկէրչի քէմալի հիւրմէթիսիզտէն նաշի օլարազ, պանա պու կիւնքի մէքթուպու. եազմըշ օլմատա խաթնիզ. . . գաթան միւտաթէթի էօթիւրմաթէ, տիւշանըմաչըր տա քիմնէէն պու մատտէ հազգընտա պիր լազըրաթ պիլէ սէօյլէնէճէք տէլլ խաթի:

Մատամ տ՛Րալլիլ, ճիւզիճն սիւքուիթ իւզրէ սուրաուդտան սօնըր, քէլամէ աղազ պիրլէ:

—Մօնսէնէօր, Զաթըր հաշմէթմէտպընըրա, քէնտի չիւրանիլէթիմի, անճազ պիր թարիզ իլէ պէնան խաթ պիլէճէկիմտիր. . . վէ օտա պաչգա պիր շէյ օլմանըպ, իլլա, բուլի ճիւշանտէ քիմնէնէն ալմամըշ օլաուզում պիր խուսուսու, անճազ Զաթըր հաշմէթմէտպընըրա իզարա ու իւթիրաֆտէն իւպարէթ պուլունմադտէ տիր: Վազտա, մէգըլիւ իզարա ու իթիրաֆմա տախի, նէգաթ աալինիզտէ, քէնտիմի քետալլէն սալիճէ չըգարամանճալմարըր, ֆադաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, հիշ տէլլ իսէ, էօյլէ, սիզին զանն իթմէքտէ օլաուզունուզ մէրթէպէ թագսիրաթլը պուլունմադըրմ. անլաչըրմըշ օլաճազ տըր:

—Մատամ, քէմալի սէրպէսթի իւզրէ սէօյլէրիմ քի, —տէտի Ռօտօթի կիւլումնէնէրէք, —նէգաթինիզտէ աչուրի

մէրթէպէ սրգըլաճազ պիր հալտէ պուլունմադտաթմ:

Ռօտօթուճ պու եօլաա պիր ճէվապըրտա, Գլէմանա ա. տէթա պիր նէվի խաֆիֆիլքէ էսէրի միւշաճնտէ իլլէտիկիւնտէն, պիր թէաճճինպի ալիմ իւզրէ մէրգուճան էիւզիւնէ պազմանա պաչալաաթ, վէ գարըրըրգ տա ճէվապ վիլէրէքէ, —նէ տիմէք իրթմէէօրաուճուզ, մանսէնէօր, —տէտի:

—Մատամ, նապըլ քի մէգըլիւր զապիլէնէն տախի տէր խաթըր խաթիլիլիսինիլ, պէն անճազ պիր գապիլէն սալէսինտէ սիզէ, պիր ալ զիւտաթէն տօթլըուզ իպրաղընա մէճպուր օլմաշումաուր. . . հալ պու քի, մէգըլիւր վազտա կէշիպ, վէ սիզ տէ գօմթէն Սարանըն գուրաուզու խիւանէթ տուզաղըրտան աղաւա գըլըրաղտան սօնըրա, օլ խուսուսա օլ գապազ զիւտաթէ էճէմիլիլէթ վիրմէնէլի խաթնիզ, չիւնքի չալէպմէ տէլլ խաթ. . . Ֆազաթ, —տէլի իլալէյի մէգալ իթի Ռօտօթի, զալէթլէ լէվաթէթլի պիր թարազ ու վազար, վէ զալէթլէ տէ նէգաթէթլի պիր մուհապպէթ իւզրէ, —զէվճինիլ պէնիմ նէգաթմտէ աաթէթա պիր գարաալ մազամընտա օլուպ, վէ բէտէրիմտէ վազթիլլէ, մէրգուճան բէտէրի հազգընտա, չիւրանիլէթի աղիմէ իպրաղ իլլէմիլտիր. . . Պլանէն ալէյ, յճ տէրքի տիր քի, քէնտի զէվճինիլին բաճաթ վէ էմիլիլէթի գալպիլէնսինի միւվէտաթ օլմադտա պուլունմադտան տօլաթը սիզի թէպրիք իթմէքլիկիմ, էօյլէ եալընըզ զաճիրի պիր շէյ օլմանըպ, իլլա գալպի վէ ճիւտաթ պիր սուրէթմաթ տիր:

—Մօնսէնէօր, իշիճէ պէնիմտէ սիզէ, թէքմիլ սահիշիկի սէօյլէմէքիթաթէն միւրաա վէ էմիլիլէթիմ պաչգա պիր շէյ, տէն նէշէթ իթմէլուպ, իլլա մաշաւա զէվճիմ մարքի տ՛Րալլիլի, քէնտի տօթլըլազումալա միւֆիթիլիլ վէ միւշէրէֆ գըլըրաղըրըրտան նէշէթ իթմէքտէ տիր. . . վէ քէգալըր մուճիպի էսէֆինիլ օլարազ, վէ էօյլէ օլմաթը տա հազգա միլիլէթաթէն պուլունմադա իպրազ իլլէմիլ պուլունմադաթ պիր մէրհամէթ տէն. . . վէ աաթէթա պիր գարաալ սրճիպթը վիրմէքտէ օլաուզունուզ զէվճիմ գարըր իլլէպ ու թէնէգ-

մադատ օլմասընա, դավիէն իսրեալժ օլմադատ խոխմ:

Մատամ ԽՆՐԱՎԻ քէնտի հազգընտա նէթալիճի տէհ-
չէթֆէրմալէրի մուհու օլմասը ինթիմալի գալիտէն պուլու-
նան պիր վադատ զըմընտա, Բոտօթի թարափընտան կիթ-
տիքճէ տահա զիեալտէ իսթիհալքաբարի պիր սուրէթտէ լի-
սան իսթիմալինին հայիզ կէօրիլ լախկիւնի. կէօրալքճէ,
մատամ ԽՆՐԱՎԻ տախի, պիր թարափտան տահա զիեալտէ
տուչարթ թէհաճիւպ օլմադատ խոխ խէ տէ, մէրգուճուն,
մէզքիւր ճիլվէքաբարան սէօյլէ յիլլէրլինի, քէնտիսինէ եալ-
մը շտուղու պիր խըտմէթին էհէմիլիէթին թազիլ նիլ-
եէթինտէ կէզմէքտէ օլմասընա համլ իլլէտիկինտէն, մէզ-
քիւր նէզալքէթինտէն աօլաւը, իթրաթ մէրթէպէ միւթէհա-
սիր օլարադ, մէրգուճա խիթապէն:

—Մճնսէնեօր, թարափը վալէանըդտան իսթիթարընա
հիմնէթ պուլլուլմադտէ օլան ալիճէնապլըզն ֆէհմիտէ
պուլունմադտաբըմ. . . —տէտէ, —հայ հայ, մատամ քի
սիզ պէնի օլ տիւար օլաճաղըմ վարթէյի թէհիլքէտէն խե-
լաւէ հիմնէթ իթմիլալիիլ տիր. . . արթըզ չիմտի տէ, մէզ-
քիւր հայի պանա ունուլթուրմազլըզ նիլլէթի մէմուհէ-
սիլլէ, պէօյլէ լաթիֆէլէրէ բէք ալէա չըքընապիլմէքտէսի-
նիլ տիր. ֆազալթ, պու ճիւմէ իլլ տախի, պէնիմ Զաթը
վալէանըդա սէօյլէէհէկիմ մատտէ օլ գատար աղլը վէ օլ
դատար մահզուսիլէթպախը պիր շէյ օլուպ, վէ պու սա-
պահըր վուգուաթլար իլլ տէ օլ մէրթէպէ միւնառէպէթի
պուլունմադտա արը քի, օլ պապտէ նէսալիլինի միւֆիտէ-
նիլլէ միւհիթաճ պուլունմադտաբըմ. վէ պինտէն ալէյհ,
պու ոսպահ պէնիմ նամուսուճա թէհիլքէտէն դուրթար-
մը շտուղուտան պաշգա, հաթթա, էօմր ու հայեաթլըմ տա-
խի գուրթարմը շտուղըդ տէրխաթըր իլլէմէնիլլ, խա-
սէթէն բէհա խտէրիմ. . . էվլէթ, մճնսէնեօր ալլիլ եա-
լընըդ նամուսուճ, իլլա էօմրիմ ճիհէթիլլէ տախի խէլա-
քաբարմ օլմուշուտուլտուր. . . Զիւնըրի, դօճամ օլաւա սիւ-
լաճլա կէլմիլ շտուղուտան: Եկէր մաազալահ, Զոթըմ վա-

լէալարընըզ եէթիլմիլ օլմասա իսիլանիլ, ճանրմա գատա
խտէհէկի շիւհէսիլզ իսիլ. նասըր քի էօյլէ օլմասընը, պիզ
լաթ քէնտիսի, նէտամէթ կէթիլալիլ արատա իզարա ու
պէնտէ իլլէմիլ տիր. . . :

—Հաթիլզ Ալլահ, նէ սէօյլէօրսուճուզ, —տէյի պա-
ղըրաը Բոտօթի պիր թէհէսիլքի աղիմ իւզրէ:

—Վէ էօյլէ եարմազլըդա տա, դօճամըն հազգը վար ի-
տի. . . —տէտի մատամ ԽՆՐԱՎԻ քէմալի թէհէսիլքի իւզրէ:

—Բէհա խտէրիմ սիզէ, մատամ, —տէյի ճէվապ վիրտի
Բոտօթի, պու առֆա պէզպէթ տէրէճէտէ թէհիլլինի սու-
րէթտէ լազըրաը խտէրէք, —գալիէն իթիմատ իտիլ պիւ-
մէլիսինիլ քի, սիլի առըքպտա էլաւն կէլէն մուալէնէթ
վէ խըտմէթէ միւսարաաթ իթմէլքալիսինի պիզպա պուլուն-
մազլըզ, պէնիմ էլիմաէն կէլլը մէվաատէն ալլիլ տիր. վէ
չիտիլքի եարաղըմ լաթիֆէլէրտէն մազսէտ խէ գաթան
պաշգա պիր շէյ օլմասըզ, իլլա պու սապահըր պատիլի իզ-
թիլարալ քէսիլքինիլ օլմուշ օլան օլ տէհէլէմալիլ պիր վա-
դատ իւզրէնէ, ֆիքրինիլտէ հասըլ օլմադտէ օլան էսէրի
հիւլն ու էլէմի, միւմքին մէրթէպէ տէֆ ու իլալէնէ չալը-
մազլըզ նիլլէթ ու արզուճուտան նէլէթ իլլէմիլ տիր, Եմիմի,
մատամ, քէմալի հիւրաթմ իւզրէ, սէօյլէէհէ-
ճէլլէրլինիլ տիլնէմէրլիլէ հաղըր ու մունթաղըր պուլուն-
մադտաբըմ, չիւնըրի, քէմալի լէթաֆէթինիլ իզթիլաւըն-
ճա սէօյլէտիկինիլլէ նէզարէն, մատամ քի պէնիմ նասի-
հաթլարըմտան պիր ֆալիտէ կէօրմէրլէ էմէլ ու իթիլա-
սընտա պուլունմադտա իսիլանիլ, պէնիմտէ օլ ճիհէթլէ
մէնուճ ու մէսըրուր օլուպ վէ ֆիթիլաթ իտէհէկիմտէ զէր-
րէճէ չիւհէ հայիլ տէ իլլ տիր:

—Մֆ, էվլէթ, մճնսէնեօր, սիլլին նասիլաթլարընըզ
միւհիթաճ պուլունմադտաբըմ, չիւնըրի, էվլէթ, սիլլին նա-
սիլաթլարընըզտա, պիւլլըր պիր մէնֆաթիլ կէօրմէքտէլիմ.
Ֆազալթ, օլ պապտէ հիմնէթինիլլէ իլլթիճա իթմէլքտէն էվ-
լէլ, էկէր միւսաատէ պուլուրուր խէնիլ, վազըթ օլմա-

արգելաբան, վե կէտիւն . . . Եւսնի Մ. Թ. Կարապետի, իւր աղաք իրաւա-
վաճարը վուգուս. պուլճաղտանէ Էվիլի վուգուս կէտիւն օլան
պիր մաստէնի, պիր սուրէթի մուխթասարատէ Զարթը վա-
լէանը պէտան իտէնիմ:

— Պէն օն ալթը եալընտա իբէն, վալիտէմ վէֆաթ իթ-
տի, — տէտի մէրգուսմէ կէօլլէրի եալարարապ, — պէն վա-
լիտէմի լուհում կիպի սէվմէքտէ իտիմ, մօնէնէնէօր, պիւլ-
մէլիսինիլ քի, մէրգուսմէ, օլ մէրթէպէ ինսանլիքէթի պիր
զատըն իտի քի, լուլի ճիհանտէ օլ պապտէ, պիր իպրէթ-
նիս սան եալըմաղլըղա սեղա իտի սէվիլէն ճայիլդ տիր. պէ-
նի իսէ իբի կէօլլէրինիս նուրու կիպի սէվմէքտէ իտի, շէօլ-
լէ քի, էն զիեատէ քէտէրի վաղթ ու սասթլարընտա պիլէ,
իպլաղը մուհապէթի մաստընէսիլլէ մուլէնէսիլլի օլմադ-
տա իտի . . . Մէրգուսմէ, էօյլէ չօղլուգ ճէմկէնէթ սէվիլլէր-
տէն օլմանը պէ, վէ վիճուտնա տա զայիֆմիլգաճ օլտուգուն-
տան, պիթթապի եալընըղա եալմաղլըղը սէվմէքտէ, վէ
մահալա պէնիմ թապիւն ու թէրպիլիքէմէ չալըմաղլըղ տան,
սէֆա տօլլաւագտա իտի. չիւնքի, քէնիսիլի մասթիւմաթի լուհա-
հիհէ վէ մուլէնէսիլլէնէ վաղըֆ պուլունտուգու ճիհէթի,
պէնիմ թահալի մասթիւմաթ իտէպիլլէքիլիսմէ, հէրքէստէն
զիեատէ հիմնէթ իտէպիլլէքտէ իտի: Մէրգուսմէ, պուհալ
վէ պուհէքէարտէ պուլունտուգու թաղաիրտէ, պիր քէր-
լէ տիւլիւնէպիլիքսինիլ, մօնէնէնէօր քի, հէնուգ պէն, օն
ալթը չաղլարըմտա օլուպ, վէ թամ տէրպէրիմի տէ թէքմիլ
իթմէլլէր իւղրէ պուլունտուգտա իբէն, էնէրի բէտէրմի
զալգըպ տա, վալիտէմին զատըլ վիճուտինի պէհանէ վէ
վէսիլլէ իտէրէք, կիւսա զայէթիլ մուլէպէր ֆամիլիտատն
պիր տուլ զատընըն, տիւլար օլմուշ օլտուգու ֆէլաքէթիլլէր
մէրհամէթէն եանընա պլապ տա, տէրպէրիմ իքմալի խու-
սուսունու մէրգուսմէնէ իհալէ իտէր իտ . . . կէրէք վալի-
տէմ վէ կէրէք քէնիսիլ, նէ մէրթէպէ կիրիֆթարը թէտաճ-
ճիւպ օլմուշուպ տիր: Վալիտէմ, Էվիլէ Էմիրտէ, բէտէն
րիմին մէղփիւր Նիլիէթ ու արգուսինէ գալըն կէրէքէր բէտտ

իթմիլի կիպի, պէն տալի քէնիսի թարաֆըմտան, վալի-
տէմ իլէ պէնիմ արամըղա, խարիհանէ պիրիսինիս խաւա-
լինէ գալգըմալմաղլըն բէճա իթմիլ իսէմ տէ, տէօրաւու
կիւմ կէօլլ եալլարընա տալի մէրհամէթ իթմէք իսթէմէ-
տիկիլտէն, պիր տիւլլու խարաթ օլմամըշտըր: Մէրգուսմէ
զատընըն իտի մատամ Բօլան օլուպ, քէնիսի սէջիլիսինիլ
կէօրէ, շիւստէ վէֆաթ իթմիլ օլան պիր գօլմէնիլլէ գէվ-
ճէսի իսիլ . . . վէլլապը մէրգուսմէ պիլլիմ գօնադտա կէլիպ
էնէրէշտի, վէ մուլլիմէլլէր մէհմուրէթիլլէ, պէնիմ եանըն-
տա իսթիլտամ գըլընտը . . .

— Աճալիպ, տիմէք տիր քի բէտէրինիլլէ, վալիտէնիլ
վէֆաթ իտէր իթմէլլ, թէլլիլլէ իլլէտիլի մատամ Բօլան նամ
զատըն, մէրգուսմէ իտի, էօյլէ մի:

— Էվիլլէն, մօնէնէնէօր:

— Վէ տիմէք տիր քի, աշուրի մէրթէպէ տիւլէր պիր
զատըն իսիլլ, էօյլէ մի:

— Խալը, մօնէնէնէօր, էօյլէ աշուրի մէրթէպէ տիւլէր
պիր զատըն օլմանը պիլլա վասաթ տէրէճէտէ պիր հիւս-
նէ մալիք պուլունտուգտա իտի:

— Էօյլէ իսէ, բէք աղըլլա վէ բէք ֆէթանէթիլի պիր շէյ
իսիլլ, էօյլէ մի:

— Խալը, մօնէնէնէօր, էն պիւլիւք ֆէթանէթ ու գէ-
քէալթիլլի, մահալա միւրալիլլէրտէն . . . վէ տէսիտէքալըղ-
տան իպարէթ պուլունտուգտա իտի . . . Մէրգուսմէ հէնուգ
նիլլիլլի պէլ չաղլարընտա օլուպ, զայէթիլ տէրգ սարը սալ-
լարա, սալքի պէտաղճա քիրքիլլէրէ, վէ աշըգ մալ բէնիլլի-
տէ իրի վէ մուսէվլէր կէօլլէրէ մալիք պուլունտուգու կի-
պի . . . լէճճէսինտէ պիր էսէրի թէվաղու վէ միւլաքէմէթ
տէրքէրա օլուպ, վէ թաղալթընտա տալիք, զալլըլլը գէր-
թէպէսինտէ ֆիթմէքալըղ, վէ ալլալլը տէրէճէսինտէ
տէ միւսաճանէճիլլէ պուլունտուգտա իտի:

— Ուլունտու մալիւմաթ ճիհէթիլլէ նէ հալտէ պուլուն-
տագտա իտի:

—Մենանե՛նէօր, օյ ճիհէթճէ պիւթիւն պիւթիւն ճահլիշ պիր դատըն օլտուղունտան, վէ բէտէրիմին նասըլ օլտուղ տա էօյլէ պիր ճահլիշէի թաշտին իյլէմէսինէ պիր տուրլու մանէնէ վիրէմէտիկիմտէն, զիւստէսկիլէ թէճանճիւկ իյլէմէքտէ խոխմ, չիւնքի, բէտէրիմ, ուսուլ ու գալախտի ամմէնէ հատտէն զիւստէ ըիւյնթ խոէր պիր զաթ պուլունտուղու հալտէ, բէք դարիւպ պիր հալտիր քի, էօյլէ պիր դատընըն քէնտի եանընտա պուլունտասընըն գաթան միւնտսէպէթ ալամանճաղընը, ադա խաթըրնա կէթիրիւպ տէ տիւչիւնմէ մէքտէ խոխ: Հաթթա, վախտէմ քէնտիսինէ, մատամ Բօլանըն ուլում ու ֆիւնտանտան պիւթիւն պիւթիւն պիւ պէհրէ պուլունտասընըն սէօյլէ յիւպ անլաթմազ խոթէմէսինտէ, բէտէրիմ աախի ճէվապ օլտարդ, վէ դարընդ տա պիր ճէվապէ չալէսթէ կէօրիւլէմէզ պիր թարդ ու թէլաֆիւսուլ իւզրէ սէօյլէնէրէք, խոթէր ալիմ օլտուն վէ իսթէր ճահլի, հիւ պիր պէլիս եօզ տուր, մէրդումէ կէնճ վէ չալտանը ըիզգաթ դատըն, հէրլի պատուպատ, պէնիմ գօնաղըմտա, թալտին իյլէմէսինմ հալ վէ մէվզըտա պուլունտաճազ տըր, տէմիլ իտի: Պէն պունտուն սէպէպսինի, հէր նէ գատար կիճճէ անլաթմ իսէ տէ, պիչարէ վախտէմ իսէ, թա օլ անտէն պիր սուրէթի միւքէմէլէտէ ֆէհմ խաիւպ անլամըլ, վէ խիրաթ մէրթէպէ քէտէր տուլմուշ խոխ: վէ զանն տա իտէրիմ քի, բէտէրիմ թարաֆընտան իրթիրեապ օլունան սատաղաթմ սըղըղդտան զիւստէ, մէրդումէնիս իշիմիզէ կիրմէսկիլէ, սէպէպսինիթ վիրէնէկի ուլլունտաղլուգտան սալաքը էյէմ չէքիւպ վէ մէրազ տուլմուշ խոխ: . . . վէ մէզքիւր ուլլունտաղլուզա, պիր կիւն պէնիմ աախի ախէհճ օլաճաղըմը տիւչիւնիւպ դամ չէքմէքտէ պուլունտուշ խոխ:

—Վէլէվ Էֆէնտի բէտէրինիւլ, պու քէյֆիլէթի մահազա քէնտի հալալի նէֆսինէ ուտարազ, եարմիշ օլտա խաի պիլէ, զանն իտէրիմ քի, էինէ ճալիզ աալըրամազ խաի, չիւնքի, մէրդումէնի քէնտի գօնաղընա խոխալ իթմէքիւր, եանըլը պիր հիսապա միւթէպէաթ իթմէքիւր տիմէք խոխ:

—Մենանե՛նէօր, բէտէրիմին իֆրաթ մէրթէպէ սահիւպ մէթանէթ վէ հատտէն զիւստէ ուսուլու գալտիտէնէ բիւսէթ վէ տիզգաթ խաէր պիր զաթ օլտուղունտա իշիթ տիկիւնիզտէ, թապիւթիլլէ թէճանճիւպիւլ տահա զիւստէ իշտիւսաա պուլաճազ տըր, մա մաֆիհ, մէրդումէ գատըն խուսուսունա կէլիւտիկի կիպի, քիւլլի ֆէրալիլի վէ քիւլլի գալախտի ֆիրաթաւշ պիլլի, քէնտի քէյֆիլէ էսիք օլմուշ տուր . . . չիւնքի, մատամ Բօլանըն թէճասիրի աղիսի, հէր չէյլէ զալէպէ իյլէմիշ տիր: մէրդումէ, հէր նէ գատար սուրէթի զահրէսինտէն, ապա կէօթէքմէմէքիւր զալլէթիլնտէ պուլունտագտա խաի իսէ տէ, գալպէն տալի, բէտէրիմ ուղլունտա եանըլ թու ուլմազաա խոխ:

—() տէլլէ էմմա, բէտէրինիլլին սինի գալ խոխ:

—Սալքի ալթմիշ եալընտա խոխ:

—Էյ, քէնտիսի ալթմիշ եալընտա օլտուղու հալտէ, էօյլէ պիր կէնճ գատըն թարաֆընտան իզհար օլունան ալզ ու ալազտեա ինանմազտամ մը խոխ:

—Բէտէրիմ, քէնտի վալթիլնէն էն զիւստէ մատաճըլդ սէվէլէրինտէն պիրիսի խոխ . . . վէ մատամ Բօլան տա, կէրէք քէնտի սէվզը թապիլսինէ (աուլլու), վէ կէրէք թէհսսիրլի նաոհհաթըրաա գարըլարազ . . .

—Նասիհաթըլարաա մ . . . լաքն մէրդումէնէ նասիհաթ վիրէն քիմ օլապիլմիշ տիր:

—Շիմաի սէօյլէրիմ, մենանե՛նէօր: Մէրդումէ գատըն, սահիւպ սէլլէթ աաթմէքիւն, սինլէրի քէմալէ իրաֆիլնտէ, քէնտի կէնճիլլէրինտէ կէչիլմիշ օլտուղալը կիւզէլ կիւշէլ էօթիլլէրի տէրլաթմըր իթմիրիսի մէտհ ու սէնալարըր վէ ալէլխուսուս մէզքիւր մէտհ ու սիլպիլլիլէք, խարիսի օլուն զարաֆէթ վէ լէթմաֆէթի տալլը օլտուղալթմտա, զիւստէսկիլէ մէմուուն օլուպ վէ արղու իյլէտիլլէրին պիրտի կիւստէն, անլաթընդ մը, մենանե՛նէօր, մէկէլլի պէօյլէ զիր շէյ հիւ խաթի ու իսէտալընդտան կէմէքմէմի խաի, էիվէթ, մատամ Բօլան պունտա պէօյլէ տիւչիւնտիկիւստէն, բէտէ-

րիմին էշքեալ ու սիմապնտա կեօրմէքտէ օլտուղու լէթա-
ֆէթ ու ճաղիպէթի, վէ քէնտի գատ ու գամէթինտէ վէ
էվդա ու հարէթէթինտէ պուլմուղտա պուլունտուղու զա-
րաֆէթի վէ նէգաքէթի մէտճ իտիպ թալթիֆ իթմիշ տիր .
վէ, էվլէթ քէտէրիմտէ օլ վագըթ յայմիշ ետշնտա իտի-
թէտէրիմ. քէնտի ազլու տիրայէթինէ մուլայիթ օլտուղու վէ
եազըլմատըր հալաւ, կէօլլէր, կէ գապալըմապնտա մեքու-
մէնին լաղըրտըլաքնա ինանմըշ, վէ գապա պիր սուրէթտէ
գուրուլմուշ օլան տուղաղընա տիւշմիշ տիր : Իշթէ մէր-
գումէ գատընըն թէէստիրի աղիմի, հիշ շիւքէմ եօգ տուր
քի, քէտէրիմ իւղըրնէ պու մէրթէպէ իշլէմիշ տիր, վէ հա-
լէա տալիս այնի մէրթէպէտէ իշլէմէքտէ պուլունմուշ տուր :
Պագընըլ, մանսէնէօր, հէր նէ գատար ֆիքքիմտէ էլէմ-
պտիշ թէֆէքքուրլէր հիւքմ իթմէքտէ իսէլէր տէ, պու-
նիմէ իլէ տալիս կիւլէրէք տէխալթիթ իթմէքտէ յիւք . քի,
հիւմէն ազտը իլգտիլմաճըմտան էվլէլ, մատամ Բօլանըն,
սիննճէ Էւլէլ «նէլէ, նէրտպանը Էօմիլին էն կիւղէլ վէ
էն իյի գատէմէլէրի տիրլէր, տէտիկինի, վէ օլ պապտէ իտ-
տապար տալիս իթտիկինի . . . իշլէթմիշմտիր, վէ սիննճէ
Էւլէլ «նէլէ տէտիկի տէ, անճագ էլլի պլէ յայթմըշ չաղ-
լարնտա պաղար իմիշ :

— Էանի, թամ քէտէրինիդին սիննի տիմէք տիր, էօյլէ
տէյիլ մի :

— Էվլէթ, մանսէնէօր . . . Եալընըլ մէգքիւր սինտէ օ-
լան առէմին, տիմէքտէ իտի մատամ Բօլան, ազլ ու տի-
րայէթի վէ թէճարիպ ու մէհարէթի մէվդըր մաթլուպա վա-
որը օլապիլիթ, էվլէթ, անճագ օլ սիննտէ պիր առէմ, ճէ-
միլէթիթ պէշլէրլէնէ ինտէ, արզու իթտիկի վէ չայէսթէ
պուլունտուղու տէքէճէնէ իրէպիլիթ, վէ պինապէրին, եա-
լընըլ օլ սիննտէ պիր առէմին էշքեալ ու էվդա վէ արթլար
ու հարաքեաթճա տէքքերտ օլան լէթաֆէթ ու զարաֆէթի
քէտպի քէմալէթ իսէպիլտիկի կիպի, սիմա վէ լէճճէսինտէ
տալիս, սաֆիլէթի լաթիֆէլի քէպպանիէ իլէ գարընըլ պիր

թէմքին ու քէգանէթի հալիմէնէ մալիթ օլուր : Նիհայէթի
մէգքիւր սիննէ գատէմ պապան առէմին լէճճէսինտէ, պա-
շընտան կէչնէ թէճարիպէլէր, վէ պինապէն ալէյհ կէօրմիշ
օլտուղու հիլլէլէր սէպէպինտէն, պիր նէլի մաղմուլիլէթ
քէնիկի հապըլ օլուպ . . . վէ պու հալ տալիս, իյթէ օլ քէմա-
լէթի սահիճնին լէթաֆէթի աղիմէ վէ քեալիլէսինէ տէլա-
լէթ իտէր : վէ ազլը պաշընտա օլուպ, վէ պիր նէ իլի իւս-
թօ սահիլի պուլունմուշ տա, էօյլէ անճագ գըրգ չաղա-
լընտա պուլունման առէմէլէրին տիլանէճէ բարլաղլըլ լարնա
վէ մանէապըլ էշքեալ վէ թաղէլէքլէրնէ, վէ թապիալթճա
գարաքըլըլ լարնա ալտանմաղ իսթէմէքէքէր կիւլէքտէ
օլան գատընլար, մէգքիւր քէմալէթի սահիճնէ, կէնճիկի
թէքիճի իթմէքտէ տիրլէր. յիւքի, քէմալէթի իրմէմիշ օլան
առէմէլէրին իւղլէրլէրնտէ, իլմի էօմիլի ինաննէ վաղք պու-
լունմապըլարնտան, չայրանը թաճսին պուլունման էսէրի
թիթիլամ կէօրիլէմէքտէ տիր, տիմէքտէ տիրլէր :

Բօտօլի, մատամ ալլիլիլին, քէնտի էօյէ վայիտէսինի,
էօյլէ պիր սուրէթի լաեքգատէ օլուպ, վէ պիր լիսանը իս-
թիճաքեարի իւղլէ օլտուղու հալտէ նաղշ իլլէմէսինի կէօր-
տիւքտէ, պիր ալիլիլի կիւլէթիթ թուլմամըշ տըր :

— Պէնճէ պիր խուսուս վար տըր քի, չայրանը իսթիհ-
լա օլան առէմէլէր ասլա աֆիլ օլունմամըլ տըր, — տէտի
Բօտօլի մէրգուլէնէ :

— Դա՛նդիսի տիր օ, մանսէնէօր :

— Էօյլէ առամլար ալէյիլէրնտէ կիւլէքլէր իսթէնիլ-
տիկինտէ, պիր ֆէնալըլ սաեքլմադտա տըր . . . անըն իլլին
ինսան ճըլարը իսթէտիկի գատար չէքիշտիլիպ կիւլէմէք-
տէ տիր :

— Պէս պէլլի անը տալիս քէնտիլէր ինճաա իթմիլլէր տիր,
— տէտի Կիլմանս :

— Իէք տէ ինթիմալտէն տիր, վէ հայլըֆ քի, մէնէլս,
վէլէլ մատամ Բօլանըն, սիղէ պիլ իթլիղա, պիր չօգ ֆէ-
նալըլար եաթմըշ օլմաընը, քէօշ յի իսթլըրտան չըլար-

սամ պիղէ, մերդումենին զբրդ եայլարնտա օլանլարը կէնճ սայմաքնտան, վէ ալթմըշ եայլնտա օլմագլըղա սա, պիր քէմայէթի սահիճէ խմի վիրմէքիլիէ չրգըշմագլըգ մաագարալըգընը խճատ իլլէմէսինտէն տօլանը, կիւլիւպ էլլէնիր խմիմ:

—Ալլէխուսուս, մերդումէ գատըն ալէ՛յճինտէ, պէնիմ նէֆրէթիմի մուճիպ օլան շէյ, վայիտմ չարգընտա զուհուրա կէլմիշ օլան հարեքէթի մէքրուհէտ օլմագլտա տըր . . . վէ քէմայի թէէսսիւֆ իլէ սէօյլէրիմ քի, պէնիմ ագաւը իրախիւմըմ իրինտէ էն զիւստէ ճանապարհ խիպ օկուալար օյնսան տախի, մերդումէ քէնիպի օլմուշտուր, —տէտի մատամ տ'Արվիլ ճիւղիճէ թէրէտտիւտտէն սօնրա:

Բօտօֆ, պիր թէտճճիւպի աղիմ իւզըէ, մերդումէնին երկիւնէ պագալը:

—Մժնանէտօր, Մ. տ'Արվիլ, Չաթը վալէանըղն տօսթուտուր, —տէտի Գլէմանս Բէմբինի պիր սէօյլէյէ իլէ, —պէնիմ սիղէ սէօյլէմքտէ օլտուղում լազըրաղլարն աղըրըգլարընը, վաղ աա պիլմէքտէ յիմ . . . Պիթիթապի պունլարըն սահիճ օլուպ օլմամասընը շիմուի սիղ պէնտէն սիւալ խտէճնըքինիղ տիր . խմուի, թէքրաղէն մատամ տ'Արվիլտէն պահս իթմէքիլիէ էհէմիլիէթմտէն ստու խտէրիմ: Մերդումէ, քէնտի գապիլիլիէթսիլիլիլինէ րազմէն օլտուղու հալտէ, պանս մուալլիմէ օլմագլըգ մէէմուրիլիէթիլի տէրիւհտէ իլլէտի, վէ օլ պագալտէ վալիտմ, բէտէրիլտէն իլլաղհաթ խթէյիւ, վէ միւստէպէթսիլ պիր շէյ եայլմագլտա օլմասընը պէնտէն իլլէտիլտէ, պէնէրիլտէ պիլիւպ պիր մուտաղա զուհուրա կէլտի, վէ ճառան սօնրա բէտէրիմ, պիղէ չէյիլ պիւրտտէթ իւզըէ պագալտա պալլաթը, վէ պիլ տէրիլտի տայլըմիղէ չէքիլէրէգ պըրճա եայլմագլըղա մէճ պուր օլտուղումուղ կիպի, մատամ Բօլան տախի, տայիմա պէնիմ՝ մուալլիմէմ՝ օլմագլըգ նըֆալթըն թաշտըղգտան պաղա, . . . տտէթա վէ ալլըգտան ալըղա տախի գօնաղըմիղըն գատընը մագամընտա պիր թալը ու մուսմէլէ իսթիմագլըգտա պուլունտու:

—Բիմ պիլիր զէվալը վալիտէնիլ հաղգընտա, մէգըիր հալ, նէ՛ գատար աղըր կէլիլի, վէ նէ՛ գատար աղապը տէրուն չէքմէքտէ պուլունմուշտուր:

—Մժնանէտօր, զէվալը վալիտէճիլէզիմ, քէնտիտէն զիւստէ պէնի տիւչիւնէրէք տէրէպի տէրտ ու էլէմէ տալմիշտըր, չիւնքի, հէր շէյտէն զիւստէ պէնտի խթիլգպալիմ հաղգընտա տիւչարը մէրաղ օլմուշտուր . . . Նասըլ քի սէօյլէտիմ, մերդումէ զաթէն զալիֆ պիւնէն օլտուղու հալտէ, պու հալլէր իւզէրինէ իտէ, տահա զիւստէ զալիֆիլէմէլէ պաշլամըշ, վէ աղըր պիր խապթալըղա միւսպէլա օլմուշտուր, վէ, մուսիպէթ մուսիպէթ իւզէրինէ կէլիր, ֆէհվասընճա, ագսի օլմճագ եա, օլ հէնիլեմամտէ տէ, ֆիամիլեմիլը թապիպի օլուպ, վէ վալիտէմին էմիլիլիէթի քեամիլէսինի զաղանմիշ պուլունան Մ. Սըպիլէ տէ վէֆաթ իթմիշ, վէ վալիտէմին էսէֆի աղիմին մուճիպ օլմուշտուր: Մատամ Բօլանըն, քէնտի սէօյլէտիլիլինէ կէտէ, զայէթէլ ուսթա իթալեալը պիր հէրիմ տօթիմ վար իմիշ, մերդումէ բէտէրիմէ անը խապէր վիլիպ գաննարտըղնտան, վէ բէտէրիմտէ մէրդում թապիպին թէյ ու էհքիլեարըն սիւալ խապ թահալին իլլէտիլիլտէն, ճա թէսիմ իթմիշտիր . վէ հայֆա՛ քի, իլլէֆսիլիլիլիլին սօն վաղթիլտէ անըն էլիլտէ գալմիշտուր . . . —Մատամ տ'Արվիլ, պու սօն լազըրաղլարը սէօյլէտիլիլտէ, Էօլլէրի եաշ իլէ տօթումաշտուր: —Մժնանէտօր, հիճապ խաթըր իրարա խտէրիմ քի, պէնտէ պու զալիֆիլը պուլունմուշտուր, —տէյի իլալէյի մէգալ իթաի մէրդումէ, —լաբին, չուտա պիրաղալըմ պաղա միւլահաղալարը, մերդում հէրիմ հաղգընտա գալպիմտէ տօղան չիւբհէէն սէպէպիլիլէթ վիրմէքիլիէ, մերդումուն, բէտէրիմէ, եայլըրը մատամ Բօլան թարաֆընտան խապէր վիրիլի օլմար քեամի օլմուշտուր, չէօյլէ քի, օլ հէնիլեմամտէ, հիշ պիր սէպէպ պուլունմաղըր հալտէ պիլէ, պիլա իրիթիլտէ օլարալ, քէնտի իւզէրիմտէ, մէրդում թապիպտէն ուգաղ գաշըմագլըղա տայիր, պիր տուլըու:

հիսս կլլէմէքտէ պուլունմուշում տուր, վէ վարտէմին, մէրգումա ճնիկնէմ խիսպ տէ քէնտիսինն պագարտըղընը կէօրտիւքճէ, քէնտի քէնտիմէ դօրգուպ մէրպպ կլլէմէկէ պաշլարմարտըր. ֆագալմ, պու ճիւմէ իլէ տախի, տօղրուսու, նօգթիպի ուլումտան պագարտըղը թագափրաէ, տօղթօր Բօլիտօրի . . .

—Նէ՞ սէօլլէնօրտունուգ, մատամ, — տէյի պաղըրտըր Բօտօլփ :

—Նէ՞ վար տըր, մօնէնէնէօր, —տէտի Կլէմանու, օլ անտէ Բօտօլփուն էշքեալընտա հասըլ օլան հալլէր իւղէրինն ախշարը թէաճճիւպ վէ խթիղըապ օլարապ :

—Լաքին, խայր, խայր, —տէտի Բօտօլփ քէնտու քէնտուէ սէօլլէնէրէք, —հիւ շիւբէշէր եօգ տուր քի, պէնիմ տիւշինտիկիւմ եանըլլ օլմար տըր . . . յիւնքի, ճնտան պէրու պէշսէնէ միւտտէթ կէպիշ օլտուղու հալտէ, ալտըղըմ մալիւմաթա կէօրէ իսէ, Բօլիտօրի հէմաննապ քիքի սէնէտէնն պէրու Փարիստէ պուլունմագաւ, վէ հէմտէ սաթիմէ պիւր խսթիթալըմագաւ իմիշ . . . տիւնքի կէօրտիւկիւմ, մուլթաղա . . . մէրգումա շարլաթան քէնտիսի օլմար տըր . . . Պու ճիւմէ իլէ իլէ տախի . . . այնի խիմանէ քիքի հէքիմ (*) . . . նէ գատար զարիպ պիւր թէաաալիֆ . . . Մատամ, օլ սէօլլէտիկինիղ տօղթօր Բօլիտօրի հագգընտա, պաղը չէյլէր անլամաղ խաթէրիմ, —տէտի Բօտօլփ օլ հէնկեամտէ պիթթէտրէճ թէաճճիւպի արթմաղտա օլտուղու թագափրաէ քէնտի եխ. զիւնն պագմաղաա պուլունման մատամ տ'Արլիլէ, —մէրգումա իթալըալը նէ սիննտէ պիւր առէմ խաի :

—Սաքի էլլի չաղլարընտա պիւր առէմ խաի :

—Նէ՞ սիմատա . . . վէնէ չէհրէտէ պուլունմաղաա խաի :

—Գօրգունն չէհրէլի . . . հէլէ մէրգումուն օլ աչըղ եէչիլ րէնքտէ օլան կէօլլէրէ, աալա խաթըրմտան լըգմամաղա :

(*) Հիքեաէնի պիղի օգուեան գաթլարա տէրեաթըր իթտիլիլիլ քի, Բօլիտօրի Բօտօլփուն չօնաղըղընտա մաւալիմ թայիկն զըլընաղընտա, իլէրուտէ պուլունման հէքիմիլլէտէ պիւրի խաի :

տա տըրլար . . . վէ պուլունու իսէ էյրի վէ սիվիլ, թըպղը պիւր գարաղուշ պուլունունա պէնպէմէքտէ խաի . . .

—Թամ՝ քէնտիսի . . . Թամ՝ քէնտիսի . . . —տէյի պաղըրտըր Բօտօլփ. —էյ, մատամ, նէ՞ տէրսինիղ, աճապա սիւղին իթիգատընըղ նէ տիւր, տօղթօր Բօլիտօրի հալլէա չիմէ տի Փարիստէ պուլունմաղաւմի տիւր :

—Պիլէմէնօրում, մօնէնէնէօր, յիւնքի մէրգում, բէտէրիմին աղտը իղտիվմօճընտան սօնրա, Փարիսի թէրք իյլէմիշտիւր. պէնիմ տօպթլարլմտան օլուպ, վէ օլ վագըթլարտա մէրգում իթալըալընք քէնտուլէ իտպիլ թայէլին իթմիշ օլան պիւր գատըր . . . մատամար Լիւսնէյ . . .

—Աճապա տիւշէ՞ս տը Լիւսնէյ մի տիւր տէտիկինիղ, —տէյի պաղըրտըր Բօտօլփ :

—Լիվլէթ, մօնէնէնէօր . . . լաքին, օլ պապտէ նի՞ յին իղհարը թէաճճիւպ կլլէմէքտէսինիղ :

—Րէճա իսէրիմ անըր սէպէպինի սիւալ իթմէյինիղ . . . լաքին, օլ հէնկեամտէ մատամար Լիւսնէյ, մէրգումա հագգընտա նէ՞ սէօլլէմէքտէ խաի :

—Մէրգումա մէրգումէկէ չօգ տէֆա մէքթուպլար եաղմագաա, վէ Փարիսի թէրք իթտիլըտէն սօնրա կէզմէքտէ վէ կէօրմէքտէ օլտուղու մէմէրէթիլէր հագգընտա, յիւնքի մէրգումա չօգ սէյեա հաթլար իթմէքտէ խաի . . . բէք կիւղէլ վէ շայիանը տիղգաթմ մաալիւմաթլար վիրմէքտէ խաի, շիմտի . . . տէրխաթըր կլլէտիկինի կէօրէ, անճապ պիւր այ զիւր տըր քի, մատամար Լիւսնէյ, Մ. Բօլիտօրիտէն, հիւ խապէր ալմաղտամընըղ տէյի սիւալ կլլէտիկինտէ, մէրգումա սըզըա սըզըա ճէվապ վիլերէք, խայլի վագըթլման պէրու խապալ ալմաղտէ օլմաղըընը, վէ նէ օլուպ վէ նէրէտէ պուլունտուղունու պիլմէտիկինի, վէ հաթլթա, մէսմուաթա կէօրէ վէֆաթ իթտիկինի պէեան իլլէտի խաի :

—Աճապիպ պիւր չէյ . . . —տէտի Բօտօլփ, մէրգումա մատամար Լիւսնէյն շարլաթան Պրատամանիլէր վիլմիշ օլտուղու վիլիթաւը տէրեաթըր իսէրէք :

—Մենանհետք, սիր, մէլքդումու թանքմադտա՞մբարըդ
—Իհետի հազգըմա օլտուդու հարտէ, թէհասաֆի է-
տէքէք սէջլէրիւմ չի, հվլէթ թանքմադտաքիւմ . . . Փա-
զամ, րէհա իտէրիւմ, մաւաւմ, սիր ըհետի մէգարջնիդէ տէ-
ւալ իտիւնիլտէ, սանքա պէշտ տէ սիդէ, Բօլլտօրթինն նա-
սըլ աւաթի օլտուդունու պէհանն իտէրիւմ . . :

—Մէքոյ ումն՝ Նն մու, օյ սէօյլէ տիկիմ հէքիմին՝ մի . . :

—Մէրգումնսս պիր հէքիմ՝ սըֆաթը վիրիվեքտէն իսէ, էն
պիւյլնք ճինայէթլէր իլէ, քէսպի շէօհրէթ իթմիշ օլանս պիր
ճանի սըֆաթը վիրիլսէ, տահա զիւտտէ ճայիլ տիր:

— Ճի՛նայել[ե]ր[ե]ք մի . . . — առ[ա]յի պաղըրտը մատամ[ա] տ[ե]ղը-
վիլ տիւշարը հէյալե[թ] օրաբազ, — աբմէք տիր քի, մէրգոււմ,
ճի՛նայել[ե]ր[ե]ք տախի իշլէմիշտիր, էջլէմի. ա՛հ, մօնտենէօք,
շիմտի լանա անլարլըմագտա տըր քի , անըն ինի պիլարէ
վալտեճնիկիմ, մէրգումուն էլինի տուշտիւքտէն չէտա կիւն
սօնըր, աէսթի էճէլտէն, ճաթի ֆէնտեր նուշ իլլէմիշտիր.
վէ տրմէք տիր քի, պէնիմ առալըւրըմ տա դաթմն պէնի
պտաթմագտա տէ յիյ իմիյլըր :

—Սիդին տուլդուլաբրնը՞ղ մը :

— Ի՞նչ կ'ընես... Ես ալ ընեմ քիտա՛ն, չիմտի, մենակե՛նք օր, Զաթը վաղեմանը, մէրգումէ մատաւ՝ Բօլանըն մայրիֆէթիլէ պիկիմ գծնաղա հէքիմ խալեկն գըլընաղը տաղադատան, մէրգումա գաըըը քննտի իւզէրիմէ իւզի՛ք ու նէֆէթէ՛ք հաւըլ օլաընա՛ն... տայիմա ուզաղ գալանա իսմիթիմիս սեօյ-իսիթիմիմէ... հէր չէյի իզէրմիլ սեօյլէ մէմիշ իտիմ... »

—U₁u₁U₂u₂U₃u₃U₄u₄U₅u₅U₆u₆U₇u₇U₈u₈U₉u₉U₁₀u₁₀U₁₁u₁₁U₁₂u₁₂U₁₃u₁₃U₁₄u₁₄U₁₅u₁₅U₁₆u₁₆U₁₇u₁₇U₁₈u₁₈U₁₉u₁₉U₂₀u₂₀U₂₁u₂₁U₂₂u₂₂U₂₃u₂₃U₂₄u₂₄U₂₅u₂₅U₂₆u₂₆U₂₇u₂₇U₂₈u₂₈U₂₉u₂₉U₃₀u₃₀U₃₁u₃₁U₃₂u₃₂U₃₃u₃₃U₃₄u₃₄U₃₅u₃₅U₃₆u₃₆U₃₇u₃₇U₃₈u₃₈U₃₉u₃₉U₄₀u₄₀U₄₁u₄₁U₄₂u₄₂U₄₃u₄₃U₄₄u₄₄U₄₅u₄₅U₄₆u₄₆U₄₇u₄₇U₄₈u₄₈U₄₉u₄₉U₅₀u₅₀U₅₁u₅₁U₅₂u₅₂U₅₃u₅₃U₅₄u₅₄U₅₅u₅₅U₅₆u₅₆U₅₇u₅₇U₅₈u₅₈U₅₉u₅₉U₆₀u₆₀U₆₁u₆₁U₆₂u₆₂U₆₃u₆₃U₆₄u₆₄U₆₅u₆₅U₆₆u₆₆U₆₇u₆₇U₆₈u₆₈U₆₉u₆₉U₇₀u₇₀U₇₁u₇₁U₇₂u₇₂U₇₃u₇₃U₇₄u₇₄U₇₅u₇₅U₇₆u₇₆U₇₇u₇₇U₇₈u₇₈U₇₉u₇₉U₈₀u₈₀U₈₁u₈₁U₈₂u₈₂U₈₃u₈₃U₈₄u₈₄U₈₅u₈₅U₈₆u₈₆U₈₇u₈₇U₈₈u₈₈U₈₉u₈₉U₉₀u₉₀U₉₁u₉₁U₉₂u₉₂U₉₃u₉₃U₉₄u₉₄U₉₅u₉₅U₉₆u₉₆U₉₇u₉₇U₉₈u₉₈U₉₉u₉₉U₁₀₀u₁₀₀U₁₀₁u₁₀₁U₁₀₂u₁₀₂U₁₀₃u₁₀₃U₁₀₄u₁₀₄U₁₀₅u₁₀₅U₁₀₆u₁₀₆U₁₀₇u₁₀₇U₁₀₈u₁₀₈U₁₀₉u₁₀₉U₁₁₀u₁₁₀U₁₁₁u₁₁₁U₁₁₂u₁₁₂U₁₁₃u₁₁₃U₁₁₄u₁₁₄U₁₁₅u₁₁₅U₁₁₆u₁₁₆U₁₁₇u₁₁₇U₁₁₈u₁₁₈U₁₁₉u₁₁₉U₁₂₀u₁₂₀U₁₂₁u₁₂₁U₁₂₂u₁₂₂U₁₂₃u₁₂₃U₁₂₄u₁₂₄U₁₂₅u₁₂₅U₁₂₆u₁₂₆U₁₂₇u₁₂₇U₁₂₈u₁₂₈U₁₂₉u₁₂₉U₁₃₀u₁₃₀U₁₃₁u₁₃₁U₁₃₂u₁₃₂U₁₃₃u₁₃₃U₁₃₄u₁₃₄U₁₃₅u₁₃₅U₁₃₆u₁₃₆U₁₃₇u₁₃₇U₁₃₈u₁₃₈U₁₃₉u₁₃₉U₁₄₀u₁₄₀U₁₄₁u₁₄₁U₁₄₂u₁₄₂U₁₄₃u₁₄₃U₁₄₄u₁₄₄U₁₄₅u₁₄₅U₁₄₆u₁₄₆U₁₄₇u₁₄₇U₁₄₈u₁₄₈U₁₄₉u₁₄₉U₁₅₀u₁₅₀U₁₅₁u₁₅₁U₁₅₂u₁₅₂U₁₅₃u₁₅₃U₁₅₄u₁₅₄U₁₅₅u₁₅₅U₁₅₆u₁₅₆U₁₅₇u₁₅₇U₁₅₈u₁₅₈U₁₅₉u₁₅₉U₁₆₀u₁₆₀U₁₆₁u₁₆₁U₁₆₂u₁₆₂U₁₆₃u₁₆₃U₁₆₄u₁₆₄U₁₆₅u₁₆₅U₁₆₆u₁₆₆U₁₆₇u₁₆₇U₁₆₈u₁₆₈U₁₆₉u₁₆₉U₁₇₀u₁₇₀U₁₇₁u₁₇₁U₁₇₂u₁₇₂U₁₇₃u₁₇₃U₁₇₄u₁₇₄U₁₇₅u₁₇₅U₁₇₆u₁₇₆U₁₇₇u₁₇₇U₁₇₈u₁₇₈U₁₇₉u₁₇₉U₁₈₀u₁₈₀U₁₈₁u₁₈₁U₁₈₂u₁₈₂U₁₈₃u₁₈₃U₁₈₄u₁₈₄U₁₈₅u₁₈₅U₁₈₆u₁₈₆U₁₈₇u₁₈₇U₁₈₈u₁₈₈U₁₈₉u₁₈₉U₁₉₀u₁₉₀U₁₉₁u₁₉₁U₁₉₂u₁₉₂U₁₉₃u₁₉₃U₁₉₄u₁₉₄U₁₉₅u₁₉₅U₁₉₆u₁₉₆U₁₉₇u₁₉₇U₁₉₈u₁₉₈U₁₉₉u₁₉₉U₂₀₀u₂₀₀U₂₀₁u₂₀₁U₂₀₂u₂₀₂U₂₀₃u₂₀₃U₂₀₄u₂₀₄U₂₀₅u₂₀₅U₂₀₆u₂₀₆U₂₀₇u₂₀₇U₂₀₈u₂₀₈U₂₀₉u₂₀₉U₂₁₀u₂₁₀U₂₁₁u₂₁₁U₂₁₂u₂₁₂U₂₁₃u₂₁₃U₂₁₄u₂₁₄U₂₁₅u₂₁₅U₂₁₆

— Զինքերի, էսէք ու էլէմիմ, թէսթթինտէն իդֆալ խտիւ
լէնէք, պէլքի դապաշաթնըդ պիբ ատէմ ալէ յճնտէ ազ
վիւնաթ իթմիշ օլտալումաէյի դօրդ մազաա խտիմ, հալ պու
քի աթլըդ շիմաթ սէօյլէնէ պիլիւրմ, մննսնէնէ օր: Վալտէն
մին թէ յիսկսկիլիսին թէ յինսի կիւնիւ օլտալում հալաւ, պէն
սոյիտին աթգաթն աթգալ կէօղէթլէմքաէ խտիմ: Պրէ կիւն,
հալաւ ալմաթ իւզրէ պիլիմ մազլէնին սէտաթ իւզրէրնէ

չըդադրեալ խորհմ. արարտան պիր չէ, յիշէր կէտիւրբտէն սփարա, գարանլըգճա վէ ուղունճա պիր սուֆատան կէշէրէք թէք, բարեն իշէրի կիրտիւմ. վէ մատամ Բօլանն տայլըշմիւնէն վուրմալտա օլան ճիւղի պիր ըլլըդտա, Մ. Բօլիտօրինին, մէրգումէնին օտաաբնտան չըդադըրնը կէօրտիւմ. մէրգումէն պէ տէ պիրլորտէ պուլունմաղտա խօր. վէ պէն իլպէ պիր մաշէլլաէ օլտուղումուան, ծնըրա իշէրէ մէշմէքաէ ի տիւլէր: Մատամ Բօլան մէրգումա բէք եամվալ պիր սուբէլտէ տէ սէօյլէեքէքէք, պիր գաշ լազըրտըրար սէօյլէտի, վէ կէրչի ծնըրալ իշխաէմտիւմ իաէ տէ, մէրգումա հէքիւմ թարա-Պըրնտան տալի ճէվալ օլարալ, եօրըն տէշիւ Է պիր կէնա տէ-նըլտիկինի իշիմտիւմ: Վէ հաթթա, մատամ Բօլան, երինէ եամվալ եամվալ պիր չէ, յիշէր սէօյլտիկինտէն, մէրգումա տա-լի սամալալ պիր իշխաթֆօղ իլէ սէօյլէեքէքէք, — եօրըն տէշիւ Է պիր կէնա տէտալ, ետ սիլլէ եօրըն տէշիւ Է պիր կէնա . . . տէ, իր թէքէքէքիւր կյլլէտիկինի տալի իշիմտիւմ:

— Աճապա մէջդում, պու. լազըբաբըյլա, նէ՞ն անլաթ.
 արբմադ. իսթէմէբաթ իսի :

— Ե՛ն, անլավ տրամադ իսթէտիկէնը, անլա՛մաւորը դը, մոնսէհե՛տը . . . մըրգում Բոլիտօրի պահու. չարչէմնի՛ն ագ- շամբը սէօյէտի . . . զէ վալիտէ՛մ իսէ . . . ճիւմա կընիւ. զէ- ֆաթ կյէտի . . .

—Ա՛հ, նե՛ղ դատար տէ՛հնէ՛թ ամիդ պիտ չայ . . .

— Պոե էլ մեկն պահել վաղապատան ստերն, պէնի աղբր պաւ-
միլդոսն պիր գատընըն ետնընա կէօթիւրաիւլէր: Մէրգաւ-
մէ գատըն, պէնիմ սիննիմտէ պուլունան պիր գըզա սեօյ-
լէնիւմսի ճալիլ օրլոնեաճաղընր ունուտարագ, վէ ալա
սաղընմաեարագ, մատամ Բօլան ալէ յհնտէ կալիաղըն՝ Զեֆ-
իմ իմիւրլիւրաիւլէր: Բէք Տաղգլըլ պուլունուղումու պանա
սեօյալէրաբտէն պաղգա, մըրգումէնին լեա օլ վաղըն լիտան,
հոյալիւրաիւլէր: Եղալմմաբտէ պուլունուղուլ Զըրըլ լիտան վէ
էմէլի Տաղգլումուն պանա մալիւմաթըլ քէօթիւլ լալիլ վիւր-
աի: Վէ նիճալէի, կիմէ կա օլ վաղընտան, գեօլաղըլ վա-

խտեմին նե մերթեպե կեօնիւ աղապարը չէրմիշ օլմասընը ֆեհմի խալպ անպարմ: Ուստան սօնրա, բետերիմի իւր կեօրիւ չիւմտե, կեօնիւմ գըրըլաւ: մերգոււմ պէնի, իւր մաթեմ ալարըմը օրատա կէշիւրմէր նիլեթիթլլէ, նօրմանտիւսեա կեօթիւրմէր իւրքե, օրատա կէշիւլլ իտի: Խէտէրիմ պանա, էանայի բաճնէ, էօյլէ պիլ միւնանտպէ օլմանըպ տա, իլլա բէր թապիի պիր լազըրտը տըր կիպէ, մատամ Բօլանըն, պիլիմ գօնաղըն գատըն օլտաղ, ինանը խապէեի քէնտի ետտինե ալմաղըլա, վէ պանա պիր տօսթ վէ պիր բէհպէր օլմաղըլա լուլի մուվաֆաղաթ կեօթիւրմէրտէ օլտուղունու, վէ պու մուվաֆաղըլեթիմ տէ, կէրէք քէնտինե վէ կէրէք պէնեք պիր իգպալու սէատթի չալատա խոլիմէրիլէ շայէթէ պուլունաղունու սեօյլէտ: Օպիեեե (բետերիմի չիֆթիլիկիլին իսմի տիր) վասըլ օլտուղունուղտա, իւր գարչըմըլա չըգան մատամ Բօլան օլտու: չիւնքի, վալիտեմին վէֆաթը կիւնիւնտէն պետ իլէ, մէրգունմէ կիտիպ օրատա եհըլէմիլ իտի: Հէր նէ գատար մէրգունմէ, սուրէթի դահիրէսիւսէն, պիր հիլմու թէվաղիւ իւրքե պուլունմաղտա իտի իտէ տէ, սէթրինէ լանըղըլա միւղթէտիր օլմամաղընտա, գալիւնտէ հիւքմ իթմէրտէ օլման պիր մեսէրթիմի ֆիւլթուհայթ քեարանէնին էսէրի տէ, լէհէմէսինտէն անլալըմաղտա իտի: Հէլէ օլ պէնի կեօրիւր կեօրմէղ, զուհուրա կէլէն խալլինե վէ իթմիհպաթարի պաղըլընը, հիւ պիր վազըթիտ իաթըրմոնան չըգարմանտա՝ ճաղըմտըր: զանն իտէրսին քի մէրգունմէ, — «Պէն քէնտի խանեմտէ պուլունմաղտէլիմ, վէ ելիւրլի, արա եէրտէ պիր եաղաննը վար իտէ, օ տա անճաղ սիղսինի», — տիմէր իսթէմէրտէ իտի: Սայիւր պիր խուսուս, տաճա զիւնտա տպատիի էլէսիմ օլտու: չեօյլէ քի, եա ինքրաթմ մէրթեպէ շայեանը թաղպիհ պիր նեղաթէթսիլիլինտէն վէ թէրպիլեսիլիլինտէն, վէ եաթօտ արըղճա պիր տիգգաթմըղըլընտան նաչի օլտուղու հալտէ, կիտիպ կէիլպ տէ քէնտիսի իլին, մէրգունմէ վալիտեմին օտաաընը ինթիխապ իթմիլ իտի:

Պու խուսուս, զիւնտէսիլլէ գալիմէ թօգանըպ վէ հիւտեթիմի թահրէք իլլէտիլիտէն, էօյլէ պիր միւնանտէպէթմէ չարէ թաթիմին ճայիլ օլամանաճաղընը, տիւղճէ թէլէքքի իտէրէք բէտէրիմէ սեօյլէտիլիմտէ, թէլէքքիմէ էհէմիլլեթէթ վիլմէտիւրտէն պաղա, հաթիթա, ֆաղա օլտաղ տաթի, սէրտէք պիր սեօյլէմիլ իլէ, էօյլէ պիր չէլէ թէնաճիւպ իթմէրտէն իտէ, մատամ Բօլանը, իլլիննի վալիտէմ մագամմտա թուլտաղ, պիրիւքտէ հիւսնի թէվէճհիւհ իւրքե եաչանըպ վէ հիւրմէթ իթմէրիլէ տըլմանա չալըմաղըն տէլ ճէ ճէվապ վիրտի: Պէն տէ քէնտիսինէ, պու հալ, վալիտէմ հաղգընտա, ատէթա պիր հաղաթթմ տիր, տէտիլիմ տէ, մէրգունմտաթըլտը, վէ պէն տէ օնա դարչըլըգ, արթըգ քէնտիմի զապթ իտէմէլէքէք, մատամ Բօլան այէ, յհիւտէ հիւս իլլէմէրտէ օլտուղում էսէրի նեֆթէթի պէնան իլլէտիմ: վէ մէրգունմտա, յօղ տէֆա, հիւտէթլէնիպ աթէթ քէսիլէքէք, մէրգունմէ հաղըր օլտուղու հալտէ, պէնի թէքքտիր իլլէտի: վէ մէրգունմէնին պիլլէ, տիւղճէ ճէնաղը հաղգ թարաթընտան պիր նիլմէթ կէլմիլ օլտուղու հալտէ, պէնիմ իտէ գատար ու հայսիլլեթիմին թանըմաղ իաթէմէտիլիլի, վէ էօյլէ մէլէք կիպի իլի պիր գատընա, չէլմանը պիւսուտէթ իւրքե պագաղըլմէ եիւզիմէ վուրարաղ, պանա նանքօր տալի չաղըրաթ: — Պէն տէ պիր կիւն, բէճա իտէրիմ, բետէրիմ, էկէր մէրգունմէի մէտ իտիպ, վէ շայեանը թէլէքքիւր պուլմաղտա իտէնըպ, քէնտի հաղգընտըլտա օլտաղ էօյլէ թաննըպ, վէ օ իօլտա մուամլէ իտէպիւս օլտաղ էօյլէ թաննըպ, վէ օ իօլտա միւնաթիլ իթմիլ իթմիլ, հալ պու քի, պէնի տէ այնի էֆթեար, վէ այնի իթմիլգատա պուլունմաղըլըլա իճպար իթմէմէլիսինըլ, — տէտիլիմտէ, պիւթիւն պիւթիւն կիւնէնիպ զաղապա կէլտէ վէ մատամ Բօլան տալի, զայթիլէ թաթըլ վէ միւլալիմ պիր սեօյլէմիլ իլէ, վէ քէնալի միւրալիլլէ իւրքե, քէնտու: քէնտուլէ, թարաթընտան չիֆաթաթճըլըլա գալըլաթաղ, — քէնտուլէ, թաթաթա աթթ իթմէնիլլէ բէճա իտէրիմ, — տէտի, — զիւսու, զէվալըլըլ օճուղուն, հէքսիլիլի տէ պիլթիպի կէօղ եաչալա:

լարը տէօքմէքիկէ պօքճու գլանն ու վախտէ յի աղիկէ վէ միւհթէրէմէսինին տէրտի աղիկինն տառնամադըլընտան նաչի զահայ օրտուգու յիւրհէէրէ, վէ ճայիկ կէօրտուկիւ հադգարը սիթէմէրէ վէ թէհէքքիէրէ, տէյլ կիւնճէմէյլի, իլլա աճընարադ ափի պուհուհարըսընըդ, տէտի—կէօրմէքտէ միսինիկ,—տէտի պանս ու վազըլմ բէտէրիմ, քէմալի թէհայիէր իւզրէ մատամ Բօլանը կէօսթէրէրէք, —իշիթմէքտէ միսինիկ, սիկի նէ գատար սեվմէքտէ, վէ նէ գատար աճըմադտա վէ իւզհարը համիլէթ իլլէմէքտէ տիր: Հայտէյլինիկ, շիմաի քէնտիսինտէն մապուր տիրէյլինիկ: Պէն տէ, պէնիմ վալիտէմ, պէնի կէօքմէքտէ վէ իշիթմէքտէ օրտուգունտան... էօյլէ պիր աշտաղըլը պարտան գապուլէ թէհէնզիլէ խտէմէմ, չիւնքի, պիր տիրտի ափլընտ շայէսթէ պուրուրամամ,— տէտիմ տէրէրիմէ, վէ մատամ Բօլանը թէհէնէյլի խտիւ, վէ ետայնճըլը Էսէրի օլարադ տէօքմէքտէ օլտուղու կէօլ հաշլարընը սիլլէն իշին, իքիսինի պիրլէքտէ, եանի եալընը պրտադարադ օտառան տիշարը չըգարմ... Պէօյլէ պիր թագըմ պօլ շէյլէր իւզէրինն պու գատար թափսիլի տէօյլէրէք սիկի թամիկ իլլէտիկիմ իշին, ափլընըզը տիրէրիմ, մնալէնէօք, ֆադալմ, չու տա վաը տըր քի, կէնճըլէքտէ կէշիլմի օրտուգում էօսիլիմ հադգընտա պիր ֆիրբէ մալէք օլապլմէնիկ իշին, պուշարը տա տէօյլէմէքլիկիմ իգթիլա իթմէքտէ խտի:

—Պուշարը իշիթտիրճէ, զանն խտէրսին քի, հադգընտ թի հայտէն պուրնտան մէգքիւր տախիլի մէնդարէլէքտէ, պիղգաթ հազըր պուրնտադտարմ... Նիլէ ֆամիլիւտար փար տըր քի, պու եօլա տէնդարէլէք, Նիլէ տէֆալար կէշիլլէր տիրէր: վէ տահա Նիլէ տէֆալար տա կէշէնէքլէր տիր... Լաքին, օ տէյլէ էմմա, գօնիլ լալընըզա, էֆէնտի բէտէրինիկ, մատամ Բօլանը, նէ սրֆամի տա թագըտիմ իլլէմէքտէ խտի աճապա, անը տախի պլըմէքլիկի աղըլմ վէ մէքադ խտէրիմ:

—Կիւհա պէնիմ տաթլում վէ պէնիմ մուալլիմէմ սը-

ֆաթընտա թագըտիմ իթմէքտէ խտի... վէ հէրքէս տէ էօյլէ զանն խտիւ վէ էօյլէ օլմաքնա ինանմադտա խտի:

—Արթըդ բէտէրինիլին տախիս այնի սուրէթտէ պիր ինֆիրտար հայ իւզրէ եաշամադտա օլուպ օլմամաքնը սիւալէ հաճաթ կէօքմէմ:

—Իէք աղ տէֆա կէլէնլէր վէ վիկիթա վիրէնլէր պուլունմադտէ օլուպ, վէ պուշարտա եա պիր միւնասէպէթ, վէ եախօտ պիր իշ գըմնընտա կէլմէքլիկէ մէճալուր օլանլարտան իպարէթ պուլունմադտա խտիլէր. բէտէրիմ, հիւ չիւրհէմ եօզ տուր քի, մատամ Բօլանըն իսթէք վէ իպրամաքնա տառնամաթըզ, վէ քէնտի հապլի նէֆսինէ գուլ օլարադ, վալիտէմին վէֆաթընտան անճադ իւշ այ սօնրա, մաթէմ տէրիլէն շէյլին էօյլէ սուրէթի զահիլէտէ վէ էլլիտէտէ օլմաքըզ... իլլա գապտէ օլմաքնը պէնան ու պէհանն պիրլէ... եառ թուլմադըլտան սարֆը նաղար իլլէտի: Վէ պէնիմ հադգընտա տէրքեար օլան պիւրտէթիմ տէ, կիթ տիրճէ օլ մէրթէպէ արլմտը քի, ատէթա վադիֆէսիլլէք մէրթէպէպէնէ վարտընտան, պէնիմ իկայի կէնճ պիր գըզըլ մէնմուլին զայրի սուրէթտէ պիր սէրպէսթիլէ իւզրէ պլըրադըզ թէք իթի: Պէն, բէտէրիմ, անճադ սապահ թաամը վազթիլտէ կէօքմէքտէ խտիմ. հէման թաամը իթտիկի իկայի, մատամ Բօլան իլէ պիրլէքտէ կիտիւպ քէնտի իշ օտաքնա չէքլմէքտէ խտի. վէ պատէհու տախի, եա սապալա իլէ վէ եախօտ եառն օլտուգու հալտէ տիշարը չըգմադտա, վէ անճադ աղշամ թաամընտան պիր սաթմ գատար էվէլէ ալտէթ իլլէմէքտէ խտի... Մատամ Բօլան, զայլմէլէ բարադ վէ կիւզէլ թօլալմէլէր իլէ սիւալէնէքտէ, վէ բէտէրիմ տախի քէնտի սինինն եադըչմադ սուրէթտէ պէզալէլ տղըր վէ զարիֆ էլլիտէլէր կիլմէքտէ խտի: վէ պահէն տէ, աղշամ թաամընտան սօնրա, վիկիթալարընը բէտա խտէմէնէնէ կի ատէմէրի գապուլէ խտիւպ, վէ պատէհու խտէ, թա սաթմ ծառ գատար, մատամ Բօլան իլէ պիր բարթի թալլու օյնամադտա խտի, վէ պուրնտան տա սօնրա, մէք-

գումեների գօլթուղունա թաղարագ, կեօթիւրիւս պ մէրհումէ վայրտէմին օտապնա թէւսիմ իթմէքտէ, վէ անտն տէ, քէնտի օտապնա չէքլմէքտէ խոթ: Հալ պու ըի, պանա կէլնտիքտէ, կիւնիքրիմի քէնտի քէյթիմէ կէլիքմէքտէ խոթմ, չէօյլէ ըի, եա աթմա պինէքէք վէ պէրապէքրիմէ տէ պիր խըտմէթէքտար ալարագ կէզմէկէ չըգմագտա, վէ եախօտ պիդիմ քէօչիւն էթրաթիքնտա պուլունան օրմանլարտա պիր չօգ տօլալմագտա խոթմ: վէ պաղը քէրրէ տաթի, իւզէրիմէ օլ տէրհէն պիր հիւզն ու զամ պտամագտա խոթ ըի, կիւնտիւզ թամարնա պիլէ ինմէքտէ տէյլ խոթմ, վէ բէտէրիմ տէ ալալ մէրադ խոթպ տէ սիւալ իթմէքտէ տէյլի խոթ: . .

—Նէ՛ գատար պիւլիւք պիր պի զայտլուգ . . . վէ նէ՛ գատար զարիպ պիր ունաթմագլըգ . . .

—Չօգ տէֆա պէն աթմ պինէքէք օրմանլարտա կէզմէկէ չըգտըրլմտա, գօհուլարտան պիրի րաթմ կէլմէքտէ, վէ տօլալմագլըգտան ֆէլաղաթմ կէլէքէք, բարգըմըգ տէրունին տէ գալմագտա խոթմ:

—Ատամ Բօյան իլէ կիւնտիւզիւն քէօչքտէ եալնըգ գալարըլնըգտա, մէրգումէ սիդէ նէ՛ եօլտա մուամէլէ իթմէքտէ խոթ:

—Պէն քէնտի թարաֆրմտան, նաարլ քէնտիսինի կէօրմէմէք իսթէմէքէքէք գալնըմագտա խոթ իսթմ, մէրգումէ տաթի, քէնտի թարաֆրնտան այնի թարիգի թութարագ պէնտէնէքիւնիւ սաղալտանա չալըլմագտա խոթ եալնըգ պիր տէֆա, պիր կիւն էլլէլ պէնիմ քէնտիսինէ դարը սէօյլէմիլ օլտուղում պաղը աղըր լաղըրաղըր հագգընտա զըմ նէն պիր չէյ անլաթտըրմագ իսթէտիկինտէն, պիր սուրէթի պարիտէտէ սէօյլէքէքէք, — սաղընըպ, պիր տաՀա պէնիմ իլէ ուղըրմագլըգ գալըլմագտանըգ . . եօղտա սնա տա ֆէնա օլտուղումըգ, —տէպի, —վէ պէն տաթի, —Պէս պէլլի, զէվալը վայրտէմ կիպի օլտուղում, էօյլէ տէյլլ մի, մատամ, ֆագաթմ, էսէֆ իթմէլիսինիգ ըի, սէօյլէտիկինիլ զին իծաարնը կէօթէքէպիլլէնէք օլան օլ տօթըր նէտիսինիլ

Մ. Բօլիտօրի չիմօի պուրատա եօգ տուր . . . եւրն Դէլլ Ել շէր Կէն տիլէնէք քէմնէ պուլունմագտա տէյլլ տիր, —տէտիմ:

—Բօլիտօրինն մէգըիւր լաղըրաղըր քէնտիսինէ տէր-խաթըր իթտիրտիկինիգտէ, մէրգումէ սիդէ նէ՛ ճէվապ վիրտի:

—Մէրգումէ, էլլվէլ էմիրտէ գըղարաղ պօզարաղ, վէ պտտէհու տաթի, քէնտի հէյճանը տէրունինի զապթ ու քէթմ իլէ, նէ տիմէք իսթէտիկիմի պէնտէն սիւալ իլլէտի:

—Մատամ, պիր արալըգ եալնըգ պուլունտուղունուղտա, մէգըիւր լաղըրաղ իլէ նէ տիմէք իսթէտիկիմի, պիզաթ քէնտի քէնտիսինիգ սիւալ իլլէտիկինիգտէ վիճտանըրըտան լաղըմ կէլէն ճէվապը ալաճաղընըգտա ապա չիւրհէ եօգ տուր, —տէտիմ:

—վէ պուլունա արապնտան հիւզի պիր վաղըթմ կէլտիրտէն սնըրա զուհուրա կէլէն պիր մէնզարէ իլէ, պէնիմ իսթիգպալի հալիմէ, պիր գարար վիրիլտի:

չէօյլէ ըի, կիճէլէրի թօլանմագտա օլտուղումըգ ուֆագ պիր սալօնու թէլէլին իլլէմէքտէ օլան ֆամիլեամըգ էլ-խաթը թապիլիլէրի արասընտա, վալիտէմին թապիլիլ տա-թի պուլունմագտա իքէն, մէգըիւր թապիլիլն, կիւնիւն պի-րնտէ գալարըրըլ օլտուղու կէօրիւտիւ: Պիր կիճէ գօճ չուլարըմըտան իքի քիչի պիզտէ թաամ իթմէքտէ խոթէք:

Արալարտան պիրի իսէ հիլարըմըգ նօթէրի օլուպ, վէ վա-լիտէմ հագգընտա տալիմա պիր ինթիրամը աղիմ իւզըր պուլունմուլ օլան Մ. Տօրվալ խոթ: Պէն օլ կիճէ սալտանա իլէրի կիրտիքտէ, —«Ա՛, վալիտէմին թապիլիլ նէքէքէ կիթմիլտիր, —տէյի սիւալ իթտիմ բէտէրիմէ:—բէտէրիմտէ, մէգըիւր սիւալիմ իւզէրինէ ալթիւսթ օլուպ պօզուլարագ, վէ պիր իլաքէթ իլէ տէ, միւսաֆիրլէր պուլունտուղունու, վէ էօյլէ լաղըրաղըր ալմագլըլըն միւնառէպթ թալամաեաճա-ղըն անլաթտըրմագ իսթէքէքէքէք, —Մէգըիւր թապիլիլէ պաղարըգճա, իւզէրիմտէ պիր էսէֆի աղիմ հիսա իլլէմէքտէ օլտուղում իլլին, պուլուտան գալարըրմըրտըրմ, —տէյի ճէ-վապ վիրտի:—էյ, չիմօի վալիտէմին մէգըիւր թապիլիլ նէ-րնտէ տիր, ա՛ բէտէրիմ, —տէտիկիմտէ, մէրգում տաթի,

երկրիներն մատամ Բօլանս տե՛նիւպ, վէ սապրըսըզնա պիր կէօզ իշարէթի խտէրէք հարեքէթ իյլէտիրտէն սոնրա, — Մէզ-բիւր թապիրի նէրէնէ գօյաուլար, — տէ յի մէրգումէնէ սիւ-ալ իյլէտիր. վէ մէրգումէն տախի ճէվապընտա, — Էյնեա օտա-սընա գալտըրտըպ սազլատըրլար, — տէտա, կիւեա պէն, մէրգուման գօմէուլար հուգուրունտա, տիհանըմը դաբար տա սիւքիւթ խտէրիմ, վէ քէնտիսինէ հիշ պիր ճէվապ վիր-մէմ իթիգատընտա պուլունտուգուրնտան, Էյրի Էյրի կէօզ-լէրիմէ պազարադ. հալ պու քի պէն, — Սնլատըմ, մատամ, անդատըմ, մէրհումէ վախտէմին դիքրի ճէվիլին թէգէք. բիր իթտիրիճի օյան պիր թապիրի պիլէ, գալպինիզէ բէք թօ-գումանագտէ օլտուգուրնտա, պուրաւտան գալտըրըրլամաընէ հմր իթմիշսինիզ տիր, հալ պու քի, հէնուզ սիզ, պիր պէտ-պաթթըք բէնէսինտէ պուլունմագտա իքէն, քէմալի շէֆ-գաթընտան նաշի, կէլիպ տէ քէնտի խանէսինտէ գալմագ-լըղընըպ լուծֆ ու հիմնէթ իթմիշ պուլունան Էյլէ պիր միւհիմէրէնէ գատընըն թապիրինի գալտըրըրլատա, թա-վան իլինէ աթտըրմագըրըն, հիշ պիր վազըթտա ճայիզ օլամանեանաղընը տա պիլմէլխանիզ, — տէտիմ:

— Մհ, չօգ իյի, չօգ կիւզէլ սէօյլէմիշսինիզ տիր, — տէ-տիր Բօտօֆ, — դիրա, օ Եօլտա պիր հազարէթ հազգըն-տա, աւալ թէհամիլ ճայիզ օլամալ իտի:

— Մատմաղէլ, — տէ յի պաղըրաը օլ վաղըթ բէաէ-րիմ, — շուհու ունուլմագտասընը քի, մատամ, հազգը-նըգտա մատէրանէ պիր մուհապպէթ իպրաղ խտէրէք, տա-յիմա սիզին թաալիմ ու թէրպիյէն վէ թահսիլի իլմինիզէ սայ իտիպ չալըշմագտա տըր. . . վէ նիհայէթ, շուհու տա-խի ունուլմագտասընը քի, մէրգումէն հազգընտա, պէն քէմալի հիւրմէթ վէ ընայէթ իղհար իյլէմէքտէ յիմ. . . իմաի, մատամ քի, պէօյլէ միւսաֆիրլէր հուգուրունտա, պու մէր-թէպէ քիւսթախլըզ խտէրէք, միւսանէպէթսիզ Էյֆագտա պուլունմագտասընը, պէն տէ մէճպուր օլտուրմտիմէքիւ-կէ քի, նանքէօրիւք իթմէքտէ օլան մատամ օլմանըպ, իլլա,

սիզ պուլունմագտասընը. . . չիւնքի, պէտպալիթլըղա տիւշ-միւշ օյան Էյլէ պիր ապրըլտաէ դատըն հազգընտա, գալ-պինիզտէ պիր Էսէֆի ալիմ հիւս իտէրէք, տահա զիւնտաէ հիւրմէթ վէ ընայէթ խտէճէք Էքրտէ, քէնտիսինտէն կէօր-մէքտէ օլտուգուրնուզ պունճա հիւսնի թէվէճհիւհ վէ մէ-վէտտէթլէրի ունուտարադ, պիր տէ իղհարաք սիթէմուլ թէք-տիրլէր իթմէքիլէ գալըքշմագտասընը. . . տէտի: — Իհ-տէրիմ, չիմաի պու մէսէլէ հազգընտա, սիզին իլէ միւճա-տէլալթա կիրիլմէք իսթէմէմ, — տէտիմ, միւլթէվաղիանէ պիր սէօյլէյլ Էլէ: — Իհիթիմալ տիր քի, մատմաղէլ, — տէ յի պաղըրաը մատամ Բօլան, պու տէֆա միւլթատընտան օյան Էմրի պասիլէթի պէր թարաֆ իլէ բիւր զազաղ քէսի-լէրէք, — Էվլէթ, իհիթիմալ տիր քի, պէնիմ վալտէնիզէ հիշ պիր թէշէք. բիրէ պօրճու պուլունմատըրմը, վէ հաթթա մէրգումէնին, տալիմա պէնտէն ուզադ գալընմալ վէ պա-նա չէշմի պիւրտաթէթ իլէ զազմագ իսթէտիկինի իքրաթ իթմէքիլէ հիմնէթ ինիզի կէօրմէքիլէ իզպալինէ նայիլ օլա-ճաղըմտըր, դիրա, պէն քէնտի խանէսինտէ, տէ յիլ քէնտի իսթէմէսիլլէ, իլլա մուշայիլի օլարադ, իսթէմէսիլլէ գա-լապիլմիշմտիր. . . — Ահ, մատամ, — տէտիմ անըն իւզէ-րինէ մէրգումէնէ լազըրաըսընը գաթ խտէրէք, — Էկէր բէ-տէրիմէ ընայէթ իթմէք, վէ Էկէր նամուսուուգու տա վի-գապէ իյլէմէք իսթէր իսնիլը. . . մէգ. բիր պատիի ար ու հի-ճապ օլաճապ խուսուսալըն բէրտէրիլին ալմագըրա չը-գըշմանըլը. . . Եօլտա, քէմալի թէհէտիսի իւզրէ օլտուգու հալտէ, սիզի Էյլէ պիր մուճիպի մէգէլլէթ օյան հալի իգ-լարէ մէճպուր իթմէքիլէ մէճպուր օլաճաղըմտըր. . .

— Նաշանընը, մատամ, պիւն Նաշանընը, — տէ յի պա-ղըրաը Բօտօֆ, — պուլունտան տա կիւզէլ պիր աթաղ ինթի-գամ օլամալ. Վէ նիհայէթ մէրգումէ դատըն. . .

— Մատամ Բօլան, բէք աաի պիր թարիզ թուլտարադ, ֆազաթ, բէք գօլայ պիր սուրէթտաէ օլտուգու հալտէ, մէգ-բիւր միւլթալէմէնէ խիթամ վիրմէք իսթէտիկինտէն, —

Հաֆրճ Ալլահ, հաֆրճ Ալլահ, —տե՛ղի պաղըրտը, վէ պու-
լունսուղու գօլթուգ իւզինքնտէ պանըլըպ եաթմանա պաշ-
լատը . . . Մէգըիւր թէտպիլի սայէսինտէ, մէրգուման մու-
սաֆիլըլէր կիտիպ խմտատէ առեմ չաղըրմագլըգ պէհանե-
սիլլէ, պըրագլըպ տիշարը չըգաղըլար. պէն տախի պիլըլէրտէ
չըգաղըմ, վէ բէտէրիմ իսէ, պիլ թէշարը աղիմ իւզրէ մէր-
գումէնին աղըլըն պաշընա պամսընա չաղըմանա պաշլատը:

—Քի՛մ պիլիլը սնտան սննրա բէտէրինիլի կէօրաիւկիւ-
նիւղտէ, նէ՛ գատտար դազապիտը պիլը հալ իւզրէ պուլուն-
մուշաուր, էօյլէ տէլլիմ:

—Բէտէրիմ, ֆէրտատը սապահ պէնիմ օտաւան կէլտի,
վէ պանա, — «Պունտան պէօյլէ, տիւնքի վուգուս կէլէն
մէնզարէլէրէ մանէնտ, էէնքի մէնզարէլէր տախի զուհուրա
կէլէնսին իչին, իլթէ սիզէ չիմտիտէն պէնան իտէրիմ քի,
մաթէմ կիւնյէրիմին, թուլթուլմաը ֆէրալիլի աղիմէտէն
պուլունան ալլարը պիթտիլի կիպի, պէն, մատամ Բօյան
իլէ էվլէնէճէկիմտիլ. իմտի, արթըգ պատնէլին մէրգումէ-
նէ . . . պէնէ զէլէն . . . նաղըրըլլա պազըրագ, օնա կէօրէ
հիւսնի մուսմէլէ իտիպ վէ հիւրմէթ ու բիւյէթ իւզրէ պու-
լունմալըսըզ: Վէ պինաէն ալէյ, քէնտիմէ մախուս պա-
ղը սէպէպլէրիմտէ պուլունսուղունտան, պէնտէն էվլէլ
սիղին տախի էվլէնմէքիլիլինըլ իզթիլա իթմէքտէ տիլ.
վալտէնիզտէն պիլը միլեօն ֆրանգ միւրասընըզ վար տըր,
օ տա սիղին ճէհէղինիլ օլաճագ տըր: Պէն իլթէ պու կիւն-
տէն պէտ իլէ, քէմալի դայրէթ իւզրէ, օլ խուսուս իլէ մէշ-
ղուլ օլարագ, սիղին իլին միւնսաիպ պիլրին պուլմագլըլա
չաղըլաճաղըմտըր. վէ պազէն պիլը գաշ զաթլար թարաւ
ֆընտան տախի թալէպլէր զուհուրա կէլըլտիլ, —տէտի:

Պու սնն միւրքալէմէտէն սօնրա, պէն տահա զիւտատէ
ինֆիրատ իւզրէ (չօգլուգ քէնտիլէր իլէ կէօրիւշիւպ դօ-
նուշմանարագ) իմարը էվլէաթ իլլէմէկէ պաշլատըմ: Բէ-
տէրիմի անճագ թաամ վաղըլմարընտա կէօրմէքտէ իտիմ.
վէ օլ վաղըլմարտա տախի, պէնիմիլդտէ թէքմիլ պիլը ուսա

լուգ հիւրմ իթմէքտէ իտի: Նիհայէթ օլ մէրթէպէ մահ-
ղուն պիլը էօմիւր կէչիմէքտէ իտիմ քի, հէման գապուլ
խալա տէ մէգըիւր էօմիւրտէն գուրթուլմագ նիլէթիլլէ,
պիլիւր պիլը տաղըրաղըլըգ իւզրէ, բէտէրիմին աղտը իղ-
տիլմաճըմ իլին թէշըլիլ իտէճէկիլ քիմէսնէնէ պէլլէմէքտէ
տախմ: . . . Օլ կիւնյէրտէ մատամ Բօյան պանա գարըլ պէն
մուսմէլէ իտիպ վէ զըտտ սէօյլէմէքիւրտէն սարֆը նաղար
իլէ, պաշլա պիլը թիթըրիլ թուլթու, շէօյլէ քի, հէր տա-
ղըդա պէնտէն տիղը ինթիլաւմ իթմէքիլիլ գուրմուշ օլ-
տուղունտան, մէրհումէ վալիտէմէ ալիտ օլուն հէր նէ քի
վար իտի իսէ, օնլարը, մէսէլա, ինատընա, կիւնա պաշլա
գօլթուգ եօզ տուր կիպի, անըն գօլթուղունա օթուրմանա,
վէ անըն տիլըլէ տալլը օլան էնկէղէլէրին իսթիլալ իլլէմէկէ,
վէ օնա մախուսա պուլունան քիթապլարը օղումանա, վէ
հաթթա պէնիմ քէնտի էլիմէ իլլէմիշ օլտուղում, վէ իւ-
ղէրինտէ տախի, մէրհումէնին մարգաը պուլունան պիլը
թըրաքըպըր էօրթիլիսիւնին գուլանմանա պաշլատը: Վէլ-
հատըլ մէրգումէ գարըլ հէր խուսուստա հիւրմէթսիլիլի
իճրա իլլէմէքտէ պուլունտու . . .

—Մֆ, արթըգ օլ հէնկիւտտէ սիղին պու հիւրմէթսիլ-
լիլլէրէ կէօրաիւքճէ, նէ՛ մէրթէպէլէրտէ տիւշարը հիւ-
տէթ օլտուղունտու տէրը ու ֆէհմ իտէպիլիլիլմ:

—Վէ պունտան տա ֆապլա օլարագ, էօյլէ պիլը սուրէ-
թի միւնֆէրտանէտէ եաշամագլըգ իսէ, պիլթիւն պիւ-
թիւն տէրտ ու էլէմիլի արթըրմագտա պուլունտու . . .

—Բէնպիլինիլ տալթ թանըրեպ, վէ էարար տէրունիլ-
էնիլիլ ալըպ էմիլիլէթ իտէրէք, ճիւղիճէ քէնպիլ թէտէլլի
իլլէնէճէք հիւ պիլը քիմսնիլ Եօգմա իտի . . .

—Խալը, հիւ պիլը քիմսէմ եօզ իտի . . . Պու ճիւլէ իլէ
տալիլ, հէլէ համտ օլտուն քի, զաթթն պիլիսի պէնիմ պու-
հալիմէ աճընարագ, քէնտի տալթուղունտա իարագ իլէ, իւ-
թիլգպալիմ հաղգընտա պանա մալիւմաթ միւհիմէ վիւ-
մէքիլիլէ հիւմէթ իլլէտի. շէօյլէ քի, մատամ Բօյանա գարըլ

իզհարա ճէսարէթ իյէտիկիմ պիր սէրտ մուամէլէ մէնզարէսիմտէ հաղըր պուլունան իքի նէֆէր միւսաֆիրլըրտէն պիրի օլուպ, վէ միւսինն, վէ նամուպու, վէ քեսալիլ նոթէրլէրտէն պիրի օլան, վէ ռահմէթիք վալիտէմտէն տէ պարը իյիլիքլէր կէօրմիւլ պուլունան Մ. Տօրվալը, բէտէրիմին թարաֆնտան զուհուրա կէլմիւլ օլան էմր ու եսասգլար իւզէրինէ, արթըզ պէն, միւսաֆիր պուլունաուզուլ վաղըլթլարտա ալաղըրտա եսայարընա կիտամէմէքտէ պուլունաուզում ճիհէթլէ... մէրգում Մ. Տօրվալը կէօրէմէմէքտէ օլտուզում տան, պիր կիւն, ֆիքրինտէ կիկիլ պիր նիյիէթի պուլունաուզում, սուրէթի զահրէստէն պէլլի օլտուզում հայտի, կէլիպ պէնի, միւթաթթ իւզըն կէզինէթի օլտուզում պիդիմ բարգըն պիր եօլունտա, պատիլ թէաճճիւպի աղիլիմ օլարազ պուլուու, վէ, մասմօաղէլ, պէնիմ սիզին իլէ կէօրիւլաուկիւմիւ բէտէրինիլ իսպէթ կէլլըրտէ կէօրիւր տէյի գօրգտուղումտան, լիսանէն տուրուպտա սիզին իլէ գօնուլ մաեաճաղըմտըր, իմտի, չու մէքթուպու ալընըզ, օգուեուլ նուզ, վէ պատէհու եաղըզ պմահլ իտիլիլ, սիզին իլին զահիթլէ էհէմիլիէթի բէսիլէթի հալիլ պուլունամաղտա տըր... — տէտի, վէ աննտէ զայլ օլուպ կիթտի: Մէզքիւր մէքթուպտա, մէրգում պանա, օլէնիմ Մ. մարքի տ'Արվիլ իլէ էվլէնտիքլէճէկիմի պիլտիքտիկիլէ պէրապէր, վաղաա մէրգումուլ, հէր ճիհէթլէ միւնտիպ պիր զաթ օլմասընը, վէ խասպիսի թայպէլէյէ մայիք պուլունաուզում կիպի, հէմ կէնճ, հէմզիեատէսիլլէ սահիպ սէրպէթ, հէմ էհիլլիէթ ու մայիւմաթը ետրինտէ, վէ հէմտէ հիւսնի ճէմայի թահսին օլունամազ: մէրթէպէտէ պուլունամարըն, ֆաղաթ, պիր պիրինի միւթէաղըզպէն, իքի նէֆէր կէնճ զըզլար իլէ նամզէտլէնտիքտէն սօնրա, թամ աղտը իլտիլաճլարը իճրա օլունամազ իւզըն իքէն, պիրտէն պիրէ, մէրգումէլէրին ֆամիլալարը թարաֆնտան բէտտ իտիլտիկիլի տալի պիլտիլմէքտէ իտի... Մէրգում նօթէր, մէզքիւր աղտը իլտիլաճլարըն բէտտ իտիլտիկիլի սէպէպէնի, պանա խասպէր

վիրէմէտիկիլի սէյլէտիկի, կիպի օլ պապտէ Մ. տ'Արվիլէ, հիւ պիր զարազ նիլիէթինտէ պուլունամաղըր թաղտիլտէ, մէզքիւր քէյիլիէթտէն պէնի խասպէրտալ զըլմաղըլը, քէտտիճէ պիր պօրճ աատ իթմիւլ օլմասըն տալի սէյլէմիլ իտի: Մէրգում կէնճ զըզլարըն իքիսի տալի, պիւլիւք պիւլիւք ֆամիլալարտան իմիլլէր, չէօլէ քի, պիրիսի ֆրանսա տեան մէճիսի աղասընտան Մ. ար Պօրկարըն քէրիմէսի օլուպ, վէ տիկէրի տալի լօրտ Տիւպէյին քէրիմէսի իմիլ Մ. տ'Արվիլ պու խուսուսու պանա մահրէմանէ օլարազ պիլտիրմէք իսթէմիլ տիր: չիւնի, բէտէրիմին պիր ան էվլէ պէնի էվլէնտիլիպ գուրթըլմաղըլէ քէքարընտա պուլունաուզումտան, էյլլէ մաստէլէրէ աղա էհէմիլիլէթի վիրիպ տէ անլամաղըլը զայրէթինտէ պուլունամաղըլըն կէօրմէքտէ պուլունամուշտուր:

— Թիլվաղը, — տէտի Բօտօֆ ճիւկիճէ թէֆէքքիւր իւզըն պուլունաուզումտան սօնրա, — չիմտի խաթըրմա կէլմէքտէ տիր քի, զէվճինիլ, սալթ պիր սէնէ միւտտէթ զարֆընտա, պիր պիրինի միւթէաղըզպէն իքի տէֆա աղտը իլտիլաճա զալըլըշտըղընը, վէ իքի տէֆասընտա տալի, նիւնյըլարը թարաֆնտան, ճէհէզ վէ միրաա խուսուպարընա տայիլ զուհուրա կէլէն միւնատէլաթ սէպէպէնտէն, կէրի գալտըղըն պիլտիրմիլ իտի...

Մաղամ տ'Արվիլ աճը աճը պիր կիւլիմէն յիւտէն սօնրա, — Մօնսէնէօր, չիմտի հագըզաթի հալէ վաղըֆ օլամալընըտըր... — տէյի ճէվապ վիրտի. — պէն մէրգում միւսինն նօթէրին մէքթուպունու օգուտուգտան սօնա, տիւլարը իլթիլարապը գալլ օլմաղտան զիեատէ, տիւլարը մէրազ օլտում, չիւնի, Մ. տ'Արվիլին քիմ օլտուղունու պիլմէտիկիմ հայտէ, բէտէրիմ տալի օլ պապտէ հիւ պիր լաազըրտա ալմամըլ իտի: Աճապա մէրգումու թանրեսպիլիլմիլ տէյի կէլլի չօգ տիւլիւնտիւմ իսէ տէ, գալման օլ իսմ ու չէօհէթտէ պիր զաթ թանրամաղտէ օլտուղունու տէրթաթըր իտէմէտիմ: Պիր տէ, պու հէնկեաթմտէ պաաթի

Թէ՛սճճիւպի աղիմիմ օլտուղու հայտէ, մատամ Բօլան պրբա-
գըպ փարիսէ կիթտի։ Մէրգումէնին պու սէյխաճաթը, էն
չօղու սէքիդ կիւն տէվամ իտէճէք խտի իսէ տէ, պու ճիւմ
լէ իլէ տաթի, բէտէրիմին իփրաթմ մէրթէպէ քէտէրինի մու-
ճիպ օլտուղունտան, պիւթիւն պիւթիւնէ թապիաթընը
թէպտիլ իլէ պիր սէրտ մէշէպլիք բէյտա իթտի, վէ պանա
գարչը տահա զիտատէ պարիտ պիր մուամէլէ իպրազընա
պաշտաթը։ Վէ հաթթա, պիր կիւն, քէնտի քէյփինի սիւ-
ալ իլէտիկիմտէ, գարչըլըգ վիրտիկի ճէվապ արասընտա,
տէնանընտան գաչըրաթադ, —Էքը միւրէտտէր պիր հայտէ
պուլունմագտաթըմ, վէ սէպէպի տէ սիզին խէթանըլ տըր,
—տէտի։ —Ալ պապաճըրըմ, նէտէն սէպէպ պէնիմ խէ-
թամ օլուտօր, —տէտիկիմտէ, —մէրգում տաթի, —Հայ
հայ, սիզին խէթանըլ տըր։ չիւնքի, պէնիմ, մատամ Բօլան
իլէ պիրլիքտէ պուլունուպ, անընլա խմարը էօմի ու էվաթմ
իթմէքիկէ ալըշմըլ օլտուղունա, վէ քէմալ մէրթէպէ թէ-
լէգզիւդ իլէմէքտէ պուլունտուղունա, վէ քէմալ մէրթէպէ թէ-
լէգզիւնուդ թապիտիտէ, էօլլէ պիր շայխանը թէհայիլիք
օլտուղունուդ թապիտիտէ, էօլլէ պիր մտա մուամէլէտէ պուլուն-
տունուդ քի, մէրգումէ տաթի, մահզա սիզին մէնֆաթըմը-
նըլ նիլէթթիլլէ, պէօլլէ պէնի եալընըլ պըրագաթադ, փա-
րիսէ կիթմէքիկէ մէհպուր օլտու, —տէտի։ Պէն, մատամ
Բօլանըն, մահզա զէֆ—Էք նիլէթթիլլէ կիթմիլ օլմասընը ի-
չիթտիկիմտէ, տիւչարըլ ճէյպէթ օլտում, վէ քէնտի ագտը
իդտիվաճըմա տայիր պիր մագսէտէ մէպին օլմասընը, հիւս
իլլէմէկէ պաշտաթմ։ Արթըլ, մօնախէտօր, իլէրուտէ իրին-
ճի վալիտէմ օլաճագ օլան մատամ Բօլանըն ալտէթիին կէօր-
տիւքտէ, բէտէրիմին նէ մէրթէպէ իդհարը մէսէրէթթի իյ-
լէմիլ օլմասընը, սիզ քէնտիկիլ տէրք իտիպ տիւչիւնէպի-
լիթսինիլ։ Ֆէրտասը կիւնիւ, քէնտի միւրատըր իւզըլ, բէտէ-
րիմին օտասընա կիթտիմ, մատամ Բօլան տա եանընտա
իտի։ — Պէն, տէտի բէտէրիմ, խայր վագըթտան պէրտի,
սիզին բահաթըլըընըր տիւչիւնէքտէ խտիմ, մաթէմ կիւն-

լէրէնիլ պիր պյտան թէքմիլ օլաճագ տըր։ եարըն պուրա-
տա Մ. մարքի տ'Արվիլ կէշէճէք տիր, մէրգում զիտատէսիլ-
լէ միւթէպէր վէ միւշէքրէֆ պիր տէլիզանըլ օլտուգտան
պաշգտ, զայէթլէ տէ սահիպ սէրվէթ օլտուղունտան, հէր
ճիսէթլէ պատիի սէտատէթի հալինիլ օլապիլէճէկիւնտէ չիւ-
հէ ճայիլ տէկիլ տա։ Զաթէն մէրգում սիզի պիր ճէմիլէթ
իլինտէ կէօրմիւլ օլուպ, վէ քէմալ կէմիլիլէթ իւզըլ տէ,
սիզինլէ ագտը իդտիվաճա խահիլէր պուլունմագտա տըր,
վէ միւրտա տայիր պուլունտան չէրայէթիլ բէտաֆֆէսինէ գա-
րար վիրիլիպ պիթմիլ տիր. տիւք տիր քի, պուլունտան ալթը
հաֆթաւա գատար, կէրլի էվվէլլնտէն տիւչիւնէպ պիլէ-
մէլ վէ կէօրէմէլ իւտէմ տէ, էկէր մուղայիլի օլարագ, մէ-
մալին զայլի պիր սուրէթմտէ օլտուղու հայտէ, պիր դրտու-
լըլ շըգարըպ տա, օլ պապաթէ մուամնաթմ իտէճէք օլուր
խէնիլ, արթըլ պէնտէ օլ վագըթմ, հէր հայտէ քէնտի նիլ-
էթիմիլ իճրա պիրլէ, մաթէմ կիւնլէրիմ հէման պիթտիկի
կիպի էվվէնէճէկիմտիր. վէ պու սօնարքի հալ վուգուիկտէ
իսէ, իլլէլ սիզէ չիմուլտէն պէտան իտէրիմ քի... էկէր եի-
նէ, Դէֆէ ճէֆէ օլաճագ օլան մատամ Բօլան հագգընտա,
շայէսթէ պուլունտուղու հիւրմէթ վէ լիտյէթաթ գուսուր
իթմէքիկիլ, քէնտիկիլէճէ ճայիլ կէօրիւպ վէ իճթիսար ի-
տէճէք օլուր իսէնիլ, պուրտատ գալմագլըընըլ պիր
տիւրլի ուեամաեաճաղընը պիլմէլլնիլ։

—Անլատըմ ֆիւրբինիլ, բէտէրիմ, տիւք տիր քի, է-
կէր Մ. տ'Արվիլ իլէ էվվէնէքիլիլ իսթէմէնէճէք օլուր ի-
սէպ, հէր հայտէ սիզ էվվէնէճէք օլտուղունուգտան, արթըլ
պէնիմտէ օլ վագըթմ, չէքիլիպ Սաքրէ-Գէօր մանասթըրընա
կիթմէքիլիլ իլթիլա իտէճէք տիր, վէ սիզ տէ օլ պապ-
տէ հիւլ պիր մուամնաթմ իթմէնէճէքսինիլ տիր, էօլլէ տէ-
միլվի, տէտիկիմտէ, —Խայր, հիւ պիր միւրամնաթմ իթ-
մէնէճէկիմտիր, —տէն պիր ճէվապը պարիտ վիրտի։

—Ա, մէրգումուն պու եօլտա պիր մուամէլէտի, ան-
ճագ քէնտի թապիաթմ զայիֆիլիկնտէն նէլէթ իթմէքիլ,

իլլա, դարձրեց զրն տան նեշեթ իմ միշտ Երի, տե՛նիսե՛ ճայիղ տեր... — տե՛նի պարզրտը Բոտօյի ։

— Պիլիբմիսնիկ, մենայնեօր, բե՛տերիմին մեղքիւր մուսամեշեթնե՛ն դարը, դարձրե՛մտե՛ն հիւ պիւր էսերի քին ու դարադ սագլամամընըմ տըր, չիւնքի, մատամ Բօյան հագդընտա, պու մեթեթեպե կեօղլերի գաբալը օլարագ ալտանըպ, վե՛ք քենտի հեփայի նեֆսինե գուլ օլմասընըն, ճեղապընտա, պիւր կիւն չեքե՛ճեկինե, քենտի տույլուլարըմ շեհատեթ իլլեմեքտե պուլունմուշար տըր... ։ Փագաթ, հեթե՛ն համու օլունքի, եհեփմի մեղպուր տա հէնուղ սեթ կեօղլեքմեմիշտիւր... ։

— Էյ սիկ, օլ վագըթմ բե՛տերինիդե՛, Մ. տ'Արվիլին ադար իղտիվաճընըն իքի տեֆա, պիւրտեն պիւրե բե՛տա իտիլմիշ օլմասընա տայիւր լագըրտը աշարագ, հիւ պիւր շեյ սեօյլե՛ մե՛տինիդմի ։

— Էվլեթ, մենայնեօր, սեօյլե՛տիմ... ։ Հաթթա, թա օլ կիւնտեն, բե՛տերիմե բե՛ճա իտերեք, պիւր ճիւղք քենտիսիյե մաթիֆիճե կեօրիւշմեքիք արղուսինտե պուլունտուղումու պեհեան իլլե՛տիմ. մատամ Բօյան պուսուու իշիթմիկինտե, աշենտե պըրագըլ արշարը լըգտը վե՛ պեն տալի, — Բե՛տերիմ, թեքիֆ իթմիկինիդ ադտը իղտիվաճա կերչի գարը տե՛նիլմ, ֆագաթ, իշիթմտիկինե կեօրե, թամ եվլե՛նեճեկի կիւնլեքտե, Մ. տ'Արվիլ, իքի տեֆա... — տեր տիմեղ, — Ոնչալարմ, անլարմ, — տե՛նի ճեփապ վիւրտի լագըրտընը քե՛տերեք, — Պէն անըն սեպեպինի պիլիբմ, մեղքիւր տա՛տեմի իթթիֆագ, տե՛նի պաշա պիւր սեպեպտեն, իլլա, դօնիլարաթճա լագըմ կիլե՛ն պաղը շեթայիթիճե ուղլաշամա մալարընտան նեշեթ իմ միշտ իսե տե, օլ պագտե Մ. տ'Արվիլին, շան ու շեթեֆի, գերե՛ճե լեքլե՛նմեմիշտիւր. էկեր պուլունտան պաշա պեհեան իտեճեք հիւ պիւր էօղը ու սեպեպինիդ պուլունմաղտա տե՛նիլ իսե, սիկ չիմտիտեն մեղքիւր ադար իղտիվաճը օլուպ պիթմիշտեն հիսապ իտեպիլիթիսնիկ... վե՛ օլ խուսուստա տա քենտինիդի բիւր իգպալ առա

կիլե՛սնիկ ճայիղ տիւր. դիւրա, պեն անճաղ կիճե կիւնտիւղ սիկին սե՛տաթեթի հայինիդ իշին լալլեմագտաեքմ ։

— Տիմեք տիւր քի, չիւրճեսիկ օլարագ, մատամ Բօյան, մեղքիւր ադար իղտիվաճ իւղերինե դիտաթեպիլլե մե՛նուն վե՛ մեարուր օլմուշ օլմալը տըր, էօյլե՛ տե՛նիլմի՛ ։

— Մաաշալլա՛, մենայնեօր, — տե՛տի Գլեման աճը տա՛ճը պիւր սեօյլե՛նիլ էլե, — մե՛նուն ու մեարուր օլմա՛գ մը, տե՛նիլ եալընըղ մե՛նուն ու մեարուր օլմուշ տուր, իլլա, հատտեն դիտաթե մեարուր օլմուշ տուր... ։ չիւնքի, դաթե՛ն մեղքիւր ադար իղտիվաճ, քենտի միւրտա վե՛ք քենտի թեթթիլլե վիւճուտե կեթմիշտիւր ։ Օլ պագտե բե՛տերիմե իւք ֆիկը վիւրենտե քենտիսի օլմուշ տուր... ։ վե՛ հաթթա մեղքու՛մե, Մ. տ'Արվիլին մեղքիւր իքի տեֆա ադտը իղտիվաճալընըն կերի գալմասընըն սեպեպինի բեք ալե՛ն պիլմեքտե իմիշտիւր... վե՛ իշիթ օլ սեպեպե մեպինի տիւր քի, պենիմ մեղքու՛մա վիւրիլմեքիլիմե, օլ մեթեթեպե է՛ճեմիլիեթ վիւրմիշ տիւր ։

— Իյի էմմա, պուլունտան մեղքու՛մենին մագսեթի՛ նե օլմուշ տուր... ։

— Մագսեթի՛ նե՛ օլաճագ տըր, պենի էօյլե՛ պիւր տե՛ճեթմալի հալե կիլիֆիթար իտերեք, ալուր ինթիլագմ իլլեմեքտեն իպարեթմ պուլունմուշ տուր... ։

— Լարին, բե՛տերինիդ օլ պագտե... ։

— Բե՛տերիմ մեղքու՛մենին լագըրտըլարընա ալտանմըլ տըր, շեօյլե՛ քի, սա՛հե՛ն Մ. տ'Արվիլին էվլե՛նքի նիւրա՛շալարընըն կերի գալմասընա, դօնիլարաթճա պաղը շեթայիթ զըմընտա զուհուրա կեթմիշ օյան առեմի իմթիլագճըն սեպեպիլիեթ վիւրմիշ օլմասընա ինանմըլ տըր ։

— Նե՛ գատար տե՛ճեթլու պիւր դատաարըլը տըր պու... ։ ֆագաթ, օլ պագտե տե՛րքեք օյան էօրա՛ն նե իմիշ ։

— Շիմտի դաթը վալեանըգա պիլտիլեճեկիմ տիւր, մենա՛նիեօր ։ Մ. տ'Արվիլ Ոպլե՛նե, եանի պիլիմ չիթթիլիե կե՛տի կերեք աթվար ու էվլաընը, վե՛ կերեք աթլ ու տիւրպե՛

նու անլավ տրամադրվող բենտիմեն պիր պօրճ ատտ իյլէ-տիմ, վէ թամաւ, մէգրիւր ագտը իզտիվածտան, պէնիմ սէրվէթիմեն պիր թէպէտտիւլաթ վուգու պուլաճաղընը պիտիւրմէք իւզրէ իւրէն, մէրգուճ լազըրտըմի պիթիւրմէք լիկէ պըրազմանարազ, վէ քէտի քիպարգատէլիկիտէ իպրազ ու իսպաթ խտէր, էօյլէ բարա վէ սէրվէթճէ շէյլէրէ տոյա էհէմիլիէթ վիրմէքտէ օլմամաընը պիւ-տիրտի: Պէն մէրգուճուսն պու սնն հայի իւզէրիսէ, քէնտի քէնտիմէ, պէսպէլի, պէսաէն էվիլէ ալաճաղը զըզլարըն ֆամիւրալարը բէք խափա շէյլէր օլտու զլարընտան, գոթի-լաթ վազլիթիտէ, պէյնլէրիտէ պիւլիւք միւշքիլաթլար զուհուրա կէլմիշ օլմալը տըր, տէլի տիւշիւնտիւմ:

—Թաւմ պէնիմ տաթի մէրգուճ հազգընտա տէրքեար օլան իթիգատըմ էօյլէ տիր, —տէտի Բօտօփ, —շէյլէ քի, պիւլիւք պիր դալպէ մալիք օլտալ, ֆէտաքեարըլզա մէ-լուֆ վէ սահիպ նէզաքէթ պիր զաթ տըր: . . Լաքին, օ տէ-լիլ էմմա, մէգրիւր կէրի գալմըշ օլան ագտը իզտիվաճըլարը հազգընտա, մէրգուճա հիւ պիր լազըրտը ալմատընըզ մի:

—Տօրլուստ, մնալիտէօր, չօզ տէֆա մէգրիւր խու-սուստ սիւալ իթմէք իսթէտիմ, վէ էհման տիլիմիս ու-ճուսա գատար կէլտի իտէտէ, քէնտիսինի զայէթլէ իլի վէ հազգանիլէթրէլիլէ պիր զաթ տէլի կէօրտիւկիւմէք: . . պէքի գալպիսէ թօգուճուրում գօրգուսուճա մէպի, ճէ-սարէթ իտէմէէրէք տօրֆը հազար իյլէտիմ: . . Նիքեա-ճըմըզ կիւնիւ եազըլաշաղգաճ, Մ. տՆրվիլտէ քէնտիսինի տաճա զիւստէ բիւր իւզպալ ատտ իյլէմէկէ պալլատը: . . Դադաթ, իքի վէ եախօտ իւշ տէֆա, մէրգուճա ալարի մէրթէպէ մէրազըլ վէ մահպուս պիր հալտէ կէօրտիւմ: . . Կիւնլէրտէ պիր կիւն եալալմադատ օլտուզլարը հալտէ, կէօյլէրիսի պտտա տիքէրէք, վէ կիլի վէ բէք միւթէնա պիր շէյ սէյլէմէք նիլիէթիմտէ պուլաճանագտէ տիրտէ, ճէսարէթ իտէմէտիլիտէն նաշի օրգըլմագտա տըր կիպի պիր հալտէ պուլաճարազ: . . Պէն մէրգուճուսն պու թէ-

րէտտիւտէ տայիր օլան հայինի կէօրտիւկիւմտէ, քէնտի քէնտիմէ, պէսպէլի, քէնտի իլը Նիքեաճըլարըն կէրի գալ-մալարընը սէպէպիսի պիտիւրմէք իսթէմէքտէ իտէտէ, սէյլէմէքիլէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ օլմալը տըր, տէլի տիւշիւնտիւմ: Տօրլուստ, ատէթա գօրգուճ: . . վէ կէրի միւտտէթի էօմիւմիւն ֆէլաքէթ իւզրէ կէլէճէկիսէ տայիր, իւզէրիմտէ կիլի պիր տուլլու հիւս իթմէկէ պաշ-լատըմ իտէտէ: . . պիր սաաթ էվիլէ բէտէրիմիս խանէ-սինտէն չըզպա գուրթուլաճաղըլզա տա իահիւկէր պուլաճ-տուրուճտան, մէգրիւր գօրգուճա տաթի դալիտ կէլէրէք ֆիքրիմտէն տէֆ իթմէկէ չալըշտըմ:

—Մ. տՆրվիլ քէնտիսի հիւ պիր լազըրտը աշալ տա սէյլէմէտի մի:

—Խալը: . . պէն քէնտիսինէ, մէրազ ու քէնտէրիսին սէպէպիսի սիւալ իյլէտիքճէ, քէնտիսի տալիս պանա ճէ-վալ օլարազ, —Ս.ֆիլ իտէրսինիզ, պէն էն իւզպալը կիւն-լէրիմտէ պիւէ մահպուսինիլէթ իւզրէ պուլաճանագտալըմ: . . տէտի, —Մ. մէրգուճ պու լազըրտընը բէք թէէտէրիլ պիր սուրէթտէ սէյլէտիլիտէն, պիրազ քէսպի իթմիսնըզ զալպ իյլէմէկէ պաշլատըմ: . . վէ պուստանտա գաթի-նաղար, մէկէրիս արթըզ ծառան սօնրա, քէնտիմ ճէսարէթ իտիպտէ: . . էօյլէ պիր կէօյլէրի եալալմադատ օլտուգու վազըթտա, կէլմիշ պիր հալ հազգընտա, նէզաքէթիսէ թօգուճանագ սուրէտէն պիր էմիլիլէթիպիլը իպրազ ի-տէպիլիլիլտիւմ, Մ. տՆրվիլիս ագտը նիքեաճ շահիտ-լէրի օլան Մ. տը Լիւսնէյ իլէ Մ. տը Սէն-Բէմի տալի, Նիքեաճըմըզ իճրասընտան պիր կիւն էվիլէ պիլիմ չիֆթ-իկէ վասըլ օլտուլար, վէ էն եազըն ագրապալարըմըզտա տալիլէթ օլուճաուլար: Հէման նիքեաճըմըզ իճրա իտիլիպ վէ Ս. Պատարազ պիթիլիկ կիպի, պիլ գալը գօճա մա-հէլի մէզպուրու թէլը իլէ ֆարտէ ինէճէթ իտիք: . . Կէր-չի պէտ Մ. տՆրվիլ հազգընտա, գալպիմտէ պիր մէյլ ու մուհապպէթ հիւս իյլէմէքտէ տէլի իտիմ, լաքին աճը-

տիրոջ, իւզերիմոէ նէ մէրթեպէ կիզիլ պիր հէյպէնէ հա-
սըլ օլմուշ օլմասընը, բէք ալէա տէրք ու ֆէհմ իտէպիլիւ-
սինիզ. նիհայէթ Մ. տ'Արվիլին գծաաղընա վասըլ օլտուգ:
Պու արատա, մատամ տ'Արվիլին հէյսանը տէրունիսի,
տահա զինտէ իղտիեա տ պուլմանս պաշխարընտան,
եւիզլէրի գըղարաթգ ալէէ իկպի եհմմանեա պաշխար,
վէ տիրթեղան պիր սէօյլէյլ իլէ տախի,

—Վէհհասըլ սիզնի, հէր պիր չէյի պիրմէրիկինիզ իգվի-
գա իթմէքտէ տիր քի... Եօգա... պանա պիր չէյիլ իս-
թիգրահ իլէ պագարագ իգհարը նէֆրէթ իտէհէկինիզ շիւ-
հէսիզ տիր... Ետէրթտէ սօնրա, —Օֆ, տէ, ի իսվէյն մէ-
գալ պիրլէ, վէ պիր մէհուսիյեթ իւրէ, աղբայթքտա,
—տէտի, իֆչայի գալիլ իթմէրիկէ գարաթ վրէրէք, —պէ-
նի, պէնիմ իլին հազըրլանմըլ պուլունան պիր տայիրէեէ կէ-
թիւրտիւյէր... վէ մահէյլի մէգպուրտէ ետընըգճա պը-
րադտըլար... Արատան պիր սաալ կէչտիքտէ, Մ. տ'Արվիլ
հանըմա կէլտի... Գորգուլմուտա էօլմէթ մէրթէպէսինէ կէ-
մէքտէ իտիմ... ըլգըրմագտան պօղուլմագտա իտիմ...
քէնտի իտհիթ հիւրմիւնտէ իտիմ... նիհայէթ իւլ էմի,
քէնտիթի իթայիմէ մէհպուր օլտուգ... Հալ պու քի, ճիւ-
զիհէ միւտտիթ սօնրա, զէվիմէ, տէհէյէթէնիկիզ պիր հայ-
գըրըլ իլէ, գըրարճաընա սըղը սըղը գօլուլմուտն թուլ-
տու... վէ պէն քէնտիթի գըրթարման չարըտըմ իտէտէ,
պիրէքլէրի տէմիր կիպի գուվիթիլ օլտուլմուտան... Եա-
վարըզ եագարմանա պաշխարմ... ալա վաղիֆէսինտէն
օլմտուր... Եւիզլէրի սինիլէրի չէքիլէրէք գօրգոնճ պիր
հալ քէսպ իթտիլէր... վէ կէօզլէրի ֆըրըլ ֆըրըլ տէծմէ-
կէ, վէ պատիի հէյպէթիմ օլմտան պաշխարըլար... աղըր
էյիլիկի վէ տօտաղըլըր չէքիլիլէր, վէ աղըրտան պուր-
տուտան գանըլ քէօրիլէր թաշմանս պաշխարըլար...
մէրդ ում տայիմ օլ հալտէ պէնի օրգը սըղը թուլմագ-
տա իտի... պէն գալթի իւմիտ իտիլէր, թէքրարէն քէնտի-
մի գուրթարմանա չըգըլարմ... հէլէ պէրէքլէթ վրախն քի,

օլ լահգատէ բարմագըլըր սինիլէրի տախի չէքիլէրէք պէ-
նի թէրք իլէտիկինտան, պիր թագըրիպ գօլուլմու գուրթա-
րապիլտիմ... վէ մէրգուգ, մէգըլար տէհէլէթա նէօպէ-
թին շիտտէթիլ գէմանընտա տիւշիւպ տէպէլէնմէքտէ իքէն,
պէն տախի տիւշիւպ պանըլարմ... իլթէ մօնսէնսէօր, էվ-
լէնմէմին իլք կիհէսի, պու հալ իւզրէ կէչմիշ տիր... վէ
իլթէ մատամ Բօտն տա պէնտան, քէնտի ինիլիգամընը պու
սուրէթլէ ալմըլ տըր...

—Պէտպիլթի գատն, —տէտի Բօտնի տիւշարը հէ-
մի աղիմ օլարագ, —անըլտըմ... շիմտի անըլտըմ... մէր-
գուլմուտ սարա իլլէթի վար իսիլ տիր... Օֆ, նէ գատար
հէյպէթլու պիր հալ...

—Տահա եալընըզ պու գատար տա տէյիլ տիր... —
տիլէրէք իսվիլէ մէգալ իթմի Գլէման Եւրէրէր բա-
րէլէյիճի պիր սէօյլէյլ իլէ, —Օֆ, օլ մէլուհ կիհէ կիլմ-
սին տէ, պիր տահա տա կէլմէսին... տիւնան տուրտուգճա
մէէրէն օլտու... Էվլէթ, քէյիլիլէթ եալընըզ օլ գատար
տա տախի գալմամըլ տըր, իլա գըղըմ... պիլարէ չօղու-
ղուգ, պիլիւնահ մէլէկիմ տախի, մէգըլար իլլէթի մախու-
ֆէհէ տիւշար ու հիսսէտար օլմուշտուր...

—Ա, նէ սէօյլէթօրտունուզ, օլ գէվալը չօճաղընուգա
տախի կէչմիշտիր, Եօյլմի... հաֆըզ Ալլահ, վահ, վահ,
վահ, վէ թապիպլէրին սէօյլէտիլէրին կէօրէ, իլլէթի մէգ-
պուրէնին տէֆի չարէսի տէ հէնուլ պուլունամամըլտըր...

Մատամ տ'Արվիլ, մէգըլար իլլէթին հէմ էվալտտա
էվալտա կէչէր օլուպ, վէ հէմտէ տէրմանը միւմէն օլմու-
եան իլլէթիլէրտէն պէր օլմաքըր իլիթտիկինտէ, իֆրաթ
մէրթէպէ քէտիլլէրէր, ալմըզ տիհանընտան պիր լա-
վըրար պիլ չըգարամատարըրտան, Էլլէրիլէ Եւիզլէրին
գարատար...

Բօտնի սիւքիթ իտէրէք լալ քէսիլտի:
Մէգըլար նիքեհահըն իւք կիհէսին տէհէլէթալիլ հալ-
լէրի ֆիւրէնի վէ կէօզլէրի Էօնիւնէ կըլտիքճէ... տիւշարը

հէյպէթ օլարադ, նուեղու թուրքումնադտէ պուլունմուշ տուր :

Մէրգուժ, պիր թարաֆտան, էօյլէ պիր կէնճ դըզըն, վալիտէսի վէֆաթընտան տօյաեք, զաթէն էյէմնաք օլտուղու հալտէ, ֆարիսէ ալտէթ իմտիրտէն, վէ հիշ թանը մատըզը պիր խանէեէ կիթտիրտէն, վէ հազգընտա տաթի հիշ պիր մէյլու մուհապպէթի օլմատըզը, վէ հիշ պիր սէֆապախշ իղթիրապը զալպ էսէրէրի չէքմէսիկի, վէ հիշ պիր ազշու սէվտա պատէսիյլէ սէրհօ պուլունմատըզը, վէ սալիր պաղըզ դարըզ օճալար իւզըրէնտէ կէօրիւնէն դարըզըզը վէ հէլալ պիր իսթիլա մէսէրլէթի միւնասէպէթիյլէ, քէնտիրսինն իթֆէթէ տալիր օյան գօրգուստնու ունուլունշ, պուլունան պիր գատընըն հալիտէ օլմատըզը թադտիրտէ պիրտէ, մուղալիրի օլարադ, մէրգուժէնն, քէմալի հիճապ իւզըն աղլաեւ պիթիւնէրէք, վէ մահզուն ու միւքէտտէր օլուպ, վէ դալպի դըրըմըշ, դանը սուսմուշ, անըն արընտան դըզարմըշ, վէ կէօյլէրի դանը կալար իլէ տօմուշ օլտուղու հալտէ . . . օրատա պուլունմատըն . . . վէ քէնտուլի մէրգուժէ թէսիմէ մէհպուր օլմատըն . . . վէ պատէհու տաթի, քէնտի պաղըչամըշ օլտուղու զէվզ ու սէֆաեա վէ սէատէթի հալէ դարըզըզ օլարադ . . . պիր մուհապպէթ ու մէվէտտէթ, վէ պիր մահզուլիյէթ ու չիւրրանիյէթ իլէ մէմուլ լազըրտըլար իշիտէճէք եւրտէ, նէգալիտէ, օֆ, աղըլ պալընտան կիտէրէք չլուրըզ պուլունմուշ օյան պիր աւաթին երզըլըպ տէպըլէմէքտէ, վէ հալգըրըպ քէօրիւքըր գուսմագտա, վէ տէվաղըզ պիր իլլէթէ միւպիէլա պուլունմարադ, վէ աղըզ պուրնու պօղուլուպ չէքիւրէք, հէյպէթէնիկի պիր հալ ու հէյեթի քէսպ իլլէմէսինն կէօրիւպ թէմաշա իթմէքիկի մէհպուր դըրմմատըն . . . կէօլէրի էօնիւնէ կէթիւրէք, տէրեայի թէֆէքըրիւր զամ ու էլէմիւրէն տալմագտա պուլունմուշ տաք . . .

Վէ եալընըզ պուլ գատար տաթի տէյիլ տիր . . . քէնտա չօճուղունուն . . . էվլէթ, քէնտի պիկիւնահ մասու . . .

մուսուն տաթի, այնի իլլէթէ միւպիէլա պուլունմարադ տօյամուշ օլմատընտա տիւչիւնիւպ թէխայիւլ իլլէմիշ տիր :

Բօտօթի մէգըրիւր էսէֆամիլ վէ տէհէթէնիկի հալլէրի տիւչիւնիւքիւք, աշուրի մէրթէպէ քէտէրէնմէկէ պաշլամըշ տրը :

Հէյ վաճ քի, մէմէքէթիմիլտէ մէրի իւլ իճրա պուլունան գալմանն, հալէա պէօյլէ չէլլէրէ միւսաիտ պուլունմագտա տրը, տէյէրէք, քէնտի քէնտուլէ տիւչիւնիւպ աճըլար տուլմուշ տաք :

Տիւլէր, կէնճ, լէքէսիկ, էհիլ ըրզ, վէ էմիլիէթ տահէպէսի պիր դըզ, իղֆալ խալիւրէք, տէհէթէֆէրմա պիր իլլէթի մալուֆէեէ միւպիէլա պուլունմագտէ օյան պիր ատէմին թաշիւր նիքեհհինա պընմարադ, քէնտի իսթիգպալի ֆէտա իթտիրիտիրտէն պաշգա, հաթթա չօճուղալընըն տաթի իլլէթի մէգպուրէնէ միւպիէլա գըլընմատըն սէպէպիլիէթ վըրիւմիշ, վէ մէգըրիւր հէյպէթու էսրարա, պիլարէ գատըն, անճադ էվլէտիրտէն սօնրա վազըֆ օլապիւմիշ տիր :

Ձէվալըզ գատըն, մէգըրիւր հալ հազգընտա, նէ եարապիլիր խալի, էլիւտէն նէ կէլէպիլիր խալի :

Հիշ պիր չէյ կէլէմէզ խալի :

Էվլէթ, պիւարէնն էլիւտէն, անճադ պիր տէրա ու մէշադգաթ չէքմէքիւքտէն, տիւչարը նէֆրէթ վէ հէյպէթ օլմատըլըտան, վէ աղլաեւ պիթիւնէն հալարը տէօրմէքիւքտէն պաշգա պիր չէյ կէլէմէզ խալի . . . էվլէթ, պիւարէ քէնտի կիւնէրինն նիհայէթի կէլմէք օյան զամու էլէմիւր վէ հէվ ու հիւրապը իւզըն կէլիւմէքտէ խալի . . . էվլէթ, մէրգուժէ գատըն տիւչար դըլմատըն էլէմպախշ հալտէ, քէնտիսինն պաշգա տիրլիւ թէսէլլի իտէմէնէնէնիւտէն, իհթիմալ տիր քի, տիւչարը իտէթ օլարադ, խարիճտէն թէսէլլիւր տըրմագըլըզ մէհպուր օլմագալ խալի :

Վէլմաթը, տիւմէքտէ խալի Բօտօթի քէնտու քէնտուլէ, պուլ զարիպ գանտընըն պաղըզ գալարդճա, պաղըզ քէլըն

գատարկար, պատիի մահճու պիտեթ օլան, վէ ինսանիյեթ թին քեամիկէն խարիճինաէ պուլունան . . . ազալ իղտիվանլար թահճիքնա տիւլմէքիկէ մէճպուր օլմագտա տըրլար:

Մէգըիւր գանտունլար աճքեամքնճա, զանն խաէրօթին քի, հայվանլար, տայիմա, ինսանլարտան իսթիքին պիր հալ ու մէվգըտէ պուլունմագտա տըրլար, չիւնքի, ծըրար տահճա զիեատէ փիւնէթ խտիկիզ գայլըմագտա, վէ տահա տա զիեատէ իսլահը հալ վէ թալազգըլարքնա չալըլմագտա, տահա զիեատէ հիւնայէ գըլընմագտա, վէ քեզալիք տահա զիեատէ թահճիք էմիյեթմաէ պուլունմագտա տըրլար . . .

Մէսէլա, պիրիսի պիր հայլան տաթիքն պալըգտան օծըրա, գաճանքին քիթնալընա իշար խտիքին պուլունան իլլէթ վէ եախօտ սաղաթըլարտան պիրքնէ միւպթէլա պուլունտուլու գահիքն չըգըպտա անլալըլալը կիպի . . . անքն բազարըլը ֆաթիա սաեըլըզ պօղըլմագտա տըր . . . Էվլէթ, հէր քէս, էօքսիւրմէքաէ, սօլումագտա, վէ եախօտ թօրալլամագտա օլան պիր հայլանը սագըանըզ պէսլէմէքիլէ մէճպուր պուլունմագտա տըր, վէ սու հալ խէ խալըճա պատիի զայզ ու զաղպալ օլմագտա, վէ պուլունմագտա պիր ճիւնհա վէ եախօտ պիր ճիւնայէթ սայլըլմագտա տըր: Մէկէլըն պուլունմագտա պիւյիւք պիր ճիւնհա, պիր ճիւնայէթ, վէ Էմալի նա մէսպուր գիր չէնաաթ օլապիլիք մի Տիւլիւնիւնիւլ, մուհաքէմէ խաթիլըզ պիր տէֆա, նէ տիմէք տիր, հէրքէս, հէր վաղըթ, վէ միւստէթի էօմիլունտէ, էօքսիւրմէքաէ օլան, սօլունմագտա օլան, վէ թօրալլամագտա պուլունան պիր գաթըլը, պիր աթը, վէ պիր մէլքէպի սագըանըզ պէսլէմէքիլէ մէճպուր պուլունմագտա տըր: Ալթըզ պէսլէ պիր հայտէն, թէքմիլ ճէմիյեթի պէնէրիւնէն սէլամէթի պալունտէ, նէ մէթմէթի հէյալէթ մամիլ նէթիմէքէն հուսուլէ կէնէճէկին պէնտէ հաճաթ կէօրմէյիլ . . . Վէլհապը, հիւ պիր բաղարըզ, հիւ պիր գօնթըրաթ, վէ եախօտ պիր միւգալէլէ, վէ հիւ պիր սէօզ վէ միւքեամէլէ, մէրի իւլ իճրա սաեըլմամագտա տըր . . . չիւնքի, գուտըլթի միւթ-

լագանա մալիք պուլունան դանուն սայէսինտէ, հէր պիր պազ չէկէպիլմէքաէ տիր . . .

Հալ պուլի, օլ ճէնապը Հազգըն թալիլիքնա խաղ խտիլիլ օլան պէնիլ առէմէ կէլիստիքնա խէ, իշ պիւթիւն պիւթիւն պալզալաչանդանա տըր . մէսէլա, կէնճ պիր զըզ, քէնտի թէվէքէլիլի վէ Էմիլիյեթի քեամիլէսի սէպէպինաէն, պիր առէմէն հազգանիյեթքէլըլիլիլինէ ինանըզ ալաւանարազ, մէրգուլ իլէ Էվլէնիլ իմիլ, վէ զէվճինիլ տէ սարա իլլէթինէ միւպթէլա պուլունտուլունու կէօրիւր իմիլ, վէ իլլէթի մէկպուրէնիլ մատտի վէ մանէվի սուրէթտէ նէ թիճէլէրի տէրքեար պուլունա իմիլ, վէ մէգըիւր իլլէթ սէպէպինաէն, թէքմիլ ֆաթիլա իլիստէ Էմալիլ ուլըլունաուլըլալը վէ իքրահու նէֆրէթիքն հապըլ օլուր իմիլ, վէ հաթթիլ, մէգըիւր իլլէթ, Էվլատտան Էվլատտա տա կէնէքէր, տէհա չէթլու հալլէր թէվլիլիւս խաէր իմիլ . . . քիւնէնիլ վաղիքիսի տէյիլ տիր . չիւնքի, գալմանիլ մէմէքէթ, մէգըիւր ֆէնալըզլարա միւստի պուլունմագտա տիր: Միք, Էվլիլ, թօրալլանա, էօքսիւրէն, վէ սօլունան հայլանլարքն սաթըլմաքնա գաթման միւսաատէ իթմէնէն Էհիլ գալմանիլիլ, թա Էվլէլիլունտէն, չայեանը թէհայիլիւր պիր սուրէթտէ օլունտուլու հալլէր, կէնէքէր վաղիլ, վէ վուգու պուլունմագտա հալլէրի կէօրէրէք, պիր իլլէթիլ աթման, սայիլ իլլէթիլ պալար աթիլ հուսուլէ կէլմէսին նիլէթիլլէ, մէքմիլնէ տայիլ գանտունլար վաղ իթտիլքէրի թաղտիրտէ, օլ Էօլունա նիքահաւարա գուրպան կիլմէքաէ օլան զէվալլըլարը խէ գուրթալմագըլըզ մէտար օլաճազ հիւ պիր գանուն վաղիլնէ հիւմէթ իթմէմիլլէր տիր. աճապա, չօզ վաղըթ տահա, չու չիմտիրքի հայիլիլ պալազ գալաճազ մը տըր . . .

Մէկէրչի մէգըիւր գանտունլար մուգատաթմի տիրէր . մէկէրչի թաաթիլու թէմիլիլէլէրի ճայիլ օլաճազ մը, վէ մէկէրչի ծըլարը թէպալիլ ու թաղիլիլ իթմէրիլք . Ալլահա վէ ինսանա գարըլը պիր հալլէքէթմի իթմէք տիր, վէ աֆիլ օլունմագտա պիր կիւնահ մը իլլէմէք տիր :

Սահիհն, — տխմբատ խոր Բօսօյֆ քենտու քենտույե,
— ինսանլար պազը քերբե, պատիի մեղլլեթ վե մահճու-
պլյեթթ օլաճադ հալլերտե պուլունմադտա, վե մուճիպի
նեֆերթ սաեքլաճադ տալի լիպոլ ու էնանիյեթթ իպարադ
կյլեմքեթ տրլլեր . . . Վե պիզգաթ քենտիլերինտեն տրիդ
կյլեթթքերի էնիյեթթ վե սեանեթթ, հայլմնլար հազ-
գընտա իպարադ վե իճրա կյլեթթքեր, ճուլարտան աշադը պիր
հալ վե մեվքըտա պուլունմադլըլը իրթ իթեալ վե թեճեդ-
զիւ կյլեմքեթ տրլլեր . չեյլե քի, քենտի վազ կյլեթթք-
լերի օլ պօզուլմադ օլան րեպպանի վե ինսանի դանտուլա-
րըյա, պիզգաթ քենտիլեր, օլ էնալլի կյլեթթքեր վե դու-
սուքլարը հիմալի պրլլե, մեղքիւր տեհէթլու իրթթլլերին
վե դուսուքլարն, կիւնտեն կիւնե արթլալ չօղապանընա
վե տեվամու իդտամ իւզրե պուլունմադնա սեպեպլիյեթթ
վիրմքեթ, վե ճեմիյեթթ պեշերիյեթթ թահթը մեճպուրլի-
եթթ ալարադ ֆեթտա կյլեմքեթիկ հայլիզ կեօրմքեթ տրլլեր
Բօսօյֆ ֆիքրինտեն, պիր թարաֆտան Մ. տՆրվիլի զի-
եատեիյլե թադպիհ կյլեմքեթ օլաուզու հալտե, տիկեր
թարաֆտան տա, հէր նե գաաաթ մեղուլունտեն իշիլեթթ-
կի մահդընիյեթթպալիշ հալլերե ինանլը, վե մեղուլունտեն
գալլիլնաե, մեղուլում հազգընտա հիւ պիր էսերի րիզգաթ
վե թեվեճճիհ գարմամը օլաաւընը րանա կեօրմքեթ ի-
տի իսե տե, պու ճիւմլե իլե տալի, մեղուլունտեն նեզարն-
տե, մեղուլումա ալըգտան ալըգա պօզմանը պիզպյե իթմեք-
լիլիտե նիյեթթ կյլեմքեթ իտի . Բօսօյֆ պիր չօգ թեֆեք-
քիւրլեր տեքեալարընա տալարդտան սօնրա, քենտու քեն-
տույե, Սեվմեքտե պուլունմադում պիր գաաաթնաան, վա-
ճիպեյի զիմեթթ իզթիլդաւընա, կերի չեքիլմիլմալի . . .
վե պերիտե մեղուլում տալի քենտի գալլիլնաե, պենիմ
հազգընտա կիլլի պիր մեյլ ու մահապպեթթ հիսս կյլեմքե-
տե վե սազլամադտա իտի . վե, կերեք արթլըգ պիր քեր-
բե ֆիքրի պօզուլաուլունտան, վե կերեք քեմալի րիզգաթ
ու մեղհամեթթինտեն նալի, տիւլարը ֆեթաթթթ օլաուլունտ

տէյի զանն իթիլի պիր արադըն արադըլըլարընա ալ-
տանարադ, հէմ նամուսունու, վե հեմտե էմիլեմիւ իլ-
գաթ թեհիլքե իլլեմիլտիր . Էկերլի պեն մեղուլունտե թեքը
իտիպտե պիր թարաֆա չեքիլեճեք եքեթ, հըֆը ու վի-
գալսինե չալըմըլ օլաա իտիմ, վե իպարադ մեյլ ու մու-
հապպեթթ իտիպ, վե հիւրմեթ ու րիպթթ իւրըն պուլունմադ
օլաա իտիմ, քենտի հարաքեաթթ միւտեպպիրանեմ սայե-
սինտա, բեք մեհեմի, ի պալիտեն տիր քի, հէմ քենտի նամուս-
ու չերեֆիմ քիւլի լեքեթեն աղաաե գալըմըլ օլաճադ իտի, վե
հեմտե մեղուլում, գօճաաւընը չիւհէսինի թահրիք իտիճի
օլան հալ վե հարեքթթլլերտե պուլունմադըլ պուլունմադ
իտի . հալ պու քի մեղուլում չիմտի, սայլի օլ պուտալա
Մ. Շարլ Բօպերին խօտպիլիկի բեհէսինտե պուլունմադ-
տա տըր, վե հաթթա գօրգարմը քի, պիր կիւն գալլըպ-
տա, պիւթիլի պիւթիլի թաաալալըգ իտեքեք, օլ քի յիլի-
եթթ ալեմա վաշ իտեճեք տիր . Վե պուլունտանա մաատա,
աճապա մաատամ տՆրվիլ, պու գաաաթ թեհիլքեթեր կէշի-
միշ օլաուլունտե սօնրա, սայլի պիրիսինի սեվմեքիկե գալ-
ըլըլմաեաճադ մը տըր . Ձերա արթլըգ պուլունտան սօնրա մեղ-
ուլունտեն, քենտի գօճաաւընը սեվմեքիկե, իհթիմալտեն օ-
լամաեաճադ տըր . . . Մեղուլում հէնուզ կէնճ, վե կիւզլե-
լուպ, վե բիլիտե տալի նիլեթթ կիզմքտե օլաճադլա-
լունտան պաշա, քենտի թաալիլմընտա իսե, տեքիլլեր
հազգընտա պիր էսերի րիզգաթ հիսս իթմեքթթ պուլուն-
տուլունտան . . . հէր վազթթ տիւլարը թեհիլքե վե խա-
թար օլաադըլը, իհթիմալի գալլիտեն պուլունմաճադ տըր .
Վե պիւնտեն ալեյա, Մ. տՆրվիլտե, հիւ պիր վազթթ-
տա, տեքտ ու մեշադգաթտան աղաաե օլամաեաճադ տըր .
Նիւքի մեղուլում զիեաթեպլիլ զըզգանճ օլաուլունտե պաշ-
դա, զեվեճիլնաե ալարի մեթթեպե սեվմեքտե օլաուլունտե
հալտե, աղադ նիքեաշնըն իլը կիճեսինտե դուհուրա կեթիլ
օլան տեհէթթու մէնպարե սեպեպլիլտեն, մեղուլում գալ-
պիլնաե հաալը օլաուլունտեն հէյալեթթ ու նեֆերթթնաե աեֆիլե
Գ.— 47

պիր տիրելու միւշթէտիր օլամանաճաղ տըր . . . իմոխ, պուծաղտիրտէ, աճապա մէրդումուն հայի նիճէ օլուպ, վէ պուռուննէթ իճէսիտէ, աճապա նէտէ գարար գըլաճաղտըր:

Գլէմանս կէօղլէրի ետըր օլուպ, վէ խէլէճանը տէրու-նինտէն նաչի եանաղլարը աթէշ կիպի եանմաղտա օլուռլու հայտէ, մէղքիւր էսրարը Բօթօլֆա արղ ու իֆշա կյէ-մէսի, գալպինէ բէք աղըր պասմըշ օլմարը ճիհէթլէ, մէր-գումուն եիւղիւնէ պաղմաղլըդ տան ար ու իճթինապ կյէ-մէքտէ օլմարնա մէպնի, աննընը էլլէրի իչինէ-ալարաղ տուրմանա պաշլատը:

—Օ՜ֆ, —տէտի Բօթօլֆ պիր միւստէթճիք սիւքիւռթ իւզըն տուրտուգտան սօքա, —իշթէ չիմոխ անլատըմ Մ. տ՛Արլիլին մաջղունիյէթինին սեպէպինի, էօյլէ պիր մաջղունիյէթլէ քի, պիր տիրլիւ վաղըմ օլամամաղտա խախմ . . . էվլէթ, չիմոխ անլատըմ մէրգումուն տէրտ ու էլէմ էլէրինի . . .

—Տէրտ ու էլէմէրինի մի, —տէյլ պաղըրաը Գլէմանս, —էօյլէ տիմէքտէն իսէ, ճէգայի տէրունիլէրի իսմինի վիր-սէնիղ, տահա զիեատէ միւնասիպ օլուր . . . էկէրի էօյլէ պիր ճէգայի վիճտան էսէրիտէ հիսս կյէմէքտէ իսէ . . . մօնսնէեօք, զիրա, իրթիքապ կյէտիլի ճինպլէթ, էն պիւ-յիւք վէ էն զիեատէ գաստի օլան ճինայլէթլէրտէն պիրի սաքըլա սէղա տըր . . .

—Պիր ճինայլէթ մի . . . մատամ:

—Հայ հայ, մօնսնէեօք, զիրա, գաղըպտա, քէնտի նամուս ու ինսանիյէթինէ ինանպ կիւվէնէրէք էմիլիէթ իթմիշ օլան կէնճ պիր գըզը, զաթէն պիր կյէթի տէհշէթա-միզէ վէ նէֆրէթէնկիզէ միւսպթէլա պուլունտուղու հայտէ, չէզիլմէղ պիր պաղ ինէ քէնտուլէ րապթ իթմէքիւք, մէկէրչի պիր ճինայլէթ տէյիլ մի տիր . վէ մէկէրչի պիր պէտապաթիթ պուռլու տախի, էօնիւ ալըմաղ պիր սուրէթտէ օլուռլու չօճուղու տախի, էօնիւ ալըմաղ պիր սուրէթտէ միրասիթը վէ հիսսէտար գըլ-հայտէ, իլլէթի մէգպուրէեէ միրասիթը վէ հիսսէտար գըլ-մաղլըք, քէգպլէք պիր ճինայլէթ տէյիլ մի տիր . . . Պէշ-

լէ իքի քիչինին ճանընը եաղմաղլըղա, մէկէրչի Մ. տ՛Ար-վիլի, քիմէսնէ մէճպուր կյէմէքտէ մի խախ, վէ մէկէրչի օլ-քէնտի, ինսաֆ ու զաթիլտէն պիպէ հրէ պուլունան տիվա-նէճէ հալպայի նէֆսինտէն պաշղա պիր եէրտէն թաշրէք խորմէքտէ մի խախ . . . Շէմս կիպի աշիքեսար տըր քի, հա-շա, մէրգումս անճաղ պէնիմ ապ ու նէսիլմի, վէ իգպա ու սէրվէթիլմի, վէ հաթթիմա շախաթը, քէնտի թապընա մու-վաֆըզ պուլտուղունտան . . . վէ քէղա պէտպէլի պէքեսարըզ էօմիրնտէն օսանմըշ օլուռլունտան . . . պէնիմ իլէ ագտը իգտիվաճը, քէնտի քէյֆի իչին ճայլը կէօրմիւշ տիր . . .

—Մատամ . . . հիւ տէյիլ իսէ սիղ, մէրգումուն պու հալինի աճընեպ մէրհամէթ կյէմէլիսինիղ . . .

—Նէ՛, աճընա՞ գ մը, մէրհամէթ մի . . . պիլմիմսինիղ, պէնիմ մէրհամէթիլմէ շալէսիթ պուլունամաղտա օլան քիմ տիր . . . քէնտի գըղըմ տըր, քէնտի պէտպաթիթ էվլատըմ տըր . . . Օ՜ֆ, օլ հէյալէթամիղ նիքեսաճըմ գուրպանը պու-լունան պիւլարէ չօճուղունուն եանընտա, նէ գատար կիճէ-լէր վէ նէ՛ գատարտա կիւնտիւղլէր կէչիրմիւմ տիր, վէ զէվալընըն չէքտիլի աղըթարը վէ սըզըրաըր կէօրմիւքէ, նէ գատար կէօղ եաշլատը տէօրմիւչիւմ տիր . . .

—Իլի էմմա, էլալլէթ ինէ տէրի տախի . . . միւսթա-հաղգ օլմատըղը հայտէ, այնի տէրտէրի չէքմէքտէ տիր:

—Էվլէթ, հալպու քի, մէրգումէնին իլլէթինին սեպէ-պի, անճաղ մէրգում քէնտի բէտէրի օլմուշտուր, հէնուզ պինի թէֆլիյէթինտէ պիլէ միւսպթէլայի իլլէթ պուլուն-մաղտա տըր, վէ, էկէրչի էօյլէ յիպտէ եաշլանճաղ օլուր իսէ, միւստաթիթ իլլէօմիրինիւ եալընըղըզ իլէ վէ տէրտ ու էլէմ իւզըն կէչիրմէքիլէ մէճպուր օլաճաղ տըր, չիւնքի, քիմսէ իլէ էվլէնէմէեհէքտէ տիր: Օ՜ֆ, խայր, խայր, մէրգումէնին էվլէնէմէսինէ միւսաատէ խտմէեհէքէկիմ տիր, չիւնքի քէն-տիսինի, րուհում կիպի սէվմէքտէլիմ, վէ սէվմէքտէ օլ-տուղում իչին տախի, ապա իսթէմէմէք, մէրգումմէ պիր կիւն, քէնտիսի կիպի իլլէթլի պիր էվլատա մալէք օլարաղ:

պէնիւմ քէնտի հազգընտա աղլաւը պէտք է աղլարը տէօք-
մէքիկէ մէճպուր օլտուղում կիպի, քէնտիսիտէ, քէնտի
չօճուղու հազգընտա ուրիշ աղլարը տէօքմէքիկէ մէճպուր
օլտուռ . . . Պէնդաթէն ուղլամըն օլտուղում պիր դատարը-
ղըն տէրա ու պէլաւըն չէքմէքտէ պուլունտուղում թաղ-
տիրտէ, այնի դատարըղը, պիրզաթ քէնտիմ տախի իշ-
լէմէքիկի ճայիզ կէօրիւպ վէ իրթիքեապ իտէմէմ :

— Մֆ, հազգընթ վար տըր . . . օլ իքննի վայիտէնիզ
թարափընտան զուհուրա կէլմիշ օլան ախըր ինթիզամ,
սօղլուսու, բէք շայնաթ տէնչէթ պիր հալ տիր . . . Փա-
գաթ, սապը իթմէլիսինիզ . . . ինթիմալ տիր քի, պիր կիւն
տախի սիզ քէնտի թարափընթտան, ախըր ինթիզամ իթ-
միշ օլաճագսընըղ տըր . . . — տէտի Բօտօթի պիր ճիւզիճէ
տիր չիւնտիւքտէն սօրա :

— Նէ՛ տիմէք իսթէեօրսուսուղ, մօնտէնէօք, — տէլի
սիւալ իթտի Գլէմանս մէրզումուսն սէնտիտէ հասըլ օլան պիր
թէճպէտտիւլ իւզլէրինէ տիւշարը թէճաճճիւպ օլարազ :

— Պէնիմ իշին սալքի տալիմս, թանըմաղտա օլտու-
ղում ֆէնս առէմլէրին տիւշարը միւճագաթ, էվլէթ, պիր
սուրէթի շէտիտէտէ տիւշարը միւճագաթ օլմալարընը կէօր-
մէքիք, պիր իզպալ ու սէատէթ մաղամընս կէլմէքիքտէ
պուլունմուշ տուր, — տէլի իւլվէլի մէգալ իթտի մէր-
զում, Գլէմանսըն թիւլլէրէնի իւրբըրտիճի սուրէթտէ պիր
թէլաֆֆուզ իւզլէ սէօյլէեքէք :

— Լաքին, զէվլէնիլ Մ. տ'Արվիլ, մէգըրի Նիքեհաճը-
նըղըն օլ մուսիպէթէնիլիզ կիճէսինին ֆէրտասը կիւնի, սի-
զէ Նէ՛ սէօյլէտի խա :

— Մէրզում քէնտի իլլէթինի, պիր պէլաճէթի դարիպէ
իւզլէ իզրար պիրլէ, պէնտէն էվլէլ պէրապրլէրինէ էվ-
լէնէճէկի զըզլարն ֆամիլէալարընս հաղըգաթի հալ իթ-
շա իթմիշ օլտուղունտան, Նիքեհաճընը րէտտ իլլէմիշ օլ-
տուգլարընը սէօյլէտի խա . . . վէ իշլէթ էօյլէ իթ տէֆա պաշ-
գալարը թարափընտան կէրի խալմիւշ իքէն . . . էվլէթ պու-

պէօյլէ օլտուղու հալտէ . . . օ՛ք, արթըզ պուլունտապ պիւ-
լիւք պիր խայինիք վէ պիր դատարըղ օլմաղ . . . գալ-
ըզպտա պէնիւմ իլէ աղար իզտիլաճ իթմէքիկի, վիճտա-
նընտան գօրգաճաւարազ, ճայիզ կէօրմիւշ տուր . . . վէ պիր
զարիպ եքրիտէ շու տուր քի, պէօյլէ պիր առէմէ, հալտա
պէշն էլ իւլպ պիր ճէնթըլմէնիլք վէ պիր միւթէպէրիք
սըֆաթը վիրիլմէքտէ տըր :

— Մատամ', Նէ՛ դատար աճայիպ պիր հալտիր քի, հէր
վազըթ, վէ հէր խուսուստա իզհարը րիզգաթ վէ մէրհա-
մէթ իւզլէ պուլունտուղունուղ թագտիրտէ, պու խուսու-
սա կէլինտիրտէ իսէ, մէրհամէթ սիզլիք իթմէքտէսինիզ . . .

— Էվլէթ, ինսաֆ ու մէրհամէթի պէր թարաֆ իլլէ-
մէքտէլիմ, չիւնքի, պէնի դատարաճաւարն ալտամըմըլտը
տըր . . . Մ. տ'Արվիլ պէնի վէ պէնիմ գալպիմի բէք ալէա
թանըմաղտէ օլտուղու թագտիրտէ, պարի հիշ տէլիլ ի-
սէ, սաֆիլէթ ու խալիսէթ իւզլէ ամէլ ու հարէքէթ պիրլէ,
պիր քէրրէ կէլպտէ ինսանիքէթիմէ սըղընարազ, սօզ-
լուսու սէօյլէ մէլտիր :

— Հայիլէ օլ վազըթ սիզ տախի իսթէմէեքէք րէտա
խտէճէք իտինիզ, էօյլէ տէլիլ մի . . .

— Մօնտէնէօք, էկէր մէրզում օլ տէտիկինիզ էֆրեա-
րա մէպին պէնտէն քէնտի իլլէթինի սէթը իլլէմիշ իսէ,
տահա՛ ֆէնս եա, չիւնքի օլ վազըթ, գօրգուսունտան նայի,
Նամլէտօճէ պիր դատարըղը իրթիքեապ իթմիշ օլմասը ի-
ւլմիւնը թագըմիւշ օլաճաղընտա չիւրհէ եօգ տուր :

— Պագաթ, չիֆայիտէ քի մէրզում սիզի սէվմէքտէ
խա . . .

— Օ՛, տիմէք տիր քի, պէնի սէվմէքտէ օլմասընս պիր
խալաթ օլմազ իւզլէ, պէնի քէնտի ճանսիքէթինէ վէ քէն-
տի քէլիքինէ գուրպան իթմէքիկի ճայիպ կէօրմիւշ տուր,
էօյլէ մի . . . Աման՛ եա Բէպպիմ, պէն օլ հէնկեամտէ օլ
մէրթէպէ պիր էլէմ իւզլէ պուլունմաղտա խալմ, վէ բէ-
տէրիմին խանէսինտէն պիր քէրրէ չըզպտա գուրթումընազ-

լրջառատ օլ տերէճէ իղճարը թէլաշ վէ խաճիշ իլլէմէքտէ
խոիմ քի, էկէրչի մէրգուժմ կէլլպտէ պանա, քէմաի սեր-
պէսթի վէ խալիսէթ իւզրէ տօղուռու սէօլէմիշ օլսա ի-
տի, չօգ իճթիմալ տիր քի, քէնտի ըրգդաթը գալպլիյէմէնէ
նաշի, պաշգալար թարաֆընտան ըկտտ խոլմիշ օլնապըն,
վէ միւպթէյա պուլունաուզու պիր պէտպաթիմըզ սէպէ-
պլինտէն, եայընըզմա պիր հայտէ մէթրուք գալաճաղընը
կէօրէրէք . . . Լպվէթ, օլ մէրթէպէ պիր խալիսէթինի, վէ
օլ մէրթէպէ պիր պէտպաթիմըզընը անլաեարազ, իճթիմալ
տիր քի, աճըրէզ մէրհամէթ խոթր խոիմ, վէ թէրթիֆինի
րէտտէ ճէսարէթ իտէմէզ պիր հայտէ պուլունուր խոիմ,
վէ պիր քէրրէտէ սէօզ վիրիպ իղճարը վազֆը-նէֆա իլլէ-
տիկիտէն իսէ, արթըզ նէթիճէպինի ընէրթիկէ հաղըր ու
միւնթաղըր պուլունաուզըզը, պիր վազիֆէ իյ մուգատտէ
սէ ատտ իտէճէկիմտէն, մէրտճէ քէնտի վատիմին իճրա-
սընտա պուլունուր խոիմ, Հալ պու քի, պիր քէրրէ պէնի
քէնտի րէնէյի զատտարանէսինէ տուչիւրտիքտէն սոնրա,
արթըզ ինսաֆ ու մէրհամէթէ մէճպուր իթմէրլիք, վէ քէն-
տիսի, նամուսլու պիր էրքէկին վազիֆէ վէ վաճիպէսիմտէն
պուլունան մէրտիկի, խալիսիկէ բայիմալ իթտրիմը օլ-
տուզու հայտէ, գալգըպտա պէնտէն, պիր զատընը վա-
զիֆէ վէ վաճիպէսիմտէն պուլունան ինսաֆ ու մէրհամէ-
թի պէրլէմէրլիք, օֆ, ատէթա պիր տիլանէլիքտէն վէ պիր
նամէրալիքտէն պաշգալ պիր չէյ տէյի տիր . . . Մճան-
եէօր, իյթէ արթըզ չիմտի, պէնիմ էօմրիմ հազգընտա
տուչիւնիպ մուհաքէմէ իտէպիլիքսինիզ, վէ քէզալիք, չու
պէնիմ տուչար օլմուշ օլտուզում զալմթիքարտէն հիլէլ ու
տէնալիսի կէօզլէրինիզ էօնիւնէ կէթիլիպտէն, օլ պապտէ
պէնանը էֆրեքար իտէպիլիքսինիզ . Պէն Մ. տ'Արվիլին խա-
լիսէթինէ ալտանըպ ինանմըլմ տըր, մէրգուժմ պէնի զատ-
տարճաքնա ալտաթմըշ տըր . . . Օլ հալազլէթ իւզրէ պու-
լունան մաղմուժիլիքթինի կէօրէրէք աճըմըլմ տըր, վէ
մէքըլուր զալաք պիր հայի իլլին, մուղատտէն պիր թէ-

զէրքիւրտէն նէչէթ իթմէքտէ տիր տէտիկի հայտէ, տէ-
վալը միւմքին օլմանան պիր իլլէթինի պիլիպ տուչիւնմէք-
տէ օլմաքնտան նէչէթ իլլէտիկի անլալըմըշ տըր . . .

— Պագաթ, պու ճիւմէ իլլ տալի, մատամ քի սիզ պիր
գալպի բիւր չէֆըլաթա, վէ պիր նէճապէթի մէմու հէէէ
մալլը պուլունաուգատսընը, վէլէվ մէրգուժմ պիլգաթ գէվ-
ճինիզ օլմանըպտա, էճնէպիտէն պիրի, վէ հաթթա տիւշ-
մէնլէրինիպտէն պիրի օլմուշ օլսա խոի տալի, էինէ, միւպ-
թէյա պուլունաուգալար տէրտ ու ընէմէրի կէօրտի կիւնիզ-
տէ, ըրգդաթա կէլմէրիկինիզ լաղմ կէլմէքտէ խոի . . .

— Մէկէրչի, պէնիմ աճըմամա, մէրգուճուն տէրտ ու
իլլէթինէ պիր Ֆայիտէ օլապիլիք մի խոի . խայր, խայր, իճ-
թիմալտէն տէյի խոի չիւնքի, նէ սէսիմ իլլիսիպ վէ սէօզ-
լէտիկիմի անլաեարալիմէքտէ խոի, վէ նէտէ պաղըլմ պա-
շըլընա թէսատիֆ իտէրէք պիր թէճէսիր հուսուլինի մու-
ճիպ օլապիլմէքտէ խոի . . . խայր, խայր . . . Օֆ, պիլմէզ
պինիզ, մոնաքնէօր, իլլէթի մէզպուրէ զուհուրա կէլտի-
կիտէ, ինսան էօլլէ պիր հէյալէթուր հալ քէսպ իթմէքտէ
տիր քի, անը կէօզլէրլիլէ կէօրմէքտէ, խաթր ու խեհալին-
տէն պիլէ կէչիւրմէզ . նէ կէօզլէրի կէօրմէքտէ, նէ գու-
լազալըր իլլիթմէքտէ, վէ նէտէ պիր չէյ հիսս իլլէմէքտէ
տիր . վէ մէքըլուր ճինմէթ վէ սէրանիլլը կէչիւրտէն սօն-
բա տալի, պիր նէլիլ վէ վաճիճէ պիր գալաթը հալ քէսպ
իթմէքտէ տիր . նապը քի պիլաքէ չօճուզումուն, մէզ-
քիւր իլլէթինին թութուզու վազըլթա, ատէթա մէյուս
օլմաղտանըմ, ճիկէրիմ բարէ բարէ օլմաղտա տըր, վէ մէվ-
թինի տալվէթ իտէրճէպինէ էգիլիքթի վիրմէքտէ օլսա օլ սի-
նիւր չէքիմէրլիք պալաեարալ տա, աղալար օտուր վարի կէր-
կիլէնտիլլէրնտէ իսէ, թութուզ օլ քիւլիւճէք էլլէրինի վէ
շօլալընը, կէօզլէրիմտէն գանըր եալար տէօրէրէք պուս
իլլէմէքտէյիմ . . . Ձիւնքի, էլլալտմ տըր . . . չիւնքի քէնտի
շըլըմ տըր . . . վէ մէրգուճէէ էօլլէ էգիլիքթիլլը իլլնտէ
կէօրտիւքէն իսէ, քէնտի րէտէրի պէյիլնտէ, պիլիքթէ տէ-

Փաւ լանէթէր օգուժագտանքով: Վէ Էվլաթըմըն չէրտիրէր իր կէշերէք, քէսպի բաճաթա պաշլաւորընտա, պէնիմտէ, դօճամ ալէյհիմտէ գաւալիմտէ հիսա իլլէմէքտէ պուլուն տուղում հիատաթ ու զաւապըմ թէսիկն օյմադտա տրը . . . օլ վազըթ . . . Էվլէթ . . . օլ վազըթ, քէնտի քէմալի կնսանիքէթիմտէն նաչի, Էվլէթի հիսա իլլէմէքտէ օլտուղում նէֆրէթիմն մուղալիք օլարագ, տիւշարը Էլէմ օյմադտա, վէ մէրգումու տաթի մէրհամէթ իտիւլ աճըմագտանքով: Վէհիսալը, հէնուզ ծն եւտի չաղաթըմտա օլտուղում հալտէ Էվլէնմիշ օլուպ, վէ շիմալիք դատար իսէ, պաղէն տիւշարը զալը ու հիատաթ օյմադըլտան, վէ պաղէն տաթի Էլէմէ մէմու պիւր աճըմադըլդ հիսա իթմէքիւթտէն, վէ պէլէքիտէ եաշաետմանեաճազ օլան պիւր պէտալիթ չօճուղում հազգընտա աղաւերպ կէօլ տիւշարը տէգըմէքիւթտէ պաշլագա, հիշ պիւր չէյ կէօրէմէմիշիմ տիւր, վէ գըրըմա կէլինսճէ, մօնսէնեթօր, Էկէր միւսաատէ իտէր իսէնիլը, շայէսթէ պուլունտուղում պիւր թէքաթիքի պիղգաթ քէնտիմ պէտան ու իրքար իտէյիմ, չիւնքի, իհթիմալ տիւր քի սիլ սէօյլէմէքիլէ ճէսարէթ իտէմէնէճէքաթիլիլ պիւր հալտէ պուլունմագտա տրը քի, վազանը Էվլէնմիշ պիւր շայէն պուլունմագտա տրը քի, զազան գալալիլ եալընը անընդ մէշղուլ օյմադըլդա պօրճիւր պուլունմագտա իտի, չիւնքի հատտէն զիեատէ սէվմէքտէյիմ, ֆագաթ, մէրքիւր մուհապալէթլէ գալըքըդտա, հալի հաղըրտա օլ գաւաթը տէրտ ու Էլէմ պուլունմագտա օլուպ, վէ կէլէճէք վազըթ իլին տաթի օլ գաւաթը գօրդուլըրմ վար տըր քի, օլ ճալարէմ Էվլաթըմ հազգընտա տուլմագտա օլտուղում մուհապալէթիմ ֆիքըլիմէ կէլաիքճէ, տայիմա կէօլլէրիմ եաշ իլէ տօլմագտա տըրլար: Պէն մէրգումէ չօճուղում կէօրտիւքճէ, ելուրէկիմ բարա բարա օյմագտա, տաղի տէրուշիմ արթմագտա, վէ իւզէրիմ պիւր իւմիտ քէսիքիլի պաւմագտա տըր, չիւնքի, տէրաթնէ գալըքըլդ Էլիմտէն հիշ պիւր տէրման կէլմէքտէ տէյիլ տիւր, չիւնքի մէրքիւր տէրտ տէվա օյմագ

օլտուղում հէր քէս պիւլմէքտէ վէ սէլլէմէքտէ տիւր իշթէ, պէնտէ Էօյլէ պիւր չէքիլմէլ վէ տաետնըմաղ տէրալէր արասընտա, վէ Էօյլէ պիւր տէհէլէթլու հալ վազթընտա . . . պիւրալ գալալիլ բաճաթ իթմաթիւքք քէսպի թէսէլլէ Էվլէնմիշ քիլի տիւշիւնիւլ թէսալվուր իլլէմէքտէ պուլունմալում տուր . . . վէ իլլէթ, հալֆաւ քի, մէրքիւր իսէեալթըմմէր քէք իլէքու կէօլիւրէքք, սուլի իսթիմալ չուգուրունա տիւշիւնիւլ տիւր, քէնտիմ եաղըմանեաճազ պիւր հարէքէթէ ճիւրաթլ իլլէմիշիմ տիւր, Էվլէթլէ, պէն քէնտիմ տաթի իրքար իտէրիմ քի, գօճամըն պէնի տիւշար գըլըշ օլտուղում Էսէֆէնիլիլ պիւր հալէ, պիղգաթ քէնտիմ թէքարէն տիւշիւնիւլ տիւր: Սէօյլէլլիլ, մօնսէնեթօր, մէկէրլի պէն պէօյլէ օյմալը մը իտիմ, վէ պու հալտէ պուլունմագըլդա միւսթուհաճգ մը իտիմ: Մէկէրլէ օլ պապտէ թագաթարաթ եալընըլ պէնտիմ Էվլէթ, վէ պու սապաշ Մ. Սիւլլիլ, Էօմըլումէ գաւաթ իթմէքիլմէ գաւաթը գալըքըմալ մը իտի թագաթիւթմ պիւլիւք տիւր . . . քէնտիմ տաթի պիլիւրիմ, վէ օլ գաւաթը պիւլիւք տիւր քի, քէնտի իլլէթիսալըմ հազգընտա տիւշիւնտիւքճէ, հիճապըմտան գըրգըրմըր օյմագտալըմ: Պէրէքէթ վիւրսին քի, մօնսէնեթօր, Չաթը վալէանըրըն բապըլ կէլա, գօնթէն Սալար իլէ պիւրատէրի պէլաթտէ, Մ. Շարլ Բօպիւր հազգընտա կէլալի օլան լաղըքըմալ լաղըք վազըլթ օյմալ օյմագըլըրըլդ սայէսինտէ, Էէնիտէն Էէնի մէրգումա վատուր իտէրէք տիւշար օլաճալըմ մահճու պիւրէթի ճէտիտէտէն, աղատէ գալըլ գուրթըլումալ օլտում. . . լաթին, մէէմուլ իտէրիմ քի, արթըլդ չիմաի նէգոթիւրտէ, թագալիհ իտիւլմէքիլթտէն զիեատէ, շայէանը մէրհամէթ տաթըմագըլդա շայէսթէ պուլուն լաղըլ լաղըլ ճէկիմ տիւր:

—Մատամ, մէրքիւր հիքեայէնիլ իւզէրինէ, նէ մէրթէպէ միւթէէսիլ օլտուղում թաթիքի իտէմէմ, վալտէնիլիլ վէֆալթընտան թաքէրիմէնիլ թէվէլիւտինէ գաւաթը չէքմիշ օլտուղումուզ տէրտ ու Էլէմէր, վէ կէլլի կիւք.

վի կէշերովէ պուլունտուղունուզ հիւղն ու քէտէրէր, ասող-
րուտա... Սիգին կիպի կէնճ, վէ հիւսնի ճէմայէ մալիքէ,
վէ հէր քէսին պատիկ թէ հայեալիւր վէ հասեալին մուճիպ օւ-
մադրդա շայէսթէ պիր գատուն...:

—Օֆ, մնաէնէնէօր, հէր տէրաթիմոնէն ֆաղլա օլարազ,
աթիլէր պիր տէրաթիմ տաճա վար տըր, վէ իթիմաս խոնիկ
քի, մէգքիւր տէրաթիմոն, գապլիմէ հէրաթիմոնէն զիեաաթէ աղլը
պասամազտա տըր, վէ օտա, պէնիմ կիպի պիր գատուն, պուն-
ճա տէրա ու էլէմէր տէրապաշտա միւսաթիմոնէն պուլուն-
տուղուն թաղաթիմոն, պիրտէ ալէմ թարաֆըրտան իաէ,
հազգըմոտա, «նէ» մութլու մէրգու մէնէ քի...» տէնիլմէք-
տէ օլմասը տըր:

—Հազգընը վար տըր, մաստամ, մէգքիւր տէրա հէվի-
սինտէն զիեաաթէ պասաղըն սաեըրա սէզա՝ տըր. ֆազաթ,
շուտա տաթիկ պիլմէլիսինիկ քի, օլ խուսուտա սիզ եալը-
նըզ պուլունմազտա տէ իլլիսինիկ, թէրպը սիզին կիպի, ի-
չէրաթի քէնաթիսին, վէ տիշարըր տաթիկ պաշապընը եա-
զար հայտէ պուլունմազ պաշապը տա վար տըր...:

—Բիւմ տիր օ, մնաէնէնէօր:

—Բէնտի գէվճինիկ Մ. ա' Սըվիլ տաթիկ պինի հայտէպու-
լունմազտա տըր. էվլիթ, մաստամ, մէկէրի հէր քէս մէրգու-
մու, սիզտէն տաճա զիեաաթէ մէսուտ պիր հալտէ տիր տէ յի
դանա իթմէքտէ տէլլէ մոտ... վէ պի իդպալ ու սէա-
տէլին աղիմէսինէ սէպէպտէ, սիզին կիպի պիր գէվճէնէ մա-
լիք պուլունմասընը, աստ իթմէքտէ տէլլէ մի տիրէր...:
Հալ պու քի, պու ճիւմէ իլէ տաթիկ, մէկէրի մէրգու-
մաթիկ, րէնճ ու էլէմ չէքմէքտէ, վէ աճընաճազ պիր հալ-
տէ պուլունմազտէ տէլլէ մի տիր. մէկէրի մէրգու-
մոնէ Էօմիւր գատար տէ հէլէթիլմէ պիր Էօմիւր պուլունմազ-
տա՝ մի տըր. վազաա, մէրգու-մ սիզէ գաղը պիւլիւք թաղ-
սիրաթլարտա պուլունմուշ տուր, անը քիմնէ ինքեար իտէ-
մէզ... ֆազաթ, շու տաթիկ սահիհ տիր քի, օլ պապտէ
պիւլիւքաթէ ճէզալար չէքմիլ տիր, վէ հալէատա չէքմէքաէ

տիր. Սիզ սէվլիլմէկէ շայէսթէ պիր գատընաընը, վէ մէր-
գու-մ տաթիկ սիզի, շայէսթէ պուլունտուղունուզ մէրթէ-
պէտէ սէվմէքտէ տիր... վէ պուլունդա պէրապէր, սիզին
քէնաթիսինէն, զիեաաթէպլէ նէֆրէթ կէթիլիկ վէ ուզազ-
լանմազըզ էֆքըրաընտա պուլունտուղունուզտա, պիթ-
թապի րանա պիլմէքտէ տիր... վէ հիւ չիւքհէլէրտէ եօզ
տուր քի, օլ պէտուլմէթ չաճուղունուզտա տէրաթիկ վէ խաթիւ
հայինի կիզարաթէ, պիր աթէշի զաթիլ ու վիճատն, հէմիլէ
գալպինի եաղպ գալուրմազտա տըր... վէ պունտան-
տա գաթիլնազար, մէկէրի մէրգու-մուն զալպինտէ հիսս
կլլէմէքտէ պուլունտուղունու պիր գըսգանձըզ պէօճէկինին,
կիճէ կիւնաթիւք քէնաթիսինի եէլիպ թէլէֆինէ չալըմազտա
օլմասընը, հիւ պիր աղլ ու ֆիքր ինքեար իտէպլիլմէ մի...:

—Ոլ պապտէ պէն նէ եաքապիլիլմէ, մնաէնէնէօր, մէ-
կէրի պէնիմ էլիմոնէն պիր չէյ կէլէպիլմէր մի: Էմա, է-
կէրի միւրաորնըզ, հասեալինէ տալլը, թարաֆըմոնէն պիր
սէպէպլինէթ վիլիլմէսինին ճայիկ օլմամասընը անյաթ տըր-
մազ իսէ... րէք տէա, հայտէ էյլէ օլսուն, ֆազաթ,
մէկէրի պաշապ պիրսինէ մէյլ ու մուհապպէթ վիլմէտի-
կիմ հալտէ տաթիկ, քէնաթիլիլմէ տալընաթիլտան զիեաաթէ
սէվէպիլիլմէր. պիզաթ քէնաթի պալլտա չէհատէթ ի-
տէր քի, խայր, սէվմէմ: Սիզէ նաղլ իթաթիլմէ օլ տէհ-
չէթլու մէնզարէտէն պէրու, զաթմէն այրը եաշաճազտա-
նըզ, հալ պու քի, պու ճիւմէ իլէ տաթիկ, քիմնէնէ պիր
չիւքհէ վիլմիլ օլմամազ, վէ նէզաքէթէտէ րիպէթ իթմէք
իսթէտիլիլմոնէ, երին հազգընտը, լաղըմ կէլէն հիւրմէթ
ու իրայէթի իճրաթէ պիլգուտուր պուլունմազտաընմ...:
հաթիթա, օլ պապտէ, ջաթը վալէանըզտան պաշապ քիմ
սէնէ պիր չէյ սէյլէմէմիլիլմ տիր, վէ իլլիթ օլ խուսու-
տա քիմնէտէն պիր նաթիհաթ տաթիկ իսթէէնէմէտիլիլմոնէ,
սիզին նաթիհաթընըզ միւրաճաթա իճթիսար կլլէրիմ...:

—Իմոթ, մաստամ, պէնտէ սիզէ գալիլէն սէյլէրիմ քի,
էկէրի սիզէ իթաթիլմէ պիր խըրմէթ տէն տօլաքը, գաղըն-

լըզ պիր միւքեաֆաթա չայէսթէ պուլունմագտա խաի Իսէմ, հագգըմտա խարազ իյլէտիկինիդ իշպու Էմիխեթիկինիդ, քէնտիմեն պիր միւքեաֆաթը աղիմէ ատա իտէճէկիմ տիր. ֆագաթ, մատամ քի պէնտէն նտիհնիթ թալէպ իթմէքտէսինիդ, վէ մատամ քի պանա, քէնտի Էֆքեարըմը սէրպէսթմեն սէրպէմէքլիկէ միւսատաթ իյլէմէքտէսինիդ. . .

—Օ՜ք, աման մոնտէնէօր, րէճա իտէրիմ Զաթը վաւէանըզա. . .

—Իմտի, սիպէ սէրպէսթմեն սէրպէրիմ քի, քէնտի խասայիսի համաթէնիդտէն պիրիսինի մէվըրի իծրայէ վազ իթմէքտէ օլմատըղընըզտան. . . պիր չօդ վէ պիւլիսք պիւլիսք զէվդ ու սէֆապըրտան մաճըրում դալմագտա օլտուգտան պաշգա, տէֆի դամ իտէճէք Էյլէնճէլէրտէն տաթի մաճըրում գալարազ, դալպիլիդտէ հիսա իտէճէկինիդ հիսաթաթը քէսիրէ վէ չէտաթէիտէ դայպ իյլէմէքտէսինիդ, վէ —տէտի Բօտօյֆ կիւլիսէսէքէքէք, —չունուտա ճէսարէթ իտէրիմ իւլմէթմէն սէրպէմէքլիկէ քի, (գատընլար հագգընտա տէրքեար օլան ֆէնա Էֆքեարլարըմ մազուր պուսուրմանըլ թալէպ իտէրէք սէրպէրիմ), սիզ, դատըն թալիֆէսինտէն պուլունտուլընում ճիհէթմէ, կիլդի կիլդի չէյլէր վէ Էնթրիդալար իթրաթ իթթէպէ սէվէքտէ վէ իծրա իտէպիլմէքտէ օլտուղունուզտան, պէնիմ պէնան իտէճէկիմ խուսուստա, հատտէն զիւրաթէ մուվաֆադըյսէթ պուլաճաղընըզտա, աղա չիւրհէ ճայիլ տէկիլ տիր. —նէ տիմէք իսթէքօրտունուզ, մոնտէնէօր:

—Էանի տիմէք իսթէրիմ քի, Էկէրլի չու տէրտյի հալինիդտէ Էյլէնի տէֆի դամ իթմէքլիկէ արըզա վէ միւքաթ իտէր իտէնիդ, սիզն իշն պիր, վէ անադա պիր թարիզ վար տըր, վէ օտա պաշգա զիր չէյլ օլմանըպ, իլլա, Էլինիդտէն կէլէն իյլիկի Էարմազ տըր, լուճիֆ ու մէրհամէթ վէ ֆաւրէթ իշնմէք տիր:

Մատամ մ'Արվիլ քէմալի թէմաճիւպ իւղրէ Բօտօյֆուն Էլէղինէն պաղմանա պաշտուր:

—Վէ չունու տաթի պիլմէլիսինիդ քի, —տէտի թէքըարէն քէլմաճ աղազ պիլդէ Բօտօյֆ, —միւքատըմ սիզէ, Էյլէ պիր սուրէթի թաճիլիսինտէ օլուպ, վէ ապա Էհէմ իյլէթմ վիլմէզճէսինէ, թանըմագտա օլմատըղընը պիլարէկանէ, լաթի կէլա իյլարազ, ճէօմլար ճէօմլար սատագալար կէճաթըմէքլիկի, վէ չայէսթէ պուլունմանն քիմէսնէլէրէտէ իյլիլէրէր իյլմէքլիկի նտիհնիթ իթմէք օլմանըպ, իլլա, իլըպզք պէնիմ կիպի, արալըզ արալըզ, պիր թարիզի Էլիքմէթուլլահի թալմարազ, չայէսթէ պուլունան պիլարէկանը սէվիւտիրիզ միւլմէսէլի գըլմազլըլա Էյլէնիպ սէֆա աուլմազլըլընըլ նտիհնիթ իյլէմէք տիր. վէ իշնմէ օլվազթի կէօրիւպ անլանաճաճ, վէ իլըպր տաթի իտէճէք պիլիլ տիր քի, պաշք քէրէր, ֆաղիլէթմ տայիր ֆիլլ ու մէլլէրտէն տաթի ինսան, պիր մասպտան կէօրմէքտէ օլտուղու թէլէզգիւզ գատար պիր թէլէզգիւզ հիսա իյլմէքտէ տիր:

—Մոնտէնէօր, լուճիֆ ու չէֆգաթա վէ ֆաղիլէթմէ, Էյլէնէ վէ Դէֆէ-Լաճ նազարըլլա պաղմազլըլ. . . վէ Էասաու իսիլէք վէ ֆաղիլէթմ իշնէրէք Էյլէնէքլիկի դաթման խալչինմէքտէ տէլլի խորիմ, —տէտի Գլէման քէզալիք քէնտի թաթաֆընտան կիւլիսէսէքէքէք:

—Պու ֆիլլիլ պէն, օլ պիլ թաղըմ պատիւնէֆրէթիմ օլմագտէ օլան օտանճ կէլիլիլիսին հալլէրիմ արասընտա տիւլիսիւպ պուլմուչում տուր. վէ մէզըլիւր նէֆրէթմիլ հալլէրտէն Էն պալլըճալար տա, քէնտի վիլքէլաթ իլէ, բոլլիլիկա պաղընտա կիլիլիսինիմ միւղաքըրաթ օլմուչ տուր. Լաբին, չու սիլիլի, իյլիլէրէր իտէրէք Էյլէնէլէ վէ սէֆալար աուլմազլըլ պահսընա կէլիլիսինտէ, հայֆա քի պէն, օլ պիր թաղըմ աուլմալըլըն, հիւ պիր մէնֆաթա պէքլէմէրէք, պաշգալար մաթիլիլիլիլ, սատագալար վիլմէքլիք ֆաղիլէթիլանէն պիլ պէհրէ պուլունմազ տաթըմ: ճէսէլէր, Էկէրլի քէնտի սէրանըմ խատէմէլէրինտէն պիլիլին մաթիլիլիլիլ, ֆաթիլին Էլթաթընտա պուլունան

գաղալարաւ, երազէրճէ յիւրալը կէճոտէրէքէք, պիշարէ-
կեանէ թէվիք իմ տիրէճէք օրամ, հիճապ իտէքէք իրար
իտէրիմ քի, պիւլիւճէք պիր ուէֆա տուեամամ, հալպու քի
պուռուռ մաղալիր օտարագ, էկէրն սիգէ սեղլէտիկիմ
կուրաւ, պիւղգալմ քէնտի էլիմէ պիր իլիլիք իլէնէճէք օրու
իւէմ, հէր շէյտէն զիեատէ էյէնէ սէֆա տուլմադ տանըմ,
Մատամ, պէն մէգքիւր էլէնմէքիւր լուզէթ ինէ զիեատէ պիլէ
էհէմիլյէնէթ լիւրմէքտէլիմ, չիւնի պէննէ պէն . . . հէր կիւ-
զէլիկի, հէր լէթաֆէթիմ, վէ հէր պիր ճաղիպէեի անճադ
ծնտա կէօրմէքտէլիմ . . . վէ գալիէն պիլմէլիսիկ քի, էկէր
սիգտէ, պու եօրտա կիւէ Երէնէ Երէն իլէմէքիւր ճիւնհա-
սրտաւ, այանա իլիկիւր պիմէքիլի տէր իւհտէ իտէճէք
օրուր իտէնիկ, սիգէ թէքրարէն սեղլէրիմ, վէ սիգտէ կէօ-
րէճէքսիկ քի, պու ալէմտէ, ճնտան զիեատէ պիւլիւք
պիր ալիճէնապլլիւք, անտէն զիեատէ շայեանը տիգդաթ պիր
մէքրագ, անտէն զիեատէ գալպէ թէէնսիր իտիճի, վէ ան-
տէնտէ զիեատէ բարլադ պիր իշ օլաւաղ . . . վէ քէլալիք
կէգրիւր լութիմ ու մէրհամէթէ տալիր ամէլլէրտէ կէօրիւ-
լէն պէվի ու սէֆա, սայիր հիւ պիր ամէլտէ հիսս իտիլէ-
լէմէքտէ տիր . . . վէ պուռտանտա գալթիւնաղար, կիւլի
կիլիլ ֆաղիլէթիլէր իլէմէքիւրտէ տէճմէքտէ օլան էսրար-
լար, հիւ պիր շէյտէ կէօրիւլմէքտէ տէկիլ տիրէր . . . վէ հէր
քէնտէն տէթր իլէմէք իլին, իսթիմալի լաղըմ կէլէն իտիլ-
եաթիւքտէն հարէնէթիլ, սայիր հիւ պիր իտուտաւ
թաթիւք իթթիլա իթմէմէքտէ տիրէր . . . հէլէ օլ թէ-
շալալի աղիմէ, վէ օլ գուտրէթի աղիմէն մալիք պուլունան
հէյճանը տիլլէր իտէ պի բանան տրլար . . . չիւնքի, նիլէ պի-
շարէլէք, կէօրալիւք իլիլիլէքէ գալլալլէք . . . սէվիլնէ-
րիլտէն նաշի, պիր թարաֆտան աղալնալ կէօլ եալլալը
տէօրտիւքէրի հալտէ, տիլէր թարաֆտան տաթի, իղէլ
քի չիւքրանիլէթ իւղլէ տուալէր օգու մաղտէ տիրէր . . .
Աման եւա իւ պիլալիմ, պու եօրտա ամէլ ու հարէնէթի տէ պու-
լունմաղլլալա, պաղը քէրրէ, դըրգանն վէ իտիստ պի-

վէֆա պիր մալուգ լէհէնէսիւտէ կէօրիլէկէլմէքտէ օլան
հալլէրտէն զիեատէ անալիպ անալիպ հալլէր վու գուա կէլ-
մէքտէ տիրէր. մէրգու ման մալուգլարն, ճնտան պաղապ պիր
շէյլէրի պուլունմաղտա տէլլ տիր . . . Մէսէլա, պաղը-
նիլ, պու սապահ թամբը սօգաղընա կիթտիկիսիկտէ, իւ-
ղէրիլնիկտէ հաղը օլան հէյճանը տէրուն օլ գալիլտէն օ-
լարագ, սեղլէ տիլիլիմ իտաթիլտէ քեաֆի տիրէր . . . Մէք-
քիւր թարիլի թուլտուղունաղաւ, թապալմիլիլ, հէր
քէնտէն նաղալը տիգդաթիլ իղէրիլնիկ տալլէթ իթմէմէք-
լիք նիլնէթիլլէ, սաաէ սուրէթտէ պիր էլալիտէ կիլիսիկ
իթթիլա իտէճէք տիր, վէ գոնաղընըտան տիլալը չըգար
իդէն տաթի, սիլնէնիկ վուրմանա պաղաւանագ տրը, վէ
քէլալիք, գալպիլնիկտէ պիր իլիլիլալ պուլունաղար, սալ-
լանաթիւք պիր արապաւա պիլնէճէքսիկ տիր, վէ քիմ-
սէ կէօրմէսին իլին, բէրտէլէրիլնի գարաւանագ սընըղ տրը,
վէ պուռտանտա գալթիւնաղար, պէթի պիր աաթմ իւսթէ կէ-
լիւտէ կէօրիւք գօրգուտալա, կէօլլէրիլնիլ իլիլ թարաֆա
կէգալիլէքէք պաղըտրաւանագ սընըղ տրը, վէ հալլէլէ, ա-
սաղընըղ պիւլալէքտէ պուլմալ իլին, շէյլէ պիր սաղընա
սաղընա, ֆաղըրհա պիր իտանտէն իլէրի կիլիլնիլիկ
լաղըմ կէլէճէք տիր . . . վէլհաղը, նաղը քի սեղլէտիմ, պու
սապահ քի վուգու պուլան հալլէրին քեաֆիէսիտէ վու-
գուա կէլէճէքլէր տիր . . . էկէր պուռուն իլէ, աղք ու սէվ-
տա արգասընտան տիւլմէքիլկին արա եէրիւտէ պիր ֆարգ
վար իտէ, օ տաթի անճադ, քէնտի քէնտիլնիլ, «էկէր պէ-
նի կէօրիւքլէր իտէ, օլ վաղըթ իլիմ պիլթէր, տիւլալը իտ-
ալպիլնիլ օլուրում» տէլէճէք եէրտէ, «էկէր պէնի կէօ-
րիւլլէր վէ եաթաւ թանըրլար իտէ, տահա» իլի եւ, հաղ-
գըմտա տուա վէ սէնա օգուեաւանագլար տրը . . . տիւլնիլի-
նիլ իթթիլա իթմէսի օլանագ տրը: Պաղալմ, մատամ քի
սիգտէ, քէնտի իտալալիլ մէմուէհէնիկ ճիւլէսիստէն օ-
լարագ, պիւլիւք պիր մահուալիլնիլ թալիւլմըտա վար
տրը . . . էյոլէ թանըրլալա տուալար վէ սէնալար իլիլմէ-

մէք իշին... Էն ղիւտտէ ուսմայրդըլը թարիզ ու թէտ-
պիւրէր, վէ հիլլէ վէ տէսիսէլէր իսմիսալ խտպիլէճէկի-
նիսիւն, առլա չիւրհէ եօզ տուր... :

—Ա՛հ, մօնսէնէէօր —տէլէր պաղըրաք մատամ տ՛Ար-
վիլ պիւր ըրգգաթը գալալ իւզրէ, —Սիլ պէնիմ պիւր խէլաս-
քեարլամ օլմագտապըլը... Պու լազըրտըլըրըլ իւզէրի-
նէ, գալպիմոն ունամագտա օլան եհնի տուլլուլարը, վէ
ֆիլքիմոն տօղմագտա պուլունան եհնի թէսալիմուլարը ի-
լէ թէսիլիէթպալալ իւմարիլ իսմէմ, Սէօյլէ-
տիկիլիլը բէք տօղուր տուր... պու ալէմոն, տէրալիլէ-
րին տէրման վէ եարարմընա եհնիլէրէք, աուս վէ թէշէք-
քիւրլէրինի գապանագալըլալ չալըլմագալըլալ, ֆիլք ու գալալ
իլին հասըլ օլան մէշղուլիլիէթ գասար կիւզէլ պիւր հիլ մէշ-
ղուլիլիէթ օլմագալ տէնիլսէ, վէ ատէթա պիւր մէլլու մու-
հապպէթ գատար ինսանա ղէվզ ու սէֆա պաղըլաքանագա
արը նաղարըլլա պաղըլաք մայիլ տիւր... : Նէ սէօյլէեօ-
րում... : Հաթթիմ մէլլու ու մուհապպէթտէն տէ գիւտտէ սէ-
ֆապալալ պիւր հալ տիւր տէնիլսէ կէրէք տիւր... : Տէրքեար
օլան, վէ պատիի խէմալէթիմ պուլունան թէաղսիւրթըլմ
իլէ, մէգքիւր եհնի թուլթանագալմ թարիլտէն հասըլ օլա-
նագա օլան հալլէրի թաթպիլ իլլէտիւրճէ, մէգքիւր եվիլէ-
քի հալ ու հարէքէթիմոնէ տօլսեք, քէնիսիմի գաթ էն տէր-
գաթ թաղպիլս ու թայեիպ իլլէմէքիլիկէ շայեթիմ կէօրմէք-
տէլլիմ... :

—Պու սօն սէօյլէտիկիլիլը հազգընտ թէէսսիւֆ խտ-
րիմ, մատամ, —տէտի Բօտօթի կիւլիւմսէհէրէք, —չիւնքի,
պուլարըլ սէօյլէմէքիլքտէն քիւլլի միւրստ ու արղոււմ, մահ-
ղա սիլէ, կէշմիլ հալլէրինիլի ունուլթաուպիլմէքիլիկէ պիւր
եարտըմ իտիպ, վէ եարըլըք, տէֆիւ-լաւ խտպիլմէքիլիկի-
նիլ պըմընտա բէք չօզ թարիլ ու թէտպիլլէր պուլուն-
մագտէ օլմարըն իսպաթ իլլէմէքիլքտէն իպարէթ պուլուն-
մագտա խտի... : Չօզ տէֆա, կէրէք իլիլիք վէ կէրէք ֆէ-
նալըք եարըլմագ իլլին, այնի թարիլքըլըն թուլթալմալ

իգթիլալ իթմէքտէ տիւր... : Փարզալըր անճաղ չէլէշէլէլ-
տէ կէօրիլմէքտէ տիւր... : Նիհայիլ... : չու, իլիլիք եար-
մագալըլալ տալիլ այնի գուվէլլէ ճաղիլպէ վէ այնի էլլէն-
ճէ պուլունմագտա օլտուլլու թաղտիւրտէ, արթըլ գալ-
գըլպտա, ֆէնալըք եարմագալըլը, իլիլիք եարմագալըլալ թէր-
ճիհ իթմէքիլքտէն մանէա՞ նէ տիւր : Պաղընըլ, սիլէ գա-
պանա պիւր միւսալ պէէսալ խտէլլիմ : Պիլլիւրիլիլիլ, պիւր չօզ
գատընլար, քէնտի գօնալարընտան հիլ պիւր ճիհէթիլ իս-
թիւն պուլունմանա տաւալարա, նէ՞ սէպէպէ մէպնի մէլլու
ու մուհապպէթ վիլլէրէք, քէնտիլէր իլլին սալուգ թանը-
մագտա տըլլար : Պուստիւն պէպիլ չու տուր քիւ աչգ ու սէվտա
տէնիլէն շէլտէն հասըլ օլան լէթաֆէթիլն հիլմէթի, մէգ-
քիւր եօլտա տէրքեար պուլունան կիւճիլլէքիլքտէ տիւր : Եօզ-
աաաչգ ու սէվտա տէնիլէն շէլլին իժրտայնտա տէրքեար օլան
գօրգուլար, կէծիլլէլ աղապալար, վէ կիւճիլլէր, վէ էս-
քարալար, վէ թէհիլքէլլէր պէր թէարալք իտիլտիլքէրինտէ,
մէլլանտէ եա հիլ պիւր շէլ գալմանաճաղընտա, վէ եալտա
րէքալ պիւր շէլ, եանի անճաղ քէնտի եվիլլէրի սատէ հալինտէ
օլարտալ, մաշուգ տէնիլէն պիւր տաւալալալմագալընտա, չիւր-
հէ եօզ տուր... : Վէշալըլ, օլ վաղըլթտա տայիմա, ճիւղ
ու քիւլլի ֆարզըլ պիւր աուրէթտէ, վաղթիլլէլ ատէմիլն պի-
րինէ իթիլմալ օլունան չու սիւալ իլլէ արընտ ճէվապընըն
թասսիլի գըրընմագալըր ալիլքեար տըր : շէօյլէքի, մէքուումա,
—Մատամ քի սէն ֆիլլան տուլ գատըր քէնտիլն տօսթ
թուլթաղա, հէմիլշէ ինսիլիլիլ իւզրէ պուլունմագտա վէ
սէվմէքտէլին, իմոն էօյլէ օլտուգտա, մէքուում իլլէ նի-
լին էվիլշմէմէքտէօլն, —տէնիլտիկիլմոն, մէքուում տա-
լի ճէվապընտա, —Պէն քէնտիմ տալիլ չօզ տէֆալար
անըն իւզէրինէ տիւլիւսիւլալ իսէմոն, հայաթ քի, էօյլէ
պիւր աղար նիլքեան իժրա կիլլէտիկիլմոն, սօմա կիլլէքէլէր-
մի նէրէտէ կէչիլիլալ էլլէնէպիլլէճէկիմի պիլլէմէտիկիլմոնէ,
էլլէն վաղ կէշմիլիմտիւր... : —տէմիլ տիւր :

—Մօնսէնէէօր, պու տա հէմ սահիհ տիւր, վէ հէմոն

պիրազ զիեւտէճէ սահիհ տիր, — տէտի մատամ տ'Ար-
վիլ կիւլէբէք :

— Իմաի, էկէբի պէն սիզին իշին, այնի գօրգուլար, այնի
կէճիւլ ազապլարը, վէ այնի պիհուգուրուզլար իլէ տօլու
օլուպ, վէ այնի սուրէթ տէ հէվիս ու արգուլէրինիկ տալէթ
խախնի օլտուգու կիպի, քէնտի թապիլի կուսթճուզա տա
մուվաֆըզ էնվայի էսրարլար վէ հատիտէլը իլէ մուհիթ օ-
լան, վէ դատընճա միզաճ վէ թապիլաթընը իզթիզաւըն-
ճա կիզլի կիզլի հալլէրէ վէ վադապլարա վէ հիլէլ ու տէ-
սայիտէ մուհիթաճ պուլունան (աման օլ դատըն թայիֆէնիզ
հազգընտա տէրքետար օլան ֆէնա էֆրեսարլարընմ, թէք-
րաթէն մազուր պուտուրմանըզ տիլէրիմ, զիբա, կէօրմէք-
տէսինիզ եա, քէնտիմէ բազմէն օլտուգու հալտէ, տայիմա
ֆէրըրիմ օլ ճիհէթէ մէյլան իթմէքտէ տիր) պիր թարիզ
պուրմուշ օլուր իսէմ, աահա զիեւտէ մէնուռն օլմազմը-
սընըզ, — տէյէրէք իլավէյի մէզալ իթտի Բօրօլֆ սէվիճ-
լիճէ պիր սէզլէյիլ իլէ, — մէկէրէյի օլ վազըլմ պէն, օլ սի-
նէն պիր հալէթի մութէքէպպիրանէ վէ մուսիրրանէտէ
զին պիր հալէթի մութէքէպպիրանէ, ուլուվիլ հիմմէթէ
պուլունան սէվզըր թապիլիլէրինիզի, ուլուվիլ հիմմէթէ
մէնուռն պիր խաստէէ թէպտիլ իթմիշ օլմազըլք իզպա-
լէն նայիլ օլմուշ օլմազմընըմ, մէզըրիլ թապիլի տուլգու-
նուզուռն, իլիլէ իսթիմալ օլունտուլունտա իլի, վէ ֆէ-
նաեա իսթիմալ օլունտուլունտա տախի ֆէնա պիր խա-
ստէ եւրինի թուլմաճաղը բէք աշիքետար տըր... Ենվայի,
սէզլէյիլինիզ, մատամ, պէնիմ իլէ պիր նէվի ադտը չիբքէթ
իտէրէք, եալընըզճա, եանի անճազ իբիմիզ պիրլէքտէ օլ-
տուգումուզ թապտիրտէ, էնվայի իլիլէրէլը իթմէքլէք տօ-
լապլարը գուրուպ էվիլմէքլիլի, վէ պլնապէրին, էնվա-
լի լուլթֆ ու մէրհամէթլէր տէսթիլէահլարը գուրուպ իշ-
լէթմէքլիլի միւրատ իտէրմիսինիզ: Էլիլէրի միւրատ իտէ-
ճէք օլուր իսէնիզ, օլ վազըլմ պիր բուտէ-վու մէրքէք-
միզ օլմազը, վէ հէր վազըլմ մուխապէրաթ իճըա իթմէք-
լիլիմիզ... վէ էնվայի էսրարլարըմիզ պուլունմազը, վէ ա-

լէլուռուռա, գօճանըզ Մ. տ'Արվիլտէն կիզլի օլարազ իլէ-
յիպ հարէքլէթ իթմէքլիլիմիզ իզթիզա իտէճէք տիր, չիւռ-
քի, պու սապահլի Մօրէլ ֆամիլեաւընա վիրմիշ օլտու-
ղունուզ պիր վիլիթա, թապիլաթիլլէ մէրգուռն չիւրհէ-
սինի թահրէր իլլէմիշ օլմազը տըր: Նիհայէթ իւլ էմիր, է-
կէլլի սիզ պու թէքլիֆիմի դապուլինէ բույի մուվաֆազաթ
կէօսթէրէճէք օլուր իսէնիզ, հալլէլ պէնիմիզտէ, նիզա-
մընտա օլարազ պիր էնթրիզա չարիւր տէճմնէկէ պաչա-
մազը լազըզ կիլէճէք տիր... :

— Իէմաի մէսերէթ վէ քէմաի չիւրընիլիլէթ իւզրէ
գապուլ իթտիմ իշպու էօւլլէտ — վէ եախտ էօւլլէտ — իշ
կէօրմէքլէք չիւրէթլիլէ տայիր օլան թէքլիֆինիզի, մօնաէն-
էէօր, — տէտի Գլէմանա... — մատամբի պէզլէ տիր, ալթըզ
պէն, մէզըրի տէտիլինիզ մատալըն իճըաւընա թաեարընտան
պէտ իլէ, պիր քէրրէ թէքրարէն մէզըրի պիլարէ Մօրէլ
ֆամիլեաւընը կէօրմէկէ կիթմէքլիլիմ, չիւնքի, պու սապահ,
պէնիմ օլ օրդուլմ վէ օլ թէլալըմ արասընտա, ուֆազ վէ
թօրալ պիր չօճուզ, մէզըրի հալիմաէն իսթիֆատէ պիր-
լէ, սիզին պանա վիրմիշ օլտուղունուզ պիր քիսէէի չարըզ
չալմիշ օլտուղունտան, էսթֆ իտէրէք սէզլէրիմ քի, մէր-
գուռնան սէֆիլլէրէ, գուրու պիր լազըրտըր թէսէլիսինտէն
պաչազ, հիլ պիր իմուտա վէ հիլ պիր մուալլէնէթ եարամա-
միլըմ տըր... Մֆ, մօնաէնէէօր, — տէյի իլավէյի մէզալ իթտի
Գլէմանա, ճիւզիճէ էվիլէ լէհճէսինտէ հաալը օլմուշ օլան
էալիլ մէսերէրէթի բուր լէթաֆէթի շայպ իտէրէք, — պիլ-
մէզլինիզ, մէրգուլմար նէ մէրթէլէրտէ սէֆիլ պիր հալտէ
պուլունմազտա իտիլէր... պէն էօմիրմաէն էզլէ պիր տէհէ-
թէնիլիզ մէնզարէ կէօրմէմիլմ տիր... Խայր... Խայր...
օլ տէրէճէ սէֆիլլէր պուլունտուլունու, գաթման ֆիքըր ու
իւէեալիմտէն կէչիլիզ, վէ գաթմանտա իթիմատ իտէմէզ ի-
տիմ... օլ պապտէ քէնտիլի թայիլիզ իտէրիմ... վէ քէն-
տի թէճէլլիլէ գարչը չիբքայէթ իլլէրիմ... :

Բօտօլֆ, մէրգուռնէն, օլ քէնտիլու հուռտա տէրքետար

օլան իյիլիկի խաղաթ պիրլէ, թէպտիլի էֆերեար ու Նիյեւէթ իյլէմէսինտէն տօլաեր նէ մերթէպէ միւթէէսսիր օլմուշ օլմասունը անլաթաըրմազ իսթէմէտիկինտէն, կիւլէր երւզ իլէ թէքըարէն իւլամէ աղազ իլէ,

—Մատամ, էկէր միւստատէ պունուրու խանէիզ, մէգըիւր Մօրէլ ֆամիլեասընին գայըրլմասը խուտուտու, քէնտի չիրքէթիմիզտէն խարիճտէ գալըն, մէրգուման ֆադըրլարը սիլին ալըրճա պանա պըրըգմանըղը արդու վէ թալէպ ի տէրիմ, վէ հաթթա, սիլզաթէ չուճու տաթի թալէպ իտէրիմ քի, արթըզ սիլզ պունտան սճորա, պաշգա պիր տէֆա տահա, օլ պատիլի մահպունիյեթինիզ օլան խանէեւե անազ պամամաղըղա սէօզ վիրէնլիսինիզ... չիւնքի պէն օրատա իդամէթ իթմէքտէ իմ:

—Նա սըլ, մճանէնէէօր, սիլզ մէգըիւր խանէտէ մի ի գամէթ իթմէքտէսինիզ... նէ գատար կիւլէճէք պիր լաթիֆէ տիր պու...

—Ճիտտի օլարազ սէօլլէրիմ քի, էվլէթ, պէն օրատա իդամէթ իթմէքտէ իմ... ֆադըրճա պիր օտամ վար տըր, տօրըուտու պու տուր... սէնէտէ անճազ իլի երւզ ֆրանգ մէգըիւր օտաեա, վէ պյտա ալթըր ֆրանգ տաթի, օլ սիլին թանրաղընը հէյալէթլու ճատը գարընա, Եանի գարուճուճուզ մատամ Իլիլէեւէ վիրմէքտէ իմ, չիւնքի, օտամին իւրտմէթինի մէրգուճա տէր իւհտի իլլէմիշ տիր, վէ պյտա ալթըր ֆրանգ վիրմէքտէ օլտուղում իչնի տաթի զիւտաեւ սիլլէ մէնուտ վէ մէսուր տուր, զիրա, մէրգուճանին նէգտինտէ պիւլիւք պիր ճէօմէրտիլը իթմէքտէ իմ տիր տէլի առտ օլունմաղտաեւմ: Կէրի կէրէք խանէմիզ վէ կէրէք քէնտի օտամ ֆադըրճա պիր հալտէ տիր, լաքին, պունա միւքեաֆաթ օլարազ, մէգըիւր թամըլ մահլէնսինին մէհլթալը մադամլնտան պուլունան մատուաղէլ Բիլիօլթ նամտիլիճի տիւլէր պիր զըզ իլէ տէ գօմու պուլունմաղտաեւմ, վէ սիլզտէ իւքեաթ օլապիլիսինիզ քի, սէնէվի անճազ պին սէքիլ երւզ ֆրանգ գաղանմաղտա օլան պիր

թիւճճար ուշաղը իլին (պէն քէնտիմի օրատա էօլլէ թանրթարմըլը տըր) օլ գատար օտա քիրաը, վէ պյտա տաթի ալթըր ֆրանգ իւրտմէթ իւհրէթի վիրմէքլէք, ուֆազ պիր չէյ տէլիլ տիր...

—Մճանէնէէօր, էօլլէ պիր ուղուրուզ խանէտէ, ասլա խաթը ու իտէտալան կէյմէզ պիր չէյ օլտուղու հալտէ, պու սապահ պանա թէնտաթիֆ իլլէմէնիզ տաթի թաստիլ իլլէմէքտէ տիր քի, սէօլլէտիկինիզ պիր լաթիֆէ օլմանըպ, հիտտիր տիր... էլպէթթէթէ սիլի, մահլէլի մէգպուրէ, ֆաղիւլէթէ տալիր պիր խուտու ճէլպ ու տալէթ իլլէմէքտէ օլմալը տըր: Բէք ալէա, լաքին, պէնիմ իլին թախսիս իտէճէկինիզ օլ խալը ու սէվապա տալիր օլան էլ գանդիսի տիր, տօրըուտու անը պիւլմէրկիլէ քէք խահլիկէր պուլունտուղում տան, պէեանընա հիմմէթինիլի րէճա իտէրիմ:

—Սիլին մէէմուրեւէթինիլ, տտէթա պիր մէլէք կիպի թէսէլլի իթմէքլէք, վէ աֆի իտէրսինիզ թապիլիմէ, պիր չէլթան իկպի տաթի, էնվալի հիլլէ ու տէսալիս իճրա իլլէմէքլէք օլունազ տըր... զիրա, պաղը քէրրէ էօլլէ նաղիլը աղըրլար վէ եարալար վար տըր քի, էմիլ թէտալիսի, մահպա պիր գատըն էլլլէ իճրա իտիլմէսի լաղըմ կէլէն սալ ու հիմմէթէ միւհլթճա պուլունմաղտա տըր: վէ պաղը քէրրէտէ էօլլէ պէտպալիլթար, վէ կիլիտէ գաբալըտա, վէ միւքլիլթաթ օրթաաընտա էօլլէ սէֆիլիլթէքտէ վար տըր քի, անլէքի պուլուզ մէյտանէ չըգաթմաղըղէ իլին, պիւլիւք պիւլիւք վէ նատիր իւլ էմալ տիլզաթլար, վէ էմիլիլէթթի տալլէթէ միւքթէթիր լէթաֆէթլէր վէ գանտըրըչար իլթիլզա իթմէքտէ տիր:

—Բէք ալէա, լաքին, օլ սիլին պէնտան մէհմուլ իթմէքտէ, վէ եալիտ օլ պապտէ էլլիլիլթէթ ու լիւեադաթլըմ տէքըքար տըր տէլի զանն իլլէմէքտէ օլտուղունուզ ուսլթալըքարըմ վէ մէհարթլէրի մի, նէ վազըթ մէվգըր իճրալէ վազա միւպալէրէթ իլլէհէճէկիմ տիր, —տէլի սիւալ իթմի քէմալի խահլիլ իւղրէ մատամ տ'Արվիլ:

— Ումարում քի, ճիւղի պիր վազըթ տան պաշարսընըզ, օլ պապտե, քէնտինիդէ շալէթէ օլտուղու սուրէթ տէ իլ-հարը զաֆէր իտէճէ կինիդտէ տէ, ղէրքէճէ չիւրհէ հօգ տուր. ֆազաթ, գուտրէթ ինիդին տախիլինտէ պուլունան քիւլլի շէթմանըզը մէվըրէ իծրայէ վաղ իյլէ մէլիսինիզ:

— Մէզընիւր սըրըր պանա պէնան իլէ իթայի թալիմա-թա գաճնիլ կիւն հիսմէթ իտէճէ քախիզ տիր, մնանէնէ օր:

— Պազընըզ... իյլէ զաթէն պու կիւն պիրինճի րան-տէ—վուսու իծրա իթմէքտէ իլզ... վէ, էկէր լուճֆէն գա-պուլէ միւսաատէ պուսուրաճազ օլուր իտէնիզ, տէօրթ կիւն սոնրա պիր աէֆա տաճա կէլինիս:

— Ինէր կիճ տէ իլէ մի եա... մնանէնէ օր, — տէտի Գյէմանս սաֆտէրունճա պիր սէօլէ իլէ իլէ:

— Իյիլ էմնա, օլունտան պիսատէ էվլէ կէօրիւշմէքլէր, քեսարը ազըլ սաեքլամա. չիւնրի իյիլ հէմ կիլիլ թուլուպ, վէ հէմտէ հէր քէնճէ վաճիպէնէն պուլունան նէգաքէթէ վէ միւնտաէպէթէ քէրգաթմըզ էլզէմլիքէթ տէն պուլուն-մազտէ տիր: Պիր սէֆա շուճու տիւ չիւնմէլիսինիզ քի, է-կէր պիլիմ պէօլէ պիր էպիլիւրաք իւզը պուլունաուղու-մուգտան չիւրհէ իտէճէր օլապար, հէր քէսին պիլգաէն քէն-տի էմլիլէթէթլէրին գալարաճազալըր պէտիհի տիր. ֆա-զաթ, շու տա իհէթ իսալունէ տիր քի, սիլիլ տաճա էվլէ մէք-թուպ եազարում... պու ազլամպանա մէքթմապունուղու կէթլիլինէ իսիլիկարէ գատըն քիմ իտի:

— Վալիտէմին էսիկ պէպլէմէլէրինտէն պիլիլ իտի, մէր-գուսմէ գալէթլէ էմլիլէթլէ վէ գալէթլէ տախիլ սըրըր սազ-լանընըր պիր գատըն տըր:

— Իմաի էօլլէ օլտուգտա, կէծոտէրէճէր մէքթուպա-րումը, մէրգու մէնին նաւմնա կէնտաւրէպիլիլիմ, վէ մէր-գուսմէտէ սիլիլ թէպիմ իտէր: վէ էկէր զաթլընըզտա պու-նա մէքթմազ կազալազլըզ հիսմէթ իտէճէր օլուր իտէնիզ, իլէ-թէ օօֆուլում, օնաֆէ օնաֆէ տէ իլի, եազալարսընըզ, վէ մէքթուր մէքթուպարըր տա, մէրգուսմ պէպլէմէնիզ քէն-

տի էլլլլէ կէօթլիլիւպ րօսթաեա թէպիլմ էլլլէմէլի տիր:

— Պիլզաթ քէնտիմ կէօթլիլիւպ թէպիլմ իտէտիր, մնանէնէ օր, շէօլլէքի, զաթէն հէր կիւն կէզմէկէ չըզմազ-լըզ միւլտարմտան պուլունաուղունտան, օլ միւնտաէպէթ-լէ սնըր տախիլ պըրազապիլիլիմ:

— Հէր վազըթ եալընըզ մը, վէ եաեա մը չըզմազ-սաաընըզ:

— Հալա կիւզէլ օլտուղունտա, սալքի հէր կիւն չըզ-մազաեաընըմ:

— Նէ՛ գատար կիւզէլ պիր ատէթ. վէ օլ գատար կիւ-զէլ պիր ատէթ տիր քի, գարըլարըն քեսաֆֆէսի տախիլ, թա քէնտի էվլէնտիլէթլիլինէ իլը պլարընտան իծրա իթմէքլիկէ պօրճու պուլունմազտա տըրլար, էա իյիլ պիր նիլիէթլէ... վէ եախոտ ֆէնա պիր նիլիէթլէ մէպին մէգիւր ատէթ թա էվլէլինտէն տիւ չիւնիլիւպ գօնուլում օլտուղունտան... իծրա օլունմազտա տըր... վէ պուտա միւստաիլ ումա-միլիլին մուհաքէմէ վազթինտէ սէօլլէմէքտէ օլտուգլարը Էուլ վէ եախոտ Էուլ-լուզէթլինէ պէնզէմէքտէ տիր քի, իլէրուտէ, մէքթուր տիւշարը չըզըզտա կէզմէքլէք ատէթ-լէթլինտէն տօլաեք, էնալայի ուղղունուղ մանէպար վիրիլմէ-սինէ պիր վէսիլէ գալմիլ օլմաըն տէ իլ... էկէր պէն գալըր օլմուշ օլտա իտիմ (էրինէ լազըրտըր պէնիլիլիտէ գալսըն էմ մա, տօրըրուսու գօրգարում քի, հէմ բէք մէրհամէթլիլ, վէ հէմտէ բէք իսաֆիֆ մէչըպլիլ պիրիլ օլուր իտիմ), ազ տա նիւ-քեսալմիլն ֆէրտաըր կիւնիւ, բէք կիւնաճարը պիր սուրէթ-տէ օլտուղու հալտէ, պիր չօղ կիլլիլ թարիլէթ թուլմարի-տիմ... վէ բէք ուսթալըզլըր եօլար թուլմարազ, սուրէթիլ զահիլտէ եաաաըզ չիւրհէլէր վիրիլ իտիմ քի... սօնրա-տան տա, նաալքիլ սէօլլէտիմ, մէքթուր Էուլ սալէսինտէ, հէր վազըթ հէմ տիւշարընա կէզմէկէ չըզապլիլէ իլմ, վէ հէմ տէ օլ վէսիլէ իլէ, իսթէր իտէմ պիր պիւշարէնէ կիտիլ իմ-տատ ու սիւնանէթ իտէպլիլէ իլմ... վէ եախոտ կիտիլ մա-շուգուսու պուլարազ իծրայի մուհէպպէթ իլլէնէպլիլէ իլմ:

իւ թուրամատըրընտան, մէրդումս պիր ճէվապ օլարագ, — Մոնաէնէօր, կերչի վիրտիկինիդ միտալ թէվֆիդան, թէպրիյէն զիմմէթ իտէպիլմէքտէ իտէմոէ, զանն իտէրիմ քի, քէնտի հադդըմաւ բէք զպիլիթ սաեըլսա ճայիլդ տիր։ — Հէք նէ եօլսա տա տիւշիւնիւպ գապուլ իթմէնիդ, նիհայէթ չու տա ինքեար օլունմադ պիր սահհիհիբ տիր քի, սիզին մէգըիւր հարէքթիթինիդտէ տէքըրեար օլանն իտգաիրաւ թընըզ, անճագ նէճապէթտէն վէ մէրհամմէթ զալպիլիէնիդտէն նէլէթ իթմիլ օլան պիր էմրի պատիւրէթ սիզիլիքտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր... Պագաթ, պու ճիւմէ իւլէ տաթի, մէգըիւր գուսուրունուզ լէքէսինի սիզին մահլ իլէ գալպիլնիդ իրահաթ իթտիրէպիլմէք իլին, բէք չօզ թարիդ ու թէտպիրլէրէ մայիթ պուլունմագտաւընըզ... Լաքին, օ տէյիլ էմմա, պու կիճէ Մ. տ'Արպիլի կէօրէմէնէ ճէքմիլիմ։

— Իսպր, մոնաէնէօր, չիւնքի պու սապահ քի վագաա իւղէրինէ բէք միւթէնտիր օլտուղունտան... նամիլգաճ տըր... — տէտի մարբիդ եափաճաճըզ պիր սէօյլէյիլ իլէ։

— Օ'ֆ, անդարմ... — տէյիլ ճէվապ վիրտի Բօտօյի մահզդուն ու էլէմնաք պիր հալ իւղիւ։ — Իլչարէ, զայրէթ ու ճէսարէթտէն տիւշմէմիլսինիդ... Ետիրիսինիդ իլին պիր միագսէտտէն, վէ տըրա ու էլէմինիդէ գարչըլըզ պիր աէֆիլիզամ վէ պիր յէլէնճէտէն մահրում պուլունմագտա օլտուղունտուղու, պիղգաթ քէնտինիդ սէօյլէմէքտէ իտինիդ... Իմոի, պանա եղճան ու տիլ ինանապիլիւրսինիդ քի, իլէրուաէ, նասըլ քի սէօյլէտիմ, մէգըիւր տէֆիլ-զամա բէք լաեըլըյուլա մալիք օլագիլէճէքսինիդ տիր... վէ, էվվէլ Ալլահ, օլ վագըթ, գալպ ու բուհունուղտա, օլ մէրթէպէ ալիմ պիր թաթըլ թէսէլլի տույլուսու հիսա իյլէմէկէ պաշլաւաճագսընըզ տըր քի, արթըզ զէվճէնիդէ գարչը հիսա իյլէմէքտէ օլտուղունուղ նէֆրէթ ու հիտտէթէ մէյտան պիլէ գարմաեաճագ տըր, վէ հաթթիւ, մէրգումու տաթի, աաթթիւ օլ քէնտի պէտպաթիթ էլլատընըզը աճըտըրընըզ կիպի ա։

ճըմալըլա պաշլաւաճագսընըզ տըր... Մէրգումէ ճանւարէնիդէ կէլնտիրտէ, մատամ քի արթըզ չիմոի քէյիֆ սիզիլիլինն սէպէպինի պիլէքտէյիմ, ճէսարէթ իտէրիմ տիմէքլիկէ քի, քէսպի չիֆա իտէպիլմէսի, պիլթիւն պիւթիւն իւմիտսիդ պիր չէյ տէյիլ տիր...։

— Աման մոնաէնէօր, սահհիճ մի սէօյլէքօլտունուզ, աճապա մէգըիւր իւմիտի նէրէտէն այմագ տասընըզ, — տէյիլ պաղըրտըր Գլէման, քէմալի թէշէքիւր իւղրէ էլլէրինի պիր պիրինէ գալուշտարագ։

— Պէնիմ պիր թապիպիմ վար տըր, վէ կերչի մէրգումու քիմնէ թանրմագտա տէյիլ տիր, լաքին զպէթլէ ուսթա վէ ալիմ պիր զաթ օլուպ, խալլի վագըթ Ամէրիգաւտա իմրարը էվգաթ իյլէմիլ օլտուղունտան, քէնտիսինտէն իլիթտիլիմէ նէգարէն, մահէլլի մէգպուրտա իքէն, մէգըիւր հէյպէթմալիլ իլլէթէ միւպթէլա պուլունան պիր գաշ նէֆեր էսիրլէրի, աաթթա հիքմէթ նէվիստէն օլարագ իլի իտէպիլմիլ տիր։

— Ահ, մոնաէնէօր, աճապա չօմուգճաղպըմտա քէսպի չիֆա իտէպիլիէճէք միր տիր...։

— Եօ'գ, էօյլէ թէլաւ իսթէմէզ. վէ օլ գատար տա իւմիտ իւղրէ օլմանըզ, իլլա սապըրըլ օլմալընըզ, չիւնքի, էվվէլ էմրաէն չօզ իւմֆի իտիպտէ, մաաղալլահ սօնուլտա իւմիտինիլին պօպա չըգաղըրը կէօրիւր իւնիլդ, տահա զիեաաէ ֆէնա օլուրսունուզ... ֆագաթ, եալընըզ չու էլըլէմ տիր քի, պիլթիւն պիլթիւնտէ գաթի իւմիտ օլ մամալընըզ...։

Գլէման տ'Արպիլ, Բօտօյի ու պիր ասըլգատէլիք նուրու ագմագտա օլան երկրինէ, թարիֆ գապուլ իթմէլ սուրէթտէ պիր թէշէքիւր տույլուսուլա պագմաեա պալաւ... էօյլէ քիւր քէնա քի... քէնտիսինի, քէմալի ինսանիյէնէթ, քէմալի լէթաֆէթ, վէ քէմալի քէմալէթ իւղրէ թէսէլլի իլլէմիլ տիր։ Պատէհու մէրգումէ, Մ. ճարը Բօպէր կիպի պիր աաթթա աճըրըզ կէնիլ վիրմէսի իւղէ։

րինն տիւշիւնտիւրեմէ, քէնտու քէնտույէ չեթմ ու սիթէմէ պաշլատը... վէ մէգըբը չիրքին հալ կէօզէրինէ, աշուր մերթէպէ հէյալթմաթիլ պիր սուրեթտէ կէօրիւնմէքտէ պուլունտու:

— Մօնսէնեէօր, հազգընըզտա նէ եօլտա իզհարը չիւբրանիյեթ իտէճէկիմի պիթմէեօրում, — տէտի մէրզումէ հէյճանը տիլ իւզրէ, — զիրա, սիզ պէնիմ էօմր ու նա մուսումու վարթայի հէլաքտէն խէլատէ հիմմէթ իյլէտիբտէն սօնրա, քէնտիմէ բազմէն օլտուզու հալտէ, չօնուզումուն չիֆարէզիր օլմասըն տայիր տախի պիր իւմիտ իյլէտիբիզ, չէօյլէ քի, պէնիմ իյնի պիր եէնի էօմր ու հատաթ մէյտանը քիւշատ իթ իլը օլտուզումուզտան, ինչապալհա, արթըզ պուռտան սօնրա, հէմ քէսպի թէսէլլի իտիպ, վէ հէմտէ նայիր մէսէրրէթ վէ դատր ու հայսիյեթ օլմադարմ տըր... էյ չիմտի, նէ տէրսինիլ մօնսէնեէօր, պու ազլամքի սիզէ եազտըզմ մէրթուպտա, էկէրչի իշպու իյլիբ իլէ պաշլամըլ օլտուզումուզ րուզի, երին իյլիբ իւզրէ պիթիրմէքիկի միւսատ իտէր իտէնիլ, թէշիրֆէ հիմմէթ իթ մէրսինիլ... տիմէքիլքտէ հազգըլ տէլէ մի իտիլիմ...:

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, մատամ, պարի հիլ տէլլի էսէ, օլ իյլիբ արֆաթը վիրտիլինիլ, վէ պէնիմտէ սէվէրէք վէ սէվինէրէ իճրա իյլէտիկիմ մէգըբը խուսուա... օքթմալի նէգալթէթ, մէսէրրէթ, վէ լէթաֆէթ վէ մէվու իտիլ» լուզէթէրինի տախի իլաթիսէ հիմմէթ իյլէմէլիսինիլ. — տէտի Բօտօյֆ անալազ դապարազ, չիւնքի սալօնտա պուլունտան սաաթ ծն պիր պուշուզու վուրմագտա իտիլ:

— Ատիէօ, մօնսէնեէօր, իճնա իտէրիմ, օլ Թամիլ օօ գաղընտաքի պիշարէլէր հազգընտա պանա անգարիպ մալիւմաթ վիրմէկէ հիմմէթ իթմէքիկի քէօշէյի խաթըրտան չըգարմանեանընըլ:

— Ետըն սապահատան մէրզուման պիշարէլէրի կէօրմէլիլիմ... չիւնքի, էսէֆ իտէրիմ քի, մէրզում լոթալէ չօնուզուն քիտէկի չարմըլ օլտուզումու պիրմէքտէ տէլլի

լտիմ... վէ չօգտա իհիթիմալ տիր քի, պիշարէլէր հատտէն զիեատէ սէֆիլ պիր հալտէ պուլունմագտէ տիրէր: Վէ սիզտէ քէնտի թարաֆընըզտան, տէօթմ կիւնտէն թէքրաւրէն կէլէճէկիմի ունուլմ մամալըսընըլ, իյլէ օլ վազըթ սիւդի տէ իշէ պաշլաթ տըրաճաղըմ տըր... Պադալթ, չիմտիտէն եալընըլ չու գատարընը խապէր վիրիթմ քի, զանըր գալիմէ նէգարէն, մուլազք սուրէթտէ, թէպտիլի հալ ու գընաֆէթ իյլէմէքիկինիլ իգթիզա իյլէմէքտէ տիր:

— Թէպտիլի հալ ու գընաֆէթ մի իթմէքիկիմ իգթիզա իտէճէք տիր, օհ, տահա պէա եա, լաքին, նէ եօլտա եարմալընըմ, մօնսէնեէօր:

— Անը տահա չիմտի սէօյլէեէմէմ... ինթ իխապընը քէնտինիլէ թէշըք իտէճէկիմ տիր:

Բօտօյֆ քէնտի խանսինէ տէնտիւկիւնտէ, մատամ տԱրիլի իլէ վուզուա կէլէն մէգըբը միւրեպէմէ իւզէրինէ, մէրզումէ իւզէրինտէ ումում սուրեթտէ օլտուզու հալտէ պիլիւբ պիր թէէտիր հուսուլինի կէօրիւլ օլմա սընտան տօլաքը, միւրապիր քիֆայէտէ մէմուս վէ մէսրուր օլմադտա իտիլ չիւնքի, քէնտի թէքիլֆինի մէրզումէ պիր քէրրէ մէվդը իճրայէ վազ իյլէմէքիկէ պաշլատըրընտա, դալպի վէ ֆիքրի, էնվայի ալիճէնապըզ վէ ֆալիլէթ տույլուլարըյալ մէշլուլ օլմադընտան, թապիաթ իյլէ գօճասը ալէյհիտէ հիսա իյլէմէքտէ օլտուզու նէֆրէթ ու պիրուտէթի ունուլմ մաեա, վէ եալսօտ ծնա էհէմիլիէթ վիրմէքիկէ պաշլաեաճաղ, վէ պինտէն ալէյալ, — — — — — տույլուլարընտան արի օլարաթ, էնվայի էարաւա մէնսուպ, վէ ֆիքր ու թէսալվուրարընը թահրիբ իտիճի վէ պալիլը սէֆա վէ մէմուսինիյեթ իյլէեիթի հատտէլէր գուհուրա կէլէճէքիլինտէն, եէնիտէն պիր աչգ ու սէվտա թէհիլիքէինէ տիօշլմէքիլքտէ տալի գուրթուլմուշ օլաճաղ իտիլ:

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՖԱՍԼ

ՍԷՖԻԼԼԻՔ

Իճճիմալ տիրքի, իշպու հիւնայեմիդի օգուեան զան-
լար, Խամբը սօգաղընտարի խանէտէ, Մօրէլ իսմիտէ պիր
էլմաս չարխա թուժթուճուճու սէֆիլ ֆամիլեաք պուլուն-
տուղունու ունութմանըլլար տըր . իմաի չիտի տախի, մէզ-
քիւր ֆամիլեանըն իդամէթ իմմէքտէ օլտուղու հիւպնէն-
կիզ մահէլի նագլ ու պէեան խտէլիմ:

Սապահըն սաաթ պէշի իսի: Տիշարտա տէրին պիր սուս-
լուգ հիւքմ էլլէմէքտէ օլտուղու կիպի, կիճէնին սիֆիր
գարանըլը տախի հիւքմ իմմէքտէ, վէ հապտա պէզա-
յէթ տէրէնէտէ սուղ օլմաղին սուլար տանմագտա, վէ գար-
լար եաղմագտա իսի . . Մէզքիւր գարանըլը թավան իչի,
անճագ տէօրլթ քէօյէ ուֆաճըզ պիր թահճա բարչասք իւ-
ղէրինտէ, իրի գըլմա օտուճ բարչասքլլա թուլթուրուլ-
մուշ օլան պիր գանտիլին սարը վէ սօլլուն ըլըղըլլա ճիւ-
զիճէ թէշիլիր գըլընմագտա իսի: Մահէլլի մէզպուր, գա-
լման զայեթլէ տար վէ ալշազ օլտուգտան պաշազ, թա-
վանք իսէ, հէր թարաֆտան բէք էյրի օլարագ կիտիպ թէ-
բէտէ պիրլէշիլը պուլունտուլու ճիհէթլէ, սօղլու օլարագ
եարըլմըշ օլտուղունտա պուլունճագ օլան մահէլլին, սայ-
քի իւտէ իքի բանք զայպ օլմուշ իսի: Թավանը հէր թա-
րաֆընտա պուլունան արալըզլարտան, եէշիլճէ եէշիլճէ
քիւրէմիտլէրին արգալարը կէօրինմէքտէ իտիլէր: Եան տի-
վարարըն հանի պէլմէլէրին պատանա իտիլիլ օլան սու-
վալարը, վագըլմլար միւրուրիլլէ գարարմըշ, չաթլամըշ վէ
եարըլմըշ պիր հայտէ պուլունմագտէ օլտուղլարնտան,
մէզքիւր տիվարլարըն իլըրինտէ պուլունան վէ չիւրիւմիւշ
օլան օտուլլար կէօրինմէքտէ իտիլէր: Մահէլլի մէզպու-
րուն պիր քէօյէսինտէն, մէլտիլլէն պաշընա ալըլմագտա,

վէ բէք իմթիզանըլ վէ եարըզ չաթլագ պիր հայտէ պու-
լունմագտա իսի: Տէօյէմէսի իսէ օլ մէրմէպէ պէրպաա վէ
գօգմուշ պիր հայտէ պուլունմագտա իսի քի, սարը բէն-
կի պիւն կէօրինմէքտէ վէ անլարլըմագտա օլմաարգտան
պաշգա, բիսիլրտէն գալմագտա վէ եարըլմագտա օլտու-
ղու կիպի, էօթէտէ պէրուտէ տախի, չիւրիւմիւշ օթ տէ-
մէթլէր վէ չէօրլէր, վէ պինապէրին էլէ ալընմագ չուլ
վէ բալալլար բարչալար, վէ օրատա իւրեան իմմէքտէ օ-
լան մէրգուման ֆագըրլար, էօլիւրլէրինտէ էթէ երիզիւ
կէօրմէտիլլէրինտէն, թավալիլլէ կիտիպ քէմիքթիլէր-
տէն վէ գըրընթըլարտան, իւզըրլէրինտէ գալմըշ պու-
լունան սինիլլէր վէ էթլէրի քէմիլմէք նիլիէթիլլէ, սա-
թըն ալըշ օլտուղլարը իրի իրի քէմիլլէր պուլունմագտա
իտիլէր . . . (')

(') Ելլէ ֆուգարա էհալիս չօգ պուլունան մահէլլէրտէ, էօլիւ
տօղմուշ օլան ինք, վէ խաթալըզտան էօլիւր հայլմանաթ էթլէրի վէ
զայլիլիւմ սաթմագտա օլան տիւքքեանլար պուլունմագտա տըր ('):

(') Գալէտաթի մալլմաթը, ալընտան թէրնէմէ խտէրք պիւ-
տիլլիլիլզ տիր, Պիւքտէ իսմիլթէշ շուճու պէեան խտէրք քի, տիւն-
եանը պիրինն բալլիլթաթը օլտուգ, վէ հիւսաղըզ զէնիլիլլէր վէ
պիւնթէնտէ զէնիլիլլէր պուլունմագտա օլան ֆարիտաթ, վէ քէզալիք
լօտարտա վէ էմալլէրինտէ, Ֆիլվազը, պու կիւն վէ պու սաա-
թա գատար, իշպու նագլլըն իթտիլիլիլ Մօրէլ ֆամիլեաք կիպի
պիւնթէն ֆամիլեաք պուլունմագտա տըր, վէ պու բալլիլթաթլար-
տա տա, էտար ֆուգարաթէրթիլլէր օլան իրթիթիեանըլգ հիւքմ ի-
լէմէքտէ տիր:

Պու ճիւլէ իլէ տախի, վագաա չուտա բէք սահէն տիր քի, ինթէ
պէօյէ էօթէն Սիւ կիպի, ֆուգարաթը անընըն միւլիլթիլլէր գա-
լէմէրի սպէսինտէ, կիւնտէն կիւն մէզքիւր սէֆալէթլէրին Եանիւ
ալընմաընա չալըլըմագտա տըր:

Շուճու տախի պիւ միւնտալէ իշար խտէրք քի, էլլէ աշիմ վէ
սահպ չէօրիլի վէ գուտրիլ միւլէթլէր պիւն, քէտի սէֆիլլիլլէ-
րին վէ գուտրիլարըն գալէմէ ալարագ, ալա անըզ սպմաթաթ-
տա ճիւլանա օգուլթուրտուղլար հայտէ, պիլտէ իսէ, հալէապիք

Պու մէրթեպէ առամա հէյպէթ վիրիճի օյան բիպիւր, տայիմա, եա պիր տիգզաթսրըլըզ վէ միսկինիկէ, վէ եա խօտ նամուսլու պիր ֆամիլեաննն օլ սէֆայէթինէ տէլալէթ իթմէքտէ տիր: չինքի, մաազալահ, սէֆայէթ տէնիլէն չէյ ինսանն աղընը ֆիքրինի վէ տուլլուսուսու օլ մէրթեպէ բէրչան գըլար, վէ օլ մէրթեպէտէ մէյնուսիլէթէ տիւլիւրիւր քի, նէ եաբամաղըրը շարըրը, զյարէթ տէն ճէ-տարէթ տէն տիւլէր, վէ տուլլուսուսու պիւթիմա պիւթիմա զայպ տէր, վէ քէնտի ինթիեաճաթընը ունուտուպ վազ կէչէր, վէ նիհայէթ ատէթա հայպան տէրէճէսինէ ինէրէք, մէգըիւր մուրտարըզ իլինտէ պիւա վազիֆէ մէթրուք գալըր:

Մօրէլ ֆամիլեաննն պուլունտուղու թափան իշի, կիւն տիւղէրի թափանն Եօգու շարի օյան եւրպիւստէն ալըրը օյան տարաճըգան վէ ուղունճա պիր պաճանտան ըշըզ ալ-մագտա օլուպ, վէ մէգըիւր պաճանն իսէ, ճամը պիր գարաղը պուլունմագտա, վէ պիր ինճէ զինճիւր իլէ ալը-լըզ գարանմագտա իտի: Պիղիմ իշպու. նագչընը իթտիլի-միզ վագըրտա, պիր չօզ գարար, հէր թարաֆտա պու-լունան տէլիքէրտէն վէ ալալըգարտա, մահէլի մէզ-պուրտէն իշէրի կիրիպ տօյմագտա իտիլէր: Զիրքինի կէչ-տիկիմիզ պիր ուֆագ գանտիլ, Մօրէլին օտարաննն պու-լունմագտա վագ իտիլմիշ օյան տէսթկեահէր իւզէրինտէ օլու-լունմագտա օլտուղունտան, եալընըզ Եօգարընա տօղրու սօլիւնճա պիր ըշըզ վիրմէքտէ օլուպ, վէ քէնարըլարա կիթ-տիքճէ իսէ ազարմագտա օլտուղունտան, մէգըիւր Էյրիթա-վանն գարանըլը օրթարընտա, պէեաղըն պէեաղճա ին-սան գարարթըլարա կէօրիւնմէքտէ իտիլէր:

Մէչէ աղաճընտան բէք գապա սուրէթտէ եարըրըն օ-լան Մօրէլին տէօրթ քէօչէ տէսթկեահէնըն իւսթիւ, էրի-

Թաղըմ ատէմէր, միլէթճէ գուսուրարըմըն գալէճ սընսըղընը կէօրիւնէրինտէ, պազա միլէթէթ օգուրար տէյն, տեղը սաչ-մագտա տըրըք:

միշ վէ էրիմէմիշ իշ եաղըրը լէքէլէրիլէ միւլէմա պու-լունտուղու հալտէ, մէգըիւր բիպիլին իւզէրինտէ իսէ, պիր ալուճ չայեանը լէհայեիւր սուրէթտէ բարըպ վէ իրի իրի էլմասլար վէ եագութըր, գարմագարըշ օլարագ ելըրըզ կիպի բարընըզ պիւսէնտաղ օլմագտա իտիլէր:

Մօրէլ Էյլէ թարը սօգաղընտարի խանէ խալըքնն զանն իլլէմէքտէ օլտուղու, վէ պիլըզաթ քէնտինիտէ սէօյ-լէմէքտէ պուլունտուղու կիպի... պիր Եւլէթ թաղար չար-խա թուլունտու օլմանըզ, իլա ասը Էւլէթ Էյլէ թաղ-լար չարխա թուլունտու իտի: Վէ պէրէքէթ վիրսին մէգ-ըիւր կիւնահաղը պիր եալանա քի, խըրաղըլարտա Էյլէ զանն իթտիլէրինտէն, վէ ալըրըզ գալըրըմանը տիւլունմէթը-լէրինտէն, մէրզօլմտա, իթմինանը գապա իւզըն պուլու-նարագ, պիւր գօրգու, մէգըիւր թաղարը օտարնտա սագ-լանապիլմէքտէ իտի:

Օլ գատար կիրանպահա թաղարըն, Մօրէլ կիպի ֆա-գըր պիր ատէմէ, իլլէնիլմէք իւզըն Էնիլիէթ իտիլպտէ վիրիլմէքտէ օլմասընն, մէրգուսու, հատաէն զիւտէ նա-մուսլու պիր ատէմ օլմասընա, պիր տէլիլ գալի սանըլա-ճաղընտա, ալա իւզէրէ Եօգ տուր...

Մէրզուլմ, իւր եաղըր պիր իսէմէն իւզէրինտէ օլու-լարագ, գըլըն օլ ուղուն կիճէսինտէ չարչա չարչա Եօ-րուլտուգտան պազա, կէրէք սօլուգտան վէ կէրէք ուլգու-սուլուգտան տալի, արթըզ տանանճագ հալի գալմաե-րագ թագաթ ու տըրմանը քէսիլտիկինտէն, Եօրկուս գօլ-լարընը տէսթկեահէր իւզէրինէ տանաթմըշ, վէ աղըրըշ-միշ օյան պաղընը տալի, օլըրը իւզէրինէ պըրագը վիր-միշ իտի: Վէ աննընը, օլ Էլլէլէ չէվիրմէքտէ օլտուղու պիր ուֆագ չարիս իլէ տէճուլմէքտէ օյան, վէ տէսթկեահէր իւ-զէրինտէ տիւզ եաթմագտա պուլունան Էնիլ պիր ճիւլ թա-ղը իւզէրինէ տանաթմըշ իտի: Վէ մէրգուսու եաննտա զայէթէ ինճէ չէլիւտէն պիր Էյլէ, վէ պիր գաչ թանէ տա-լի սալիր Էնիլէլէր, տարմատաղըն պիր հալտէ պուլուն-

մադադար խտրելի: Մօրեկին թե՛քսի տալ օլմադին, անձագ-
պաշը էթրաֆընտա գըրլամըն սալար պուլունմադադա ի-
տի. վէ արգաւանտա իսէ կէօմէկի պուլունմադադը հալտէ,
եանի չըպաղ թէնի իւզըրինտէն ֆանէլատան մաամուլ էս-
կի պիր չաքէթօ կկլինմիլ օլտուղու կիպի, պիրտէ պէզտէն
բանթալան կկլինմիլ իտի. վէ մօրաթմիլ օլան սեհադլարնի-
տա բարչաւ բարչաւ օլմուշ պիր թէրլիք պուլունմադադ թագ-
տիրտէ, թուղա տէօշմէնին իւզըրինէ պասմադադա իտի...
վէ մէքըրիւր թալան իլինտէ օլ մէրթէպէ չէտիտ վէ թէս-
կին պիր սօուգ հիւրմ իթմէքտէ իտի քի, մէրգում, եօրու-
լուպ թադաթը քէսիլէրէք, պիր նէվի ուեուշուգլուգ իշի-
նէ տուշմիլ պուլունմադադ հալտէ պիլէ, թէքմիլ վիճուտի
տիթըմէքտէ իտի...

Մէրգումուն դանտիլի ֆիթիլինին եանա եանա քէս-
միւր քէսիլիպ ուզամաւորնտան իսէ, մէքըրիւ հալտէ, խալլի
վազըթման պէրու ուեուեա դալմը շօմսը անլալըմադ-
աւ, վէ եալընը քէնտիսինին սըզը սըզը նէֆէս ալմադտա
պուլունմադ իշիտիլէքտէ իտի, չիւնքի, մէքըրիւ թալան
իլինտէ, քէնտիլինտէն պաշապ պուլունմադադ օլան եէտի
նէֆէր քէսան... ուեումադադա տէլիլ իտիլէր...

Իվլէթ, մահէլի մէզպուրտա, Մօրեկուն պաշապ եէտի
ճան տաշա եաշամադադա իտիլէր...

Պուսլարտան պէշ նէֆէրի մէրգումուն չօճուգլարը օ-
լուպ, վէ անլէրն իսէ էն քիւչիկիւ տէօրթ, վէ էն պիւ-
լիւկիւ տալիս անձագ են էթի չաղլարնտա իտիլէր...

Վէ պիրիտէ մէրգուման չօճուգլարն վալիտէլէր օ-
լուպ, վէ մէրգումէտէ նամիղաճ պիր հալտէ պուլունմադ-
ադ իտի...

Վէ պուշլարտանտա գաթինաղար, սէքսէն չաղլարն-
տա պուտալա պիր գաւորն պուլունմադադ իտի... վէ
մէրգումա իլիթիւրտէ գաւորն տա, չօճուգլարն վալիտէլէ-
րինին վալիտէսի իտի...

Սօուղուն չիտտէթի օլ տէրէճէտէ պուլունմադադ իտի

քի, էջլէ պիր քիւչիւճէք մահէլին հալաւորն, օլ սէքիդ նէ-
ֆէր պիր պիր եաննա սըքըմը շօմն քէսանն նէֆէսիւ-
րի վէ թալիլի սըճագլըզարը պիլէ, աղաճըք ըսրթմադ-
լըդա քեաֆի օլամամադադա իտի, չիւնքի, պուշլարն էն
քիւչիւկիւնտէն, էն պիւլիւքլէրի օլան նինէլէրննէ վարն-
ճաեա գատար, զալիթ, դէպուն, վէ էլիլէրի էրիեէրէք իյ-
նէ իւլիք քէսիլմիլ օլտուգլարնտան, վէ տիլէրնի պիր
պիրննէ վուրարադ տիթըմէքտէ պուլունմադադադն...
պիլմիլքտէն պիրնին սէջլէտիկի կիպի, վիճուտէրնտէ
րէք աղ սըճագլըգ հասը օլապիլմէքտէ իտի:

Եօրկունըւգլտան վէ թադաթը քէսիլտիլինտէն նաչի իւ-
զէրինէ պիր արալըգ պիր ուեուշուգլուգ կէլէրէք տէվրիլէ
գալմը շօմն Մօրեկուն պաշապ, քիմնէ ուեումադադա տէ-
լիլ իտի... չիւնքի, պիր թարաֆտան սօուգ, վէ պիր թա-
րաֆտան տալիս խասթարըգ րէնէլինտէ պուլունմադադա-
րնտան, կէօղլէրին պիլէ գարաեամամադադա իտիլէր...
Էվլէթ, քեաֆիքսի տալիլ կէօղլէրնի ալըգ օլաարգ տուր-
մադադ իտիլէր... Չօգ աւտէլէր պու հալտէն պիլապէր
պուլունմադադա տըրլար, չէջլէ քի, օ եօրտա պիլաքէլէրն,
պարի տէրն պիր ուլգու չէքմէքլիք նիլմէթիլտէն պիլէ
չօգ տէֆա մահում գալարըզարը ճիհէթլէ, ուլգու սայէ-
սինտէ քէսպ իտիլէճէք օլան սըհէթմտէն, վէ եէնիտէն եէնի
քէսպի գուվլէթ իլլէմէքլիքտէն, վէ քէզալիք տէրտ ու մահ-
նէթի ունութմաղլըգ քէրէմնտէն տալիլ մահում օ գալ-
մադադ օլմալարնը պիլմէմէքտէ տիլլէր. ուլգու տէնիլէն
նիլմէթիլիլտա իսէ, ինսան, ուլգու սայէսինտէ, եէնի պիր
հալ քէսպ իթտիրմէքտէ օլտուղունտան, իւզէրնտէ պիր
տինճիք, պիր լաշաթլըգ, վէ պիր գուվլէթ ու գուտրէթ
հիտ իլլէմէքտէ տիր. վէ ուեուեուպ պու նիլմէթլէրէ նալիլ
օլապիլմէքլիք իլին իսէ, անլըդտան, սօուգտան, վէ ֆիքրի
աղապիլնտան աղապէ պուլունմադլըգ լալիլ իտիլէր:

Մէրգում էհի սանթըն տիւշար պուլունմադադ մէզ-
քիւր հէյալթամիլ հալ իլէ, մէքըրիւ լիւրան պաշա թաշ-

լարըն քենտիսնե ինանըլպ վիրիմիչ օյմարնը կեօրիպտե պիր քերբե թաթպիգ խոնե սաամըն, օլ մերթեպե զըտտիյեթ ի իղէրինե, տիւչարը իսթիղըպպ օլարազ, պիր թաւաֆտան մաղմուճ ու մահզըւն, վե տիկէր թարաֆտան տախի հայրան ու մէմունտ օյմաղըրտա աալա չուհէ ճալիղ տէյիլ տիր։ Մօրէլ կիպի ֆազըր պիր առէմ, քենտի չօճուգլարընըն, զեվճէսինին վե դանըն վալիտէսինին, օլ երիւբէրէր տաանմաղ տէրեճէտե պուլունան սեֆիլ ու բէրիան հալըրենի, շեօյլե քի, աճըլգ աֆէթինտէն թա տիվա՝ նեխիլե վարընճաեա դատար, պիւշարէրէր գալլարմըլ պուլունտուղունու, հէր սաաթ կեօլլէրի էծնիւնտե կեօրմէքտե օլտուղու, վե ճիկէրի բարե բարե օյմագտե օլտուգտան պաչգա, մեքիկէր քենտիսի տախի, այնի սեֆալէթի չեքմէքտե պուլունտուղու թագաիրտե պիլե, էկէր մեգքիւր թաչարտան եալընըլ պիր թանէսինի սաթըլտա սարֆի իտէճէր օլաա, մեվթըրինե երիւրիմէքտե օլան աճըլգտան, վե հէր նէվի մահրումիյեթ տէն, վե էնվալի ֆենալըգլարտան, կերէր չօճուգլարընը վե կերէր զեվճէսինի, վե դանըն վալիտէսինի, վելճաաըլ թէքմիլ ֆամիլեայրնը վե քենտիսինի, սահիլի սէլաւմէթէ չըգարաբազ բահաթ խոնե պիլիբ բէն, եինե, էօյլե պիր շէյի իրթիքիւպ իթմէք խոթէմտիկիւնտէն, մեղըրի թաչարը քեմալի տիգգաթ իւզրէ սաղլաեըլ սահիպնե թէպլիմ իյլեմէքիլէ իգտամ իյլեմէքտե իտի։ Մերգումուն պուլ հալի, մեկերչի մահզա քենտի վաղիֆէսինի թանըմաղըլտան նեչէթ իթմէքտե տէյիլ մի տիր... վե սաաթէճ քենտի վաղիֆէսինի, եանի նամուպուլուգ վե էնիլ բըլըլգ պորճունու թանըրըլ իֆիա իյլեմէքիլբ իտաաաալընտա պուլունարազ, քիւլլի սեֆալէթի չեքմէքտե տէյիլ մի իտի։ վե կերչի մերգումուն պուլ վաղիֆէսի սաաթ պիր շէյի իտի։ լաբն, էն պիւլիւբ ֆագիլէթ, վե էն պիւլիւբ կիւզէլլեքտե, մեկերչի անը իծրա իյլեմէքիլբ տէ տէյիլ մի իտի։ Զիրա, պիր վաղիֆէսի պիլմէքիլբ գօլայ աըր, հալ պուլ քի աաըլ մաարիֆէթ, չերէֆ, վե իթիթ-

խար տա, անը իծրա իտէպիլմէքիլքտե տիր։ վե Մօրէլ քենտի սընըֆը իչինտե պիր թանէճիք տէյիլ իտի, իլաա, քենտի կիպի սանաթըքարարտան բէք չօգլարը իլին, պիր իպրէթ վե պիր նիւմունե մաղամնիտա պուլունմաղտա իտի, գիրա, բէք չօգ սանաթըքարար տախի, մեկերչի մերգում կիպի բէնէյի սեֆալէթտե էսիր պուլունմաղտե, վե քենտի տօլլուլուգլարընտան նաչի, ալունըլարը իչինտե պուլունան խաղինէլէրէ գերբէճե թօգումնաղըլըն, հէմիչէ, հէմ միւպթէլա պուլունտուղըլարը սեֆալէթի չեքմէքտե, վե հէմտե կեօլլէրի էծնիւնտե բարլամաղտա պուլունան զենկինէրին տարաթ ու իհթիլամարտա գարչը... հիւ պիր քին ու զարազ, վե հասէտ ու առաւլէթ իպրազ իթմէքիլքն, քեմալի սիւքիւնէթի հալ, զայրէթ, վե թէսիլմիյեթ իւզրէ չալըլպ թէլէֆի վիճուտ իյլեմէքտե տէկիլ մի տիրէր։ վելճաաըլ, թէքմիլ ճեմիյեթի պէշէրիյեէէի եուտուպ մահզ իտէպիլէն մերգուման իչիթ թագըմարը տերեալարընըն, էօյլե պիր շէյի գալըրմանըլտա, անճազ քենտի հալլէրինե դանաթմ կէթիլքէր չալըլմարընը իլին, պիր գուվլէթ ու գուտրէթէճ տիւչար օլտուգլարը իհթիլաղըրտաննէչէթ իթմէքտե տիր տէյի տիւչիւնմէքտէն իսէ, մահզա քենտի Էւլէբ հէպէ տուլլուլարընտան նեչէթ իթմէքտե տիր տէյի տիւչիւնիւպ մուհաբէմէ իթմէքիլբ, վե էօյլե իթմաա իյլեմէքիլբ, տահա գիւտտե նեճապէթի մուվաֆիդ, վե տահա գիւտտե թէպիլիյեթ պալալ աաաա օլունամաղ մը, վե էօյլե տիւչիւնիւպ վե էօյլե մուհաբէմէ իտիլտիկի թագաիրտե տախի, մեկերչի, օլ մերթեպե սեֆալէթ չեքմէքտե օլուպ, վե օլ մերթեպե տէ զայրէթ ու ճէսարէթ վե թէպիլմիյեթ իւզրէ չալըլմաղտա պուլունան մերգուման պէտպալիթ իչիթ թագըմարընը հազգլարընտա, էղճան ու տիլ հիւանի թէվէճէն իպրազ իտիլքէր, պիրազ տահա գիւտտե ազլ ու ինաաֆ վե ինանիյեթ իւզրէ տիւչիւնիւպէսի, վե ճիւզիճէտե սէտտէթի հալ իւզրէ եաչամարընըն էապպընըն հուսուլինէ չալըլմարընըն էլըլէմ օլմալ մը, վե վաճիպէյի զիմ-

մէթէ վէ վազիֆէյի վիճառան տահա գիւնատէ մութապըգ սահըմնդ մը :

Շիմտի թէքրաբէն , օլհէյպէթամիլդ , ֆազաթ , հայֆաբէ քե քեամիլէն պիր սահհիշիբ օլմագտէ օլան մէգբիւր Մօրէլ ֆաթիլեանսընն տէֆալէթիկն , պիր նիւմունէ օլմագ իւզրէ , պիթթաաֆսիլ նազը ու պահանէ միւպաշէրէթ իտէլիմ :

Մօրէլ իլէ օլ տիլանէ դաւըն վախիտէսնին իսթիմայ իյլէմէքտէ օլտուղու պիր ինճէ տէօշթ իլէ պիրտէ բարչա բարչա եօրղանտան պաշգա հիշ պիր չէյէ մալիբ պուլուն . մագտա տէյի իտի վէ մէրգումէտէ , քէնտի պուտալալըը էսէրինտէն օլտուղու հալտէ , ետպանիճէ պիր խօտպինիք իպրազ իյլէմէքտէ օլտուղունտան , քէնտի եանընա քիմնէեի գապուլ իթմէքտէ տէյի իտի : Գըմ մէվսիսի պաշլաալը . տա , մէրգումէնին հալի տահա գիւնատէ քէսպի շիտէթ իթմիլ , վէ չօճուգլարտան էն գիւնատէ քիւշիբ պուլունա . նը , պիր կիճէ եանընա վիրմէթ իսթէտիքթէրինտէ , առէթա պիշարէեի պօղմագլըզա գապըլմիշ իտի . . . մէրգումէ պիր դըլլ օլուպ , հէնուգ տէօրթ եաշընտա օլտուղու հալտէ , իսպիլ վազըթմտան պէրու վէրէմ իլլէթիկն միւպթէլա պուլունտուղունտան , վէ քէնտի դըլլգալաալալըլըլա պիր օթ չիլթէ իւզէրինտէ եաթմագտա պուլունտուղունտան , հատ տէն գիւնատէ իւշի մէքտէ իտի . . . Շիմտի պուշլարըն եաթմալարը թարղընը տափի պէեանի իտհէկիսիլտէն . սայիր նիլէ ֆուգալարըն տափի , նէ եօլտա եաթմագտա օլտուղուլը , վէ քէնտի կիճէլէրինի նէ սուրէթտէ կէշիւթէքտէ պուլունտուղուլարը անլալըլաալըլար . . . Պու եօլտա ֆուգալարըն պէյթիւթէթլէրինէ նիւպլէթլէ , հայվանլար , գէմանը ւաթիգտէ , տիւնեանըն , էն գիւնատէ իգպալ ու սէա տէթ իւզրէ իմրարը էվգաթ իթմիլ օլան օլ Սիպարի չէհրի . նին էհալիսիստէն սանըլալար սէղա սըր , յիւշիլ , հիշ տէյիլ իտէ , հայվանլարըն ալթլարընա տէօշէիլէն օթլար , տալիմա տէկիշիլթէքտէ տըլլէր :

Մէգբիւր թաւմանըն , դիբրինի կէտիկիսիլ պիր դան տիլին տունուգ ԸՂԴԴԼա թէնպիր գըլընմագտա օլան պուհադլարընտա , շու աթիտէքի նազը իտէհէկիսիլ մէնգարէ կէօղէ վուրմագտա իտի : Անա տիվար , եան տիվարարտան աղ նէմալա պուլունմագտ հիհէթլէ , մէրգումէ տիվանէ գօճա գարընըն տէօշէիլի , պօեունա մէգբիւր տիվալըն էօնիւնտէ թուղա տէօշէմէ իւզէրինտէ պուլունմագտէ օլուպ , վէ պաշընա իտէ , մէրգումէ հիշ պիր չէյ վազ իթմէքիկի գապուլ իյլէմէքտէ պուլունտուղու կիպի , պէեալ սաշլարը տափի գրսաճա քէօրմիլ օլտուղունտան , ալաա հըլ անըր վէ գաֆասընըն չէքիլ մէյտանէ չըգմագտա իտի , մէրգումէնին գալըն դալըն վէ աղարմիշ գաշլարը ալթինտա պուլունտան չուգուր չուգուր կէօղլէրի , վահիճէ պիր պաղըլ իւզրէ բարըլ բարըլ բարըլմագտա իտիլէր . վէ եանալարը իւզրէ իշրի կիթմիշ օլուպ , մօսմօր քէսիլմիշ , վէ պիւթիւն պիւթիւն պիւրիւշիլիշ օլտուղլարը հալտէ , ա . տէթա գաթմէր գաթմէր օլարագ թա չէնէսի քէմիքթէրինէ գաաար սաղգմագտա իտիլէր : Մէրգումէ պիր եան իւզէրինէ եաթարագ , վէ թօրթօք օլարագ պիւղիւլիլիշ օլտուղունտան , սայիլ չէնէսի տիղլէրինէ թօղունմագտա իտի . վէ թէթիլ իւզէրինի գարաեամամագտա օլան ուֆաճըլ պիր եիւն եօրղանա պիւրիւնիւպ թօրթաարագ տիթթէմէքտէ պուլունտուղունտան , պիր տէրի պիր քէմիբ գալմիշ օլան տիղլէրի իլէ , կիլնիմիշ օլտուղու բարչա բարչա պիր ֆիւթմանը էթէքլէրի տիլարտա գալարագ կէօրիւնմէքտէ իտիլէր . . . Մէրգումէնին մէգբիւր տէօշէիլի , ֆէնա մէրթէպէտէ գօգմագտա իտի . . .

Վէ պուլունա եաթաղընտան ճիւղիճէ էթէթտէ տափի , քէզալիբ տիվարըն էօնիւնտէ օլտուղու հալտէ , պէշ նէֆէր չօճուգլարըն եաթմագտա օլտուղլարը պիր օթ չիլթէ պուլունմագտա իտի :

Շիմտիտէ անըն նազըլըն իտէլիմ :

Պունլար նէ եօրկան վէ նէաէ չարչէպէ մալիբ պուլունա

մատուցարար ճիշդեթէ, մեզքիւր օթ չիլթէնին հէր պաշնըն, էնինէ աչարագ, մերգուման չոնուգլարը, մեզքիւր օթուն, վէ եախստ տաճա տօցրուտու մեզքիւր նէճար վէ չիւրիւ-միւր գօգմուչ կիւպրէնին իյնէ սօգու սօգու վիրտիքէրին-տէն, չիլթէնին պէզի ունլարը, հէմ չարչէպ վէ հէմտէ եօր-ղան եէրինի թուծմագտա իտիլէր :

Գրգ չոնուգլարտան իքիսի ուփագ օլուպ, վէ պունլար-տանտա պիրիսի իսէ բէք թէճիսիլ պուլունտուղու հալտէ, չիլթէնին պիր թարափընտա, վէ իւչ նէֆէր էրբէք չոնուգ-լար տախի տիկէր թարափընտա, էկէրլի արգալարընտա պուլունան բաչալրա բաչալարընա պիր էլպիսէ իսմի վի-րիլմէրլէք ճայիլ օլապիլիք տէ, էլպիսէլէրլէք եաթմըչ օլ-տուգլարը թաղաթիւտէ, տիր տիր տիրմէնքախ իտիլէր : Մէրգուման չոնուգլարըն սըգ, սարը, սունուգ, գարմա-գարըչ, վէ տէքիլի տէքիլի վիրմըչ օլան սաչարը, օլ սօլ-կուն, վէ զէպուն, վէ աղապ չէքմէքտէ օլան էրւլլէրինին նըա-փընը գարաթմագտա իտիլէր, վէ վալիտէլէրի տէ, հիւ տէ-յիլ իսէ սօուղա տայիմա ճիւղիճէ ֆայիտէսի վար տըր տէ-յի, մէրգումանըն սաչարընը թէսմէեէրէն, էօյլէճէ ուղա-սըրնըն նիյեթիլլէ պրլաթմագտա իտի : Էրբէք չոնուգլար-տան պիրիսի սօուղուն չիտտէթինտէն տէմիր թէսիլմիչ օլան բարմագլարըլա, թէնտիտիսին միւմքին մէրթէպէ կիլիճէ վէ եախստ զիեատէճէ մուհաֆաղա իտէպիլսին իյնէ, չիլթէ-նին պէզինի, չէնէսինէ գատար չէքմէքտէ օլտուղու հալ-տէ, տիկէր պիրիսի իսէ, էլէրի, սօուգտան օրգլտուլունտան տիչարը տախի չըգարմամարըղանա, մեզքիւր պէզին ու-ճունու, պիր պիրիսէ վուրմագտա օլան տիչլէրիլլէ չէքմէք-տէ իտի . վէ տիկէր իւչիւնճիւ չոնուգ տախի, թէնտի իքի գարնտաչարընըն արալարընա սըգըչարագ, աղանճըք ըսըն-մագլըլա չարլմագտա իտի :

Մէրգուման գըղարտան իքիսիսի . . . վէրմտէն էրի-յիպ էրբիլմիչ օլտուղունտան, զաթէն մօրարըպ պիր էօլիւ-րէնիլ թէսպ իթմիչ ուփանճըք էրւլլէրինի, տէրմանսըլ պիր

հալ իւլրէ, հէնուգ պէչ չաղարընտա պուլունան հէմի-րէսինին պուգ թէսիլմիչ օլան սինէսին տաեաթմագտա . . . վէ հէմիլէրէսի տախի, իէհիլ եէրտէ մէրգումէնի, իլլթի-րապը տէրունլէ գարըլըք պիր շայրէթ իւլրէ . . . գունաղ-լանճըք ըսընման չարլմագտա իտի :

Սայիր օթման պիր չիլթէ տախի, տիկէր պիր պունաղ-տա, վէ չոնուգլարըն չիլթէլէրի գարըլընտա պուլունագ-տա օլուպ, Մօրէլին խաթմա զէվէսի, խայրի վաղըրտան պէրու պիր նէվի սըթմանա թուծուլարագ, վէ էնվայի աղըլար վէ սըգըլար չէքմէքտէ պուլունարագ, էրիլպ հի-լալէ տէճմիւչ օլտուղու հալտէ, մեզքիւր չիլթէնին իւղէ-րինտէ եաթմագտա, վէ ինլէնէքտէ իտի : Մէրգումէնին իս-մի Մատլէն օլուպ, վէ օթուգ ալլըր չաղարընտա իտի : Մէր-գումէնին անընա սըգը սըգը էսիլ վէ մաի բամուգ պիր մահրամա ոսըրըլը օլտուղունտան, օլ զայիֆ վէ թէսիլէրի մէյտանէ չըգմիւչ օլան էրւլլէրինին սօլկունուղու, տաճա զիեատէ կէօգէ վուրուր պիր հալտէ պուլունագտէ իտի : Չուգուր չուգուր օլմուչ վէ աթէչի սէճմիւչ պուլունան կէօգ-լէրի էթըափընտա պիր նէվի սիեաչլըք բէյտա օլմուչ իտի, վէ մօրարմըչ օլան տօտագլարտա եարըլըչ իտիլէր : Մէր-գումէնին լէհէնէսինա սաարը էլէճմու սէչագգաթ իլէ հայիմ պիր թապիլաթ ալէամէթի օլան պիր հալթիտէն վէ պիր տուր-կունուգտան, պիւչարէնին, տէրտ ու միհնէթէ գարըլ գօ-հուպտա տաեաթմանաարագ, սէսիլգճէ էդիլպ խարապ օլանլարտան, վէ էրիլպ անճագ աղլանալարտան պու-լունտուղու անլարլմագտա իտի : Մատլէն զէպուն, սաթին չ վէ մահրուտա պիր հալտէ պուլունարագ, թէնտի նամուսու-նու թանընըպ մուհաֆաղա կիլմէքտէ իտի, չիւնի, գօ-ճասը տախի թէնտի նամուսունու թանընըպ հըֆը կիլմէ-նէլէքտէն իտի : չէյլէ թի, էկէրի մագալալաչ մէրգումէն թէնտի հալինէ տէրք իտիլմիչ օլա իտի, կէրէք ճէհիլ վէ կէրէք սէֆալէթի սէպէպիտէն, ախլադը պօղուլարագ, տիւչարը մէգլէթիմ օլանաղը, ինթիմաի գալիտէն պու-

լունմագտաւ խոր: Մէրգումէ կէրէք չօճուգարներն վէ կէրէք գօծասընը կէրչի սէվմէքտէ խոր խնտէ, գուվվէթ ու ճէսարէթի միգտարը քիֆայէտէ օլմատըղընտան, քէնտուլի դապլթ խտմէեէրէք, ումումի օլան սէֆալէթլէրինէ վէ պէտպախըղարներն դարըը թէշէքքիլէր իյլէմէքտէ խոր:

Մէգքիւր ֆա իլնետեղ անճագ քէնտիսի, կիճէ կիւնտիւլ չալըընմաըլլա, վէ հէր նէվի սըղընթերն ումուլ վիրմէսիյէ պէտլէմէքտէ օլան Մօրէլ, չօգ տէֆա, քէնտի իչինի թէրք իլէ, հէր տէմ խասթամիզամ պուլունան զէվմէսինի գանըրըլլ թէսէլլի իթմէքլիկէ մէճպուր օլմագտա խոր Մէրգումէ գատըրն իւզէրինտէ, գապա վէ պետալը գումաշտան տէլիք տէլիք պիր եօրկան պուլունմագտա օլուպ, վէ Մօրէլ խն տահա զինտտէ ըսթմագ նիլիթթիլլէ, մէգքիւր եօր ղանքն իւզէրինէ, Մօն-տը-իլիթթէ թէճմիլիէ օլունմէ փաւրիս էմնիլիէթ սանտըղընը գապուլ իլլէմէտիկի պիր թագըմ էսիկ բիւսկի չուլարը վէ բայալրարը տախի մէրգումէ նին իւզէրինէ էօրթմիւշ խոր: Մահէլլի մէզպուրտէ թուղլա տէօշէմէ իւզէրինտէ, էօթէտէ պէրուտէ, պիր օճագ, պիր սօպա, վէ քէնտարարը էյրի պիւլրի պիր թէնճէրէ, վէ գըրըզ չաթիզ պիր գաշ ֆինճան, վէ պիր թէքնէ, վէ պիր չամալըր սապուլն թաշֆտա պուլունմագտա կիպի, ոպլիմաըլիզիկեարտան օյնամագտա օլան, վէ բէք իթթիզաճարը պիր հալտէ պուլունան գաթունուն եանընտա պիր քէօշէտէ տաւի, գօճա պիր թօրազ սու թէպթիսի պուլունմագտա իտի: վէ իլթէ մէգքիւր ֆամիլետանը թէքմիլ էշետաը պունաան իպարէթ խոր:

Մէգքիւր էշէմէնկիլը մէնդարէ, նասըլ քի իշար իտիմիլ տիր, եալընըզ պիր, թանտիլ ըշըըլլա թէնիլր գըլընմագտա օլտուղու հալտէ, թալմանտան քիթէմիտէրին արալարընտան իյլէմէքտէ օլան բիւզիկեարարտան իսն, մէգքիւր գանտիլին ալէվի թաշրիք իտիլմէքտէ օլտուղունտան, պաղէն մէրգուման սէֆիլլէր իւզէրինէ, սօլկուն վէ տիթթէլլիլի զինալար վուրմագտա, վէ պաղէն տախի, զինտտէ:

ճէ պիր բարըզըզ բէյտա իտէրէք, Մօրէլին ուեումագտա օլտուղու տէսթիկեահնն իւզէրինտէք թաշարա վուրտուղունտան, հէգարան նէվի զինալար գուհօրնին մուհիպ օլմագտա խոր:

Հէր նէ գատար մէգքիւր թալման իչինտէ տէրին պիր սուպուզ հիւրմ իթմէքտէ օլուպ, վէ մէրգուման պիւրալէր տախի, սիւքիուլ իւզըք տալըլ սօուգլա ճէնքլէշէրէք, ուեումուշ կիպի պիր հալտէ պուլունմագտա իտիլմէքտէ, պիրտէն պիրէ, ուլգուտան ուեանըրճասընա պիր տիլգալմա պաշարմըշար տըր... Էն պիւլիւք նինէլէրինտէն, թա էն քիւշիւք չօճուղա վարընճանտ գատար, քետաֆէտի պիրտէն, պիր սէվզը թապիլտէն թահրիք օլունալար, պաշարըրն գալտըմըլլար, վէ եէկեանէ իւմիտէրի անճագ անըն իւզէրինտէ օլուպ, վէ անճագ անըն էմէկի վէ անըն թէրի սայէսինտէ պիր ըզմա էթմէք պուլմագտա օլտուգլարը Մօրէլտէն թարաֆընա չէվիլմէկէ պաշարմըշար տըր:

Մէրգուման պէտպախթար, տէրքետ օլան մէնֆաւալթը չախիլիէյի սատէտիլանէլէրի իթթիզանընա, մէրգումուն չալընմագտա օլմանըն, վէ պիլթապ ու պիլթազաթ պիր հալտէ պուլունմասըն կէօրտիւքլէրինտէ, տիւլարը Էնտիշէ վէ պիհօղուրի օլմանտա պաշարմըշար տըր:

Մէրգումանտէն վալիտէլէրի պուլունան Մալէն չօճուգարընը տիւլիւնմէքտէ օլտուղու կիպի, չօճուգար տախի վալիտէլէրին տիւլիւնմէքտէ իտիլէր: հալ պուլի, իիթիկետաք պուտալա նինէլէրի, քիմնէի վէ հիւ պիր շէլի տիւլիւնմէքտէ տէլիլ խոր:

Պու ճիւմէ իլէ տախի, մէրգումէ իիթիկետաք գատըն, պիրտէն պիրէ դալըզպ օթուրտու, վէ գուրու վէ ուզուն, վէ չիմիլվարի սարարմըլ գօլլարընը պիր տէրի վէ պիր քէմիւք դալըլը օլան կէօթալիւնէ դալմուշտուրտուգտան սանրա, վէ չաբուգ չաբուգ կէօղէլէրին ալըլ դաբետարագ, մէգքիւր գանտիլէ տօղու տիքտիք պագտը, վէ պատէհու

տախի, օլ պիր չուլ հայինտէ պուլունան արգասընտարի եօրդարն քէֆէնլարի սուրիւքէեքէ, եալալ եալալ ա- եալալ գալդար: Մէրգուսէ զայէթլէ ուզուն պօլլու օլաու- դունտան, սաչարը քէսիւմիլ օլան պարը, պէղայէթ տէրէ- ճէտէ ուֆազ կէօրիւնմէքտէ խտի: Վէ գալրն վէ սարգ- մագտա պուլունան ալթ տօտագլարը, սարա թուլթմագտա տըր կիպի օյնամագտա օլուպ, վէ հէյպէթամիլ չէհրէ- սինտէն իսէ, վահյիլը հայինտ քէսպ իթմիլ պիր տիվանէ օլտուղու անլարլմագտա խտի:

Մէրգուսէ պիր դիւանքերարըլ իթմէկէ կիթմէքտէ օ- լան պիր չօնուլ կիպի, պիր նիլէնթի խիւանէթքերարանէ իւզրէ օլտուղու հայտէ, իլէրու տօղու կիթտի:

Մէրգուսէ դանտիլին եաննա եալալարըլտա, տիթ- րէմէքտէ օլան էլլէրինի, մէղքիւր դանտիլին ըլլողնա թուլթ- տու, վէ էլլէրտէ օլ դատար զայիֆլէմիլ իտիլը քի, ա- տէթա ճամ կիպի պիր նէվի մաիճէ պիր չէֆֆազլըլ քէյ- տա իլլէմէքտէ խտիլը:

Բէնտի քէրիմէսի, եանի չօնուլարըն վայիտէսի օլան Մատըն Մօրէլ, եաթտըլըլ չիթէսի իլինտէն, մէրգուսէնին հէր պիր հարէքթինէ տիգգաթ իլլէմէքտէ խտի: Վէ մէր- գուսէտէ, պիր թարաֆտան էլլէրինի դանտիլին ալէվի- տէ ըսթմագլըլա տէվամ իլլէտիկի հայտէ, տիկէր թա- րաֆտան տախի պաչնը էկէրէք, քէմալի խթիլդսա վէ պուտալըլա մախսուս պիր պաղըլ իւզրէ, տէսթիկեհահըն իւզէրինտէ պուլունան եաղուսթ թաչարըլլա էլմալարըն բարաւալարըն տիգգաթ խտիլ օլագմագտա խտի:

Մէրգուսէ մէղքիւր թաչարըլ սէյր ու թէմաչարըլ- նա տալա գալարագ, էլլէրինի միգտարի քէֆայէտէ ալէվ- տէն ուզագտա թուլթմատըլընտան, պիթթալի էլլէրի եա- նարագ քէսկին պիր շամաթա տըր գօրարըլ վիրտի:

Մէղքիւր շամաթանըն իւզէրինէ Մօրէլ տիր ուեանտը, վէ սրչաւարագ վէ պիր թէլալ իւզրէ պաչնը եօղարը գալտըրաք:

Մօրէլ գըրզ չաղարընտա պիր ատէմ օլուպ, վէ լէհ- ճէսինտէն տախի, սէրպէսթ թապիաթըլ, վէ հայիմ վէ ա- գըլըլ օլմասը անլարլմագտա խտի իսէտէ, տէրտ ու մէչազ- գաթ վէ սէֆալէթտէնտէ բէք զայիֆ տիւվիւլ, վէ կէօզ- լէրի վէ եանագլարը չուգուր չուգուր օլմուլար խտի: պիր չօգ հաֆիթատան պէրու թրալ օլմատըլընտան, չիւք պօ- զուզու օլան երիւլէրինտէ վէ չէնէսինտէ, գըր սաչարըլ պիր բարմագ ուզալմըլ օլտուգլարը կիպի, աննընտա տա- խի, սիննինի իգթիլդանընտան էվլէլ գաթմէքրէք քէյտա օլմուլ իտիլը: Վէ ուզուսուզուգտան, կէօլլէրի գըրզ- րըպ աթէլ կիպի եանագլագտա խտիլը:

Չաթէն զայիֆ պէտէն պուլունան իշնի թագըմալարընտա կէօրիւլ կէլտիկի միաւլլու, Մօրէլ տախի զայիֆ վիճուտ օ- լուպ, վէ տալիմատա կիճէ կիւնաւը պիր թարըլ իւզրէ չա- լըլմագլըլա մէճպուր պուլունտուղունտան, քէնտի թապիի օլան չէքրինի զալպ իլլէմիլ խտի: . . . չէօլլէք, պիր տիւլիլնէ քէնտի տէսթիկահըն իւզէրինէ էլլէրէք, վէ սօլ թարաֆտան մէյիլի պուլունարագ, քէնտի չարթըն չէվիթմէքրինէ մէճ- պուր օլտուղունտան, վէ կիւնտէ օն իքի սաաթտան օն պէլ յաաթա գատար մէղքիւր հալ վէ տուրուլ իւզրէ պուլուն- տուղունտան, հէմ արգասընտա պիր գամպուրլուգ հասըլ օլմուլ, վէ հէմտէ ումուղունտէն պիր աչարը իմիլ խտի: Վէ պինապէրին, մէղքիւր չարթըլ չէմիլէ սօլ էլլիլ չէվիթմէքտէ օլմասընտան նաչի, մէրգուր սօլ գօլու հատտէն դիւատէ էթ պաղլաքըպ վէ քէօպի գուլվէթ իլլէտիկի հայտէ, մուղլարի օլարագ սաղ էլի իլէ իսէ, սաչքի հիւ պիր իլ կէօրմէ իւղ վէ հարէքթ իթտիրմէեքէք, անճագ տէսթիկահըն իւզէրինէ տաաթըլտա, թաչարըլ ֆաաթթա վիրտիրմէքտէ օլտուղու ֆաաթթա չարթընա վէ եախտ թաչընա կէսթէքմէքտէ պու- լունտուղունտան, հատտէն դիւատէ պիր զայիֆիլը քէսպ իթմիլ խտի: Վէ մէրգուս յաաթա իսկէմէտէ իւզէրինտէ օ- թուրմագտէ օլուպ, սալա կէօլպ օլաչամագտա օլմատըլըն- տան, տիլլէրի վէ պաճագլարը զայիթլէ ինճէ պիր հալտէ

պուրումնագտաւ, վէ կիւճ հալ իլէ վիճուտին թաշրեա պիւ-
մէքատ իտիլէր, վէլհասը, զանն իտէրսին քի, մէրգումուն
թէքմիլ եւտիկի վէ իտիկի, պիւթիւն վիճուտին պէսլէմէք-
տէ օլմանըպ, անճագ չարլմագտա օլան սօլ գօլունու պէս-
լէմէքատ իտի . . .

Վէ հաթթա, պիզգաթ Մօրէլ քէնտիսի տալի, պիր
թէպիմիլեթի միւքետտէրէ իւզրէ, «պէն զաթէն, անճագ
իլպու չարիքմը չէպիլմէքատ պուրնան գօլումուն քէսպի
գուվլէթ իլլէմէսի իչին նաֆագա եւմէքտէյիմ . . . » տի-
մէքտէ իտի :

Մօրէլ սըլաեարագ ուեանտըղնտա, գարչըրնտա տի-
քիլմէքտէ օլան օլ պուտալա գաեըն-վալտէսինի պուտու-
ղունտան ,

—Նէ վար տըր, վալիտէ . Նիլին գալտընըզ, նէ իս-
թէրսինիզ, —տէյի մէրգումէե սիւալ իլլէտի, վէ պա-
տէհու, ուեումագտա տըր զանն իլլէտիկի ֆամիլեսաը ու-
եանըր գօրգուսունա մէպին, եավաճաճըզ սեզլէեէրէք,
—վալտէ, հայտէյինիզ եէրինիզէ եաթընըզ . . . Ֆագաթ,
բաթըրտը չըգարմանընըզ, զիրա, Մատէն իլէ չօճուղըր
ուեումագտա տըրլար, տէտի :

—Պէն ուեումագտա տէկիլիմ, պապա . . . պէն Ատէլի
ըսթմաղըզա չալըլմագտաեըմ . . . —տէտի գըլլարտան էն
պիլիւկիլի :

—Պէնիմտէ տճըրգտան ուզուժմ կէթիւրմէեօր քի ու-
եուեանըմ, տէյի սէս վիրտի էրէքէ չօճուղըրտան պիրի,
—չիւնքի պու կիւն նէօպէթ պէնիմ օրմաըղընտան, կի-
տիպ մաութնաղէլ ինիլթիթին օտաընտա գարնըմ տօեու-
րամաըմ :

—Ձէվալըր չօճուղըր, —տէտի Մօրէլ պիր քէտէրի
աղիմ իւզրէ, —պէն իսէ, պարի սիզին իչին օլուն . . . ու-
եումագտաընըզ տէյի զանն իթմէքտէ իտիմ :

—Պէտտէ սէն ուեանըլըն տէյի գօրգումուն սէս չը-

գարմանագտա իտիմ, Մօրէլ, —տէտի մէրգումուն զէվ-
ճէսի, եօզսա, սէնտէն պիրաղ սու իսթէեէճէքտիմ, զիրա
սուսուղուգտան եանըրօրում, եինէ օրթմամըն նէօպէթի
թութմագտա տըր :

—Բէք իլի, բէք իլի, ազաճըգ տուր տա չիմտի վիրի-
րիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի Մօրէլ, —պիր քէրրէ չու վա-
լիտէնի եէրինէ կէօնաէրիպ եաթըրթտըրեւմտա . . . Էյ
ճանըմ, հայտէյինիզ պաղալըմ, չու թաշալըր բահաթ պը-
րագաճագմիւնըզ, —տէտի մէրգում, բարլաղըլըր տիգդա-
թը քէսիրէսինի ճէլպ իթմէքտէ օլան իրի եազուլլարտան
պիրինի ալմագ իսթէմէքտէ պուրնան գաեըն-վալտէսի-
նէ սեզլէեէրէք, —հայտէյինիզ, վալիտէ, եէրինիզէ եա-
թընըզ, —տէտի թէրարէն մէրգում :

—Եու . . . չու . . . չու . . . —տէյի ճէվապ վիրտի պու-
տալա գատըն, ալմագ իսթէտիկի պիր թաշը կէօթէէրէքէք :

—Էյ ճանըմ, չիմտի սիզին իլէ պօղուչաճալըզ, —տէ-
տի Մօրէլ, մէրգումէեի գօրգութմագ նիլեթիլլէ գապա
պիր սէս իլէ սեզլէեէրէք, վէ մէրգումէնին էլինի իսթիֆ-
ճէ եթիթի վիրէրէք :

—Օ՜ֆ, Մօրէլ, աման եա իէպիլիմ, սուսուղուգտան
եանըպ թութուչուեօրում, պիրաղ սու վէր տէտիմ սանա
. . . —տէտի Մատէն սիթմէքարանէ պիր սեզլէյիլ էլէ,
հայտէ ազաճըգ սու վէր պանա . . .

—Իյի էմմա, նա՛սըլ եարանըմ, նա՛սըլ վիրէյիմ . . .
վալտէնի պըրագըզ գալգամամ, չիւնքի թաշալըր գարըլ-
տըրմագ իսթէմէքտէ տիր . . . գալգարտա պիր թանէսինի
տաճա, էկէր կէչէն տէֆաքի կիպի զայլ իտեր իսէ . . . պուրն-
տան պիր սէնէ մէվէքի եաբաըղընը մէկէրի ունութտո՛ւն
մա . . . վէ Ալլահ պիրի . . . էվվէթ, Ալլահ տա մաալիմ
տուրքի, մալի պիլէ գաշա՛ օլմուշտուր . . . մէգըրըր էրմա-
սըն . . . վէ տաճա տա քիմ պիրի գաշա՛ օլաճագ տըր :

Մօրէլ պուրնա սեզլէտիկիլլէ պէրապէր, զայէթլէ քէ-
տէնաք պիր հալ իւզրէ էլինի անընա կէթիւրտիւ, վէ

պատէհու տալիս, քէնտի չօճուգարընտան պիտի խիթապէն օլտուզու հայտէ :

— Յէկիքս, մատամք քի ուեումագտա տէ յիւսին, պարի սէն գալգտա վարտէն պիրադ սու վէր, — տէտի :

— Եօգ, Եօգ, անքն վերմէսինի իսթէմէմ, պիրադ տահա պէքլէրիմ, չիւնքի էկէր գալգարաա իւշիւր սօուգ արըր, — տէտի Մատլէն :

— Պէն պու սամանըն իշինտէ, տահա զիեատէ իւշիւմէքտէյիմ, գալգամ տահա իյի տիր, — տէտի մէրգուժ չօճուգ անաղա գալգարադ :

— Մֆ, էրվիրի արթըգ, իրաիպ եւրինիդէ եաթմաճագ միսընըգ, Եօգսա պէլլանմ մի ուզրանաճաղըգ, — տէյի պաղըրտըր Մօրէլ թէհտիթամիդ պիր սէօյլէյիլ իլէ, տէպմկեաճըն պաշընտան պըրըմադ իսթէմէտիքտէն պաշա, մութլադ սուրէթտէ տալի մէդքիւր թաշալրտան պիտիսի ալմադըղա իւրար իթմէքտէ պուլունան պուտալա գատընը գօլմադ նիյեթիթիլ :

— Վալիտէ, թէսթիքինի սուեու տօնմուշ տուր, — տէյի պաղըրտըր Յէկիքս :

— Գրըք վէր պուզունու, — տէտի Մատլէն :

— Չօգ գալըն արըր... պէն գրըրամմ :

— Մօրէլ, պարի չու պուզու սէն գրըր վէր, — տէտի Մատլէն, սիթէմէքարանէ վէ սապըրաղճա պիր սէօյլէյիլ իլէ, — զիրա, սատէ սուտան պաշա իլէէէէ հիշ պիր շէյիմ Եօգ տուր... պարի հիշ տէյիլ իսէ սու իլէ աղգըրմէն արթէչինի ճիւզիսէ սալուշտուրապիլէյիմ... մէկէրի պէնի պէօյլէ սուսուզուգտան օլտուրմէք մի իսթէրին... :

— Մֆ, աման եա Բէպպիմ, աման եա Բէպպիմ, մէկէրի պունա ճա՛ն տաեանըր մը, վէ մէկէրի պունա ինսան օլան թէհամիլ իտէպիլըր մի, նէ տիր պու պէնիմ չէքտիլիմ, նսսըլ իտէյիմ, նէ եաբանըմ... վալիտէն պըրադմաեթըր քի տէսթիկեաճըն պաշընը թէրք իտէպիլէյիմ,

— տէյի պաղըրտըր պիշարէ Մօրէլ տիւշարը մէյիուսիյեթի օլարադ :

Յիլվադը մէրգուժ տէսթիկեաճըն եանընտան պիր տիրլիւ պըրլամմադտա իտի, չիւնքի պու տալա գատըն թաշալարը գաղըրալըրգտան ալա վաղ կէշմէք իսթէմէքտէ օլտուգտան պաշա, հաթիթա, Մօրէլ քէնտիսինի, նիլին քէնտի քէյիլնէ սէրպէսթճէ պըրադմաեթըր տէյի հիտաթլէնիպ զաղապա կէլէրէք, ֆէնա ֆէնա պաղըրըգ չաղըրմաեա տալի պաշալմադտա իտի :

— Չաղըր, պարի սէն չաղըր չունու, — տէտի Մօրէլ քէնտի զէվէսինէ, — պաղը քէրրէ սէնին սէօղիւնիւ տիլնէմէքտէ տիր... :

— Վալիտէ, հայտէյինիդ եւրինիդէ եաթմընըգ, վէ էկէր րահաթ տուրուր իսէնիլ... սիգէ գահվէ վիրիլիմ, հայտէյինիդ վալիտէճիլիմ, հայտէյինիդ, հաղըր գահվէյիտէ սէվէրպինիլ :

— Շու... չու... չու... — տէտի պուտալա գատըն, պու տէֆա օլ կէօղիւնէ քէստիլմիշ օլտուզու եագուլմազըր իլէ ալմըգըղա տալի գաղըրաղադ :

Մօրէլ մէրգուճէի ինճիթմէեէրէք երէն երիթի վիրիպ տէֆ իթմէք իսթէտի իսէտէ, միւմիքն օլամաուր :

— Մֆ, աման եա Բէպպիմ, սէնտէ պիլիւրսին քի, աշնըլա պաշա չըգմաղըգ պաշա տիրլիւ օլամաեղա, իւլա անճագ գըրպաճլա գօրգուլմաղլա օլապիլիւր, իմտի, երէն մէգքիւր թարիգի թուլմալըն, — տէյի պաղըրտըր Մատլէն, — Եօգսա, ինճիթիլ Եօգ տուր, սէօղ տիլնէյիպ տէ րահաթ պըրադմադ :

— Վաղաա էօյլէ տիր, հէր հալտէ մէգքիւր թարիգէ միւրաճաթլըմ իղթիպ իթմէքտէ տիր, լաքին, հէր նէ գատար աղըր պաշընտա տէկիլ իսէտէ... էօյլէ պիր իսթիեարէ գատընը տա գըրպաճ վուրարադ գօրգուլմաղլա Լըդ... զիեատէսիլլէ վիճտանըմ թօգունմադտա տըր, — տէտի Մօրէլ. պատէհու մէրգուժ քէնտույի բըրմաեա չը-

գըրըպ վէ չալըման աաշլանն պուտալան Խիթապէն ,
վէ մէրգումու պիր էլիլէ Թութմագտա օլտուզու հալտէ .
տէհէթլի պիր սէս իյէ պաղրարագ ,

—Շիրմտի գերպածը եկեղծէքսինիդ հա'... Եօգսա կի-
տիպ եկընիդէ Կաթընրդ, —տէտի :

Մենք դու մէջ պու թէ հատարուն տախի գործ մատարադ ,
քէնտի թաճիլլիկինէ տէվլամ ու իւրար իլլէտիկինտէն, Սօ-
րէլ տախի տէտէկեաճը ալ թընտան գըրպաճը պալը , շիտ-
ալ թիւ դաճէ շաղըթալտը , վէ մէրդումէի թէ բրարէն գոր-
գուլ թմար յիկնթալթիլլէ :

—Շիմտի եղբրն իղէ եաթաճա՞գ մըսընըղ, եօղսա գըր-
պաճը եկէճէճք մի սինիղ, —տէտի :

Դրոպաճըն բաթըրաբընը իշխմախրատէ, պուտալաեվ-
վէէ էմիրտէ պիրտէն պիրէ տէսթիկէնհըն Եանընաան կէրի-
էբկիլիս իսէտէ, սօնրատաան տախի տուրարադ տիշէրինի
զըճըրտաթիմանա, վէ զաղպանը պիր թարղ իւզրէ կիւ-
Է կէիսիննի եխզինէ պազմանա պաշարա:

— Հայտե՛լինի՛կ երթաղընը՛րա՛ . . . — տե՛տի թէ՛բրարէն՛ Մօրէ՛կ ի՛լէրու՛ տօղրու՛ կիտէրէ՛ք , վէ՛ եէնիտէն՛ գըրպաճընը՛ չազյաթարազ՛ :

Ու վազըլի մէրգումէ եաւլաշ եաւլաշ կիտէրէք, Վէ աւ-
գա աւգա երիւրեւէրէք, Վէ Մօրէլէ գաւալը տախի եում-
րուղունու. կէօսիմէրէրէք, քէնտի եաթաղնա կիթ տի :

Մօրէլ նիճայելի մէջգրիւր զամիրէ թօգանըր օրան հաւել պիր խիթամ՝ վերէրէք, կիտիպ քէնտի զէվճէսին պիր ազաճըզ սու վերմէք խաթէտիկինտէն, պուտալաւա տօղրու բէք եազըն կիթօի, վէ սօն տէֆա օլարազ, ֆազաթմ սպալ մէրգումէնէ թօգանմաւարազ, գըրպաճընը պիր տաճա շազլաթտը, վէ թէհտիտամիզ պիր սէյլէյիլ իլէ տախի:

— Հայտէյնիկը, արթըզ չիմոի եաթ աղընըզա կիտինիկ,
եօզսա... — տէտի:

Ինքնիշխան ղեկավարող զորքեր, արժրդ գործունեություն

տան նաչի, էօբիգ կիպի Տէյպէթիւ պիբ սէս իլէ պէօ-
կիւրմէկէ պաշլատը, քէնտի եաթաղը իւգէրինէ եաթտը,
վէ քէօթէ կիպի պիւգիւլիւ թօրլանտը, վէ պաղըրմապը-
նա տէվամ իյլէտէ: վէ չօճուգլար, բէտէրլէրի մէրգումէ-
կէ վուրմուշ տուր զանն իյլէտէրլէրնտէն, տիւչարը Տէյ-
պէթէ օրուպ, վէ աղլայարպոյ,

—Տէօյմէ նինէմիդի , աէօյմէ նինէմիդի , —աէյի պաղ-
րըմնեա պալատըրար :

Կիճէնին ստաւորադանաւ վէ գարանլըքնաա դուհուր-
եափիճէ օլան մէգրիւր տէհէթլու մէնգարէ իլէ մէրգու-
ման չօծադլարրն փերեաւ ա փղգանլարրն , վէ մէրգու-
մէ պուտալանըն պէօկիլիւլ չայլըրալանըն , վէ Մօրէլին
դէմէսինիտաէ էլէմփալը սիթիմէլընի վէ լիճէքըլըրն
նագչ ա պէեան իթմէրլը , ալա իսթիմալաէն տէկկ ալը :

Մօրէլ Տէրնէ գառար իբր տէճա օրմանը, իլլա աւ-
յիր նիչէ տէճալար տախի, այնի մէնդարէէրէ թէնատիւֆ
իմմիչ վէ այնի ճալլէրտէ պուլունաւ իտի իսէտէ, արթըզ
պու տէճա առպրէ թազաթըր գայմահարագ տիւարըր մէյ-
նուսիյնէթ օրաուգունաւն, էլինտէքի գըրբաճըր պիբ թա-
րաթա արծարագ.

—Օ՜Ֆ, նե՛ տիր պու պէնիմ՝ չէքտիկիմ, մէկէբչի պու
տա պիր էօմիւր միւ տիր, մէկէբչի պուտա պիր եաչա-
մա՞ղ մր տրր, —տէտի:

—Ա՛հ, պէ՛ն նե՛ եւրաբե՛րմ, մէկէնչի՛ վալիտմ՝ տրիվանե՛
օլմուշ իսէ, գապա՛հաթ պէնտե՛ մի տրիւ, մէկէնչի՛ պէնիմ՝
էլիմտէն՝ պրիւ չէ՛, կէլէպրի՛վը մի, —տէտի՛ Մատա՛ն աղլա-
հըպ կէօզ գաշալարը տէօբէմէր:

— Հաշա, գաղափարիս անտեղ տեղիկ տիր, անք բէք աւելան պիլմեբուէյիմ, լաքին, մէկէբքի գաղափարիս պէնտէ մի տիր, — աւտալի Մօրէլ, — Պէն նէ խթէմէբուէյիմ, Ռեկէբքի սիզին իշին եօրիբճէսինէ իսլալմադ լլըրդ տէրլի Հտէ ի՛նք մէմիւնիմ տիր, — Մէկէբքի կիճէ կիւնտիւ պ պոէսի իմիւն հըմիւն պաւլընտա տէկէլ միյիմ, — Պէն գաճա մի գոէ Հախիմտիւ քլմմէեէ

Թէշէքքի իթմէրտէ տէկիլիւմ... վէ գուզվէթիւմ պիթիւն-
ճէնէ գատար տա պէօյլէճէ տէվամ խոխ պըղլաճաղըմ
տըր. ֆագաթ, ճանըմ շունա եանմագատ տըր. քի, պէն պիր
թարաֆտան իշ իշլէյիպ տէ էթմէք բարապը չըգարմանա
մէճպուր օլտուղում հալտէ, տիկէր թարաֆտան տախի
հէմ պիր տիվանէ կէօղէթլէմէքիլիկէ, հէմ խաթմա դանըր-
մագլըղա, վէ հէմնէ չճուգար պաղ մագլըղա մէճպուր պու-
լունմագատանըմ... Խայր, խայր, նիհայէթ իւլ էմր, գու-
նապը ֆիպրիեանըն պու իշինտէ պէն պիր աաալէթ կէօ-
րէմէմէքտէյիւմ... եալընըղ պիր աաեմ իշին պու գատար
սէֆալէթ չօգ տուր, —տէտի մէրգում երւիքէր բարէ-
լէյիճի պիր թէլաֆֆուզ իւրէ:

Վէ, ագըպէթքար մէրգում, արթըգ տուրաճաղ թա-
գաթը գալմատըղնտան, խեկմէյի իւզէրինէ տիւշիւպ օ-
լտուրտու, վէ պաշընր էլլէրի իշինէ տաեալմտը:

—Տիվանէյիկիլին տէրճէսի միւղտարի քիֆայէտէ տէ-
կիլ տիր տէյէրէք, մէրգումէնի պիմարխանէտէն գապուլ
իթմէտիլէր իտէ, մէկէրլի պէն պիր շէյ եաբապիլըր մի խոխմ,
էլիմտէն պիր շէյ կէլէպիլըր մի խոխ... օրատա՞ մը... —տէ-
տի Մատլէն դայէթլէ դամնաք պիր հալ իլէ, վէ պէղալէթ
մէրթէպէտէ հիւզնէկիլ պիր սէօյլէյիլ իւզրէ, — իմտի,
սէօյլէ օլտուղու սուրճում, սէօյլէ տաւրուպտա տիւշարը
մէյիւտիլիլէթ օլմագլըղա՞ն նէ չըգար, նէ՞ ֆայիտէ հա-
սըլ օլուր, էլլնէ՞ նէ կէշէր:

—Հիշ պիր շէյ կէշէղ, —տէտի Մօրէլ, վէ կէօղ եաշ-
լարընը՝ սիլէրէք, —էվլէթ, հիշ պիր շէյ կէշէղ... հազ-
դըն վար տըր. լաքին, չի՛ չարէ քի ինսանըղ տըր պու, իշ-
թէ պաղը քէրրէ ինսանըն իւզէրինէ օլմէրթէպէ դամու էլէմ
պատար քի, իրատէյի ճիւղիլիլէսիլի պիլէ դայալ իթտիլիլի...:

—Մֆ, ամա՛ն եմ Բէպթիւմ, սուտուղուգ տան եանըպ
դալմուլմագատանըմ... պիր թարաֆտան իթթմէքտէ օլ-
տուղում հալտէ, տիկէր թարաֆտան տա եանմագատանըմ...
—տէտի Մատլէն:

—Տուր, չիմտի սանա սու վիրերիւմ:

Մօրէլ սու թէսթիլինէ տօղրու կիթտի, վէ կիւճ հալ
իլէ պաղլամըլ օլտուղու պուղու գըրտը, վէ պիր թաա տօլ-
տուրարազ, քէմալի իշլիեազ իւզրէ պէքլէմէքտէ պուլու-
նան գէվճէսինէ վիրտի:

Վէ ճիւզիճէ տիւշիւտիւքտէն սօնրա, մէրգումէնէ,
—Խայր, սէն պու պուզ կիպի սուտան իշմէլիսին...:

չիմտի սըլմանըն նէօպէթի տէվամ իւզրէ պուլունմագատ
տըր... եօգաա սօնրա տաճա զիեատէ ֆէնա օլտուրում...:

—Տաճա զիեատէ ֆէնա՞ մը օլտուրում, տաճա իլի եա՞
վէր էյոյլէ խէ, վէ տաճա զիեատէ չարուգ սուրէթտէ վէր...
—տէտի Մատլէն աճը աճը պիր սէօյլէյիլ իլէ, —ինչաալ-
լաճ պիրան էվլէլ պէն էօլիւրտէ գուրթուլում օլտուրում... վէ
սէնտէ պէնտէն գուրթում օլտուրում... վէ իշթէ ար-
թըլզ օլ վազըթ խաթմա գանըրմագլըղա պիր իշթիեաճ
գալմաեաճաղնտան, անճազ պիր տիվանէ իլէ պիրտէ չօ-
ճուգարը պէքլէմէքիլիկէ պօրճու գալըրսըն:

—Մատլէն, Մատլէն, նիշին պէօյլէ սիթէվիլ լազըրտը-
լար իթմէքտէպէն, մէկէրլի պէն օլ եօլտա պիր լիսան իթթի-
մալլինէ չայէսիթ պուլունմագատ մըրում... —տէտի Մօ-
րէլ մահգուրաննէ պիր սէօյլէյիլ իլէ, —պարի պիր տէրա-
տէ սէն պաղըլըստա գալպիմէ, սէնտէ պէօյլէ սէօյլէտի-
կին թագտիրտէ, մէկէրլի պէնտէ չալըլաճազ աղլու ֆէքըր
վէ գուտթիթ գալապիլիլում... դաթէն պէն քէնտիմի դայալ
խոխպ հէլաք օլմագ մէրթէպէսինէ կէլիլիւմ տիր, սէնտէ
պէօյլէ սէօյլէտիկին կիպի, պիւլիլին պիւլիլին մէյիւտա օ-
լտուրում... վէ օլ վազըթ իտէ սիլըրն հալինիլ նիճէ օլուր:
Պէն տէյիլ քէնտիմ իլին, իլլա պիլղաթ սիլըն իլին սէօյ-
լէմէքտէյիւմ... էկէր եալընըղ քէնտիմի տիւշիւմէքիլիկիւմ
լազըմ կէլէն իտի, իլուտա պիլիւմ, պու տէրտա ու մէշազ-
գալթլարը պիր կիւն տախի չէրմէնէրէք, չիմտի իթթամ
վիրէպիլըր իտիւմ... Համա օլտունքի, Սէնա նէհրի, կիճէ
կիւնտիւզ հէր քէն իլին աղըլ կիթմէքտէ տիր:

— Զեվա՛լը Մօրէլ, — տէտի Մատենն ըրեցաւթա կէտէ-
րէք, — հազարն վար տրը, չիմտի, սէն պէնտէն գուրթու-
մադ խթէմէքտէսին տէյէքէք սիթէմքեարանէ սուրէթտէ
լազըրալար իթաիկիմտէ, իթէթա՛ իշլէտիմ: Կիւճէնմէ պա-
նա, գիրա, պէն անը ֆէնա պիր նիյեէթէ մէպնի սէյլէմէտիմ:
էվլէթ, էյյլէ օլմապընը հազարըլտա խայրը կէօթաիւ-
կիւմ իչնի սէյլէտիմ, չիւնքի, նիճայէթ աչիքեար պիր շէյ
տիր քի, պէնիմ քիմնէճէ, նէ սէննէ վէ նէտէ չօճուգլա-
րըմըճա հիշ պիր մէնֆաթիմըմ եօզ տուր, հիշ պիր իշէ եա-
րանապիլմէքտէ տէկիլիմ, օն ալըմ մաճտան պէրու պէյ-
լէ էսիր-ֆիրաշ օլմուշում տուր... օֆ, հաթիլը Ալլահ,
սուսուգլուգտան եանըեօրում, աման, ըէճա իտէրիմ, վէր
սէն պանա ազաճըզ սու վէրտէ, սյարի իշէլիմ:

— Ազաճըզ տաճա սապը իյլէտէ, ըէք ալէա վիրէլիմ,
ֆադաթ, շու թասը ճիւղիճէ ալուճարըմ իչնտէ ըրտա-
եւմ տա սօնրա վիրէլիմ:

— ՄՖ, նէ գատար ինսանլիէթիլիմն գօճաճըզըմ, վէ
պէն իտէ, հօյլէա սէրթէ եւրէքլիլէ խոպտէ սանա դարըը
գալպէ թօգուճուր լազըրալար իթմէքտէլիմ:

— Պիւարէ գարըճըզըմ, թադսիրաթ սէնտէ օլմաեքպ,
իլլա չէքմէքտէ օլտուգուճ տէրա ու ազապտա սըր, տէրտ
ու մէշադգաթ ինսանա քէնտի թաթիլը թապիլաթընը տա-
լի դալպ իթտիրիպ տէկիլաթիլիմտիր: Սէյլէ սէն պանա
հէք նէքի ճանըն իսթէմէքտէ իտէ, ֆադաթ, եալընըզ պիր
շէյ վար տըրքի, ըէճա իտէրիմ, անը սէյլէմէ, եանի տի-
լէթ իսթէրիմ քի, կիւեա պէն սէնլիւն օլմէնէ աըզուքէլիմ
տիր կիպի լազըրալարտա պուրունմա, գիրա, մէգըկուր
չիւբէն վէ լազըրալ, գալպիմէ ըէք թօգուճուգլտա սըր:

— Ըէք ալէա գօճաճըզըմ, լարին, սանա նէ՛ ֆայիլտէմ
թօգուճուգլտա սըր, եալանըպ տա նէ օլմադըմ տըր,
պէյլէ եալանըպտա հէք ստաթ պիր եւլէք վէ պիր կէօնիլ
ազապ օլմադ տան իտէ, էօլիւպտէ դուրթուլմադ, վէ սիդի
տէ գուրթուրմը օլմադ, մէկէրլի տաճա իլի տէկիլ մի տիր:

— Էկէր էյյլէ տիւ չիւնմէքլըք ճայիլ օլուր իտէ, պու պի-
զիմ չօճուգլարըմըզ իչնի տալի սէյլէեէրէք, նէ՛ ֆայիլտէ-
լէրի վար տրը պուշարըն տէյէպիլիլիլ, էյյլէ տէլիլ մի:

— Շիւբէնիպ էյյլէ տիր, վէ հաթիմ սանա պիր եւլէք
օլուպ, սէնի տաճա զիւնտէ չալըշապիլըլտէ մէճպուր գըլ-
մազըրգտան պաշգա տա հիշ պիր մէնֆաթիլարը եօզ տուր:

— Վազաա էյյլէ տիր, լարին, շու տալի սաճիճ տիր քի,
պէն անճադ սիլզին մուհապպէթիլիլիլ սայէսինտէ քէնպի
գուվլէթ իտէրէք պու գատար, չէյլէ քի, պազը քէրրէ
կիւնտէ երկիրմի ստաթ գատար պիլէ չալըշապիլմէքտէլիմ,
վէ նաարըլքի տէ մէյտանտէ տիր, չալըշա չալըշա էչքեար տա-
լիլիէմի տալիլ դալպ իտէրէք սազաթ օլմուշում տուր. ֆա-
զաթ, պու ճիւմէ իլլէ տալի, նէ՛ զանն իթմէքտէսին, մէ-
կէրքի սիլզ օլմասա իտիրիլտէ, պէն եալընըզ քէնտի պա-
շում օլմուշ օրա իտիմ, պու սանաթը իշլէեէրէք, պու գա-
տար չալըշապիլըլը կէօլէ ալտըրըլ մը իտիմ, օֆ, հա՛յա,
Ալլահ իթմէսին, պէնիմ նէգտիմտէ, եալմաճըլըզ տէնի-
լէն չէյլն օլ գատար պիր գատար ու հայսիլիէթիլ պուլուն-
մադտա տէլիլ տիր. էկէր պէն եալընըզ օլմուշ օլաա իտիմ,
չիմտիլէ գատար գըրգ տէ՛ֆա, իչպու էօմրիւմէ իսթիմա՛ վի-
րիպ գուրթուլմուշ իտիմ:

— Պէն տալի թըպզը սէնին էֆըբարընտաբըմ, — տէ-
տի Մատեն, — էկէր չօճուգլարըմըզ օլմասա իտի, խայրի
վազըլթար մուգատտէմ սանա, ՍՄօրէլ, սէնիմտէ չէքտի-
լէրին քեաֆի տրլէր, պէնիմտէ, արթըզ պիր մանկալ քէօ-
մուր եազըպտա, նիշլէրին եաբալըզլարը կիպի, խամ խամ
իշէրի ալարադ, վէ դաբուեու պաճանը սըզը սըզը գա-
բանարադ եաթիլը ուեու մազըլըլըն, վէ մէգըկուր աթէշտէն
հապը օլան միւհիլը կազ սայէսինտէ էճէլէ գուրպան կի-
տիպ շու սէֆիլիլըլէրէքտէ գուրթուլմադըլտէ վազթի կիւ-
վիլ տիր... » տէյէճէք իտիմ իտէտէ, չիւարէ քի չօճուգ-
լարըմըզ... էվլէթ, պու պէտապաթիլ չօճուգլարըմըզ
տիւ չիւնտիւկիւմտէն, վազ կէշալիմ տիր...

— Կէօրիւն եօրմուսուն, մէրգուժար տախի պիր իշէ եւս-
րամազտա տորլար, — տէտի Մօրէլ չայեանը թէհայեիւր
սուրբթատէ պիր սափաեղանչուդ իւզրէ, — ալ, թութ...
իւի վեր չու սուտան, ֆագաթ, ազար ազար իւի վեր, չիւնս
քի բէք սօուգ տուր... :

— Մհ, թէհէքքիւր խտրիմ, Մօրէլ, — տէտի Մատլէն
քէմալի խահլէ իւզրէ սուեու իշէրէք :

— Էյ, էլլէրեր... էլլէրեր արթըզ... :

— Մֆ, բէք սօուգ իմիշ... տահա զիեատէ տիթրէմէ-
կէ պաշլատըմ... — տէտի Մատլէն թաար թէքրարէն Մօ-
րէլէ վերէրէք :

— Ահ, ահ, եւ պէն սանա սէօյլէ մէտիմ մի իտի, նի-
չին սէօզ տիյնէմէգոն... զաթէն էյի հալտէ օյմատորընը
պիլիքսին... :

— Աման եւ Ռէպալիմ, տիթրէմէկէ տախի գուվլէթիմ
եէթիմէքտէ տէկիլ տիր... զանի խտրաին քի գօճա պիր
պուլլուդ իշինտէ կէօմիւլիւշ պիր հալտէ պուլունմադ-
տաերմ... :

Մօրէլ արգաւանտաքի չաքթիօսունու չըգարտը, վէ ա-
նը տախի զէվճէսինին իւզրէրինէ էօրթտու... վէ քէնթիսի խտ-
պիւթիւն պիւթիւն չըպլազ գալուր, չիւնքի պիւչարէնին կի-
լինէհէք պիր կէօմէկի պիլէ պուլունմադտա տէկիլ իտի :

— Իյի էմմա, Մօրէլ, սէն նէ եարաճադսն, պիւթիւն
պիւթիւն տօնաճադսն... :

— Ազաճըգ տուրտուն, սէն ըւրնտա, սօնրա պէնտէ բէք
զիեատէ իւշի տիւկիւմտէ, եմնէ ալլը կիլինիլիմ :

— Սէֆիլ ատէմ... օֆ, օյ տէմինքի սէօյլէտիկին բէք
հազգըլ իտի, թապիւթտա պիր էսէրի ատալէթ կէօրին-
մէքտէ տէկիլ տիր... տճապա պիլ նէ եարմըլը տըր,
վէ կիւնահրմըլ նէ տիր քի պու մէրթէպէ սէֆալէթ չէք-
մէքտէյիլ... հալ պու քի պաշլալար... :

— Հէք քէսին քէնտինէ կէօրէ տէրա ու միհնէթի վար
տըր... պիւլիւք քիւչիւք հէք ատէմ... :

— Էվվէթ... ֆագաթ, էօյլէ պիւլիւքլէրին տէրա ու միհ-
նէթէրեր... պիւլիմքիլէրէ պէնդէմէքտէ տէկիլ տիրէր, հիշ
տէկիլ խտ չու պիւլիւք պիր ֆարգ վար տըր քի, ծնար նէ
աճըլ ճէֆաթ չէքմէքտէ, վէ նէտ սօուգտա պիլիմէ կի-
պի տիթրէմէքտէ տիրէր... Պադսանա, չու սէնին չար-
խա թութուպտա հիւա վիրմէքտէ օյտուղուն թաշլարտան
եալլընը պիր թանէսինին սայէսինտէ, պիլիմ քեաֆֆէթէն
չօլուզ չօճուգըրմըզա, նայիլի բահաթ վէ սէնտէթի հալ
օյապիլէհէկիմիլի տիւչիւնտիւքհէ, ազլըմ ֆիքրիմ ալթ
իւթթ օյմագտա տըր... Հալ պու քի, մէգքիւր թաշլար, սա-
լիւրէրին, գաճիկ իշլէրինէ եարամագտա տըր :

— Էկէքիլ էօյլէ սէնին սէօյլէտիկին կիւլի, — Բ-Ն-Լ-Ե-
— օյլէրէն ք-նէ իշլէրին եարմադտա տըր տէկիլ տիւչիւնիւլ-
մէքլէք լազլմ կէլտէ իտի, օյ պապտէ բէք չօզ իշլու կի-
տիլէպիլէհէկիմիլ տէկիլ հայիլ տէկիլ իտի... Ոլ վազըթ
սէն, «մատամ Բիլլէնին օյ քօճուլ թէսմիլլէն էլլէտիկի ա-
տամա քիրաեա վիրմիլ վէ տօնաթտըմըլ օյտուղու պիրին-
հի գաթթաքի տայիլէնին, նէ ֆալտէսի վար տըր, մէկէրի
եալլըք տէկիլ մի տիր բորալարա, չիւնքի տայա իսթիմալ
իտիլ օթուլունագտա տախի տէկիլ տիր... » տիւլէպիլիւր ի-
տին, էօյլէ եւ, նէհէ՛ եարամագտա տըր օյ գատար կիւ-
ղէլ կիւղէլ էշուլար, վէ սըճազ սըճազ եօրլուն տէօյլէրէր
վէ մաալլէրի, մաալիւմ եւ, հիշ պիր շէհէ, չիւնքի մէրգում
պաշլա պիր մահէլտէ իւլամէթ իտիլ եաթմագտա տըր :

— Սէօյլէտիկին բէք տօղլու տուր... մէգքիւր տայիլէ-
եի էկէրի պիլիմ կիպի ֆագըրլարա հիւմմէթ իտիպտէ վի-
րէհէք օյալար, խայլի վազըթլար սըղընըլ բահաթ իտէ
պիլէհէկիմիլտէ, մէկէրի չիւրհէ վար մտոր... Սնտանա
զարիպի վարտըր, պուլունան էշուլար նէմիլքտէն պօղուլ-
մաալլէրին, մատամ Բիլլէ հէր կիւն աթէշլէր եազարազ,
թէսմիլ տայիլէեի ըսթթմագտա տըր... տիւլէք տիր քի, պիլ
չունուն չուրապընտա, քէնտի չօճուգըրմըլ սօուգտան
տիթրէհէրէք հէլաք օյտուղունու թապ տիրտէ... մէգքիւր

լուստուղունու սրւալ իթմիշ օլան ուփաճըզ պիր դատըն, մէկէրչի շիմտի պիղիմ՝ հալիմիգի պիլմէքտէ տէկիլ մի տիր, իմտի էօյլէ օլտուղու հալաէ տախի, իշիմ մէրգումն պիր տահա կէլիպ կէօրիւնմէմիշ տիր . . :

— Իհիթիմալ տիր քի, տահա կէլէճէք տիր, չիւնքի, հէր նէ դատար մէրգումն դատըն ընէր դօրգումշ պիր հալաէ պուլունմագտա խտի իսէտէ, պու ճիւմէ իլէ տախի, լէհ-ճէսինտէ պիր էսէրի հալալէթ վէ ինսանկիւնէթ միւշահէ-տէ օլունմագտա խտի :

— Պըրագ Ալլահնըր սէվէրնէ սէնտէ, իշիմ հէրքէս պէօյլէ տիր, պիր տտէմ պու ալէմտէ գէնկին մի տիր, տայիմա հագ-գընտա իլի սէօյլէ իլիպ, իլի մաննալար վիրիպ, վէ մէտհ ու սէ-նալար օգուրլար . . : Զանն խաէրսին քի, գէնկինէրն խամուր-լարը վէ մանալարը, պիղիմքիլիտէն պաշղա տիրլիւ տիր . . :

— Խայր, պէն ալա օլ Էֆքերարտա տէկիլիմ, վէ նիլէ-թիմտէ էօյլէ սէօյլէմէք տէկիլ տիր, — տէլի ճէվազ վիրտի Մօրէլ թաթյը պիր սուրէթտէ սէօյլէ յէքէր . — Իլա, մու-ղայիլի օլարագ մագսէտիմ, անիւրն տախի պիղիմ կիպի, քէնտիլէրէ կէօրէ թագսիրաթլարը պուլունմագընը ան-լաթարըմագ տրը . . : Փագաթ, ֆէնա եէրիտէ շուրաթնտա տրը քի . . : անտար պիլմէքտէ տէկիլ տիրլիւ . . : Վէ տա-հա ֆէնա պիր խուսուտա չու տուր քի, մէսէր, հիւքիւմէթ թարաֆրնտան թայիլին գըլըմըշ օլարագ, տայիմա սահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթիլէր արաւըպ պուլմագ իւգրէ, մէէ-մուրնի մախտուսէ պուլունտուղու թագալիտէ, ֆամիլա-լարը իհիթիւնմագթը դարուրիլէնտի կիւրլէրի ալթընտա է-գիլիպ մահվ օլմագտէ պուլունան, վէ ագրալէթքար սէ-ֆայէթիլն էն սոն տէրէճէլէրնէ տիւշէքտէ օլան . . : Կա-մուսլու իշիլէրի արաւըպ պուլմագ իւգրէ, հիւ պիր մէէ-մուրու մախտուս պուլունմագտէ օլմագըլընտան, վէ էօյլէ պիլարէլէրէ հիւշ տէլիլ իսէ ճիւղիճէ պիր իմտառ ու մուա-վէնէթէ հիմմէթ պուլլուլմաթըրընտան, պաղը քէլլէ, մէճ-պուրի, ֆէնա եօլլարա տա սարմալարընա սէպպիլիլէթ վի-

րիլմիշ օլմագտա տրը . . : Վագառ, սահիպ ճիւնհա վէ ճի-նայէթիլէրէ, միւսթմահագգ պուլունտուղալարը ճէղալարըն վիրիլմէսի լաղըմ տրը, լաքին, մէկէրչի, էօյլէ ֆէնալըգա-լըն էօնիւ էվիլէլիստէն ալընմըշ օլառ, տահա գիւնտէ իլի օլմագ գը . . : Մէսէլա, պիր տտէմ Էլլի կաշընա դատար ըրը ու նամուսու իւգրէ եաշաթըգտան սոնրա, պիրտէ տիւ-չարը ֆէլալէթ օլարագ, աճ դալըր, սէֆիլ օլուր, վէ նի-հայէթ ֆէնա եօլլարա սարար իսէ . . : թապիլաթիլլէ ֆէնա առմէլէրին սսընըր պիր թանէ տահա արթմըշ օլուր . . : հալ պու քի, էհէրչի էվիլէլիստէն էօնիւ ալընմըշ օլառ, պիթ-թապի դրոտը վուգու պուլուր . . : Փագաթ, չի՝ ֆայիտէ քի, նաֆիլէ՝ եէրաճ պէն պուշլարը պէօյլէ տիւլիւնմէքտէ-լիմ . . : պու ալէմ իշիմ պէօյլէ կէլմիշ տիր, վէ պէօյլէտէ կիթմէքտէ տիր . . : Ճիմտի պէն ֆագըր հայտէ պուլունտու-ղում իլին, տիւշարը մէլուսիլիլէթ օլարագ պուշլարը կէրչի պէօյլէ տիւլիւնմէքտէ իսէմտէ . . : եարընքի կիւն իսէ պի-րագ սէրվէթէ մալիք օլտուղում կիպի, քէնաֆէսինի ու-նուտարագ, անճագ գէվգ ու սէֆա, վէ անճագ սէլրան ու պայրամ տիւլիւնմէկիւմ տէ չիւրհէ եօգ տուր . . : Հէրնէ հալ իսէ, պիշարէ գէվճէճիլիլիմ, պըրագալըմ էօյլէ լա-գըրալարըտա, քէնտի իլիմիլէ՝ պագալըմ, նաւըլըն չիւս տի սէն, պարի պիրագ իլի՝ մի սին :

— Խայր, այնի հալալէ պուլունմագտալըմ . . : Տիլլէրիմ տէ աալ պիր եարմանէ տուրի պիլէ հիւս իթմէքտէ տէկի-լիմ . . : Լաքին, էա սէն . . : իշիթ տիթիլեքսուռն . . : պարի ալ չու չաքէթ ծնուտա կիլինի վէր պագալըմ . . : վէ չու դան-տիլիտէ սէճնտիլիլի վէր, գիրա պօշ էէրէ եանմագտա տրը . . : իշիթ զաթէն օրթալըգ տա աղարմագտա տրը :

Ֆիլադըր տունուգ պիր ըլըդ . կիւճ հալ իլէ, մէգրիւր թալման իլինին պոճաթը ճամլարընը դարլարմըշ օլան գա-րարան կէշէրէք, իշէրուհէ ճիւղիճէ պիր մահալուլիլէթ-պալը ըլըգ վուրմանա պաշլամագտա, վէ մահէլլի մէղ-պուրտէ տէրէրա օլան հալ ու մէնգարէ տէ, տահա գիւնա-

տէ տէ հչէթլու պիր սուրէթ քէսպ իլլէմէքտէ իտի . . . Ֆա-
գաթ, իրճէնին դարանլըր, հալէս հչէ տէ իլլ իտէ . . . մէգ-
քիւր սէֆալէթին պիր մըզ տարըր, սէթի իլլէմէքտէ իտի . . .

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, պիր ազ տահա պէքլէ յէ յիմ
տէ, օրթալըգ միգ տարի քիֆայէտէ ըլլալըգտան սծնրա եր-
նէ չալըճմտա պալանտաեըմ, — տէտի Մօրէլ զէվճէսինին
օթտան եաթապը քէնարքնա օթուլարազ, վէ իլլէրինի քէն-
տի աննրնա տաեաթմարազ :

Պիրազ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սծնրա, Մատ-
լէն քէլաթէ աղազ պիրլէ,

— Իլլէմէքտէ օլտուգտն թալարը, մատամ Մաթիէօ
ալմանա նէ վազըթ կէլէճէք տիր, — տէտի :

— Պու ոսպահ հէլէճէք տիր . . . վէ չօղուգ պիր իշիմ-
տէ գալմանըզ, անճազ եարլլաճադ պիր եալանճը էլմա-
սընրն պիր ֆասէթասը դալըլլ ալը :

— Եալանճը պիր էլմաս մը . . . մէկէրչի հէր քէսին դան-
նը խարիճինտէ օլտուգու հալտէ, սէն եալանճը էլմաստա
մը իլլէմէքտէսին :

— Ա, մէկէրչի սէն պուսու պիլմէքտէ տէկիլ մի իտին
. . . հա, հազգըն վարաըր, պիլմէքտէ տէկիլան, չիւնքի,
կէչն իկն մատամ Մաթիէօ կէլտիկինտէ, սէն ուեու-
մազտա իտին . . . Մէրգուսէ պանա օն թանտէ եալանճը
էլմաս կէթիլտի իտի. մէգքիւր թալար, Իճն մատնէլըին-
տան չըգմա օլուպ, վէ գըթալարը իտէ, թըպըգ մէրգուսէ-
նին կէթիլմիլ օլտուգու սայիլ խասս վէ ֆիշն թալարըն
գըթալընտա ալը : Մէգքիւր թալարը տախի, եաղութ-
լար իլէ պիլիլքտէ, տէսթիկեհսընին իւզէրինէ վազ իթմի-
չիմ տիր . . . Էսմիլմատէ պէն օլ մէրթէպէ պէրազ վէ թէ-
միլ թալար կէօրմէմիլիմ տիր. վէ հչէ չիւրհէմտէ եօզ տուր
քի, մէգքիւր օն առտա թալարըն գըլմէթլէրի, ալթմըլ պին
ֆրանզտան զիեատէ օլմալը տըր :

— Մէրգուսէ նիչին խամ թալարատա ճիւս վիրտիր-
մէքտէ տիր :

— Մէգքիւր թալար պիլիլք պիր գատըրն իմիլլէր . . .
մէրգուսէ պիր տիւչս իմիլ, վէ դանտա իտէրիմքի, մէր-
գուսէ քէնտի խասս էլմասալըրնը, գուեուճուսու պուլու-
նան Մ. Պատանա սաթ տըրմանա վիրմիլ օլտուգտան . . .
մէգքիւր թալարը տախի, քէնտի էլմասալըրնը ելըրինէ գօ-
տուրմազ նիլէթիլլէ, չալիսա թուլտուրմագտա իմիլ : Պէն
պուսու Մ. Մաթիէօսու էլմաս տէլլալը պուլունան մատամ
Մաթիէօտէն իշիլտիմ. չէօյլէ քի, մէրգուսէ խասս թալ-
լարը կէթիլտիլի վազըթ, մէգքիւր խամ թալարա տախի
այնի սուրէթտէ ճիւս վէ ֆասէթա վիրիլմէսին թէնպիհ
վէ թալազ պիլլտի. մէրգուսէ մէգքիւր թալարատան, պէ-
նիմ կիպի տէօրթ. քիլիեհ տահա կէթիլմիլ տիր, չիւնքի
պուսու Մ. Մաթիէօսու գըրգ էլլի գըթա գատար իմիլլէր . . . Հէֆ-
սին պէն իլլէեհմէլ իտիմ. . . զիրա քեաֆիէսինին պու սա-
պահա ելէթիլտիլմէսի իրգիթա իթմէքտէ իտի. վէ չիւնքի
Մ. Պատանատա, տահա մըլպաեըճընա վիրիպտէ եարաըրթ-
մազըլգ իլլին վազըթ լազըլ կէլմէքտէ տիր. . . Մատամ Մա-
թիէօսինն սէօյլէտիկինէ նէգաբէն, չօղ տէֆա, նիլէ գատըն-
լար, այնի թարիլի թուլարազ, կիլիլտէն, քէնտի խաս էլ-
մասալըրնը չըգալըթ տըրթմագտա, վէ ելըրէրինէ մէգքիւր
Իճն թալարընտան վազ իթտիլմէքտէ իմիլլէր :

— Կէօրտիւն միւ չիմտի, իլլէ խամ թալար տախի,
խասս թալարըն ելըրինէ թուլտալիլմէքտէ իմիլլէր, վէ օլ
զէնիկին գատըրնար իտէ, մէգքիւր թալարը անճազ քէնտի
թէզէնաթմալըր իլլին իտիլմալ իլլէտիլլէրի հալտէ, քէնտի
էլմասալըրնտան եալընըզ պիր թանէսինին, պիլիմ կիպի սէ-
ֆիլլէրին պատիլ ըսահթը վէ սէատէթի հալ ու թէսէլլտի
օլապիլէճէկինի, ապա տիւլիւնէքտէ տէկիլ տիրլէր :

— Ջէվալը զէվճէհիկըզիմ, թէհի ելըրտէ պէօյլէ հազգ-
ալը սուրէթտէ տիւլիւնէքտէսին, տէրա ու էլէմին սէնի
հուտուտի հազգանիլէթտէն խարիճ չըգալըմագտա տըր
. . . Մէկէրչի քիմանէ պիլիմ պու մըրթէպէլէրտէ սէֆիլ
պիր հալտէ օլտուգտուգտուգու պիլմէքտէ մի տիր :

—Մ'ֆ, նե՛ գատար աճայլու պիր ատէմինն սէն, էվ-վէթ, բէ՛ք աճայլու պիր ատէմինն... շէօյլէ քի, էկէբ Եա-թըրըպտա վիճուտինի բարէ բարէ քէսսէլէր, Էինէ գարը վէ ֆէնա պիր շէյ սէօյլէմէյիւ, իլլա մուղայիրի օլարագ, Էինէ թագաւմի թէշէքըրէր տախի խտէրսին :

Մօրէլ մէրգումէնին մէզքիւր լազըրարսը իւզէրինէ րիգ-գաթա կէլէրէք օւմուգլարքնը սիլքտի :

—Պու սապահ մատամ՝ Մաթիէօսէն գա՛նջ ֆրանգ ա-լաճագսն տըր, սսնա նե՛ գատար պօրճու վար տըր, — տէյի սիւալ իթտի Մաալէն :

—Հիշ պիր բարա ալաճաղըմ՝ Եօգ տուր, չիւնքի, գա-թէն մերգումէտէն Էրիզ Էրիկոմի ֆրանգ բէշինսն ալմըշ խաթմ...

—Հիշ, հիշ պիր բարա ալաճաղըն Եօգ մու տուր... Եյի եա, մէպլաղը մէզպուրտան Էալընըզ պիր ֆրանգ գալմըշ խտի, վէ տիւն տէկիլ Էվլէրքի կիւն անը տտխի սարֆ ի-տիւզ պիթիթաթը... Եիմտի Էանրմըգտա հիշ պիր բարամըզ պուլունմագտա տէկիլ տիր :

—Էյվլէթ, էօյլէ տիր, — տէտի Մօրէլ քէմայի քէտէր ու էլէմ իւզրէ :

—Էյ նե՛ Էաբաճաղըզ էօյլէ իսէ :

—Տօգրուսու պէ՛նտէ պիլմէմ նե՛ Էաբաճաղըմըզ...

—Էթմէքճիմիլպաէ վիրէսիլէ վիրմէք իթթմէեօր քի...

—Խայր, վիրմէեօր... վէ իշթէ օլ սէպէպէ մէպին տիր քի, տիւնքի կիւն, մատամ Բիլրէտէն պիր բուպ բարչա էթ-մէք Էօտիւնճ իթթէյիւ պլամպըղա մէճալըր օլտու խաթմ :

—Աճապա վախտէ Պիւրէթտէն ճիւզի պիր շէյ իթթէ-սէք, պիղէ Էօտիւնճ վիրմէ՞դ մի տէրսին...

—Նե՛, պիղէ Էօտիւնճ մի վիրմէք... Զաթէն պուլունան էշեամըզ մերգումէնին Էանընտա րէհինտէ պուլունտուզու հայտէ, մէկէրչի Էէնիտէն պիր շէյ վիրմէտի իճթիմալտէն օլապիլըր մի... Արթըզ րէհինտէ պըրազաճագ հիշ պիր շէ-յիսիլ գալմամըշ տըր, նե՛ վիրմէթիլիզ, մէկէրչի չօճուգլա-

րրամըզ՝ մը րէհին վիրմէթիլիզ... —տէտի Մօրէլ աճը սճը պիր կիւլիւմնէյիլ իւզրէ :

—Իյի էյմնա, տիւնտէն պէրու սէնին, վախտէմին, վէ չօճուգլարն, հէփսինիլգին Էէտիլի անճագ պիր լիպա (160 տիր հէմ մըգտարի) էթմէք տիր... Աճըլտան էօլմէքտէ ճայլո տէկիլ տիր եա... Հօ՛շ պու խուսուստա, գապահաթ սէնտէ տիր... չիւնքի պու սէնէ կիտիլպաէ քէնտի իսմինի, չէֆագաթ իսմնտէ տէ Էթիլէլէր տէֆիթէրինէ գայա իթտիր-մէքիլի իսթմէմտին :

—Մահէլլի մէզպուրտէ, անճագ պիր մըգտար էշեա-Էա մալլէք պուլունան ֆուգարանն իսմինի գայտ իթմէքտէ տիրէր... պիլ իսէ, հիշ պիր մալ վէ էշեաեա մալլէք պու-լունմագտա տէ իլիլիզ... ծնըար պիղէ էշեաաը մէզճուս օ-լուն քիլալըզ պիր օտատա օթուրմադտէ օլաղար նաղա-րըյլա պապանգտա տըրտըր : Վէ չօճուգլարմըզն, պիր խալլաթիսմնտէ գապուլ օլունմալար իշին իսէ, հիշ տէ-յիլ իսէ պիրէր պըրուզու պուլունմաը իղթիլգա իթմէքտէ օլուպ, հալ պու քի պիլիթմ չօճուգլարմըզն կէլինտիրէ-րի, ատէթա օլիրէր բաշալվա բարչալարնտան իպարէթ պուլունմագտա տըրտըր : Վէ պուլունմտա գաթինազար, չէֆագաթ իսմնէ Էաղըլանէսինտէ իսմիսի տէֆիթէրէ գայտ իթտիրէպիթմէքլէք իշին տալիս, Էն աղը Էրիկոմի տէֆա հի-տիւզ կէլմէքլիթմ լաղըմ կէլմէքտէ տիր, չիւնքի պիլ Էշ-պիր հիմայէթ իտէն Եօգ տուր... վէ օլ գատար տէֆա կի-տիւզ կէլմէք իշին, քիւլլի վազըլթ զայալ իթմէքլիկէ մէճալըր պուլունտուզում չէօյլէ տուրտուն, թահիթնտտա հիշ պիր ֆայլտէ տօղմնեաճագ տըր... Զիրա, վէլէվ տէֆիթէրէ կէ-լմը օլապ պիլէ, քեարմը՞դ նե՛ օլաճագ տըր, մէկէրչի ա-լաճաղըմըզ պտապ պիր թմնէ էթմէք իլէ, հէր օն պէշ կիւն-տէ պիր տէֆա տալիս Էէթմիշ սէրսէն տիր հէմ էթմտէն ի-պարէթ օլաճագ տէկիլ մի տիր :

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, չարէմը՞դ նե՛ տիր, պու կիւն նե՛ Էաբըզ վէ նաաը կէշինէպիլէճէկիլ տիր...

— Ես այնքան պիր իւմտ վար տըր, պէտքի տխնքի օլ ու փաճըզ գատըն պիրի ունութմանեարագ, պու կիւն թէչրիֆէ հիմմէթ Խաճճէք տիր . . .

— Ելվէթ . . . ինչպալաս . . . ֆազաթ, պէն չօզ մէճմուլ խաճրմքի, էկէր սէն խթէէէճէք օլուր խսն, մասամ Կա թիթօ սանա էօտիւնճ օլարագ տէօրթ պէշ ֆրանգ վիրի . . . չիւնքի օն սէնէտէն պէրու քէնտի իշլէրինի իշլէմէքտէսն . . . սէնին կիպի չօլուգ չօճուգ սահիպի պուլունան նամուօլու պիր իշճիտի, պու մէրթէպէ պիր դարուրէթ իշինտէ պըրագ մասը, պէնճէ իշթիմալտէն տէկիլ տիր :

— Չանն իթմէմքի մէրգումէ պիթէ պիր չէյ վիրէպիրին, չիւնքի, էլինտէն կէլէնի եաքարագ, դարթէն բէչինան եա վաշ եա վաշ էիւզ եհիկրմի ֆրանգ վիրմիշ տիր, վէ պու գատար պիր մէպաղտա անըն իշին քիւլիւք պիր չէյ տէկիլ տիր, չիւնքի, հէր նէ գատար պիր էլմաս տէլլար օլուգ, վէ պագը քէրրէտէ չանթմասընտա, էլլի պին ֆրանգլըդտան զիւ եատէ թաշ պուլունմագտէ խէտէ, քէնտիտի պիր սէրվէթէ մալիք պուլունմագտա տէկիլ տիր, էկէր այտա եալքըզ էիւզ ֆրագ, գաղղաղաճօ օլաւ, մէմուտն օլմագտա տըր, զրուա, մէրգումէ տէ մէաքրիֆ սահիպէսի տիր . . . պաշընտա իքի նէֆէրտէ եէկէնէլէրի վար տըր, անըրիտէ գաեըըզ պէպէմէքտէ տիր . . . Վէ պուլունտան տա աշիքար անլաեա պիլիթսին քի, տէօրթ պէշ ֆրանգ պիլիթ իշին նէ գատար պիլիթի պիր չէյ խսն, մէրգումէ իշին տալի էօյլէ տիր . . . վէ էօյլէ վաղըթլարտա վար տըր քի, եանընտա օ գատար բարա տալի պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . նասըլ քի սէն տէ պիլիթսին : Նիշայէթ, մատամբի մէրգումէ պանա դաթէն օլ գատար բարա տաեանմըշ տըր, արթըզ չիմտիտէ գաղղըպտա, կէրէք քէնտիտին վէ կէրէք քէնտի պաշըն տա պուլունմագտը տիւլարը դարուրէթ գըլարագ պիլի գաեըրամանեաճաղը աշիքարա տըր :

— Իշթէ տօղրուտան տօղրուեա ասըլ մալ սահիպէրիւնէ, վէ գէնկին ատէմթէք խրտմէթ իթմէլիպտէ, պէօյլէ

տէլլար էլիլէ իշ եարմագլըղն ֆարգը պուլունտա տըր, էկէրի մէրգուման զէնկինէլէր խրտմէթ իթմէքտէ օլաւ իտին, չօզ իշթիմալ տիր քի, պէօյլէ ուֆագ թէֆէք չէյլէր պագմաղլար խի . . . Իմմա սէն էօյլէ պիր ատէմանին քի, արգանտան կէօպէկինի տալի չըգարագ ալտալար, էիւնէ տուրուպտա էլվալաս խաճրսին . . . Եինէ գապաշաթ սէնտէ տիր :

Նասըլ, գապաշաթ պէնտէ մի տիր, — տէլի պաղլըրտը զէվալար Մօրէլ, զէվճէսինին մէգըրու մանէալը վէ միւնասէպէթիպը սիթէմի իւզէրինէ տիւլարը հիտաթիթի աղիմէ օլարագ, — մէկէրի պիլիթմ էքմէքտէ օլուտղումուզ քեաֆֆէլի սէֆալէթին սէպէպի հարգըզըք պիլղաթթ քէնտի վալիտէն տէկիլ մի տիր : Մէկէրի պիլղ պու սէֆալէթի, անըն զայպ իթմիշ օլուտղու պիր էլմասըն պէտէլ աղճէսինի էօտէմէքլիթէ մէճպուր օլուտղումուտան նաշի չէքմէքտէ տէկիլ միլիլ . . . Էկէրի էօյլէ օլմամըշ օլաւ խիթ, չիմտի հէմ արթմըշ բարամըզ պուլունմաճաղ խիթ, հէմ արտատան իշլէտիկիմ իշլէրին բարաղըրընը ալմըշ օլաճաղ խիթը, վէ հէմտէ, օլ Ալլաճըն դաղապընա ուղրամագլըղա չայէթիէ պուլունան Մ. Ժաղ ֆիւրանըն պիլթէ էօտիւնճ վիրտիկի պին իշ էիւզ ֆրանգա իլալէ իթմէք իշին էմիլիէթի սանաղըրընտան գալտըրմըշ օլուտղումուզ պին էիւզ ատէտ ֆրանգտա եանըմըրտա՝ պուլունմաճաղ խիթ :

— Հալէա սէն ինատըրտա գալլի գալմագտալուն, մէրգում Մ. Ժաղ ֆիւրանտան հիշ պիր չէյ թալէպ իթմէք ինթէմէքտէսն . . . Վաղաա տօղրու տուր, մէրգում պէ զայէթ տէրէճէտա խախտ տիր . . . վէ կէրի պէլիթտէ իւլիտին վէ զայէթին պօշա չըգաճաղ տըր . . . ֆաղաթ, պու հիւմէ իլէ տալի, պիր տէֆա, հիւ տէլլի խսն թէճըրիպէ իշին օլուտն, մէրգումա միւրաճաթ իթմէքլիթտէ էլզէմիլիթտէն տիր . . .

— Քիտէ, մէրգումա՞ մը . . . նէ, պէն էօյլէ պիր ատէմէ միւրաճաթի մը իտէլիմ, խայը, խայը, Ալլա՛հ իթմէսին, Ալլա՛

լաճ օլ կիւնիւ պանաւ կէօսթէրմէսին . . . —տէյի պաղըրաբ Մօրէյ, — աթէշտէ հանանաղարմը պիլսէմ, եհնէ կիտպտէ ծաւ աղըզ աշմազ իսթէմէմ . . . աման, բէճա իտէրիմ . . . սէն պանաւ հէր նէ քի իսթէր իսէն սէօյլէ էմնա, — մէրզումուն լազըրտըսընը իթմէ . . . պերա, տալթ իսթինի պիլէ իշիթմէմ, աղլում պաշըմտան ուշարազ տիվանէ օյմադտսնըմ . . .

Պունլարը սէօյլէտիկի վազըլմ տա, զաթէն ալէսսէվ վիյեէ պիր էսէրի հալաւվէթ վէ թէպիսիլյեէթ իւզրէ պուլունամադտա օլան Մօրէյին լէհճէսի հալի թէպէտաիւլ պիրէ, դամնաբ պիր էսէրի մէթանէթ հասլը օլտու, վէ սօլիուն սիմասընտա խաֆիֆճէ պիր գըզաթըր զու հուրա կէլտի, վէ պիրտէն պիրէ, օլ օթումըմադտէ պուլունամադու չիլթէնին իւզէրիտսէն աւազը գալլաղ, վէ պիր հիտտէթ ու հաւարաթթ իւզրէ օտանին իշինաէ կէզիմէկէ պաշալտը :

Հէր նէ դատար սուրէթի դահիրէսինտէն, մէրզումուն զէպուն վէ շէքլի պօզուզ պիր ատէմ օլմաը կէօրնիմաթտէ իտի իսէտէ, արթըզ օլ տաղըզատէ, քէնաի էշքեալ ու էվզարնտա, ալիճէնապըրդա տալիր պիր էսէրի հիտտէթ վէ չիտտէթ միւշահտէ օլունամադտա իտի :

—Պէն պիր ֆէնաւ ատէմ տէկիլիմ, —տէյի պաղըրաբ մէրզում, —միւտտէթի էօթիլմտէ հիշ պիր քիսնէնէ հիշ պիր ֆէնալըզ եարմամըլմ տըր . . . լաբին, մէրզում օլ ժազ Ֆէրան տէնիլէն մէլուն նօթէրի կէօրմէքտէ միսին սէն . . . օփ, իշիթ ծաւ, պանաւ եարալըզ ֆէնալըզա դաշըրըզ ֆէնալըզ եարմաղըլը, արզու վէ նիյէթ իյէմէքտէյիմ, —Պատէհու մէրզում իքի էլինի անընտ վազ իտէրէ, վէ դայէթթէ քէտէրնաբ պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէ, — աման հա Քէպպիմ, աման հա Քէպպիմ, այու նէ պալսթը սիւնաճ տըր քի, հիշ պիր սէպէպիլնէթ միրմիշ օլմաղըլմ, վէ հիշ պիր դապաշաթըմ պուլունամաղըլ հալտէ, կէրէք պէն վէ կէրէք չօլուգ չօմա գալըմ, էլլէրիմիղ վէ աւաղըլըզ մըզ պաղըր օլարազ, էօյլէ պիր միւրայի ատէմն բէնէսինտէ էսիր գալմըլըզ տըր . մէկէրիլ մէրզուման քէնաի սէր-

վէթինի սուլի իսթիմալ պիրէ, իսթէտիկի ատէմն վէ իսթէտիկի ֆամիլէանըն պատիի իղֆալ ու իֆաատը վէ մէզէթթ ու խարապիլնէթ իլմաղըլազ գալըլմաաբ, վէ միւրատար հուստիլնէտէ մաւլաֆիազ օլապիլմէսի, աղու ու հազգապիլնէթտէն ատա օլունապիլլըր մի :

—Թամամ, թամամ, —տէտի Մատլէն, —հայտէ պաղալմ, մէրզում իլէ ուղարշմաւ չըզըլ քի, տահա զիւստէ պէլալմըլ պուլալմ . . . դալիպա սէնին նիյէթթէն, մահա պուսիանէէի պիր քէրրէ պօլալմազ օլմալ տըր, էօյլէ մի . . . նասըլ քի մէրզումուն, իսթէտիկի օսաթ եարապիլէճէկիտէ չիւբճէտիզ տիր, չիւբքի, գուարէթի տալիլնտէ տիր, զաթէն սանա պիր իշ կիւզ ֆարանգըլը իլամը կիլտիլրէրէր էլինտէնտէ պիր տէյին սէնէտի ալմըլ տըր . . . զաթէն պիր ալ գուշու կիպի բէնէսինտէ պուլունամադտա օլմալ : Վազաւ մէրզուման, սէնին դատար պէն տալիի նէֆրէթ կէթիրմէքտէյիմ, ֆաղաթթ, չիշարէ քի պու կիւնքի կիւնաէ թահաթը հիւքմ ու գուարէթիլնտէ պուլունամադտա օլմալ . . . իմտի լալըմ կէլիր քի . . .

—Իմտի լալըմ կէլիր քի, մէրզումաւ պըրադալմ քի, քէնաի գըզըմզըն նամուսունու լալիլմիլ իլլէսին, հա, էօյլէ տէկիլ մի, —տէյի պաղըրաբ Մօրէյ տէհճէթֆէրմա պիր պաղըրըլ իլէ :

—Ա, աման հա Քէպպիմ, սուս օլ սուս, գիրա չօմուգաբ ուեանըզ արըլար . . . սէօյլէտիլրէրինի իշիթմէքտէ տիրէր :

—Տահա իլի եա, տահա իլի եա, —տէյի ճէվապ վիրտի Մօրէյ ճէյալէմալը պիր իսթիհալ իւզրէ, —էվվէթ, էվվէթ, տահա իլի եա, հալըր տիկէր իքի քիւշիւք գըզարըմըլ տալիի անտէն կիւզէլ պիր իպրէթ ալմըլ օլուրաբ, վէ հաղըրանմըլ պուլունուրաբ քի, պիլիմ նօթէր էֆէնաի տէ, պիր կիւն տալիի անընտ զէպ ու քէյալէրնի չըզարըլէ էյլէնպիլսին Մէկէրի սէնին տալիլմա սէօյլէմէքտէ օլուուգունա կօրէ, պիլ մէրզումուն թահթը թապիլյեթիլնտէ վէ հիւքմիլնտէ պուլունամադտա տէկիլ միլիլ, հայտէ, հայտէ,

նօթերը Լուիզին արդարենտան տուչիւ պիտասայլուծար իմ մեքտէ իմիշ... մերգումէ պունու պիզէ պիզդաթ քէնտօսի սէօյլէտի, հալ պուքի, սէնտէ պիլիթսին քի, մերգումէ քէնտօսի բըզ ու նամուսունու թանքերը վէ վիզայն իտէն գըզլարտան տըր:

—(Մֆ, էվվէթ, մերգումէ քէնտօսի բըզ ու նամուսունու թանքերը վէ ճըֆիդ իտէնլէքտէն տօր, վէ բէք կէօզիւ աչըզ, վէ բէքտէ իյի պիտ գըզ տըր... Մէնտէ պիլիթսին քի մերգումէ, սէնին քէ յիսիլլիլիլի սէպէպինտէն տուչար օլտուղումուզ դարուրէթի աղիմէնի կէօրէրէք, պիզէ պիր պար օլմագտան իտէ, կիտիպ իւրամէթիքալըզ իմմէք իտէթտիլինի կէօրտիւկիւմտէ, էօյլէ պիր չէյին ֆիքրիմէ վէ գալպիմէ նէ՝ մէրթէպէլէրտէ թօգաւնտուղումու, պէն օլ վազըթ սանա սէօյլէմէտիմ մի իտի... Նէ, մերգումէ կիպի կէնճ վէ տիւպէր պիր գըզըզ պէսէլմէլիլէ մի վիրմէք... էլպէլթթմէ սօնունտա օլմագտը պու իտի, էլպէլթթմէ տուչարը թասայլուծ վէ մաճնուպիլէթթ օլմագալ իտի... Ղէվալլը չօնուգ թա քէնտի աօղուչունանս դուրուրու իտի, նասըլ քի տէրխաթթը իտէպիլիթսին... չէօյլէ քի, հէմ քէնտօսի կիւլմէքտէ իտի, վէ հէմտէ պիզ կիւլմէքտէ իտիք, զիրտ, պիլիթսին եա, թէմիլլիք ճիհէթինճէ լազըրտը աշըլարգճա, ճիշապլաւա, պէն պու պիզիմ ֆազըրճա օտաւըզը վէ եալտա թաւան իլիմիզի, օլ մէրթէպէ թէմիլլ պիր հալէ վազ իտէճէ կիմ տիր քի, աալէնս պիր ուֆաաղըզ սէրայ կիպի եալաճաղըմ տէտիրքճէ, պիզ տաթի քէնտօսինէ քէնտէ չաղըրմագտա իտիք... Ահ, սէվկիլլու էվլաւըմ, ահ, չէօյլէ եսնըմտա կէօրտիւքճէ տէրտիմ ունաւարազ պիր սէֆա տուլմագտա իտիմ, վէ կիճէլէրի սուպահարա գատար չալըշարազ եօրուրտուղումու ունուլմագտա իտիմ... էվվէթ, պէն անըն օլ տիւպէր եիւլիլիլի, օլ բէմպէ եանագլարընա, վէ չիրին վէ սիւսա կէօզլէրինէ պազըզ, վէ քէնտօսինի եանը պաշըմտա, վէ տէպթկեաճըմ նէգալիտէն կէօրտիւքճէ, վէ կիւզէլ կիւզէլ պէսթէլէր օգուտուղումու իլիլի-

տիրճէ, իւզէրիմտէ պիւլիւք պիր խաֆիֆլիք վէ պիր թէնէլլի հիտ իլլէմէքտէ իտիմ: Պիւարէ Լուիզիմ, նէ գատար չալըշաճա, վէ նէ՝ գատարտա չէնմէշրէպ վէ չիրինթապ պիր չօնուգ տուր... Տէյիլ եալընըզ պիզիմ, իլլա հաթթա վալիտէնին պիլէ, իսթէտիկի խըտմէթի իթմէքտէ իտի... լաքէն, ահ, մերգումէ սէնին իլլ լազըրտը իթտիրքճէ, վէ սէնին եիւլիւնէ պազտըգճա, քէնտօսի կիպի... սէօյլէմէքթիք միւմըին տէկիլ իտի: Հէլէ սէնի, նէ կիւզէլ պազմագտա, գաեըլմագտա, վէ էյլլէտիրմէքտէ իտի... Վէ հէլէ պիրատէրլէրինի վէ հէմիլլէրէրինի, բուհու կիպի սէվմէքտէ վէ կէօզէթմէքտէ իտի... վէ հէվսիթիլէտէ խըտմէթ իթմէքթիկէ հէմ վազըթ պուլապ չալըմագտա, վէ հէմտէ մէմուս վէ մէսուրու գըլմագտա իտի: Վէլէսալը, Լուիզիմիզ պիզիմ, պատիլի սէատէթի հալիմիլ օլմագտա իտի... թէքիլի... մերգումէ կիթի, վէ պիլիմտէ թէքիլլ չարիւրմը տէնուտի, քիւլլի բահաթ ու սէատէթի հալիմիլ մահլ օլուպ կիթիլի:

—(Մֆ, Մօրէլ, մէքըլք հալլէրի զիրք իտիպտէ կէօզլէրիմ էսնինէ կէթիլիմ... զիրա, ճիկէրիմ բարէ բարէ օլմագտա տըր, —տէտի Մաուլէն կէօզլէրինտէն գանըր եալար տէօքրէք:

—Պէլլի օլ ինթիլիար ճանվէր... տէյի տիւչիւնտիւքճէ, պազ, պազ, կէօրիւեօրումսուն... էվվէթ օլ խուսուս ֆիքրիմէ տուչտիրքճէ, գանըմ պաշըմ սրչաւմագտա տըր... վէ օլ գատարտա հիտտէթ տուլմագտա երմքի, հէման կիտիպ մէրգումմա էօլտիրտիւքտէն սօնրա, քէնտի քէնտիմի տաթի թէլէլիլ իթմէքթիկի տիւչիւնմէքտէ վէ նիլիէթ իլլէմէքտէյիմ...:

—Լաքէն, իյի եա, մէկէրի սէն, օլ վազըթ պիզիմ հալիմիլլին նիճէ օլմագալընը տիւչիւնմէքտէ տէկիլ մի սին: Վէ պուստանտա գաթիլ նազար, թէքարէն սէօյլէրիմ քի, սէն իչի պիւլիլին պիւլիլին միւպալաղալը պիր սուրէթմտէ կէօրմէքտէսին, ինթիլմալ տիր քի, մերգում նօթեր Լուիզի իլլէ,

սատեճէ պիր էլլէնմէքլէր նիլնէթինտէ պուլունմուշ տուր, վէ շունուտա խաթըրտան չըգարմամալքեղ քի, մէրգում ղայէթլէ տինտար պիր ատամ տըր, հէր բազար քիլնէտէ կիտպ Ս. Պատարադ կէօրմէքտէ տիր, վէ հէր վազըթտա խանէսինտէ բարասլար պուլունմադտա տըրլար... վէ օլ գատարտա միւթէպէր վէ շայեսնը էմնիլնէթ իմիշ քի, չօլ լարըն սէօյլէտիքլէրինն նէգարէն, պիր ատէմ էկէր բաւաթընը վիրմէք իլին, էմնիլնէթ իլ պիր մահէլլ իմթէր իսէ, էմնիլնէթ սանտըրընա վիրմէքտէն իսէ, մէրգումա վիրմէք օլտա, տահա զինատէ ազըլըլըգ եարմիշ ասերլըր իմիշ:

—Օնտա՞ն նէ չըգար, տիմէք օլունօր քի մէրգում հէմ գէնիլն վէ հէմտէ միւրայի պիր ատէմ իմիշ... Վադաա, պէն Լուիղիմիլին նասըլ պիր գըղ օլտուղունու բէք ալէա պիլմէքտէ իմ... րըղ ու նամուս նէ օլտուղուն բէք իլի պիլնէլէքտէն տիր... Էվիլէթ էօյլէ տիր, հալ պու քի պիլիտէ աշուրի մէրթէպէ աճըրպ սէվմէքտէ տիր, շէօյլէ քի, սէֆալէթ իմիլի կէօրտիւքճէ, էիւրէկի հէգար բարէ օլմադտա տըր: Մէրգումէ բէք իլի պիլմէքտէ տիր քի, մաաղալլահ, էկէր պէն օլմանսճադ օլտամ, սիղ պիլնիլն պիլնիլն աճըլտան էօյլէքտիլիկ օլտամ. վէ իլմէ նօթէրինտէ պէնի մահպէսէ աթտըրմադ իսթէմէսինն տայիր վիրմիշ օլտուղուն թէհտիտէն մադսէտ իսէ... չօգ իհթիմալ տիր քի, պիլարէ չօճուգտա... օֆ, պաշըմ... պաշըմ... չըլտըրածաղըմ:

—Հաֆըղ Ալլահ, մաաղալլահ, էկէրիլ էօյլէ պիր շէյ օլմուշ օլտա իտի, նօթէրին մէրգումէքտէ պիր մըղտար բաւալար իլէ հէտիլնէլէր վիրմէսի լաղըմ էկըր իտի. վէ հիշ չիւրէհմտէ եօգ տուր քի, էկէր մէրգում էօյլէ պիր շէյ վիրմիշ օլտա իտի, Լուիղտէ քիսալիլէն էլէթիլի պիլիլ թէսիլմ իտէր իտի, պիլիմ իմաաղըրըա ելէթիլիլ իտի, վէ...:

—Մո՛ւս օլ, սո՛ւս... իղհար իթմէքտէ օլտուղուն մէգլէր էֆքեարլարը պիր տիւրիլ սնդանամանօրում... մէ-

կէրիլ Լուիղիմիլ էօյլէ պիր շէյի գապուլ իտէն գըղլար... մո՞ն մի տըր... Ալլահ իթմէսին...:

—Տէլիլ քէնտիսի իլին... իլլա պիլիմ իլին...:

—Սո՛ւս օլ, տէլիտօրում սանա... սո՛ւս օլ... զիւրա՞ աղալարըմ տիթէմէկէ պաղամադտա տըրլար... էկէր պէն օլմասա իտիմ... պիլմէմ քի նէ օլաճադ իտին... վէ սէն պու էֆքեարտա օլտուգճա, քիմ պիլիլ չօճուգլարըմըն հալլէրի նիճէ օլաճադ իտի:

—Մէկէրիլ ֆէնա՞ պիր շէյ մի սէօյլէմէքտէ իմ:

—Իպըլ...:

—Իմաի էօյլէ օլտուգտա, նիլին գօրգմադտասըն...:

Մօրէլ պիլիլ պիր սապըրըլըգ իւզրէ գէվէսինին լազըրտըրըմ գաթ իլլէտի:

—Էվիլէթ գօրգմադտաեթմ... չիւնքի, նազարը տիգ... գաթըմա վուրտուղունա կէօրէ, իւշ այտան պէրու, պուրահա կէլիպ պէնի գուճադլատըգտա, հէր տէֆասընտա տաիսի... Եիւզլէրի գըղլարմաա պաղատըլար:

—Պէսպէլլի սէնի կէօրէրէք սէվիմէկէ պաղատըրընտան նաշի օլմալը տըր:

—Վէն էկիօտ հիճապընտան նաշի պուլունմալը տըր... վէ հէմտէ, կիթիտըքճէ չօճուղուն մահգունիլնէթինն արթմադտա կէօրմէքտէ իմ...:

—Անընտա սէպէպի, պիլիլ կինտէն կինն տահա զիւհատէ սէֆիլ պիր հայտէ պուլմադտէ օլմասը օլմալը տըր: Վէ պուլտամտա գաթի նազար, նօթէր հազըրնտա սիւգալէրէ չըգըաղըրմտա, արթիլը չիմաի, սէնի մահպէսէ իլգա իթտիթէնէկինն տայիր հիւ պիր թէհտիտէն պուլունմաաղըրըն սէօյլէմէքտէ տիր:

—Ինք ալէա, քարին անը պիլմէքտէ տէկիլիկ քի, գա՞նիլ նիլնէթէ մէսնի մէրգում մէգլիւր թէհտիտէն վաղ կէվիլի տիր, Լուիղ օլ պապտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքտէ, վէ հիշ պիր սէպէպ պէնտան իլլէմէքտէ տէկիլ տիր. վէ շուստա տիգգաթ իթտիմ քի, նասըլ քի սէօյլէտիմ, կէլիպ

պէնի գումազլատըզճա, եւրդէրի դըզարմագտա տըր . . . Աման եա Բեպարմ, զաթէն Տիւ պիր նամուսը վէ ինսաֆ-լը Էֆէնտինին, քէնտի եանընտա պուլունան քըզ ԷՂի պիր դըզա, վէ քէնտի նաֆագաւընը քէնտիսինտէն չըզարմագ-լըզա միւհթիւմ պուլունան պիր Ֆազըրէեէ խիթապէն գալ-դըզտա, «եա թէպիմ» օլուրսուն, վէ եաթուս պուրասան գօլուլուրսուն» տէտիրտէն պաշգա, հաթիթա «Էկէր պա-տէհու պիրսի կէլիպտէ պէնտէն, սէնին հագգընտա պիր մալիւմաթ վէ պիր շէհատէթ խաթէեհէք օլուր իսէ, պէն տէ ճէվապ օլարապ, ֆէնա պիր դըզ տըր, տէրիմ, վէ սէ-նի պիր եէրէ կիրէպլիւմ-քիլքաէն մէն խտէրիմ . . . » տիմէ-սի գաթան եագըշմատըր թաղաթրտէ, տըթըզ մէրգուիմ ճանվէր նօթէր գալգարտա, «եա թէպիմ» օլուրսուն, վէ եաթուս քէտէրիմի մահպէսէ իլլա խիթիրիմ» տէր իսէ, վէ Էկէր պունուտա մէրգուիմին թէքմիլ ֆամիլեաւընըն, անճագ օլ մահպուս խիթիրմէր խաթէտիկէ քէտէրիմին չա-լըշըպ իլլէմէսիլլէ կէշիմէքիլկէ միւհթիւմ պուլունտուլու-նու բէք ալէա պիլալիկի հալտէ սէպլէմիշ օլուր իսէ, օֆ, մէկէրի պին քէրրէ զիեատէ պիր ճիւրմ ու ճինայէթտէ պուլունմուշ օլմադ մը,

— Լաթին, չու սէնին տէսթիկեահճին խզէրնտէ պու-լունան թաշարտան եալընըզ պիրնին գըլմէթիլլէ, հէմ մէրգուիմ նօթէրին բարասընըն վիրլիպլէճէկին, վէ Էէմ տէ գըզըմըղըն, մէրգուիմն եանընտան չըգարըլարապ, հէ-նէ գօլթուլուիմուզ ալթընա տըլնապիլէճէկին ինսան տի-չիւնտիւքճէ . . . — տէտի Մատէն աղըր աղըր պիր սէօյ-լէյլէ իլլէ:

— Մէքըրիւր խուսուսու եւիզ քէրրէ տահա թէքըրբիւր իթսէն, եինէ պիհուտէ տըր . . . Վադաա, Էօլլէ տիր, լաթին պուտա նէեէ պէնդէր պիրմը մի պին, «Էկէր զէնկին օլմուշ օլաա խոթիմ, ֆուգարա օլմուշ օլմազ խոթիմ» տիմէկէ պին-զէր, — տէյի ճէվապ վիրտի Մօրէլ Էլէշնաք պիր սապըր-սըլըզ իւզրէ:

Մօրէլ զաթէն քէնտի տօղուլունտա պէզպլէթ տէրէ-ճէտէ տօղուլ վէ նամուսը պիր աաթմ օլուլուտան պաշ-գա, տալիմանտա Էօլլէ եաշամըշ պուլունտուլունտան, զա, լուրէթ վէ սէֆալէթ սէպէպլինտէն, զէվճէսինին օլ անտէ ֆիքըրնէն կէվէքաէ օլան նիլիէթի տալա ֆիքըրնէ պիլէ կէթ իրմէմէքիլին, վէ մէրգուիմն նիլիէթի զայրի մազու-լէսինէ ճէվապ վիրպ թաահիհէ տաթի գալգըշմադ սըղըն, թէքարաէն քէլամէ աղաղ պիրլէ, վէ աճը աճը պիր սէօյ-լէյլէ իլլէ,

— Օֆ, չի չարէ, արթըզ պէն քէնտիմի գատէրէ թէպիմ իլլէմէլլիլիմ, նէ մուլթու օլ աաթմէրէ քի, քէնտի չօճուգ-լարընը տիշարեա, պաշգա սաապար եանընա խըտմէթ-քէրարըլա վիրմէքէրէք, քէնտի գօլթուլուրը ալթընտա սաղլաեապլիմէքտէ, վէ պինան ալէյհա տիւշար օլաճագ-լարը խաթար վէ տուգաղլարտան մահաֆագա իլլէեէպլի-մէքաէ տիրլէր. հալ պու քի, ֆուգարալարըն գըզլարը, քէնտի քէտէր ու վալիտէլէրի գանատլարը ալթընը թէքը իլլէ, եապանճըլար եանլարընտա գալըրլար իվիշ, անլէրի անճընան, տիւչիւնէն, վէ հըֆը ու վիգայէ իլլէեէն քիմ տիր. մալիւմ եա, հէշ պիր քիմնէ . . . ֆուգարանըն գըզ-լարը, աղաճըզ բարա գաղանապիլիւր պիր պիննէ վաաթ օլ-տուլաթ մը խոթի, հէման սապահալուն իլլէեէքէլլէրի մահէլ-լէ գօլմագտա, աղշամա գատար չալըմագտա, վէ թա ագ-շամ խանէլէրնէ տէճուլէքաէ տիրլէր, վէ այնի վաղըլթաա, բէտէրլէրի պիր թարաֆտա չալըշարըղ հալտէ, վալիտէլէ-րի տաթի տիկլի պիր թարաֆտա չալըմագտա տըրլար: Պիլիմ կիպի ֆուգարանըն էն պաշ սէրմանէսի վէ սէրվէթի, անճագ քէնտի վաղթիմիլ պիր, վէ Էէմէք բարասը-նըտա օլ գատար կիւմ պիր հալ իլլէ չըգարապլիմէքաէ իլլ-քի, թապիլթիլլէ չօճուգլարըմըզ պաղըզ գանըրապիլ-լէքիկէ պիլէ վաղթիլիլլ միւսաատէ խտէմէմէքաէ տիր, վէ պիրտէ գաշըզպտա, ֆուգարա գըզլարընն տիւղալ ու հարաքեաթընտան թէշէքիլլէր իտէրէք պաղըրլմագտա

տրըլար . . . կրեւեա զանն իտէրսին քի, պիղիմ, ընդարը խա-
նէմիզտէ, սաղլամաղլըղա գուտրէթիմիզ, վէ տիշարտա
պուլունտուղլարը վաղըթտա կէօզէթմէքիկէ տախի վագ-
թիմիզ միսաատէ իտէպիլմէքտէ տիր . . . վէ կրեւեա պիղ, պու
հայիմիզտէն պիտապէր վէ եախտա պիգպալտ պուլուն-
մագտանըզ, հալ պու քի պիղիմ իչին, բէտէր ու վալիտէ վէ
էվլատ, պիրպիրիմիզտէն պյըր տիշալազ վէ ուղագտա եւ-
շամաղլըղտա ծրան տէրտ, սալիր քիլլի տէրտ ու միհնէթ-
լէրիմիզտէն զիեատէ կիրան կէլմէքտէ տիր . . . Ալէլխուտուս
պիղիմ կիպի, քէնտի ֆաթիլեաաընը սէվիպ վէ պիրպիրէրիյ-
լէ միլթեմէլլի օլմագտա պուլունան պէտպաթիմլար իչին . . .
Վէ շօճուգարմըզ իսէ, ըրիշտի պիւուղա վասըլ օլուր օլ-
մազ, պիւլլիթիմիզտէն ճիւտա տիւլմէքիկէ մէճպուր օլ-
մագտանըզ :

Մօրէլ պու թէֆէքքիւլլէն իթմէքտէ իքէն, պիրսէ
պիր բաթըրտըր սուրէթտա օլուղու հալտէ, թալան ի-
չինն գարուսու թազ թազ վուրուլմանա պալլատը :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ԻՃՐԱՅԻ ՀԻԽԻՓՄ

Մօրէլ թէաճճիւպի ագիմ իւզրէ . . . գալգըզ գարու-
եու աչար . . . թալան իչինտէն իչէրի իքի քիշի կիրտիլէր :
Պունշարտան պլրի իրի պօլու, ինճէ վիճուտու, եւ-
րալը պէրէրի երւզլիւ, չիւրին վէ աճմազ չէհրէլի, վէ դըր
վէ սըզը ֆաթօրի սաղալլը օլուղ, վէ էլինտէ պալը գուրու-
լու պիր պաթթն պուլունմագտա օլուղու կիպի, պաշընտա
տախի եամիք եու միւլ պիր ուղուն շարգա, վէ արգասընտա
եէչիլէ չալար եաղըր քիրի ուղուն պիր սէթիլ պուլունմագ-
տա, վէ մէզըրի սէթիլնիտէ կէօթիւնիւն, եօղարտան
աշաղըեա գատար տիւլլէմիշ պուլունտուղու կէօրին :

մէքտէ իտի. վէ մէրգումուն պօղաղընտա թիւլլէրի տէօ-
քիւլմիշ սիեահ գատիֆէտէն պիր պօեուն պաղը պուլուն-
մագտա օլուղու հալտէ, ուղուն, դըրմիզը վէ թիւլիւզ
պօշնու, պիր ազ պապա պօշնու կիպի մէ յոսանէ չըգմագտա
իտի . . . Մէրգումուն իսմի Մալիգօրն իտի :

Հալ պու քի տիկէր ատէմ անտէն ուֆարազ պօլու ի-
տի իտէտէ, գըղըլ, շիման էլ իրի սուրէթիտէ ալի պա-
եաղըլըզ կէօրինմէքտէ իտի, վէ մէրգու մագտա գէն-
կինճէ, ֆագաթ տաի պիր թարգտա կիլիկիպ գուշամըլ
իտի. քիրիճէ կէօմէկի կէօթիւնտէ էլմաս տիւլմէր պու-
լունտուղու կիպի, սանթրանըլ վէ էսկի պիր գումաշտան
օլան եէլէկի իւզըրինտէ ուղուն պիր ալթուն գօրտօն, վէ
արգասընտա տախի սարքն գումաշտան պիր բալթօ պու-
լունմագտա իտի . . . մէրգումուն իսմիտ Պուրտէն իտի :

—Էօֆ, —տէտի Մալիգօրն օտանն գաբուսու էչի-
կինտէ տուրպազ, —պուրսարնընտա ատէթա պիր մէվթ
ու սէֆալէթ գօգուսու գաբլամըլ տըր :

—Վագաա էօյլէ տիր, ատէթա միւքու անպէր գօգմագ-
տա տըր, տօղրուսու պիղ պու կրեւ միւլթէրինն հէմ բէք
թէմիղինէ վէ հէմտէ բէք եաղըսընա չաթտըզ, —տէտի
Պուրտէն իլհարը նէֆրէթ վէ իսթիքրահ իտէրէք, պատէ-
հու, մէրգում, պիր թէաճճիւպի ագիմ վէ պիր հիտտէթի
ազիմէ իւզրէ քէնտուլլէ պագմագտա օլան Մօրէլին եանը-
նա տօղրու իլէրուլտի :

Թալան իլինն գարուսու նիմ արալըզ գալմըշ օլու-
ղունտան, տիգգաթ իւզրէ վէ խալինճէ պիր սուրէթտէ,
մէրգուման եապանճը իրի քիչինն, խապէրտար օլմատըզ-
լարը հալտէ արգալարընտան կէլէրէք, իլէրիսին կէօզէթ-
լէմէքտէ, ճատալաւմագտա, վէ տիլնէմէքտէ պուլունան
թօրթիլիւարըն պալը կէօրինմէքտէ իտի :

—Նէ իսթէրսինիլ, —տէտի Մօրէլ պիրտէն պիրէ, մէր-
գուման իքի քիլինն գապա սուրէթտէ կէօթէրտիլլէրի
հարէքթիլլէրինտէն տօլաեը հիտտէթ տուեարազ :

— Ժեյրօմ՝ Մօրէլի խթէրիդ, — տէ յի ճէվապ վրտի մէր-
դում Պուրտէն :

— Իշթէ պէնիմ . . .

— Էլման չարխճըսը, Էօյլէ մի :

— Էվլէթ, պէնիմ :

— Պուսնտա հիշ պիր եանյըլըզ Էօզ տուր եա :

— Խայր, խայր, Էվլէթ պէնիմ, թաքէնտիսիյիմ . . . ա-
տէթա իւղէրիմէ մէրազ վէ սապըրսըղըզ պատմագտա տըր
. . . աշօյլէ յինիդ, նէ իսթէրսինիդ . . . եա խապէր վիրինիդ,
եա չըգընըզ հէման գաբուտան տիշարը :

— Տօղրուսու չօզ թէրպիլէյի պիր զաթ իմիշ պու պի-
ղիմ տօսթուճուզ, զիրա պիղէ բէք հիւզէլ պիր գապու-
լիյէթէ իզհար իյլէմէր, բէք . . . թէշէքըսիւ իյլէմէլիյի
. . . պագասան, Մալիգօրն, — տէտի մէրգում չիման հէ-
րիթ քէնտի արգատաշընա տէճնէյէք, — պուրատա . . . պի-
ղիմ իյին եաղլը պիր բարշա կէօրէմէ Էօրում պէն . . . վի-
գճնիմ տը Սէն-Բէմինին գճնաղը իյէ պուրասընըն արասըն-
տա պուլունան ֆարգ, թաքիթ գապուլ իտէր մէվատտան
տէկիլ տիր :

— Հագգընըզ վար տըր . . . զանն իտէրսին քի, եաղլը
Էէրէ չաթտըրմըզտա տա, գաըրմըգա պիր մանի չըգմազ-
տա տըր . . . նասըլ քի Շայիօ իօզաղընտա տա Էօյլէ օլտու-
իտի : Պիղիմ գուշ գաթէստէն, պիր կիւն Էվլէ գաշմըշ ի-
տի . . . հալպու քի պէօյլէ ֆայիտէսիդ պէօճէրէր իտէ, քէն-
տի եուվալարընտա եաըըլազ գալմազտա տըրլար :

— Շիրահէսիդ, չիւնքի պուսլար մահպէսէ կիթմէքլիկի
Ալլահտան արարարըր քի, հիշ տէ յիլ իտէ նաֆագալարը չըգ-
մըշ օլտը տէ յի :

— Պէսպէլի արաճաղը օլան ատէմ բէք պէճն վէ բէքտէ
սատէտիլ զէվալընըն պիրի օլմաը տըր, տօղրուսու պալ
արաճագ չիւէկի բէք իյն արաեղպ պուլմուշ տուր, եաղրգ
իթտիկի մէսաքիֆէյէք, վէ եաղրգ չէքաիկի զահմէթլէյէք,
պուսնուս նէսինի արաճագ տըր, պագասան, Ալլահ ճան

վիրմիշտէ, անը պիլէ ալմազ իտէմէ Էօր . . . ֆագաթ, նէ՛
վազիֆէմիդ պիղիմ, հէման պիղ քէնտի մէէմուրիյէթի-
միդի իճրա իտէլիմ :

— Պապասանաընըզ, — տէտի Մօրէլ իզհարը հիտտէթ
իտէրէք, Էկէր սուրէթի զահրէնիպտէն կէօրինէն հալլին
մուղայիլի օլարազ սիզտէ սահիհէն պիր սէրհօլլուգ իլլէ-
թի պուլունմագտա տէկիլ իտէ, պատիլի զպալ ու զպա-
պըմ օլսանըզ ճայիդ տիր . . . հէման չիմտի չու խանէմտէն
տիշարը չըգմալարընըզ :

— Մհ, օհ, օհ, տօղրուսու պու պիղիմ չէլէպի բէք
հիւսնի լէթաֆէթ վէ զարաֆէթ վէ մաարուֆ պուլունմագտա
տըր, — տէլի պաղըրտը Պուրտէն, Մօրէլին զըմէն պիճու-
տինտէ տէրբար օլան հիւսնիսիլիկիւնի անաւտըպ վէ
իսթիհհա իտէրէք, — պագասան, Մալիգօրն, մէրգում,
Իշպու քէօրէկիմի պիլէ պաղլամագլըղա թէնէգլիւ իթմէ-
նէճէկիմ պիր տէլիկինի, զէշէ Էւլէ . . . տիյէրէք պիր տէ
գուրուլուպ իֆիթիսար իյլէմէքտէ տիր . . .

— Աման եա Բէպպիմ, աման եա Բէպպիմ, — տէ յի
պաղըրտը, օլ անն տէկին տիշար օլմուշ օլտուլու գօր-
գուտան նալի տիհանըն ալըպտա հիշ պիր լաղըրտը իթմէ-
միշ օլան Մատլէն, — չաղըրտանա, իմտաթէ աւամ՝ չաղըր-
տանա . . . պէլքի պիր խային իըրըսըլ տըրլար . . . նէ՛ տու-
րուԷօրսուն, սաղըն, կէօյլէրինի տէօրիմ ալ քի, Էլմասլարը
ալըրմասընըսը հա՛ :

Պիլվաղը Մօրէլ, մէրգուման պէն չէհրէ վէ մէճնուլ
իւլ տհվալ աւտալարըն կիթտիքճէ տէսթկեահը, վէ պինա-
էն տըլըն թաշալարընըն եազընընա տօղրու կիթտիքլէրինի
կէօրտիկիւնտէն, պէլքի պիր նիյիթէթի ֆառտէլէրի վար
տըր չիւհհէսինէ զահիպ օլարազ գօրգմաեա պաշլարտ,
տէսթկեահը եանընա գօլտու, վէ իքի էլլէրինի մէգլիւր
կիրանպահա թաշալարըն իւղէրինէ գաբաթտը :

Հալպու քի Թօրթիլիւտա պու արատա, տայիմա պու
կէչէն հալլէրի հէմ կէօթթմէքտէ վէ հէմ տէ տիյնէմէքտէ
Գ. — 27

էն հոգեւորականներէն ղեկէն իրարմ — ինչո՞ւնէն հոգեւորական
հոգեւոր, ինչո՞ւնէն ինչո՞ւնէն ղեկէն ինչ, ինչո՞ւնէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն
էն հոգեւորէն, ինչո՞ւնէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն
Փառէն, 13 Սեպտեմբեր, ինչո՞ւնէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն ղեկէն

— Իմ տիկնայէն օրտուգտա, ես լուիկիմիդ, աճապա լուի
կիկիմիդ, նէ օրտուգտա, նէ քեզտէ գալիմիդ, — տէ յի պա
ղըրտը Մօրէն աղը պաշնտան կիտէրէք, վէ սեօյլէնէն լա
գըրտըրտան պիտապըր տիւր կիտի պիւր հայտէ պուլու
նարագ, — նէրէտէ տիւր, մէրգուժմ նէրէտէ տիւր, տիւրէ
տիւր քի նօթէրին եաննտան չըգմըլ օմալը տըր, չիւնքի
մէրգուժմ պէնի մահպէսէ իրգա իմ տիւրէքտէ տիւր... Լու
իլ... աման ես ինչպիսիմ, նէ օրտու աճապա լուիկիմի:

— Լուիկի քիմ տիւր, — տէ տի Պուրտէն:

— Պըրագ սէնտէ չու պուտայաք, — տէ տի գապա վէ
թէրպիլէսիկ պիւր թարզ վէ սեօյլէնէն ինչ Մալիգօրն, — մէ
կէրչի կէօրմէն օրտուգտա, մէրգուժմ սանըգլամագտա տըր,
հայտէ պագալըմ, — վէ մէրգուժմ պուլու սեօյլէտիկի վա
ղըրտա Մօրէն եաննտա եաղաշտը, — հայտէ պագալըմ,
սա՛ղ, սօ՛լ, ինչո՞ւնէն, ա՛ղ, ... չըգալըմ պիւր տաղըգա էվ
վէ չուրտա տա տա պիւր տա թէմիլ հալա ալալըմ, դիւր
թէնաֆիլիստէն էօլէ ճէկիմ տիւր:

— Մօրէն, սաղըն կիթմէնէսին, գաղըր գօյ, միւտա
ֆաա իյլէ քէնտիւնի, — տէ յի պաղըրտը Մառտէն քէնտուլի
չաղըրարագ, վէ սեօյլէտիկիլի պիւրմէնէրէք, — վուր, էօլ
տիւր չու հայտուտալը, էօֆ, մէկէրչի գօրգմագտա մըրըն
... եօգաա էօնէրինէ տիւրչիպ կիտէնէ քիմիսին, վէ պիւր տէ
պէօյլէ պու հայտէ թէ՛րք մի իտէնէքսին տիւր:

— Մատամ, քէնտի իսանէնիլտէ օրմանըգա կիւվէնէրէք
վագաա պէօյլէ կէնիլ կէնիլ սեօյլէտէ պիւրմիլիլ, — տէ տի
Պուրտէն մէրգուժմէն իսիկի հալա իտէրէք, — ֆագալթ, էկէք

տէմէնէնէնիստէն, մէրգըր պօրն սէնտիսին, պաղա պիւր տատմըն
իսիկի հալա իյլէմիլ իտէ:

հատտի վար իսէ դօճանըգ պիւր քէրէն էլ գալարօրն, Ալ
լահ պիւր տանն ճանըր չըգալըրմ, — տէ յիէրէք իսիկէն
մէգալ իյլէտի մէրգուժմ էլիստէրի պաղը գուրչունըն պա
թօնու չէվիւրէրէք:

Մօրէն ինչո՞ւնէն կիտէնէն եալնըգ քէնտի քէրիմէսի Լու
իլի տիւրչիմէնտէ օրտուգտան, էթրաֆիւրտա կէպէք
տէ օյան հայլէրտէն, վէ սեօյլէնէնտէ պուլուսան սեօ
լէրտէն, քեանիլէն պիւրտալը պուլուսագտա իտի Պիւրտէն
պիւրէ մէրգուժմ իւղէրիտէ էլէմաք պիւր մէսերէթ էսէ
րի հաալը օլարագ, չու աթիւտէքի սուրէթտէ պաղըրմանա
պաղաթ:

— Մհ, մատամ քի լուիկիմ օլ նօթէրին էվիլն թէ՛րք ի
տիպ չըգմըլտըր, իմ տի պէն տէ արթըգ քէմիլ մէմիտէրի
նէթ իւղրէ մահպէսէ կիտէրիմ... — մագալթ, պատէն
մէրգուժմ էթրաֆիւրտա պիւր աթիլ նիկիսա՛ իյլէտիւրտէն ոսն
րա, — ես՛ պէնիմ ղէվէնիմ... վէ ես՛ ղէվէնիմ վալիտէսի
... վէ ես՛ պէնիմ չօճուգլարմ... մըլար նէ օլաճագլար
տըր, մըլարը քիմ պագըպ պէսէնէնէք տիւր քիմնէ պանա
մահպէստէ ինչէմէք իւղրէ արթըգ էմիլիէթ իտիպտէ թաշ
վիւրմէնէնէք տիւր... չիւրքի հէր քէն պէնի, նամասուղա
պիւր հալ վէ ես հարէթիտէ պուլուսագտա մատան տօլաք
մահպուս իտիլիլիմ տիւր չիւրէն վէ իմ իւրտընա ղահիպ օ
լաճագ տըր... Մֆ տիւրէք տիւր քի նօթէրին միւրտա, պէ
նի վէ պէնիմ չուրգ չօճուգլարմը աճըգտան էօլտիւրմէք
տիւր, — տէ յի պաղըրտը:

— Է՛յ ճանըմ, տահա պուլուս սնու կէլմէնէնէք տիւր,
— տէ տի Պուրտէն, — արթըգ չօգ օրտու... հայտէ պա
գալըմ, կիլիլն էլպիտէնիտէ հէման կիտէրիմ:

— Աման էֆէնտիլէր, բեճա իտէրիմ սիլէ, քէրէմ ի
նպէթ իտէրէք, ա՛թիլ իտիլիլ չու չիմտիլի սեօյլէտիւրէ
րիմ, — տէ յի պաղըրտը Մառտէն տայիլա եաթմագտա օլ
տուղու հայտէ, — Է՛իլ մէմիլ իմ մէմ քի ինսաֆ ու վիճ
տանըրը միւսաաաա իտէրէք, Մօրէն ալալ կէօթիւրէսի:

նիդ... Եկեր սիդ անը կէօթիւրէճէր օլուր իսէնիդ, օլ վա-
զըթ պէնիմ հայիմ նիճէ՛ օյաճադ տըր, պէն պու պէշ նէ-
ֆէր չօճուգլարմ վէ պիր տէ պուտալա վալիտէմ իլէ նէ՛
եարապիլիւրմ, իշթէ, իշթէ, պագընըզ, քէնտի կէօզլէրի-
նիդ իլէ կէօրիւնիւզ... նա, իշթէ օրաճըդտա քէնտի չիլ-
թէսի իւղէրինտէ պիւղիւլիւպ տու բմադտա տըր... Իշթիլթ,
ինսանիյէթիլ էֆէնտիլէր, մէրգումէնին ազլընտա խիֆ-
ֆէթիլ՝ վար տըր... տիլանէ՛ տիր... :

— Դանշիտի, չու պաշը գըրգըզ գօճա դարը մը :

— Ա՛, սա հիհէն էօլլէ տիր, մէրգումէնին սաշարը գըր-
գըրմըշ տըր, առամ, պիր քէրքէ չունուն պաշընըն հայինէ
պագընըզ, նէ՛ թօճաֆ չէյ տիր... — Ետէս Մալիգօրն կիւ-
մէքտէն օլաեըլարազ, — պէն տէ զանն իթաթմ քի պաշընտա
պէեազ պիր գարաթմա պուլունմադտա տըր... :

— Չօճուգլարմ, հայտէ լիլիլ էֆէնտիլէրին տիղլէրինէ
դարանարազ րէճալար խաթիլը, — ատէ յի պաղըրտը Մատ-
լէն, պիր սօն տէֆն տաճա մէրգումէնիւրն ըրգաթմլարընը
թաճիք իլէ մէրճամէթլէրինի ճէլպ իթմէք նիլիէթիլլէ, —
էվլէթ, եալվարըպ եադարընըզ քի, պիլիմ իլին եալընըզ-
ճա չալըլպտա էթմէք բարասընը չըգարմադտա պուլու-
նան... օլ պիշարէ բէտըրինիլի ալըպ կէթիլիւրմէսինլէր... :

Չօճուգլար իսէ զաթէն գօրգմուշ օրուգլարընտան, վէ
քէնտի չիլթէլէրի իլինտէն տիշարը չըգմազլըլա տալիս ճէ-
սարէթ իսէմէտիլթէրինտէ, վալիտէրինին էմիլնէ իթա-
աթ իսէմէեհէրէք, անճաֆ աղալըպ կէօզ եաշարը տէօթ-
մէքտէ խալիլէր :

Հալպու քի էօթմէտէն պուտալա դառըն, հէմ մէգիւր
հէք վազըթ իշիթմէքտէ օլմաարը կիւրիւլտիլէրի կէօ-
րիւպ, վէ հէմ տէ հիլ թանըմադտա օլմաարը մէրգուման
միւպալըլարըն հալ ու հէյեթիլինի կէօրտիւքտէ, աճալիպ
սէպէր իլէ հայըրըպ պաղըրարազ, տիլարըն տիպինէ պիր
քէօլէեհէ չէրիլիպ օօգուլմաեա պաշլարը :

Պու մէքմուլուն խաթիլէրտէ պուլունան հէյպէթմալիզ

հալլէր վէ, քէնտիսինին մահպէսէ իլգա խալմէօլլէզ գու-
հուրա կէլէճէք օլան տէհիլթիլու նէթիէլէր, Մօրէլէ բէք
ֆէնա սուրէթտէ թէնէսալի իթմիշ օլտուգունտան, ասէթմ
պուլունտուղու հայէ ինանմամադտա... վէ եալընըզ մէր-
գում, կէլմէքտէ օլան մէնզարէտէն պիլսապէր պուլունմադ-
տէ խաթ, յիւնքի, մէրգում զաթէն հէք նէվի գարուրէթ վէ
մահրումլիլէթմ սէպէպլինտէն տիւշարը զաաֆ օլարագ,
թապ ու թազաթտան տիւշմիւշ օլտուգունտան, րէնիլ աթ-
մըշ, կէօլլէրի վահիլթ-ալուտ պիր պագըշ քէսպ իթմիշ, պա-
շընը Ենիիւնէ Եյմիշ, գօլլարըն կէօթաիւնէ պաղլամըշ, վէ
թէքմիլ վիճուտիլն պի մէճալճա պիր հալտէ իթէք իլլէմիշ
օլտուղու թագաիրտէ, քէնտի իսկէմիէս իւղէրինտէ օթուր-
մադտա խաթ... :

— Մ, պու նէ Ալլահըն պէլարը հէրիֆ իմիշ... արթըզ
պուլուն սօնու կէլլէեհէճէք մի տիր... — Ետէ յի պաղըրտը
Մալիգօրն... — Եյ ճանըմ, պիլզ պուրաեա չալըպ չաղըրըպ էյ-
լէնմէկէ կէլլէմիշիլ տիր, անլաաթ՛ն մը, հայտէ պագալմ,
տիւշ Ենիիւնիլլէ, եօգաա սօնու եադանտան թուլուպտա
չէքիշտիրէ չէքիշտիրէ կէօթիւրիւլլէ, — Ետէ յի պաղըրտը
Մալիգօրն :

Պունու սէօլլէտիլիլլէ պէրապէր, մէրգում միւպաշըր
Մօրէլին ումուգունտան թուլթուտ, վէ չէտիտէն չէքիշտիր-
մէկէ պաշլար... Չօճուգլար պու թէհտիտ վէ պու հալ
ու հարէքթլէրի կէօթալլէրինտէ, տիւշարը հէյպէթ օ-
լարագ պիր ֆէքսեա տու օլըրազտըլար, պուլարտան իւշ
նէֆէրի օլան էրքէք չօճուգլար, եարը չըպաղ օլտուգլարը,
վէ կէօլլէրի եալ իլէ տօլու պուլունտուգլարը հայտէ, քէն-
տի օթլարը իլինտէն չըգարազ կէլիպ մէրգուման միւպա-
շըրլարըն անազլարըն տիւշալիլէր, էլլէրինի գալուշտուր-
տուլար, վէ տիլիլզան պիր ֆիլզան իւրըք, — Աման, նիեազ
ու րէճա իսէրիլ, լուլթ ու քէրէմ խաթիլ... պապամըլը
Էօլտիւրմէլլիլլէ... — Ետէ յի պաղըրըլմաեա պաշլարտը :

Պուրտէն հէք նէ դառտար թապէն սէրթ երուրէքի օլուպ,

վէ հօյլէ հալլէրի չօգ տէֆալար կէօրէրէք այլեմը պիր հալլ տէ պուլունմագտէ խոր խտ տէ , պու ճիւմէ իլէ տախի , մէրգուճան սօուգտան վէ գօրգուտան տիթիթմէքտէ պուլունման պիչարէ չօճուգլարն չու հալլէրինի կէօրտիքտէ , ատէթա միւթէէսսիր օլմագտա խոր . հալլու . քի արգատաչար պուլունման Մալիգօրն , մէրհամէթ տէտիքիքի չէեի ապա պիլմէքտէ օլմատըղընտան , աղլանըպ կէօղ էաչլարը տէօքէրէք սարըմը շօան չօճուգլարն էլլէրինտէն , հայլմաճա գապա պիր թալր ու թարղ իւզրէ չէքիպ տիղլէրինի գուրթարմագտա խոր :

—Եօֆ, պու նէ արսըղ բիճէր տիրէր . . . նէ՛ պէլալը մէմուրիյէթիմիզ վար տըր , էկէր մաաղալլահ ճէր կիւն իւչիմիզ պու . եօլտա տիլէնճիլէրէ թէսաափա խտր պիր շէյ օլմուշ օլա խոր , տաեանըլըր շէյ տէկիլ խոր . . .

Ոլ հէնիեամտէ զուհուր խտն տէհէթլը պիր վագաա սէպէպինտէն . մէզքիւր մէնղարէ տահա զիեատէ պիր հէյ . պէթ քէսպ իթտի . . . չէօյլէ քի , քիւչիւք զըղարտան պիւյիւ . ճէկի , քէնտի . քիւչիւք վէ քէյֆիօղ օլան զըղգարտաչլարըյլա տաման տէօքէր իչիլտէ եաթմագտա իքէն , պիրտէն պիրէ ,

—Վալիտէ , վալիտէ՛ , պագսանաեմըղ , Ատէլէ պիր շէյ օլուեօր . . . վիճուտի պիւթիւն պիւթիւն տանաու , իւզէրին տէ հիչ սըճագլըզ գալմատը , տալիմատա երեղիեմտէն եօգարը պագմագտա տըր . . . վէ հիչ տէ նէֆէս ալամմագտա տըր . . . —տէյնի պաղըրտը :

Չէվալլը չօճուգ , միւպէէլա պուլունտուղու վէրէմ իլէթիլտէն , ապա պիր սէս վէ սըզըլթը չըղարմագպըն է . ճէլէ գուրպան կիթմիշ օլտուղունտան , կէօղլէրի տախի , զիեատէ սէզմէքտէ օլտուղու հէմչիքէսի երեղիւնէ պագա գալմըն իտի . . .

Աթթըզ մէրգուճմէ չօճուղուն իթթարընը իչիտիր իչիթ . մէզ , վալիտէսի Մատլէն , քէյֆիլէթի հալի տէրք պիրէ , հալլըրարագ էօյլէ պիր պաղըրտը քի , թարիֆի իհթիմալտէն աէկիլ տիր . . .

—Աման եա Բէպպիմ , աման եա Բէպպիմ , իւզէրմէ պիր գօրգու կէլմէքտէ տիր , զանն խտէսին քի հէմչիքէճիլ կէլմէ էօյմիշ տիր , —տէյի պաղըրտը մէրգուճմէ չօճուգ , հէման պիր թէլալ իլէ սաման տէօքէկիննի իչիլտէն տիչարը սըլաեաարագ , վէ տիւչարը տէհէթլէ օլուպ վալիտէսի գուճաղրաա աթթըմազ իւզրէ գօլարագ :

Մատլէն պու արատա արթըզ քէնտի տիղլէրինի թութմազ պիր հալլտէ օլմասըր տախի ունուտարագ , քէմալի զալլէթ իւզրէ աեաազ գալլըպտա , վէֆաթ իթմիշ օլան օլճան-րարէսի մասուճուն եանընա գօլմազ իսթէտի խտէն , պիլարէ քէնտույի թութապիլէճէր գատար գուվէթէ մալիւ պուլունմատըղընտան , թուղլա տէօքէմ իւզէրինէ երգըրըպ տիւչտի , վէ մէլեուսանն սուրթիտէ պիր ֆէրեաա տըր պըրագտը :

Մէրգուճէնն պու ֆէրեատը Մօրէլին գալպինէ աչուրի մէրթէպէ թէէէսիր իլլէտիկինտէն , հալի մէֆթուլիլէթիլտէն ուեանըպ չըղար , վէ սըլաեալա վէֆաթ իթմիշ օլան տէօրթ եաչընտաքի մէրգուճմէ չօճուղուն եանընա կիտէրէք գուճաղլատը . . . մէրգուճէնի էօյմիշ պուլու . . .

Պիր թարաֆտան սօուգ վէ տիկէրթարաֆտան տախի , իհթիեաճ , պիլարէ չօճուղուն էճէլ թաճիլինէ սէպէպիլէթի վիրմիլլէր իտի . . . չէօյլէ քի , զաթմէ զարուրթմաէն նէլէթ իթմիշ պուլունման քէյֆիլիլիկի , աղլպէթքեար էօլիմտէ գարաբ քըլթիլ խոր . . . Մէրգու լէննի օլ քիւչիւճէք աղալարը օտուլարի տանուպ վէ կէրիլէլիլի խորէր . . .

Հալ պու . քի Մօրէլին , տիւչարը հէյպէթ վէ մէլլեուլիլէթ օլմալըյլա , սաչլարը տիքիլիլի օլտուգլարը հալտէ , չօճուղուն ճէսէմինի գուճաղլանըպ թութմագտա , վէ պիլա հարէրէթ տուրմագտա , վէ հաթթա կէօղ եաչլարը գուրուեուպ , վէ կէօյլէրի տախի զըղարմըն օլտուգլար թագալիտէ , մէզքիւր չօճուղուն երեղիւնէ տիր տիր պագմագտա իտի :

—Մօրէյ , Մօրէյ . . . Ատէլիմի պանա՛ վիրիլիլ , —տէյի պաղըրմագտա խոր պէտպալիթ Մատլէն գօլարընը գօճասընա

տօղբու ուղատարագ, —խայր, խայր, ասլը օլմամսլը տըր... մասուսուս մ էօլմէմիշ տըր... սէն չիմտի կէօրէճէսին քի... պէն սնը բարթտըրմ կիպի, երեն ճան ալաճագ տըր...

Մօրէլ քէնտի չօճուղու ճէսէտինի պըրագըզ պըրմնագ իսթէմէտիկի կիպի, միւպալըրլար տափի մէրգուսին ետագարնը պըրագմանարագ, մաթլագ սուրէթտէ կէօթիւր-մէքիկէ չալըշմալարնը, տիմանէ դատն կէօրէքէ մէրագը թահէրիք օլունմուշ օլտուղունտան, պուլունտուղու պու-ճագտան, հայդըրմագլըգտան ֆէրաղաթ պիլլէ, աւաղա գալըտը, եալաշ եալաշ Մօրէլն եանքնա եալաշտը, վէ օլ պուտալա հայինտէ պուլունան պաշընը, մէրգուսին ումու-ղու իւզէրինէ ուղաթտը... վէ չէնա տագըզա չօճուղուն դաշինի թէմաշա իլլէտի... վէ պիւր տագըզա դատար քէնտույէ մախսուս պուլունան օլ տիմանէճ հայի խզըէ տուր-տուղտան սօնրա, ատէթա աճլըգտան դուտուրմուշ օլան հայլանլար միալլու, հայդըրմագ պէօկիւրէքէք, քէնտի ետթալընա տօղբու կիթտի, օրատա եաթը վիւրտի, վէ եիւք սէք պիւր սէս իլէ:

—Ա՛ճ տըր, ա՛ճ, —տէյի պաղըրմանա պաշլտոր:

—Կէօրիւեօրմուսուուղ, էֆէնտիլէր, կէօրիւեօրմուսուուղ, հէնուղ տօրթէ եաշընա պուլունան պիւրէ Ասուուղ, հէնուղ տօրթէ եաշընա պուլունան պիւրէ Ասուուղ... էվլէթ իսմի Ատէլ տըր, տաճա՛ տիւն ազա՛մ գուճագլանարագ էօրիւզ սէվիշ իտիմ, վէ իլթէ պուսապա՛ իտէ... իհթիմալ տըր քի չիմտի սիլտէ, տաճա իլի եա, հաղըր պիւր պղաղ էքսիք օլուր, սէն պուսուս իլին էսէֆ իթմէյիւ, իլլա մուղալլըրի օլարագ մէնուս տաթի օլմալըսն տիլէճէքսինիւ, էյլէ տէլէլ մի, —տէտի Մօրէլ վահիճէ պիւր հալու հէյիէթ իւզըէ:

Տէրու ու էլէմէր իւթի կէլէնէ կէլէքէք, զէվալը ատէմին զիհննատէ բէք ֆէնա սուրէթտէ թէէսսիւր իթմիշ օլտուղլարընտան, եալաշ դալաշ ազլընա պիւր բէրլշանլըզ կէլէկէ պաշլամըշ իտի:

—Մօրէլ, Մօրէլ, վէր չու գըղըրմ պանա, պէն դըղըրմ

իսթէրիմ, —տէյի պաղըրտը մատլէն տիլսիւզան պիւր սէօյ-լէ իլշ իլէ:

—Էյլէ եա, հէր քէս քէնտի նէօպէթինէ բաղի օլմա-լը տըր, սէն տէ քէնտի վալխտէլը հագգընա սէվիւզ միւ-րատընա իրմէլիսին... —տէյի ճէվապ վէրտի Մօրէլ, վէ կէօթիւրիւզ չօճուղուն ճէսէտինի, մէրգուսն զէվէճէսինէ թէսիմ իլլէտի:

Պատէհէ Նլլէրլլէ եիւզլէրինի դաթաթարագ, պիւր ու-ղուն աճը սուրա չէքտի:

Մատլէն տափի օլ հէնկեամտէ, սայ քի այնի հալտէ պու-լունտուղունտան, եալանիճէ պիւր նէվի դըսգանճըլը պա-գըլըյա չօճուղուն եիւզլէրինէ տիւր տիւր պագարագ, օթ-տան չիլթէնին իլինէ սօգու վէրտի:

Պու տագըզատա տիկէր չօճուգլար տիլ իւզլէրինէ կէ-լէքէք եալալարմագտա, վէ բըզըրարագ հէօնկիւր հէօնկիւր ալլամաղտա իտիլէր:

Միւպաշըրլար, մէրգուսն չօճուղուն էօլմիւշ օլմասըն կէօրէքէք, կէրյի պիւր արալըզ միւթէսսիւր օլտուլար իտէ տէ, երեն արատան ճիւղի պիւր միւտտէթ կէլէք կէլմեղ, էվ-վէլլի ինսաֆօրըլըզլարնը էլէ պալըլար:

—Էյ ճանրմ, գաֆատար, —տէտի Մալիգօրն Մօրէլէ, —չօճուղունուղա էսիլի հագգ վաղը օլմուշ տուր, վէ վա-գաւա պուտ ուս շայրանը թէէսսիւք պիւր հալ տըր, ֆաղաթ, յի՛ ֆայիտէ, էլտէ՛ն նէ կէլըր, հէքսիմիզ ինսանըզ, հէքսի-միլտէ պիւր իլին օլ էճէլ քէօրիւսիւսնտէն կէլէճէկիւղ տըր... օլան օրմուշ կէլմիլտըր, արթըզ կիլթմէլլիւղ, զիւրա պաշ-դա պիւրի տաճա վար տըր, կիտիւզ անը տափի պուլալագ կէօթիւրէճէկիւղ տըր, հէր նասըլ իտէ, տօղբուսու պու իլին իլիմիլ պէրէքէթիճէ տըր...

Մօրէլ մէրգուսին սէյլէտիլլէրինի իլիթմէքտէ պիւր տէկիլ իտի:

Մէրգուսմ պաշընա կէլէն հալլէրի տիւլունտիլ ճէն, աղ-լը պիւթիւն պիւթիւն բէրլշան օլմագտա, վէ քէնտի քէն-

տույն սաղըր պիր սէս իլէ, վէ քէսիք քէսիք սէօյլէնէրէք,

— Նիհայէթ պէն քէնտի չօծուողու մտէ քնն իթմէլի յիմ
... կէօյլէթմէլի յիմ... պուրատտ... կէլիպ կէօթիլ արիւնճէնէ
դատար... Տէֆն մի իթմէք... իլի էմնա, նէ իլէ, Աման
Ալլահ, հիշ պիր բարամըղ եօզ տուր... քէֆէնի նէրէտէն
պուրաճաղըղ... քիմ պիղէ էօտիւնճ բարա վէրէնէք տիր
Օֆ, ուֆանըղ պիր չօծուղ իլին... հէնուղ տէօթիլ եաշընտա
պուրաշնան պիր մասուումմ իլին պիլէ քէֆէնիլք պէղիմիլ
եօզ տուր... կէրչի պահալը պիր չէլտէ ետէկիլ իսէտէ... վէ
կէրչի թապուլթ բարամըղ տախի եօզ տուր, լարքի, անը հիշ
մէրազ իթմէմ, չիւնքի գուճաղտա տախի կէօթիլ արէպիլի-
րիկ... օֆ, օֆ, օֆ, —տէտի իլալէլի մէգալ պիրլէ մէր-
գում հէյպէթլու տուրէթմէ պիր թապը իւզրէ, վէ դահ-
գահա իլէ տէ կիւլէրէք, —նէ՛ դատար պիւլիւք պիր իդ-
պալ տիր պու պէնիմ իլին... չիւնքի, Լուդիմ չաղընտա,
օն սէքիլ եաշընտա օլտուգտան սօնորա տախի էօյէպիլըր ի-
տի, վէ օլ վաղըլթ իսէ, պիթիթապի տահա պիլետաէ պիւլիւք
պիր քէֆէն պուրմաղըղա միւհիմաճ օլտաճաղ իտիմ...
—Նա՛սըլ իտէճէկիլ չիմտի պիլ, պու հէրիֆ եալաշ
եալաշ աղլընը տա դալալ իտէճէք տիր, —տէտի Պուրտն
Մալիգօրնա, —պաղ, պաղ, պիր քէրլէ չունու՛ն կէօղէրի-
նէ պաղ... ասէթմա ասամին իւրքմէսի կէլիեօր... տուր
պաղալում պուճուն սօնու նէտէ դարալ զըլաճաղ տըր...
պու հէրիֆ չըլտըրմաղտէ օլտուգտն հալաէ... արիւննէ գօ-
ման եա Բէպպիմ, նէ իլի միւլթէրիլէրէ չաթտըղ... —նի-
հայէթ, արթըղ պուճնա պիր նէթիճէ վիրմէլիլ... հէր նէ
դատար պու տիլէնիսի թէվըրֆ իթմէքիլին մէտարիֆա-
թը լաղըմէսի իլին 76 ֆրանզ վէ 75 սանթիմ թախաա դը-
լընմըլ իսէտէ, պիլ 240 վէ եալաշ 250 ֆրանզա դատար
իւլպաղ իթմէլիլիլ, չիւնքի մէտարիֆլէր, ալաճաղ սահալի
թարաֆըրնտան չըղաճաղ տըր...

—Վէ հէմտէ սէօյլէսէն ըր բարալարը բէշինան վէրտին

... չիւնքի մահպէսէ պու պիլարէ կիրէճէք տիր... մահ-
պէսէ իլգա իթտիրէն քէնտիսի տիր... —պու պիլարէ ա-
սըլ պօրճու օլան մէպաղ իլէ մէտարիֆաթը լաղըմէ, վէ
ֆայիլ, վէ սայիրէ ճէման 2,500 ֆրանզը վէրտիլինտէ...
իսայիճէ թէրլէնէճէք տիր...

—Իվլէթ, բէք իլի թէրլէնէճէք տիր, չիւնքի օրասը պու-
րանա պէնդէմէղ, պէօյլէ պուղ կիւլի սաուղ տէկիլ տիր... —
տէտի միւպալըր լաղիմաղ իլին թըրնալ լարընը իւֆլէնէ-
րէք, —պիթիլէլիմ արթըղ, կէօթիլ արէլիմ չու հէրիֆի, էմնա
աղլանը պիլէրեաղար իտէճէք իմը, վարսն եօլտա կիտէր
իքն իսթէտիլի դատար աղլալըն... վէ էմնա քիւլիճէք չօ-
ճուգու աճըթէ կիթմիլ իմը, պիլիմ նէ վաղիֆէմիլ, պիլ
էօլտիլմէտիր եա, էօյլէ տէկիլ մի Ալլահը սէվէր իսէն...

—Իլի եա, էֆէնտիմ, մատամքի պու մէրթէպէ ֆու-
դարա իմը, պու դատար չօծուղ սահալի օլմամալը իտի:

—Հաղգըլը տըր սէօյլէտիլին —տէտի Մալիգօրն, պա-
տէհու մէրգում Մօրէլին ումուգու իւզէրինէ վուրարաղ,
—Հայտէլինիլ, հայտէլինիլ, եա հու, դաֆատար, ար-
թըղ սէնի պէրլէնէմէնիլ, մատամքի պօրճուճուգու թէէ-
տիլէնէ գուտըթիլիլ եօզ տուր, կիտիլ մահպէստէ բա-
հաթ իթմէլիլինիլ:

—Նէ, մահպէսէմ, քիմ, Մ. Մօրէլիմ, —տէլի պա-
ղըրաղ իտըրիճաէն պիրի կէնճիլէ մախուսս պիր սէս իլէ:
վէ օլ հէնկեամտէ էսմէր կիւզէլի, թաղէ, կէնճ, բէմպէ
եանաղըլ, վէ պաղը չարգասըղ պիր դըղ թէէլաշ իւզրէ թա-
վան իլինտէն իլէրի կիւտի:

—Ա՛, պիլիմ մատմաղէլ Բիկօլէթ տիր, —տէտի չօ-
ճուգըրտան պիրի աղլանարաղ, —աման մատմաղէլ, սիլ
չօղ մէրհամէթիլինիլ, պապամըղը գուրթարընը, զիրա
մահպէսէ կէօթիլ արէլէրէք տիր, վէ քիւլիւք հէմիլէմիլ
տէ վէֆաթ իլլէտի...

—Ա՛, Ատէլ էօլտիւմիւ, —տէլի պաղըրաղ մէրգումէ
կէնճ դըղ, օլ իրի վէ սիեահ կէօյլէրի եաշ իլէ սուլարաղ:

— Բեռնիկի մահպետման կեօթիւրեճէքէք, խաղը, եսն-
որը օրմայը տըր, էօյէ պիր չէյ իհիմադտէն տէկիլ տիր :
Մէրգումէ պոնու սէօյէտիկիլէ պէրապէր, պիլ միւ-
նավէպէ Մօրէլէ, վէ մէրգումուս գէվճէսինէ, վէ միւպա-
չըրաւրա պազմաւս պաչաւոր :

Պուրտէն Ռիկօլէթին եաննա Վէլտի :

— Պարի սիդ, ա՛ կիւզէլ չօնուզում, մատամ քի սիզին
աղլընըդ պաչընըդտա տըր, էվվէթ, պարի սիդ պու պի-
չաթէ առէմէ լաղըրտըր անլաթտըրնըդ. վազաա, մէրգու-
մուն չօնուզում վէֆաթ իթմիշտիր, լաբին, պիզէ՛ նէ, պիզիմ
վազիֆէմիդ անճաղ. քէնտիսինի ալըպ Գիշիյէ կէօթիւրեճէ
տիր . . . չինքի պօրծու վար իմիշ. պիդ իծարէթիտանէ
միւպաչըրըրնաւնը . . . :

— Տիմէք տիր քի չօնուզուն սէօյէտիկիլէրի սահիհ իմիշ-
էր, էօյէմի, — տէյի պաղըրտըր Ռիկօլէթ :

— Էվվէթ սահիհ տիր. վէ մէրգումէ չօնուզուն ճէստի
տէ վալտէսինին եաթաղընտա տըր, պիր տէրլիւ պըրազ-
մազ իսթէմէսէքէք, անընա մէշուլ պուլունմաղտա տըր...
տիմէք տիր քի, հէման չիմաի մէրգումէինի բէտէրի, պու-
նու պիր այնի ֆուրաթմ առտ իտէքէք, էօնիւմիզէ տիւ-
չիւպ կիւտպիլիլ :

— Հաֆըդ Ալլահ, նէ՛ դատար պիւլիւք պիր ֆէլաբէթ
տիր պու, — տէյի պաղըրտըր Ռիկօլէթ, — նէ՛ պիւլիւք տէրու
ու էլէմ տիր պու, նէ՛ եաթաղընըդ չիմաի :

— Նէ՛ եաթաղաղընըդ, եա թարալաըր վըրմէլտիսիդ,
վէ եաթառ մէրգում էօնիւմիւզէ տիւչէրէք մահպետէ կիթ-
մէյի տիր, պունտան պաչադ պիր թարիզ օլմաղ, նաւըլ,
մէրգումա էաթիւնճ վըրէք իչին, իրի վէ եաթառ իւլ թանէ
պիւլիլք քեաղըրնըդ վարմը տըր, — տէյի սիւալ իթմաի
Մալիգօրն իսթիհզաւտարի պիր սուրէթտէ օլաւաղ. — Է-
կէք վար իտէ, հէման չըպըրպ վըրմէլտիսիդ, վէ պիլ տէ
օլ վաղըթ պըրաղըպ կիտէրիլ. չինքի, պաչադ պիր իշիմիդ
վէ պաչադ պիր թարէպիլիլ էօր տուր :

— Ո՛ք, նէ՛ դատար տէհէթիւլ պիր հալ տիր պու, —
տէտի Ռիկօլէթ հիտտէթէնէքէք. — մէկէրլի պու մէրթէպէ
տէրա ու ֆէլաբէթ օրթաւընտա տալիս առամը իսթիհզա
իտիպ էյլէնէքլիք հայիլ օլապիլիլումի :

— Բէք ալէա, հայտէլնիկ իսթիհզաւր վէ լաթիֆէյի
պէր թարաֆ իտէլիմ, — տէտի մէրգուման միւպաչըրաւտան
պիրի, — Ֆաղաթ, մատամքի պիր կիլիլք եաթաղըրդ նի-
էէթիտալ պուլունմաղտաւնըդ, պարի հիւ տէյիլ իտէ,
սիդ, մէրգումուն գէվճէսինի մէշուլ գըրաաղ, պիզիմ կիթ-
տիկիմիլի կէօրմէսինին շալընըդ տա, սիդ տէ քէնտի-
սինի ալըպ կէօթիւրէլիւ. վէ ինթէ օլ վաղըթ, հիւ տէ-
յիլ իտէ օն օն պէշ տաղըրդ տէվամ իտէճէք օլան ֆէնա
պիր մէնղաբէյի կէօրմէքլիլքաւն, հէմ մէրգումա վէ հէմ
տէ մէրգումէիլ մէնն իթմիշ օլուրտունուլ :

Մէրգումուն վիտիլի պու նաթիթ, հէք նէ դատար
վիճաւան գաւըր պիր չէյ իտի իտէ տէ, պու ճիւմէ իլէ
տալիի ֆայիտէն իսլի պուլունմաղըրնտան, Ռիկօլէթ
մուճիպինճէ տմէլա հարէքէթ պիլլիլ, օլ պէտապիթ Մաա-
լէին եանընա կիթիլ, վէ Մաալէն իտէ, տիւլաըր մէյ-
ուսիլիլէթ օլաւաղ. քէնտուլի շալըրմիշ օլուպ վէ տալըն
պիր հալտէ պուլունմաղին, մէրգումէյի կէօրմէտի, վէ
մէրգումէ տալի չօնուզաւըն եանընտա, Մաալէնն չիւ-
թէլիլ քէնաըրնտա տիլ իւզէրինէ կէլէքէք օթուրտու :

Մօրէլին աղըրճա բէրիւնալըր հէք նէ դատար կէմիշ
իտի իտէ տէ, տէրէայի թէֆէքէքիլլէք տալաղընտան,
տահա դիտտա էլէճիւք պիր հայտէ պուլունմաղտա իտի.
չէյլէ քի, պիր սիւքիւնէթի հալ իւզէք, տիւլաըր օլմիշ
օլուրտու տէհէթիւլ պիր հայի կէօրմէքաւ, վէ նօթէրին
մէրհամէթիլլիլք իտէքէք իլի օլ հայէ կէթիլիլ օլմաւը-
նա, վէ միւպաչըրաւըն տալիլ քէնտի վազիֆէլէրին իճրա
վէ իֆա կլէմէքաւ պուլունմաղըրնա, ֆիլերինճէ իւզա օ-
լուպ դաւար վըրմէքաւ իտի :

Մօրէլ քէնտիւնէ կիթմէքլիկէ գաւար վիտիլ :

—Է՛յ ճանճմ, արթըզ էլիկիրը, հայտե՛լնիկ կիտե-
լիմ, —տե՛տի Պուրաէն :

—Պէն պու էքմայարը պուրատտ պըրագամամ, շիւնքի
իշիճէ դէվճէմ՝ առեթմաագլընը դայպ իթմիշ պիր հայտէ պու-
լունմագտա տըր . —տե՛տի Մօրէլ տէսթկեան՝ իւզէրնի-
տէ եայլըմը պուլունն էքմադարը կէսթէէրէրէր . —մէզ-
քիւր էքմայարը կէթիլմիշ օլան աշլլալ գատըն , եա պու
սապահ վէ եալիտտ կիւնտիւզիւն կէլիպ ալաճագ տըր , վէ
նաարը քիտէ կէօրմէքսթիւնիւզ , չօք պահալը շէյլէր տիրէր :

—Թամամ, չօք էյի , չօք էյի , —տե՛տի հաղէա տիլարտտ
տուլուպ տա գալուսուն արալըղընտան իշէրիւնի սէյր
իթմէքտէ վէ տիյնէմէքտէ պուլունն թօրթէլիտար , —էվ-
վէթ չօք էյի , չօք էյի , պէն պունու յաճուէթէ չիմօի կի-
տիպ խապէր վիրէճէկիմ տիր :

—Պարի եալընըզ եարընա գատար պանա միւսաատէ
իտինիկ տէ , —տե՛տի Մօրէլ , —մէրգումէ գատըն կէլնի,
մալլէրնի թէպիւմ իտէլիմ, վէ պատհնու երնէ կիտէրիկ :

—Խայր, խայր, օլամալ , ինթիմադտէն տէկիտիր , չիմօի
կիթմէլիկիւզ , պու իշ չիմօի պիթմէլի տիր :

—ճանճմ, էյի էմմա , պէն պու թաշլարը պուրատտ
սահիպսիկ պըրագատըզ կիտէմէմ, դայպ օլմագլըզ թէհ-
լիքէսինէ տիւշար գըլամամ :

—Մնարը տա պիրիլքտէ ալընըզ , արապամըզ աշաղը-
տա պէրէմէքտէ տիր , սօնրա ժայլը մէտարիֆաթ իլէ , ա-
նըն իւճրէթնի տալի վիրիլսինիկ : Լվվէլա սիլին տէլլալ
գատընըն էվինէ կիտէրիկ , վէ էկէր մէրգուէթի օրատա
պուլամալ իտէք , օլ վագըթմ տօղրու Գիլշիլէ կէշէրիկ , վէ
սէնտէ մէզքիւր թաշլարը գաբուճուէա թէսիւմ իտէրսին ,
օրատը Պանդատան զիւնտէ էմիլիէթի քի պիր մահէլլ տիր . . .
Հայտէլնիկ , չարուգ օլունուգ , հէման դէվճէնիկ իլէ չօ-
ճուգլարընըզ կէօրմէքսթիւն շուրատտան տիշարը չըգալըմ :

—Պանա եարընա գատար միւսաատէ իտինիկ տէ , պարի
չու էվլատըմը օլուն տէֆն իտէլիմ , —տե՛տի Մօրէլ զարի

զարի աղլանըպ կէօղ եաշլարը տէօքէրէք , վէ րէճա ու
նիւաղլար իտէրէք :

—Խայր . . . արթըզ էլիէրիւզ , պիզ պուրատտ պիր սաաթ-
տան զիւնտէ վագըթմ դայպ իթտիք . . .

—Հէմտէ մէրգուէթի տէֆն իթմէլքիւրտէ , հիւզն ու
քէտէրնիկ տահա զիւնտէ արթմաճագ տըր , —տե՛տի Մա-
լիգօն :

—Օֆ , էվվէթ . . . տահա զիւնտէ տիւշարը տէրտ ու
էլէմ օլաճագըմտըր , —տե՛տի Մօրէլ աճը աճը պիր սէյլէ-
լիշ իլէ : —տիմէք տիր քի սիկ պէնիմ , զիւնտէ էսէֆ իթ-
մէլքիլիմի իսթմէմէքտէ , վէ պինաէն ալէ յոտէ պէնի ա-
ճըմագտաւընըզ , էօյլէ մի . . . իմաի էօյլէ օլտուգտա , սիզէ
սօն պիր սէյլէնէճէկիւմ տահա վարտը . . .

—Իէք ալէա , նէ իմիշ , չարուգ սէյլէլնիկ պագալըմ
. . . ա , սէն առեթմա պիր դաղապուլլահ իմիլսին եա , հիշ
լագըրտը անլամաեօրսուն . . . —տե՛տի Մալիգօրն թէրպի-
եէսիկճէ պիր աճէլէ իւզըն :

—Պէնի գալտըմագլըղա տայիր օլան էմիէ , սիկ նէ վա-
գըթտան պէրու մալիք պուլունմագտաւընըզ :

—Կէրլի տէօրթ ալ էվվէլնտէն հիւքմ ու իլամը վի-
րիլմիշ իտէ տէ , իճրապը հագգընտա լըզըմ կէլէն էմր տա-
հա տիւնի կիւն յոթէր թարաֆընտան , մէէմուրու մախ-
սուսունա իթմ օլունուշ տուր :

—Տահա տիւնքի կիւն միւ . . . աճապա նիլին պու գա-
տար թէէլիք իտիլմիշ տիր . . .

—Արթըզ անը պէն պիթմէեօրում . . . հայտէլնիկ ,
պաղլանընըզ պօղէնիկի պագալըմ :

—Տահա տիւնքի կիւն հա . . . աճայիպ , աճապա Լուի-
զիմնիլն մէ յոտան չըգըպ կէօրիւմէտի , աճապա չօճու-
ղում նէ՝ օլմուշտուր , նէրէտէ գալըն տըր . —տե՛տի կիլլէ
պէրապէր Մօրէլ , տէսթկեանըն եանընտան , իլինտէ բա-
մուգ սօլու օլան պիր մուգալլա գութու չէքտի , վէ տէսթ-
կեանըն իւզէրնիտէք թաշլարը , մէզքիւր գութունուն տէ-

բունինն վազ խաղ եւրէշտիրտի,—Փագաթ, շիմտի պուն-
լարն իւղէրինն տիւշիննէն վազրթ տէյիլ տիր... ար-
թըզ մահպէստէ տիւշիննէյիլիմ:

—Հայտէյինիզ, չարուզ օլունուզ, կիլինինիզ, վէ պազ-
լանընրզ պօղէնիզի:

—Պօրէյէննէնէ, հիլ պիր չէյիմ եօզ տուր, եայլընրզ
շու թաշարը կէօթիլընրզ օրատա գարուճուեա թէտիլմ
խտէնէկիմ տիր:

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, կիլինինիզ էպիսէնիզի...

—Պունշարտան պաշգա կիլիննէնէ տէ պիր չէյիմ եօզ
տուր:

—Մէկէրչի պոն կիլինիմը օլտուգունուզ բաշպարաւր
իլէ մի տիւշարը չըգաճաղընրզ,—տէտի Պուրտէն:

—Չանն իտէրիմքի, պէնիմ պու գընաֆէթիմ հիճա-
պընրզը մուճիպ օլտաճաղ տըր, էօյլէ տէյիլ մի,—տէտի
Մօրէլ աճը աճը պիր սէօյլէյիլ իլէ:

—Խայր, պիլիմ նաուսումուգա թօղունաճաղ պիր չէյ
եօզ տուր, շիւնքի մէտաբիֆի սիլէ աշիտ օլան պիր արապա
իլէ կիտէնէկիլ տիր,—տէյի ճէկպա վիրտի Մալիզօրն:

—Պապա, վալիտէմ սէնի իսթէնէօր,—տէտի չօճուզ-
լարտան պիրի:

—Պազընրզ, իշիտինիզ,—տէտի Մօրէլ անինտէ մէր-
գուման մուպաշըլարտան պիրինն իսթապէն վէ բէրէյէնէ-
բէր սէօյլէնէրէ, —պոն մէրթէպէ ինսաֆըզ օլտաբընրզ...
լուճիֆ ու քէրէմ իտէրէք պըրազընրզ պէնի զիրա, զէվ-
ճէմ իլէ վէ մատուլտըմ իլէ վէտաշարաղ, պըրազըզ
կիթմէքըլիկէ զայլէթ ու ճէտաբէթիմ քտաֆի օլամաեաճաղ
տըր... Երբէկիմ բարէ բարչտ օլաճաղ տըր... սիլին պէնի
ալըզ կէօթիլընրզ կիլինիլէ կէօրտիւլընրէտէ, բիշիմ
պըրազմաեարաղ արգամ սըրա տէօրիւլիպ գօշուլաճաղ-
լար տըր... էօյլէ պիր տիլիուգան հալին զուհուրինն սէպէզ
օլտաբընրզ, բէճա իտէրիմ սիլէ, պարէ հիլ տէյիլ տէ,
կիւեա պու կիւն վազ կէյիլ տէ, իւլ տէօրթ կիւնաէն սոն

րա կէմէք իւղրէ պըրազըզ կիլինիլ... վէ պէնի աշա-
ղրտա պէրէյինիլտէ... պէշ տաղըզա սօնրա պէն տա-
լի կէյիլ սիլի պուլուրում... պունա պէօյլէնն հիմմէթ
իթտիկինիլտէ, պունար իլէ վէտաշարաղ տէրտ ու է-
լէմինաէն գուրթուլունշ օլուրում, եօզաա միւլքին տէկիլ
տիր, երբէկիմ տաեանամաեաճաղ տըր, իլլիմ սիլէ գա-
վէն սէօյլէմէքտէյիմ... մաազալաճ էօյլէ պիր մէշգարէ
զուհուրինն, ալլըմ պաշըմաէն ուլաճաղ տըր... նաալ
քի տաճա շիմտի էօյլէ պիր թէշիլէտէ կէյիլիլիմ տիր:

—Անշարմ... սիլին միւրաաշընրզ պիլի ալտաաղըզ
տօրապա տիւշիւրէրէք դըլ իրենի չէգմէք տիր... —տէտի
Մալիզօրն:

—Նիլէթիլիլ ֆիրաաա գարար գըլմաղ տըր... լա-
քին, եաղմա եօզ տուր, պիլ սէնին զանն իթտիկին պու-
տալարտան տէյիլիզ:

—Մֆ, աման եա Բէպիլիմ, աման եա Բէպիլիմ... —
տէյի պաղըրաթ Մօրէլ էլէմաք պիր հիտաթիմ իւղրէ:

—Խալը, խալը, պէննէ մէրգումուն պու սէօյլէյիլին-
տէն մազաէտ պիր տօլապ չէկիլմէք օլամալը տըր,—տէ-
տի եալաճա սէօյլէնէրէք Պուրտէն քէնտի աղաաաշընն,
—Հայտէ էօյլէ տիլի կիպի եաալըմ, Փագաթ, պու ճիւմ
լէ իլէ տալի պըրազըզ կիթմէնէյիլիմ, պէն շու գարու-
նուն տիւշարընրտա պէրէրիմ... զալէն պուրանըն պաշ-
գա պիր գարուսու եօզ տուր, հիլ պիր եէրէ գալամաշ:

—Կէք ալէա, հայտէ էօյլէ օլտուն, Ալլաճ պէլաաըն
վէրսիլ պու հէրիֆին... եա՛հա, էմմա իալըլը պիր միւշ-
թէրիէն չաթտըզ հա՛... —պաաէհու, մէրգում Մօրէլէ
իսթապէն ուսուլ իլէ սէօյլէնէրէք,—բէք իլի, սէնին տէ-
տիկին կիպի օլտուն, պիլ սէնի տէօրտիւնիւ գաթտա
պէրէրիլ... սէնաէ հիման իլլիտի պիլիլիլ չարուզ կէ-
մէլիան, անաաաղն մի:

—Իէշէքըլը իտէրիմ,—տէտի Մօրէլ:

—Էյ ճանըմ, բէք ալէա,—տէտի Պուրտէն, իշարէթիլ

պիր սուրբէթտէ Մօրէլէ պագարագ, վէ երւբէք սէս իլէ սէօլլէեհէրէք, — մատամ քի պիլիք, մէպլար լմէզպուրու էօ տէմէքիլիկէ սէօզ վիւրէքտէսինիլ, պու կիւն միւսասատէ իւ տէրիլ, լաքին, պէշ ալթը կիւնտէն եհնէ կէլիլիլ . . . արթիլը օլ կիւն մութլագա բարալարը վէլմէլիսինիլ:

— Իվվէթ, էֆէնտիլէր, ինչաալլահ օլ վագըլթ վիւրէպիլիլիմ, — տէյի ճէվագ վիւրտի Մօրէլ:

Միւպաշըլար օտատան տիշարը չըդտըլար:

Թօրթիլեքար իսէ պու արատա, պէլքի քէնտիսինի կէօրիւլէր չիւրհէսինէ մէպին, մէրգու ման միւպաշըլար օտատան տիշարը չըգմագտա իրէն, կիտիպ մէրտիվէնին պիր քէօշէսինտէ կիլլէնտի:

— Մատամ Մօրէլ, իշիտի՞եքօրմուսուուդ, — տէտի Րիկօլէթ, մէրգու մէնին նաղարը տիգգաթընը մէգքիւր տէհօ չէթամիլ հալտէն գուրթարմագ նիլեթիլլէ Մօրէլին զէվճէսինէ խիթագէն սէօլլէեհէրէք, — իշթէ, իշթէ զէվճինիլիլ րահաթ պըրագմագտա տըրլար, արթիլը մէրգու մուս ալըպ կէօթիլմէքիլեքտէն սարֆը նաղար իլէ չըգըպ կիթմէքտէ տիլլէր:

— Վալիտէ, իշիտի՞եքօրմուսուուն, քէտէրթիմ արթիլը կէօթիլմէեքուլար, — տէտի չօմուգլարտան էն պիւլիկիլ:

— Մօրէլ, պէնի տիլիէ, պէնի տիլիէ . . . սէն չու պիւլիլը թաշլարտան պիրինի ալըպ սաթմալըլըն, հէմ հիլէ քիմնէ ֆարգընտա օլամագ, վէ հէմնէ պիլ օլ սայէն պու սէֆալէթտէն գուրթուլարագ քահալիլ սէլամէթէ չըգալըլ, — տէտի Մատան եալաշճաճըգ սէօլլէեհէրէք, վէ պիւթիւն պիւթիւն նէ՝ սէօլլէտիլիլին չալրարագ, — օլ վագըլթ պիւշար Ստէլիսիլին սուգտան, վէ պիւնապըրիտէ էօլմէքտէն գուրթուլաճաղընտա չիւրհէ եօզ տուր . . .

Պու հէնեկամտէ քիմնէ քէնտուլէ պագմագտա օլմա տըլընը կէօրիւպ, վէ մէգքիւր տաղընըլդտան իսթիֆատէ իթմէք իսթէտիկինտէն, Մօրէլ, քէմալի իհթիլալ իղըրէ թալման իշինաէն տիշարը չըգտը:

Մօրէլին օտարը եանընտա տարաճըգ պիր մահէլլ տահա պուլունմագտա օլուպ, վէ նասըլ քի զիքրի սէպգաթ իթմիշտիր, գարուճու Մ. Բիլլէ, քէնտի քէօնէլէ վէ սալաթ իեանըլընը մահէլլի մէզպուլտէ սագլամագտա, վէ պաղը քէրրէ տէ, օրատան Մօրէլին օտարնա պուլունան պիր տէլիքտէն, մէրգու մուս ֆամիլիքաճ տէրքետար օլան սէֆալէթիլի մէնըլարէսինի սէյը իյլէմէքտէ իտի. միւպաշըլար տիշարը չըգըպ տէն գարու էօնիւնտէ պէլէք Ռէքտէ չըլար, մէգքիւր արաթըլըն գարուսուու տալի կէօրտիլքէրինտէն, Մօրէլ իշին ֆիլքիլլէրինտէն, իհթիմալ տըր քի, էկէր ֆուրաթ պուլաճագ օլտա իտի, մահէլլի մէզպուլտէ եա սագլամաճագ, վէ եալիօտ գալաճագ իտի տէյի տիւշինմէկէ պաշլատըլար:

— Հայտէ կիտէլիմ, գաֆատար, — տէտի Պուրտէն քէնտի արդատաշընա պիր աեղընը գարուսուն էշիկինէ վագ իտիպ, վէ կէօլլէրիլլէ տալի Մօրէլէ, արգալարընտան կէլմէսինի իշարէթ իտէրէք:

— Բէհա իտէրիմ, պիր տագըգաճըգ տահա միւսասատէ իտիլիլ . . . — տէտի Մօրէլ:

Մէրգուճ օտա գարուսուուն էօնիւնտէի թուզլա տէօշէմէ իւ զէրինտէ տիլ իւ զէրինէ կէլտի, վէ գարուսուն արալըլլարընտան պիր սօն տէֆա տահա քէնտի ֆաթիլլէսարնա արթիլ եալաշ իտէրէք, էլլէրինի կէօրսիւնէ գալուշտուրտու, վէ կէօլլէրինտէն եաշլար տէօրիւպ, վէ տիւսիւզան պիր սէօլլէլիլ իլէ օլտուղու հալտէ տալի,

— Ատիէօ, պիւլարէ էվլապարըմ . . . ատիէօ պիւլարէ զէվճէմ . . . ատիէօ, — տէտի:

— Ա, էլլիլիլը արթիլը պու գատար ֆիղանճըլըգ վէ պու գատար էշիլիլէն, պուլունէ սօնու կէլմէէճէքիլ տիր, — տէտի Պուրտէն թէրպիլէէօիլզէ պիր սէօլլէլիլ իլէ. — Մալիգօրնուն հագըր վար տըր, նէ՝ միսկին հէրիֆէ չաթտըգ, նէ՝ պէլալը պիր ատամա չաթտըգ, հէ՛յ Սիլահ պէլաքընը վէրսին պօշոյլէ միսկինին:

Մօրէլ ահագա դայրդայ տա մէրգումնն արգասնեան
աչաղը իմէք իւզրէ իրէն, պիտէ աչաղըտան մէրտիվէն իւ-
զէրնեան, չու լազրորունն կէտիկինի, եանի,

— Բէտէրիմ, բէտէրիմ, տէրի պաղըըըըըըըը իշխիմտի

— Ա՛հ, Լուիկիմ, Լուիկիմ, — տէրի պաղըըըը Մօրէլ
էլլէրինի րույի ասիւմանն տօղրու դայրըըըըըը . — Օ՜ֆ,
հէլէ համա օլտուն քի, մահպէսն կիթմէզտէն էվվէլ, մէր-
գումէյի տալիի դումազլանը պուս իթմէքիք իգպալինն
նայիլ օլաճաղըմ տըր :

— Մ՛հ, Ալլահա իէշէքքիք իտէրիմ քի, թամ վազ-
թինատ եէթիշէպիլիլիմ տիր . . . — տէտի մէրգումն կիթ-
տիքճէ եօգարը չըզըզ բէտէրինն տօղրու եազլաշարազ :
Պիր տէ օլ անտէ մէրգումննն աճէլէ աճէլէ մէրտի-
վէնեանն եօգարը չըզալէլտիկի կէօրիւլտի :

— Իշէմ իւզրէ օլմանըըզ, չօճուզում, — տէյերէք իւ-
չիւնճիւ պիր առամնն տալի թա աչաղըտան սօրուեուզ
նէֆէտի բէսիլէրէք պաղըըըըը իշխիլտի, — հինի իգթի-
զատա, պէնտէ կէլիտտէ, սիրիւրիլէմ իլէ գօճամը պիրիլքտէ
ալարազ սազլանըըըմ վէ օլ մէրուհ հէրիֆլէրի, հէրնէրի
սէօյլէնէճէք իաէն, սէօյլէմտիքճէ տիշարը պըրազմամ :

Հիշ չիւբճէ եօգ տուր քի, պու իւչիւնճիւ սէս չըգա-
րաննն մատամ իբիլէ օլմանըը, հէքիսյէմիլի օգումեան
զաթլար տէրք ու ֆէհճէ իլլէրիլէր տիր . չէօյլէ քի, մէր-
գումնննն արգասնեանն եօգարը չըզմազտա իտի : Արա-
տան պիր իքի տազըզա կէշէր կէշմէզ, Լուիկ եօգարը չը-
գարազ բէտէրինի գումազլաուր :

— Օ՜ֆ, կէլալիմի սէվիլիլի Լուիկիմ, — տէտի Մօրէլ
հէճնիլիւ հէճնիլիւ աղլանըզ կէօզ եաշարը տէօքրէք .
— լաքին, նիլին պէօյլէ տարարըզ սօրիւլտուն տուր, աման
եա Բէպպիմ, նէ՛ վար տըր, նէ օլման տուր սանա :

— Հիշ պիր չէյ . . . հիշ պիր չէյ . . . — տէյի ճէլազ վիւ-
տի Լուիկ քէքէլէնէրէք, — օլ գատար գօշտում քի . . . իշ-
թէ, իշթէ բարա՛կէթիլտի :

— Նէ՛ սէօյլէնէօրուն . . .

— Էվվէթ, բարա կէթիլտիմ, արթըզ մահպէսն կիթ-
մէզպին :

— Աճալիւզ, տիմէք տիր քի սէն պէնիմ մահպէսն կէօ-
թիլիւլէճէկի պիլմէքտէ իտին, էօյլէմի :

— Էվվէթ, Էվվէթ . . . Պուեուրունուզ, էֆէնտիլէք, իշ-
թէ բարալար, — տէտի մէրգումն, Մալիգօրնա պիր ապուճ
իլաա թագալիմ քիտէրէք :

— Լաքին, Լուիկ, պու իրալարը սէն նէքտէն ալմըշ-
տըր :

— Շիմտի սէն պիր քէրրէ բահալթը գալիւ կւրքէ օլտա . .
սօնրա հէր պիր չէյի սէօյլէրիմ . . . կէլ, կէլ, իշէրի կէլ քի
վալտէմին երիւկիտէ բահալթ օլտուն :

— Խոյլք, աղաճըզ պուրատա տուրալըմ տա, սօնրա
կիրէրիլ, — տէտի Մօրէլ գարունուն էօնիլտէ տուրա-
րազ, վէ հէնուզ Լուիկին խապէրատար պուլունատարը
քիւչիւք չօճուզուն վէֆալմը իւզէրինն տիւչիւնէրէք, —
տուր պիր աղ, սանա սէօյլէնէճէկիմ վար տըր . . . Լաքին
սէն չու բարալարը նէքտէնն ալաւն, Էվվէլա անը սէօյ-
լէմէլտին :

— Տուրունուզ աղաճըզ, — տէտի Մալիգօրն մէզքիւր
իլալարը պիր թարաֆտան սանըզ, վէ պիր թարաֆտան
տալի ճէպինն վազ իտէրէք, — Ալթմըշ տէօրթ, ալթ-
մըշ պէշ, օլտու պին իւշ էիւզ ֆրանգ . չօճուզում, հէք-
սի պու գատար մը տըր, պունտան պաշգա բարան եօգ
մու տուր :

— Եյի եա, բէտէրիմ, մէկէրչի սէնին պօրճուն եալընըզ
պին իւշ եիւզ ֆրանգ տէկիլ մի տիր, — տէտի Լուիկ Մա-
լիգօրնուն սէօյլէտիկի իւզէրինն տիւշարը իսթիլդազ օլա-
րազ, վէ բէտէրինն իրիկիտէ սէօյլէնէրէք :

— Էվվէթ, — տէտի Մօրէլ :

— Տուրունուզ, սապը իսինիլ, — տէտի մէրգում միւ-
պաշըր, — վազտա տէլին սէնէտինիլ պին իւշ եիւզ ֆրանգ

իշին տիր, վէ պինտան ալէյ՝ տիմէք տիր քի, սէնէտին պէ-
տէլին վիրմիշ օլտունուզ պիթտի . . . հալպու քի, եւ մէ-
ստարիֆաթը լազըմէսի . . . Թէվգըքի թիմէքըլէ խարճը տաթիլ
օլմատըղը թազտիրտէ պիլէ, զաթէն սայիր խարճլարն
եւէքիւնիւ պին եիւզ ֆրանգա պալիլ օլմուշ տուր, տիմէք
տիր քի, թէվգըքի խարճընտան պաշղա օլտարազ, պին եիւզ
ֆրանգ տաճա վիրէճէքսինիլ :

— Օ՛ք, աման եւ Բէպպիմ, աման եւ Բէպպիմ, —
տէյի պաղըրաը Լուիլ, պէն իսէ եալընըզ պին իւշ եիւզ
ֆրանգ լազըմ տըր տէյի զանն թիմէքտէ խտիմ, իմտի, է-
ֆէնտի, մատամ քի էօյլէ իմիշ, շիմտի անասընը թէքմիլ ալ-
տընըզ եւ . . . սօնրա պազըսընը տաթիլ թէէտիլեէ իտէճէքսի-
. . . օլմա՞ղ մը . . . էօյլէ տէկիլմի բէտէքիմ, նէ տէրօին :

— Պատէհու պազըսընը տաթիլ թէէտիլեէ իտէճէքսի-
նիլ . . . բէք ալէա օլուր, նիշին օլմաղ . . . մէպաղը մէզ-
պուրու կէթիլիպտէ գարուհու եւ թէպիմ էյլէտիկինիլտէ,
բէտէրնիկի սալը վիրիլէլէք. իմտի էօյլէ օլտուգտա, հայտէ-
շինիլ կիտէլիմ . . .

— Ա՛, բէտէրիմի եինէ կէթիլէճէքսինիլ :

— Շիւրհէսիլ, շիւնքի պու վիրտիկինիլ էլ հիտաղ պիր
շէյ տիր, պունունալ մէրգուժ պօրճտան գուրթուլմուշ օ-
լամաղ . . . վէ թէքմիլին վիրմէտիլբէ տէ, մաճպէստէն
գուրթուլմաղ . . . Հայտէ Պուրտէն, արթըզ Եօլու էլէ
ալալըմ . . .

— Լո՛ւթֆի իտինիլ . . . բէրէ՛մ իտինիլ . . . — տէյի պա-
ղըրաը Լուիլ :

— Օ՛ք, իշթէ լաթտըզ եէնի պիր պէլտեա տաճա . . .
սիլտի իլէ իշ կէօրմէք, վէ սիլէ լազըրաը անլաթտըրմաղ,
իօլտա՛ ալիմ, գըշ օրթապընտա գալալը պուլլար իշինտէ
թէրլէմէքտէն տաճա զիեառտէ կիւճ իմիշ եւ . . . — տէտի
մէրգուժ պաեաղը պիր թարղ վէ սէօյլէյիլ իւզքէ՛ Պատէ-
հու մէրգուժ Մօրէլէ խիթապէն սէօյլէեէրէք. — է՛յ, ար-
թըզ էլ վէրտի վիրտիկինիլ էյիլեէթ, էսնի միւզէ տիւ-

շիւպտէ եիւրիւեճէքսինիլ, Եօզա եազանըզտան թու-
թուպտա սիւրիւքէեէրէք կէօթիլէլմի՛ մի, աման եւ
Բէպպ, նէրտէնտէ գարշըմըզ լըգտըրալ. օ՛ք, գարտաշ,
պունուն սօնու կէ՛վալմէճէք տիր :

— Վա՛հ, զէվալը բէտէքիմ, վա՛հ . . . պէն իսէ մէպա-
ղը մէզպուր իլէ, պու տէրտտէն գուրթուլմաճա սնն տէ-
յի իւմիտ իլլէմէքտէ խտիմ, — տէտի Լուիլ հատտէն զի-
եատէ միւքէտտէր օլտարազ :

— Խա՛յր . . . խա՛յր . . . ճէնապը Հազգ առալէթ իւզրէ
իշ կէօրմէքտէ տէյիլ տիր . . . — տէյի պաղըրաը Մօրէլ,
մէյուսանն պիր սէօյլէյիլ իլէ, վէ հրու ու զազապընտան
նաշի աեազալընը եէրէ վուրարաղ :

— Իթմիւստ գալալ իւզրէ օլունուզ, ձէնապը Հիբմէթ-
ուլա՛հ, նամուպու վէ էհլի բըզ քիմէննէլէրի, հըֆղ ու վի-
զպէ էյլէմէքտէ տիր, — տէտի օլ անտէ պիրտի թաթըլ վէ
տիթրէյիլիլ պիր սէօյլէյիլ իլէ,

— Պիր տէ պու արատա թալման իշինիլ գարուսու էօ-
նիւնտէ, Բօտօլֆ օլ կէլիպ տիլիլտիկի կէօրիւպու, շէօյլէ
քի, մէրգուժ, քիմնէ կէօրմէտիկի հայտէ Խօզարը լըգտարազ,
շիմտիլէ գատար նազը թիմիշ օլտուլուլմուշ օլ սոն մէն-
զարէյի բիւր էլէմէքի կէօրմէքտէ պունունուլունտան,
պէ զայլէթ տէրէճտէ միւթէէսալը օլմուշ, վէ բէնկի պիւ-
թիւն պիւթիւն աթմըշ իտի՛ Միւպաշըրար պիրտէն պիրէ
մէրգուժու կէօրտիւքէրնտէ, տիւշարը հէյլէթ օլտուգ-
լարը կիպի, Մօրէլ իլէ Լուիլ տաթիլ, էյիմ պէյիմ օլտարազ
շաշա գալալըրալ :

Բօտօլֆ օլ հէնկեամտէ եէլէկի ճէպինտէն պիր բաքէթ
պանգա պիլէթէրի լըգարաը, վէ մէզքիւր քեաղըտալըն
իշինտէն իւշ թանէսինիլ շէքէրէք, վէ Մալիգօրնա թագ-
տիմ իտէրէք,

— Իշթէ սանա իքի պին պէշ եիւզ ֆրանգ, իմտի կէ-
րի վէր սէն շու կէնճ գըղտան ալաղընն լիւրալըր, — տէտի
Մալիգօրնա պիր թարաֆտան տաճա զիեառտէ տիւշարը

թէ անճճիւղ օշարազ մեղքերը. քեանգըռարը ալարըը կիպի, տիկէր թարափտան տարի իղարը թէրէտտիւտ կըլէհէհ-րէր, վէհէր թարափըը չկիւրիպ տէնտիւրէրէր, եանի գալպ պիր չէ-յ օլմամասընա տիգգաթ խոէրէք պագըռը-տան սօնրա, պիւքիւպ ճէպինէ վաղ կըլէտի. վէ պատէհու, շու իհթիրաղ ու թէ անճճիւղի տէք օլմանա պաշլատըգատա, քէտի գապալըըըըը եհնիտէն մէվըրի իծըայէ վաղ պիրէ, Բօտօֆու եօգարտան աշարը չէօյէ պիր սիւզիւպ կէօղտէն կէչիրտիքտէն սօնրա,

—Վագատ, պիւթթէր կը տիրէր, լաքին, պու գատար մէպլաղը սիւղ նէրտէն պուլուպ էլէ կէչիրմիշսինիպ տիր, պուշար սիզին քէնտի մալինիզմի տիրէր, —տէտի:

Բօտօֆ ցաթէն բէք ֆագըրճա պիր գըռաֆէթտէ պու-լունտուգտան պաշգաթ, օրատա Մ. Իրիթնին մաղաղաքն-տա պէքթմէսիլէ, իւթիւն պաշլատա թօզա թօրաղա պէ-լէնմիշ օլտուղունտան, միւպաշլըըը չիւքէնսինի քէնտի իւ-ղէրինէ ապվէթ կըլէմէքտէ խաի:

—Պէն սանա, շու կէնճ գըղտան ալարըըն ալմուշարը կէրի վէր, տէյեեօրում. . . —տէյի ճէլապ վիրտի Բօտօֆ սէթթ վէ գըռատ պիր սէօյլէյիշ կէ:

—Պանա՛ մը սէօյլէեօրումն. . . () տէյի էմմա, պէօյլէ հն ալիքէք սէօյլէմէքիք սալահէյեթիլին, սէն նէրտէն վէ քիմտէն ալըեօրումն պագալըմ. . . —տէյի պաղըըըը մէրգում միւպաշլըը Բօտօֆա գարը կիտէրէք, վէ պիր թարըը թէհտիտալիղտէ պուլունարաղ,

Եու ալմուշարը վէր կէրի տէյեեօրում սանա. . . վէր կէրի շու լըրալարը, —տէտիկիլէ պէրապէք, Բօտօֆ Մա-լիգօթնուն պիւթէկինէ թիւթարաղ օլ մէթէպէ սըզը վիրտի քի, մէրգում քէնտալի շարըրարաղ վէ հիտտէթիլէնէքէք,

—Մ, սիւ պէնի ինճիթմէքտէսինիլ. . . պըրա գըըըը շու գօլումն. . . —տէյի պաղըըըը:

—Եու լըրալարը կէրի վէր տէտիւթ սանա. . . Լտէպ-սիւղ հէրիֆ, իլթէ պաքն բարալարը, երգը կիթ արթըգ

շուրատան. . . եօգատ խիւտա ալիւմ չիմտի թուլտուղում կիպի մէրտիլէնտէն աշարը եուվարարըմ սէնի:

—Իէք ալէա, իլթէ վէքտիւմ լըրալարը, —տէտի Մա-լիգօթն ֆիլվաղը լըրալարը Լուիզ թէսիւմ իտէրէք, —լա-քին, պանա պէօյլէ հն լուղէթի իսթիմալ իտէր, վէ պէտ մուամէլէ իթմէքիկէ՛ նէ հազգընը վըր աըր. . . մէկէրչի քէնտի գումվէթիլիկէմի կիւվէնմէքտէսինիլ. . .

—Լօյլէ եա, սօղրու սէօյլէեօր. . . սիւ քիմ օլուեօր-տունուղ քի պու եօրտա պիր թավր ու աթվարտա պու-լունտաղըըը ինթիսար իտիւօրսունուղ, —տէտի Պուրտէն քէնտի արգատաշընը արգատընա գարընը սըղընարաղ, —էվվէթ, սիւ քիմ օլուեօրսունուղ:

—Ե՛, քիմմի օլուեօր. . . քիմ օլաճագ, մէրգում պէ-նիմ քիրաճըլըըըմուն պիրտի տիր. . . վէ հաթթա քիրա-ճըլըըընա շահը աըր, սիզի կիտի միսկինէր, աըսըղար, է-տէպսիկէլէր, վէ թէրպիլէնսիլէր սիզի, —տէյի պաղըըըը մատամ Բիրէ, օլ պապտէ նէֆէսի քէսիլիպ վէ ատէթիւտէն պուլունան սարը, էսիլի, վէ գապա բէրուգատա պաշլտա օլտուղու հալտէ մէյտանէ չըգարաղ: Մէրգումէ մատամ Բիրէ, պուշարը սէօյլէտիլի վաղըթտա, Մօրէլին ֆաթիւր ետարնա մէրհամէթէն իրիլմիշ օլտուղու սըճագ չըպտըր, պիր թօրաղ թէնճէրէ տէրունիտէ պուլունտուղու թագ-տիրտէ կէթիլմիշ օլտուղունտան, էլինտէ թուլմաղտա խաի:

—Պու սանսար սուրէթիլ տէսիլ զաըը նէ իսթէմէք-տէ տիր, —տէտի Պուրտէն:

—Լիկէր պիր տահա պէնիւմ վիճուտիմ գարը հագա-րէթ իտէր իսնիկ, պիւթիշ օլտուղու քի իւղէրիկէ հիւ-ճում պիրէ տէրէթ թարափըըըըըըըըըըը օրաղըրըմ, —տէյի պաղըըըը մատամ Բիրէ, —վէ պատէհու տախի, էպու-րիւրաճըմա, քիրաճըլըըն պէյի բաշար ոըր, նաըը քի քէնտիսիտէ սէօյլէմէքտէ տիր, պահաղըըըընա թուլտու-ղու կիպի մէրտիլէնտէն աշարը աթար հա. . . վէ պէն տէ

օլ վաղքը՝ սիդի սկզբունքով կիպի սկզբունքը պիր թա-
րաֆա ավարում, —տէյի իւրվէյի մէգալ էլլէտի :

—Կէօրիւնիւշէ նէզարէն, պու ածիւզէ գարը, պուրա-
տա՝ նէ գատար խալզ վար իսէ, քեաֆֆէսին պարմըզ
թօրլանապիլէճէք տիր. իմտի, մատամ՝ քի բարալարը ալ-
տըզ, վէ քէնտի մէաարիֆիմիդիտէ չըգարտըզ, հայտէ պըրա-
գալըմ կիտէլիմ շուրատան, —տէտա՝ Պուրտէն Մալիգօրնա:

—Ալընըզ չու էմրազընըզը, —տիլէրէք Մալիգօրն Մօ-
րէլին թահվիլէրին մէրգուժուն աեազարընա ավը վիրտի:

—Թօրլա՝ շու քեազընալար . . . իլլէ՛ բարալարընը ալ-
տըն, վէ պիրազ տա թէրպիլէլի օլ, —տէտի Բօտօֆի, պիր
էլլիլէ սըգը սըգընա մէրգուժուն եազաընտան գապիւրա-
եարազ թուլթուռուչու կիպի, տիլէր էլլիլէ տախի, էմրազը
մէզպուրէնէ կէօսթէրէրէք :

Մէրգուժ, Բօտօֆի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն պու-
եէնի հիւճուժու կէօրիւզ, վէ մէրգուժուն գուվլէթիքնէ
գարը մուգավէմէթ խտէմէնէճէկինիտէ հիւս էլլէտիկին-
տէն, մըրըտանարազ էկիլտի, մէզքիւր քեաղըտարը թօ-
րալար, վէ Մօրէլէ թէսլիմ էլլէտի, վէ Մօրէլ տախի մաքի-
նալարի պիր հալտէ օլտուղու թազտիւրտէ պազ էլլէտի :

Մօրէլ իշպու կէօրմաթիք օլտուղու հայրէրէ, աեթմա
պիր ըիւեա նազարըլա պազմադտա խոթ :

—Վազան սիզ պիր գուվլէթի աղիմէնէ մալիզ պու-
լունմադտաընըզ, ծաա պիր շէյ տէնիլէմէզ, լաքին, կէշ-
մէյինիզ նապիպտէն, էլպէթթէ պիր կիւն սիզ տէ պիլիմ
բէնէմիլիզ տիւշէրսիլիզ, —տէտի Մալիգօրն :

—Վէ մէրգուժ, Բօտօֆա պիր եուժուղու կէօսթէրտի-
կիլլէ պէրապէր, հէման աբալ թարալ սէրիզ ծն աեազ,
մէրտիվէնտէն աչաղը սըըաեք վիրտիկի կիպի, պիր նէվի
գօրգու իւզըլէ արգաընտա տուրարազ գուրու սէյիբճի-
լիք իթմէքտէ պուլունան արգատաշը խալին տախի, այնի
թարիգի թուլթուռ :

Պու հէնկեամտէ մատամ Բիլլէ իսէ, Բօտօֆա եուժ :

րուզ կէօսթէրիւզ վէ իճրալի թէհտիտ էլլէմէսինտէն ու-
լաեք ախըը ինթիգամա գաղըըմաղըլըը միւրատ էլլէտի-
կինտէն, տուլըուլու պիր թարալ իւզըրէ, էլլինտէ թուլթուր-
տա օլտուղու չօրպա թէնճէրէսինէ պիր աթֆըր նիկեաճ էլ-
լէտիքտէն սօնրա, գահրամանճա պիր նիտա իլէ պաղըրա-
րազ տախի :

—Մօրէլին պօրճարը վիրլիտի պիթտի . . . վէ ինչաալլա՛
էմիթ թէայիւլէրինէ տախի հիմմէթ օլունաճազ տըր. տի-
մէք տիր քի աթթըզ պու պէնիմ՝ չօրպամա իճթիեաճը շէ-
տիտ գալմամըշ տըր, հայտէ չուռու պօշալտը վիրէլիմ չու
մէէլուն հէրիֆլէրին իւզէրլէրինէ, —տէտի :

Մէրգուժնէ պուռու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, օլ
անտէ պիրլիննէ գալմա գատար ինմիշ օլան մէրգուժուն
միւպաշըրալըն իւզէրլէրինէ, մէզքիւր թէնճէրէնէ, բար-
մազըզ իւզէրլինտէն պաշ աչաղը պօշալտը վիրտի :

—Հայտէյինիզ, տէֆ օլունուզ շուրատան. . . —տէտի
մէրգուժն մատամ Բիլլէ, —օխ, նէ՛ ալէա ըլլանտըլար եա՛
. . . կէլ՝ քէյֆիմ կէլ . . .

—Վա՛յ ճատը գարը վա՛յ, հէյ Ալլա՛ պէլանը վիրտին սէ-
նին, տէյի պաղըտըը Մալիգօրն, իսթիւ պաշը չօրպա իլէ
ըպանտըրըն կէօրտիւրտէ, —հէյ, եա՛հու, ածիւզէ գարը,
մէկէրչի պէօյլէ մի եարալար, մէկէրչի պիր ազ զիեատէճէ
տիգգաթ իլլէմէլի տէկլիլմիսին . . .

—Ալիֆէտ, —տէյի պաղըտըը մատամ Բիլլէ քէնտի
գօճաընա չաթլազ պիր սէա իլէ եայրապալար գօթարարազ
. . . —Ալֆիէտ, ա՛ ճանբարէմ գօճաճըըզմ, վուր չու հէրիֆ-
լէրին գաֆալարնա. . . զիրա, քէնտի պէտէվիլլէրլէրին իճ-
քա խոթէրէք, պանա հազարէթլէր իթմէքլիկէ իճթիսար էլլ-
լէտիլէր . . . էվլէթ, վուր գաֆալարնա, հնտիլլէր վէր սիւ-
բիւրկէյի ումուղլարնա. . . վէ միտեաճը գատըն իլէ գօմու-
մուզ մէյիսանճիւրէտէ խապէր վէր քի սանա եարտըմ իթ-
սինլէր. . . գօվալաբընըզ չու խըղիլլէրի. . . չու խըրսըղլարը
. . . եուճա, եուճա . . . թուլթուռուզ . . . եազալաեընըզ . . .

քիմիկն թարագիւնտան լուծիք ու հիմնէիք պուլյուրմագտա
տարը, թագտիմի չիւքրանը աղիմ իշին, անապա քիմէ պորճ-
լու պուլունմագտանը... —տեխերտէ, Բօտօլի տախի,
—Ձիքրի ճէմիլի էպէտի գըլլնմը յօւն Պէրանմէ նամ
շաիրնիդին սէջլէտիկի կիպի... Ելի առէմէլերն Ալլահնա՛
թէնէքքիւր Ելլէմէլիսինիդ, —տէյի ճէվապ վիրտի:

« —Կէ՛ Լազըմ տըր նափիլէ եէրտէ զահմէթ չէգմէքիք, զաթէն
դէվճէնիդ քէնտու քէնտույի աարապ էօլլիւտիւր... ո —սէմիշ տիբա
« Նիհայէթ, մեզքիւր զաղէթատա, պու եօլտա էրի իւշ էիւզ
գըթա վազապար կէօրիւթիւշ օլուպ, վէ շու աթիւտէրի պէեան իյ-
լէտիսիմիդ իսէ, մէզքիւր վազապարն վաաթ մէրթէպէտէ պու-
լունաշարնտան պիրի տիր:

« Անսար անճադ 500 Քրանգտան խալաթի օլան պիր պօրճու
թաշախիթէ մէէմուր օլան պիր միւպաշլըր, մէզքիւր պօրճուն մէսա-
րիֆաթընը 964 Քրանգա շըգարնը տըր, վէ պօրճու օլան առէմ
իսէ, առէլէ թագըմընտան պիրի օլուպ, վէ պէշ Նէֆէր տէ շօնուզ
սաշիպի պուլունտուզու թագաիրտէ, եէտի սայան պէրու մահպէստէ
պուլունմագտա տըր (**):

(**) Իւպու եօգարտաքի հաշիյեթի տալը քիթապտան թէրճէմէ իթմիշ
օլուպ, վէ իլիմ է մաէլիւտէն աղաշլըմագտա տըր, էվէլլէրի, էազըն
վազըթա դաաար, պաւրատա օլտուզու կիպի, Ֆրանատա տախի,
պօրճ իշին ֆազըր ֆուգարտան մահպէստէն չիւրիթմէքտէ, վէ շօ-
լուզ շօնուզլարնըտա տաշա դիւտաէ տիւշար սէֆալէթ վէ մուսի-
պէթ գըմագտա իտիլըր-լաթին, մէշէքքիւրէր իթմէլիլէզ մէտէլի-
եթիթին թարագըրնա, վէ տաշա տօղըտու պէպլէ Էօթէն Սիւ
կիպի պիլիւք պիլիւք ինտալիյեթիթիլլէրի, ֆուգարա պապալարը-
նա քի, գուտրիթի օլմտան ֆուգարալար պօրճ իշին մահպէսէ իլգա
թիթէքիւր նիգամը լազի խալիվի տիր-վէ նաար քի չիւտի պուրատա
տախի սայի ինտաֆան ուուլ իծրա խալիվէքտէ տիր:

Վէ մէզքիւր թէրճէմէտէն շու տախի աղաշլըմագտա տըր քի,
վազթիլլէ Էփրօպատաքի տէվէթ մէէմուրը տախի, պիրէր զան
սօրճուն սիւլիւքիլ իմիլլէր իսէ տէ, սայէն մտէնիյեթտէ վէ
մաթ պաաթ սեթալսէյեթիթիւտէ, չիւտի ո եօլտա սուրի իթթիմալլէ-
րէ հիւրաթ-իսէմէզ օլմուշար տըր:

ԱԼԹԻՆՃԸ ՖԱՍԼ

ԲԻԿՈՒԼԵԹ

Էլմասճը Մօրէլին պիլիւք քէրիմէտի օլան Լուիդ նամ
տիւլիթէր, զպէթ իւլ զայէ պիր հիւսն ու ճէմալէ մալիք
պուլունմագտա իտի, չէօյլէ քի, թէնատապի էքթալ ճի-
հէթիլլէ, զէմանը աթիդ միւրէպպիլեյէրիտէն ժիւնճու
մէլտան օգուեապիլտիկի կիպի, պօյ վէ էնտամ ճիհէթիլլէ
տախի ալճըլլզ միւրէպպիլեյի օլան ճիւանանըն հատէ-
տիւն թահրի իսէպիլլըր մէրթէպէտէ օլտուզու հայտէ,
կէրիլ լէհճէսինտէ պիր սօլուշուլուզ տէրքետ օլուպ, վէ
կէրիլ զաթէն օլ տիւպէր օլան էլլէրի շալըմագտանաշի պիր
սէրլթիւք վէ պիր գըրմըզըլլզ լէշտա իլլէ Պշ օլտուզու կի-
պի, էլպիսէսինին սատէլիկի վէ տալիլիկ տախի աշիքետ
կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլլէ տալիլ, մէր-
գումէնին կիւղէլլիկի կէօզէ վուրմագտէ, վէ սուրէթիլլէ գա-
հիրէսինտէն պիլէ, տօղուլունտա պիր քիպալըլզ վէ պիր
ազըրլլզ պուլունտուզու անլաշըմագտա իտի:

Մօրէլ ֆառիլետալ իւղէրիտէ, էօյլէ մէէմուլին զպլլի
սուրէթտէ օլտուզու հայտէ, էօյլէ պիր հայէթի տէհէլէթիէր-
մատէն խէշա իտիլլէրի հազգընտա, օլ անտէ հասըլ օ-
լան թէանճիւրի պիլմ իլլէ գարըլլզ պիր իմսէրիթին օ-
պիլ չիւքրանիլլէթին պուրատա նագընա իթմէրիլիէ հա-
նաթ կէօրմէլլզ. մէզքիւր մէսէրիթիլլէ էօյլէ պիր մէլթիէ-
պէեէ վասըլ օլմուշ տուր քի, հաթթիմա պիր ալալլզ, էհէ-
լէ գուրպան կիթմիշ օլան քիւլիւք շօնուզուն վէֆաթընը
պիլլէ ունուլմուշար տըր: Եալընըզ Բօտօֆ, մէրգուլմէ Լուիդ
իւղէրիտէ, հայթիւ լէտէրիթին մահպէստէն գուրլմուլ-
մուշ օլմանընա լաղմին օլտուզու հայտէ, տալիլման հատտէն
դիւտաէ պիր սօլուշուլուզ վէ պիր էսէրի տէրա ու էլլէմ
հիւրաթ իթմէքտէ օլմանընի ֆէհմինէ վարարապ տիւգգաթթ
Գ.—31

—(Մհ, քիմսէկէ սէօյլէմէկէճէկէմէ տայիր եէմին ի-տէրիմ. . . Լաքին, հիշ տէ, իլլ իսէ, միւմալիէ, յհանըն, քէն-տիսինէ, էվլէթ, էօյլէ պիր աղիղէկէան խէլասթապընա թաղտիմի թէչէքթիւր իթմէրիկէ օյսուն, աճապա մէկզուն պուլունա մանաճաղ մընըմ:

—Անը մատամ տ'Արվիլէ սի ալ իլլէմէլիիմ', ֆագաթմ, հիշ չիւրհէմ եօզ տուրքի միւսասառէ իլլէկէճէք տիր. . .

—Նա՞սըլ պուլունա տունուզ:

—Միւմալիէ, յհանըն իսմի մատամ եանի մարքիղ տ'Արվիլ տիր:

—(Մհ, արթըզ միւստէթի էօմրիւմտէ պէն պու իսմի ունոթմաեաճաղըմ տըր: Մէրզումէ պէնիմ իլին, պէնի հիմայէ խաթի պիր աղիղէ մագամընտա պուլունաճաղ տըր. . . պէն անըն նէգտիստէ սէճտէ գըլըճաղըմ տըր. . . կէ-րէք զէվճէմին վէ կէրէք չօճուգլարըմըն, անճաղ անըն լութֆ ու քերէմի սայէսինտէ գուրթուլուգլարըն տիւ-չիւնտիւքճէ. . . Նէ', գուրթուլուգլ մը, հայըքթի. . . խայր, հէփսի գուրթուլուգլ տէկիլ տիր. . . էվլէթ, չօճուգլարը-մըլըն հէփսի գուրթուլուգլ մատըլար. . . օլ պիլարէ Ատէլի-կէզիմ' էճէլէ գուրպա՛ն կիթտի, անը զայլ իթ տիր. . . (Մհ, տման եա Բէպղիմ, լաքին, չու տաթի սահիհ տիրքի, արթըզ անտէն իսմիտ գալմամըլ խտի, իշի պիթմիլ խտի, հէր հայտէ պու կիւն էօյմէզ իսէ, եարըն էօյէճէք խտի. . .

վէ Մօրէլ պուլարը սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր կէօզ եաչ-լարըն տաթի սիլտի. . .

—Մէրզումէ զէվլարը չօճուգլաղըն ճէնաղէսի տէֆ-նի մատտէսինէ կէլիմալտէ, էկէր պանա իթիմատ իտէլ իսէնիլ. . . պագընըլ նէ հարմալընըլ. . . Պէն հէնուզ օ-տամտա կէլիպ եաթմանա պաշլամամըլմտըր, պիւլիճէթ տէ պիր օտա տըր, հէմ հալմատար տըր վէ հէմտէ հալմաթ կի տիր, իմտի, զաթէն պիր տէ գարեօլա վար տըր, սիլ օ՛րաեա նաղէլ իթմէնիլ բէք կի օլուր, վէ մատամ տ'Արվիլ թարաֆընտան, սիղին իլին միւնաթպ պիր մահէլլ պուլ-

տուրուլուպ տա թէհիլէ իթ տիրիլինճէէէ գատար, օրատա ֆալիլեանըլա լաճաթ իտէպիրիլընիլ. . . Չօմուղունու-զուն նաչի տէ կինէ թալան իլինտէ պու կիճէճէք գալըն, վէ առէթտէն պուլունաուղու իւզրէ պիրտէ քահանայ կէ-լիպ հանընտա պէրէսին: Պու հիւզնէնիկ խուսուսուն թէ-ֆէրրիւթընը գաեըմագլըլա հիմմէթ իլլէմէսինի, պէն չիմտի կիտիպ մատամ Բիլլէէն բէճա իտէրիմ:

—Լաքին, էֆէնտի, սիղի օտանըլտան մահրում գըլ-մըլ օլաճաղըլ. . . նաֆիլէ եէրտէ եէրիմիզտէն չըգմանա-լըմ. . . Համո ու սէնալը օլսուն չիմտի լաճաթ իւզրէ պու-լունաագտանըլ, օ՛ֆ, օլ մահպէսէ կիթմէրլէք գօրգուսուն-տան գուրթուլուգլումտուր. . . պէնիմ պու սէֆիլ մէսքէ-նիմ, պէնիմ իլին պիր սէրայ մագամընտա տըր, ալէլիտուսու-սէկէր Լուիկիմիզտէ պիղի թէրք իթմէկէրէք նանըլըլտա գա-լաճաղ իսէ. . . էկէրլի քէլ էվլէլ պիղի կէօզէտիպ գաեը-րաճաղ իսէ. . .

—Արթըզ Լուիկիլինըլ սիղի թէրք իթմէկէճէք տիր, եա-նընըլտան ալըլմանաճաղ տըր. . . Սիզ մէրզումէ քէրիմէ-նիլլին տայիմա եանընըլտա պուլունանսընը, քէնտիկիզէ պիր տէվլէթ ու իգպալ առտ իլլէմէթտէ իտիլիլ. . . պու արղու վէ պու միւրապանընըլ հասըլ օլաճաղ տըր. . . վէ պու չէլտէ սիղին իլին պիր միւքեաֆաթ ոսեըլաճաղ տըր. . .

—Սիւպհան Սկլահ. . . էֆէնտի, մէկէրլի պու սէօյ-լէտիկիլինըլ չէյ իթիմալտէ՛ն մի տիր, պէնճէ պու պիր թիւեա սաեըլա ճպիլղ տիր. . . էկէրլի պէն էօմրիւմտէ սօ-ֆուլուգ իթմէմէլիմ տիր. . . կէրլի պէնիմ իլին էն պիւլիւք տին ու իման, անճաղ նամուս տէնիլլէն չէյ ինանագլըզ-տան իպարէթ պուլունանշտուր. . . լաքին, պու եօլտա պիր իգպալըն թէսատիւֆիւտ. . . առամը բարասա ինանագլ-ըլա մէճպուր իտէմէսէ տաթի, ձէնապըլ Հէրմէթուլահա ինանագլըլա մէճպուր իլլէսէ՛ սէլա տըր. . .

—Տօթմում, էկէրլի պիր բէտէրէ, թէսէլիպախըլ պիր չէյ սէօյլէկէրէք տէրտիլի ունուլուրմագլըլ միւմի-

Նաթ տէն իսէ,—տէտի Բօտօյֆ մահգուհիքէթ իւղըէ,—պէն-տէ սիգէ տէրիմ քի, հէր նէ գատար էվաառնըրըն պիրինի զայպ իթտինիդ իսէ : հէլէ համտ օլտուն քի տիկէր պիրինի տէ գազանմըշ օլտունուդ :

—Հագգընըդ վարարը, էֆէնտի, չիմտի Լուիդիմիդ ար-թըգ քէնտի հանըմըգտա տըր . . :

—Ինչապալա՞ն օտաւը գապուլ իթմէքտիսինիդ : էօյլէ տէ-կիլ մի, Եօգսա պիլմէմ քի ճէնադէնն հանընտա կիճէ բա-բաս պէքլէթմէքլիք նա՞սըլ միւմքին օլապիլէճէք տիր . . : Պիր քէրրէ դէվճէնիզին հալինի տի չիւնիւնիւդ, զաթէն պի-շարէնն պաշընտա պիր նէվի զայիֆլիք հասըլ օրմուշ տուր . . : իմտի, էօյլէ պիր քէշֆաիլ գատընն կէօղլէրի էանիւնտէ երկիրմի տէօրթ սաաթ պիր ճէնադէնի պըրադմաղըզ, վէ քէնտիսինի էօյլէ պիր էսէֆամիդ մէնզարէ օրթապընտա սագ-լամաղըզ, մէկէրի ճայիգ օլապիլիք մի :

—Էֆէնտի, հէր շէյի, էպվէթ : սիզ հէր շէյի տի-չիւնմէքտէսինիդ . . : նէ գատար թէմիդ գապուլ վէ ինսա-նիյէթլի պիր զաթսընը :

—Յէնտի գուլթարըք մէկէկինիդ օլան գատըն հագ-գընտա իզհարը չիւբրան իյլէմէլիսինիդ, չիւնքի, պէն ան-ճագ անըն մէճպուլէ պուլունտուղու ինտանիյէթմէ իսթի-նատէն սէօյլէմէքտէյիմ, անըն լիսանընտան սէօյլէմէքտէ-յիմ, վէ հիլտէ չիւբհէմ Եօգտուր քի, պու պէնիմ սէօյլէ-տիրէլիմի միւմտիլէյա թապապիր ու իմաստիդ իյլէեէճէք տըր . . : Տիմէք տիր քի, թէքլիֆիմի գապուլ իյլէտինիդ . . : չիմտի սիզ անը պանա սէօյլէյինիդ, օլ ժագ Ֆէրան տէ-տիկինիդ քի՞մ օլտեօր, նա՞սըլ առաւ տըր . . :

Պու լաղըրտըրը իրիթտիկինտէ, զանն իտէրսին քի Մօ-րէլին իւղէրինէ պիր գարանըզ տիւման տըր պաստը :

—Աճապա սի ժագ Ֆէրան աշտիկինիդ, —տէտի Բօ-տօյֆ, —չու Սանթիթի սօգապընտա պուլունան նօթէր ժագ մէքան մը տըր :

—Էպվէթ, էֆէնտի . . : մէկէրի սիզ մէքգուժու թա-

նըմադտա՞մըտընըդ . —պատէհու Մօրէլ, Լուիզ հագգընտա զաթէն տէրքեար օլան գօրգուսու զայէպէ իյլէտիկինտէն, —էֆէնտի, մատամ քի իչիտիպ խապէրտար օրմուշտունուդ տուր, սէօյլէյինիդ . . : սիզ սէօյլէյինիդ . . : մէքգուժ հագ-գընտա սույի զաննա զաճիպ օրմաղըզա հագգըմ վա՞ր մը տըր, Եօգսա Եօգ մու տուր . . : էկէր գըղըմ . . : էպվէթ, գըղըմ Լուիզ . . : —տէյի պաղըքտը :

Մէքգուժ քէլաքնը պիթիթէմէեէրէք, էյլէրիլէ եիւզ-լէրինի գարատը :

Բօտօյֆ մէրգուժուն գօրգուլարը սէպէպլէրինի ան-լարը :

—Տօթիում, նօթէրին սիդի պէօյլէ թապիկ իթմէքլիկէ գալըլմասը տախի իսպաթ էյլէմէքտէ տիր քի, —տէտի Բօտօյֆ,—սիզ օլ պապտէ իթմինանը գալպ իւղը օլապի-լիտինիդ, դերա, էկէրի քէրիմէնիզ գալըլ պիր էսէրի քին ու դարազը օրմուշ օլմասա իտի, պէօյլէ սիգտէն ախըլ ին-թիդգամա գաղըլմաղ իտի. պու ճիւմիէ իլէ տախի, պէնիմտէ իթիդատըման նէլզարէն, մէքգուժ քէք նամուսուդ պիր ա-տեմ օրմալ տըր . . : —Ֆապաթ, չայտ սիդին չիւբհէնիդ էսասաղ պիր շէյ օլմասա տախի, —տէտի Բօտօյֆ ճիւղիճէ սիւքիլտէն տունա, —ճէնաղը հիլթէթուլլա՞ն սայէսինտէ, մէքգուժուն, միւսթմաճագ գպուլունտուղու ճէլգաք լէքէ-ճէկինէ, ապա չիւբհէ իթմէմէլիլի . . : դերա, ճէնապը հիլթ-մէթուլլա՞ն, կէրի չօք տէֆա ուտուր իսէտէ, պաղը քէրրէտէ ուտանըպ հէր պիր շէյի կէօրէճէկինտէ, վէ իճապըն իճրա իյլէեէճէկինտէ չիւպհէ Եօգտուր :

—Իյի էմմա, անըն միւսթմաճագ գպուլունտու ճէլգաք լէքէճէկինէ չօղլուգ ինանամամ, չիւնքի, հէմ քէք զէնկին տիր, վէ հէմտէ քէք միւրայի պիր առաւ տըր :

—Վագաա էօյլէ տիր, լաքին, շունտա խաթըրտան չը-գարմամալընըզ քի, սիզ զաթէն իւմտ քէսիքիկինտէ տիւշ-միւշ իքէն, գուլթարըք պիր մէլէք իմտաւընըգա եէթիլմիշ տիր . . : իմտի, ինթիմալ տիր քի, պիրի տէ չըգըպտա մէք-

գում նսկեցրա՜ն տեղը ինձի գամ իլլեն եհնեք տիր . . . Եկեր սահիհնէն դապահաթըլը իսէ :

Պու հնկեհամտէ Ռիկօլէթ կեօղէքինի սիլէրէք, թալման իշինտէն տիշարը չըգաք :

Րօտօյֆ մէլղուսէհէ խիթապէն ,

— Մի՛ գ նէ տէրսինիլ, պէնիմ գօմլուճուղում, մէհմուլու պուլունտուղում . քէնտի վէրի նիլէթի թարաֆընտան միւնասիպ պիր մահէլլ թէտարէք էթթիրի ինձէնէն դատար, Մօրէլ, ֆամիլեապընը ալարագ կիտիպ պէնիմ օտում տա օմլուստ իլի օլմա՞ղ մը :

Րիկօլէթ պիր էսէրի թէհաճիպ իւզրէ Րօտօյֆուն երև զիւնէն նրա՞ղար :

— Նէ՛ սեօյլէթօրումնուղ, էֆէնտի . . . Եկէրի սիլ պուլունտ ետար ինձնիլ, պիւլիսէնէք պիր ալիճէնապըլը ետար մը՞ օլաճադսընըլ . . . :

— Ի՞ղլէթ, ետարաճաղըմ տըր, ֆագաթ, եալընըլ պիր չարթ իլէ . . . վէ մեղքիւր չարթն իճրատտ սիլէ թապի պուլունտագտա տըր, գօմլուճուղում . . . :

— Մհ, էֆէնտի, էլիմա՜ն կէլէնի ինրաեա հէր ան ու տա՛գըգտ հաղըր պուլունտագտա՛րում . . . :

— Շէօյլէ քի, չօրպոճըմա վէրիլէնէք պիր ալ հիսապլարում վար տըր . . . վէ աճէլէ իսթէնիլթիքտէ տըր . . . Եվրօգալըրում տա տաղըտա օրըլար . իմտի, Եկէրի գօմլուլուգ խաթըրնա ըրալէթէն, օտանըրն պիր քէօլէսինտէ օթուրուպ չալըշմաղըրգա միւնաստէ վէ հիմիլէ իտէր իսէնիլ . . . թարաէգանըրն պիր պաշընտա իճրա խաթիլիլիմ . . . վէ սիլգաէ երին քէնտի իլլինիլլէ մէշըլ օլապիլիրսինիլ, աղա սիլգէ թաճիլիլք վէրմէմ, նապըլ, օլապիլիլ մի . վէ Մօրէլտէ քէնտի ֆամիլեապընը ալարագ, մատամ Ռիլէնին եարտըմըլլա, հէմանտէմ պէնիմ օտամա նազլ իտէպիլիլ :

— Ա՛, էֆէնտի, Եկէրի մաթլուպունուղ տնճաղ պունտան իւպարէթ իսէ, ճան իլէ պաշ իւսթիլնէ, մէկէրի գօմլուլուգտա հէրքէն պիրպիլիլնէ եարտում իթմէրիլլէ պօրճուլ :

տէկիլլմիտիլլէր . . . դաթէն ինսանիլէթ իպրէթինի սիլ քէնտինիլ վիրմէքտէսինիլ, Մօրէլ կիպի իլի պիր ատամա իլիլիլքէր եարմագտա սընըլ . . . իմտի, էֆէնտի, հէր նէ վագըլթ միւլաա իտէր իսէնիլ պուլունտունուղ, էմիլինիլլէ միւնաթաղըրում . . . :

— Մատմօագէլ, Եկէր պէնիմ պատիլ մէմուսինիլէթիմ օլմագըլըր արղու իտէր իսէնիլ, պէն նապըլ սիլգէ հօգէլ չաղըրմագտա իսէմ . . . սիլտէ պանա այնի սըֆաթը վիրէրէք իսէլ . . . չաղըրմալըսընըլ, եօգաա սըգըրում, վէ օտանըրգա կէլլէրիլլէ ճէսաթէթ իտէմէմ, — տէտի Րօտօյֆ կիլիւմ . սէնէրէք . . . :

— Իէք ալէա, օնտա նէ՛ պէլիս վար տըր, մատամ քի սահիհնէն գօմլումսունուղ, պէն տէ սիլգէ գօմլում տէլի չաղըրապիլիլիլում :

— Իէտէրիմ, վալիտէմ սէնի իսթէհօր . . . կէ՛լ, կէ՛լ, — տէտի քիւլիւք էրքէք չօճուղարտան պիրի թալման իշինտէն տիշարը չըգալարագ :

— Հայտէլինիլ, սիլ կիտինիլ, աղիլիմ մնասիւճ Մօրէլտէ, հէր պիր շէյ հաղըր օլտուգտա, սիլգէ խապէր վիրիլէր :

Մօրէլ ալէթ թաճիլ պըրագըլ քէնտի ֆամիլեապը եանընա կիլթուի :

— Շիմտի գօմլուճուղում, — տէտի Րօտօյֆ Րիկօլէթէ, — սիլգաէն սայիր պիր մաթլուպում տահա վար տըր :

— Իէք ալէա գօմլում, պուլունտունուղ, Եկէրի էլտէն կէլիլ պիր շէյ իսէ, պաշըմ իսթիլնէ :

— Հի՛շ չիւպհէմ եօգ տուր քի սիլ զիեատէսիլլէ Եղիւմէն պիր գըգըրգալ օլմալըսընըլ . չիմտի Մօրէլ ֆամիլեապընը, կէրէք էլպիսէ վէ կէրէք էլէա ճիհէթիլլէ ըաճաթ իթթիրմէք իշին, հէր նէ քի լաղըմ իսէ իշիլիւրա իտիլմէսի իգթիլա իտէլ, չիւնրի, պէնիմ պուլունտան էլէամ, անճաղ պիր դարիպ ատամա տայիր օլան շէլլէքտէն իպտրէթ տիր, եանի չօգլուգ պիր շէլիմ եօգ տուր, վէ անլէրիտէ տահա տիւնրի կիւն կէթիլիլլէր տիր, աճապա նապըլ էթմէլիլլէ,

Ո՛րքէ՛լ ֆամիլեաւար իշին իշթիրաւսնաւ արգուրէշ պուլուն տուղում՝ չէլէրին բեաֆֆէսինի տախի շիմտի կիտիպ ալաճազմերիլ :

Բիկօյէթ ճիւղիճէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրաւ, շու աթի տէքի ճէվապը վիրաի :

— Իքի սաաթա վարմազտան քեաֆֆէյի իսթէտիկինիդէ մալիք օլադիլիրտինիդ, դաթէն հազլը օլարադ բէք կիւզէլ, բէք սըճազ, վէ բէք թէճիլդ էլպիսէլէր պուլունտուգտա օլա տուղու կիտի, թէքմիլ ֆամիլեա իշին ալէա պէնալ չամաշլըլաթ տախի պուլունմազտա տըր . պուշլարտանտա մաաաա, բէք մուգթադի օլան չէլլէր, չօճուգլար իշին իքի ուֆադ գարեօլա իլէ, պիր գարեօլա տախի պէօլլէր վալիտէլէրի իշին տիր . . . ֆադաթ, պուշլարը ալմազ իլին, խալլիճէ բաւաւա իճթիւնաճ վարտըր, էօյլէ գօլալ պիր չէլ տէկիլ տիր :

— Աճա՛յիպ . . . աճապա նէ՛ գատար բարաւա թէվադգուֆ իտէր :

— Մհ, հիւ տէյիլ իսէ . . . պէշ ալթը եւիլ ֆրանգա պազար . . .

— Հէփսի, հէփսի օ՛գատար մը :

— Իօֆ, էվվէթ . . . կէօրլեօրմուսունուղ, էօյլէ աղ պիր բարա իլէ օլուր չէլ տէկիլ տիր, — տէտի Բիկօյէթ օլ իրի իրի կէօզլէրնի ալըպ վէ պաշընը սալլաւարալ :

— Էլ իսթէր իսէք շիմտի պուշլարը թէճտարիք իտէպիլ լըրմիսիլ :

— Շիւպհէսիլ, իքի ոսաթա գալմալ քեաֆֆէսինի տախի ալապիլիրիլ :

— Գօմլուճուղաղըմ, սիդին սէօյլէտիկինիլ տտէթա հիւմէթ նէվինտէն պիր չէլ տիր, էօյլէ տէկիլ մի :

— Խալը, գօմլուճուղըմ, բէք ոսաթ պիր չէլ տիր . . . չիւնքի թամբլ (Պիթ վէ եախսու Պաթ բազարը) շուրաճըգտա, աճաճազ իքի աուղմ մեսաթաւ տիր, վէ օլաաա, հէք նէք թի միւրաաւ օլունուր իսէ պուլունմազտա տըր :

— Նա՛սըլ, թամբլը մը :

— Էվվէթ, թամբլ :

— Նէ՛ տիմէք տիր օ :

— Ա՛, գօմլուճուղըմ, մէկէրչի սիլ թամբլընըն նասըլ պիր մաճէլլ օլաուղունու պլմէեօրմուսունուղ :

— Խալը, գօմլուճուղաղըմ :

— Որասը էօյլէ պիր մաճէլլ տիր քի, սիդին վէ պէնիմ հալիմիգտէ պուլունան քիմէսնէլէր, էլպիսէճէ վէ էշեաճա ուճուղուգ օլաուն նիյեէթիւսաէ պուլունտուգլարընտա, օրաւա միւրաճաաթ խտէրլէր . չիւնքի, մաճէլլի մէզպուրաա պուլունան չէլլէր հէմ ուճուգճա օլուպ, վէ հէմ տէ ֆէնա տէկիլ տիրլէր . . .

— Սաճէ՛հ մի սէօյլէեօրմուսունուղ :

— Էվվէթ, պէնիմ պիրտիլիմ էօյլէ տիր, մէսէլա պապընը . . . շիմտի սիլ չու արդանըղտաքի սէթիթեի գաշֆրանգա ալմըշաընը պիր :

— Տօղրուսու բէք իլի խաթըրլաւամեօրում . . .

— Աճա՛յիպ, գօմլուճուղըմ, մէկէրչի կլինմէքտէ օլա տուղունուղ սէթիթիլի գաշա ալարընընը պլմէեօրմուսունուղ :

— Գօմլուճուղաղըմ, սիդէ մաճրէմանէ սուբէթաթ օլարազ սէօյլէրիմ քի, խալը, պլլէմէեօրում, — տէտի Բօօօթիք նիմլաւաաա իլէ (կիւլումէէէէէէ) — չիւնքի, հէնուղ բարասընը վիրմէնիլմ տիր, վիրէսիէն ալմըլըմ տըր . . . անլարսընըգ եա . . . հալլէլլէ ֆիւեաթընը սիւալ խոտպ տէ անլաւամալմըլմ տըր . . .

— Ա՛, գօմլուճուղըմ . . . Էկէր կիւճէնմէլ իսէնիլ, սիդէ պիր չէլ սէօյլէեէլիմի, էօյլէ իսէ սիլ իշնիլդէ բէք տիգգաթ խոտպ վէ նիլզամըտա հարէքթիլ իսէնիլտէն տէկիլ իմիշնիլիլ :

— Հալը՛ֆ քի, էվվէթ, էօյլէ տիր, հազգընըլ վար տըր, գօմլուճուղըմ . . .

— Իմաի էօյլէ օլաուգտա, Էկէր պէնիմ իլէ տաթլուգ իթմէք իսթէր իսէնիլ, օլ պապաւ քէնտինիլ իաւա՛ն իլլէ . . .

մէլիսնիդ . . . վէ պէն մէկմուշ խտրեմքի պիղ տօսթլուգ տա խտէպիւն ճէկիդ . . . չիւնքի թալր ու հարեք թինիդէ նէզաւնէ, չիրնթաղ պիւր զաթ օրմալարնըդ : Իշէրու տէ կէօրե՝ ճէքսնիդ քի, պէնիմ իլէ տօսթլուգ բէյաւ իթմիշ օրմաւնըդ տան տօլանը իղհարը նէ տամէթ իրլ մէկէ ճէքսնիդ : Հինի իղթիդ տէ սիղ պանա եարտըմ տալիս իլէ եէ ճէքսնիդ . . . վէ պէն տէ սիղէ եարտըմ իտէ ճէկիմ տիր . . . չիւնքի, մաւմաւ եւ, գօմլուլուգ տա պիւր պիւր իմնատընա եէ թիւլմէքիք ֆէրիդէ տէն տիր, իշլէ օլ սէ պէպէ մէպնի տիր քի . . . Պէն կիւղէ ճէ սիղն չամալըրարնըդ եարարմ . . . վէ սիղտէ օտամլն տէ օշմէպնի պալ մումու իլէ բարաթիւրըդ տա, պանա ճիւղի ճէ մուսթիսնթ իտէ թինիդ . . . Սապաշլարը պէն էրքէն տէն գաղարըմ, տիւնէք տիր քի, իշնիդէ կիճ դալմագարըն վագթիմ տէ մաղաղանըդ կիտէպիւնսնիդ իշն, սիղէ սէս վիրի ուեանտըրըմ, չէօլէ քի, օտալաւըմըդ արատընտա օլուլունա տէ թէ տիւլարնա, թա ուեանտըդ տա պանա, — օշլուլ — Խոյք օշլուլ, օշլուլ — օշլուլ տէ — յի սէս վիրի ճէ եէ գատար թագ թագ վուրուլում, անլաւ տընըդ մը :

— Ինէք ալէա, պէն տէ էօլէ օլմաւնը գաղուլ իլլէտիմ, սիղ սապաշլարը պանա սէս վիրի ուեանտընա ճագսնըդ, վէ պէնիմ չամալըրարն տա պագաճագսնըդ, վէ պէն տէ պուսլարա գարըլըդ օլարադ սիղն օտաւնըն տէ օշմէպնի մուսթիսնթ բարաթանաղըմ :

— Խօգ, եարնըդ օլ գատար իլէ պիթմէտի, նասըր քի սէօլէտի խիմ, պուսլար իլէ պէրապէր պիր տէ չարթ պուլունաճագ տըր, չէօլէ քի, քէնաի իլլէրնիդ տէ տալիմա նիղամ ու տիգդաթ իճրա իթմէքիլէ սէօլ վիրէ՝ ճէքսնիդ, եօգա գաղուլ իտէմ, անլատընըդ :

— Հա՛, հա՛, եվիլէթ, հաղըդըդ վար տըր :

— Վէ հէր նէ վագթիմ պիր չէ սաթիւն արմաղըդ ինթիսնթնըդ տէրքաթ օլուր իտէ, տօղլու թամըլընա կիթմէքիսնիդ . . . ղիրա, նասըր քի սէօլէտիմ, օրատա հէր չէյ

ուճուղ տուր, մէսէլա պաղընըդ, զանն իտէրիմ քի չուարգանըդ տաքս իթիլիսն սիղ, պաղա եէրտէ սէքսն ֆըրանգ գատար վիրիլ օլմալարնըդ, հալ պու քի, էօլէ պիր սէթիլիսն թամըլընա օթուլ ֆրանգա գատար ալապիլիւրսնիդ :

— Չօգ իլի, չօգ իլի, տա՛հա՛ ալէա եւ . . . Տիմէք տիր քի, սիղն իթիլատընըդ նէ գարնէ, եարնըդ պէշ ալլըր եւիլ ֆրանգ սարֆ իտիլիսնիտէ, Մօրէլ ֆամիլեսար իշն լաղըմ կէլէն չէյլէ արնապիլէ ճէք տիր . . . էօլէ տէկիլմի :

— Շիւրհէսիլ, պէշ ալլըր եւիլ ֆրանգըդ էշեա արնտըլընտա, բէք բա՛հաթ իտիլ, վէ իտլլի վագթիմ տա իտիլմալ իտէպիւնսնիլ իլթիմալի գալիտէն տիր :

— Պագսանաւնըդ, գօմլուճուլագըմ, ֆիլիթիմ պիր չէյ տօղլուլ . . .

— Նէ իմիշ պագալմ :

— Սիղ էվէճէ էշեատան թանրմագ տաւնըդ, էօլէ տէկիլմի :

— Էվիլէթ . . . էրէյիլէ, — տէտի Բիկօլէթ ճիւղի ճէ գօլթուլըր գապարաղ :

— Իմիտ էօլէ օլուլուգ տա, կիրիլիդ գօլթուլում տա սիղն իլէ թամըլընա կիտէլէք, Մօրէլ ֆամիլեսար իշն իթիլիա իտէն չէյլէրի իշլէրա իտէլիմ, հա՛ նէ տէրսիւնիլ, իլի օլմալ մը, կէլիլիսնիլիդ :

— Օ՛հ, նէ պէօլիւք իղպալ ու սէտտէթ տիր պու . . . գէշ վալլը ֆագըլըրար . . . Լաքիւն, բարալըր քիմ վէրէ ճէք տիր :

— Պէնտէ բարա վար տըր :

— Նէ՛ սէօլէ եօրատնուլ, մէկէլի շիմիտ սիղտէ պէշ եւիլ ֆրանգ վար մը տըր :

— Մօրէլ ֆամիլեսարնա, վէլիլի նիլմէթիլիլ իթմէքիլիլ հիմէթ իլլէմէքտէ օլմալ զաթ, պանա ալըդ օրուլն փէրիլ տիր, հիշ պիր չէյ էսիրկէմէքիլիլ, լաղըմ կէլէնի իշլէրա իթմէքիլիլ մէկէլունիլէթիմ վար տըր . . . Հաթիմա, տէյիլ

Թամբուլտան, իլլա միւնաստեպէթի շէնալար պուլտուղում թագտիրտէ, պաշգա եէրտէն տախի օլտա ալմազլըզա սա-
լահէլէթիմ վար տըր . . .

— Էն դիւտատ վէ հէր նէվի միւնաստեպէթի շէնալ Թամբ-
լտա պուլտուղում տըր, հաթիմա չօճուգլար վէ վա-
խտէլէր իշին հաղըր տիքիւնը կիւզէ կիւզէ էլպիւսէլը
տախի վար տըր :

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, գօֆուճուղաղըմ, հայտէյի-
նիլ տօղլու Թամբլեւա կիտէլիմ . . .

— Լաքին, օֆ, աման եա Բէպպիմ . . .

— Նէ՞ օ, նէ՞ վար տըր :

— Հիւ, նէ՞ օյաճուգ, կէրչի պիր շէյ եօղ տուր էմն . . .
եանի տիմէր իսթէրիմ քի . . . կէօրմէքտէսինիլ եա . . . պէ-
նիմ վազթիմ . . . պիւթիւն մալիմ վէ քիւլի սէրանցէմ քէն-
տի վազթիմ տիր, զաթէն իշլէրիմ պիր ալտա կիճ գալմըշ-
լար տըր . . . չիւնքի, էօթէեէ պէրուեէ կիտիլ կէլիւն, վէ
պիւարէ Մօրէլ ֆամիլեալըն կէօղէտիլ գաեքմիշլար տըր,
շէօյլէ քի, պիր սաաթ չու թարաֆտան, վէ պիր սաաթ
տա տիկէր թարաֆտան տեր իքնէ, աղար աղար պիր կիւն
ղայլ իթմիշիմ տիր, պէնիմ իշին պիր կիւն իսէ, պիր պու-
չուգ ֆրանգ տիմէր տիր. վէ պէնիմ կիպի կիւն գաղանբլ
վէ կիւն եէմէքտէ օլտն պիր ֆազըրէ իշին, պիր կիւն զայլ
իթմէքլը պիւլիւր պիր շէյ տիր, դիրա, ինսան աճ տուրամաղ
էթմէր բարաւը լաղըմ տըր . . . ֆազաթ . . . առամսէնտէ
. . . երնե աճլըգտան էօրմ . . . պէն անըն տախի չարէսի-
նի պլիլիրիմ, կիւնտիւզ զայլ իթ տիկիմ, կիճէ օթմուրուլ
գաղանբըրմ, կիճէլէր տախի չալըշլը իշլէրիմ . . . վէ պու-
տանտա գաթինաղար, պէնիմ իշին զաթէն զէվլ ու սէֆա
տուեաճազ վէսիլէլէրն դիւտատէսլլէ գըլէթի պուլուն-
մաղտա տըր, իշլէն հաղըր պու միւնաստեպէթի պիր մըզ-
տար զէվլ ու սէֆա տու յազըրդ իդպալինէ նայիլ օրմուշ
օլտուրմ . . . ճիւ տէկիլ իսէ պու պու ֆուրտաթ իլէ պիր
զէնիկնիք քէյֆի չըգարմըշ օլտուրմ . . . էվլէթ, չիմտի

պէն առեթա պիր զէնիկն հայինտէ պուլունմաղտաւըմ,
չիւնքի, քէնտի անըքմն իէրլլէ, քէնտի իշնէ իրլիկիւն ա-
յէսինտէ գաղանմըշ օլտուրմ բարալար իլէ, օլ պիւարէ
Մօրէլ ֆամիլեալար իշին, ֆայիտէլի ֆայիտէլի շէլլէր սա-
թըն ալմազտաւըմ . . . իմտի էօյլէ օլտուգտա, բէք ալէա,
բէք ալէա, հայտէլէնիլ կիտէլիմ, ֆազաթի, աղաճըզ սապր
իտինիլտէ, չալմը ալաւըմ, թագէկմի գօեաւըմ, վէ հէ-
ման եօլա չըգարմ, իշի օրմաղ մը, հա՞, գօֆուճուղում . . .

— Սիլ հաղըր օլտան գառար, պէնտէ աչաղը ինիլք եա-
ղըրարմի օտանըզա կէթիրսէմ, աճապա օլապիլիւր մի, միւ-
սաաթէ իտէրմիսինիլ . . .

— Քէմալի մէմուրնիլէթլէ, հաղըր պու միւնաստեպէթի
պիր քէրրէ օաւմըտա կէօրմըշ օլտուրունուլ, — տէտի Բի-
կօթի զուրուրու պիր սէօյլէյիլ իլէ, — գիրա, զաթէն սիլիլ
սիւրիւրմիւլ վէ թէմիլլէմիշիմ տիր, վէ իշլէ պէնիմ, պու-
տան տախի էրքէնիլ օլտուղումս անլաեապիլիւրսինիլ, վէ
մուղպիլի օլարալ, գօֆուճուղում, էկէր սիլիլ ուլգուճու
վէ թէնպէլ իսէնիլ, հայիլլէ գալիլտա պաշլաեաճաղըզ . . .
վա՛յ կէլէճէք պիր պաշլընըզ, իշլէ պազընըզ տա ճա կէօրէ
հարեքէթ իտինիլք քի, սնորա պէնիմ իշին, էօֆ, նէ՞ ֆէնա
գօֆում վար տըր տիմէեէսինիլ . . .

Վէ գուշ կիպի պիր չաբուգլուգ իւղէ օլտուղու հա-
տէ, Բիկօյլէթ հէման մէրուլինտէն աչաղը ինտի, վէ Բօ-
տօյֆ տախի մէրգուճնին աղաւընտան ինէրէք, կիտիլ
քէնտի օտաւընտա, Մ. Բիլլէնին մէզըլըր թալան իշինտէն
իւղըրինէ պուլալմըշ օլտն թօղու թօրրաղը թէմիլլէտի :

Բօտօյֆուն, Ֆլէօր-ալ-Մարինին պիր կիւն էվլէլ Պուգ-
վալ չիթիլիկինաէն չալընտըղըն խապըրինի նասըլ օլուպ-
տա ալամմըշ օլմաւըլլա, քէզալիք մէրգուճնէն, մառամ
ա՛լլիլ իլէ կէօրիւտիւկիւնին ֆէրտաւըր կիւնիւ կէլիլպ-
տէ Մօրէլ ֆամիլեալարն կէօրմէլի օլմաւընտէ սէպէպէլ-
լինի, իլէրուտն պէնտէ իտէճէկիլ տիր :

Բօտօյֆ, եէտինտէ պիր չօգ էվլաթ պուլունտուղու հալ-

խիտորտէն սօնրա, Բօսօյֆու, մէրդումէնին օտաարնտան իչէրի խոխալ խոչխիմ :

Իկիօլէթ հէտուզ օն սէքիզ չաղլարնտա օլուպ, վէ օրթա պօլլունա խոխի խեմտէ, պօլ պօս վէ հնաամը, վէ շէքու թէնաօրպի բէք ետրինտէ, բէք լաթիֆ, վէ բէք կիւզէլ խոխ . . . հէլէ թավը ու բէֆթարը իլէ թարղ ու էվլար լէթաֆէթի, պատրի հայրան օլաճադ մէրթէպէտէ խոխ . մէրգումէ զանէթլէ տրիպէր անագլարա մալիք օլուպ, վէ գալլունա էօքճէլի սիւնա հազմիքտէն մասնու զարիֆ պօթթիլնէր կիլինէրէք իտէ, բէք ճիլլէլի վէ բէք տէ շիլլէլի սուրէթտէ երիւհուքտէ օլուտլունտան, ատէթա պիր պըլարըճըն վէ պիր չօպան-դօնու թավը ու էթվարըն տէրխաթըր իթիտրթմէքտէ խոխ . շէօլլէ քի, մէրգումէ երիւհուտիկիւ վազըթտա, զանն խոտրան քի, ետէր պաամագարըն հէման սիւրաթ իւղրէ գանբալ կիլթմէքտէ խոխ : Գըլարա մախսուս օլան պու էթվարը զարիպէ, պու չէվիլիք, պու շիլլէ, վէ պու գօրգարագ գարչմալլըզ, պաշըճա իւշ ատտսէպէտէ համլ օլունա ճալիզ տիր, վէ պու աէպէպլէրտէն տէ պիրիսի քէնտիլէրի կիւզէլ կէօթմէրմէքլըք արընս վէ նիլիէթինտէն իպարէթ պուլունտուղու կիպի, իքնիմիլի տախի, պալիս իտուգլարը թէհայիւրիւրին, զիւնաէճէ թահթը նաղարը տիգդաթիտ ալլնարագ, ատէթա պիր տիլալ օնունունա, պիր մասգարալըա թէպտիլ օլմասը գօրգօստուօլուպ, վէ իւշիւնճիւսիւ տախի, տալիմա ֆիքիլլէրի եէնի եէնի շէլլէր իլէ մէշուլ օլմագլըզա մէլեալ պուլունտուղունտան, երիւրիտիւքլէրի վազըթտա պիլէ, միւմլին օլտուղու մէրթէպէ ազ վազըթ դայպ իթմիշ օլմագ խաթմէլէրի տիր :

Բօսօյֆ մէրգումէ եի հէնուզ պաշա պիր տէֆա կէօրմիւշ օլմանըպ, իլլա Մօրէլին գարալըզ թալան իշիսի իլէ պիր տէ գարանլըզա օլան մէրաթվէն պաշնտա կէօրմիւշ օլտուղունտան, իրի գըթա կէնիշ բէնճիւրէլլէրտէն ըլըզալմագտա օլան օտաարնտան իլէրի ուսուլ իլէ կիլիպատէ հիւսնի ճէմալլինի վէ պէղպէթ տէրէճէտէ թաղէլիկինի կէօր-

տիւկիւնտէ, զիւնտէսիլլէ հայրան օլմիւշ տուր : Մէրգուման տիգդաթի նաղարըն, օտանն հէր թարաֆընն հիւսնի հալի ճէլպ իլլէտիկիւնտէն, պիր միւտտէթճիք չալա գալմիշ տր : Մէրգումէ իսէ օլ հէնկեմտէ, օճաղը իւզէրինէ վազ օլունմիւշ պուլունան պիր ալմանըն գարչըքտէ կէնէրէք, անագտա օլտուղու հալտէ, պաշնա վազ իթտիկի իլլէմէլի ուֆաճըք թաղէլսինին քիրաղ բէնկիւնտէ պուլունան գօրտէլարընը, լէնէսի ալթընա պաղլամագտա խոխ Մէրգիւր թաղէլսինի եօգպարտը տարճա օլուպ, վէ բէքտէ արգանա տօղլու գօնուլմիւշ օլտուղունտան, իրի թարաֆա պըրմըշ օլան սըզ վէ տիւզ սաչլարը, սիւնա քէհրեպար միսիլլու բարլամագտա իտիլէր . վէ ինճէ գաչլարը իսէ, քէմէրմարի եօգարտան աթըլարագ, օլ իրի, սիւնա, աթէլի վէ չէլթանի պազըլը կէօղլէրի իւզէրինտէ, զանն խոտրան քի, միւրէքէպ իլէ չէքիլմիւշ պիր միւտէվլէր չիգիկէն պէնգէմէքտէ խոխիլէր . վէ բէմէլէ հանագլարը տախի, զայէթլէ սըզ վէ զայէթլէտա օլտուղու օլտուգտան պաշա, գատիֆի կիպի պիր թաղէլէք իւղարը իլլէլէքտէ խոխիլէր . շէօլլէքի, մէգըիւր տիրիւպ թաղէլիք, հէմ կէօրիւնիւշտէ վէ հէմտէ թօգունունտա ալիս սահիճիլքտէ պուլունտուղունտան, սապահըն սուզ չիսի ալթընտա գալմիւշ պուլունան բէմպէ բէնը չէթալլէր թիւլլէրինէ պէնգէմէքտէ խոխիլէր Մէրգումէնին օլուֆաճըք, ինճէ, վէ երիւքէքճէ պուլունու, իւզէթ իլէ Մարթօն տէվլէթ ու իւզ պալմինի միւվէտտի օլապիլիւր խոխ տէնիլտէ սէղա տըր . կէրչի տիհանը ազաճըք պիլիւհէք խոխ իսէտէ, օտաարլարնտա բէք գըրմըզ օլուպ վէ բէքտէ ըլալաք խոխիլէր . վէ ինճու թանէսի կիպի պէնագ վէ սըզ տիլլէրի, տալիմա կիլիւպ խաթիհգալար իթմէքլիկէ ամաւտէ պուլունմագտա խոխիլէր . վէ իւշ գըթա տրիպէր տիլլէր չուգուրլար, մէրգումէնին լէհէնիլէ ֆէվէլլատէ պիր լէթմաֆէթ վիրմէքտէ խոխիլէր . մէգըիւր չուգուրլարտան իւրիս հանագլարնտա վէ պիրի տախի չէնէսինտէ պուլունա գտա խոխ . վէ պուլունարտանտա պաշա, ապանօղ սի-

ԵռաՆըզընտա օրտուղու հայտն է, տիհանը եազընքնտա պիր թանն տէ կիւզէլ պէն կէօրիւնմէքտէ իտի: Մէքգումէնին եազալըըզ զայէթիլէ էնիլ վէ եաթըրըրմըզօլուպ, վէ էթիւաֆը տաթի իշլէմըէքր վէ տանթէլալար իէ միւզէ, յէնն պուլունա տուղու կիպի, գըրմըզը գօթէլալար իլէ թուլտուրուլ մուշ օլան ուֆազըզ թաքիէսի ալլընտան իսէ, թօպըրըլ իսէ գապաթըրըլարգը իրէ թալտաան արմընըլ պուլունանս սիտէ հաշլարըր, գաթ կիպի պէեազ կէքրտանը իւզէրինա տէ, ատէթա ֆիլտիշի իւզէրինէ թէքսիմ իտիլմիշ ամիր կիպի պիր հայտէ պուլունապտա իտի: Գօթէնթ շէհրի իւզիւմիւր քէնիկինտէ պիր մէքինօտանն միւրէթթէպ պուլունան ֆիսա թանընըն արգաար զայէթիլէ տիւզօլուպ, վէ գօլարքտա թէմամ պիր հայտէ պուլունա տուղու թագտիրտէ, մէքգումէ քէմաթի աշլ իւզըլ պիզպըթ քէնտիսի տիքմիլպուլունա տուղունտան, բարասը օլմատըրը, էանի խտարէ իթմէքլիք նիյնէթիլլէ . . . ապա գօրտէ իսթիմաշ լլըմմէտիկի թագտիրտէ, օլ ինճէ պէլինէ վէ սէրվի պօնունա բէք կիւզէլ եարաշալարգ մէլտանն չըզարմադտա իտի: Մէքգումէնին վիճուտինտէ ատէթա պիր քէտի վիճուտինտէ կէօրիւլէլէլէն մէքթէպէտէ եումշազլըզ, էանի պիր լասթիլ կիպի հէք հայ ուհէ, յէէթի քէսպ իտէպիլմէքլըք խասանսի պուլունա տուղունտան, էն ուֆազ պիր հարէքթիմտէ պիլէ, պիր գըրըրըլ լլէ պիր գարապֆէթ միւշանտէն օլունապտա իտի: Վէլէմա մէքգումէնին վիճուտինտէ հէր թարքաֆընտա, միւրէրտաէն մանուտ պիր սանմէ իւզէրինտէ կէօրիւլէպիլէն միւտվիլէրլիլըք իլէ տիւզլիւք քեսմիլէն մէվճուտ պուլունապտա օլուպ, վէ պինաէն ալէյա հիլլիտիկի որզը էլըրիսէլէք իսէ եազը կիպի վիճուտինտէ եարըլմադտէ օլտուղունտան, էօլլէ պիր թագըրմ գըզլար միօրլուլ, քէնտի պօլ պօս վէ էնտամընա կիւզէլլըք վիքէպիլթին իլին, թօալէթէ տպիր օլան պիր չօք վէպղիմթամ միւշանմէ պուլունապտա տէկիլ իտի: Էլ եալընըլ իրէ էլ իլինէ որզապիլէն ինճէ պէլինտէ իսէ, պիր նէլի եէլիլճէ գումաշտան մամուլ պուլունա տուղու

հայտն, պիր ուֆազ բէշտիմալ պաղլը պուլունմագտա խալի
Բօտօթիք սէստիզէն, վէ կէօրինմէզ պիր հայտն օրտու-
ղութադտիրտէ, մէրգուսննն օտաօը դարուսուստա պէշ-
լէմէբտէ օրտուղու ճիհէթլէ, մէրգուսն տալի քէնտուսինի
եալընրդ տըր գանն ու իթիգատընտա պուլունարադ, օլ պէ-
նազ, ու ուֆաճըզ ուֆաճըզ, վէ դաեթթլէտէ թէմիլդ էլլէ-
րլիլէ, աննընտան իրթ իթարաֆա պլընիշ օրն սաղլարընը
տալղէշտալ բարլաթտըղտան սօնըա, բէգալը ուֆաճըզ-
անազլարընտան պիրինի պիր իսքէմլէ իւզէրինէ վաղ իթտի,
վէ պօթթիինի գալթանըլընը սըգըշտըրըզ պաղլամազ իւզ-
ըն էլլիլ վիրտի, Ոլ հէնթերամտէ իսն, Բօտօթիքն նազարը
տիգգաթըր օլ թարաֆա ճէլպ խալիմիշ օրտուղունտան, մէր-
գուսնննն կլլլլիմիշ օրտուղու գար կիպի պէենազ բամուզ
չարապընը, վէ պլնապէրին պէղաեթթլ պէենազ վէ պէնըազ
պաճալընը, նըսֆրնա գատար կէօրտի :

Մէջդ ումէնք, պէտքէ մօտֆաստալ սուրբթեմ տէ չունաղ չընը իմ տիկիկիմի թօալթիմնտէն րանս անդարմագտա տըր քի , պիրլըքտէ տիշարը չըգարազ թամբընէս կիտէճէք օլտուգ լարընտան, մէրգումս պիր հիւրմէթ իմմիշ օլմագլըզ նիլ-նէթիլլէ, պաշընս էն կիւղէլ թաղէնսնի գեւուգ, վէ պէ-լինէ տալի, էն տիւղէր պիր բէլթիմալըն պաղլամըն իտի-նաաըլ քի մաալիւմ սուր, Բօտօթֆ քէնտիսնի մէրգումէ-ն էն պիր թիւճնար ուշաղը տըր տէյի կէօթիմէլիշ օլուպ , վէ մէրգումէտէ եյլէ տըր տէյի կնանտըն թաղտըրտէ մէրգումու ճանը բէք սէվմէքտէ իտի , չիւնքի գաթէն լէճ-ճէսնտէ պիր էսէրի ինսանլիքէթ կէօթմէքտէ օլտուգտան պաղգա, պիր էսէրի զուրուր ու աղամէթ վէ ճէսարէթ տալի կէօթմէքտէ օլտուղունտան, զիւտատէսիլլէ հօլլանըպ մէմուռն օլմագտա իտի : վէ պունտանտա գաթիմաղըք , Բօտօթֆ թարաֆընտան , Մօրէլ ֆամիլիաք հագգընտ գուհուրա հէլիլիշ օլան չէֆգաթ մ ու մէրհամէթ , վէ նէֆալ քէնտի օտա-սըրնէ թէլք իմմէլլէք տէքէճէսնէ գատաք իղհաք իմ տըրիկ համլիքն ու ասխալմէթ , վէ այնսպէրին իճլիմալ տըր քի

մերգումուն սիմսը վե էշքեալը տախի, չիւրհէսիդ սու-
րէթատ օլտուղու հալտե, մերգումէնի էնիսիւեթի քեա-
միլէսինի քէնտի իւղէրինէ ճէլա ու տալէթ իտէպիւմի իտի
Ջիւնքի, մերգումէ գաթէն, գօմիւլուգտա նէ մէրթէպէ-
լէրտէ սըգը սըգը տօթիւլուգար, վէ պիրպիրլէրի իմտատ
ու մուալէնէթլէրինէ էթիլիմէլիք վաղիֆէ վէ մէհպուրի-
նէթլէրի պուլունմագտա օլմասըն, պիթիթէճրիպէ բէք
պէնա պիրմէքտէ օլուպ, վէ խալիվազըթտան պէրուտէ պօշ-
տա գալիլի օլան եանընտաքի պիր օտաեա, պէլիք վալուար
տա ուլղունտուգ պիր աստամ կէլիլ տէլի գօրգուպ չիւ-
հէ իլլէմէքտէ պուլունտուղունտան, Գապրիօն իլէ Ֆրան-
սօս-ժէրմէնտէն օննր, Բօտօլֆ կիպի պիր զալթ իլէ գօմիւ-
լըմագլըլը, պիր սուրէթի սահիհէտէ օլարաք, քէնտիսնէ
պիր իլգպալ ու սէատէթ աստ իլլէմէքտէ իտի:

Բօտօլֆ, մերգումէնի քէնտիսինի կէօրմէքտէ օլմա-
սընը այնի ֆուրապի աստ իտէլէք, օտանըն իլինի պիր մէ-
րազը ալիմ իւզըն կէօղտէն կէչիւրիսիկնտէ, տիգգաթ, թէ-
միլլիք, վէ կուսօ ճիհէթլէրիլլէ, մաստամ Բիբլէտէն զա-
թէն տիլէմիլ օլտուղունտան չօգ զիւտաէ չայեանը սիթպիլ
պուլմիւլ տուր:

Մէգըիւր օտաճըգ տէրունիտէ հէր պիր չէյ նիգալմընտա
պուլունտուղունտան, զանի իտէլսին չի, հէման աստամըն
կիւզիւնէ կիւլմէքտէ վէ քէյֆ ու սէֆա պաղըլչամագտա
իտի: Տիպարալընտա էսմէր գէմին իւղէրինտէ եէչիլ եէ-
չիլ չիւէք տէմէթլէրի թէլսիմ իտիլմիլ օլան քեալըտ գա-
լարալըմըն օլուպ, վէ տէօշէմիս իսէ, կիւլէլի պիր գըրմըլը
րէնկէ պօեանմըն օլտուղու հալտէ, այնա կիպի բարլա-
մագտա իտի: վէ օճաղըն իլինտէ պէեազ պիր չիսի սօպա
պուլունմագտա օլուպ, վէ էթրաֆընտա տախի, գըսաս
գըսաս քէսիլմիլ պիր մըգտար օտուլալըն, պիր հիւսնի եի-
ղամ (սիմէթրի) իւզըն տիլլիլմիլ օլտուգլըր կէօրիւմէք-
տէ իտիլէլ:

Թաշտան մասնու օլուպ, ֆաղաթ մէրմէր թաղիտի

պօեա վուրուլմիւլ օլան մէգըիւր օճաղըն իւղէրինտէ, թէգ-
էնտաթ օլարազ, իբր գըլմ իւղէրլէրի կիւզէլ եէչիլլիլլէր
իլէ մէվու օլտուղու հալտէ, ասի չիւէքլէր սագսար իլէ,
չալար սաաթ եէրինէ տախի, չիւիլը պիր մուհաֆաղա տէ-
րունիտէ, ուֆաճըգ պիր կիւմիւլ սաաթ պուլունմագտա
օլտուղու կիպի, պիր թալաֆ ալմիւն կիպի բարլազ վէ
իլինտէ պիր մուժ ուճու պուլունտան պիր պաղարը չէմաստան,
վէ տիլիլթ թէպարաֆտա տախի, քէգալիք այնի բարլազլըլտա,
սեաղը գուրունտան վէ գօլու չէլիքտէն օլուպ, վէ բըլըլը
ազա իթտիլիճի օլան թլէնէքէսիտէ պաղըրտան օլտուղու
սուրէթտէ, գարպուզ չէթիլտէ պիր լամպա պուլունմագտա
իտի: վէ պուլարտանտա մաստա, քէգալիք մէգըիւր օ-
ճաղըն իւղէրինտէ, տիվարա տանաթլմիւլ օլարազ, սեանհ
օտան չէրէլլէլ չարքէօլէ վէ էթէլիճէտէ պիւլիւնէք պիր
այնա պուլունտուղու կէօրիւմէքտէ իտի վէ կիւմիւլ չիւ վէ
եէչիլ գէմինի աճէմ պտմասընտան օլուպ, վէ էթրաֆըն-
տա եունտան սաչազլար պուլունտուղու, վէ Իթիօլէթ քէն-
տիսի պիլիպ տիլմիլ վէ եէրլէրինէ վազ իլլէմիլ օլտուղու
հալտէ, բէնճիլթէլէրինտէ ինճէ վէ սիտահ տէմիր չըպիլգ-
լար իւղէրինէ կէչիլլիլլէր օլարազ, բէրտէլէրի պուլունտու-
ղու կիպի, գարեօլար ճիպլիլիլի տախի, այնի գուճաչ-
տան պուլունմագտա իտի: վէ եաթագ մահէլլիլին իբր թա-
րաֆընտա, պէեազ պօեալը իբր գըլմ ճալը տօլապալըր
օլուպ, պուլարըն տէրունլէրինտէ իսէ, չիւհէսիդ օլարազ,
լէվաղիմաթը պէլթիլէեէ տալիլը էլեաթ, մէսէլա պիր
եէմէք օճաղը վէ եաթիտ մանկալը, մուսուղու, թէքէնի,
սիւրիւրկէսի վէ սալիլէսի մահֆուզ պուլունմագտա իտի,
չիւնտ, մէգըիւր օտանըն հիւսնի նիգալմըն վէ կուսօ-
սունա սէթթէ կէթիլիճի օլարազ, մէյտանտէ, օլ եօլտա
էլեանա տալիլը հիւլ պիր չէյ կէօրիւմէքտէ տէկիլ իտի: վէ
պուլարտան տա պաշա, բէք կիւզէլ տալլալը վէ ճիլալը
ճէվիլդ աղաճընտան մասմուլ էյրէթի պիր տօլալ (գօմա)
իլէ, այնի աղանտան տէօլթ գըլմ սանտալիլէէ, վէ իւ-

զէրինտէ, պաղը քէօյլիւ էվլէրինտէ կէօրիւմէքտէ օլան եւէլիվ վէ եւան գումանայտան պիր էօրթիւ պուլունտուլու թագտիրտէ, պիր իւթիւ վէ եաթատ պիր իշ թրարէզասը, վէ գամը էօրկիւլիւ պիր զօլթուգ իշ, զեղալիք գամը էօրկիւլիւ օլարագ, ալէսէվկիյե տիքիշ տիքմէքտէ օլան գատընլարըն իսթիմալ իտէկէլտիքլէրի պիրտէ աեազ իսկէմէսի (թագուրէ) կէօրիւմէքտէ, վէ իշթէ թէքմիլ թէճէմիւլլաթը պուլնարտան իպարէթ պոնլումագտա խոթ: Վէշլաալ, մէրգումէնիւ օտարը բէնճիրէշէրինիս պիրինտէ, բէնաթիւնէ պօղաղ շէրիքի պուլունան իրի թանէ գանարեա գուշարընըն գաֆէսի կէօրիւմէքտէ խոթ: Վէ չօգ տէֆա ֆագըրլար ֆիքրինտէ տօղմագտա օլան պուլու չլարնէվինտէն օլտուղու թագտիրտէ, Բիկօլէթ տախի, բէնտի պուլուլու եանի ֆիքրի սէմէրէսի օլարագ, պիր աեազ տէրինիկինտէ թաճատան պուլու յէք պիր սանտըգ բէյտա իթմիշ, տէրունինէ թօբրագ տօլտուլումիւ, վէ պիր թրարէզա իւզէրինէ վաղ իյլէմիշ օլտուղու կիպի, գաֆէսի տախի, մէգըիւր սանտըղըն օրթատընա վաղ իյլէմիշ խոթ, վէ մէրգումէ, մէգըիւր սանտըղըն իշինի, գըշ մէվիսիվլինտէ եօտունլար իշ թէզիւնի խոթպ, վէ իւք պաճարլարտա տախի չանըլլար էքիպ վէ չիւէքլէր տիքմէքտէ օլտուղունտան, բէնտի գուշլարը նաթմնա օլարագ պիր պօղչէ իսմի վիրմէքտէ խոթ:

Բօտօյֆ մէգըիւր օտանը քէմալի իսթիլդաա վէ արցու իւզրէ կէօղտէն կէշիրմէքտէ օլապ, վէ մէրգումէնիւ տէ շայէթիշ շէնմէշրէպ վէ զէվզ ու սէֆանա մէյալալ պիր գըզ օլմասընը բէք ալէա ֆէհմ իտէպիլմէքտէ խոթ: շէօյլէքի, մահշէլլի մէգպուրտա գուշարըն խուպաալազլարըն, մէրգումէնիւն թէքննիլմէլէրինի Նիւրմ իթմէքտէ օլմասըն, ազլ իշէ պուլմագտա, վէ բէնտու բէնտույէտէ, էլպէթթիւ մէրգումէ եաղ մէվիսիվնտէ, ատէթա նիմ պիր բէրտէ մագամինտա տալլալանմագտա օլան կիւզէլ գօգուլու պէզէլէն չիւէքլէրի, բօրթուգալ բէնիկինտէ ֆիէնը-թէրէսի չիւէքլէրի, վէ մալ վէ պէեաղ էնվիսի սարմաշըզլար չիւէքլէրի ի-

վէ գաբատըրըշ պուլունան աչըգ բէնճիրէսի էօնիւնտէ, վէ գըշ մէվիսիվլինտէ տախի, ուֆանըգ սօպաը գարըրսընտա պիր քէօլէտէ օթուրարագ, լամպասընըն թաթիլըըն գըլա չալըմագտա օլմասըն տիւշիւնմէքտէ խոթ:

Բօտօյֆ պուլ թէֆէքքիւրլէր իւզրէ պուլունմագտա օլուպ, վէ մաքինալարի պիր Նալտէ գաբուեա տօղու պաղմագտա իքնի, մէքըիւր գաբուտա, գօճա պիր քիլիտ պուլունտուղունու կէօրտիւ... օլ գատար պիւլիւք պիր քիլիտ քի, գաթան էօյլէ պիր օտանա եաղըշմանըպ, սնճագ պիր մահպուսիսանէ գաբուտունա եաղըշըր սուրէթտէ պուլունմագտա խոթ:

Մէրգումէ մէգըիւր քիլիտ հագգընտա տախի տիւշիւնմէկէ պալլատը:

Մէրգումուն էֆքբարընճա, մէգըիւր քիլիտէ իրի մանա վիրիլէպիլիր խոթ, վէ մէգըիւր իրի մանալար արասընտա տախի, պիր պիրինէ մուղալիր պիւլիւք պիր ֆարգ պուլունմագտա խոթ: շէօյլէքի, մէրգումէ եա իշէրիւնէ աչը ու սէվտանա միւպիթէլա օլանլարը գապուլ իթմէմէք իշին... վէ եաթատ գըտար օլարագ, աչը ու սէվտանա միւպիթէլա օլանլարը գապուլ իյլէմէք իշին... մէգըիւր քիլիտ իսթիմալ իյլէմէքտէ խոթ:

Մէրգումուն պուլ միւլաճաղասը պիր նէթիթէ քէսպ իթմէքսիլին գուսուր գալաը, չիւնքի, Բիկօլէթ պաշընը չէվիրտիկինտէ, մէրգումուն կէօրտիւ, վէ ապա բէնտի տուլունու թէպտիլ իթմէքսիլին,

—Ա, գօնլուճուլում, սիղ պուրատա՞ մի խոթնիպ, — տէտի:

Պատէհու մէրգումէ բէնտի տիւլէր տիղինի, անինտէ ֆիլսոֆին թէքիլինի աչաղը ալարագ գաբաթտըգտան սնուրա, —վալ թիլլի մէշրէպիլ էֆէնտի վալ... —տէտի:

—Պէն պուրատա սէսիլէն տուրարագ... տիւշարը թէհայիւր օլմագտա խոթմ:

— Պատերի հայրենիքնիդ օրան խուճուս նե՛ խոր . . . դօմ չուճուղում :

— Պէն շու օտանըղն հիւսնի նիզամ՝ վե՛ կուսթօռուսու կէօրտիւքճէ հայրենիքտէ գալմագտա խորմ . . . չիւքի, դօմ չուճուղաղըմ, սիղ պուրատա տաէթա պիր գրալիւա կիպի էօմիր կէչիւրեքտէ օլմալըսնըղ . . . :

— Շիւրհէտիդ . . . իշիճէ պէնիմ թէքմիլ սիւսիւմ վե՛ տաւրաթիմ անճաղ պուստան իպարէթ տիր . . . պէն սալա տիւշարը չըգմագտա տէկիլիմ . . . հէր նե՛ գատար պուրատա դարանըղ գալմագլըղրտա սեվմէքտէ տէկիլ իսէմտէ . . . :

— Նե՛ գատար հայրան օլտամ՝ ճայիլ տիր . . . նե՛ կիւղէլ բէրտէլէր . . . նե՛ կիւղէլ օալաղ . . . մաուստան տաթի կիւղէլ տիր տէնիլտէ ճայիլ տիր . . . Պիսպէլի խայիճէ բաւալար սարֆ իթմիլ օլմալըսնըղ, էօյլէ տէկիլիմ :

— Աման, օրալարինը գարըլտըրմոսնըրղ . . . Մահպէս տէն չըգտըղըմա տէօրթ եիւղ եիկիրմի պէլ Ֆրանդ բաւալար վար խոր . . . սայքի բեաֆֆէտիսն տաթի պուսնարա սարֆ իթմիլ տիր . . . :

— Մահպէստէ՛նի չըգտըղտան սօնրա . . . քիմ սիղմի . . . :

— Էվլէթ . . . պու պիր մատալ տըր : Լաքին, մէէմուլ իտէրիմ քի, ֆէնա պիր ամէլ ու հարեքէթտէ պուրսնու պտա մահպէսէ կիրմիլ տիր չիւրհէ վե՛ իթիգատընտա պուրսնագըրնըղ, էօյլէ տէկիլիմ :

— Շիւրհէտիդ . . . ֆագաթ, նասըլ օրուպտա մահպէսէ կիրմիլնիդ տիր :

— Գօլէրա իլլէթի մախուֆէսինտէն սօնրա, բույի ճիւհանտէ քիմնէճիկիմ գալմանարաղ, եալընըղ գալմըլըմ տըր . . . վե՛ դանն իտէրիմ քի, օլ հէնկեամտէ, անճաղ օն եալընտա խորմ . . . :

— Փաղաթ, օլ վաղթէ գատար սիղի քիմ գանըրմըլ իտի :

— Մֆ, իքի նեֆէր ինսանիլէթի քիմէսնէլէր . . . լաքին գօլէրատա անլէր տաթի վեֆատ իթմիլնէր տիր . . . (պուս

նու սեօյլէտիկի վաղթմա, մերդումէնին օլ իրի կէօլլէրի եալընըլըր տըր) . . . պիր աղ ուֆագ թէֆէր պօրճլարը պուրսնուղոնտան, հէր նէլէրիքի վար խոր իսէ, օնաւրտա սաթիլ մէգըրա պօրճլարը թէէտիլէ իլլէմիլէր, վե՛ պէնտէ պիւթիւն պիւթիւն ալըգտա գալմըլըմ տըր . . . վե՛ նեքեւէ կիտիլ, վե՛ քիմն եանընա սըղընսճաղըմը պիլէմէտիկիմտէն, էվլիմիլին գարըլտընտա պուրսնան մերքեղէ կիտէրէք, նեօպէթտէքի նեֆէրէ, «— Եֆէնտի, պէնիմ աղապալարըմ էլմիլնէր տիր, վե՛ չիմտի պէն տէ նեքեւէ կիտէճէկիմ շալըրմըլըմ տըր, պիլմէմ նե՛ եաւաւըմ, —» տէմիլմ տիր Պուսնու իւղըրինէ զապիթ կէլլիլ, վե՛ պէնի գօմիտէրէ կէճտէրմիլ, վե՛ մերդում տաթի պէնի, պիր իլ իլէ մէշըուլ օլմանըղ տա, էօթէտէ պէրուտէ պօլ կեքէնլէր (վաղապօն) մագալմընտա թուլտարաղ մահպէսէ իլղա իթմիլմիլ տիր քի, օն ալթը եալըմա գատար օրատա ալը գօնուլտուգտան սօնրա սերպէսթ պըրագըրմըլըմ տըր :
— Է, քիմիւն էվլատը իտինիլ, բէտէր ու վալտէնիղի պիլմէքտէ միսինիլ :

— Խայր, բէտէրիմ սալա իմանըմալըմ տըր, վե՛ վալիտէմ տաթի, հէնաղ պէն ալթը եալընտա իքէն վեֆատ իթմիլ տիր, վե՛ կէրի վալտէմ պէնի էվլէլլէրի, սահպալիլ վե՛ էօքսիլգ Յօմուլար իսալաթիմանէսնէ վերմէքիկէ մէճ պուր պուրսնուլ իսէ տէ, սօնրատան ելինէ չէքիլ եանընա ալթը տըր Ոլ զիքըրին կէչիւրիմ ինսանիլէթի քիմնտէլէրտէ, պիլիմ էվտէ օլթուրմագտէ օրուպ, էվլատալըր օլմատըրգտան պաշա, պէնիմտէ էօքսիլգ գալտըրըմը կէօրտիլքէրինտէ, սէվապալըրնա եանըրընա ալթըլար տըր :

— Մէրդումար նե՛ հալտէ իտիլէր, վե՛ իլլէրի սանաթմալըմ նե՛ խոր :

— Պէն էրքէկէ Պապա Գրէթիւ շալըրմագտա խորմ, մերդում նագգաշ օրուպ, վե՛ դէվճէտ տաթի տիքիճի խոր :

— Տիմէր տիր քի, հալ ու վաղթլարը եէրինտէ իշճիլէր իտիլէր, էօյլէ տէկիլիմ :

— Ի վիճեթ, նիւն իշնի ֆամիլիալար միսլիլու, ֆադաւթ, ֆամիլիա տիմէրէ, նիքրահա հվիւնիլ յաւն ֆամիլիալար կիպի անդամանլարընը, չիւնքի, հէր նէ գատար նիքրահալ տէկիլ խիլյաէլէր տէ, եհնէ պիրպիրինէ գարը դօճա իսմինի վիրմէքտէ օլտուգլարընտան, պէն տախի ախր իսմի վիրմէքտէ իւմ, պուսնար տախի, վագլինէ կէօրէ, հալճէ, պաղէն ինմէքտէ, վէ պաղէն տախի չըգմագտա իտիլէր, չէօյլէ քի, պու կիւն իլ պուլտուգլարընտա, բէք կիւղէլ իէչի-նէպիլմէքտէ օլուպ, վէ եարընտա իշպիլ դալըրգլարընտա, պիթթապի դարուրէթ չեմմէքտէ իտիլէր, ֆադալթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, գարը դօճա տալիմա քէնտի հալլէրնաւէն հօշնուտ օլուպ, վէ տալիմա տա չէմմէչէպիլք իւղրէ էօմիւր կէչիրմէքտէ իտիլէր (պու թէպէքքիւր իւղէրնէ, Ռիօլէթին լէհճէսինտէ պիր էսէրէ մէմնուսիլէթ միւշա-հէտէ օլունմանա պաշլատը)։ Մա հէլլէմիլգտէ մէրգուսման պէնղէր հիւ պիր ֆամիլիա պուլտուգլար տէկիլ իտի, չիւնքի հէր վագրթ տէլիպ կիւլմէքտէ վէ չալըպ չաղըրմագտա իտիլէր, վէ բէք իյի առէմէր իտիլէր, զիրա քէնտի իլիլիլէրէրնի նէ գատար տիւշիւնիւպ սէվմէքտէ խիլյաէլէր, պաշլալարըն իլիլիլէրէրնի տախի օգատար տիւշիւնիւպ սէվմէքտէ իտիլէր վալիտէ Գրէթիլ հէնուղ օթուղ չաղարընտա կիւլէր եւիլմա պիր գատար վէ չէմմէչէպիլ իտի, վէ գօճատը իտէ, առէթա պիր իլլինճի Ռօմէ-Պօնիան եէրնի թուլտալիլմէքտէ օլուպ, վէ իրի պուլտուշու, վէ իրի տի-հանլը օլտուղու հալտէ, պաշնա տա տալիմա քեաղընտան իտիլէթ թէպ պիր պօնէթա կէչիրմէքտէ օլտուղունտան, բէք մապիլպ պիր հէլլէթիլ բէպալ իթմէքտէ իտի, չէօյլէ քի, հէր կէօրէն կիւլմէքտէն պանըրմագտա իտի։ Մէրգուսմ իշտէն տէօնէրէք էվէ կէլթի մի իտի, արթըղ չաղա չէնլիլ իթմէկէ, չալըպ չաղըրմանա, վէ չօճուգվարի սըրաքիւպ օշնամանա պաշլտմագտա իտի, վէ հէլլէ պտա կէլլտիլթտէ, չէվիլիպ օշնաթմագտէ, վէ տիլլէր իւղէրնէ ալտաղ սըլ-

րատըպ կիւլիւշտիլմէքտէ իտի, վէլ հասըլ, առէթա պանա օրնտալ պիր չօճուգտուր կիպի, պէրապէրմէճ օշնալըպ կիւլիւշմէքտէ իտի, վէ մէրգուսմ գէվճէսին տէր իսնիլ, պէն օլ մէրթէպէ եւիլ վիրպ սէվմէքտէ իտի քի, սալքի ֆէնա խուլլար բէլտա իթմէքիլիմէ սէպէպիլէթ վիրմէքիլ տէրմէքտէն գատար վարմագտա իտի, Պուսնարըն իլլիւ-նի տախի պէնտէն մալլուպ իթտիլլէրի չէլ, տալիմա կիւլիւպ օշնամագլըղ, վէ քէնտի մէմնուսիլէթ լէրնի պատի օլմագլըղ իտի, վէ տօղրուտ, պէն տէ միրաւտարըն հուսուլլինի միւվէտան օլապիլմէքտէ օլտուղունման, պանա Ռիօլէթ չաղըրմանա պաշլամըշար տըր քի, մէքքիւր լաղապ չիմոյլէ տէկին իւղէրիմաէ պաղը գալըլ տըր, իլիւիւպ սէվմէքիլք խուսուսուսնա կէլլնճէ, քէնտիլէր պէնտէն կէրի գալմաւագտան պաշլա, աւըլ իպրէթի տէ քէնտիլէր վիրմէքտէ իտիլէր, չէօյլէ քի, պէն մէրգուսմանը, հիւ պիր կիւն մահզուն վէ միւքտտըր պիր հալտէ պուլտուգլարընը կէօրմէմիլմ տիր։ Պուսնար պիր պիրլէրիլլէ պաշլա վագրթ գալիլա եարմանըպ, իլլա պիր պիրնի զիւտաէ կիւլտիլմէքտէ օլտուգլարընտան տօլտըր պաղէն տարըլմագտա իտիլէր, չէօյլէ քի, գէվճէսի գօճատընա, — Ա, Գրէթիլ, արթըղ պիլիւն պիլիւն մաագարալըպ գալըլըտըն, աուս օլ, զիւրա, կիւլէ կիւլէ, քէվիլլէրմա գըրըլմադ տըր, տէտիլ կիպի, մէրգուսմ տախի մէրգուսմէքտէ, — Ա, Բամանէթ (պիրմէմ նէ սէպէպէ մէպնի, մէրգուսմ քէնտի գէվճէսինէ պու օրֆաթը վիրմէքտէ իտի), արթըղ էլ վիրիլ, կիւլէ կիւլէ պաւըլմադըլմաւըր, արթըղ սէն մաագալալըլըն թա էօթէ ուճունա գատար չըգտըն... — տիմէքտէ իտի, — վէ պէն իսէ պու արատա, հէվիլէ կիւլմէքտէ իտիմ... իլլէ պէն պէլլէ պիլիւիւմա, վէ պու եօլտա պիր լէրպպիլէ ալըլըմա օլըր... վէ մէմնուտա իտէրիմ քի, գալարըլ չըգմամըշար տըր։

— Ծօգ իլի, գօճուճուղաղըմ, չօգ իլի... տիմէք տըր քի, մէրգուսմար պէլլինտէ հիւ պիր գալիլա վէ աղըղ տաթ-

սրբազան զուհւոս կէտիկինն կէօրմէմիշինիկ տիր, էօյլէ տէկիլ մի :

— Խալը, ա՛սլա, ա՛սլա . . . Բազար վէ բազար իրթէսի կիւնէրի, վէ պազը քէրէ տախի սալը իւնէրի, թաթիլ խալ կէզմէկէ չըգմագտա, վէ մէգքիւր կիւնէրէ տէ պիր Դէհէնէ Կէնէ— Խալի վիրմէքտէ, վէ պէնի տէ տալիմա պիր— լիքտէ ալըպ կէօթիւրմէքտէ խալէր . . .

Պապա Գրէթիւ իյի պիր սանաթէքտար օլուպ, չարը— մագ իսթէնիկի վազըթտա իսթէտիկինի գաղանապիտի— կի կիպի, գէվէնի տախի այնի Տայտէ պուլունմագտա ի— տի Բազար վէ բազար իրթէսի կիւնէրի լաւըլը սուրէթ— տէ կէչինէպիլիպ, վէ սալիր կիւնէր իսէ, պազէն իյի վէ պազէն տախի ֆէնա սուրէթտէ կէչինէպիլմէքտէ խալսէլէր տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի, քէնտի Տայլէրինտէն իզհարը մէմուռնիլէթ իյլէմէքտէ խալէր : Հաթիթա, իշաի գայ— տըզլարը կիւնէրի տախի, այնի Տօնուտուգ իւզրէ կէչի— մէքտէ խալէր . . . չուռու տա բէք ալէա տէրխաթըր իտէ— պիլմէքտէ իմ— քի, պիր սաաթէ էթմէք իյլ պիրտէ սուտան պազա ճիւ պիր շէլիմիզ պուլունմագտը կիւնէրտէ, պա— պա Գրէթիւ էխալ քէնտի քիւթիւպիսանէսինտէն պիր քի— թապ արմագտա խալ . . .

— Մէկէրի մէրգումուն պիրտէ քիւթիւպիսանէսի մի վար խալ :

— Մէրգում քեաֆֆէյի եէնի չըգան թիւլքի վէ չարգը բիալէլէրինի ալըպ տա վազ իյլմէքտէ օրտուղու պիր ու— ֆագ սուլպա, քիւթիւպիսանէ իսթինի վրտմէքտէ խալ . . . Մէրգում մէգքիւր բիալէլէրին քեաֆֆէսինի սաթն ալ— մագտա, վէ օգուռուպ պիլմէքտէ խալ :

— Իմտի, մէրգում, էվտէ պիր գուրու էթմէքտէն պաշ— գա պիր շէյ պուլունմագտընը կէօթուկիւնտէ, կիտիպ քէնտի քիւթիւպիսանէսինտէն, եէմէք բիլիլմէքիլէ տալիր պուլունան պիր էսիլ քիթապընը չըգարմագտա, վէ պիլգէ իթիմապէն տախի, « էյ ճանրմ, պու կիւն նէ եէեէնէկիլ

պագալըմ : Շուճու մու բիլիլէլիմ, եօգսա չուճու մու . . . » տիւնէրէք, մէգքիւր քիթապըն իշինտէն, պիր չօգ լէզիկ վէ նէֆիա թաապարըն իսթինի օգումագտա խալ : Վէ պիլգ տա— խի ճանրմըն իսթէնաիկինի խապէր վիրմէքտէ խալէք : Օլ վաղըթ պապա Գրէթիւ էլինէ իյի պօշ պիր թաալա ալարագ, վէ պիր թազըմ թօճաֆըզլար եաբարագ, կիւռա մէգքիւր թաալա տէրունիտէ կիւզէլ կիւզէլ թաապար բիլիլմէքտէ, վէ քէզալիք պօշ պիր թապագ իյինէ պօշալթի տըգաան սանա, մէգքիւր պօշ թապագ սաֆրանըն իւզէրինէ, տալիմա էն— վայի չազալարընա տէվաթ խալէրէք, վազ իյլէմէքտէ, վէ պիլգէ տէ, « Տայտէյինիկ պագալըմ, պուռուռուռուգ, եէ— յինիլ » տիմէքտէ խալ : Վէ պապէնու մէգքիւր քիթապը թէքըրալէն էլինէ ալարագ, պիլգէ օգումագտա, վէ մէսէլա պիլիմ պէկէնմիշ օրտուղումուզ բիլին գըզարթմագ, վէ սէրպ լօգմարը կիպի թաապարըն նազընըր խալէրէք, աղ— գըմընըն սուլարընը աղըթ տըրմագտա խալ . . . վէշաալը, մէրգում քէնտի քիթապընը օգումուղու Տայտէ . . . պիլգտէ տէլի կիպի երկուսնտէն եօգարը պագալագ, քէնտի գու— ռու էթմէկիլմիլի եէմէքտէ խալէք :

— Մէգքիւր մէսէրէլէլ իւզրէ իմրարը էվգաթ իթմէքտէ օլան ֆաաիլանըն պօրճուտա պուլունմագտա մը խալ :

— Խալը . . . չիւնքի, նաալը քի սիլգ սէօյլէտիմ, պուլարը բարալարը օրտուղ վազըթ իէ յիպ իշմէքտէ, վէ բարալը գալտըզլարը վազըթտա տախի, պապա Գրէթիւնիւն քի— թապարն օգումուղու եէմէքլէրի եէեէրէք, վէ պիր գու— ռու էթմէկէ գանաաթ կէթիլրէրէք, կէչիմէքտէ խալէր :

— Էյ պուլար իսթիլպալի եանի իլէրուսինի ճիւ տիւ— չիւմէքտէ տէկիլ մի խալէր :

— Հայ ճայ, բէք ալէա տիւլիւմէքտէ խալէր, ֆագաթ, պիլիմ իյնի իսթիլպալ տիմէք բազար կիւնէրի իլէ բազար իրթէսի կիւնէրի օրտուղունան, եէվմի մէգպուրպար, եա— զըն էթմէք քէօյլէրտէ : Վէ գըլըն տախի վարըլարտա կէ— չիլմէքտէ խալէք :

— Մատամ՝ քի պունլար պիրպիրինտէն հօշանմադտա օլուպ, վէ մատամտա քի չօգ տէֆա Դէ-Կէ-Կէ-Կէ-Կէ իճրա իյլէմէքտէ իմիյլէր. . . իմտի էօյլէ օլտուգտա, նիյնի բէամէն էվլէնիպ պիրպիրինի ալմամադտա իմիյլէր :

— Տօթլարընտան պիր զալթ տախի, պիր տէֆա պունու, պէնտէ հաղլր օլտուղում հալտէ, քէնտիլէրտէն սիալ էյլէտի իտի . . :

— Էյ նէ ճէվապ վիրտիլէր իտի . . .

— Պունլար ճէվապլարընտէ, «Էիլէրի պիր կիւն էվլատ սահիպի օլուր իսէր, բէր ալտա, պիլուէ պիր ազտը նիքեհաճ բէամինի իճրա իտէրիլ . . . հայալու քի, հիչ պիր չօճուղա մալիք օլմագսըղըն, պէօյլէճէ եալընըլ էքիսիլդ եալատըրըմըլ թագտիրտէ, արթըլ օլ պապտէ հիչ պիր իճթիեհաճ կէօրմէեհէրէք, տէվամ իտիպ կիլթ մէրթիկի թէրճիս իյլէրիլ . . . նէ մանէա վարարը զալթէն գալպէն իճրա էյլէմէքտէ օլտուղումուգ պիր չէյի մէճպուրի իճրա իյլէմէքիքտէ . . . նափիլէ եհրտէ, ֆաղլա բարաթըլ օլմատըրը հալտէ, պիր թագըմ մէսարիֆալթա կիրիֆտար օլմագլըգտան պաչլա հիչ պիր ֆայիտէսի պուլուճնադտա տէկիլ տիր . . . » տէ. տիլէր իտի : Ֆաղաթ, պաղընըլ պիր տէֆա, — նէ՛ գատար պօշպօղաղըլդ իթմէքտէյիմ . . . իյլթէ պուտա պէնտէ պիր խույ օլմուչ տուր, մէրգուլարտան բէր չօգ իյլիլքէր կէօրմիւչ օլտուղումտան, պիր բէրբէ լաղըրալարը ալըլտը մի իտի, արթըլդ քէնտիլի թուլթամաեարապ, պիր չօգ չէյլէր սէօյլէմէքտէյիմ . . . հայտէյինիլ, աման զօմիճուղում, չու գարեօլամ իւղէրթիտէ պուլուճնան չալմը ալընըլ, վէ չու իտի թօբլու իլէ, կէօմլէկիմին եազաար ալթընտան թուլթա տուրմաղըլդա հիմմէթ իտինիլ տէ, հէման պիր տաղըղա էվլէլ աղարը ինէյիմ, զիրա, իրամլըեա կիտիպ տէ, օլ պիւչարէ Մօրէլ ֆամիլեսար իչին իյլթիրա իտէճէկիմիլ չէյլէրի պէկէնիպ ալմագլըլդ, խալիճէ վաղթէ թէվաղգուֆ իտէր :

Բօտօֆի հէմանտէմ մէրգումէնին էմրինէ իթաաթ պիրլէ, կիտիպ գարեօլար իւղէրթիտէն ալ վէ էնիլ չըպըղըլ, վէ ես-

մէր զէմինի զօճա պիր չալը ալտը, վէ Բիկօլէթին տիւպըր ումուղարը իւղէրինէ, տիգդաթը թամմէ իւղէրինէ աթը վիրտի :

— Նիմտիճիք զօմիճուղում, եաղամը ճիւղիճէ եօգալը տօրլու գատըրարադ, ֆիտթանըմ իլէ չալմը պիր կիւղէճէ տիւպլտի վիրինիլ, թօբլուեուտա սէօյլէտիկիմ եհէրէ վաղ իյլէյինիլ էմմա, տիգդաթ իտինիլդ քի վիճուտիմ ինճիլթմէեհէնիլդ :

Բօտօֆի մէրգումէնին միւրատըրընօղ թամընօղթալընա իճրա իյլէտիրտէն սօնրա, կիւլիւմնէեհէրէ տախի,

— Մատմօպլէլ Բիկօլէթ, տօրլուտու պէն սիգէ պէպէմէ օլմագլըլդ իալթէմէլ իտիմ . . . չիւնքի, թէհիքէլի պիր չէյ տիր . . . — տէտի :

— Պէսպէլլի տէտիկինիլ թէհիքէ պէնիմ քէնտիմ իչին օլմալը տըր, էօյլէ տէկիլ մի, զիրա, աղ տահա վիճուտիմ ինճիտէճէր իտինիլ, — տէտի կիւլէրէք Բիկօլէթ . . . — պա. տէհու իլալէյի մէղալ պիրլէ մէրգումէ, վէ օտաար գարուսունու գարաեարադ, — Ալընըլ, չու անալթարըտա սիլ ալընըլ, զիրա օ գատար պիլիլք տիրքի, ճէպիլի տէլիպ բարչալար տէյի հէր վաղըլթ գօրգմաղտաեմ . . . Պու տէկիլ պիր անալթարա, իլալ պիր տապանճաեա պէնզէմէք տէ տիր, — տէտի :

— Մէրգումէ պունա սէօյլէտիկի վաղըլթա, թէքրաբէն կիւլէկէ պաչաար :

Բօտօֆի, մէղըլը, օլ էսկի վաղըլթարտա, պիր չէհրին զապլթընտան սօնրա, մէղըլը չէհրին էհալիսի թարաֆընտան, պիր թէքսի տէրուինտէ օլտուղու հալտէ, ֆիւլթու հալթ իթմիլ պուլուճնան թարաֆա, թէվաղու իւղէրէ թագա. տիմ գլըլընան զօճա զօճա անալթարալարա պէնզէմէքտէ օլան անալթարը ալապ քէնտի ճէպինէ վաղ իյլէտի : Բօտօֆի հէր նէ գատար, արատան խալլի վաղըլթար կէպիլ օլմաար ճիհէլթէ, բէր չօգ թէպտիլ օլմուչօլուպ վէ Բօլիտօրի նամ չալըլթանըն ֆարգ իտիպ թանըեամաեհաճըր մէք-

թէ պէտքի քէնպ իմ միշտ պիր հաւ ու հէյնէթտէ պուլուն մագտան խոր խաւտէ, պու ճիւմէ ինչ տախի չիւրհէ իյն տէկինաւն, մէրդումուն օտաւը էօնիւնաւն կէշմէքաւ իւրէն, բայթ օտուուն ետղասընը եօղարը գալաքըրը :

— Գօմշու ճուղում, կէծնաէրէճէք օլտու գումազ էշնաւ լարը, կէշտէքըրէրնաւ, սիզին օտաւա չըղարըրաճազ օլմա պընը Մ. Բիրլէնէ թէնպիհ իթմէքըրիկ ունութ մանընըր, — տէաի Բիկօլէթ :

— Եօղ իյն սէյլէտինիզ, գօմշու ճուղաղըմ, չիմի աշալը ինտիկիմիդաւ, մէրգումուն օտաւընա կիտէրէք թէնա պիհ իտէլիմ :

Պու հէնկեամտէ, Մ. Բիրլէ, օլ գօճա պիր գաղան շէքընտէ վէ ճէաամէթինտէ պուլունան չարգասը պաշընտա, վէ տայիմա կիլինախի թալթ օտուուն արգասընա օլտու գու հալտէ, իւղէրիտէ մէլին վէ սախթիտան բարալալըր, վէ գունտուրաճըրղա տալիր լէպիզիմալը սայիրէ պուլունան պիր տէսթիկեաճ պաշընտա, շէյլէ պիր աղըրըրգ իւղըրէ օթուրմագտա, վէ հէք իշինտէ իպըտղ խաւ կէլմէքաւ պուլունտու գու տիգգաթ վէ քէմալէթ իւղըրէ, պիր գունտուրա էօրճէսի ետըմագտա խալ : Զէվճէսի Անասթաղ իտէ, օլ անտէ օլտաւ տէկի իտի :

— Էյ ճանրմ, մնախօս Բիրլէ, — տէաի Բիկօլէթ. — ի նշաալաճ միւստէլէրինի ալմըլաքըրը տըր... Իշպու գօմշու ճուլումուն հիւմնէթիյնէ, օլ պիղիմ պիշարէ Մօրէլ Ֆառիկաւալը, սէֆալէթտէն խէլաւ պիղըրէ, նայիլի բաճալմ վէ սէա տէթ օլմագտա տըր... պարզնիզ չու Ալլաճ աղմիւլաշան հաղըրէթըրինին հիւքմէթի իլաճիյնէլէրինէ, մէրգում պիշարէ իշճի հէման մաճպէսէ կիթմէտէ իքէն, ինայէթի Պարի եէթիմիշտ տըր... Լաքըր, աճ, օլ միւպաշարը տէնիլէն ա տէվէր, նէ գաւառ, մէրհամէթսիզ քիմնսիլէր իմիլէր :

— Մէկէրի եալընըր մէհամէթ սիզմի տիրլէր դանն իթմէքաւսինիզ, մաաւմաղէլ, օնլար ախալըր համիտէաւն տաւալի պիպէհըր պուլունագտա իտիլէր, — տիլէրէք իլալմէլ յի

մէգալ իթտէքաւն պաշգա Մ. Բիրլէ իղհարը հիտալէթ իտիպ, վէ սօլ էլինի իլինէ սօղմուշ օլտու գու հալտէ թաաիր իլլէմէքաւ պուլունտու գու պիր պօթիլնաւ սալաւաւալազ. — Խալըր, խալըր, իսթէք հուգուրի Բէպպանիտէ օլտուն վէ իսթէք նէգաթ ալէմտէ, իշթէ պիլա իհթիլաղ պէն թէրարաւն սէյլէրիմէքի, մէրգուման միւպաշարըր, ախալըր համիտէ տէնիլէն չէյտէն, պիւթիւն պիւթիւն պիւթիւն պիւթիւն պուլունագտա տըրըր : վէ պունունա իսպալմը չու տուր քի, օլ խապիս հէրիֆլէր, մէրաթիլէնին գարանիլըրնը քէնաիլէրհէ պիրաթի Ֆուրաթմ աաա իտէրէք, օլ մէրթմէպէ էտէպսիլիլէ գալըրըրալըրըր քի, հալթա զէվճէմին պէլնի գունագլաւալըրա գաաար պիլէ ճիւրաթ իլլէմիլլէր տիր... զէվճէմին հէլի ըրղըլըրըրաւն նէլէթ իտէն չամալմալըրնը իլլիթտիլէ կիմտէ, հէք նէ գաաար իսթմէմէտիմ իստ տէ, պու ճիւմէլէ իտէ տախի ալթիզ քէնալիմի դապթ իտէմէտիկիմտէն, թապիլթըմ իղթիգաւսընա տիէշ քէսիլիթմ... Տօղուսու, նէ կիւնահըրի սաղըրաւալմ, իլը հարէքթիմ, պուլմէ կիպի տուրա գալմաղըրըրաւն իսպալէթ պուլունտու... :

— Պաղաթմ, մնախօս Բիրլէ, ումարըմ քի սօնրաաւն իշի իհմալէ պըրազմանաւաղ, իճապըն իճաւ նիլէթթիլլէ, մէրգումանըն արգասընաւն գալմալաւաւալ տուր, էյլլէ տէկիլլէմի, — տէաի Բիկօլէթ իսթմէհաւա չըղըրմագտա օլմասընը կիւս հալ իլէ սէթը իտէպիլլէրէք :

— Շէյլէ քի, մաաւմաղէլ, մէրգուման էտէպսիլը հէրիֆլէր, օտալմէն էօնիւնաւն կէշմէքաւ իքէն, կէրչի գանրմ պաշընա սըլաթմըլ, վէ կէրչի... քէնալիմի գապթ իտէմէմիլ իտէմտէ... պու ճիւմէլէ իլէ տախի, պարի մէրգուման արաղըր հէրիֆլէրին եկի զէլլէրինի կէօրմէնէ լիմ աւ յի, հէմանտէմ էլլէրինի կէօրմէնէմ գապթ մըլալալըր Պաղաթմ, պէն գալթէն, պու կիւն պաշընա պարի պէլա կէլէճէկինի պիլմէքաւ օլտու գումաւան, մէղըրի վաղաւ հաղըրաւա, գալման թէաճճիւպ իթմէմիլլէմ տըր... չիւքրի պու կիճէ օլ մէլուն Կապըրնու տիլիւմտէ կէօրմուշ իտիմ :

Պու. լազրերը իւզերինէ Բիկօյէթ կիւսիւմէտի, վէ Մ. Բիբլէտէ, պիր թարափտան աճը տէրունէր չէրմէքտէ օլ-տուղու հալտէ, տիկէր թարափտան տալի, էլինտէքի չէրմէ իլէ, օլ թափը իլլէմէքտէ պուլունտուղու էսկի գունտու-րանն էօքճէտինէ, բաթ բաթ վուրմաւա պաշտարը:

—Աղիզիմ մնտիէօ Բիբլէ, սիլ էօյլէ ետքմանըզլա, բէ-ր ազըլանէ պիր հարէքթիտէ պուլունտուղունուղ տուր, չիւն-քի մաալիմ էա, արարդտան ըրզընը սաթըն ալ, աէմիլէր մէսէրի մէշհուր տուր, էօյլէ հէրթիլէրին հազարէթլէրինէ ճէվապ վիրմէքտէն խտէ, իզհարը նէֆրէթ իթմէքլիք տահա էօյլէա տըր: Լաքին, մէլպուման էտէպրիլէրի պըրազալըմ տա, աթթըզ պիղ քէնտի իշիմիղէ պազալըմ, բէճա խտէ-րիմ սիզէ, պանա պիր իշիլիք եարապըլըզա հիմմէթ իթ-մէք խթէթմիսինիլ, —տէտի Բօտօլֆ:

—Պէնիթի առէմ տալիմա պլէր պիրթինն իմտառ վէ մուա-վէնէթինն եէթ իլմէքլիկէ պօրճլու տուր, չիւնքի անըն իշին տօղմուշ վէ էօյլէ տօղմուշ տուր, —տէյի ճէվապ վերտի Մ. Բիբլէ քէմալէթլի վէ քէտէրլի պիր սէօյլէյիլէ իլէ, —վէ ա-լէվտուտա զաթընըզ կիպի պիր ինաանիլէթլի քիրաճըրըզ հազգընտա օլտուղու թադտիրտէ:

—Իմտի էօյլէ օլտուղաւ, Մօրէլ ֆամիլեսար իշին չիմ-տի պուրանա պաղըւ էշալար կէլէճէք օլտուղունտան... կէլտիքլէրինտէ, պէնիմ օտտեսա չըգարթմաղըլըզա հիմմէ-թինիլի բէճա խտէրիմ:

—Էլլէմ իւզըր օլմանընըզ, էֆէնտի, քէմալի տիգպաթ իւզըր իճրա իթտիրլիթմ:

—Պաշպա պիր բէճամ տահա վար տըր —տէտի հիւզ-նէնիլի պիր սէօյլէյիլէ իլէ Բօտօլֆ, —Մօրէլին քիւչիւք չօճու-ղունտն պու կիճէ վէֆաթ իթմիլ օլմաւընը կիտիպ մահէլլի-նէ խապէր վիրմէլի, եանընտա պէլէտին իլին պիր բարաա խա-թմէլի, վէ պիւնաէն ալէյհաճէ ճէնաղէնին նազլի վէ տէֆնի իլին լազըմ կէլէնիլէրի տալի թէրթիպ իթտիրմէլիսինիլ... իլթէ սիզէ չիմտի պիր միլզաւը բարա... ալա բարա

էտիրկէմէլիսինիլ, չիւնքի, Մօրէլի թահթը հիմայէտինէ ալմիլ օլուպ, վէ պէնի տէ քէնտի թարափունտան վէքիլ թային իլլէմիշ պուլունտն զաթ, հէր պիր չէլին միւքէմ-մէլ սուրէթտէ իճրա խտիլմէտինն միւրաա իլլէմիշ տիր...:

—Իթմիմանը գալպ իւզըր օլտուղ, էֆէնտի, —տէտի Մ. Բիբլէ, —հէման զէվճէմ կէլտիկի կիպի, կէրէք չէհիր էմանէթինն, կէրէք քիլտէէն, վէ կէրէք իթթիլա խտէն չէլլէրի սաթանլարա կիտէրէք, հէր պիր չէլի եարաք սը-րաքնա գօրուգ... կիտէէն էօյիլէր... վէ լազըմ կէլէն չէլլէրի սաթանլարա տալի տիրլէր իշին կիտէրիմ... —տիլէրէք իլալէյի մէգալ իլլէտի Մ. Բիբլէ ֆէլլէսօֆճա վէ շաիրճէ պիր սէօյլէյիլէ իլէ: —վէլէհապը, էֆէնտի, սիզ էօյլէ հիապ խտինիլ քի, հէր չէյ եարըլըլէ պիթմիլտիր...:

Պիր տէ, Բիկօյէթ իլէ Բօտօլֆ, սօգազ գարուտա կէ-չիտինէ չըգաղըզարընտա, գօլունտա մէէքիլալանա տալի երզազ տօլտէ օլան տղըր պիր զէնպիլ պուլունտադաա օլ-տուղու հալտէ չարըլտան ալտէթ իթմէքտէ օլան մաաաթ Բիբլէ գարըլըլընա չըգաղը:

—Մաաշալլահ, մաաշալլահ, —տէյի պաղըրտըր մէք-գումէ, ֆիթմէճէ վէ մանէնաճա պիր պաղըլ իլէ իքի կէնճ գօճիլարա պաղարազ, —Ալլահ վիրտին, իլթէ պէօյլէ օլ-մալը, էլ էլէ, գօլ գօլա... տօլրուտա, բէք ալտա... բէք կիւզլ... հայ հայ... պիր աաաթ քէնտի կէնճիլինինն սէֆաւընը չըգարմալը տըր... կիւզէլ գըզ, կիւզէլ ալլի-գանլրեսա եաղըլըր... հէման Ալլահ մուհապպէթինիլիլ արթըրալն... եաշա... —մէրգումէ իսթիխարէ գաաթը պուլարըր սէօյլէտիրքնի սանրա, կէլիտտէն իշէրի կիրէրէք, —Ալլիթէտ, ա՛ պէնիմ սէվիլիլ օճաճըլըմ, էլէմ իւզըր օլմա, իլթէ կէլտիմ, իլթէ սէնի Անաաթալին կէլտիմ, սա-նա չէքէրլէր վէ չէօրէքլէր կէթիրտիմ... սէնի կիտի պօ-ղաղալէր հէրթի, սէնի... —տէյի պաղըրտըր:

—Բօտօլֆ Բիկօյէթի գօլթուղունա ալմիլ օլտուղու հալ-տէ, մէգֆիւր խանտէն տիշարը չըգաղը:

ԱՆԹՈՆԻՆԻ ՅԱՍԼ

ԹԱՄԱՐ

Օ՛ղ կիճէ եղովնագտա օյան գարշար քէսխիտիքաէն սօնորա,
ղայէթ լէ սօռու գլիր ըրիղկեար էամէկէ պաշտարդընտան,
ալէսսէվիլիէ կէօրեւմէքտէ օյան սօղադարն չամուրլարը
սայլի գուրուեուպ լծաշ քէսխիտիլէր խտի: Բիլօլէթ իլէ Բօ-
տօլֆ Թամըլ լծէամիլէ օլունմագտա օլուպ, զայէթ ճէսխմ վէ
ղայէթ զարիպ պիր հալ ու հէյէթմտէ պուլունան չարշընըն
եօլունու էլէ ալտըրալ: Մէրգումէ, առէթա խալլի վաղըթ-
լարտան պէքու պիր սուրէթիլնէ տվմանէտէ օլարադ կէօրու-
շիւպ գօնուշմագտէ պուլունտուղու պիր տօթմուտուրճա-
սընա, պիլա լծէքլիթ Բօտօլֆուն գօլունա տառնմագտա խտի:

—Շու պիղիմ մատամ Բիլլէտէ լէք աճայիւ պիր գա-
տըն տըր, զիլա, առամըն հալլին վէ իշնէ գարըշարադ,
պիր չօդ մանէպար վիրմըքլիէ գաղբըմագտա տըր, —տէս
տի մէրգումէ Բօտօլֆա:

—Էկէր տօլլուտունու իսթէրլուտնիլ, ա պէսիմ գօմշու-
ճուղաղըմ, մէրգումէնին հաղգը վար տըր . . :

—Գա՛նդի խուսուստա, գօմշուճուղում:

—«Հոյ հոյ, հէր էս քէսիւ կէնէկիլն սէֆօսեւ լեհօրու քալ . .
հէսն Սէլաի Բոհօղլէիլէն քալ . . . » —տիմէսինաէ բէք
այլէա հաղգը վար տըր:

—Սնաշիւպ, ճիտա՞մ օլարադ մը սէօլէեօրսունուլ:

—Շիւբհէսիլ, չիւնքի պէն տալի մէգըիւր էֆթեարտա
պուլունմագտաըմ . . :

—Նէ՞ տիմէր իսթէեօրսունուլ:

—Նէ՞ տիմէր իսթէեւէճէկիմ, քէնտի կէնճիկիմի սի-
զին իլէ պէրապէր կէշիւրմէքլիք արգուսինաէ օլունու
. . . վէ, հէման Սէլաի մուհապէթիլիլ արթըրարն տէյի
պաղըրմագլըդ միւրատընտա պուլունտուղումա անլաթ-
արըմագ իսթէեօրում:

—Ինանըրմ սէօլէտեկինիլէ, չիւնքի սիզ առամ իլէ
բէք չարուգ տօթմ օլմագլըդ լծապիտաթընա մալիք պու-
լունմագտաընըլ:

—Պէնճէ էօլլէ օլմալը տըր, չիւնքի հիլ պիր զարար
կէօրմէքտէ տէկիլ իմ . . . չիւնքի զաթէն պիր պիրմիլէ գօմ-
շուեուլ:

—Վաղաա էօլլէ տիր, էկէր գօմշու օլմուշ օլմասա ի-
տիր, չիմտի պէօլլէ պէն սիլին իլէ տիշարը չեգա՞մ մը ի-
տիմ, մաալիմեա, հաշա . . .

—Տիմէր տիր քի իւժիմ իլմմէքտէսինիլ, էօլլէ մի:

—Գա՛նդի չէյի:

—Պանա մէյլ ու մուհապէթ վիրէրէք սէվէ պիլէճէ-
կինիլի:

—Պէն սիզի զաթէն սէվմէկէ պաշտարըմտըր:

—Պէնի սէվմէնիլին սէպէպլ նէ տիր:

Պունուն սէպէպլ բէք սատէ տիր, չէօլլէ քի, հէմ իլի վէ
հէմտէ չէնմէքլէպ պիր զաթսընըլ, վէ քէնտինիլ տալի
ֆուգարատան պուլունտուղունուլ հալտէ, էլինիլտէն կէ-
լէնի իճրա իտէրէք, սահիւպ սէրլէթ զաթլարն չէֆգաթ-
լարնը, Մօրէլ ֆամիլեսար կիպի պիշարէ պիր ֆամիլես
հաղգընտա տաթիլէ չալըլէպ հիմմէթ իլլէճէքտէսինիլ .
վէ պունուն տա գաթիլնաղըր, բէք սէվտիկիմ պիր լէ՛-
ճէեւ, վէ բէք հօլանտըրմ մէմուն օլունուլում պիր կիւ-
զէլ չէլը ու էնտամա մալիք պուլունմագտաընըլ, նաալը
քի պունուն տա իսպաթը, հէման կէիւպ գօթիլուղունուպ
կիրմէքլիկիմտիր, վէ ինչատլաճ պունտան պէօլլէ չօդ տէ-
ֆալար տահա կիրէճէկիմ տիր: Իշնէ սիլի սէվմէքտէ օլ-
տուղումա, պունլար պիրէր տէլիլ տիրէր, վէ զանն իտէ-
րիմ, պու գատարճըդ տէլիլ տէ քէսաֆի տիր:

Մէրգումէ պունլարը սէօլլէտիրտէն սօնրա դահգահա
իլէ պիր կիւլիւշ տիր պըրագարադ,

—Պաղընըլ, Սէլաշընըլ սէվէր իտէնիլ պաղընըլ չու
չիւման գարընըն աեաղլարնտա պուլունան էսկի վէ քիւրբ-

լիւ գունտուրալար, պիւրէր գույրուգասուզ քետիւնէ պէնդէ մէքտէ տէկիլ մի տիւրէր, զանն խաբարին քի մէրգումէ քէնտի ահադլարընա գունտուրա կիւնէճէք եւրտէ, պիւրէր քէնտի կէչիւրմիշ կիպի տիր, — տէյի պաղըրտը :

Վէ մէրգումէ թէքրաքէն կիւրմէկէ պալլատը :

— Գօմլուճուգաղըմ, պէն տէ սիլաքէն բէք մէմնուն օլմադ տանըմ, ճանըմ բէք սէվմէքտէ տիր, վէ սիլինաւ պէնի սէվմէքտէ օլմանըլը տէրխաթըր իլլէտիւրէճէ, — տէտի Բօսօլփ տա քէնտի թարափընտան, — քէնտիսի զիւստէսիլլէ պալլաթիւտար աստ իլլէմէքտէ յիմ :

— Պէն էօյլէ միւտաճէնէճէ վէ իւսթիւ գաբալը լաղըրտըրը սէվմէմ, գալպիմ նասըր իսէ, յիսանըմ տաթի էօյլէ տիր, սէրպէսթ սէրպէսթ սէօյլէրիմ . . . էկէր սիլաքէն հօլընմամըշ օլա իսթիմ, ալըդտան ալըրա եիւզիւնիւզէ գաբալը սէօյլէր իսթիմ . . . տօղլուտս օլ պալաթ վիճտանըմ բէք րաճաթ տըր, հէնուզ պու կիւնէ տէկին, քիմաէնի միւրա, յիլիք իտիպտէ ալտաթ մամըլըմ տըր, վէ քիմաէնէտէ սաթթէ սուրէթ տէ ճիլլէքերալըլըլար սաթթամալըլըմ տըր. ճանըմ պիւրինի սէվտի մի իտի, անիւտէ տօս տօղլու սէօյլէրիմ, իշթէ պու տուր պէնիմ թապիւթըմ . . .

Պատէհօւ մէրգումէ պիր տիւրքեան նէզաթնաւ տուրտալա :

— Մհ, օհ, օհ, շու կիւզէլ պիր չալըր սաթթ իլլէ, շու իրի տիլպէր վաղօլարը կէօրիւեօրմուտունուզ, ատամըն բարասը օլմալը տա, ալմալը տըր, վաղտա պիր մըզտար բարամ վար տըր էմմա, պունլարը սաթթըն ալապիլէճէք գատար տէկիլ տիր, անճագ իւշ պուլուգ փրանդտան իփաթէթ տիր, անը տա խարէ իտէրէք տիլլիմտէն թըրնաղլմտան աթըրը մըշ օլտուղլումտան, չըրաթէճէմաէ սաղլամադտանըմ, պունլարը սաթթըն ալապիլմէք իլլին իսթ, հիշ տէյիլ իսէ պէշ ալթըր սէնէ տաճա չալըլըպ իղօնօմա իտէրէք բարա արթըրմալընըմ, — տէտի :

— Եւ գօմլուճուգաղըմ, էօյլէ իսէ սիլ իղօնօմա իւ

տիպտէ բարա տաթի աթըրմագտաթնը, էօյլէ մի, գատաւաթըրնըդ նէ գատար տըր քի . . .

— Պաղը քէրէրէ կիւնտէ իքի փրանդ տաթի գազանապիլմէքտէ իսէմ տէ, ալլուսէվլլէն հիշ տէկիլ իսէ պիւրէր պուլուգ փրանդ գազանադտանըմ, վէ քէնտի հիւսալըմտա օնա ուլտուրմագտանըմ, պալլա տիւրլիւ եաբամամ, տալիս թիճարէթիմմն աղ թարափընա իթիլար իտիպ կիւլլէնէրէք կէչինմէքտէյիմ, — տէտի Բիկօլէթ ատէթա քէնտի հիւսալընա, պիւլիւք պիր պիւտէնսի վար տըր թարալընտա պիր էհէմմիլլէթ վիւրէրէք :

— իյի էմմա, կիւնտէ եալընըլ պիր պուլուգ փրանդ իլլէ . . . նասըլ կէչինէպիլմէքտէսիլիլ . . .

— Անն հիւսալըն վիլմէք բէք գօլայ տըր, չիւնքի ուլգուն պիր չէյ տէկիլ տիր . . . էկէր միւրտա իտէր իսէնիլ, գօմլուճուղըմ, էմմա չիմտի վիւրէյիմ, չիւնքի սիլ պիր աղ միւսրիֆէ պէնդէմէքտէ օլտուղլունուգտան, իճթիմալ տիր քի անտէն պիր տէ իպրէթ ալըպ հիստէ չըգաթըրընըրգ . . .

— Սէօյլէ յիւնիլ պաղաեթմ, գօմլուճուղըմ . . .

— Հէր կիւն իլին իւսթ իւսթէ պիրէր պուլուգ փրանդ գազանըրտուտ տէյի հիւսալ իլլէտիլիմտէ, պյտա գըրգ պէշ թանէճէք փրանդ իտէր, էօյլէ տէկիլմի :

— Լվլէթ :

— Մէպլաղը մէզօլուրտան մաճիլլէ օն իքի փրանդընը օտա քիւրաթընա, վէ եիկիւրմի իւշ փրանդընը տաթի պօղաղըմա խարճ իլլէմէքտէյիմ :

— Պօղաղընըպ մէկէրչի եալընըլ եիկիւրմի իւշ փրանդ մը սարփ իլլէմէքտէսիլիլ . . .

— Լվլէթ, եալընըլ եիկիւրմի իւշ փրանդ խարճ իթմէքտէյիմ, վէ բէք ալէա տա ելիլմէքտէ տիր, չիւնքի պէնիմ կիպի պիր թօղար գուլունուն եէնէճէկիլ նէ օլտադ տըր . . . չօլ պիլի . . . պու ճիւմէ իլլէ տաթի, հիշպիր չէյտէն տէ քէնտիսի մաճուրմ գըլմագտա տէկիլիմ :

—Վա՛յ ուֆաճե՞ր թէֆէճի՛ք պողպաղէ՛ր, վա՛յ . . :

—Ֆաղաթ, շունու տա պիլմէլիսինի՛կ քի, մէղքիւր երկիրմի իւշ ֆրանդը՛դ մէնքիւլաթը եարնըդ պէն քէնտիմ եէմէնք տէկիւմ, օլ իքի թման գուհուղաղարմըն պողաղարը մէսարիֆի տաթի մէղքիւր պիւ տօճնի՛ն տաթիլինտէ պուլունմաղ տա տըր . . :

—Է՛յ էօյլէ իսէ, մատամ քի իւլիսիւղիւն պողպղը տաթի մէպլաղը մէգպուրտան չըգմաղտա իմիշ, դարարը եօգ տուր, իարաթ վար տըր տէնիլէմէ՛կ. ֆագաթ, թէֆէրրիւ աթըլլա պիլմէքիլի արզու իտէրիմ, շու հէր կիւն նէ ալմաղ տա իսէնի՛կ, պիւր քէրրէ պէեան իտէրմիսինի՛կ . . . պէնճէ անը պիլմէքիլքտէ տահա զիեստէ պիւր տէրս ու մէն ֆաաթ օլմալը տըր :

—Տէյնէ յինի՛կ քի սէօյլէեէ յիմ, կիւնտէ օթուզ աթըր բարա վիրէրէք պիւր քէրրէ եարըմ քիլօկրամ էթմէք ալմաղ տաեըմ, օն սէքի՛կ բարատա սիւտէ վիրմէքտէ յիմ, օյտու էլլի տէօրթ բարա, վէ պունչարա իլալէթէն, գըլըն սէպղէվաթա, վէ եաղըն տաթի մէլլէեէ վէ եաթիտ սալաթանա օթուզ աթըր բարա վիրմէքտէ յիմ, սալաթանը տա բէք չօգ սէվէրիմ, չիւնքի էօյլէ սայլի սէպղէվաթալար կիպի ա տամըն էյինի քիրլէթմէ՛կ, վէ թէրթիպի վէ թէրպիլիէսիտէ բէք գօլայ տըր, իմաթ օլտու ճէման տօգսան բարա, եանի եարըմ ֆրանի՛կ. վէ կիւնտէ երկիրմի եէտի բարատա եէրէ եաղընա, վէ զէլթին եաղընա, վէ սիրէքէէ վիրիլիմ, օյտու սայլի երւզ օն բարա, վէ պէրրա՛գ սուեա բէք մէրաղըլ օլուպ բարա էսիրիլէմէտիլիմ ճիհէթէթ, օն պէշ օն ալթըր բարա գատար տա պիւր թէպթի սուեա վիրիլիմ, վէլ չաալ ճէման իւշ պուլուգ դուրուչա եաղալմաղ տա տըր . . . վէ մապիւմեա, հաֆթատա երկիրմի օթուզ բարա տա դուշլարըմըն տարըլարընա վէ սայլի եէմէրէնէ վիրմէքտէ յիմ, չիւնքի, ալէստէվիլէ հէր նէ գատար ճիւղիճէ թէմէք իշի իշէ սիւտ վիրմէքտէ իսէմ տէ, արատա պիւր տէ եէմ վիրմէքտէ յիմ. տիմէք տիւր քի պէօյլէլիլէ, մէսարիֆաթըմ

սայլի այտա թամեկիլիմի իւշ ֆրանդը պուլմաղ տա տըր :

—Է՛յ, մէկէրի սիգ հէշ էթմ եէմէքտէ տէկիլ միսինի՛կ . . :

—Ա՛, էթմ մի . . . մէկէրի պէնմ կիպի ֆագըրէլէր էթմ եէեէ պիլիլըլէր մի . . . եարըմ քիլօկրամ էթմ անճաղ երւզ բարատա վէ եաթիտ իւշ դուրուչա վիրմէքտէ տըրէր . . . օլ գատար բարանը տա գաղանապիլմէք վէ սարֆ իտէպիլմէք, դօլայ պիւր շէյ տէկիլ տիւր. վէ պունչա տա գաթինաղար, էօյլէ էթմ թատմը բիշիլմէք իշին պիւր չօգ տա շէլլէր, թատմար իլթիլիպ իտէճէկիւնտէ չիւբճէ եօգ տուր. հալ պուրի սիւտ, սէպղէվաթ, վէ եէմիշ մէլլէ, պունչար հէքստէ հաղըր բիշիլ գօթարըմըլ շէլլէր տըրէր . . . հէլէ պէնմ պիւր եէմէկիմ տաթի վար տըր քի, բուհուս կիպի սէվիլէտէ յիմ, վէ բէք գօլայ պիւր շէյ օլտուհու հալտէ, պէնտէ անըն բէք ալէստէք եարապիլմէքտէ յիմ . . .

—Նէ իմիշ պաղաղըմ մէղքիւր թատմընը :

—Ալէա սարը ճինսինտէն օլան բաթաթիլիլի ալարա՛գ, սօպամըն ֆուրուճուճա վաղ իտէրիմ, վէ կիւզէլճէ բիշտիքլէրինտէ, պիւր միգտար սիւտ իլէ էգէրիմ . . . վէ պիւր միգտար տա թուզ իլալէ իտէրիմ . . . Ալլահ պիլիք օլ գատար լէգիլ պիւր թատմ օլուր քի, բատիլաշարա լաեղդ տըր տէնիլտէ ճայիկ տիւր . . . էկէրիլ միւրատա իտէր իսէնի՛կ, պիւր կիւն եաթանմա, պիւր քէրրէ սիգ տէ լէգղէթինէ պաղընըգ . . :

—Մատամ քի մէղքիւր թատմը, օլ տիլպէր բարմաղլարընըղա թէրթիպ վէ թէհիլիէ իլլէեէճէքսինի՛կ տիւր, էլպէթթէ բէք ճէֆիւր վէ բէք տէ լէգիլ պիւր շէյ օլաճաղ տըր լաքին, բէք ալէա գօմիւհուլուճ, հայտէլիլի՛կ շու հիտապընըղա տէվաթ իտէրիմ . . . երկիրմի իւշ ֆրանդ թատմ իշին, վէ օն իրի ֆրանդ տա օտա քիրանըլ իշին տէտի իսինի՛կ, օլտու այտա թիւուզ պէշ ֆրանի՛կ . . :

—Նաալը քի սէօյլէ տիմ, պէնտէ գաթէն այտա գըրգպէշ էլլի ֆրանի՛կ գաղանապիլմէքտէ յիմ, պունչա օթուզ պէշ ֆրանդը չըգարըլտըլընտա, կէրուտ օն օնպէշ ֆրանի՛կ տահա գալմաղ տա տըր, իլթէ անընտա գըլըն եաղաճաղ

եաղբմբ վէ օտուճումն, վէ չամայրա իղթիդա իտէն չէյ-
լէրիմի թէտարիք խոսիլ գանբրմագտանբմ... մէսէլա սա-
պուն... ալմագտանբմ, չիւնքի, չարչափարտան մատա
օյան չամայրբարբմբ քէնտիմ երզգանբ վէ քէնտիմ իւթի-
գօյա եարմագտանբմ... դիրա, հէմ չամբրբա չօդ մէրա-
գրմ վար տը... վէ հէմտէ, իյի չամայրբ եարմբրմագլըզ
պէնտիմ իչին չօդ աջհար տուշմէքտէ տը... վէ բէբ տէ
կիւզէլ իւթիւ գօյա եարմագ պիլիքիւ, էյիմտէն կէլէն չէյի
մութլազ քէնտիմ եարմագ իսթէրիմ... Գըշըն թէքմիլ
պէշ այտա պիր գաշ չէքի օտուճ եաղբայ... վէ լամպամտա
եանմագտա օյան զէլթ իչին իտէ, եէվիլիէ օթուզ պէշ գըրգ
բարա գատար կիթմէքտէ օլտուղունտան... մէգքիւր իքի
խուսուս, եանի օտուճ իլէ զէլթին եաղբ իչին, օնէնվի սէք-
սէն ֆրանգ մըզտարը տարթի իթմէքիլիթմ իգթիկոա իթմէք-
տէ տըր:

—Պու հիսապընդտան անլալբան, սէնէվի լաղբմ կէ-
լէն մէսարիֆաթը սայիքէնիլ իչին, անճագ եւիզ ֆրանգը-
նըզ գալմագտա տըր, էօյլէ տէկիլ մի:

—Եվիլթ, վէ իլթէ մէգքիւր իւշ պուշուզ ֆրանգը տա
օնտան իգօնօմեա իտիպտէ արթըմբընմ տըր:

—Իյի էմնա, էլպիսէնիլէ, տեազ գատարբընդա, վէ
պու կիւզէլ թադիլէնիլգէնալ բարա եէթիչտիթէ պիլմէք-
տէսինիլ:

—Պէն գաթէն պու թագկէմի հէր վազբթմ իսթիմալ
իթմէքտէ օլմայրա, անճագ տիշարը չըզտըղմտա գօյմագ-
տա օլտուղունտա պաշգա, պիլիլա պիր բարտտա սարթ իթ-
մէքտէ տէկիլթմ, չիւնքի անը տա քէնտիմ եարմագտանբմ.
վէ օտամտան իլէլի տաթիլ, պաշթմ ալըզ տարմագտանբմ
... վէ էլպիսէնիլթմ իլէ անագ գաղաղալման կէլնտիլթտէ ի-
սէ... իլթէ պուրաթը, Թամբը սաղ օլուն, մէկէրիլ պէն պու-
րատա ուճուզ ուճուզ հէլր նէ արանբըրը իտէ պուլունտը
օլտուղունտա պիլմէքտէ տէկիլ միլիթմ:

—Հա, վաղտա էօյլէ տըր... պուրատը ֆուգարա պո-

պատը պիր մահէլ տըր... տիմէք տիրքի սիլ տէ պուրա-
եա միւրաճաթմ իթմէքտէսինիլ, էօյլէ մի:

—Հայ հայ, բէբ կիւզէլ վէ բէբ ալէա էլպիսէլէր վար
տըր... վէ պուտա պիր սէ պէպ թաշիթնտա տըր, չէօյլէ քի-
զէնկին գատընպը, քէնտի միւթաղարնտան օլտուղու
իւզրէ, էսիլի էլպիսէլէրին, քէնտի պէպէմէլէրինէ վիրմէք-
տէ տըրլէր... ֆազիլթմ, էսիլի էլպիսէլէրինի տիմէմէ, սիլ-
տէ սահիհէն էսիլի տըրլէր տէյի անլամմալարնըզ... գը-
րա, մէգքիւր էլպիսէլէրի, վէ օտամի արապա տէրունիտէ
կէգտիլթէրի հալտէ, անճագ եա պիր վէ եաթտ իքի այ կի-
լինիլ իսթիմալ իթմէքտէ տըրլէր... վէ մէքուճան պէպէ-
մէլէրտէ կէթիլիլ Թամբըտա սաթմագտա տըրլէր... իլ-
թէ, իլթէ. պէն չու կիլնիլթ օլտուղում ֆիսթանը եալմըզ
օն պէշ ֆրանգա ալմըշ, վէ վիճուտիմ ուլտուրաթազ կի-
լինիլթմ տըր... վէ զանտա իտէրիմ քի, բէբ ալէա, վէ
բէբ չալանը իթիլտա պիր գուճալ տըր, վէ հիւ չիւպհէմ
եօգ տուրքի անճագ ալթմըշ ֆրանգա չըզմըշ օլմալը տըր.
պէնթմ ալըզըմտա, ույքի հիւ կիլիլմէմիլ տըր կիպի պիր
հալտէ պուլունմագտա իտի:

—Հագգընըզ վար տըր, գոմիւճուղում... վէ չիմտի
ինանբընմ քի, պու Թամբ սայէսինտա սիլ, արթըմագտա
օլտուղունտալ եւիզ ֆրանգ իլէ, սէնէվի լաղբմ կէլէն մէլ-
պուրաթընըզ, բէբ ալէա գանբըրալ թէրթիլա իտէպիլէ-
ճէքսինիլ տըր:

—Իմնա էօյլէ տէկիլմի ճանընըզ սէվէր իտէնիլ, պու-
րատան պիր առամ իսթէր իտէ, պէշ ալթը ֆրանգ վիր-
տիկի կիպի, բէբ կիւզէլ եաղբազ պիր ֆիսթան ալապիլտի-
կի կիպի, բէք իւշ ֆրանգ իլէ տաթիլ, սայքի ճէտտի
պիր հալտէ օլարազ, չու կիլնիլթտէ օլտուղում գուճու-
րաթը կիպի գուճուտալ ալապիլթիլ իլթէ, պագընըզ չու-
նա պիր տէֆա, նէսլ վար տըր, տօղրու սէօյլէլնիլ, բէ-
ճա իտէրիմ, առէթա սըմաղլամա եաբըրըշ տըր կիպի պիր
հալտէ պուլունմագտա տէկիլմի տըր —տէտի Ռիթլէթ,

օլ հէնկեամտե ազաճրդ տուրարաց, վէ ֆիլվագը տա բէք կիւղէլ եազըրմըշ օւն տիւլպէր աեազլարընտաքի պօթ - թիմկէրտէն պիրիմին ուճունու մէրդումս կէօթէրէրէք :

— Վազասա աեազլարընդ բէք տիւլպէր տիրէր, լաքին, հիւշ չիւրհէ եօգ տուր քի այնի կիւղէլիքտե գունտուրալար պուլուպ տա ուշտուրմագլըգ իլին, խայլիճէ կիւճիւրէլէր չէքմէքտե օլմալըսընը . . . լաքին, օ տէրիւ էմմա, էլպէթ - թէ թամբլըտա չօճուգ աեազ գաալարըրտա պուլունմագտա օլմալը տըր, էօյլէ տէկիլմի . . .

— Գօմէուճուգաղըմ, սիւղ աաաաըր բէք օզչաեըճըրարտան պիրիսի տինիւղ. պու ճիւմէ իլէ տախի չունու տա գապուլ իթմէլիսինիւղ տիր.քի, պիր կէնճ գըզ, քիմնէսի օլմաաղը հալ - տէ, էկէր իսթէր իտէ, կիւնտէ պիր պուչուգ ֆորանի իլէ բէք ալէա կէչինէպիրիւր, լաքին, պէն քէնտիտտէ չունու իգըարի - տէրիմ.քի, օլ պէնիմ մահպուստանտէն պիրիւքտէ կէթիւր - միւշ օլտուղում տէօթիմ երիւգ էլլի ֆորանղըմ, պէօյլէ պիր եէրտէ եէրլէչիպ տէ իշ պուլմագլըղըմա, չօգ եարաըմ իթ - միշտիր . . . չէօյլէ քի, ուսթալար պէնիմ էշալարմըմին կիւ - ղէլլիկինի կէօթիւր.քիւրնտէ, իշ տիւլարըն, Եանի օտա - մա իթմէլիկէ ինանըպ էմնիլէթ իլէմիլչէր տիր. պու ճիւմէ իլէ տախի, էօյլէ պիրտէն պիրէ իշ պուլմամալըշըմ տըր, հէր.քէն իշիտիպտէ եէրիմի էօյրէնէնէ, վէ աեալեւըպ տիրնէեէնէ գաաաըր, թապիաթիլլէ խայլի վազըմլար տա - եանըպ պէքլէմէքլիկիմ իգթիգա իթմիշտիր, վէ պէքէքէթ վիրսինքի, հիւշ իշ պուլմամաաղըմ թագտիրտէ աալիս, հիւ տէկիլ իտէ իւշ այ գաաաըր կէչինէպիւրմէքիւք նիլիէթիլլէ, պիր միգտար բարա արթըրըպ եանըպտա սազլամըշ իտիմ :

— Գօմէուճուգում, հէնուղ ուֆաճըգ թէէֆէճիք պիր չէյոթինիւղ էմմա, հալ վէ սէօյլէլիւշէրինիւղ ալիքեար սու - րէթտէ իսպաթ իլլէմէքտէ տիր.քի, հէր պիր չէյոթ բէք կիւղէլ աեալեւըպ հիւապ իթմէքտէ, վէ բէքտէ ազըլանէ օ - լարագ. ամէլ ու հարէքէթ իթմէքլիկի պիւրմէքտէտինիւղ, էօյլէ տէկիլմի :

— Էյ, հալլիլլէ, էկէր պիր աաեմ պու ալէմտէ քիմնէլէրէ մալիք օլմաեւըպ եէք պալընա գալմըշ օլտուգտան պաչաա, քիմնէնիտէ միմնէթի թաճիթընտա գաալարագ միւհիմաճ օլ - մաճագլըղը միւրաա խտէր իտէ, հէր գուշ քէնտի եուվա - սընը եարմալըր տըր ֆէհվասընճա, քէնտի էլլի իլէ, քէնտի պաչընը թարմալը, վէ քէնտի պաչընը վազ իտէճէք պիր թաշ վէ պիր պուճուգ արմալըր տըր :

— Նաաըլ քի սիւղտէ բէք կիւղէլ պիր օաա բէյտա իթ - միւշմինիւղ տիր :

— Իմնա տօղուսունու սէօյլէլիլիւղ, էօյլէ տէկիլմի տիր, հաաա օլտուն հիւշ պիր էքսիկիմ եօգ տուր, հիւշ պիր չէյոթ միւհիմաճ տէկիլիմ, չէօյլէ քի, քէնտի գուարէթիմնէնէ եօ - գարը պիր քիրա վիրէրէք, քէնտի աաաճըղըմտա բաճաթ իթմէքտէլիմ, վէ քէնտի աանըմին թէրի իլէ քէնտիմ կէչի - նէպիլիւքտէն պաչաա, իքի թանէտէ գուշ պէսլէեէպիլմէք - տէլիմ. վէ հալթիմ, եազ մէվիմէլիլիտէ, բէնճիլթէմ տէ - րունիտէ գուշարըն գաֆէսի ալթընտա պուլունան չաեըր վէ չիւշք աանաղլարըմտա պաչաա, օճաղըմին իւզըրինտէ աախի տայիմա իքի սազըր չիւշկիմ պուլունմագտա տըր. վէ պունտանտա գաթի Նաղար, Նաաըլ քի սէօյլէտիմ, մէգ - քիւր օճաղըմ թէգիլիսթիլա թէգիլի Նիլիէթիլլէ, իւշ պու - չուգ թանէտէ ֆորանի արթըրմըշ իտիմ :

— Նէ եաաղընը մէգքիւր իւշ պուլուգ ֆորանըրըր :

— Սիւպհաճ՝ն Սըլաճ՝նէ եաաըճաղըմ, Մօրէլ ֆամիլիա - սընը, պու կիւնլէրտէ, օլ մէրթէպ սէֆիլ պիր հալտէ կէօր - տիւմ.քի, արթըգ պիր տիրլիւ երիւրէկիմ տաեանմաաղըն - տան, քէնտի քէնտիմէ, Սիւշ պուլուգ ֆորանըր, ճանըղ պիր չէյ օլտուղում հալտէ, չէքմէճէ տէրունիտէ պոշ եէրտէ պէք - լէտիւղ սազլամագտան իտէ, մէկէրի աճըլըգտան էօյմէքտէ օլան Նամուպու վէ ըրդ էհիլ տաամալըր գուրթարմագլըգ, տաճա՝ զիեաաէ իլի, վէ տաճա՝ զիեաաէ ինսաֆ ու վիճտան իգթիլըաընտան տէկիլմիտիր . . . » տէտիմ, վէ կէօթիւ - րիւպ մէգքիւր բարալարըր, Էտիւնճ օլմագ իւզըն Մօրէլէ

վիրտիմ: Իտալիանճ օյմագ իւզըն վիրմիշ օյտուղում, պատիւի թէաճճիւպինիզ օյմամալը տըր... չիւնքի, հէրնէ գատար, պէն քէնտի հիւանի բիզամ իւզըն, վէ պիր տահա լազըր-տըրընը իթմէմէքլըք նիլեթիթիլլէ վիրտի իսէմնէ, մէրգումա ինանէ իթմիշ օլուպ տա, հիւսապընը մուճիպ օյմամալըզ մագսէտիլլէ տախի, խասսէթնէ մէգըլըք իթարիզի թուիթ-մուշում տուր, չիւնքի, մէրգում քէք կէօղիւ թօզ վէ քէք տուլլուլու պիր իշճի տիր:

—Իէ՛ք տէա երամիշտընիզ տըր, ա՛ֆէրին գօմիւնու-ղաղըմ, ֆիադաթ, մալիւմ եա, արթըզ չիմտի մէրգում սիղին բարանըղը վիրէպիլէճէք տիր, չիւնքի, նայիլի լասհաթ օլապիլէճէք տիր:

—Իւվէթ, էօյէ տիր, վէ օլ վազըթ պէնտէ անը արմամ տիմէնէճէկիւմ տիր... տիմէք տիր քի, երնէ օլ պէնիւմ արզումին, եանի օճաղըմն իւզըլին իթէկին իչին սաթըն ալաճաղըմ թէղեկնաթ մագսէտի իչին պիր պաշլանիւք օլ-մուշ օլաճագ տըր... Չի չարէ, պու տա պէնճէ պիր մէ-րազ օլմուշ տուր, կիճէ կիւնտիւզ մէգըլըք իթէկնաթթը տիւչիւնիւպ ինէալլամագտաւըմ:

—Վէ պուռտան տա գաթիկնաղար, էլպէթիթէ իսթիզ պալինիզի տախի տիւչիւնէքտէսինիզ, էօյէ տէկիլմի:

—Նէ՛, իսթիզպալիլ տիւչիւնէք մի:

—Էօյէ եա, պուռա ինսանըզ տէմիլլէր, սաղըզ վար տըր, խասթ արդատա վար տըր, հէր ասամ իլէրուսինի տիւ-չիւնէկէ պօրճըա տուր:

—Խասթ ալըզ մի... հէնէ համու օլտու քի, օ տէտի-կինիզ շէյ պէնիւմ իչին տէկիլ տիր:

Բիկօյէթ պուռու պէօյէտիկի վազըթտա, երնէ գահ-գահա իլէ կիւլմէկէ պաշլաւը:

Մէրգումէ օլ մէրթէպէ շէտիա սուրէթտէ կիւլտի քի, էօճիւնտէն, գօթմուզումտա պիր քէթբէր պուռնտուղու հալտէ կիթմէքտէ օլան չիւման պիր ասէմ, քէնտիսի ի-չին կիւլմէքտէ տիր գանըլլա, տէօնիւպ թէաճճիւպ իսէ-

րէք արգասընա պազտըղնտան, Բիկօյէթ տախի քէնտուլի թօլաւարադ, վէ քեամիլճէ պիր թալը պէնան իսէրէք, վէ նիւմ թէվաղիւ իւզընտէ պաշլըն էկէրէք, գօթմուզումտաքի ֆինօնու կէօթէքտի, վէ մէրգումէ,

—Պէնպէլի սիղին Ազօր քէք եօրուլմուշ օլմալ տըր,

—տէտի:

Մէրգում չիւման առէմ քէնտու քէնտուլի սէօյլէնէ-րէք եօրունա տէվամ իլլէտի:

—Ա՛, գօմիւնուղում, նէ՛ եարբէօրտունուզ, մէկըլի սիզ տիվանէմիսինիզ. —տէտի Բօտօրֆի:

—Սիգտէ տախի գապահաթ վար տըր...:

—Պէնտէ տէ մի գապահաթ վար տըր, սէպէ պ:

—Էօյէ եա, չիւնքի էօյէ տէիլճէ շէլլէր սէօյլմէքտէ-սինիզ քի, կիւլմէմէք էլիւմնի կէլմէմէքտէ տիր...:

—Աճալիպ, մէկըլի պու ալէմտէ սաղըզ վար իսէ, խասթալըզ տախի վար տըր տիմէմէ, տէիլճէ պիր շէյ մի սէօյլմէլ օյմագտաւըմ:

—Խասթամը, քիմ, պէն մի:

Մէրգումէ թէքրալէն կիւլմէկէ պաշլաւը:

—Նէ՛ տիմէք իսթէնօրտունուզ, մէկըլի քէյֆսիզ օլ-մագըլզ, սիղին իչին, իճթիմալին խարիճնտէ պիր շէյ մի տիր:

—Մէկըլի պէնտէ խասթա օլաճագ պիր եիւզ սու-րէթ կէօրմէքտէմիսինիզ:

—Վագտա լէճէնիզին բէմպէլիկի իլէ թագէլիկի քէ-մալ մէրթէպէտէ տիր:

—Իմտի, էօյէ օլտուգտա... նիչին քէյֆսիզ օլաճա-ղըմ տըր:

—Մասաշալաճ, մէկըլի ինսան հիւ քէյֆսիզ օլմալ մի:

—Բէնտիմ հէնուզ օն սէքը չաղարըմտա օլուպ, վէ պու եօրտատա պիր էօմիւր կէլիլմէքտէ պուլունտուղում թագտիրտէ... մէկըլի խասթա օլմագըլըմ իճթիմալ-թագտիրտէ... Պէն սապահալար էրքէնտէն, եանի սասթի տէն մի տիր... Պէն սապահալար էրքէնտէն, եանի սասթի

պէշտէ եաղ վէ գըշ եաթաղըմոսն գաղճաղտա, վէ աղ-
շաթարբոտա սասաթ օն վէ եա տա օն տիր տէ յնճէ եաթ-
մագտանեմ. վէ գաղճաղ տնջաղըմ կիպի, վագտա, չօգ-
լուգ պիր շէյիմ եօգ իսէտէ, դարարը եօգ տուր, պիր շէյ
սէ յիպ գարնըմ տօեռըմագտանեմ, վէ աղա սօռգտան
սեղընթըմ չէքմէքտէ տէկիլիմ, վէ պիլ թիւն կիւն չաղըմագ-
տա, վէ չաեղըմ-գուշու կիպի թիւքիլէր չաղըմագ չաղ-
մագտանեմ, վէ տաղ-Փարէսի կիպիտէ եաթըպ ուղուշար
չէքմէքտէյիմ, հէքէ գաղըմ տէր իսէնիլ, հէմ սէրպէսթ,
հէմ մէմուռն վէ հէմտէ մէսուրը պիր հալտէ պուշումագ-
տա տուր, վէ պուշուարտան տա գաթիկնաղար, իշիլդ գալ-
մագըլդ գորգուժ պուշումագտա տէկիլ տիր, չիւնթի հէր
քիմիւնքի իշիմի տիւմէքտէ իսէմ, մէմուռն իլլէմպէքտէյիմ. . .
իմտի պէօյլէ օրտուղու թագաթիտէ, նիլին քէյֆիլդ օլա-
եմ. . . մէկէրէ պէօյլէ պիր էօմիր կէյիլմէքտէ օլան ա-
տէմին քէյֆիլդ օլմաար, դարայիպ նէվինտէն պիր շէյ ու-
եղմագըլդա շայրան տէկիլիմ տիր . . .

Մէրգուժ պուշու մէօյլէտէքտէն սօնղա, թէքթարին
կիւլմէկէ պաշլաար . . .

— Թօտօթ, մէքգուժնին եօյլէ կէօյլէրէ գարալը օլուր-
ծաարնա քէնտուրի ետիտ թէհէկիլէ թէպիլմ իմ մէշ օլուգ, վէ
քէնտի իսթիգպալի հագգընտա իսէ քէմարի էմիլիէթ իւզրէ
պուշումագտէ օլմաարը կէօթիտէքտէ, մէրգուժնին մէգ-
քիր իթթիգատընա վէ էմիլիէթինէ թօգուժնէ օլմագըլդ
թէհէկիլէպիպտէ պուշումագտան տալտէ, նիւտա քէն-
տուր նէտամէթ կէթիլմէկէ պաշլաար . . . պու հիւմէ կէ
տաթի, մէրգուժ, մէրգուժնէ կէյիլ, մագաղպաշ էկէր պիր
կիւն քէյֆիլդ տիւշէհէր օլուր իսէ, քիւլլի րահաթըլըմը
ղապա խտէքտէ, տիւշարը խարապիլիէթ օլաճաղըմ տաթի
տիւշիւմէքտէ իտիր Թօտօթ, Թիլօլէթ իւզրէկիլտէ, հէնուգ
օն սէրիլ չաղլաընտա օրտուղու հալտէ . . . օլ մէրթէպէ
պիր դալթէթ, ճէտարէթ, վէ իթիլդ տաղ աղիմ պուշումագ-
տէ օլմաարը . . . վէ օնտան պաշլա տա հիւ պիր կիւլմէնէ . . .

ճէք տալը պուշումագտանը կէօթիլըմէ . . . դանն իտէր-
սինքի, օլ պապտէ տէքթար օլան հիւլմէթի տահա ղիեատէ
արթտըղընտան, ահա ղիեատէ պիր մագաղապէր նա-
ղարըլա պագմագտա իտի . . . Հալպու քի մէրգուժնէ կէնճ
գըլ . . . քէնտի վաղիֆէսիլդիկնտէն, վէ ուղաղը կէօրէմէ-
մէկիլիկնտէն նալի էօյլէ տիւշիւմէքտէ վէ էօյլէ ինանագ-
տա օլմալըպ. իլա պիր աղապէթի սէմալիլիէյէ էմիլիէթի
օլու, վէ քէնտի սէկըլ թապիլիէնէ միլթապէաթ իլլէմէ-
սինտէն նէյլէթ իլլէմէքտէ իտի, շէօյլէ քի, մէրգուժնէ, ճէ-
նապը հագգ, հիւ պիր վագըլմտա, պիր գուլունու, էհիլ
ըրը, նամուսլու, չալըգտա, վէ թէմիլ Էիւրէքիտէ օլուգ-
ճա, մէյաւտտէ պրագմաղ տէյի ինանագտա իտի. վէ պու
իթիգաարնա իլալէթէն, քէնտիլի կիպի Փաղըրէ պիր գըլ
իլին, ըուրի ճիհստէ, Ալլահտան քէնտիսինէ իհսան պու-
լըմընալ օլան սալըլդ իլէ կէնճիլը հագգընտա, քէմալի էմ-
նիլիէթ իւզրէ պուշումագըլըր Փէրիգէտէն տաղ իլլէմէքտէ
իտի . . . Մէրգուժնէ, հաթթա, իլը պահարտա, օլ ղալիթի գա-
նաալը գուշաընը հալլաըրը եարըպ ուշարաղ, վէ իւռպ ա-
վաղարըլա տաթի էօթիլպ չաղըրեարաղ, կիտիպ եէյիլ եէ-
յիլ ենճալը կիզըրէրէնէ գօնտուգլարը, վէ եաթօտ բույի
աթիւմանտէ կէզիպ աօլաղըրըրը վագըլմտա, իլէրուտէ
կէլէճէք օլան գըշ մէվսիմին, մէկէրէ տիւշիւմէքտէ մի
տիլըն . . . տէյի տաթի տիւշիւմէքտէ իտի . . .

— Տիմէք տիր քի, — տէտի Թօտօթ մէրգուժնէ, — սիլին
իլին հըրա իլէ հէվէն իտիպ հասրէթին չէքմէքտէ օլտուղու-
նուգ հիւ պիր շէյ պուշումագտա տէկիլ տիր, էօյլէ մի .
— Իվլէթ, էօյլէ տիր . . .

— Հիւ պիր շէյն հասրէթին չէքմէքտէ տէկիլ միսի-
նիլ . . .

— Խալը . . . Փաղաթ . . . անլաալըմ պիրպիրմիլի . . .
հէր նէ գատար «հիւ» տէյիտօր իտէմտէ, մալիմ եա, օճաղը-
մըն իւզրէրին թէգէթնաթը, մէգքիր հիսապըն տաթիլիտէ
պուշումագտա տէկիլ տիր . . . վէ ինչաալլահ պիր կիւն նալի

օրաճաղը՝ տրբ... լաքին պիլմեմքի նե վաղրթ... ֆադաթ
հեր հայտե նալի օրաճաղը՝ տրբ... չիւնքի եաղընտա, պի-
րաղ կիծէլէրի զեհատեճէ չալըշտաղ, պիւր դաշ բարա զի-
եատեճէ արթըմանա պաշաւաճաղը՝ տրբ...

— Է՛յ, պէօյէ, հա՛, տիմէր տիւր թի, օճաղընըլն թէզ-
եխնաթընտան մատաա հիւ պիւր չէյէ մալիք օլմադըլզ հէ-
վէս ու արգուսունտա տէկիլսինիզ, Եօյէմի:

— Է՛վվէթ, արթըզ պու կիւնտէն սնորա... պաշա հիւ
պիւր չէյին հէվէս ու արգուսինտէ պուլունմանազ... ան-
ճազ մէզքիւր թէզեխնաթըմն թէտարիքնի տիւ չիւնէճէ-
կիմ տիւ:

— Նէ՛ սեպէպէ մէպնի, արթըզ պու կիւնտէն սնորա,
եալընըզ մէզքիւր թէզեխնաթը տիւ չիւնէճէ քսինիզ տիւ:

— Չիւնքի տահա տիւն տէկիլ Էվվէթի կիւնէ գատար,
մէզքիւր թէզեխնաթտան պաշա, պիւր իքննի հէվէսիմ
տահա վար իտի, օտա սալիւր պիւր չէյ օլմանազ, իլա իա-
թէտիլիմ կիպի ին պիւր գօշուեա մալիք օլմադըլզ իտի
քի... անընա, չիմտիյէ գատար, նէ եօտա էօմիւր կէ-
չիւրտիմ իսէ, տալիմա ու եօտա էօմիւր կէչիւրէպիլէյիմ...
կիւզէճէ պիւր գօշուլուզ ետէյիմ... վէ պէն էլիմտէն կէլէն
կարմէթի օնա եաբաւրմ, վէ օ տա գարըլըզ էլիմտէն կէլէն
թըտմէթի պանա եաբաւր տէյի. հէյէ իլթէ համտ օլուն
քի սիզ կէլտիլիզ, օ հէվէսիմ տալիս եէրնիս պուլունշ օլուն:

— Հա՛յ հա՛յ, զաթէս օլ պապտէ իթմիթֆազ տանըզ, գօժ-
չուճուզաղմ... սիզ պէնիմ չամաշըլըլըմը թմնիլմ ի-
տէրսինիզ, վէ պէն տէ սիլլին օտանըզը մուլմարմ... սա-
պահլարը պէնի ուեանտարմազ իչին տիվարա վուրարազ
սէս վերէճէ կինիզ տէ, պու հիսապըն խարիճնտէ տիւ:

— Է՛յ, եալընըզ պու գատարա պիլմաթ մի իլ:

— Պաշա պիւր մազապէլէմիլ տահա վար մի տըր:

— Շիւբհէսիլ, օլունգտան սնորա իլ միւքէմէլ օլ-
մալ տըր, մէկերչի բաղար կիւնէրնի պօշա մլ կէչիւրէճէ-
կիլ տիւ, բաղար կիւնէլէլ իլ պիւր չէյ եաճմանաճաղմը-

եըզ, մէկերչի պէնի ալըպ տա կէզաթրմէր իւզրէ սինօլա-
րա վէ պուլվարաւա կէօթիւրմէնէճէ քմիսինիզ տիւ...
չիւնքի զաթէն ճիւզիճէ կէզիլ Էլլէնէպիլմէլիք իչին, բա-
ղար կիւնէրնտէն պաշա հիւ պիւր վազթէ մալիք պուլուն-
մազ տա տէկիլիմ...

— Իէր ալա, եաղըն քէօյէրէ կէզմէկէ կիւնէրիլ:

— Խալը, պէն քէօյէրտէն հօշանմանազ, անճազ ֆա-
րիսի սէվմէքտէյիմ... Պագաթ, պու ճիւզիլ իլ տալի, կէ-
չէն եաղըն պիւր գըլմընը, տալիմա թիւրքիլէր վէ պէսթէլէր
օգուճազ տա օլմաւրնա մէպնի լա կուպէլզ թէսմիյէ օլուն-
մազ տա օլուն, վէ զալէթիլտէ կիւզէլ պիւր թապիաթ իլէ
մէճապէլէ պուլունա նիթմըզ պիւր գըզըն, եանի մահ-
պուսիանն արգատաշարմմանա պիլնիլն խաթըր իչին, Մէօ-
տան իլէ Սէն-Յէրմէնէ կէչիւրիլիմ տիւ:

— Աճապա, պատէհօ մէրգումէ օլ կէնճ ընֆիզանըզ
նէ՛ օլունշ տուր, նէրէտէ գալմըշ տըր:

— Պիլմէեօրում, մէրգումէ քէնտիսինն մահպէտէն կէ-
թիլտիկի բաղալընը, սալի իլ պիւր սէֆաւրը չըգարմազ-
տա օլմաւրը թաղաթիւրտէ սարֆ իլմէքտէ իտի. վէ կէրչի
մէրգումէ ընր հալիլէ վէ ընքտէ մէրհամէթիլ պիւր գըզ
իտի իսէտէ, զէվալը տալիմա տա մահպուն վէ միւքէտտէր
պիւր հայտէ պուլունմազ տա իտի... Պէն հէնուզ օլ վազըթ-
լարաա իչէ պաշալմըշ օլմաթըլմման, տիւրը պիլիքտէ
չըգմազ տա իտիք. հալ պու քի պէն իչէ պաշաալըլմմա
իսէ, արթըզ եէրիմտէն թէրրէնմէզ օլում. ֆագաթ, հէր
նէ գատար մէրգումէնէ մահէլի իգամէթիլմ խապէր վիւր-
տիլ իսէ տէ, հէնուզ պու կիւնէ գատար պիւր քէրէր պէնի
կէօրմէկէ կէլմէմէլ տիւ, պէսպէլլի քէնտիսի տալի օլուն-
րուզ չալըլմմանա պաշալմըշ օլմալ տըր... Վէլանըլ, գօժ
չուճուլում, սիզին անլանաճաղընըզ չու տուր քի, պէն հէր
եէրտէն զիւտաէ ֆարիսի սէվմէքտէ պուլունմուլում տուր,
իմաթ գուտրէթիլմ միւսապտէ իլլէտիկի թաղաթիւրտէ,
սիզ պէնի բաղար կիւնէլէլ կէօթիւրիւպ օլ ուճուզ թաթմ

պուրունան թաամխանէլէրտէ պիր եւմէք եւտիրմէլիսինիլ, վէ պաղը քէրրէ տախի սէլրամկեանչալա կէօթիւրմէլիսինիլ, Էմմա, բարանիլ պուրունմաղ վէ եախօտ դուտրէթինիլ միւսաատէ իթմէլ իմիլ, օլ վաղըթտա, հէլ պիր պէլիս եօզ տուր, ալըը պէնի օլ կիւղէլ կիւղէլ բասամլարա կէօթիւրիւրիսինիլ... մէգըլիւր բասամլարա կէզիպ սէլը իթմէլիւրիւրիսինիլ մէլթէպէ սէլթէր սէֆա տուեալըմ, Լաքին, պագընը, էվլէթինտէն սիլէ անը տախի սէօյէլէ-երմ, սագըն օլ խուտուտա էլէմ իւղը օլմանասընը... մէգըլիւր թէֆէրիւմէլէրիմիլդաէ, պէնիմ սիլին իլէ պուրունմաղըղըմ նամուռուռուպա տալա պիր սէլթէլ կէթիւրմէլէմէք տիր... Սիլ օլ բաղար կիւնլէրի կէթիւմէլքաէ օլտուգում պիր նէվի իրէքտէն մասմալ մաի վէ կիւղէլ ֆիսթանըմը կիլինտիկիմտէ, նէ՛ գատար տիւպէր պիր հալ քէպս կիլմէքտէ օլտուգումու. կէօթէմէքսինիլ տիր, մէգըլիւր ֆիսթան սպանա իֆրաթ մէրթէպէտէ եաղըլմադտա տըր. հէլէ օլ բօրթուգալ ընէկինտէ գօրտէլալար վէ դարիֆ դարիֆ տանթէլալար իլէ թէզիւն գըրընմըլ օլան ուֆանըղ թաքիէմիտէ սիւեան սիւեան սաչալըմ իւղըրինէ վաղ իտալի վէ խասսէթէն թիւքը աթալսընտան եաղըրմըլ պուրունուգում պօթինլէրիմտէ կիլինտիկիմտէ իսէ, բէք դարիֆ պիր հալ ու հէյ-եէթ քէնպ կիլմէքտէլիմ... վէ պուրունմաղտա մաստա գաշմիր թաղիտի օլալադ գապա իրէքտէն պիր տէ լաթիֆ չալըմ վար տըր քի, էլպիսէմ տաշա զիւտաէ պիր լէթուֆէթ վէ պիր ընֆադ վիրմէքտէ տիր. վէլնաղըլ, գօմլու-նուգում, եօլտա կէլէր իրէն, հէր քէպիս տէօնիւպ տէօ-նիւպ տէ պիլէ պաղաճաղընտա, հէլ յիւհէնիլ օլմարնէրէքէր պիլի կէօրտիւրէլրնտէ, «ՄՏ, մասալալաճ, մասալալաճ, տօղրուտու, չու քիլիւմէք գըլ, նէ՛ գատարտա չիլրին պիր գըլ իմիլ» տէլպալ, վէ գատընըր տախի, «ՄՏ, մասալալաճ, մասալալաճ, նէ՛ գատար հիւտնի էնտամ ու աթվարա մաիլը պիր տէլիլդանըլ իմիլ, պիր քէրրէ չու սէլ-վի պօնուռն, չու էվլա ու ընֆթարընա պագընը... նէ՛

գատար տա ինճէ ինճէ վէ էսմէր պընըգլարա մալիւր պու-լունմադտա տըր, հէման Բապպիմ նազարտան սաղալալա...» տիլէմէլէր տիր. Պէն տախի մէրգումէ գատընալըն էֆթեարալընտա պուրունմաղտանըմ, յիւքի, տիւպէր պընըգլարա զիւտաէպիլէ հօլանըպ սէվմէքտէլիմ... Էսէֆ իտէրիմ քի Մ. Ժննթէ, իճրա կիլմէքտէ պուրունուգում մէլէմուրիլիէթի, եանի քեաթիլպիլի սէպէպիւտէն, պը-նըգլարընտան մաշում պուրունմադտա իտի. վէ տիկէր գօմլում Մ. Գապրիժն իսէ, կէրլի պընըգլը իտի իսէ տէ, պընըգլարը տախի օլ գօճա սաղալը կիպի գըրմըլը իտի. հալպու քի պէնտէ ուղուն սաղալարը սէվէնլէրտէն տէկիլիմ, վէ պուրունմաղ գաթիւնաղար, մէրգում բէք խաֆիթ մէլէպ իտի, եօլարտա կիտէր իրէն, եալմանըլը արաղըլը գալմառըլը միսիլու, պիլիմ գաթուռու զէվալը Մ. Նիլլէեւտէ բէք թօգումմադտա վէ բէքտէ գըղտըրմադտա իտի. վէ տիկէր պիր գօմլում Մ. Ժիւրաօտա կէլինտիլքտէ (մէրգում Գապրիժնտան էվլէլ պուրատա իտի), վաղաա սալիր հալ ու հէյէթիլէրի բէք ալէա իտի իսէ տէ, էսէֆ օլունմաղ. եէրի չու տուր քի, անընտա կէօղլէրի չալի իտի... Մէգըլիւր խուտու սէվէլէրի, զիւտաէպիլէ սըղըլմաղըլըլըլը մուհիպ օլմուշ տուր, յիւքի, տալիմա, եանրմաա պաղըպ պիր սատմ տաշա պուրունմադտա տըր տա, ծա պաղմաղտա տըր տէլի ալտանմադտա օլտուգումտան, չօք տէֆալար, աճապա քիմ տիր տէլի, տէնիւպ տէնիւպ եանրմա պաղմադտա իտիմ... Իկիլէթ պուրունըր սէօյէլտիլքտէն սօնրա թէքըարէն կիւլմէկէ պալալալըր:

Բօտօլֆ մէրգումէնին մէգըլիւր լաղըրալալըրն քէմալի տիլգաթ վէ իսթիգաա իւղըր տիլնէտիլքտէն սօնրա, աճապա մէրգումէնին ալալաղը համիտէսի վէ եախօտ ֆաղիւթի՛ նէ եօլտա տըր տէլի քէնտու քէնտույէ սիւալ իլէմէկէ պալալալը: Պիր թարաֆտան մէրգումէնին սէօյէլիլէրիմտէ տէրքեար օլան սատէկի իլէ սէրպէսթիլի կէօղլէրի էօնիւն Գ.—38

կէթիւրահի կիպի, օտասը դարուսունտա պուլունան օլ դօճա քիլիտտէ տէրխաթըր իյէտիքճէ, քէնտի գօմլուարըրը, եա պիրէր Գօլուա, և եա Խախտ պիրէր արգատաշ մագաւ մընտա սէվմէքտէ իմլշ տիր իթիգատընա զահլպ օլտուլու միսիլու, տիկէր թարափտան տախի, էյլլէ պիր կէնճ գըզըն, էյլլէ պիր մէթրուք հայտէ պուլունտուլու թագաւրտէ միրօտո, վէ Գապրիօն, վէ մէրմէն կիպի գօմլուարըրըն, գանարըրը պաշտան չըլարմամը օրմալարընըն, ինթիմալէ բէք տէ եագրն օլմալըրընըր ալուչիւնախլըճէ, մէրդուճէնն ալուազը համիտէ սահլպէսի օլմասը իթիգատընտա պուլունտուլըրը, առէնն պիր պէճիլուք առտ իլլէմէքտէ խոխէտէ, մէրդուճէ իւզըրնտէ կէօրիլմէքտէ օլան սէրպէսիմ սէյլէլիշլիք իլլէ թագալիմընտա պուլունան պիր թէրլիփիլըլլէր տախի, ֆիրըրնտէ եէնիտէն եէնի զանն ու իթիգատըլար ուեանտըրմագտա խոխ:

— Գօմլուճուլում, չու բաղար կիւնըրիմիզի կէչիլմէքիկիմիզ հագգընտա վիրմէքտէ օլտուլունուզ ֆիրըրէր, զիեառէսիլլէ պատիի մէմուսիլէթիմ օլմագտա տըրլար, — տէտի Բօտօլի կիլէրէք, — օլ պապտէ էյէմ իւզրէ օլմալընըլ, բէք կիւզէ կէզէր էյլէսիր վագթիմիզի կէչիլիլըլ:

— Եօգ, միւսրիփ էֆէնտի, էյլլէ չօգ աճէլէ իմմէլիտիլ, քիստարըլը մէճուսիլէթիմի պէնտէ գալմալը տըր, աւըր սիզէ վիրէմէմ, պագընըլ շիտիտէն խապէրնիլ օլտուն, եազ մէվսիմ բաղար կիւնլէրնտէ, պիլ բէք ալէա... էմմա բէք ալէա թաամ խապիլոր իլ... էլվիլըր քի բէք միլ իլին իւշ ֆորանգ վիրմէրիլի կէօգէ ալալըմ. ֆագաթ, եա ճարթրէօզտէ վէ եախտա էրմիլիմ — Մօմարթըրտա կիտիպ եէմէլիլիմ, վէ հաթիթա, պատէհու տախի, եալընըլ իբի ֆրանգ տահա սարֆ իթմէրիլի կէօգէ ալալըլմըլըն, հէմ հարըմ տուզինա գօնթըրըտան չէվիրիպ, վէ եախտա վալը տէճնիլըլ, վէ հէմոտ օտուլտան աթլարա պինէր չէվիրթտիրիլըլ... աթա պինէլիմ տէլի եօզմու, տօղրու-

սու տէլի տիլման օլուրում... էվլէթ, պունլարըն քիսաֆի ֆէսինի, եալընըլ պէշ թանէճըր ֆրանգ իլէ եաքապիլիլըլ, պիր բարահըլ զիեառէ մասրաֆ իթմէր իսթէմէլ... լաքին, օ տէլիլ էմմա, սիլ վալ օյնամազ պիլմէրտէ միսինիլ:

— Իէք ալէասըր պիլմէքտէլիմ:

— Զօգ իլի, չօգ իլի: Մ. Գապրիօն պէնիմ իլէ օյնար իրէն, տալիմա աեաղլարմա պատմագտա խոխ, վէ պունտան տա մատա, կիւեա չագա եարմազ նիլիէթիլլէ տախի, եէրէրէ ֆիշէլլիլէր աթարագ բաթլթիմագտա խոխ բի, պու սէպէպտէն նալի, պիլի ճարթրէօզտէն գապուլ իթմէր իսթէմէմէքտէ խոխլէր:

— Եօգ, եօգ, բահաթըր տէրուն իւղլէ օլունուզ, պէն էյլլէ ֆիշէնըր աթմագ կիպի ճահլլիլլէրի սէվլէլէրտէն տէկիլիմ. ֆագաթ, գօմլուճուլում, գըշ մէվսիմ բաղար կիւնլէրնիլ նասըլ կէչիլիլէլիլ:

— Մալիմ եա, գըշըն, ինան չօղլուզ աճըլմաեաճալընտան, իբի ֆրանգ իլլէ բէք ալէա գարնըլըր տօեուրապիլիլըլ, վէ իլլէթ օլ վագթըթ սէլլանկեահլարա կիթմէր իսլին իւշ ֆրանգըլըր աթմիշ օլուր, վէ ճնտանտա զիեառէ մէսարիֆ իթմէմէլիլըլ, զըրա, պէն իսթէմէմ քի թէրմիլ մէսարիֆիլըլ պէշ ֆրանգը թէճալուզ իլլէսին. չիւնքի, զաթէն պիլիմ իլին, պէշ ֆրանգ պիլլէ չօգճա տաերլուս սէգա տըր, լաբնի չու տախի սահիշ տիր քի, էկէր եալընըլ օլաղադու կէզէնիլ, երէն այլի մէսարիֆի խտէն կիլիկտէ չիւրէն եօգ տուր, չիւնքի պիլթիթապի պիր գահվէնէ վէ եախտա պիր մէլլանէնէ կիթաիկինիլտէ, պիր թագըմ բիւ բիւ բիւլուարըն թիլթիլըլուզ գօզուլմագտա պուլունան պաեաղը առալար իլլէ պուլունաաղ սընըլ, վէ հալիլէտէ եէմէր, վէ պիլարտո, վէ էմմալի տէր իրէն, պիր չօգ տա բարալարտան չըգաճաղսընըլ տըր. իմտի, էյլլէ եէրէրտէ կէզմէքտէն խա, պէնիմ կիպի կէնճ, թէմէր գալըլ, վէ սիզին իլին ուֆաճըլ պիր իլլէմօմա օլուն նիլիէթիլլէ վագթըլ պուլարագ պօեուրն — ալալընըլ կիւզէլէն պաղլաեալ վէ օտա-

նըզը տիւղէլտէպիլէն պիր տօսթ իլէ կիւիւսլ շաղընարադ իմրարը էվդաթ իթմէքլը, տահա ալէա օլմադ մը :

— Վագաա, դօմոնուդաղըմ, պու սէօյլէտիքլէրինիզ բէք ալէա վէ բէք կիւղէլ տիրէր, օլ պապտէ աօլա շիւք-հէ ճայիզ տէկիւ տիր, ֆագաթ, տիգ-գաթ իտիլէճէք վէ տիւշինիւլէճէք եալընըզ պիր նօգթօ վար տրը. չէօյլէ քի, տօսթլարըմ, սէնին կիպի կէնճ վէ տիլպէր պիր տիւթմէրի պէնիմ գօլթիւղումաա կէօրտիւքլէրինտէ, քիմ պիլիւր նէլէր սէօյլէնճէքլէր տիր . . :

— Ա, նէ սէօյլէնճէքլէր, սէօյլէնճէքլէրի անճազ շու, « աֆէրին Բօտօֆ, անլարըն չէլթան տէկիւ տիր, նէ-րէտէն եաղաւամբշտըր պու մինի մինի գըզը » լաֆլարըն-տան իպարէթ պուլունանազ տըր :

— Աճախպ, տիւնք տիր քի սիզ պէնիմ իսմիմտէ պիւ-մէքտէսինիզ, էօյլէ մի,

— Իվլէթ, չիւնքի եանըմտաքի օտանըն քիրանա վիրիւ-տիկիլին խապէր ալարըմտա, քիմ թուլթմուշ տուր տէյի սիւալ իյլէմիւ խոթ :

— Վագաա էօյլէ, սիզի պէնիմէ պիրլիքտէ կէօրտիւք-լէրինտէ, « նէ մուլթու սանա Բօտօֆ . . . » տիյէճէքլէր, վէ հաթթա հասէտ տախի իտէճէքլէր տիր :

— Տահա՛ իյի եա :

— Էօյլէ էմմա, պէնի մուլթու պիր հալտէյիմ տէյի զանն իտէճէքլէր տիր :

— Տահա՛ իյի եա . . . տահա՛ իյի եա . . .

— Իյի էմմա, պագալըմ ֆիլվազը պէնտէ էօյլէ օնլարըն զանն իթտիքլէրի կիպի մուլթու պիր հալտէ պուլունմազ-տամբեքմ :

— Նէ՛ զարարը վար տըր սիզէ, վարսընլար տօսթլարը-նըզ սիզի, աքըլ սիզին հալինէլտէն տահա իյի պիր հալտէ տիր տէյի զանն իթմէքտէ պուլունուլար . . . Չաթէն հէր քէսին իսթէտիկի վէ թուլթուլու թարիգտէ իյլէ օ տուր :

— Բէք ալէա, լաքին, սիզի պէնիմէ պիրլիքտէ կէօրտիւք-

լէրինտէ, նամուսունուղա հիւ պիր խալէլ կէլմիւ օլմադ մը :

Իրիօլէթ պունու իշիթտիկիլտէ, թէրարէն պիր գահ-գահա տըր պըրագարազ կիւլմէէ պաշլատը :

— Ա՛տամ սիզտէ, պիր իշի գըզըն նամուսուն նէ օլա-ճազ տըր, մէկէրի օ եօլտա պիր հիլմէթ վէ եախօտ դա-րախպ նէվինտէն պուլունան պիր շէյէ, շիմտի ինանն պուլունմազտամը տըր . — տէտի մէրգումէ . — էկէրի բէ-տէր ու վալտիտէ, վէ գարտաշ գըզգարտաշ սահպէսի օլ-մուշ սլաա խոթմ, վագաա՛, օլ վագըմ պէնիմ տախի, խալզ նէ սէօյլէր տէյի տիւշինմէքլիկէ քէնտիմի պօրճլու վէ մէճ-պուր թանըմազլըզմ լազըմ կէլիւ խոթ . . . հալուրի շիմտի քիմնէլէրիմ պուլունմադընտան, պէնտէ անճազ քէնտիմի տիւշինմէքլիկէ պօրճլու պուլունմազտաքմ . . . Վարսըն խալզ նէ սէօյլէր իսէ սէօյլէսին, էլվիրի քի պէն քէնտի րըզըմը նամուսունու թանըմազտա օլաքմ, արթըզ օնտան էօթէսի վաղիֆէմտէ պիլէ տէկիլ տիր :

— Իյի էմմա, օլ վագըմ պէնիմ հալիմ բէք ֆէնա օ-լուր :

— Սէպէ պ :

— Չիւնքի պիր թարաֆտան սէատէթի հալ իւզըն պու-լունմազլըզմըզ արդու իյլէտիկիմ հալտէ, տիկէր թա-րաֆտան իսէ, սիզի անճազ պագա Կրէթիւ մագամընտա սէվիւլ պուլունմազլըզմ տըր . . . չէօյլէ քի, սիզէ կիւղէլ իկիզէլ կիւնէլ կէլիթտիքլէնք եէրտէ, մէրգումուն սա-հիւհէն լէզիլ թաամլար եէտիրէճէք եէրտէ, պիր թաամ-քիթապը ալարազ, լէզիլ թաամլարըն թազիւտէրինի եարտըր վէ եալընըզ պիր գուլու էթմէք եէտիրտիկի կի-պի, պէնտէ սիզէ գէվզ ու սէֆանըն անճազ կէօկէսինի կէօթիքէրէպիլէճէկիմ տիր :

— Օլ պապտէ գաթան էսէֆ իւզըն օլմամլընըզ, չիւն-քի բէք ալէա ալըզպ կէլինէպիլիլիլ, սիզ պէնիմ նէ մէք-թէպէ հալիմէ նիլմէթ թանըր, վէ ատամա ալըրըզ վիրմէզ պիրսի օլտուղումու րանա կէօրէճէք, վէ քէնտի քէնտիլի-

ղէ, «բազար կ'ունէրեմի կ'տալիստէն աշպատի տակի ինչ կէ-
շիւմէրտէն իսէ, մէրգումէ ինչ կէշիւմէմ տաճառէ վաճառ
...» տիյէճէքսինիզ: Պունտան տա գաթինազար, կիճէլէրի
հիւ պիր իշինիզ օլմանըպ տա, վէ էկէրլի օսանըպ սրգըլ-
մազ իսէնիզ, կէրիպ օտամտա օթուրու դունուզ, վէ պու եօլ
իլէ տէ, լամպա իլէ աթէշ մէտարիֆինի գազանմըլ օլուր-
սունուզ, չիւնքի դաթիէն պէն էօյլէ տէ եազմանա մէճպուր
պուլունմագտա երմ էօյլէ տէ, վէ օլ վազըլմ քիրա իլէ կիւ-
ղէլ կիւղէլ բօմանըպ ալըպ կէթիլիլ օպուրսունուզ, վէ պէնա
տէ պիր թարաֆտան չարշտըղըմ հալտէ, պիր թարաֆ-
տան տախի տիյնէեքսիզ թէլէլզըլ իթմիշ օլուրում: . .
Մէկէրլի կիտիպ վազթինիլի սիլարաօ օեուրու իլէ կէշիւ-
մէքտէն, ղէ հալիլլէ բարալարաօ վերմէքտէն իսէ, մէգըրիւր
բարալարը քիթապա վիրէրէք, վազթինիլիսէ սէօյլէտիլիմ
սուրէթտէ կէշիւքտէնիզ, տաճառ իլի օլմա՞ղ մը: Էմմա, իշի-
նիզ միւսաատէ իթմէլզտէ՞, մաղաղատանս կիճ տէճնէր իսիշ-
սինիզ, բէք ալէա, քէյֆ սիլինն իսէ կիլմի տիր, էօյլէ եա-
բարսընըլ, վէ ալտէթինիլիսէ տախի, էկէր պէնի հալէա օ-
թուրուպ չարշմագտա պուլուր իսէնիզ, պիր սէլամ վիրէրէք
րահաթընըպ պագարսընըլ: Վէ ֆէրտասը սապահըր, պէնա
տէ տիվարա վուրարագ սիլի ուեանտըրըր վէ սէլամըմը վէ-
րիլիմ: . . Իշիթէ, էն սօնըալի գօմլում օլան Մ. Ժէրմէն,
հէր կիճէ պէնիմ իլէ, օլ սէօյլէտիլիմ սուրէթտէ վազըլմ
կէշիւքտէն իսի, վէ մէգըրիւր չարիտէնտէ հիւ պիր կիւն
թաճիլլիլ վէ մէմուսինիլէթսիլիզ կէօթմէքտէքտէ տէկիլ
իսի: . . Պանա կիճէլէրի, Վօթըր Սղօթիւն թէքմիլ քիթա-
պընը օգուուուպ տիյնէթտի: . . Տօ դրուսու բէք կիւղէլ վէ բէք
էյլէնճէլի պիր քիթապ իսի: Պաղը քէրքէ, բազար կիւնէրի,
հալա ֆէնա օլուրղունտա, տիչարը չըգըպտա թէմաշա-
կեահարա կիթմէքտէն իսէ, կիտիպ պիր շէքըրլամճի տիւր-
քեանընտան, պիր օղաշ բալըր համուր իշի սաթըն ալըր ի-
տի, վէ պէնիմ օտամտա բէք կիւղէլ պիր թաամ լաւէր
իտիք: . . պէն մէգըրիւր էօմէլրտէն, թէլաթիսեա կիթմիշ

գատար հօլանմագտա վէ թէլէլզըլիզ իլլէմէքտէ իտիմ:
Վէհիւսըլ չունու պիլմէլիսինիզ քի, պէն էօյլէ ատամա պիր
կիւք օլուպ, վէ էրէկինն ճանըր աղընա կէթիլիլ գըղ-
լարտան տէկիլիմ, պէնիմ իլէ եաշամագըլք բէք գօլայ տըր,
չիւնքի, տալիմա գարըրմտաթիլի մէմունն գըլմագըլըպ չա-
լըլըպ արցու իտէնէքտէն պուլունմագտա երմ: Վէ պուն-
տան տա գաթինազար, չիմտի պանա սիլ պիր խաթալըգ
լազըրտըք իտէրէք, պիր կիւն խաթա տիւլմէքլիլիմ հազ-
գընտա իլզարըր էնտիլէ տախի իլլէմէքտէ իտիլիզ: Իլի եա,
եա մաաղալլահ սիլ քէնտիլիլ քէյֆիլ օլուր իսէնիզ, հա-
լինիլ նիճէ օլաճագ տըր: . . մէկէրլի օլ վազըլմ, պէն սիլին
պիր քիւչիւք գըղ գարըրմաշիլըլ մազամընըպ օլմաթա,
սիլի կէօլէտիլպ գանըրմագըլըպ գօմա՞ղ միլիմ: . . մէկէրլի
էօյլէ եարմագըլըլմ ինսանիլէթմ, վէ գօմլուլըլ, վէ օտօթ-
լուգ պօրճումտան տէկիլ մի տիր: . . հօշ, նէ հաճաթ, իշ-
թէ Մօրէլ ֆաթիլիսար մէլտանտա տըր, կիտիպ օնըարտան
տախի սիւալ իտէպիլիլսինիլ: . . էկէր կիւճէնմէզ իսէնիզ
սիլէ պիր շէյ սէօյլէլէ իթմ, մօնսիէօ Բօտօլֆ, սուղուսու,
սիլ քէնտի իլլէլիլիլիլիլ թաճինիլ օլմաթաթա, խաթմէքտէքտէ: . .
պէնիմ կիպի պիր գօմուեա մալլք օլմագըլք, խաթմէլա ա-
տմիլն պաշընա պիր տէվէթ գուշա գօմագըլըլ, վէ եա-
խօտ պիր բիանա՞ղ իքըրալմա թէմատիլֆ իթմէքլիլ կիպի
տիր:

— Հագըլըլըլ վար տըր, տալիմա իլպպալ պանա եալէր
օլմագտա տըր: Բալբը, օ տէյլլ էմմա, օլ Մ. Ժէրմէն տէ-
տիլիլիլ տէլիպանըլ չիմտի նէրէտէ պուլունմագտա տըր:
— Չանս իտէրիմ քի պուրաատա, ֆարիտտէ պուլունմագ-
տա տըր:

— Մէրգումու հիւ կէօթմէքտէ տէկիլիլսինիլ:

— Պիլիմ էլմէն չըգարտան պէրու, պէնիմէ կէօրիւշ-
մէքլիկէ հիւ կէլմէմիշ տիր:

— Մէրգում չիմտի նէրէտէ եաթմագտա, վէ նէ իշ իլէ
մէշղուլ պուլունմագտա տըր:

— Գոմշուճուղում, աճապա իշպուռ ինճէ ինճէ սրապլէ-
րինիդ նէտէն նէշէթ իթմէքտէ տիր :

— Տօղուստուռ իսթէր իսննիդ, գըսգանճըլըմտան
նէշէթ իթմէք տէ տիր, — տէտիր Բօտօլի կիւլումնէնէրէք,
— վէ իսթէրիմ քի . . :

— Գըսգանճըլըմտան մը նէշէթ իթմէքտէ տիր . . . —
վէ Բիկօլէթ պիր գաճգաճա տըր պըրադ տըր. — Ելի եա, պուռ-
տա գըսգանաճա գ նէ վար տըր . . : Պարի գէվալլը չօճուգտա,
էօյլէ գըսգանըրաճադ չօճուգարտան օլմուշօլաա իսթի . . :

— Լաթիֆէէնի պէրթարաֆի իտէնիմ քի, Մ. Ժէրմէնի մուլթադա
սիդէ ճիտտի օլարադ սէօյլէրիմ քի, Մ. Ժէրմէնի մուլթադա
պուլմադ վէ կէօրմէք իսթէրիմ, չիւնքի, մէնֆաաթլը պիր
խուսուստա լիւզումու վար տըր, վէ հիշ չիւրճէմտէ եօգ
տուր քի, սիդ մէրգումուն մաճէլլի իդամէթինի պիւմէքտէ
օլմալըսընը, իմտի, գաթան քէնտիսի մէտճ իթմէք իսթէ-
մէքսիդին, ապա պէնտէն սըրը չըգմադ օլտուղունու սիդէ
պէեան իտէրէք, քէմալի էմնիլէթ իւզը պանա խապէր
վիրմէքիկինիդ ի յալէպ իտէրիմ . . . վէ պու թալէպիսմուն
տէ աօրլ միւրատըմըն, մէրգումուն քէնտի մէնֆաաթլը օլ-
մուշ օլմասընը, սիդէ եէմին իտէրէք խապէր վիրիւրիմ . . :

— Գոմշուճուղազըմ, քէզալլը պէնաէ սիդէ ճիտտի օլա-
րադ սէօյլէրիմ քի, Մ. Ժէրմէնին եէրինի անլամադլըգտան
միւրատընըլըն, ապը քէնտի մէնֆաաթլը օլմուշ օլմասընա
կէրչի բէք իյի ինտմադտանըմ, լաբին, պու ճիւմլէ իլէ
տաթի, խապէր վիրէմէնէնէկիսի պէեան իտէրիմ, չիւնքի,
քէնտիսի էօյլէ իսթմէք տիր, վէ պէն տէ քիմնէնէ սէօյլէ-
մէմէքիկէ սէօգ վիրմիլիմ տիր . . . տիմէք տիր քի, մէգըլուր
մաթլու պունուղու եէրինէ վարտըրմադլըգ, միւմքինաթ տէն
տէկիլ տիր, Էլիմտէն կէլէմէնէնէք տիր . . . վէ սիդ տէ օլ
խուսուստա պանա ապա կիւճէնմէմլիսինի . . . չիւնքի, է-
կէրչի մէրգումուն եէրինտէ սիդ օլուպ տա, պանա պէօյլէ
պիր շէյ թէնպիւն իտէրէք, պէնտէնտէ պիր վատ ալմըշ օլա
իտինիլ, վէ պատէճու տա վատիսին քէմալլըլէ ինքսընտա

պուլունտուղումու մէկէրիլ կէօրմիւշ պուլունսա իտինիլ,
զիեատէսիլլէ մէմուն օլմադ մի իտինիլ, պէննէ ճտա չիւր-
հէ ճալիլ տէկիլ տիր, էօյլէ տէկիլ մի, պինաէն ալէյ, չի,
նէֆսի գըեաա իտէրէք, թապիաթիլլէ օլ պապտէ պէնի
մադուր թուլմալըսընը :

— Ելի էմմա . . .

— Պազընըգ, Գոմշուճուղում, սիդէ պիր շէյ սէօյլէ յէ-
յիմ, պիր տաճա նաֆիլէ եէրտէ պանա մէգըլուր թէքիլֆի
իթմէ յինիլ . . . մատամ քի սէօգ վէրմիլիմ տիր, ճիճան պիր
թարաֆա կէլաէ, ելինէ պէն օլ քէնտի վատիսին ինքսընտա
պուլունտալընըմ, պաշաք տուրլու եարաամմ. էմմա, ելինէ
սիդ տիյնէնէ իլպ տէ, թէքիլֆ վէ իպարմընըգ տէվամ ու
իլպտամ իտէր իմիլսինիլ, պէնտէն տէ հէր տէֆաարնտա ա-
լաճաղընըգ ճէվապըն, անճադ պունտան իպարիթ օլաճա-
ղընտա, ապա չիւրճէնիլ օլմասըն . . .

Չաթմէն Բիկօլէթ իւզըրինտէ կէօրիւկէլմէքտէ պուլու-
նան պիր խաֆիֆ մէշըտիլլէ իլէ պիր առֆտէրունըլուղա պիւ-
թիւն պիւթիւն մուղալլը օլտուղու չալլա, մէգըլուր սօն լա-
գըրըրալը սէօյլէսիլլի վազլթտա իղճար իլլէտիկի էսէրի
սէպաթ վէ մէթանէթի Բօտօլի կէօրտիւքտէ, հատտէն զի-
եատէ արգու իլլէմէքտէ օլտուղու մալիւմաթա տալիր, մէր-
գումնին տիճանընտան արթըգ հիշ պիր շէյ ալամաեաճա-
ղընը, քէմալի թէէսսիլֆ իւզըրէ անլատըլընտան, վէ էկէրչի
ուսթալըգլար վէ տէսիւէէր իսթիմալլըլէ անլամադլըգտա
չըգըլաճադ օլա, սօնըրտան մէրգումնին էմնիլէնէթսիդ-
լիկինի տալլէթ իտիպ, վէ նէֆրէթինի տէ մուճիպ օլաճա-
ղընը տիւլիտիկիւնտէն, թաթլըլըգա թէպտիլլէ միւքեա-
լէմէ իթմէքիկի էմլի պասիլթէթտէն առտ պիրլէ, վէ իչի
լաթիֆէէն պօգարադ :

— Իէք ալէա, Գոմշուճուղում, արթըգ օլ լազըլալընը
պէր թարաֆի իտէրիմ. չիմտի անլատըմ քի սիդ բէք շէյլման
պիր գըզ օլմալըսընըգ. վէ մատամ քի պաշալարըն էարա-
լարընը պու մէրթէպէ սըշը սըգըեա սաղալմադլըգա իդ-

տամ իլյէմէքտէսինիզ, արթըզ քէնտինիզէ այլտ օլան էս-
րարլարըն զէրրէճէ ուճունու պիլէ կէօսթէրմէեճէճէկինիզ
զըմնընտա, զէրրէճէ չիւբճէ իթմէեճէճէկինիմ տիր :

— Իէնտիմէ ալիտ էսրարժ մը, քիմ, պէն մի, ա, Ալլահ
իթմէսին, Ֆիագաթ, քեռաչի օլաա իտի, պէնիմ իլին բէք
կիւզէլ պիր էլյէնճէ քաճաղընտա իշթիպասճ եօզ իտի :

— Նէ տիմէք տիր, մէկէրչի սիզին, պիւլիւք քիւչիւք
հիւ պիր էսրարընըլ, վէ նիճայէթ գալպինիզտէ սազըլ հիւ
պիր շէլինիզ եօգմու տուր :

— Գալպիմտէ սազըլ պիր էսրարժ մը, խայր, խայր,
հիւ էօյլէ պիր շէլիմ եօգ տուր :

— Աճայիւպ. . . հիւ տէկիլ իսէ պիրինի սէվմիշտէ մի տէ-
կիլսինիզ ար, — տէտի Ռօտօֆ, պարի հիւ տէկիլ իսէ պա-
գըչընտան պիր էմարէ գաբմըլ օլտուն էմէլըլէ, տիք տիր
մէրգուճէնին եիւզիւնէ պագարազ :

— Սէվմէք մի, հայ հայ, բէք ալէա սէվմիշիմ տիր, մէ-
կէրչի ինսան օլուզ տա սէվմէք միւմքին օլապիլի մի . . .
իշթէ Մ. Ժիրօտօ, իշթէ Մ. Գապրիտ, իշթէ Մ. Ժէրմէն,
վէ նիճայէթ իշթէ պիլզաթ սիզ . . . պունլարըն քեռաֆիէ-
սինի տախի սէվմիշիմ տիր :

— Սիզ մէրգուճանը պէնտէն ղիւտտէ . . . վէ ետիտտ պէն-
տէն պաշգա պիր սուրթտէ սէվմէքտէ տէկիլ մի իտինիզ :

— Ալլահ մաալիւմտուր քի, հաշա, վէ պէքի սիզտէն
տէ ազ սէվմէքտէ իտիմ, չիւնքի պէն Ժիրօտօնուն շաշի կէօզ-
լէրինէ ալըմագլըլա խայլի վազըլլար չալըշմաղըմ կիպի,
Մ. Գապրիտուն տա գըզըլ գըզըլ սազալըլա շազալարը-
նա, վէ զէվալըլ Մ. Ժէրմէնին տախի մահզուէ հալլէրինէ,
գիրա մէրգուճ տէլիզանըլ բէք մահզուն պիր հալտէ իտի,
խայլի վազըլլար չալըշմաղըլա մէճալուր օլմաշում տուր,
հալ պու քի սիզէ կէլիտտիրտէ, մուղայիրի օլարազ, հէման
իւր կէօրիւշտէ ճանըմ սէվմիշ տիր . . .

— Պագսանսաւընըլ գօշնուճուղալըմ, էկէր կիւճէնէզ
իսէնիզ սիզէ ճանտան պիր շէլ սէջլէեճէճէկինիմ տիր . . .

— Սէջլէ լինիզ . . . սէջլէ լինիզ . . . պէն էօյլէ չառազ
կիւճէնէն թիզվէշլէպ գըզլարտան տէկիլիմ . . . վէ պուն-
տան տա գաթինալար, սիզ տէ օլ մէրթէպէ պիր թէրպիլ-
եեեէ վէ պիր նէզաքէթէ մալիք պուլունմագտաթընըլ քի,
միւմքին տէկիլ տիր, գալպինիզ միւսաատէ իտիպ տէ, պէ-
նիմ գալպիմ եարալաեաճազ սուրէթտէ պիր լազըրտը ի-
տէմէեճէճէքսինիզ տիր . . .

— Վագաա էօյլէ տիր . . . Յագաթ, հայտէ լինիզ ալըզ
վէ սէրպէսթ լազըրտը իտէլիմ, սիզ չիմտիլէ գատար հիւ
պիր աաամա տիրտաաթ օլմամըլմընըլ արը :

— Մաշուգալար մաշուգալըզ մը իթմէք . . . թա՛մամ,
հիւ պէն էօյլէ պիր շէլ եարապիլիմլիմ, մէկէրչի էօյլէ
շէլէրէ պէնիմ վազթիմ միւսաատէ իտէպիլի մի :

— Պունտա վազթիմ միւսաատէ իթմէեճէճէկինիշ վարտըր :

— Նա՛սըլ, նէ մի վարտըր, ալըզըլ մաշուգալուզ, անճագ
պօշ վազըլմ սպէսինտէ օլապիլըր . . . Պու խուտուտա իւր
տիգաթ իթունճազ նօզթիմ չու տուր քի, պէն տէ բէշէնը-
լէր իւզըրինտէ կէօրիւշտիկիւ մէրթէպէտէ պիր գըզանճ-
լըլ թապիտթը պուլունտուղունտան, մաաղալահ, էկէրչի
էօյլէ պիր իլէթի միւպթէլա օլաճագ օլաամ, արթըզ խապ
ու բահաթըլ մը քեռալինէ զալպ իտէճէկիմտէ չիւբճէ եօգ
տուր, վէ պունտանտա գաթինալար, պիլզաթ սիզէ սօրա-
րըմ, մէկէրչի պէն թէքսիլ կիւնլէրիմ չալըմագլա կէլիւր
տիլիմ թագարտան պիլէ, քէնտի թէպիլիշիմ քեռաֆի օ-
լաճագ միւրապարտան ղիւտտէ պիր շէլ գազանսպիլմէքտէ-
միլիմ քի, պիրտէ գալըզպտա գըլմէթի վազթիլիմ, հիւ
տէկիլ իսէ, կիւնտէ իքի իւլ սաաթընը տախի, էօյլէ ալըզ ու
սէվտա եօլունտա աղլաեղ պէօլ եալարը տէքմէքիքիքէրէ
սարֆ իտէպիլէ լիմ : Հայտէ լինիզ պունուտա պէլմարաֆ
վիլմէքտէ օլաուղում աաամին պիր եալանճը չըրզպտա,
պէնիւ ալտաթմըլ օլմաթըն կէօրիւք իսէմ . . . արթըզ սիզ
տիւլիւնիւնիւզ օլ վազըլմ պէնիմ հալիլին նիճէ օլմաալը :

նը, նե՛ղատար կէօղ ետալարը տէօքիւպ, վե՛նե՛ղատարտա
ղիեատէ տիւշարը տէրտ ու ելեմօլաճաղըմը. . . Խայր, Խայր,
էօյլէ չե՛լէր Իլին սարֆը Էվպաթ իժմէքիբը, Էվպաթ ան պէնիմ
Իլին տեկիլ տիր .

— Է. ի եմմա, աչգ ու սէվտան միւսպէկաւ օլան էր-
քէքէրին հէման քեաֆֆէսիտէ էօյլէ պիվէֆա օլուպտա քէն-
տի մաշուգլարընը աղլաթ մաղլար եա, Էլպէթիթէ Իլէրինտէ
սաաթգլարը տաթի պուլունուր խոթ :

— Ոլ վազըմտա պէնիմ Իլին տաճա ղիեատէ ֆէնա օլա-
ճաղ խոթ . . . չեւնքի, էօյլէ սաաթգ պիր աաաաա ըսաթ կէլտի-
կիմտէ, Թապիթիլլէ եանքմտան պիր տաղբզա պիրէ ալըը-
մաաընը իսթէմէ եէճէք խոթիմ . . . Վէ չօգ Ինթիմալտէն տիր քի,
մէրգու մոտա տայիմա քէնտի եաղըխանէսիմտէ, վէ եաթիտ
քէնտի իլեա սանաթը մահէլլիմտէ, վէ տէ եաթիտ տիր քրեա-
նընտա մաղաղասընտա պուլունմաղլըղա մէճպուր օլաճաղ
խոթ, վէ արթըգ պէնիմտէ հէմիլէ կէօղէրիմ արգաաընտա
գալաճաղ, վէ բէք մուսաղբզա պիր հալ քէսպ խտէճէք ի-
տիմ, չեւնքի, ֆիքրիմտէն հէղարան նէվի խեհալի վէսիլ-
սէլէր կէչէճէք խոթիլը. . . Էվլէթ, քիմ պիլը քիմէքիլն եան-
լարընտա պուլունմաղտա, վէ քիմէքիլն սէվմէքտէ տիր տի-
րէրէք չեւրհէլէր վէ մէրաղլար խտէճէք խոթիմ . . . վէ հալ-
պու քի, պուլունտա ղրտտը օլարաղ, Էկէր մէրգու պէնի
թէրք խտէճէք օլաա խոթ . . . արթըգ թէֆէքքէր խոթիլ
. . . վէլաաըլ պիւնպիլիւմիլիմ, չիմտիտէն ֆիքրիմտէն կէ-
չէպիլիլըմի . . . պէնիմ նէ հալէ տիւշար օլաճաղըմ տէրք
ու քէչֆ տիւշպիլիւմիլիմ, Էն ղիեատէ մալիմ օլան չե՛լ ղու
տուր քի, մուլթլաղ սուրէթիմտէ իլիմ սէքթէ կէլէճէք խոթ
. . . վէ Ալլահ պիլիլը պէնիմտէ հալիմ նէ բէնք քէսպ իլ-
լէեհէճէք խոթ, չայ պու քի չիմտիլի ըսաթիլլըղմ բէք եե-
րինտէ տիր, էօյլէ ֆիքրի եօրուճու վէ եիւրէք Էգիճի հիւ
պիր չէլիմ պուլունմաղլընտան, ըսաթ քէնտի իլիմ իլէ
տալաղ մէշղուլ օլմաղտա, վէ եէվմիլէ օն իքի սաաթտան
օն պէլ սաաթա գատար չալըչապիլլմէքտէլիմ . . . Եա մա-

աղալլահ, Էկէրիլ էօյլէ պիր իլլէթէ մուպթէլա օլուպ տա,
հաֆիթաաա իւլ տէօրթ կիւն ղայալ խտէճէք օլաա խոթ, ա-
նըն սօնու նէ տէ գաարա գըլաճաղ խոթ . . . մէգքիւր ղայալ
օլան կիւնլէրին եէրլէրինէ նաաըլ տօլուրապիլլէճէք խոթիմ
. . . մէկէրլի պու Ինթիմալտէն մի խոթ . . . տիմէք տիր քի օլ
վազըթ, պէնի քէնտիմէն եաթ վէ եաթաա «մէթրէա» իժմիլ
օլան պիր աաթմիլն Էլլէնէ միւ հիթաճ օլուպ, վէ քէյֆինտէ
պիր Էսիրէ օլմուշ օլաճաղ խոթիմ, էօյլէ տէկիլմի . . . Մհ,
սաղբըն հա, եօգ, եօգ, պէն անը եաաաաա . . . պէնիմ
Էլիմտէն կէլլմէղ. . . պէնիմ սէվտիկիմ չէլ, քիմնէեհ Էսիրէ
վէ միւ հիթաճ օլմանըպ, իլլա, անընմիլն թէրիլլէ եալաեա-
րաղ սէրպէթ օլմաղլըղ տըր . . .

— Պէօյլէ սէրպէթիմ մի գալմաղ իսթէմէքտէսինիլ :

— Էվլէթ, Էկէրլի, տէլլէ էօյլէ պիլլինիլ քէյֆինէ Էսի-
րէ օլմաղլըր, իլլա եալընը կիտիպ տէ, պանա իլ վիւր-
մէքտէ օլան ութիմ գաաընը խանէսիմտէ իլլէմէքիլի տէր-
իւհտէ իլլէեհէճէք օլաա խոթիմ, պէն պալ ինճիլիք սրֆաթըլլա
սէնտէ տէօրթ կիւն ֆրաաղ ալըղգտան պաշղա, օլաաա
Էնիպ իլէրէր, վէ օաա քիրաաընտան տաթի գուրթուլարաղ
ըսաթ կէլլինէ պիլիլ խոթիմ . . .

— Տիմէք տիր քի մէգքիւր թէքիլֆի գապուլ իլլէմէքտէ
տէկիլիլիլ, էօյլէ մի :

— Խայր, գապուլ իժմէքտէ տէկիլիմ, վէ գապուլտա
խոթէմ . . . ղիրա, կիտիպտէ պաշղաընըն Էվլիմտէ իլլէմէք-
իլք, աաթէթա գուլլուր քէօլէլիլ կիլպ պիր հալ կէօրիւն-
մէքտէ տիր պանա, հալպու քի, քէնտի օաաա, պէնիմ իլլին
պիր ճէննէթ տիր . Էմմա ֆաղըր հալիմտէ տէրքեար իմիլ
վարսըն օլուոն, Էլլէրիլ քի քէնտի օաաաաա սէրպէթսճէ
քէնտի քէյֆիմէ իլլէմէքտէլիմ. քիմնէլէրէ պիր պօրճու-
եօղ տուր . . . վէ պուլունտանտա մաաաա համա օլաաա քի կիւ-
ճիմ գուվլէթիմ վէ ղայթէթ ու ճէաաթէթիմ եէրլէրիտէ տիր,
սաղլըղմ վէ քէյֆիմտէ պէր քէմալ տըր . . . եալընը
պիր ինթիմաաըմ վար խոթ, եանի պիր իլլէ գօմուեա միւհ-

թանձ պուրլունմագտաւ խոխմ, իշթէ Ալլահ ծնա տախի մու-
շէստէր պուրլունմագտաւ, վէ սիզ կէլտինիլ, սայիր տահա նէ
իհթիւնաճըմ վար տըր:

— Հիշ պիր կիւն պիրիլլէ Էվլէնմէքիլի տիւ շիւնմէտի-
նիզ մի:

— Էվլէնմէք մի. հաշա, ապա ֆիրքիմանէ պիլէ կէլիմէ-
տիմ. . . շիւնքի, պէնիմ կիպի ֆագըրէ պիր դըզ իլէ Էվլէնէն
քիմ՝ օյապիլէճէք տիր, թապիթիլլէ պէնիմ կիպի ֆագը-
րէն պիրի օլաճագ տիր: Իշթէ Մօրէյին ֆամիլէտաճըր կէօզ-
լէրինիլլէ կէօրմէքտէսինիլ. . . իշթէ ֆագըր հալ իւզըրէ Էվ-
լէնմէնին նէթիլճէսի Էօյլէ օլապիլլէր. . . քէնտիլլէրի տիւ շիւն-
տիւքտէն պաշգա, պիրտէ չօճուգըրը տիւ շիւնիւզ պէպէ-
մէկէ մէճպուր օլուրլար. . . հալ պու. քի Էկէր ինսան Էէք
պաշընա օլուր իսէ, հիշ տէկիլ իսէ եալընըզ քէնտիլլինի
տիւ շիւնիւր. . . վէ եալընըզ քէնտիլլինի տիւ շիւնմէքտէ իսէ,
պիւրիւք ֆարգ վէ պիւրիւք գօլալլըզ վար տըր. . .

— Տիմէք տիր քի սիզ հիշ Էօյլէ ինէկալթ օպլարընտա
սէրալար ինչա իտիպ, վէ պուրլունմագտա իւզըրլէրինտէ տախի
քէօզըլէր գուրմագտա տէկիլլինիլ, Էօյլէ մի:

— Հայ հայ, անը տախի եարմագտանըմ. . . իշթէ օլ-
ճագըրմըն իւզըրի թէգըրնալթընը չօգ քէրրէ գուրուպ տիւ-
շիւնմէքտէյիմ. . . հալ պու. քի, ծնտանտա պաշգա հիշ պիր
մէրազ վէ տիւ շիւնմէքտէյիմ եօգ տուր:

— Իյի եա, սիզ շիմտի սէնէնտէ պէշ Էրիւզ ֆրանց իլէ
կէլինմէքտէ օլուրգուրուզ հայտէ. . . թախմին պու եա,
ազրապանըգտան պիրիսի գալըրպտա, սիզին իչին, պէհէր
սէնէ վիրիլմէք իւզըրէ, պա վասիլլէնմամէ, պին իքի Էրիւզ
ֆրանցըրզ պիր իրատ պըրադմըշ օլա իտի, աճապա նէ
գատար մէմուռն վէ մէպուր օլուր իտիլիլ, Էօյլէ տէկիլլիմ:

— Խայր, Էօյլէ տէկիլ տիր, Էկէր պիրիսի պէնիմ իչին
Էօյլէ պիր միրաա պըրադմըշ, վէ եախտէ իսէ իսէ իթմըշ օլ-
աա իտի, հազըրաթմինի պիլէմէմ, եա իյի օլուր իտի, վէ
Էաթա ֆէնա օլուր իտի:

— Մէկէրի Էօյլէ պիր շէյին ֆէնա օլմուշ օլմար իհ-
թիմալտէն առտ օլուրապիլլէր մի:

— Ձիւնքի պէն պու շիմտիլլէ հայիմտէ սէֆալի իսպիլլը
Էրիւք Էօմիւր կէլիլմէքտէյիմ, վէ նիշայէթ չու շիմտիլլէ Էօմ-
րիմիւն նէ Էրիւքտէ շէյ օլուրապիլլէ առտ պիլմէքտէյիմ, հալ-
պու. քի զէնիլին օլուրապիլլէ իսէ, նա՛սըլ առամ՝ օլաճա-
ղըմը, վէ նէ Էօլտա Էօմիւր կէլիլմէքտէյիմ պիլմէմէմ: Պա-
գընըզ, գօմիւրապիլլէ, սիզէ պիր շէյ սէօյլէնէյիմ, պէն
ազշամա գատար կիւզէ կիւզէ չարըլալ իշէտիքտէն սն-
րա, բըրըրմը սէնտիլլէրլէրէք գալըրալ եալմիւրապիլլէ սն-
րա, օլ թէմիզճէ տամը, Էրիւքտէյիլլի, գուշարըմը, սապիլլըմը,
վէ պանա Էնիլլէնէթ իտիպ տէ վիրտիլլէրի գուճալար իւ-
զըրլինտէ պուրլունմա թըրաքըրմը կէրալլէքտէ տախի, քէն-
տի քէնտիլլէ, «նիշայէթ պուրլունմա քաֆֆէսի պէնիմ մա-
լիմ տիրլէր, քիմսէնէտէ պիր բարա պըրճուճ եօգ տուր. . .»
թիմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիլլէ քէյֆլէնէրէք ըհաթ ուշ-
գուճու ուրապիլլէրմը. . . նէ տըրսինիլ, հա՛, գօմու-
ճուրում, պէօյլէ սէօյլէմէքիլլէքտէ հազըրը տէկիլլ միլիմ, սիզ
սէօյլէյինիլ. . . լաքին, օ տէկիլ Էման, իշթէ Թալիլլէնտա
կէլիլալ Էնիլլէտիր, ազրապ սէօյլէյինիլ, չու չարընըն կիւ-
զէլիլի Էրիլլէնտէ տէկիլլ մի տիր:

Բօթօլք մէգըրիւ չարընըն կիւզէլլիլի հազըրնտա, հէր
նէ գատար մէգըրմէքտէ հէմ-Էֆըքար պուրլունմագտա տէ-
կիլ իտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի. կէրէք ճէսամէ-
թի վէ կէրէք աշվալը դարիպէսի, մէրգուճու տախի նա-
զարը տիգըրթընը ճէլա ու տալլէթ իլլէմէքտէ իտի. . . (1)

(1) Մէգըրիւ չարընըն հալլէ Էրիւք մաֆաթալ վէ Էրիւքտէլլէ սու-
րէթտէ նազը իտիլլէ իտի իսէտէ, հէր մահէլլին Էօյլէ միւթալլէ
Էթմաա վէ Էնիլլէնտա սաթըրմագտէ օլա չարըրալըն հէր քէն պիլմէքտէ
օլալ, վէ պուրլունմա իսէ սայ քի ֆագըրա պիր շէյ պուրլունմագտա
կիպի, պիւրիւք պիր Էհէմիլլէնէթտէ կէօրմէքտէլլէպիլլէ, թէրէմէ-
սինտէն տարֆըրապար իթմիլլէ տիր:

Մեզից չարչարող տիւրքերանը պուլունան էր քրքրելը վե ետիստ դատելար, տիւրքերանլարը ճօնիւնտէ անադատ տուրարազ, կէշէնի կէշէնի միւլձէրի տէյի քէմալի կլթի-ֆաթ իւզրէ, էսկի զէման ուսուլինճէ տալէթ խորիւ շարքը-մագտա խորիւր:

Պիւտէ Բիկօյէթ իլէ Բօտօֆի, ետլմագ թագըմլարը պուլունան մահէլլէ կիտիպ տիգզաթլը տիգզաթլը պագմանա պալաւտըզարընտա, տիւրքեան սահպլէրի տախի, շուաթիտէքի տախէթ տալէթէ պալաւտըլար, մէսէյա պունլարտան պիթի:

— Էֆէնտի, պուլունունուզ, այլա ետլմագլարըմըզտա վար տըր, բէք թէմիլ ճէտիտ մագամընտա տըրլար, էկէր միւրատ խաէր խէնիլ պիլիթին պիլ քէօշէսինի սէօքէ յիմաէ, պաղընըզ, եունլարը օ դատար պէեալ վէ օ դատար տա եունձագ տըրլար քի, ատէթա դուղու եարաղընա պէն. զէմէքաէ տիլըլէր. — տէտիկի կիպի, տիկէր պիլիսի տախի,

— Ա՛հ, տիլպէր քիսչիւք հանըմըզալ, պուլունունուզ, այլա վէ ճէտիտաէն զիեաաէ մագպուլ շարաֆլարըլը տա վար տըր, չէօյլէ քի, էէնիլիլէրէրինի սէրթիլիլէրի կէշմիլ օլտուղունտան, եունձագլըզտա կիտէրի էլտիլէնէրէ պէն. զէյիպ, վէ տաեանըզլըզտա տախի, չէլիքտէն էօրմէ զըրհլարա պէնզէմէքաէ տիլը, — տիմէքաէ խաի, վէ իւչիւնիս պիլը գատըն տախի:

— Ա՛հ, պէնիմ եէնի կէլին կիլ զէկիլիլէրէրիմ, պուլունունուզ, սիլլէ այլա եօրղանլար վիլէյիմ, պագընըզ. պիլ նաղար դըլընըզ. բէք եունձագ բէք սըձագ վէ բէքտէ հաֆիֆ տիլլէր, զանն իտէրսին քի դազ թիսլիւնտէն միւրէթիթէպ տիլլէր, վէ ատէթա տա եէնի կիպի տիլլէր, զիւր, անձագ երկիլիլիմ տէֆա գատար խաթիմալ օլունունլար տըր. Հայտէյնիլի. քիսչիւք հանըմըզալըմ, չէնէպիլիլի զանաղըրը. նըզտա, պուլունա պուլունունուզ. . . պէնիմ միւլձէրիմ օլունունուզ, հէմաէ սիլզաէն չօք բարա ալմիմ, ճան եագըճըլըզ իթմէմ, բէք էհվէն վէրիլիմ. . . մէմունն օլունունուզ, վէ

հիւ շիւրհէմաէ եօդ տուրքի, էկէր պուլիւն աղաճըզ պիլը ալալ ու իթա իտէճէք օլտալ, պալաւ տէֆա ենէն կէլիպ, հա՛նը շու պիլիլիմ վալիտէ Պուլար տիեհէքէ արաեանձաղաընըզ: Պէնտէ հէր նէ քի միւրատ խաէրսէնիլ վար տըր. . . տիւնքի կիւն էօյլէ ալէա չէյլլէր ալալմէքի. . . յիմտի կէօրէճէքսինիլ: Հայտէյնիլի, պուլունունուզ, կիլիլիլի իշէրի. . . սէյիլի մէճմանէն տիլ:

— Պէն սիլլէ պիլը չէյ սէօյլէճէյիմ միլ, գօմիւնուղաղըմ, — տէտի Բօտօֆի Բիկօյէթէ, — պէնիմ ճանըմ հէրսինտէն զիեաաէ, շու կիլիլի երկիլիւ շիւման դատընըն տիւրքեանընա կիլիլիլի իսթէեօր. . . շիւնքի, պիլիլի դարը գօճա զանն իլլէմէքաէ տիլ, վէ պուլաղըրաղընտա պէնիմ բէք հօլունում կիլիլիլիլի տիլ. . . հայտէյնիլի օրաեա կիտէլիմ:

— Հայտէյնիլի, բէք ալէա, կիտէլիմ, — տէտի Բիկօլէթ, — զիւրա պէնա մէրզումա շիւման գատընըն սիմաւընտան հօլանմաղաեանըմ. . .

Բիկօյէթ իլէ Բօտօֆի վալիտէ Պուլարըն տիւրքեանընտան իշէրի կիլիլիլիլի, հէր նաալը իսէ, պալաւ եէրլէքտէ օլտուղու կիպի, օրատա տախի, սալիլ տիւրքեանձըլար, մէրզուման միւլձէրիլլէրին, վալիտէ Պուլարըն տիւրքեանընըն թէրճի իլլէմէլլէրինտէն օլտաեք կիւճէնմէտիլլէր տալալա, հաթիթա տիւրքեան գօմիւնու պուլունունա գատընլարտան պիլիլ, իլզարը ճէնալ տախի խաէրէք:

— Է՛հ, վարընլար վալիտէ Պուլարտան ալընլար, օ պիլլէր զիեաաէ շայէթիլ օլտալ, եաննի ֆալիլիլա սահիլի օլտուղտան պալաւա, շարըմըլըն տախի չէրէֆ ու իֆիլիլաղը տըր, — տէտի:

Մէրզումա վալիտէ Պուլար ֆիլվաղը զայթիլլէ նէգաւ. քէթիլի, կիլիլիլի երկիլիւ, սէրպէթիլ սէօյլէյիլիլ, վէ թաթիլը տիլլիլ պիլը գատըն օլտուղունտան, թաթիլ իշինտէ, հէր քէս նէլզտինտէ մէրի իւլ խաթըր թուրթուլմաղլըզա սէվաւար պուլունունագտա խաի,

— Պուլունունուզ, քիսչիւք հանըմըզալ, — տէտի մէր-

գումե, պիր տիգգամը թամմե իւզրե պիր չօգ էշեպարը կեօգտէն կէչիթմէքտե օլան Ռիկօլէթե իրիթապէն սեօլլէեե- եհէքե, — իշթե շիմտիքի սիգէ սեօլլէտիկիմ քէլէքիր էշեա- լար շունլար տըրլար, միւքեմէլ իքի գըթա եաթիգ թա- գըմք քի, աաթթա ճէտիտ հայկնտէ պուլունմադտա տըր- լար. Էկէր բասթ կէլա քէյֆիքիլ պիր տե եազըլիսանէ ալ- մազ իսթէր իսէ, շու էսկի եազըլիսանէ տէ բէք ուճուզ պիր շէյ տիր (վալիտէ Պուվար պունու սեօլլէտիկիլլէ պէ- բապէր, իւրեթթէ մէգքիւր եազըլիսանէի տախի կէօսթէր տի), անը տախի մէգքիւր թազըլմար իլէ պիրլիքտէ ալըմ- չըմ տըր: Կէրլի ալէսսէվլիեք պէն էօլլէ եազըլիսանէե տա- յիր շէյլէր ալմազ իսէմտէ, պուլունլը սաթմադտա օլան օլ պիլարէ գաաթընը . . . հալ ու հէյնէթի էշեմպալալարընը կէօրտիւքտէ, երւէկիմ պիր տիրլար տաեանաւատտըրըն- տան, բէտա իթմէ յիպ ալըլմ տըր. վէ բէք իլի տիգգամ իտիպ անլատմքի, հէր շէյտէն զիեատէ, մէգքիւր քիւհէն եազըլիսանէի սաթմազըլըզ մէճպուր օլմասը իլլին, մէր- գումէնիս գալպիստէն գան կիթմէքտէ իտի . . . պէսպէլի ֆաալիւրալըրնտան գալմա անթիգա նէվլիստէն պիր շէյ օլմալը տըր . . .

Վալիտէ Պուվար պունլար սեօլլէտիքտէն սօնրա, Ռի- կօլէթ իլէ պիրլիքտէ, մէրգումէնին պէկէնտիկի մալլէրին ֆիեաթլալը իւզէրլիէ գօնուլմադտա իքէն, Ռօտօլֆ աաիի մէգքիւր եազըլիսանէե տիգգամ իտիպ կէօգտէն կէչիւ- մէքտէ իտի: Մէգքիւր եազըլիսանէ էսկի իլլէրտէն օլուպ, կիւլ աղաճընտան մասմուլ օլուուզու կիպի, շէքիլ տախի իւշ քէօլէ, եանի իւզէրի վէ եաթիտ էօնի միւտէվլէր օլ- տուզունտան, ալըլտըր վազըլթտա եօնարտան աշաղը ի- քի թարաֆըր բերինճ եալլար իլէ ինմէքտէ, վէ եազը եազը- մազ իլլին պիր աէսսէվլիեա իէյտա օլմադտա իտի վէ մէգ- քիւր գաալըն իւզէրլիտէ վէ օրթա եէրլիտէ, բէնքիլ օ- աունլար իլէ իշթէնթիլ շիւէքէր պուլունմադտա իտի, Ռօ- տօլֆ մէգքիւր իլլէմէլէր իլլիտէ, ապանօզ աղաճընտան

միւրէթթէպ օլտուզու հալտէ, պիր պիրինէ սարըմը իքի հարֆ, եանի պիր Մ հարֆը իլէ պիր տէ Ռ հարֆը պու- լունտուզունու, վէ պունլարըն իւզէրլիտէ տախի, գօնթ- լարա մախտու պուլունտան պիր թաճ բէսի օլտուզունու ֆէհմ իլլէտիկիլիստէն, մէգքիւր եազըլիսանէնին էն սօն աա- հիպինին, երւքէք սընթիլարտան պիր զաթ օլմուշ օլմասը գաննընա զահիպ օլտու: վէ մէրգում էէնիտէն վէ տահա տիգգամլը պիր սուրէթտէ մէրազ իտիպ տէ պադաղըն- տա, վէ տաղըն տաղըն պիր հալ իւզրէ, շէքմէճէլէրինի պիրէր պիրէր կէօգտէն կէչիւրտիկիլիտէ, սօն չէքմէսինին ա- չըլմասընտա պիր կիւհիւք զուհուրա կէլտիկիլի կէօրտիւ, վէ մէգքիւր կիւհիւքիլիտէ տէ սէպէպինի արալըրմադտա իքէն, պիր տէ կէօլիւնէ արասընտան պիր քեաղըտ ուճու չըգմադտէ պուլունտուզու բասթ կէլտիկիլիտէն, մէգքիւր քեաղըտը քէմալի տիգգամ իւզրէ չէքպ չըգարտը: Ռիկօ- լէթ հալէա տիւքքեանճը գաալն իլէ քէնտի բազարըլընը բիշիլիպ պիթիթմէք իւզրէ կրէն, Ռօտօլֆ տախի պիր մէրազը ապիմ իւզրէ մէգքիւր քեաղըտը կէօգտէն կէչիւրտիկիլիտէ, պիր չօգ եհէլէրի եազըլմը պօզուլմուզ վէ թէքմիւ տէ օլ- մամըլ պիր մէքթուպ միւսէվլէտաէսի օլտուզունու ֆէհմ իլ- լէտի, վէ շու աաթիքի սուրէթտէ օգուտու:

«Էֆէնտի,

«Իլտէն իգնա օլմալըսընըքի, պէնի սիգէ պու թաճիլ- լիկի վիրմէքիկէ մէճպուր գըլան շէյ, պաշգա պիր շէյ օլ- մանըպ, իլլա եաղընըզ, միւպթէլա օլտուզում պիր ֆէլա- քէթի հէյպէթամիլը տիր: Պէն վահի պիր թէքէպպիւր է- սէրի իւզէրինէ միւպթէնի օլտուզու հալտէ գաթընըզ թաճիլլիք վիրմէքիլիտէն իսթինապ իթմէքտէ օլմանըպ, իլլա, զաթընըզտան պիր տօսթիւզ թէպէպինէ տայիւր հիշ պիր միւնասէպթի թեաթիլէմ պուլունմադընտան նէ- չէթ իթմէքտէ տիր: Պէնիմ կիպի տիւչարը սէֆապէթի ա- դիմէ օլմուշ օլան գըզըմըն հալինի կէօգլէրիմ էօնիւնտէ կէօրտիւքտէ, ազըլմ պաշըմտան կիթմիւշ, վէ սապրէ թա-

գալծում գալմանարագ, իշպու մեքթուպումս ճեսարեթ ի տեպիրմիսի տիր: Պաշմա կելմիշ օլան ֆեշաքեթ լեբին վե ֆեշայրգլարն սեպեպի հազգլնտա, սիզե եալնըղ պիր գաշ լաղըրտըր սեօյլեմք իսթեքիմ: Զեվճիմին վե ֆաթ ընտան սննազ, պեշնիմ իլին եալնըղ իւշ երւզ պին Ֆրանղլըղ պիր սեքվեթ գալմըշ օլուպ, վե մեպլաղըր մեգպուրուտա, քենտի պիրատեքիմ, կեօթիւրիւպ Մ. Ժազ. Ֆէրան նամ նօթէրե թեսիմ իլյեմիշ իտի: Գըլըմ պիրիքտե օլուղու հալտե, պեն Անժեքտե օթուրմագտա օլուղու մտան, պիրատեքիմ տե, մեպլաղըր մեգպուրուն Ֆայիղլեբինի, մեքուգում նօթէրտե նալարագ պանա կեօնտեքիմքտե իտի: Էֆենտի, պիրատեքիմին պաշնա կելմիշ օլան օլ տեհչեթմիղ ֆեշաքեթ ի գաթէն պիրսինիզ, պունտան սեբիզ մաշ մուգատտեթ, մեքուգում գանն օլունտուղունա վե իճիմիսլտե տե պուլունտուղունա կեօրե, թութմագտա օլուղու կիլլի վե մուսիպեթէնճամ իշլըր վե տիղ ու իմալար երիպնտեն պուշլիւր զարարարա ուղղամըշ, վե նիհայեթ տե քենտի էօմրիւնե գատ իլյեմիշ տիր:

Մեքիւր հիւզնէկիղ վագաատեն եվիշլ, պիրատեքիմ պանա չէնտ սաթըրտան իպարեթ պիր մեքթուպ եաղարագ, քենտի էօմրիւնե գատ իտեճէկինի պիրտիմիշ, վե հերնե գատար բարալարմըր Մ. Ժազ. Ֆէրանա, քենտի իսմիմե օլուղու հալտե թեսիմ իմիւշ իտե տե, մեքուգումս ապա առեթիմտեն օլմաղըր, չեօյլեքի, նամուս ու իթիպար վե տինտարըլըր ճիհչեթ իլյե, հեր քեսին էնիլյեթիթ թամմէսինի ճեւզ ու տալեթ իլյեմիշ պուլունտուղու էճիլտեն, հիշ պիր քիմնէնե թաշվիլ վերմէտիկի միսիլու, պենիմ իսմիմե տալի, գալըրըղ պիր թաշվիլ վերմիշ օլմաղըրըր, Ֆազաթ, պու ճիւմէ իլե տալի, հեր գանիլ սաալթա կիտիւզ մեքուգում քենտիմ թանըթտըրաճազ օլուր իտեթ, անինտե ֆաշիլըրիմի վե եալուս բարալարմըր ալապիլեճէկիլի տե իշլար իլե, մեքթուպունա պիրթիւրմիշ իտի: Պիրատեքիմին օլ տեհչեթմիղ վագատար կիւնչերի կեշէրեք, արթըղ պիր

րագտա պաշղա իլյէրի տիւշիւնէրիք միւմին օլուր օլմաղ, գալըղ պիրսե կելիմ, վե, էֆենտի, գաթըրղտան պաշղա տա հիշ պիր քիմնէնի թամմաղըրմտան, վե սիդիտե անճազ գեվճիմ իլե տեքընար օլան միւնսեպաթընըղ սեպեպիւտեն, վե օտալի տե իլտաղըրտան, իլա տալանբտան թանըմագտա պուլունտուղունտան, իլյե պու թաճիլլիկի իլիւնէրիկէ ճեսարեթ իմտիմ: Նասըր քի սեօյլեթի իտիմ, Մ. Ժազ. Ֆէրանն եանըրտան պուլունտան մեպլաղըր մեգպուրուն պաշղա մետարը թեպեիւշ օլաճազ հիշ պիր չեյիմ պուլունտաղըրմտան, վե պիրատեքիմ իտե, քենտի սաղըրընտա, հեր ալթըր այտա պիր քեքրե, իլյեմիշ օլան ֆայիղլեբինի ալըպ կեօնտեքիմքտե օլմաթ ճիհչեթլե, պիր սեճէտեն զիւտտե միւտտեթմեն պեւու ֆայիլլեբիմիղ իլյե լիպ թեւաքիւմ իլյեմիշ օլուղունտան, կիտիւզ Մ. Ժան Ֆէրանա իճիմիւնը չեպտիլի պեհան իլե, մեքիւր ֆայիլլեբինի թալե հիմմէթինի բեճա իլյեմէք իւզըր, մեքուգումս իւ մաշչիլլեն կիլթիմ, վե քենտիմ խապեր վիրտիմ: Մեքուգում պենիմ իսմիմի իշիտիր իլիթմէզ, հիշ տեկիլ իտե պարի մաթեմաթ պիր հալտե պուլունտուղունա տալի հիւրմէթ իթմեկերեք, գապա պիր եօլտա ճեվապ վերմիշ տիր, չեօյլեքի, պիրատեքիմին վե ֆաթ ընտան, քենտիսինին տալի զարարալտե օլմաթըր պեհան իլե, պիր թաղըմ օիթէմիլեր իլյեմիշ տիր, եանի, մեքուգումս, էօլմէգտեն եվիշլ, քենտիսինտեն իքի պին Ֆրանղ ալմըշ օլուղունա սեօյլեթիկիլյե պեւապեր, էօմրե գատ իթմէքիլին, կեքեք Ալլաճ վե կեքեք ինսան նեգալտե պիր ճինայեթի աղիմե սաեքտըղընը, վե պունտանտա գաթիկնապար, կիտիւզ քենտիտեն իքի պին Ֆրանղ ալըրղտան սննա էօյլե պիր ճինայեթե գալըրմագլըղըն տալի, տիւշէ պիր պաթագճըրըղ վե տալունաղըրճըրըղ օլուղունա տալի սեօյլեթի տիր: Տօղրուսու, պեն պիրատեքիմին նե մեքթեպե տաղըն վե իթիթեքտըղ պիր առեթ օլուղունա բեք ալա պիրմէքտե օլուղունտան, մեքուգումս մեքիւր լաղըրտըրըր իւզէ-

բրինձ դեռատեղիլն կուճենիսի հիտուեթ լնտիմ, չինքի, կէր-
չի պիրատեթիմ ախդ ու իմածա քիւսթ ախդըլար խտեթէք,
քիւլլե սելլէթ ինի դայալ իտիպ տիւշարը խարապիլեթ օլ-
մուշ տուր, լաքին, քենտի նաման ու իթիպարընը լնքե-
սիդ սաղլանարադ, վէ քիմնէլէրէ տէշ բարալըգ պիր դա-
րար վիրմէնէրէք քենտիսինի ճէլէլ թէպիմ իլլէմիշ պու-
լունտուղունտան, հէր քէն անքմիշ տըր, վէ քիմնէեք պիր
ադճէ պօրճու օլմալնայ, էկիլը սառհիշ խտէ, էարընըլ մէր-
դումա իքի պին ֆրանդ տէնի վար իմիշ: Պէն մէրդումա
ճէվապ վիրէրէք, պիրատեթիմին տէնինի քենտիմ դապուշ
պիրէլ, հէման օլ անտէ, քենտի էանքնտա պուլունտան 300
պին ֆրանդ բարամտան, մէդքիւր իքի պին ֆրանդընը ա-
լըգօեանադընա միւստատէ խտէճէկիմի պիրտիրտիմ: . . Պէն
պունու սէօյլէր սէօյլէմէղ, մէրդում պիր թէճանճիւպի ա-
ղիմ իւզրէ էրիւղման պաղմանտ գալլատըր, վէ, — նա՛սըլ
300 պին ֆրանդ տըր սէօյլէտիկիմ, — տէյլ պանա սիւալ իլ-
լէտի — էֆէնտի, դա՛նդի բարա օլմադ, հանը պիրատեթի-
մին պունտան պիր պուլուդ: սէնէ էվլէլ սիգէ թէպիմ իթմիշ
օլտուղու բարա իչին սէօյլէտիրում, նաալը քի մէրհումտա
սաղլըղընտա լաղըմ կէլէն ֆայիլլէրի ալարադ պանա կէօն-
տըրմիշ տիր, — տէտիկիմտէ, կիւտա սէօյլէտիկիմտէն հիւ-
պիր շէյլ անլատամտեօրանքն ումադըրընը սիթէրէք ին-
քեարա պալլատըգտան պաշգա, վէ կիւտա օլշ պիր լաղըր-
տըր իթմէրտէլիմ տիր կիպի տէ իթմիհպա խտեթէք կիւլլէմ
սէմէկէ տախի դալըշտըր, վէ հաթթա ճէվապ օլարադ,
պիրատեթիմին քենտի էանքնա 300 պին ֆրանդ պըրադ-
մատըրըլ շէօյլէ տուրտու, իքի պին ֆրանդտա էօտիւնճ ալ-
մըշօլտուղունու թէքէրլիւր իլլէտիմ Պու ճէվապ իւլլէթիլնէ,
պէն նէ օլտուղունու պիլմէղ օլտուժ, շաշըրտըմ, վէ մէր-
դումա, — իլի եա, պէնիմ բարալըրմ նէ օլտուլար, նէ-
րէնէ կիթտիլէր, — տէյլ պաղըրտըմ: — մաաղալա՛ն, է-
կէրլի մէպալըր մէզպուրու դայալ խտէր խտէր, կէրէք դը-
ղըմ վէ կէրէք քենտիմ, տէ՛տէն պաշգա մէտարը թէպի-

կիւշ օլապիլէճէք հիւ պիր մէմպաւա մալիք օլմատըրմըզ-
աան, տիւշարը սէֆալէթի աղիմէ օլմաղըրմիդտա չիւրճէ
եօդ տուր: խմտի օլ վաղըթ պիլիմ հալիմիկ նիճէ օլմաճա-
տըր: — տէտիկիմտէ: — Տօլորսունու իսթէր իսէնիկ, ալթըզ
պէն անը պիլէմէտըում, — տէյլ ճէվապ վիրտի մէրդում
պիր սուրէթի պարտի տէ օլտուղու հալտէ, — իհիթիմալ
տըր քի պիրատեթիլիկ, մէպալըր մէզպուրու, սիգէ սէօյլէ-
տիկիլնէ պինտէն, պանա կէթիթէճէք եէրտէ, հէրքէն թարա-
ֆընտան քէնտիլնէ վիրլիմէքտէ օլմա նաալհաթթարը տիլնէ-
մէնէրէք թուրմապտա օլտուղու աղըլսըքան իլլէրտէ կէ-
յիպ պիթիլմիշ օլմալը տըր: — Խա՛յր, էֆէնտի, պէնիմ պի-
րատեթիմ էօյլէ պիր էանալըրը դապուշ վէ իթիլէքեալ իտէն-
լէրտէն տէկիլ խտի, — տէյլ պաղըրտըմ մէրգումուն մէզ-
քիւր հաղաթէթի իւղէրինէ: — պէնիմ պիրատեթիմ օլ մէր-
թէպէ տօղրու վէ նամուսլու պիր ոտէմ խտի քի, պէնիմ
վէ քէրլիմէմիմ բարատընը իթիլէքեալ իտիպտէ գիմմէթի-
նէ կէշիլմէնէճէկի շէօյլէ տուրտու, հաթթա հաղալըրը-
տա էլլինտէն կէլէն հէր նէպի ֆէտաթըրըրը իծրաեա տա-
լի հաղըր պուլունմադտա խտի: նաալը քի, վէֆաթընտան
սանբա, քիւլլէ վարտաթըրտա շոմաղումա դալըն մազսէ-
տիլլէ, աալա էվլէմնէլիկէ դալըրչամամալ տալի պունու
թամաթիկ իլլէմէք մէտտիր: . . — Խմտի, նէ տիմէք իսթէր-
սինիկ, մատամ, մէրատըրըլ պանա գարըլ պիր տալա ալա-
րադ, էմանէթէ իսիւնաթէթ մի իթմէքտէ տիր, բարալարըմը
լիւքեար մը իլլէմէքտէ տիր տիլէճէքսինիկ տիր, ալէհիմտէ
պու մէրթէպէ պիր աղլիաթա դալըրչամաղըրա, մէկէրլի
ճէտարթի խտէպիլլէճէք իսիլիկ տիր, — տիլէրէք մէրգում
նօթէր պանա էօյլէ պիր հիտտէթ իւզրէ սիւալ իլլէտի քի,
տօղրուտ, մէքիւր հիտտէթին պիլիւք պիր նամուսլու-
լուգտան վէ խալիսէթտէն նէլլէ իլլէմէքտէ օլմալը իթի-
դատընա դահիպ օլարադ, — Խայր: . . էֆէնտի: . . Խայր,
զաթէն սիլին նէ մէրթէպէ միւթէպէր վէ տօղրու պիր դալթ
օլտուղունուդ մալլիւմի ամմէ տիր, ֆադաթ, պունուշա

պէրապէս, պէնիմ պիրատերիմնտէ էօյլէ պիր սուլն իս-
թիմայի վէ դատաարըղը իրթիքեապ իտէճէկինի պիր տիր-
լու ֆիրմանէն կէչիրէմէմ:—Եւ իս, սիկ մէպլաղը մէգպու-
րուն, պէնիմ էանքմաա պուլունմաաքնա տայիր օլան զանն
ու իթիգատընըղ, գանիդ սէնէտ վէ եախստ թաճիկ իս-
գէրնէն իպնա իլլէմէքտէսինիղ, մէկէրի եէտինիգտէ օլ եօլ-
տաա պիր էվրազ բարաւսը պուլունմաադտմը տըր:—Անէ-
տիման թաճիկն տայիր հիչ պիր չէյ պուլունմաադտմ տէ-
կի տիր, էֆէնտի, ֆագաթ, եալընըղ չու վար տըր քի, պիրա-
տէրիմ պանա պիր պուլուգ սէնէ էվիլէ եաղաղըղ պիր մէր-
թուպունտա, իչէրիմին թէպիլյէտէսինի տէրիւհտէ իլլէեէ-
ճէկինի պիտիրտիկիլլէ պէրապէր, «Սիլին բարաւսըղ, եւի-
տէ ալթը ֆայիկիլլէ օլտուղու հալտէ, բէք իյի պիր եէրէ
վիլէճէկիմտէն, մէվճուտ պուլունման աղարարընըղ սաթ-
մաա իւզրէ, պանա լաղըմ կէլէն պիր վէքեալէթնամէ եր իսալ
խաթիկ քի, պէնտէ սաթըպ պիթիթիթիքտէն սօնրա, թէրա-
քիւմ իտէն բարաւսըղն իսթիլիւնա տօլտուրուպ 300 պին
ֆրանգա իսլաղ գըլարապ, կէթիլիւրեպ, մաճէլի մէգբիւ-
րա, եանի նօթէր Մ. Ժազ ֆէրանըն մաղաղաքնա թէպիմ
իտէյիմ: » տէյի իշար իլլէմիչ իտի: Պէն իղթիկա իտէն
վէքեալէթնամէ եր պիրտէրիմնէ կէօնտէրտիմ, վէ պիրա-
տէրիմ տաթի պանա, չէնա կիւն սօնրա, իշի եաղաղըղ կիպի
թճրա իտէրէք, մէպլաղը մէգպուրու սիգէ թէպիմ իլլէտի-
կինի պիտիրտիչ իտի. վէ հաթիթա, ալթըղ ալ սօնրա, ալաղըղ
ֆայիկի կէօնտէրիմ իտի:—Եւ, մատամ, հիչ տէկիլ իտէ,
եէտինիգտէ, մէգբիւր խուսուա տայիր պաղը մէթիւպալա-
րընըղ պուլունմաադտմ մը տըր:—Խայր, էֆէնտի, կէրի, նա-
աըլ քի սէօյլէտիմ, պիրատէրիմ պիր գաչ մէթիւպալա եաղ-
մըչ իտի իտէտէ, անլէրտէ քէնտի իշիմիլէ տայիր չէլլէրտէն
իպարէթ պուլունտուգարընտան, էհէմիլլէթ միրիպտէ
սաղլամամըչ իտիմ:—Իմաի, էօյլէ օլտուգտա, մատամ, է-
սէֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քի, օլ պապտէ լէիմտէն հիչ պիր չէյ
կէլէմէգ, հիչ պիր չէյ եաբամամ, —տէյի ճէվապ վիրտի

մէրգում, —էկէր պէնիմ տօղրուլուղում ինանմաքապաա,
գալպինիգտէ պիր չիւհճէ էսէրի բէյտա օյամգտա իտէ,
սիգէ եալընըղ չու գատարճըգ սէօյլէեէպիլիլիմ քի, մահ-
քէմէլէրին գարուլարը հէր քէս իչին ալըգ աըլար, կիտիպ
հաղգմաա իսթիտա վիրէրէք տալանա գընամ իտէպիլլէ-
սինիղ, հալիլլէ հաթիլլէր հաղգըպթի հայի զահիրէ չըգա-
րըլար, վէ օլ վաղըթ սիգինտէ միւլէքիլինիղ հալլ օյմուլ օ-
լուր. ֆագաթ, հիչ տէկիլ իտէ էվիլէինտէն չուսու տաթի
տիւլիւնմէիսինիղ քի, հաթիլ էֆէնտիլլէր, պէնիմ կիպի օ-
թուգ սէնէտէն պէրու նամուս ու իթիպարըլա եաչաքըպ-
ա, նիչէ իյի գաթլարըն հիւսնի թէվէճէհի հլէրնի վէ թահ-
սինլէրնի գաղանմըչ պուլունան պիր առամըն լաղըրտըր
իլէ, էօյլէ պիր թաղըմ տիլանէճէ թէչէպպիլիւլէրէ տալա-
բազ տիւլարը իսարապիլլէթ օլմուլ, վէ քէնտի սէլամէթինի
պաչապ պիր եէրտէ պուլամաաղընտան, աղըպէթիքաւ
քէնտի էօմիլնէ գաստ իթմիչ պուլունման պիր առամըն լա-
ղըրտըր պէնիմտէ, նէ պիլիւր պիր ֆարը պուլունմա-
ղըն պիլիպ թէֆրիգ իտէճէլլէրնիտէ, գէրրէճէ չիւհճէ ճա-
լիկ տէկիլտիր:—Նիհայէթ, մատամ, իլթէ թէքըրէն սէօյ-
լէրիմ քի, էկէրի ճէաքէթիլինիղ վար իտէ, տալանա գընամ
իտէպիլլէրնիլ լաթին, չու տաթի աչիքաւս աըլ քի, էլինիլէ
հիչ պիր չէյ կէլմէտիքտէն պաչապ, պիրատէրնիլլէն զիւ-
րտէն տաթիլլէքէլէտիրմիլ օլտուգաղընըղ: Էկէր պանա սիւալ
իտէճէք օլուր իտէնիլ, էօյլէ եալըլլէ եօլարա սարմաղապա ի-
սէ, կէրի պաչընա կէլմիլ օլան ֆէլաթէթ բէք պիլիւր պիր
ֆէլաթէթ տիր, լաթին նէ չարէ, էլաէն նէ կէլիլ, աղըլլը-
լըգ ինայէթի Պարիլլէ իւմիտլար պուլունարապ թէհամ-
միլ իտիպ չէքմէք տիր. հիլէ պէնճէ պէնիմ պուլ իշաէ հիչ
պիր թագսիլթիմ եօգ տուր:—Եւ իս, էֆէնտի, պէն
եալընըղ տէկիլտէ, պիր տէ գըղըմ վար տըր, պէօյլէ պէ-
նիմ օլանճա սէրվէթիմ զայպ օլուր տա, գըղըմա պէրա-
պէր պիր բարաւսըղ մէյանտաէ գալըր իտմ, սօնունտա
հալիմիլ նիճէ օլուր, չիւնքի, պիր աղ ուֆագ թէֆէք էչ-

պուրունմագտա խոր . վէ պինսանէ ալէյ՜հ, պաշքնա պէօյէ պիր ֆէլաքէթի նակէհանի կէլիւր կէլմէզ, նասըլ քի մէզ-քիւր մէքթու պտան անլալըմագտա տըր, ֆարիսանէ հիշ պիր թանըտըղը պուրունմառըղնտան, թապիւթիլէ նէ եաբա-նաղընը շալըմըշ գալմըշ խոր, իւնքի, էօյէ պիր շէհրի ա-ղիմ օրթաւսընտա, իքի նէֆէր գատըն օլտուգլարը, վէ հիշ պիր մէտարը թէմայէիւշ մալիք օլմառդըլարը հալտէ մէյ-տանտէ գալմազլըզ, գօլայ պիր շէյ տէկիլ խոր :

Նասըլ քի հէր քես տէրխաթըր խտէպիլիւր, Բօտօֆ, մա-տամ տ'Արվիլէ, պաղը շէնթիբզիլ իշէր եառաբըրարագ, հէմ էլլէնմիշ օլուպ, վէ հէմտէ ֆաղիլէթ իշէմիշ օլմագ-լըղը վատ կըլէմիշ խոր, վէ պինսանէ ալէյ՜հ տէ, մէրգոււմէ ի-լէ հէնուգ եէնիտէն կէօրիւմէզտէն էվիլէ, տէրտ ու ֆէլա-քէթէ տայիր էօյէ պիր շէյ պուրուպ հաղըրըմագլըզ նիյե-թինտէ պուրունմագտա խորի Մէզքիւր մէքթուպ իւղէրինէ, իհթիմալ տիր քի, իշթէ թամ արառըրըմտա պու իշ օլմուշ օլաճագ տըր, Ալահտա'ն ըասթի կէլտի, նէ գատար կիլ պիր շէյ օլաճագ տըր պու, իշթէ տէվիլէթ տիւշկիւնիւ վէ աֆէթտիտէ պիր գատըն իլէ պիր տէ գըզ, մատամ տ'Ար-վիլ, պիր քէրրէհէք, պէնիմ քէնտիսինէ թութտուրաճաղըմ թարիդի թութարագ, մէրգոււմէլէրին սէատէթի հայէ նա-յիլիլէթիլէրինէ, վէ ետիստ քէնպիլ թէմէլիլ կըլէմէլէրինէ չալըմտա պաշլառըրնտա, հէմ ֆիքիլընէ վէ հէմ տէ գալըճէ պիր չօգ մէշղուլիլէթէրէ տալմըշ օլաճագ տըր, տէյի տիւշիւմէկէ պաշլատը . չիւնքի, մէզքիւր օղտաու-ղու մէքթուպ միւսէվէտտէսինտէն ըեք ալէքեար ալան-չըլմագտա խոր քի, քիմին իսմինէ եաղըրլուպ տա կէճուտէ-րիլէհէք իմիշ իսէ, ինքա օլունմաեքպ, կէրի գալմըշ խոր, վէ պինսանէ ալէյ՜հ տիսիք տիր քի, մէրգոււմէ գատըն, իս-թէհէհէկի մուսվէնէթէ նայիլ օլաճամըշ խոր, վէ քէզա-լիք, մէզքիւր մէքթուպ սուրէթիմտէն, մէրգոււմէ գատը-նըն, զայէթիլէ ճէնապըլ վէ քիպիլիլ օլուպ, քիմսէտէն իմաւտ վէ ինանէ իսթէմէքիլէ թէնէզղիւլ կըլէմէքտէն իսէ, հէր

ֆէլաքէթի վէ հէր սէֆալէթի չէրմէքիլիլէ ըույի ըրղա կէա-թէրէհէկի, վէ չայէտ պիրի չըղըպ տա, էօյէ պիր ինանէ վերմէքիլիլէ գալըղըմագ օլտա, զիւտտէսիլէ գալսինի ինէթիմիշ օլաճաղը տա ալէքեար անլալըմագտա խոր, վէ պինսանէ ալէյ՜հ տիմէք տիր քի, իշթէ թամ Բօտօֆուրնտա իսթէտիկի պէօյէ պիր հալ խոր . զիրա, թապիւթիլէ, մատամ տ'Արվիլ, մէրգոււմէ գատընա պիր կիլիք եաբա-պիլմէք իշին, նէզաքէթի վէ թէրպիլէ իղթ իղաբընտան պու-րունմա պիր չօգ թարիզ ու թէտպիլէրէ իսթիմալինէ միւհ-թաճ վէ պօրճուլ օլաճագ խոր . մէսկա եաբաճաղը կիլիք-լէրի, մէրգոււմէնէ քէնտիսինի թանըթըրմագլըղըն եա-բապիլմէք իշին, էնվայի տօլաճպաճըլ Եօլար թութառա-միսիլու, նէզաքէթինէ վէ թէքէպիլիլինէ թօղանմագլը-ղըն գապուլ իթտիլթէպիլմէք իշին տալի, պիր չօգ ուս-թալըզլար տիւշիւմէքիլիլէ մէհպուր օլաճագ խոր . . . էվ-վէթ, Բօտօֆ, էօյէ պիր ֆաղիլէթ թէմէպիլիլսինտէ, պիր չօգ պիրպիլինտէն եէնի, պիրպիլինտէն զիւտտէ չայէտնը մէրագ, վէ պիրպիլինտէն զիւտտէ տալի գալպէ թէմէսիր իսիճի հալըր վէ վաղաարը թէվէլլիտ իտէհէկինի, վէ քէնտի վատի մուճիպինհէ, պուշլաբտառաւ մատամ տ'Ար-վիլ իշին, ըէք չօգ տէֆի զամ կըլէհէհէք տուլղուլար վէ էյ-լէնհէլէր նէշթի կըլէհէհէկինի, ըանա քէշֆ իսիպ կէօրմէք-տէ խոր :

— Էյ ճանըմ, դօճաճըղըմ, — տէտի Բիկօյէթ Բօտօֆա սէվինճիլ պիր սէօյէլէշ իլէ, — նէ տիր օ օղուճագտա օլ-տուղունուգ քեաղըտ բարչաար, նէ եաբքիօրսունուգ սիզ օրատա :

— Ահ, ճէնանէմ, — տէյի ճէվապ վիրտի Բօտօֆ, — նէ գատար չօգ մէրագլըւընըզ, հէր շէյի անլամագ իս-թէրպիլիլ . . . շիմտի սէօյէրիմ սիզէ . . . նէ եաբտընըլ, ի-չիմիլի պիթիւրալիւգ մի :

— Հայ հայ, արթըզ սիզին թաճթը ճիմայէթէ ալըմըշ օլան պիւարէլէրինիլ, վարսընլար պարի բըհնալարի պիր էօ

միւր կէշիւրսնէր. արժեղ պաշտապարհիւր իշխմիւր գաղմամբը տըր, հէման բարալարը վէրնիւր տէ պիթիւրէլիմ, աղբուս սու, մատամ Պուվար Եօյէ Էղիեթիմի գատնըլարտան տէս կիւ տիւր, չարուգ ունուշուր պիթիւրիւր. . .

— Պագսանանքնըղ, ճէնանէմ, խաթըրման Էէնի պիւր շէյ տահան կէլտի . . . պէն բարալարը վէրնիւր Գատար, սիղ տէ կիտիւր մատամ Մօրէլ իլէ շօնուգարը իլին Էլպիսէլէր պագսա խաթիւր, հա՛, իլի օլմաղ մը, չիւնքի, պէն զաթէն Էօյէ շէյլէրտէն անլամամ: Պէկէնաիւրէլնիւրիւր ալըր պուս րատա կէթիւրտիւրիւր, վէ պուրատան տա հէրսի պիւրիւր տէ օլարագ Էվէ կէնտէրիւրիւր, հաղըր հէմ պիւր տէֆա տտ կիթմիւր օլուր, վէ հէմտէ պիւրալէլէր, շիմտիտէն հէր ճիւ հէթիւր մէղուր օլուր օլուրար:

— Տայիւմ հաղգիւր սէօյէլէրիւրիւր, գօճաճըրմ, սիղ պուրատա պէրէլէրիւրիւր, պէնտէ հէման շիմտի կիտէր օ իշի տէ պիթիւրիւր կէլիւրիւր. . . զաթէն Էլպիսէ սաթման իքի քիւ թանըտըրմ վար տըր, իքիւրնաէն տալի ախղ ու իթմա իթմիւրիւր տիւր, վէ հէր նէ տա իսթիւր իսթմ, տիւր քանըլարտէրնտա պուրալէրիւրիւր, — վէ Բիկօլէթ չու աթիւրէրի տաւ րէթիւր չաղալար իտէրէր, մատամ Պուվարն տիւր քրտա նընտան տիւրըլ չըղտըր,

— Մատամ Պուվար, իլիւր սիղէ Էնիլիէթ իտէրէր գօճաճըրմը պուրատա պըրագըղ կիթմէրտէլիմ, լաբին, սիղտէ Էմանէթէ խիեանէթ իտէրէր, դաշ իլէ կէօղ իլէ ճիլլէրէրըլարտա չըղ շիմալըրէրնըղ հա՛:

Մէրգուլմէ գահգահան իլէ կիւլէրէր գայիւր օլուր պիթիւրիւր:

— Տօղրուսու, Էֆէնտի, — տէտի մատամ Պուվար օճա տօֆա, Բիկօլէթ կիթմիւրտէն սօնրա, — տօղրուսու, Բէք կիւղէլ Էվիմէնտ վէ միւրի միւրի պիւր գատնըլարագ տիւր ժիւլիւրիւրիւր տիւր, Ալլահ պաղըրչաարն, Բաղպիւմ նաղարն տան սաղլարտն. պիլլէր օլիւրիւր, նէ գատար գուրնաղ վէ նէ գատար իշիւրգար տըր. . . մայտէն տէ Բէք ալէա լմանը մագտա տըր վէ Բէքտէ տիւրալէր տիւր, օ նէ կիւղէլ պէնաղ

վէ Բէքտէ Էնանաղլար, վէ իլլա օլ սիեահ, սիեահ գաղլար, կէօղլէր, վէ սաղլար. . .

— Սահիհէն, մատամ, մէրգուլմէ տիւրալէր տէկիւրմի տիւր տօղրուսու պէօյլէ պիւր գարընէա լալիթ կէլմիւր օլուրուլուր իլին, քէնտիւրի պալիթ իեար ատա իլլէմէրտէլիմ:

— Էֆէնտի, տօղրուսու, գարը գօճա իքիւրիւր տէ պիւր պիւրնիւր շայէսթէ պուրաւմագտաւըրըղ, սիղ նէ գատար քէնտիւրիւրիւր պալիթիւրա ատա իլլմէրտէ իսէնիւր, մէրգուլմէ տալի քէնտիւրի օլ գատար պալիթիւրա ատա իլլէմէ մայիւր տիւր. . .

— Վաղաա Էօյլէ տիւր, իմտի, պօրճուլմէղ նէ գատար տըր, մատամ:

— Նիհայէթ սիղին ճիւմիւր, քեաֆֆէտի իլին, 330 Քըրնաղտան պիւր բարա զիեատէ վիւրմէք իսթիւրիւր, պէնտէ խաթըրնտան չըղամամալուր. վէ Ալլահտա շահիտ տիւր քի, պուրտա պէնիւր քեարմ, անճաղ ԱՅ Քրանդտան իպարէթ տիւր, չիւնքի, նաալըրի սէօյլէտի իտիւր, Էիւրէկիմ տանա նամաւտըլընտան, սաղիպէսի Էլինտէն Ֆիկաթըրն տահա զիեատէ գըրարաղ Լամաղ իսթիւրիւր, տիւրէր տիւր քի, զաթէն, ֆագըրըլարըրնա մէրհամէթէն պէնտէ պահալընա ալմըլ իտիւր. . .

— Եա՛, Էօյլէ մի. պուր իլիւր քեաղըլմանէկի տալի օնաւարտան մը ալմըլ խաթիւր:

— Էվիլէթ, Էֆէնտի. . . պագըրնըղ նաալըր օլուր, հայէա տիւր իլիւրիւր տէրիւրիւր իլլէտիւրէն, Էիւրէկիմ բարէ բարէ օլմագտա, տըր: Նէօյլէ քի, տիւրն տէկիլ Էվիլէրի կիւր պուրտա հէնուղ կէնճճէ վէ կիւղէլմէ պիւր գատար կէլտի. մէրգուլմէնիւր լէհէսի սօրիւնըլուրուլա քէնտի գալիֆիլի. տնիւրտէ առամըն իւղէրնալէ պիւր Էսէրի Էսէֆ հուսուլիւրն սէօյլէ օլմագտա իտի. . . վէ պէլլուսուսու պիւր քի, Էօյլէլէր, քէնտի հալ ու հէյէթիւրէրնտէն Բէք չագըր ֆէհմ իտիւր անլարըղ, հէր նէ գատար մէրգուլմէնիւր Էլպիսէսի ֆագըրնա վէ սէֆիլ պիւր հալտէ օլուր, ար-

դատնիստքի սիեռահ պիր երևն շալըն թիւյլէրի տէօքիււ միւշ, վէ կիյինաիիլի քէզալիք սիեռահ վէ երևն իլէ իրէք գաւրըրդէ ֆիսթմանը եքրիմիլ, վէ յունվար անընտա օլտուղու թագաիրտէ հալէա պաշընա պիր հասորը շարգա դօյմագտա պուլունմուշ (մէրգոււմէ գատըն մաթէմ թու թմագտա խաի) խաի խնէտէ, պու ճիւմիէ իլէ տախի, հիւ շիւբհէմ եօգ տուր քի, մէրգոււմէ Խէլէլ Դէլ Դէլ Դէլ պիր գատըն օլմալը խաի, դիրա հէր հալ ու հէլ ճէլէթի եջլէ օլմաալըն իւմա իլլէմէքտէ խաի. նիհայէթ մէրգոււմէ պանա, գըղարաւրադ պօղարարադ, միւքէմիլ իքի եաթմաթ թաղըմըյլա պիրտէ ուֆագ վէ էսկի եաղըխանէ վար տըր, սաթըն ալըրմըրընը տէյի սիւալ իլլէտի. պէնտէ մէրգոււմէ եւ, մաւտամ քի սաթմագտաեքմ, թագալիսթիլլէ սաթըն ալմագլըղմ տախի իգթիլգա խտէր, էլիլիքի քի իշիմէ կէլսին, ֆագաթ, էվիլէնտէն պիր քէրիէ մէգքիւր մալլէրի կէօրմէքիլիմ իգթիլգա խտէր, տէյի ճէվապ վիրտիմ. Օլ վաւգըթ մէրգոււմէ պանա, քէնտի խանէսինիլ պուրատա, ուգագտա օլմանըպ, պուլլարըն էօթէ թարաֆընտա, Սէն-Մարթէն ճէտլէլի քէեի իւգէրինտէ պուլունտուղունու պէեան իլէ, կիտիպ կէօրմէքիլիլիլ ընճա իլլէտի, Տիւքքեա նըմը եէկէնիմէ պըրադարագ արըաաքնտան կիթաիմ, վէ ֆագըր քիմէնէլէր օթուրմագտա օլան, վէ պիր հալլու նուն թագ պուռաղընտա պուլունման ուֆագ պիր էվի վաւարը օլտուգ. վէ իշէրի կիրպի տէօքիւնճիւ գաթմա չըգտըրմըրդտա, մէրգոււմէ պիր գաթուեա վուրտու, վէ հէնուգ օն տէօթ չաղլարընտա պիր կէնճ գըղ կէլիպ գաւրուեա աշտը. մէրգոււմէ գըղ տախի, թըպըր մէրգոււմէ գատըն կիպի մաթէմ էլըլիսէսի կիլինմիւշ օլուպ, վէ քէնկի սօլիուն վէ քէնտիսի տէ բէք գայիֆ պիր հալտէ խաի իսէտէ, պու ճիւմիէ իլէ տախի, օլ մէրգէպէ պիր հիւանի ճէմալէ մալիքէ պուլունմագտա խաի քի... կէօրիւր կէօրմէղ հայրան օլարագ տուրա գաթմա:

—Աճապա մէրգոււմէ գըղ քիմին իմիլ:

—Մէրգոււմէ գատընըն քէնտի քէրէմէսի իմիլ... Հէր նէ գատար հալատա չիտտէթիլ պիր սօուգ հիւքմ իթմէքտէ խաի իսէտէ, պիլալէ գըղ, սալթ պէեալ պէնէքիլ սիեռահ պիր պասմա ֆիսթման կիլինմիւշ, վէ արգաաքնա տախի քիւհնէ պիր չալ ալմիւշ խաի, պուլունարտան պաշգա հիւ պիր շէյ կիլինմիւշ տէկիլ խաի:

—Էյ օտալարըր նէ հալտէ խաի, բէք մի սէֆիլ պիր հալտէ խաի:

—Իֆէնտի, մէրգոււմէլէրին իգամէթ կեահալարը, կէրիլ թէմիլդէ իքի գըթմա օտաաան միւրէթթէպ խաի իսէ տէ, պիլթիւն պիլթիւն տէ չըպալգ վէ պուգ կիպի սօուգ օլտուղունտան, ինսան տաեանամագ պիր հալտէ խաի. վէ կէրի պիր սօպա պուլունմագտա խաի, լաքին աթէշ էրիլէ կէօրմիւշ օլմաաղըրընտ, անընտա տէրուհինտէ պիր ալմուճ քիւլէ հսէրի պիլէ պուլունմագտա տէկիլ խաի. վէ էշաա օլարագ իսէ, իքի օտուն գարեօլա, իքի սանտալիլէն, պիր սօլապ, պիր էսկի սանտըգ, վէ իլթէ պիրտէ մէգքիւր եաղըխանէ կէօրիւնմէքտէ խաի, վէ մէգքիւր սանտըղըն իւգէրինտէ տախի, պիր մահալամա իյինտէ պաղլանմըշ, պագըր ուֆագ թէֆէքլէր, եանի պիր չըգըն պուլունմագտա խաի... շէյօնէ քի, մէգքիւր էշաալար սաթըրդտա սօնար, անա վէ գըղ իյին, մէգքիւր ուֆագ պօղէշտէն պաշգա հիւ պիր շէյ գալմաեանագ խաի. խան սահիլպիլէ տէ քիւրա պօրճլարը պուլունտուղունտան, պիլթմ իլէ պիրիլքտէ եօգարը չըգմըշ օլան գարուճուտան իյիթաիլիլմէ կէօրէ, մէգքիւր պօրճա գալըլըգ տախի, իքի գարեօլա իլէ, իքի սանտալիլէնէի, պիր սանտըղը, վէ պիրտէ թարաքէպսը թէքք իտէրէք գուրթուլմիւշ խաի. Պէն եաթագ թագըմալար իլէ եաղըխանէպ կէօրիւրաքտէն սօնար, մէրգոււմէ գատըն պանա, քէմաիլ թէրապիլէն վէ նէգաքէթ իւրլէ, գալ զուրուշ տէ կէր ֆիլեաթլարը պուլունտուղունուն սիւալ իլլէտի. Տօրուսու, էֆէնտի, մէրգոււմէ բէք նամուսիւր պիր գատըն օլուպ, վէ քէրիմէսի օլ կիւգէլ գըղճըրաղըն ալլաեքպ կէօղ եալարը

մէքտէ օլմալը տըրլար, հա՛մ, նե՛ տէրսինիզ լեօյլէ տէկիլմի :

— Իսլը, էֆէնտի, չիւնքի, սօնրս պէն, օլ սաթըն ալմըչ օլտուղում էչեալարը դալտըրմալա կիթտիկիմտէ, մահէլլի մէզպուրուն դարուճուլուղունու իթմէքտէ օլան տտէմ, մէրգումէլէր հազգընտա լազըրտը աչըլտըլընտա, — Բէլ ուսլու, բէք նամուսլու, վէ բէք տէ ֆազըրէ իտիլէր, Ալլա՛ լա՛ն վիրէյտի տէ, գէվալլըլարըն պաշարընա պիր ֆէլաքէթ կէլմէնէ իտի, վադաս, սուրէթի դահիրէլէրմտէն, դիտա. տէսլըլէ պիր սիւքիւնէթի հալ իպրազ իլլէմէքտէ իտիլէր, լաքին, հիչ չիւքհէմ եօզ տուր քի, գալպէն տէ պիւլիւք պիր մէյետսիլնէթ իւզգէ պուլունմագտա իտիլէր, — տէ տի. վէ պէն տախի, — աճապա մէրգումէլէր չիմտի նէրէ տէ պուլունմագտա տըրլար, նէրէնէ կիթմիլլէր տիր, — տէյի սիւալ իլլէտիկիմտէ, — Տօղրուտու պիլմէեքորում, — ճէվապընը վիրտի, — չիւնքի, կիթտիլլէրմտէ պանա հիչ պիր շէյ սէօյլմէտիլէր . . . վէ պուլունմա տա աչիքեար անլաշըլմագտա տըր քի, արթըզ օնլար պուրաեա կէլմէնէ ճէլլէր տիր :

Բօտօֆուլն դալպլինտէ պիր արալըզ տօզուլ շլան իւմիտլէր, մէրգումէնին պու ճէվապը իւզէրինէ մահվ օլտուլար : Մէյտանտէ քէրիմէսինին իսմի Գլէր իլլէ, պիր տէ օգուտուղու մէթուլ միտէվէտա՛սինին պիր ուճանտա իւշար իտիլմիլ շլան շու :

— « Մ. ռը Սիւ-Բեգ իւլէ, Էսթա ռը Լիւսիէե Էսթըլ-Էսթըլ » տան պաշդա հիչ պիր տէլիլ պուլունմատըլը թագտիրտէ, մէրգումէ պէտպալիթ գատընը պուլմագլըզ նա՛սըլ օլապիլէճէք իտի :

Տիմէք տիր քի, օլ պապտէ իւմիտ իտիլէճէք եալընըզ վէ զայիֆ պիր իհթիմալ կէօրիւճմէքտէ իտի, վէ օ տա, պէրէքէթ վիրտիլ քի, մատամ տ՛արլիլին կէօրիւշիւալ դօնուշմագտա պուլունմատուղու գատընլարտան, մատամ տըր Լիւսնէնէ միւրաճապթ պիլլէ, քէնապի վուգուֆիլլէր իթմէքիլքտէն իպարէթ պուլունմագտա իտի :

— Պուեուրունուղ, մատամ, պորճումուղու ալըգօնու. նուղ, — տէտի Բօտօֆ, մէրգումէնէ 500 ֆրանզլըզ պիր պանդա քեաղըտը վիրէրէք :

— Բէք ալէա, պուեուրունուղ պազըսընը վիրէյտի, էֆէնտի . . .

— Աճապա պուրալարտա, պունլարը կէօթիւրմէք իսին պիր արապաճըզ պուլունմիւր մու :

— Էկէրլի կիտէճէք մահէլլինիզ բէք երրագտա տէկիլ իսէ, պիւլիւճէք պիր էլ արապասը տախի քեաֆի տիր . . . վէ շուրաճըրգտա օլան պիլիմ պապա ժէրօմուն տա էօյլէ պիր արապասը պուլունմագտա տըր, վէ տալիմա տա քէնտի միւշթէրիլլէրմիլին ալտըզլարընը, մէրգում իլլէճօն տէրէմէքտէ լիլ . . . մահէլլինիլին իսմի նէ տիր, էֆէնտի :

— Թամըլ սօզաղընտա նիւմէրօ Ալ :

— Թամըլ սօզաղընտա նիւմէրօ օ՛ն եէտի մի . . . ա՛, չօգ իլի, չօգ իլի . . . բէք ալէա պիլտիկիմ պիր մահէլլ տիր :

— Մէզըլիւր խանէնէ սայլը տէֆա կիթմիլլ շիսինիզ տիր :

— Չօք տէֆալար . . . վէ իւք տէֆա իսէ, մէզըլիւր խանէ տէ պուլունմագտէ օլուլ տա, ըէհին իլլէ ֆայիլէ բարա վիրմէքտէ օլան պիր տառընը կանընտա պիրիւմիլ պուլունման էչեալարը սաթըն ալմազ իլլին կիթմիլլ տիր . . . կէրլի մէրգումէնին սանաթը կիւղէլ պիր սանաթ տէկիլ իտի իսէ տէ . . . նէ վազիֆէմ, պէնճէ նէ վար տըր . . . մէրգումէ մալ սաթմագտա, վէ պէն տէ մալ սաթըն ալմագտաեւմ . . . վէ տիլէր պիր տէֆա տախի, կանի պուլունմա ալթը հաֆիթա գատար մուգատտէմ, տէօրտիւնհիւ գաթտա պիր օտատա օթմուրմագտա օլան պիր տէլիգանլընըն էչեալարընը ալմազ իսին կիթմիլլ տիր, չիւնքի, մէրգում օրապընը թէրը իթմէքտէ իտի . . .

— Աճապա մէրգումուն իսմի Մ. Պրանսուա ժէրմէն մի իտի, — տէյի պաղըրտը Բօտօֆ :

— Թա քէնտիսի . . . սիլ մէրգումու թանըմագտամը սընըլ :

— Բէք իյլ թանրմագտանում: Լաբին, հայր՜իք քի չբզատորոյ վագրթտա, կիթտիկի մահէլլին իսմինի պէտան իյլէմէմիշ տիր. վէ շիմտի պիր տերլիւս պուլամանօրում:

— Էկէր միւրատ խտեր իսէնիզ, ու պտպտէ պէն սիդէ էլլիբէճէ, մէրթէպէտէ պիր մալիմանօ վիրէպլիւրիմ:

— Սիդ Էրինի պիլմէքտէ միսինիզ:

— Վագատ բէք լանգըլը սուրէթտէ պիլմէքտէ տէկիլ իսէմ տէ, սիդէ էյլէ պիր մահէլլ թարթի խտերիմքի, օրատա քէնտիսինի պուլապլիւրանիզ:

— Նէրէսի տիր ու տէտիկինիզ մահէլլ:

— Մէրգում պիր նոթէրին Խանընտա քեպթիպլիք իթմէքտէ տիր:

— Պիր նոթէր Խանընտա մը:

— Էվվէթ, Սանթիէ սոգաղընտա վագր պիր նոթէր Խանընտէսինտէ չալըշմագտա տիր:

— Անապա ու սէյլէտիկինիզ նոթէր Մ. Ժագ ֆէրան մը տիր, — տէյի պաղըրտը Բօտօզի:

— Էվվէթ, իս քէնտիսի տիր, մէրգում նոթէր բէք իյլ, վէ բէք աղիզ պիր ատամ տիր, հաթթա եաղըլանէսինէ կիտէն, քէնտիսինի ատէթա պիր քիլիտէնէ կիրմիշտիր կիտի զանն իլլէմէքտէ տիր, չիւնքի հէմ խաչլուլթիւն պատկերի վէ հէմտէ օրհնէալ խաչափայտ պուլունմագտա տիր:

— Լաբին Մ. Ժէրմէնն օրատա չալըշմագտա օլմասընը, սիդ նէրէտէն պիլմէքտէսինիզ:

— Պաղընըղ նաւը օլտուտա պիրտիմ. . . Մէրգում պիր կիւն կէլիպ պանա, հէման կէօթիւրիւ բաղար պուլունան էշեսարնը թօրտան սաթմագըղըլ թէշլիթ իլլէտի, վէ կէրչի էյլէ հէր ճինտտէն գարըղըլ էշեսա ալմագըղըլ պէնիմ ատէթիմտէն տէկիլ իսէտէ, ու տէֆա տաթի, հէրնասըլ իսէ, հէրսանի պիրտէն ուեռուպ ալտըմ, չիւնքի մէրգում էյլէ էպլիլէթիմ տէլիգանլըարտան տէկիլ տիր, վէ կէթիլիպ պուլատա ետլէշտիրտիմ. մալիման, էշեսարնը քեաֆէն. սի տաթի էրբէկէ տալիր շէշէր իտի. . . չըգարըլ բարալա-

ընըն վիրտիմ. . . Պէպպլի մէրգում պէնիմ ախը ու իթմամտան հօշանմըլ օլմալ իտի, դիրա, արատան օն պէշ կիւն կէշտիքտէ, թէքարնը սողրու պանա կէլտի, վէ պիր եաթագ թագըմը սաթմըն ալտը. մէրգում, պիրլիքտէ պիր գօմիսինէր իլէ պիրտէ ուֆագ էլ արապասը կէթիլմիշ իտի, էշեսա թօրալապ պաղալալըլ, վէ արապանա վագըլլէտիլէր, պուլունըն քեաֆէնի իյլ, հալ պուլի, պիրտէ բարալալըլ վիրմէկէ չըգըշտըղընա, քիտէսինի էվտէ ու նուլմուշ օլմասընը անլամասըն մը. պէն մէրգուման հիւնապըլ վէ նամուսըլ պիր տէլիգանըլ օլտուղունու թալը ու հարէքթիմտէն ֆէհմ իլլէտիկիմտէն, անինտէ քէնտիսինէ, — Է՜հ, նէ պէլիս վար տըր, կէօթիւրիւնիլըլ էշեսալալըլտա, պատէ հու կէշտիկիմտէ բարալալըլ ալըրմ, — տէտիմ:

— Չօգ իյլ, տէտի մէրգում, ֆագաթ, պէնի սիլ էվտէ պուլամագըլըլ, Խարն էկէր զահմէթ չէքիպ տէ, Սանթիէ սոգաղընտա վագր նոթէր Մ. Ժագ ֆէրանըն եաղըլանէսինտէն կէշէճէք օլուր իսէնիզ, պօրծումու վիրիլիմ, չիւնքի, պէն օրատա չալըշմագտանում: — Ֆիլվագըլ ֆէրտապը կիւնի կիթտիմ, վէ բարալալըլտա անինտէ ալտըմ, լաբին, շուրապը զարիպ տիր քի, մէրգում քէնտի էշեսալալընը սաթմագըլտան ու պէշ կիւն սօնրա, Էնինտէն գաղըլպա տա էշեսա սաթմըն ալտը:

Բօտօզի քէնտի աղըլ վէ գուրնաղըլըլ սպէսինտէ, մէրգումուն թուլմուշ օլտուղու մէգըլըլ զարիպ հալին սէպէպլին տաթի քէշֆ իտէպլիլմիշ տիր, շէյլէ քի, Ժէրմէն, քէնտի րիչինտէ կէգմէքտէ օլան զատալալըլըն էլլէրինտէն, մահէլլի իգամէթինի չալըլթարըլ սէթ իտէրէք գուրթուլալիլմէք նիլիլէթիլլէ, մէգըլըլ թարիգի թուլմուշ տուր, չիւնքի, էկէրչի սողրուտան սողրուտա, պիր խանէտէն չըղըլպ տա, էշեսալըլա պիրլիքտէ տիլէր պիր խանէտէ կիտէճէք օլա, պէլիլ էվվէլիլ էվտէն արաշիթըրապըլ իլլին պուլունըլալ տէյի, էվվէլ սաթմըլ Էրինի պէլլիպիլ

իմիսի, վէ օն պէշ կիւն սօնրա տախի թէքրարէն կիտիւզ թագրմ տիղմիշտիր Բօտօյֆ պու հաւատախ իւզերինէ մէմ նուն վէ մէսրուր օլմանա պաշլատը, չիւնքի, մատամ Ժօր ժուն սէատեթի հայինի մուհիւզ օլապիլեճէք խտի, չեյլէքի, մէրգումէ, քէնտիսինին զայլէթ վէ հիմմէթի սայէ սիննէ, խայիլ վազըթտան պէրու արանբալ տա պուլաման մըշ օլտուղու, վէ կիճէ կիւնտիւղ նարի հասրէթիլլէ եանրիւ թուլթուշմագտա պուլունտուղու պիր թանէճիք էվլաաընըր կէօրմէրլիք իւզպալ ու մէսէրլէթինէ նայիլ օլանգա խտի: Պիր տէ իլլէր պու հալտէ օլուպ, վէ Բօտօյֆ տա սէվինճ իլինտէ իրէն, էօթէտէն Բիկօլէթ տախի, կէօզլէրի սէվինճինտէն բարլամագտա օլտուղու թագաիրտէ կիւլիւմ սէնէրէք գօշուպ կէլտի:

—Էյ ճանըմ, պէն սիլէ սէյլէմէքտէ տէկիլմի խտիմ, —տէյի պաղըրտը մէրգումէ, —իլլէթ սէյլէտէկիլմ կէլլալ չըգտը, պէն քէնտի հիւսապմտա աղա եանըլմամըշըմ տըր... թէքմիլ մէսարիֆիմիլ, անճաղ 640 ֆրանգա պալիղ օլապիլմիշտիր, արթըգ վարըն պիղիմ Մօրէլ ֆամիլեսար, սայէնիղտէ բրէնալաի պիր էօմիւր կէչիրսին... պազընըզ, պազընըզ, չու կէլէն տիւքքեանճըլարա՝ պազընըզ... նէ գատար էշեալար, կէթիրմէքտէ տիրլէք... մէքիւր Մօրէլ ֆամիլեսարըն, արթըգ հիշ պիր էքսիկի պուլունմանաճագ տըր, զիրա, հէր նէքի իլլթիլգա իտէպիլիլ յաէ, քեաֆֆէսինի տախի պուլուպ ալըլըմ տըր... հաթթա, պիր բսկարա իրի եէրի գալայլանմըլ թէնճէրէ, վէ պիրաէ գահվէ իպրիկի ալըլըմ տըր: Պիրիմսինիլ պէն քէնտի քէնտիմէ նէ սէյլէտիմ, «տաամ սէնտէ, մատամքի պիւլիւք պիր ֆաղիլէթ իճրատը միւրատ օլունմագտա տըր, պարի պէնտէ հէր նէքի իլլթիլգա իտէ յալեքմ» տէտիմ վէ յալըմ... փագաթ, պուլուննա պէրապէր տէ իւշ սաաթ վազըթմ զայալ իմիշ օլտում... իմտի, հայտէյինիլ, չարուգ բարալարընըր վիրինիլտէ պըրագըլ կիտէլիմ... իլլէթ էյլէ վազթի եաղալմագտա տըր, հէման կիթտիկիմ կիպի կնէմի էլիմէ ա-

լըպ տա աթէշ կիպի շալըշմալընըմքի, զայալ իթտիկիմ վազթին եէրինի տօլտուրարագ, քէնտի եէվիլեքմէն չըգալա պիլէյիմ:

Բօտօյֆ բարալարը վիրտի, վէ մէրգումէ իլէ պիրլէքտէ մէքիւր իմամիլ տէնիլնէ չարընը թէքը իթտիլէր:

Պիրտէ քէնտի խանէլէրինէ եաղալարպտա, կէլիտէն իլէրի կիրմէքտէ իրէն, ալթիւսթ օլմուշ, գօրգմուշ շալըմըշ, վէ աղըլ պաշնտան կիթմիշ պիր հալտէ օլարագ գօշուպ կիթմէքտէ օլան մատամ Բիլլէեի, չարբար տէրէ-ճէսինտէ գաղըլաալըմ տըր...:

—Ա, հաթըգ Ալլաշ, —տէտի Բիկօլէթ, —նէ վար տըր, մատամ Բիլլէ, նէ տիր պու հալ սիլտէ, պէյլէ պու հալտէ նէրէնէ գօշուպ կիթմէքտէսինիլ:

—Ահ, մատմօաղէլ Բիկօլէթ, սիլգիսինիլ... —տէյի պաղըրտը Անասթագի, —տիմէք տիր քի սիկի ալլահ հէնս տէրտի, հէման իրզըր եէթիլտինիլ... աման գօշունուզտա չու զէվալլը գօճաճըլըմ Ալլէրէտի խէլաա խտէլիմ...:

—Նէ սէյլէեօրսունուզ:

—Էվլէթ, զէվալլը իթթիեարճըլաղմ պաւըլլալ եաթմ մըշ տըր, աման հալիլիլ մէրհամէթ խտինիլ... հէման գօշուպ չուրաճըքտան էճաճըքտան պէնիմ իլին եիկիրմի բարալըգ ապսէնթ կէթիլլինիլ... էմմա, բէք քէսկին ճինս սինտէն օլտուն, զիրա անըն էն պիւլիւք իլաճը օտուր... իլլէթի միտսինտէ տիր... իլլթիմալտիր քի մէքիւր ապսէնթի իլտիկիտէ, սանճըս պիր աղ թէսկին օլուր... աման, աթիլ խտինիլ, լուլթէն պու գահվէթի սիլ չէրինիլտէ, պէն տէ զէվալլընըն եանընա գօշուպ կիտէլիմ, նէ եարաճաղըմը շալըրիլըմ տըր:

Բիկօլէթ Բօտօյֆուն գօլունու թէքը իլէ էճաճըքա գօշտու:

—Լաքին, սէյլէյինիլ մատամ Բիլլէ, նէ օլտու Մ.Բիլլէեի, —տէյի Բօտօյֆ սիւալ իլլէտի մէրգումէնէ էվէ տէնս մէքտէլէր իրէն:

— Իֆէնտի, պէ՛տէ պիլմէ եօրում։ Գօճաճըղըմ՝ եօրում-մասըն նիյեթի իյէ . . . էմրինիդի իճար իթմէք իւզրէ, Մօ-րէլն չօճուզու ճէնաղէսի իյի իյնի, շէհիր էմանէթինէ, քի-լիսէեհ, վէ թաամաճըստ պէն քէնտիթմ կիթմիշ իտիմ, պիր տէ ավտէթիմտէ . . . պագտրմ քի . . . զէվալլը իտիթիեար-ճըղաղըմ, արգասը իւզրէրնէ սէրիմիշ եաթմազտա տըր . . . իյթէ, իյթէ, պագընըղ մանսիէ Բօտօջի, — պագընըղ, մէկէրնի պու հայէ եիրէք տաեանապիլիբ մի :

Էսէֆ օլունաճազ պիր հալ . . . ֆիրվազը մէրգում իխ-թիեար, հալտ օլ գօճա պիր թմէնէրի գատար օլան պի-չիսիզ, թիւլլէրի տէօրիւլիւշ, տէրիլէրի թէյուսնէ չըզմիշ վէ երբըլըրիշ չարգասը պաչընտա օյուուզու, վէ թմ կէօզ-լէրնէ գատար ինմիշ պուլունտուզու հալտէ, եէրտէ օ-թուրմազտէ, վէ անալլարընը գարեօլապընա տաեաթմազ-տա իտի : Մէրգումուն պալընըրըղ կէշէրէք, եավաշ եա-վաշ էլլէրնի օյնաթմանա, վէ կիւեա դարչըսընտա պիրի վար տըր, կէօզլէրնէ պիրի կէօրիւնմէքտէ տիր տէ եթիպ գօլմազ իսթէմէքտէ տիր կիպի սալլամանա պաչմաճազ-տա իտի . պատէհու մէրգում պաչընտաքի աճիւկ իւլ շէքլ շարգանը տաթի չըգարմանա գալլըշտը :

— Մհ, օհ, հէյէ համտ օլուն քի հարէքէթ իյլէմէք-տէ տիր . . . պու բէք իլի՝ պիր ալէամէթ տիր . . . էվվէթ, էվվէթ, ազըլ պաչընմ կէլմէքտէ տիր . . . — տէյի պալըրտը մասամ Բիբլէ, վէ պուլունտ իւզրէրնի մէրգումուն գուլա-ղընա էկիլէրէք, «— Նէ՛ օլուն, Նէ՛րնի պէկէնմէ եօրուն, գօճաճըղըմ, Ալֆրէտ . . . պէնիմ պէն, սէնիւ Անասիմ ալիլիմ . . . սէյյէ, սէյյէ, նամըլըն . . . չիսի սանա ապսէնթ կէթի-րէճէրէք . . . օլ վաղըթ բահաթ օլուրտուն . . . » — տէտի, վէ պատէհու քէնտի ճինիկ սէյիլնի չըգարաբազ, վէ բէք օզլանըլը պիր սուրէթտէ սէյյէեքէք տաթի «— Նէ՛ եաթ-տըլար սանա, եօդտա պըլազ մըլազ չէքիւ կարալաուրալ մը սէնի, վահ զէվալլը իտիթիեարճըղաղմ վահ՛ » — տիյէ-րէք իսպէյի մէգալ իյլէտի :

Մ. Բիբլէ պիր հալ տէրունի աղիմ չէքէրէք, վէ հա-տէն զիեատէ տէրտ ու էլէմ էսէրի իպրազ իյլէեքէք,

— Գալլիօ՛ն, Գալլիօ՛ն . . . — տէտի :

Վէ պուլուն սէյյէտիկի վաղըթտա, թէքրարէն, կիւ-եա կէօզլէրնէ հէյլէթլի պիր շէյ. կէօրիւնմէքտէ տիր տէ տէֆ իթմէք իսթէեօր կիպի, զալմէն տիթրէմէքտէ պու-լունան էլլէրնի սալլամանա պաչապը :

— Իվվէթ, Գալլիօ՛ն, հալտ օլ արսըղ ըէսիմճինին իսմ ու թէշէքքիւրի, պիշարէնի բահաթընը զայպ իթտիթմէքտէ տիր, — Ձէվալլը Ալֆրէտիմ՝ պու կիճէ սապահա գատար ըիւեապընտա օլ մէէլուն իլ ուղաշաղղընտան, թէքմէրէրի աթուրգճա, եանըմը պէլիմի դըրտը : Արթըզ պիր քէրրէ մէրգում ճանիլէր, զէվալլընըն պիր գարազուլապը օլմուշ տուր : Պիշարէնէ կիւնտիւղլէրի բահաթընը հարամ իթ-տիրտիքտէն պաչա, կիճէլէրի ուլաուսունու տաթի հարամ իթտիթմէքտէ տիր . . . էվվէթ, էֆէնտի, զան իտէրսին քի Ալֆրէտ տիր ֆէնա անտէ տիր տէ, օլ Ալլահն զազապընա ուղաեաճազ օլան Գալլիբոնտա, մէրգումա պիր պէլա օլմազտա տըր :

Բօտօջի Գալլիօնուն, մէրգում իտիթիեարա եէնիտէն պիր օեուս օյնամիշ օլմասընը տէրք իյլէտիկիւնտէն, կիլլիէնէ կիւլիւմէտի :

— Ալֆրէտ, Ալֆրէտ . . . սէյյէ, լազըրտը իլէ, ճէվապ վէր պանա, էյյէ տիլիզ կիպի սուս տուրմա, զիրա, պանա գօրգու վէրմիշ օլուեօրտուն, — տէտի մասամ Բիբլէ, — հայտէ, թօբլա քէնտիլնի, ազընը պաչընա ալ . . . նիչին հէր վաղըթ մէրգումու, էյյէ պիր արսըղ ֆիքրինէ կէ-թիլէրէք ալթիւսթ օլմազապըն . իյթէ բէք ալէա պիլմէք-տէսին քի, սէն մէրգումու խաթընա կէթիլտիքճէ, լահա-նա եէտիկիւնտէ բահաթընը նապըլ զայպ իյլէմէքտէ իսէն . . . աթիլ սուրէթտէ բահաթընը օլմազապընա Մ. Բիբլէ, կէօզլէրի-

— Գալլիօ՛ն, — տէտի թէքրարէն Մ. Բիբլէ, կէօզլէրի-է գատար ինմիշ օլան չարգասընը եօգարը գալալապաբազ,

վէ հէյպէթուռ պիր հալ վէ պիր պագըշ իւզրէ պիր Թա-
րաֆա աթարագ :

Պիրտէ պու արատա Րիկօյէթ , էլինտէ պիր ուֆաճըդ
չիշէ ապսէնթ պուլունտուղու հայտէ օտատան իշէրի կիտտի :
— Թէշէքքիւր իտէրիմ , մամդէլ , տողրուսու բէք ինտա-
նիյնէթլի վէ բէք խաթըրընխասսընըդ , — տէտի մատամ Բիբ-
լէ , վէ պատէհու իլալէյի մէգալ պիրլէ , — « Հայտէ պա-
գաւերմ , ա , սէվկիւնի գօճաճըղըմ , եուտու վէր սէն չունու ,
չիմտի ֆայխտէսինէ կէօրիւրսին » — տէտի :

Վէ մէրգումէ հէման ապսէնթ չիշէսինէ մէրգումուսն
տօտագլարնա կէօթիւրէրէք իշիրմէկէ դալըշտը , վէ գօ-
ճաւորտ քէմալի դայրէթլէ գաւըլ գօնարագ իշմէրիկէ
շալըշտը իւէ տէ , մէրգումէ մէրգումուսն գուվէթսիլլի-
կինտէն իսթիֆասաէ իտէրէք , պիր էլիյլէ սըգը սըգը պա-
շընը Թուլուսյ , վէ տիկէր էլիյլէ տալի զօր իշէ տիշէրի
արասընտան աէօքէրէք , աղըպէթըւար իշիրտի , վէ պու-
նուն իւզէրինէ տալի , պիր սուրէթի ֆիւթուհաթիքեարա-
նէտէ օլտուղու հայտէ ,

— Է՛հ , իշթէ չիմտի գուրթուլտուն , արթըդ չիմտի լէյի
օլտուղուն , սէվկիւնիւ իսթիքեարճըղաղըմ , — տէյի պա-
ղըրաղ :

Վէ ֆիրվագը տա Ալֆրէտ , էլինին արգասըլլա աղըրնը
սիլիպ կէօղլէրնին աշտը , աւաղա գալգտը , վէ հայլա տա
գօրգմաղտա օլտուղու Թագաթիրտէ ,

— Կէօրտինիւ՞գմիւ , մէրգումուսն կէօրտինիւ՞գմիւ , —
տէյի սիւալ իյլէտի :

— Բիմի :

— Եօգսա կիթտիմի :

— Բիմ իշին սէյլէեօրսուն , Ալֆրէտ :

— Դապրիօն իշին սէյլէեօրում :

— Ա , մէկէրի օլ մէէլուն հէրէֆ պուրաւա գատար
կէլմէքիկէ տէ մի ճէսարէթ իյլէմիշ տիր . . . — տէյի պա-
ղըրտը մատամ Բիբլէ :

Մ . Բիրլէ պութ կիպի տուրա գաւտը , վէ մաքինավարի
պիր հայտէ օլարագ , վէ , էվվէթ , տիմէք իսթէէէրէք , իքի
քէրրէ պաշընը Էյալի :

— Մ . Գապրիօն պուրաւա մը կէլմիշ իտի , — տէյի սիւ-
ալ իթտի Րիկօյէթ , կիւլմէքիւր հաղգընտա հասըլ օլմուշ
օլան արղույի քէպլրինի զապլթ իտէրէք :

— Մէրգում ճանվէր , զինճիրինի զըրմըլ պիր տիվանէ
կիպի , Ալֆրէտին բէշինտէ կէզմէքաէ վէ գօվլամագտա
տըր , — տէյի պաղըրտը մատամ Բիբլէ , — Ա՛հ , հայլէֆի
օլ գօճա մէյտան սիւրիւրկէմ էլիմտէ օլտուղու հայտէ
պէն պուրտա պուլունամտըմ . . . Եօգսա պէն , անըն հաղ-
գընտան բէք ալէա կէլիւր իտիմ , պիր քէրրէ սաբընը ար-
գաշանա եէրլէշտիրի իւէմ , քէնտիսինէ չարգընլըղը հօկրէ-
տիր իտիմ : Է՛յ , սէյլէ , նագլ իյլէ պագալըմ , Ալֆրէտ . . .
մէրգում սանա նէ ֆէնալըգ եարտը :

Մ . Բիրլէ էլիյլէ , հէման սէյլէէէհէկին պէնան իթտի ,
վէ տիկէրլէր տալի քէմալի սիւրիւրկ իւզրէ տիշէմէքիկէ
հաղըրլանտըղաղընտա , չու աթիտէքի սուրէթտէ իրաւը
մէգալ իյլէտի ,

— Պէնիմ եէրիմէ քէնտիսի եօրուլագ իսթէտիկինտէն ,
ճէնանէմ , էֆէնտինին էմրինի իծրա իթմէք իւզրէ (պունու
սէյլէր իքէն Բօտօֆու իմա իթտի) պէնի պըրաղըլ տի-
շարը չըգմիշ իտի . . .

— Ձիւնքի սէվկիւնի գօճաճըղըմ պու կիճէ սապաշա
գատար մէրգումուսն գարագուլտըլլա ուղըւմըլ օլտու-
ղունտան . . . քէնտիսինի եօրիւնլըղաթան գուրթարմագ
իսթէտի իտիմ , — տէտի Անասթաղի :

— Պէսպէլի մէղըրի տիւշ , եանի մէղըրիւր դարագուլա ,
պանա Ալլաճ Թարաֆընտան ատէթա պիր զաղապ կէճն-
տէրիմիշ իտի , — տէտի մէրգում իսթիւրա տինտարճա
պիր սէյլէյիւ իէ , — էվվէթ մէրգումուս , տիւշիմտէ կէօր-
միւշ իտիմ . . . վէ չօդ պէլալըրնը լէքմիշ իտիմ . . . տի-
մէք տիր քի տիւշիմտէ կէօրտիւրկիւմ կէլիպ չըգաճագ ի-

միշտ... քենտի տեղի վեհաճումն պաշտոնաբար ռաճաթ ծառ-
թուրարագ, չու գունատուրանն երևզինիւ տեղի վեհաճումն
մեջու լույս պուրումագտա խոսիմ... պիրտե պիր բաթըրտը տըր
իշխեթիմ... քենճիրենին ճամբարը օյնամանե պաշտառ-
լար... զանն խոսրտին քի, Ալլահ թարաֆընտան պանա
պիր տուլլու կէտի, պաշտառ կէլեճեկի անխոսե հիսա իթ-
տիմ... գալպիմ պիր սեղեթ լեթմեկե պաշտառ, պա-
շտըր եօգարը գալտըրտը... վե ճամն արգաւանտան...
կեօրտիւմ... կեօրտիւմ...

— Բիւմ, Գապրիսնո՞ւմու, — տեղի պաղըրտը Անաս-
թաղի էլլերին պիրպիրենէ գալուչտուրարագ:

— Էվլեթ, ո՞ր մեկունու, — տեղի ճեվապ վիրտի ես-
վաշ պիր սեա իլե Մ. Բիրլե: — Օհ, չեղեթը երևզլերին
բենճիրենին ճամնա տաեաթտըագ, քենտի կիպի պիր պա-
ղըր իլե տիք տիք պանա պագմագտա խոս... Նե սեօյլե-
եօրում, նա՞սըլ քենտի... պիր գարլան պաղըրլլա... վե
թըղըրտա տիւլիմտե կեօրտիւ կիւմ հալու հեյեթմտե պու-
լունմագտա խոս... Սեօյլեյա լաղըրտը իթմեթ իսթեհիմ,
հալ պու. քի զանն իտերսին քի, տիրիմ տիմաղըմա եարըշ-
տը, անաղա գալգմագ իսթեհիմ, անը տալի եարամա-
տըմ, ասեթա իսթեհիմ իւղերին եարըշտըմ տըր կիպի
գալա գալտըմ... էլիմտեքի գունտուրա եերե տիւլաթի,
վե, միւտտեթի էօմիւմտե պու եօլտա միւհիմ վե չայ-
եանը տիղգաթ վաղապարտա օլաղէտիկի միսիլու, պութ
կիպի տուրա գալտըմ... պիրտե պու արաւա, անաթիմարը
չեվրիլերե, գարունուն աղըտըղընը, վե Գապրիսնուն ի-
չերի կիրտիկինն՝ կեօրտիւմ:

— Իւլերի մի կիրտի... — տետի մատամ Բիրլե, քենտի-
տի տալի գօճաը կիպի տիւլարը հեյալեթ վե տեհեթ ծա-
լարագ:

— Էվլեթ, եալաշ եալաշ օտաւտան իւլերի կիրտի...
— տետի Ալֆրէտ, — վե ուլերի քենտի պաղըրլլա սիհր-

լերճեթինէ, պիր վաղըր զարունուն իլինտ տուրարագ,
տիք տիք երևզիմէ պաղտը... օֆ, Նե՞ գատար հեյալե-
թալիզ պիր պաղըր խոս... պատեհու, պեհեր ատըմա
աղար աղար տուրարագ, վե գաթման կեօլլերին կեօլլե-
րիմտե անըմանարագ, վե ասա տիհանն աղըտա պիր
լաղըրտա սեօյլեմեհերե, վե օտունվարի տիմտիք եր-
րիւլապ, վե ասեթա պիր ճին եա բերի գարըրթըր մի-
սիլու թեհտիտի պիր հեյեթմտե պուլունարագ, եանըմա
տօղըն կէտի...

— Աման եա Բեպիւմ, գօճաըղըմ, սեն սեօյլետիքե,
պենտե թիւլլերիմ թիքեն թիքեն օլուպ տիքիլմեթա
տիրլեր, — տետի Անասթաղի:

— Պեն հեման օլ հեհկեամտե, քենտի իսթեմեմ իւ-
ղերինտե, պիւթիւն պիւթիւն տօնուպ օտուն քեսիլտիմ...
Գապրիսն պիր թարաֆտան եալաշ եալաշ եանըմա եա-
նըմա եաղեն կէլմեթա խոս... վե գուշարը քենտի պա-
ղըրլլա սիհրլերիմտե երլանար միսիլու, մերգում
տա պենի գօրգումմա եալաշ իլլեմեթա խոս... վե
ղարիպ եերի չուրա տըր քի, պեն տե կեօլլերիմ պաշ-
գա պիր թարաֆա չեվրեմեհերե, հեմիլե մերգումուն
կեօլլերին պագմագլըլա մեճպուր օլմագտա խոսիմ... Նի-
հայեթ, թա եանըմա գատար կէտի... արթըգ օլ հեյ-
պեթլու պաղըրլլա տաեանամագ օլտում... գուտը-
թիմն մաֆեղըրտե խոս... վեհաղը, պեն կեօլլերիմ
գարաւարմ... վե իլեթ օլ վաղըրտա մերգումուն, քենտի
լլերին չարագմ իւղերին լաղ իթմեթիկե ճեարեթի ի-
չետիկին, վե թեհեթինտե թուլարագ, եալաշ եալաշ
գալըրտըղընը հիսա իլլեթիմ... պաշտառ աղըգ գալտը...
օլ տեմ պեն քենտիմ զայա իթմեկե պաշտառմ... Նե-
ֆեսիմ քեսիլմեթա խոս... գուլաղարմ էօթմեթա ի-
տիրլեր... կիթտիքե տահա զիեատե իսթեմեմ իւղերին-
տե եարըլա գալմագտա խոսիմ... վե կիթտիքե կեօլլե-
րիմ տահա զիեատե սըղըր սըղըրա գարամագտա խոսիմ...

պու հհնկհամտէ Գապրիօն էլիլտի . . . վէ պաշմը օլ էօ-
լիւ էլլէրինէ պէնդէհէն սուգ էլլէրի արասընա ալար . . .
վէ սուգ թէրլէր ազմագտա օլան աննրմտան . . . չարկըն-
ճա պիր պուսէ ալար . . . էտէպիլդ հէրիֆ:

Անասմաղի պուհարը իշիթտիկինա էլլէրինի կէօյէ
տօղու գալորտը:

— Պէնիմ ատուի հըպէրիմ օլան պիր տտամըն կէլիպ
տէ աննրմտան պուս էլլէմ. սի չարկընդը վէ էտէպիլդի-
կի, գալպիմէ օ գատար աղըր կէլտի վէ օլ մէրթէպէ հիտ-
տէթլէնտիմ թի, նէ եարաճաղըմը չաշրտըմ. Գապրիօն
պէնիմ պու իսթիղրապըմտան իսթիֆատէ իտէրէք, չար-
գամը թէքըրաքն գալորտը պաշմա գօյտու վէ պատէ-
հու տախի թէրէսինէ պիր եռմիու գ վերարագ, նասըլ քի
կէօրտիւ իտինիզ, թա կէօղլէրիմէ գատար ինտրիտի, ար-
թըգ պու իրինճի հագարէթին իւզէրինէ, պիւթիւն պիւ-
թիւն չաշրտըմ քէնտիսի զայպ իթտիմ, կէօղլէրիմ տէօն-
մէ կէ պաշտար, վէ չարգամըն ալթընտան, մէրգուսուն
նասըլ քէմալի բահաթ իւզրէ վէ եալաշ եալաշ երիւսէհէրէք
կէլտի իտի իսէ, էրինէ այնի սուրէթտէ տախի օտատան տի-
չարը չըգըպ կիթտիկինի կէօրտիկիմ տէ, պաեըլտըմ
տիւշտիւմ:

Մէրգում պու հիքեայէյի նաղլ իլլէտիկինտէ, իւզէ-
րինտէ զիեատէսիլլէ տէրմանսըղըգ հասըլ օլտուղունտան,
էլլէրինի եօգարը գալորտըպ տա պէտ տուալար իտէրէք,
իսկէմէսի իւզէրինէ թէքըրաքն տիւշի վիրտի: Հալպու քի
Իկիօլթիմ կիւլմէսինի թուլարագ ալթըրգ տաեանաճագ հա-
լի գալմատըղընտան, հէման օտատան տիւշարը ֆըրլատը,
չիւնքի, էկէրլի ազաճըգ տահա տուրաճագ օլա իտի, քէն-
տիսինի զալթա միւղթտիր օլամահարագ գահգահանը
պըրագը վիրմէկէ մէճպուր օլաճագ իտի: Հալթիմ Բօտօլֆ
պիլլէ, կիւճ հալ իլլէ կիւլմէսինի զալթ իտէպիլթիլ իտի:

Պիր տէ նակէհան տիւրատան գալմագարըշ պիր կիւ-
րիւտիւ սէսի իշիտիլտի, շէօյլէ քի, մէգըլըր կիւրիւլաիւ-

տէն, սօգագտա պիր թաղըմ խալըն պիրլմէքտէ օլա-
սը հիսս իտիլմէքտէ, վէ աեաղ բաթըրտըլարը չօղալմագտա
իտի: վէ արատան չէնտ սանիլլէն կէշէր կէշմէղ, սօգագ գա-
րուսու էօնիւնտէն, գալորտըմ թաշալար իւզէրինէ ինտի-
րիլէն թիւֆէնըր սէսիլէր իշիտիլմէկէ պաշտար:

ՍԷՔԻՉԻՆՃԻ ՅԱՍԼ

ԹԷՎԳԸՅ

— Աման եա Բէպալիմ, մնաիէօ Բօտօլֆ, — տէյի պա-
ղըրաը Բիկօլթիմ րէնկի ալթմըշ օլուպ, վէ վիճուտի տիթրէ-
մէքտէ օլտուղու հալտէ գօշուպ իշէրի կէշէրէք, — տիւշա-
րընա պիր բօլիս գօմիսրի իլլէ զալթիլմէէրէր կէլմիլլէր տիր:

— Էլլէթթիթէ, Ալլահն շէրալթը տօղուեա տըր, պուհա,
իտէն պուլուր տիւնեսաը տէմիլլէր տիր, տէտի Մ. Բիլլէ
տինտարճա պիր տուլղու իւզրէ Ալլահտան թէշէքքիւր ի-
տէրէք, — պէսպէլլի Գապրիօնու թուլթմուշ օլմալ տըրլար
. . . Ֆագաթ, եաղըգ քի կիւճ եէթիշտիլլէր, օլ մէէլուն հէ-
րիֆ պանա եարաճագարըրը եարըպ պիլթ իրտիքտէն սօնրա
եէթ իշտիլլէր . . .

Պիր տէ պու հհնկհամտէ, սիեահ սէթրիսի ալթընտան
պէլինտէ պաղանմըշ պուլունան պիր էնիլ գուչագտան (է-
շարթ) թանըլմագտա օլան պիր բօլիս գօմիսրի, օտա գա-
րուսունտան իշէրի կիրտի: Մէրգում թէմֆիլի, սէթթ
շէհրէլի, վէ քէմալթիլի պիր քիմէսնէ իտի:

— Ահ, գօմիսրէ էֆէնտի, բէք, կէճ գալտընը. . . օլ
խային հէրիֆ գալըպ կիլտի, — տէտի Մ. Բիլլէ մահղուն
պիր սէօյլէյիլլէ իլլէ, — Ֆագաթ, պու ճիւլմէ իլլէ տախի պէն
սիղէ հալ ու հէյեէթ վէ էշքեալընը թարիֆ իտէպիլթիլթիմ
. . . մէրգում եապանի կիւլիւշիւ. . . արըղճտա պաղըլը. . .
վէ թալար ու հարէքէթլէր . . .

— Քիմ՝ տիր սիդին սեօյլէ տիկիննիդ, — տէ՛յի սիւալ կըլէ-տի մէրդում զապիթ :

— Քիմ՝ օլաճադ, Գապրիճն տուր, դօմիսէր էֆէնտի... լաբին, էկէրչի անկնտէ մէրդումուն արգասընտան զօլուլ մուշ օլա խտի, էնթիմալ տիր քի էէթիկէրէք տէրտէյթ խտիլէպիլիւր խտի, — տէ՛յի ճէլապ վիրտի Մ. Իրիլէ :

— Պէն օլ տէտիկիննիդ Գապրիճնու քիմ տիր թանըմաեօ ըում, — տէտի թէլալ իւզրէ մէրդում զապիթ, — պէնիմ արատըրլմ ժէրօմ Մօրէլ իսմինտէ էլմաս չարխա թուլմու ճուտու պիր ատամ մար իսիլ, օ տուր : Եօյլէ մի տիր, մէրգում պուրատամ մը տոր :

— Էվլէթ, գիմիսէր էֆէնտի, — տէտի մատամ Բիրլէ ասիկէրճէ պիր սէլամ վիրէրէք :

— Մէրդումուն օտարընը պանա կէօթէրինիդ :

— Քիմի՛ն, Մօրէլի՛ն մի, — տէտի մէրդումէ դարուճու գատըն զիւսատէսիլլէ տիւչարը թէաճճիւպ օլարադ, — իյի էմմա, մէրդում Ալլաշն՝ դուրդուտու կիպի քէնտի հալինտէ պիր ատամ տոր... անէն Եօյլէ զապիթիկէճէ պիր իւր օլ մամալը տոր...

— Ա ճանըմ, սիդ պանա եալընըդ չունու սէօյլէ յինիդ, պէն սիդտէն պաշդա պիր չէյի սիւալ իթմէեօրում, ժէրօմ Մօրէլ պուրատամ մը օթուրուր, եա էվլէթ տիմէլինիդ, վէ եալօտ խալը տիմէլինիդ :

— Էվլէթ, դօմիսէր էֆէնտի, մէրդում քէնտի ֆամիլ-եասըլլա, պուրատա, թալլան իչնտէ օթուրմագտա տոր :

— Իմտի, սիդ պէնի մէգըլու թալլան իչնտէ կէօթիւր-մէլինիդ :

Պատէհու մէրդում զապիթ, քէնտիսի իլէ պիրիքտէ պուրունան պիր ատամա խիթապէն,

— Կիտինիդ սէօյլէ յինիդ տէ, պէնտիյէ չալուչարը խա-նէնին կէչիտինի թէքը իթմէեալէք աշաղատա պէքլէսինէր, վէ ժիւսթէնի տէ էքճուտէրինիդ տէ կիտիպ պիր արապա կէթիրսին, — տէտի :

Մէրդում մէգըլու էմրէրի իճրա իթմէկէ կիթտի :

— Շիմտի սիդ պէնի, — տէտի մէրդում զապիթ դա-րուճու Բիրլէեէ սէօյլէեէքը, Մօրէլին օտարընա կէօթիւր-մէլինիդ :

— Գօմիսէր էֆէնտի, էկէրչի սիդճէ պիր պէլիս եօդ ի-սէ, դօճաճըլլմ Ալիքէտին եէրինէ պէն քէնտիմ կէօթիւրէ-յիմ սիդի, չիւնքի մէրդում, օլ Գապրիճն վադասընտան պէլու, պիր ալ նամիզաճճա տըր, չէօյլէ քի, լաճանա եէ-տիկինտէ միտսպէն նասըլ պօղուրմագտա իսէ, օլ մէշուռ հէրէթի կէօրտիւկինտէ տալիս, Եօյլէ պօղուրմագտա տըր :

— Ա ճանըմ, վադաա պէնճէ հիւ պիր պէլիս եօդ տուր, սիդ վէ եալօտ դօճանըլ, քիմ օլուր իսէ օլուն, էվլէրի քի պէնի կէօթիւրիւպ մէրդումուն օտարընը կէօթիլէ-սինիդ, հալաէլինիդ պաղալմ :

Վէ մէրդում մատամ Բիրլէնին արգասընտան կիտէ-րէք մէրտիլէնտէն եօդարը չըդմագտա իքէն, քէնտի ար-դասընտան տալիս Բօտօֆ իլէ Բիկօլէթին չըդմագտա օլ-տուրլարընը կէօրտիւքտէ, անկնտէ տուրլարադ :

— Սիդ քիմ օլուեօրտունուլ, վէ քիմի արաեօրտունուլ, — տէնի աեճիւպ մէրդումանէ սիւալ կըլէտի :

— Պունլար տա տէօրտիւնճիւ դաթտաա պուրունան քի-րաճըլարըմ տըրլար, — տէտի մատամ Բիրլէ :

— Բարտուն, Եօյլէ իսէ, էֆէնտի, պէն սիդին պու խանէ սէքէնսինտէն օլտուրունուլու պիլմէքտէ տէկիլ խտիմ, — տէտի մէրդում զապիթ Բօտօֆա :

Բօտօֆ մէրդումուն հալ վէ լէհճէսինտէ իլի պիր թէք-պիլլէ Էաէրի կէօրտիւկինտէն, քէլամա աղալ պիրլէ :

— Էֆէնտի, չիմտի սիդ եօդարուտա, մէգըլու ֆամիլ-եանը, տիւչարը մէյուտիլլէնթ օլմուշ պիր հալտէ պուլա-ճադտընը տըր, վէ չիմտի տէ պիլարէնին պաշնտա գանդի Էնիս պիր ֆէլաքէտ տաճա տէնմէքտէ օլմալընը կէրչի պիւ-մէքտէ տէկիլ իսէմտէ, չունու քէք ալէա պիլմէքտէ յիմ քի, պու կիճէ քէք չօդ տէլտ ու էլէմէր չէքմիշ տիր...

չէջլէ քի, զաթէն քէյիսիզ պուլունան պիր գըզ չօմուղու վէֆաթ իթմիշտիր... քէնտի կէօղլէրի էօնիւնտէ... սուրդ-տան վէ սէֆալէթտէն էօլմիւշտիր:

—Նէ սէջլէհօրստուալ:

—Էվլէթ, գօմիսէր էֆէնտի, վէ հաթթմա —տէտի մա-տամ Բիրլէ, —էկէրլէ իշպու զաթընդլազ զօնուշմագտա օ-լուպ, վէ պիզիմ քիրաճըլարընտա գըպը օլան էֆէնտի օլ-միւշ օլմաա իտի, պիշարէ Մօրէլ քէնտիսիւրի մահպէստէ պուլտազ, վէ թէքմիլ ֆամիլեաք տա աճըղտան էօլէ-ճէրլէր իտի:

Գօմիսէր պու արատա քէմալի տիզգաթ վէ թէաճ-հիւպ իւզրէ Բօտօֆիւնէ երկիւնէ պաղմազտա իտի:

—Էվլէթ էֆէնտի, —տէտի Բօտօֆի, չիւնքի զայլթլէ սահլալ մէրհամէթ օլան պիր զաթ, մէրգուժ էչլի ըրզ վէ նամուսլու Մօրէլին, Էքք սէֆիլ պիր հալաէ պուլունտու-ղունու պիլտիկիւնտէ, պէնի քէնտի թաղաֆընտան վէքիլ իտէրէք, թահվիլլի պիր պօրճուճու թէնէտիյէ պիրլէ, միւ-պաշըրլար մարիֆէթիլլէ մահպէսէ կիթմէքլէրտէն իւլլաս իթտըրմիւշ տիր քի, մաազլալլի, էկիլլի պիշարէ առէմ մահ-պէսէ իլզա իտըրմիւշ օլաա իտի, թէքմիլ քէնտի չարըմաք սայէոնտէ պիր լոգմա էթմէք պուլուպ տա եւմէքտէ օլան, վէ պիր չօք նէֆէրտէն միւրէքքէպ պուլունան ֆամիլեաք երիւզ իւսթիւնէ գալաճաղ իտի, իշլէ պէնիմ Խաղաղըմ անճաղ պունտան իւպարէթ տիր:

Գօմիսէր Բօտօֆիւնէ հալ վէ Էհհէպիւնտէ տէրքիսք օ-լան պիր էսէրի նէճապլէթ վէ իւսանիլլէթտէն միւլթէնտիր օլուպ վէ տուչարը թէհհայիւր օլտուղունտան, մէրգուժա ճէվապ պիրլէ,

—Մօրէլին նամուսլու պիր քիմէսնէ օլմաք աշիքիսք սուրէթտէ անլալըրմադտա տըր, ֆապաթ, Խալընըլ չունա թէէնտիւֆ իտէրիմ քի, էֆէնտի, օլ մէրթէպէ աճընրպտա զայրէթլէրլինի չէքմէքտէ օլտուղունուզ մէգքիւր ֆամիլեա հաղգընտա, վաղիֆէմաչն պուլունան պիր մէնէմիլ րիկէթլէ

իճրա իթմէքլիկէ մէճպուր պուլունմազտաքըմ, —տէտի:
—Նէ տիմէք իսթէհօրստուալ, էֆէնտի:

—Մօրէլ հաղգընտա զուհուրա կէլմիլ օլան ինսանիլ-հէթ իստմէթլէրլինիլլէ, իսթիմալ իլլէմէքտէ օլտուղունուզ իսանընքտան րանա անլալըրմազտա տըր քի, սիլ ճէնապ սահլալի պիր զաթ օլմալընըլ, վէ պունտան տա գաթիւ-նաղար, զաթէն իճրաքընա մէնէմիւր պուլունտուղում խու-սուստա, սահլա իթմէքլիկէ մաաթմիլ հիլէպիր մէճպուրիլ-հէթիմ Եօղ տուր, մա թէէսսիւֆ աչըղտան աչըղա սէջ-հէպիլլիրիմ քի, պէնիմ կէլլէքլիկիւնտէն միւրաա, մէրգու-մուն քէրիմէսի Լուրիլ թէհվըքի իլէ ալըպ կէթիւրմէքլիլ-տէն իւպարէթ պուլունմազտա տըր:

Բօտօֆ պունու իշլիթտիկի կիւպի, իսթըրնա, մէրգու-մէ կէնճ զըղըն, միւպաշըրլարա վիրմէք իւզրէ դօշուպ կէ-թիլլիլ օլտուղու լըրապըր կէտիլ:

—Աման եա Բէպպիմ, աճապա գապահաթըմ նէ իսիլ:

—Իտտաա վէ տալիս օլունտուղունա կէօրէ, մէրգուժէ քէնտի մաաթմունու թէլէֆ իթմիւշ տիր:

—Գըմ, մէրգուժէմի, մէրգուժէմի... վահ, վահ, վահ չիմիլ պիշարէ քէտէրլինիլ հայի նիճէ օլաճաղ տըր:

—Էֆէնտի, սօլլէթտիկիւնիլլէ նէղարէն, զաթէն պիշարէ օլ մէրթէպէ տէրա ու Էլէմ իւզրէ պուլունմազտա իքէն, չիմիլ պու Եէնի վէ տէհէթմալիլ հայի տէ իշլիթտիկիւնտէ կէրլէ պիլթիւն պիլթիւն տուչալը մէյիւսիլլէթ օլաճաղ տըր, Լաքիւն, չիլլարէ քի, էլտէն պիր չէյ կէլլէլլ պէնիմ պօր-ճուժ, պանա վիրիլլիլ օլան էմիլ, քէմալի իթմալթ իւզրէ իճրա իլլէմէք տիր:

—Ֆաղաթ, պէնէպլլիլ պու տէտիկիւնիլլ գապահաթ, տա-հա չիմիլիլ հալ անճաղ պիր զանն ու չիւրհէտէն իւպարէթ օլուպ, —տէյի պաղըրըր Բօտօֆի, —իսպաթ վէ թաստիզ օլունմուշ պիր չէյլ օլմամալ տըր, էջլէ տէկիլլ մի:

—Ոլ պապալէ գիւստա պիր մալիմաթ վիրէմէմ... Հիւ-քիւմէթէ պու ճիւսպլէթ վէ Եալիսու պու չիւրհէ, հէք քէն

նէղաբնոյտ մէրի իւլ խաթըր վէ հուրմէթ պուլունան սիր դաթ. . . Եւան մէրգուսմ Լուիղին էֆէնտիսի թարաֆընտան խապէր վիրիւրն, վէ աննետ թէֆթիւ ու թահգըզընա միւսարաւաթ օլունմուշ տուր:

— Եսթէր Ժադ ֆէրան թարաֆընտան մը, — տէտի Բօ տօրֆ հիտտէթլէնէրէք:

— Էսթէնտի, . . .

— Էֆէնտի, Մ. Ժադ ֆէրան խաթըն ու զատտար հէրիֆին սիրի տիր:

— Էսէֆ իտէրիմ քի, կէօրիւնիւ չէ նէղաբէն, էֆէնտի, սիղ մէրգուսմ դաթըր թանրեանըտան օլմամալըսընը, զիւրա, Մ. Ժադ ֆէրան մատլուսմ ամմէ օլան բէք թէմիւ, վէ բէք նամուսըն սիր դաթ մըր:

— Էֆէնտի, պէն տէ սիղէ թէքըրաբէն սէօյլէրիմ քի, մէրգուսմ նօթըր բէք էտէպսիւղ վէ բէք ան արսըզ պիր տառամ տըր. . . չէօյլէ քի, օլ խաթին հէրիֆ, մէրգուսմ Լուիղ թարաֆընտան, թագաթիմնէ ճիւրաթ իյլէտիկի ալադահ թէք լիֆէրիւնին րէնտ օլունտուղունու կէօրիւնքտէ, քին ու զաւաղընտան նաշի, ալադ ինթիլգամա չըզընարադ, մէրգուսմէնին բէտէրի Մօրէլի մահպէտէ աթտըրմադ իսթիւնիւտիր, էէէրչի, Լուիղ ալէյհիւնտէ զուհուրա կէմլիւ օլան մէգընար ազլիւնաթ, էօյլէ պիր հէրիֆ թարաֆընտան կէմլիւ իսէ. . . չիմոթիտէն պիր սուրէթի գալիլիէտէ օլարադ պիլմէլիսի նիղ, էֆէնտի քի, չայեանը իթիմատ պիր չէյ տէկիւտիր:

— Էֆէնտի, պու խոստուլար իւղէրիւնէ միւղաքէրաթա վէ միւսատէրթա կիրիւնէքիւր, քէնտի վաղիֆէմին խարիւ ճիւնտէ տիր, — տէտի մէրգուսմ գօմիսէր սօուգ պիր սէօյլէնիւ իլէ, — դաթէն իւ հիւրիւմէթէ տիւշիւնչաթիւ, արլըրդ տահիւն ևա զայլի սահիւն օլունաբըր պիլիւղ մէյառանէ չըզարմադլըզ մահրէմէնին պիլէճէկի պիր չէյ տիր, չիմտի պէնիմ վաղիֆէմ, մէրգուսմ Լուիղի պոլլուս պէնտիսի օլունտուղունու անլամուդ, վէ կէօթիւրիւս պիլիւրմէթէ թէնիւ իթմէք տիր, ճուտան էօթիւսիւնէ գարընամմ:

— Հադգընըզ վար տըր, էֆէնտի, վէ թէէսիւֆ իտէրիմ քի, հադգը պիր հիտտէթիմնէն մաղլուս օլարադ, հիւ պիր միւսաստէպէթ ալմատըրը, վէ վաղթի վէ մահէլլի օլմատըրը հայտէ, պու Եօլտա պիր միւսատէլէնէ չըզընընամար, ֆագաթ, դաթընըրա Եալընըզ պիր չէյ սէօյլէմէք իսթէրիմ, չէօյլէքի, Մօրէլին վէֆաթ իտէն չօնուղունուն ճէնապէսի հէնուգ տէֆն իտիլիւ օլմատըրընտան, Եօդարտա թաւան իլինտէ սուրմադտա տըր, վէ մէզըրիւր ճէնապէ տէ հէմիլէ կէօյլէրի էօնիւնտէ պուլունմալըն նիլէթիլլէ, մէգընար ֆաւսիւսնը քէնտի օտաման նաղ իթիւրիւլիմ տիր, վէ անմէք տիր քի Էրմասը Մօրէլի վէ պէլիւտէ քէրիմէսի Լուիղի տաւի չիմտի սիղ, պէնիմ օտամտա պուլահադսընըր տըր, իմտի, սիղէ լինասիլիէթի նամընա օլարադ րէնա իտէրիմ քի, մէրգուսմէնի կիտիւ, էօյլէ պիր աֆէթտիտէ վէ պէտպալթի ֆամիլիւս հուղուրունտա թէմիւգֆ իթմէնէսիւնիւղ զիրա, դաթէն պու կիւնէ, Մօրէլ իւղէրիւտան ֆէնալըզար զուհուրա կէնէքըր, ազլընա իսիֆիէթ կէթիւրմէքիւր թէնիլիւք սինտէ պուլունտուղտան պաչգա, քէնտի զէվէնսի տաթի օլ մէրթէպէ չէտիտ պիր քէյֆիսիլլէք բէնէսիւնտէ պուլունմաղտա տըր քի, մաադալլահ պաչարընա պու ֆէլաթէթին տաթի կէլիլիւնի կէօրէճէք վէ իշիտէճէք օլաւ, անիւտէ ճէնէզ զուրպան կիտէճէկիւտէ չիւրհէ Եօդ տուր:

— Էֆէնտի, պէն քէնտի մէնմուրիէթիմի, տայիմա, միւմբին օլտուրա մէրթէպէ էօյլէ չէյլէրի ախիւնիւս վէ սադընարադ մէյիլէր իծըսյէ վաղ իտէկէլմիւ պուլունտուղունուն, պու մատտէտէ տաթի այնի թարիգի թութաճաղընա, ալաւ չիւրհէնիւղ օլմասըն:

— Էֆէնտի, էէէր միւսասատէ իտէր իսէնիղ, դաթընըրտան պիր լութիֆ ու քէրէմ տահա թալէպ ու րէնա իտէճէկիմ տիր, Եանն իլէմէք, իսթէրիմ քի, չու արգամըրտան գարուճու գատար իմ կէլէքտէ օլան պիր գըրըն օտաար, պէնիմ օտամըն թա պիթիլիկիւնտէ տիր, վէ հիւ չիւրհէմտէ Եօդ տուր քի, մէրգուսմ քէնտի օտաարըն սիղէ թէսիւնէ միւ-

սարաւթ իլէհէհէք տիր, իմտի, էկէր միւստա խտէր իսէ-
նիդ, էվլէլ էմիրտէ Լուիդի օրտես չաղըրըրընըդ, վէ պա-
հէհու տալի, էկէր իրթիկըլ իտէր իտէ, վէտալաշըրըրա իլին,
բէտէրի Մօրէլի տալի օրտես ճէլլ խտէրսինիլ. . . վէ պու-
նու պէօյլէ էաբմադըրա հիսմէթ իթ տիկինիդտէ, հիշ տէկիլ
իտէ շու ֆայլտէ հասըլ օլուր քի, մէրգումէ դատընըն խաս-
թա վէ սաղաթ վայխտէսի, էօյլէ պիր եւրէքլէր բարէ-
լէհէհի մէնղաթէի կէօրմէքլիք իդպալըլըլըրընտան դուր-
թուլմուշ պուլումուր :

— Էկէրչի օլ տէտիկինիդ եօլտա օլաղլըր իտէ, բէք ա-
լէա, էֆէնտի. . . վարըն էօյլէ օլտու :

Պու միւրեալմէ հալալպիր սէս իլէ, պուշըրըն պէ-
նինտէ կէլմէքտէ իքէն, Բիկօլէթ իլէ մատամ Բիբլէ տալի,
թէրալիլէ իդթիկըաընճա, եանի մէգըիւր միւրեալմէսէ
տիլնէմիլ օլմամադըլ նիլիէթիլէ, պիր դաշ դատէմէ եւ-
րագտա պէրլէմէքտէ իտիլէր. պու հէնկեալմտէ Բօտօլֆ,
գօմիտէրին կէլմիշ պմասընտան տօլաթ տիթրէմէքտէ օլան
Բիկօլէթին եանընա ինտի, վէ մերգումէհէ,

— Ա պէնիմ դէվալըր դօմէուճուղարմ, սիլտէն եէնի
պիր բէճամ տահա վար տըր, աճապա պիր սասաթ դատար
օտանըրը պանա թէքը իթմէքիկէ հիսմէթ իտէրմիսինիլ :

— Ճան իլէ պաշ իսթիլմէ, տէկիլ հալընըլ պիր սասաթ,
իլլա նէ դատար միւտտէթ իսթիլ իսէնիլ, մնսիէօ Բօտօլֆ
. . . զաթէն անաթիմար եանընըգտա տըր, պուեուրընուդ,
արընըլ ֆադաթ, աճան Ալլաշ աշղընա օլտու, սէօյլէլի-
նիլ, նէ՞ տիր պու հալ, նէ վար տըր :

— Շիմտի սէօյլէրիմ սիդէ. . . Պաշա պիր բէճամ տահա
վար տըր, չիմտի սիդ թամբըրես կէրէ կիթմէլի, վէ սաթըն
ալմիշ օլտուրըմուշ էշեանը թէէնիլ իլէ, պիր սասաթ սօն-
րա կէթիքլէրին թէնպիլ իլլէմիլիսինիլ :

— Իէք ալէա, մնսիէօ Բօտօլֆ. . . Լաբին, նէ՞ վար տըր,
եօգսա Մօրէլին պաշընա, եէնտէն պաշա պիր պէլա,
պաշա պիր ֆէլաքէթ տահա՞ մը կէլիլ տիր :

— Էսէֆի աղիմ իւրքէ սէօյլէրիմքի, էվլէթ, բէք էլէմ-
պալա պիր ֆէլաքէթ տահա վուգու պուլմուշ տուրքի,
պիրաղտան անրանաճաղընըլ տըր :

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, դօմէուճուղարմ, իլթէ պէն
գօշապ թամբըրա կիտիեօրում. . . Աման եա Բէպպիմ, պէն
իտէ, հիսմէթինիլլէ, մէգըիւր պիշարէ ֆամիլես իլին, արթըլ
նալիլ սէատէթի հալ վէ իդպալ օլաճադ տըր էմէ ու իթի-
դատընտա պուլումադտա՞ իտիմ, — տէտի Բիկօլէթ, վէ
ալէթ թէպճիլ մէրսիլմէտէն աշաղը ինէրէք Թամբըր եօլու-
նու էլէ ալտու :

Բօտօլֆ պու թէտպիլիլլէ, մէգըիւր էշեալարըն օլ ան-
տէ կէլմէսինի թէէլիլտէն զիւտա, մէրգումէհի մէգ-
ըիւր հիւղէնիկիլ մէնղաթէն, եանի Լուիլին թէվլըլըլ
մատտէսինի կէօրմէքլիքտէն պալա գըրմաղըլ նիլիէթին-
տէ պուլումադտա իտի :

— Դօմիլէ էֆէնտի, — տէտի մատամ Բիբլէ, մատամքի
պու պէնիմ քիրաճըրարմ գըրալ սիդէ բէհպէրլէք իթմէք-
տէ տիր, էկէր միւստատէ իտէր իսէնիլ, պէն արթըլ Ալ-
ֆրէտիմն եանընա կիտէլիմ, դիրա, դիւտտէսիլլէ մէրադ
իթմէքտէլիմ, չիւնըլ զաթընըլ կէլտիկինիդտէ, տահա հէ-
նուդ Դապիլմնուշ եաբարըր ֆէնալըլըրտան դուրթու-
լարադ աղընը պաշընա ալմաեա պաշալմըլ իտի :

— Հայտէլինիլ. . . կիտինիլ, — տէտի մէրգում զապիթ-
վէ Բօտօլֆ իլէ իքիսի հալընըլ գալտըլար :

Իքիսի տալի տէօրմիւնճիւ գաթտա, մուվադգաթ սու-
րէթտէ Մօրէլ ֆամիլեսընըն պուլումադտա օլտուղու
Բօտօլֆուն օտարը դարչըսընա վաղը մէրսիլմէն պաշընա
վարըլ օլտուլար :

Պիրտէն պիւրէ մէգըիւր օտանըն գաբուսու աշըլտըր :
Վէ Լուիլին բէնկի աթմըշ օլուպ, վէ կէօլլէրի տէ եաշ
իլէ տօլու պուլումադտա հալտէ, օտաւան տիւլարը ֆըրլա-
տըր կէօրիւտի :

— Ատիլէօ, ատիլէօ, եա՞ բէտէրիմ, — տէլի պաղըր-
դ. — 35

տը մերդումեմ, — չիմոխ պէն մուծլադա կիթմէլիւիմ, ֆու-
դաթ հենէ կէլիւիմ:

— Լուիզ, էվլաւամ, պէնի ակնէ, — տէտի Մօրէլ մէր-
դումէնին տըդաւընտան չըգարադ վէ պըրադ մամահա չու-
լըշարադ:

Պիր տէ պու հէնկեմամէ մերդում իլէ մերդումէ տի-
շարտա մէրտիվէն պաշնտա, Բօտօլի իլէ գամիսէրի կէօր-
տիւրլէրնիտէ չաշըրադ տուրա դալարադ:

— Ահ մանսեօ, պիղիմ խնչարաբարմիլ էֆէնտի, սիզ
պուրատա՞ մը իտինիլ, — տէտի Մօրէլ Բօտօլիւ թանքա-
րադ, — րէնա իտէրիմ, պանա եալարամ իտինիլ տէ, Լուի-
զիմ տիլն թէր իլէ պըրադ լազ կիթմէսին, դերա, դօր-
դուպ չիւրհէ իթմէքաւիմ, պիլմէմ նէ՞ վարաւըր իլէ, հէ-
ման պըրադ լազ կիթմէք իտմէքաւ տիր: Եօյլէ տէկիլ մի,
էֆէնտի, սիզ սէօյլէ յինիլ, մէլէքիլ թէքարալէն քէնտի է-
ֆէնտիտի խանէսինէ կիթմէքալիլէ դալըլշմաւը եաղըլըր մը,
միւնառալէսիլ տըլըր մը, վէ հաթիթա, «արթըլ Լուիզ սիզի
պըրադ լազ կիթմէսէնէք տիր», վէ պու տա սիզէ պիր միւ-
քաֆաթ մադամմառա օլաճաղ տըր, » տիլէրէք իսմիտ վէ
սէօղ վիրէն, պիղաթ քէնտինիլ տէկիլ մի իտինիլ, րէնա
խտէրիմ, մէլըրի սէստէթ պիտիլ վատինիլ ինքայէ հիմ-
մէթ իտինիլ, դերա, մէլըրի վատինիլ սայէսինտա, հէլ-
տէկիլ իտէ, պիր միւնտէթ ճիք օլաւա, դէվլըլ Ատալէն-
կէզիմին վէֆաթընը ունուտաղիլմէքաւ իտիմ: . . . Վէլյա-
սըլ, Լուիզ, թէր իթմէ պիղի, պէն արթըլ սէնիլ տու-
րամամ, լապը, տուրամամ, տուրամամ:

Բօտօլի մերդումուն պու լազըրաշըրընը իշիթիլիլն-
տէ, Էիւրէկի լարէ լարէ օլտուղունտան, դարըլըլ տի-
հանընը աշըլ տա պիր ճէվապ պիլէ վիրէմէտի:

Վէ պէրիտէն իտէ գամիսէր, աղըր պիր թարզ վէ պիր
չէհրէ իւղրէ Լուիզէ իթիթապէն,

— Իսմինիլ Լուիզ մի տիր, վէ րէտէրնիլին իսմի տէ,
Մօրէլ մի տիր, — տէլի սիւալ իլլէտի:

— Էվլէթ, էֆէնտի, — տէյլ ճէվապ վիրտի մերդումէ
կէնճ դըլ չաշա դալարադ:

Բօտօլի Բիկօլէթին օտապընը աշմըլ իտի:

— Մէրդումէնին բէտէրի օլան ժէրոմ Մօրէլ սիլ միսի-
նիլ, — տէյլ իլալէյլ մէդալ իթիլ զապիլիլ մերդում Մօ-
րէլէ իթիթապէն սէօյլէսէնէք:

— Էվլէթ . . . էֆէնտի . . . լաբին . . .

— Իլլինիլ, քէրիմէնիլէ պէրապէր իլէրի կըրնիլ:

Մէրդում պունու սէօյլէտիլիլէ պէրապէր, Մօրէլէ
Բօտօլիուն դաթէն աշմըլ պուրանտուղու Բիկօլէթին օտա-
պընը կէօթմէրալ:

Վէ, կէրէք մօրէլ վէ կէրէք քէրէնէսի Լուիզ, հէր նէ
դատար տիւշար թէնաճնիլ վէ իլլիլիսալ տէլուն օլ-
մադտա իտի իսէլէր տէ, պու ճիւմէ իլէ տալի, Բօտօլիուն
օրատա օլմասընտան էնիլիլէ վէ ճէտարէթ աշարադ, դա
պիլիլին էմիլին իթմալմ տիրէր, օտաւան իլէրի կիրտիլըր:
Չապիլմէ դաքուտա դաքարըլտան սանրա, պիր էսէրի բիլ-
գաթ իպըրաղիլլէ օլտուղու հալտէ Մօրէլէ իթիթապէն,

— Միլին նէ մէրթէպէլէքաւ հէմ նամուպու վէ հէմ տէ
պէտալաթ պիր քիմէնն օլտուղունտա լազըրի պուրուն
մադտաւըմ, իմաի, քէմալի էսէֆ իւղրէ պէնան իտէրիմ
քի, մէլէմալ պուրունտուղում պիր էմիլի իճրա իթմէքիլ-
կէ . . . Եսնի քէրիմէնիլ թէվլըր իթմէքալիլէ կէլիլիմ տիր:

— Ահ, իմէք տիր քի հէր պիր շէլ մէյտանէ չըրըլ ան-
լալըլմըլ տըր . . . արթըլ պէնիմ իշիմ պիլմիլ տիր . . .
տէյլ պաղըրալ Լուիզ էյլիմ պէլիմ օլաքադ, վէ կիտիպ
բէտէրիլին պաղըրնա աթըլադադ:

— Նէ՞ սէօյլէն օրտուն . . . Նէ՞ սէօյլէն օրտուն . . . — տէտի
Մօրէլ աղըլ պաղընտան ուշարադ, — մէլէրի սէն չըրաւ-
տըն մը . . . Նիլին տըթըր իլին պիթմիլ օլաւոր . . . սէնի
թէվլըր մը իտէ ճէքէրէր . . . սէպէպ . . . քիմ իթիլ օլ սէնի
թէվլըր իտէնէք օլան . . .

— Պէն թէվլըր իտէնէկիմ տիր . . . լիւնքի, հիւքիւմէ-

Թին էմիլի պու տուր, —տեղի մեղքում դադարեցի սեղերիսի կեօրսինսու աչքս պեղնատեքի էշաբբընը կեօսմէ երեքէք :

—Մի, վա՛յ պէնիմ պաշուն... վա՛յ պէնիմ պաշումս... —

—տե՛յի պաղըրտը Լուիդ տիդ իւզերիննէ կէշէրէք :

—Նա՛սը, հիւքիւմէթ թարափընտան մը կէտիսիդ, — տե՛յի Մօրէշ, վէ արթըգ պու եհնի ֆէշաբբըն իւզերիննէ պիւլարէ տահա ղիւստէն քէնտուլի զայիդ իյնէտիկիւստէն, պաշլատը, —հիւքիւմէթ թարափընտաննէ՛ հազդ իլէ, վէնէ՛ սէպէպէ մէպնի պէնիմ գըզմ թէվդըֆի խիլէճէք իմիւզ, գըզմ հազգընտա լաղըմ կէշէն մէտուլիսէթէ պէն հաղըրմ, էվիլէթ պէն հազըրմ, պէնիմ գըզմ... պէնիմ շայնանը հիւսմէթ գըզմ... խալի, օլ սեօյլէսիլէն շէյ սահիւ օլ մամալը տըր... քիմ, սէ կէշէլ լուիդ մի էյոյէ պիւ խապաւսաթտա պուլունմուշ օլմանադ տըր, նէ՛ սեօյլէն օլտուն Լուիդ, մէկերչի պիղիմ գուրթարծը մէշէյիսիդ, օլ դէվալը Ատէշճիկէղիմին վէֆաթընտան տօլաեը պոլաշը թէսէլի իյլէնէսին տեյի, սէսին արթըգ պունտան պէօյլէ եանըմըզտա դալմազլըզնա հիւմէթ իյլէմէքտէ իքէն, պիւր տէ դաշգըզ տա սէնի թէվդըֆ մը իտէճէքէք տիւր խալի, պու շէյ իհիլմալտին տեկիլ տիւր... վէ պունտան տա գաթիմաւազար, դօմիսէր էֆէնտի, աֆիլ իտերսինիզ ճէարքէթիմէ էմմա, պէնիմ պիւտիկիմէ կէօրէ, հիւքիւմէթ թարափընտան, տեյիլ պէօյլէ պիտուշ գըզլար, իյա սահիպ ճիւնհա վէ ճիւնայթէրին թէվդըֆ գըլընմալը իդիլիզ իտէր, էյօլէ՛տտէկիլմի... հալպու քի պէնիմ Լուիդիմ, օմադուլէտէն տեկիլ տիւր : Էլլալտըմ, Էվալիսն պիլմէքտէ օլմալըքն քի, դօմիսէր էֆէնտի պու պապտէ եանըլմագտա օլմալը տըր... Վադաա պէնիմ իսմիմ Մօրէշ տիւր, հալպու քի տահա բէք չօդ Մօրէլէր վար տըր... վէ կերչի սէնին իսմին տէ Լուիդ տիւր, լաքին տահա բէք չօդ Լուիլէք վար տըր... էվիլէթ դօմիսէր էֆէնտի... պու պէօյլէ տիւր, մութլադ սուրէթտէ պիւր եանըլըդ պուլունմալը տըր, —տէտի :

—Քէմալի թէսաթիֆ իւզէն սեօյլէրիմ քի, հիւ պիւր

եանըլըդ պուլունմադտա տէկիլ տիւր... Լուիդ, շօճուգում, հայտէյինիդ, բէտէրինիդէ վէտալաշընըզտա, կիտէլիմ :

—Նէ՛ սեօյլէեօրունուզ, գըզըմը ալըպ կէօթիւրէճէք միսինիդ, քիմ, սիդ մի... —տե՛յի պաղըրտը Մօրէշ Էսէֆինտէն բիւր դազապ քէսիլէքէք, վէ թէհտիտաթիլ պիւր հալ իւզրէ դօմիսէրէ տօղուն կիտէրէք :

Բօսօֆ Մօրէլին կէնտան թուլմարադ,

—Գալպինիդ թէսկին իտինիդ, վէ իսմիւ իւզրէ պուլունունուզ, քէրիմէնիդիտէ եիննէ կէշէճէկիւստէ չիւքճէնիդ օլմալըն... մէրդումէնին գապահաթիօղ օլտուզու անշաշլաճադ տըր, չիւքի, օլ պապտէ դաթան չիւքճէ ճայիլ տէկիլ տիւր :

—Դուդա՛հաթիլը մը օլտադ... խալի, հիւ պիւր վաղըրթտա անըն դապահաթիլը օլմալընը դապուլ իտէմէմ... օլ խուսուստա պիւթիւն գուվիլէթիմէ եէմին վէ խոտաա իտէպիլիբիմ... — պատէհու մէրդումէնին, քէնտիսինի պօրճունտան գուրթարմազլըդ նէյիթիլիլէ կէթիլմիւշ օլտուզու լիւրալար խաթըրնա կէտիկիւստէ, իյլ՛ էմմա, եա օլ բարաւալը... եա օլ լիւրալարը՝ աճապա նէրէսէն ալըշ խաի... —տե՛յի պաղըրմաեա պաշալպ :

Վէ մէրդում պունու տիւլիւստիւկիւ վաղըրթտա, հէյպէթլու պիւր պաղըշ իլէտէ տիք տիք Լուիդին եիւզլէրինէ պաղտը :

Լուիդ բէտէրինին ֆիքը ու նիլէթիլին անշալար :

—Նէ՛, պէն իըրըղըդ գ մը իթմիլ օլտըմ, —տե՛յի պաղըրտը մէրդումէ, վէ եանազլարը ալիճէնապղըզնտան նէշէթ խտէն պիւր հիտտէթ էսէրի օլտադը գըբ գըրմըդ օլտուլու կիպի, իւզերինտէ հաղըր օլտա հալ ու հարէքէթլէրտէն, բէտէրինին դալպինէ էնիլիլէթ կէլմէկէ պաշալտը,

—Պէն դաթը էյոյէ օլմալընը պիլմէքտէ իտիմ, —տե՛յի պաղըրտը մէրդում, —կէօրմէքտէ միսինիդ, դօմիսէր էֆէնտի... նասը ճէրս վէ ինքեար իյլէմէքտէ տիւր... վէ մէք

գումեն միատեսիլ է օմբիւստէ, դաթնան եայտանը իրիմիւրեայ լայնէմիւշ տիր, ոչ պատշաճէ հէմին տախի իտէպիլիւրմ . . . մէրգումէն թանրեանըպտան հէր քիմէ քի իտիմէր իտէ-նիդ սիւալ իտինիւր, քեաֆֆէսի տախի սէօյլէտիկիմի թաս-տիդ իտէճէքլէրինտէ չիւրհէ դօզ տուր . . . Մէրգումէն եա-լա՛ն մը սէօյլէսին, օճի, հաշա՛, եալանը ասլա իրիմիքեայ վէ դապուլ իտէնլէրտէն տէկիլ տիր . . . պոստան տա գա-թինաղար, անըն կէթիւրտիկ լիւալարա ինթիկետճ գալմա-մըշ տրը, չիւնքի, մէքքիւր պօրճուսա ոչ պիլիմ՝ մէյի իւլ նիյմէթ Էֆէնտի թէէտիյէն իյէմիւշ տիր . . . միդքիւր լիւրա-լարը դաթէն եանընտա այլ գօյմաւարադ, կէօթիւրիւր պ էօտիւնճ միւրէն հէր քիմ իտէ, իեատէ իյէնէճէք տիր, ֆադաթ, մէրգուման իտինի տէ քիմէնէ սէօյլէմէնէճէք տիր . . . Եֆէյլէ տէկիլ մի, լուիլ :

— Զաթէն քիման սիզին գըղընըպ խըրըղըլը իթմիւշ տիր տիմէքտէ տէկիլ տիր քի, — տէտի մէրգում գապիթ :

— Աճա՛յիս, իմտի էօյլէ օլտուգաթ, գըղընը գապա՛նա թը՛ նէ օլտուօր քի թէվըլ իթմէք իտիմէն օլտուսուլը, պէն մէրգումէնին բէտերի օլտուղում հալտէ եէմին իտէրէք սի-ղէ խապէր միւրիւրմ քի, հէր նէ գապա՛նաթտա աղվ իթ-տէլէր, ելինէ պի սուչ օլտաղընտա ասլա չիւրհէ ճայլղ տէկիլ տիր, վէ պէնիմ լաղըրալմա տախի իթիմաա օլտու-տա կէրէք տիր, չիւնքի, պէն տախի դաթնան էօթիւրմտէ եա-լան սէօյլէմէմիւշ տիր :

— Վարսընլար մէրգումէնէ նէ եօլտա պիւր աղվիւնաթ իտէրէր իտէ իթսինլէր, անը պիլմէքիւրտէ հիւշ պիր պէյիս եօդ տուր, — տէտի Բօտօթի միւթէնսիր օլարադ :

— Էլվիւրի քի հէր հալտէ մէրգումէնին պի սուչ օլտուղու-անլարըլը գահիրէ չըղաճադ տրը . . . դաթէն սիզէ մանըրըլ լութի ու մէրհաթի իյէմէքտէ պոլաւնան դաթ, քերի-մէնիկի տախի քէնտի թաշթը հիմանէսինէ ալաճադ տրը . . .

հայտէ լիւնիդ, էյլէմ իս գրէ օլտուրնըլ, շայլթի իթմէնաթիւթ ալընըլ . . . Պու տէֆա տախի ճէնապըլ Էթիմէթուլա՛ն սիզի

ուսութմտեաճադ տրը, դուճաղլանընըլ քերիմէնիկի վէ վէտալալընըլ տա, ինչալալա՛ն ելինէ արատան պիր չօդ վա-զըլմ կէմէքիւրն պիր պիլընիկլէ դալաւուրսաւադ . . .

— Գօմիսէր Էֆէնտի, — տէյի պաղըրտը Մօրէլ Բօտօլ-ֆուն սէօյլէտիկին իչիթմէնէրէք, — էյի եա, պէնիմ պիլ-տիկիմ, բէտէրնէ, ալէյհիմաէ դուհուրա կէմիւշ օլան աղ-վիւնաթ հէր նէ իտէ խապէր վիւրիմէքաղիւն, պիր գըղը թէվ-գըլթ իթմէքիւր ուսուլ ու առէթտէն տէկիլ տիր, իմտի պէն տախի պիլմէք իտէնլէրմ . . . լուիլ, սէօյլէ՛, պարի սէ՛ն սէօյլէ :

— Գըղընըլ քէնտի մասուսուսու թէլէֆ իթմիւշ տիր, տէյի իթիթիսամ դըլընմադաա տրը . . . — տէտի մէրգում գապիթ :

— Պէն . . . պէն . . . անլաւամտեօրում . . . սիզէ . . .

Մօրէլ պու հէնկեամանէ օլ մէրթէպէ միւրէտտէր պիւր հալէ տիւլար օլտու քի, քերէլէնէրէք սէօյլէտիկի պիր գալ լաղըրալարն նէ օլտուղու տախի անլալըլամաա :

— Գըղընըլ քէնտի չօմաղընտ թէլէֆ իթմիւշ օլմաղըլըլ աղվիւնաթ թաշթընտա պուլաւմաղաա տրը, — անլալար-նը՞դ մը, — տէտի գօմիսէր, մէնղարէյի մէքքիւրէտէն ղի-եա տէսիլլէ միւթէնսիր օլարադ :

— Ֆադաթ, մէրգումէնին պու ճինայէթի հէնուլ իս-պաթ իտիւր վէ հիւրմ թաշթընա ալընմալըլ տրը :

— ՄՖ, խալը, Էֆէնտի խալը . . . էօյլէ տէկիլ տիր . . . — տէյի պաղըրտը լուիլ չիտտէթ իւրլէ անաղա գաղա-րադ . . . Էս միւշ իտէրէք սէօյլէրմ սիզէ քի, մէրգում չօմուգ զաթէն էօլմիւշ իտի, ալա նէֆա ալմաղաա տէկիլ իտի . . . պուլ կիպի սուլ գիտի, պէն օլ անտէ քէնտիմի զապ իթմիւր . . . իչիլէ պէնիմ գապա՛նաթմա՛ն անճադ պոստան իպարէթ տիր . . . նէ, քէնտի էվլաալըլ թէլէֆ մի իթմիւշ օլաւըմ, Ալա՛ն իթմէսին . . .

— Սէնին էվլաալըն մը . . . խայինէ գըղ, տիմէք տիր քի սէնին չօմաղընտա վար տրը, էօյլէմի . . . տէյի պաղըր-ալը Մօրէլ իքի Էյէրնի լուիլէ տօղրու գալըրալարադ, վէ

մէջընդմէջ հալ ու հարեքէթէթընը մէջդուռէնէ Էօլտիւրմէք իտէքընէն տէհչէթէթը կէօթէթէքէքէք:

—Աման բէտէրիմ, լուծիք ուքէրէմ, վէ ափս ու ինա-
յէթ խոնիկ... —տէյի պաղըրազ մէրդումէ:

Մօրէլ պիւր սուրէթի հէյալի մամիզտէ օլաղազ ճիւղիճէ սիւրիւթ իւղիճ տուրտուգտան սանրա, քէզալիք պիւր սու-
րէթի հէյալէթամիղտէ օլտուղու հալտէ տախի քէսպի սիւ-
քիւնէթի հալ իաէրէք:

—Գօթիսէր Էֆէնտի, կէօթալիւնիւզմիւ շու մէլուռնէի
... արթըզ պէնիմ դըղմ տէկիլ տիր... —տէտի:

Մօրէլ սուռնուս իւղէրինէ պըրազըպ օտաւտան տիւրը
չըզմազ խոթէտի իտէ տէ, Լուիլ մէրդուռնէ նէզտիճէ ա-
թըրաւազ տիւղէրինէ սարըւր... վէ պալը արգա թարաֆա
տիւղիւնէ օլուպ, վէ քէնտուրի պիւթիւն պիւթիւն պըրազ-
միւ օլտուղու թագալիւրտէ ֆէրեւա սու ֆիդանլարա աախի,

—Իէտէրիմ, բէտէրիմ, իշի տիւնիլ պէնի տիւնէյիւնիկ...
սիղէ կալընըզ պիւր շէյ սէյլէնէնէկիմ տիր, —տէտի:

—Գօթիսէր Էֆէնտի, ալընըզ, կէօթիւրիւնիւզ շու մէլ-
ուռնէի տէյիւթուրմ սիղէ, արթըզ անըն իշինէ գարըշ-
մաղըլզ պէնիմ իշին տէկիլ տիր, —տէտի Մօրէլ, պիւթիւն
գուլիւթիլիւն տիւղէրինի Լուիլին էլլէրինտէն գուրթար-
մաւա չալըշարազ:

—Տիւնէյիւնիլ, իշի տիւնիլ... —տէտի Ռօտօլի մէրդու-
մա թութարազ, —չիտիտէն գալըզպ տա պու մէրթիւպէ
մէրհամէթիսիզ օլմաւընըզ:

—Բիմի աճըրեաւըմ, աման կա Ռէպիլիմ, անը մը...
անը մը... —տէտի Մօրէլ էլլէրինի անընա կէօթիւրէ-
րէք, —էյլէ պիւր նամուսուղ դըզը մը... օֆ, էյլէ պիւր
արաղըմը... էյլէ պիւր էտէպիլիլիլի:

—Վէլիւ մէրդուռնէ քէնտի նամուսուռնու բայիմալ իթ-
մէքըլթ խէթմաւընտա պուլուռնուշ օլա տախի, եինէ հիւ-
շիւհէնիլ օլմաւըն քի, անճազ սիղի գուրթարմաղըլզ,
սիղին սէլամէթիւնիլի մուճիպ օլմաղըլզ նիյէթիլիւն պու-

լուռնուշ օլաճազ տըր... —տէտի Ռօտօլի մէրդուռն
եալալ սէս իլէ սէյլէնէրէք:

Մօրէլ պու լուղէթէրի իշիթալիկնտէ, էրըրըրմաւան
վուրուլըրճաւընա միւթէտիւր օլարազ, հալէա քէնտի
նէզտիւնտէ տիլ իւղէրինտէ օլտուղու թագալիւրտէ, ալըն-
մաղտա պուլուռնան դըղընն երիւկնէ պաղտը, վէ պա-
տէհու թարիֆտէն միւթմաղին պիւր ալթիլ նիկեալ իլէ,
մէրդուռնէն ֆիւրքինի սիւալ իտիւպ, վէ զապալընտան նա-
չի տիւրէրինի սըզարազ, բէք սաղըր պիւր սէս իլէ օլտու-
ղու հալտէ տախի:

—Նօթէր մի, —տէտի:

Լուիլ պու արաւա ճէվապ վիլմէք իթէտի իտէ տէ...
պէս պէլի միւլաշաղաւընա էլվիլմէտիկիւնտէն, քէնտուրի
զապլթ իլէ սիւրէլիլ իթմտի, վէ պալըն էճիւնէ Էկէրէք,
տիւրիլ կիպի տուր գալտը:

—Լաքին, խալը... մէրդուռ, պու սապաշ սէնի մաշ-
պէա իլգա իթտիրմէք իթէմէքտէ խաի, —տէյի ճէվապ
վիլտի Մօրէլ հիտաթէթիւնէրէք, —խալը օլ պապտէ մէր-
դուռ ալլէյիլմէն հիւ պիւր շիւհէն ճալիլ օլմաղ... օհ,
տահա իլի եա... տահա իլի եա... մէրդուռնէ քէն-
տի գապաշալթընտան տօլաւըր պէնտը Էօր տախի իտէ-
մէնէնէք տիր, վէ տիւլըր օլտուղու նամուսուղուգտան
տօլաւըր պանա հիւ պիւր թագալիւրալ ալլ օլուռմաւեա-
ճազ տըր... վէ տիւլէք տիր քի, վիճտանըմ գարըլ պիւր
հարեքէթ իթմիլ օլմաղսըղըն, պէն մէրդուռնէ հաղըքնտա
լանէթէր օղուեալիլիլիլիլիլ տիր...

—Խալը, եա՛ յէտէրի աղիլիմ, խալը... պէնիմ հազ-
գըմտա լանէթէր օղուճաղաւընը... սիղէ հէր պիւր շէյի
սէյլէյիլ պէնտն իտէնէկիմ տիր... ֆաղաթ, եալը-
նըլ սիղէ... վէ օլ վաղըլմ կէօրէնէքիւնիլ քի... էլ-
վէթ օլ վաղըլմ կէօրէնէքիւնիլ քի, ափս լուռնաւընտէն-
դէ շայիլիլ պուլուռնաղաւեալմ...

—Տիւնէյիւնիլ, Ալլաշ աչըքնա օլտուռն, պիւր քէրէք ի-

չխտնիդ մերդուռներն սեփյալեհեհեքերնին, — տեսի մեր-
զուռնա Բօտօֆի :

— Նէ սեփյալեհեհեք տիր, պէսպէլի քէնտի նամուս-
սուզլուդունու նազը ու պէսան իլլեհեհեք տիր, էօյլէ
տէկիլ մի . . . զաթէն պանս սեփյալեհեհեքերնին ալեմ նեզ-
տիւտէ սեփյալեհեքիկէ մէնպուր օլանազ տըր, իմտի պէն-
տէ օլ վազլիէ գաաար պէքլէրիմ . . .

— Էֆէնտի . . . — տէյլ պաղըրտը Լուիդ, դապիթէ
խիթապէն սեփյալեհեքեր, — լուծֆ ու քերէմ խտնիդ, բե-
տէրիմոնէ այըրլուդունու էվլէլ, պըրազընքը քի պըր գալ-
լազըրտը սեփյալեհեքիմ . . . զըրա, քիմ պիլիք, պէքի պըր
տաճա կէօրիւպ կէօրիւպէքլիք իզպալինէ նայիլ օլանա-
հաճաղըմ տըր . . . վէ, հա՛ խէշաքսարըմիդ օլան է-
ֆէնտի, սեփյալեհեհեքերիմի, սիլին նեզտիւնիզտէ տախի
սեփյալեհեքիլիլիմ . . . ֆազաթ, հալընը բէտէրիմ իլէ
սիլէ սեփյալեհեքիլիլիմ . . .

— Իհէք ալէս, բէք ալէս, սեփյալեհեքիլ, — տեսի մեր-
զուռնա դապիլի :

— Մէկէրլի, պիլա ինսաֆ, քէնտի էվլաուընըքն պու-
նիտաղընա դարը կէլէրէք, էօյլէ պըր սօն թէսէլլիտէն
մերդուռներ մասնուրմ գըլըմալըլա, վիճառնըլ գապիլ
օլապիլըմ մի, — տէյլ սիւալ իթտի Բօտօֆի Մօրէլ . . .
— Էկէրլի հազգընըզտա տալլէթինէ մուվաֆֆազ օլապիլուր-
կիմ օլ հալիլիէթ ու սալալլէթլըտէն տօլսեք, պէրալի
թէշէքքիւր խաթըրմա քիպէլ իթմէք իսթիլ խէնիդ . . .
քէրիմէնիդ թարաֆըրոսան զուհուրա կէլմէքտէ օլան մէզ-
քիւր բէճանը գապուլ պըրլէ, պըր քէրլէ օլ սեփյալեհե-
հեքլէրի հէր նէ իսէ, հիլմէթ խտիդ տիյնէյինիդ . . .

Մօրէլ վաճկոնէ վէ բէք քէտէնաք պըր սիւքիւթ իւզ-
րէ, պըր վազըթ տուրտուգտան սօնքս, ազըպէթքեաթ
ճէվապ վիլէրէք :

— Բէք ալէս, հայտէ սեփյալեհեքիլիլի կիպի օլուռն . . .
— տեսի :

— Լաքին . . . պաղա պըր մահէլլէ կիթմէլիլիդ նէ-
րէհէ կիտէլիմ . . . — տէյլ սիւալ իթտի Բօտօֆի, —
չիւնքի ֆալիլիտնըլ հաճըմըլտաքի օտաաա տըր . . .

— Նէ բէհէ մի կիտէլիմ, — տէյլ պաղըրտը Մօրէլ աճը
աճը պըր սեփյալեհեք իլէ, — նէրէհէ մի կիտէլիմ, նէրէհէ
կիտէհէկիդ, իլլիէ հօգաղըմ . . . մէկէրլի հօգաղըմ հօգ-
մուտուր . . . թալմա իլիլիդ պիլտէ տէկիլ մի տըր . . .
էվլէթ, օրանա կիթմէլիլիդ . . . օլ շօճուզումոն ճէօտի
հանընա կիթմէլիլիդ . . . թամամ խոսառլանսնք օլաճադ-
պըր մահէլլ տըր . . . էօյլէ տէկիլ մի . . . Հայտէյինիդ
պաղալըմ . . . պաղալըմ քի Լուիդ քէնտի հէմիլիքսի-
նին ճէնազէլի նեզտիւնէ հալան, սեփյալեհեքիկէ ճէնազէթ
խտէհէք մի տըր . . . հայտէյինիդ պաղալըմ . . .

Վէ Մօրէլ իւզըրլիտէն պըր էսէրի ճիւնէթ միւնաճէտէ
օլուռնազտէ օլուռնա հայտէ, Լուիլին եիւզիւնէ պիլլէ
պաղմազսըլըն, ալլէթ թաճիլ օտաաան տիչարը չըգաղ :

— Էֆէնտի, — տեսի գօմիսէր հալաճաճադ սեփյալ-
եհէրէք Բօտօֆիա, — Էկէրլի պու ղէվալը բէտէրի աճը
մադտա խէնիդ, պըրազմամալըսընըլ քի մէքըլուր միւքա-
լէմ ուզուն սիւսիւն, չիւնքի, նաւըլ քի սիլտէ սեփյալ-
մէքտէ խտնիդ, հազգընըլ վար տըր, պէն քէնտիմ տալի
մէքըլումոն հալինէ պէկէնէմէսըրում, մէքընում պու հալ-
լազըլուդ տաեանամաեարադ, աղընա պըր խիֆֆէթ կէ-
թիլէհէք տըր, վէ զալիէն էմօրէսիտէ կէօրիւնէկէ պաշ-
լամըլ տըր, պաղըլընտա առէթա պըր տիլանէլիք էսէրի
միւնաճէտէ օլուռնադտա տըր . . .

— Հայֆա, էֆէնտի, էվլէթ, պէն տալիլ թըպըր սի-
լին կիպի, մէքըլումոն պաշընա էօյլէ պըր Էէնի վէ տէհ-
էլլէթլու ֆէլաքէթ տաճա կէլէհէկի չիւբէն վէ զօրգուսու-
նա տիւլար օլմադտաեթմ, իմալի կիթմէլի, վէ միւսըն օլ-
տուլու մէթէպէ, մէքըլուր եիւրէրէր բարէլէյինի վէտա-
լաճադըլ իճըսաընըլ գըսաա քէսմէքիկէ չալըմալընըմ
Բօտօֆի տալիլ Մօրէլ իլէ Լուիլին արգասըլտան կիթմալի

Մօրէլին մէջքիւր բէյ ու գարարը հէր նէ գատարը զաւրիպ վն հէյպէթամիզ պիր սուրէթտէն իտի իսէ տէ , պու հիւմէ իլէ տախի , տահա պաշդա միւնասիպ պիր մահհէլլ պուլունմամաղընտան , շէօյլէ քի , դօմիսէր զաթէն Րիթօ-լէթին օտաարնտա պէքլէեհէճէր օլուպ , վէ Մօրէլին ֆամիլ-եասը իսէ , Րօտօֆուն օտասարնտա պուլունսուղընտան , թապիւթիլլէ մէյտանտէ միւնասիպ , մէջքիւր թալան ի-շնտէն պաշդա պիր մահհէլլ պուլունմամաղըտա իտի : Վէլ հասըլ Լուիլ , Մօրէլ , վէ Րօտօֆ , մէջքիւր էլէմպախչ մահհէլլէ թօրլանտըլար :

Նէ՛ գատար հիւզննկիլ վէ տիլուզան պիր մէնզարէյ Նասըլ քի , զաթէն տէ նազընըր կէշիւիլ տիր , մէջքիւր թալան իշինն օրթա եհրնտէ վաղ խալիլլէ օլան տիլանէ վէ իթիթեարէ գատընըն տէօշէկի իւզլէրնտէ , իւզլէրնէ բաշլարա հալինտէ պիր եօրդան էօթիլիլլէ պուլունսուղու հալտէ , հէնուզ օ ոտպուհ , Մօրէլին թէպիւթի բուհ իթ-միշ պուլունան քիւշիւհէճէր դըլ չօճուղունուն նաչի , պուլունմադտէ իտի :

—Մահհէլլի մէջքիւրուն արալըլարընտան վէ տէլիւր-լէրինտէն , մէրգուլարն իւզլէրնէն քէսկին պիր ըլլզ վուրմադտէ օլտուղունտան , երիւզլէրինն պաղը թարաֆ-լարը քեսալիլէն ըլլզ , վէ պաղը թարաֆլարը տախի գօեու պիր կէօշէ օրթաարնտա օլարազ կէօշէ վուրմադտա իտի : Րօտօֆ անադտա տուարադ . արդասընը տիլարա վիրմիշ օլտուղու կիպի , պէղայէթ տէքէճէտէ տէ միւքետէր վէ միւթէնսիր պիր հալտէ պուլունմադտա իտի . Մօրէլ իսէ , քէնտի տէպիլիեասը իւզլէրնտէ օթուարադ , պաշընը էօ-նիւնէ ասմըլ , էլլէրինն աչաղը պըրպալըլ օլտուղու թազ տիրտէ , տէրտի կէօշլէրնէ , Ատէլինն եթմադտա օլտուղու տէօշէ իւզլէրնէ տէքէճէր , վահիճէ պիր պաղըլ իլէ պաղմադտա իտի : Մէրգուլմ քէնտի չօճուղունուն նաչին օլ հալտէ թէմաշա իլլէտիքէն , զայլ ու զաղպար կիթ-տիրքէ թէսկին օլմանա , վէ իւզլէրնտէ տախի , մէջքիւր

հիտտէթ ու զաղպալ եհրնէն , թարիֆտէն միւսթաշին պիր էսէրի հիւզն ու քէտէր հասըլ օլմանա պաղապըղընտան , էվլէթի շիտտէթի զաաֆա թահվիլ օլմուշ , վէ պիւթիւն պիւթիւն քէնտիսինն պըրազմըլ տըր :

Հայպու քի Լուիլ , բէնկի էօլիւ բէնկին տէճմիլլ օլ-տուղու հալտէ , պանըլմադ հալինէ կէմիլլ , վէ բէտէրի իլէ Րօտօֆ նէզտինտէ , իֆշայի դալպ իլէ իֆատէյի հալ իտէճէկինն տիւշիւնտիւքէն , տիւշարը հէյպէթ վէ տէհ-շէթ օլմանա պաղապըլ իտի . . . Պու ճիւմէ իլէ տախի , մէրգուլմէ գօրգարազ վէ տիթրէեհէրք բէտէրինն էլլինի , էվլէթ , օլ պիւլարն բէտէրինն պիր տէրի վէ պիր քէմիք դալմըլ օլան , վէ հատտէն դիւնտէ չաղըմաղըլտան նաչի , հիւսնի չէքլինն վէ թէնասիւպինն զայլ կիթմիշ պուլունան էլլին թուրթուս . . . Մօրէլն էլլին կէրի չէքմէտի . վէ օլ վազըլթ Լուիլ դարի զարի ըլլգըրըլ աղլանարադ , վէ կէօշ-լէրինտէն լէպլէպի թանէսի կիպի էալար տէօքէրէք , պիտ-տէֆաթ պուս իլլէտի : Մօրէլին հիտտէթի թէսկին օլմուշ օլուպ , վէ կէրի խալլի վազըլթտան պէրու , հէր նէ գատար քէնտուլի զապթ իտէրէք աղլամմադտա իտի իսէ տէ , արթըլ քէնտուլի թուլունմամաղըլտան , նիհայէթ էչքի սիրիլիլ ճօզմանա պաղապըլ իտի :

—Ահ , բէտէրի աղիլիմ , — տէյի պաղըրտը Լուիլ , — պիրնէ գլինիլ , նէ գատար տընմաղըլլա չայեան պիր հալ-տէ պուլունմադտանըլմ :

—Օ՜ք , Լուիլ , իշիթ մէնտէ կէօրմէքտէսին քի , պէն տէ միւտտէթի էօմիւրմտէ , հիւ պիր կիւն , պու կիւնքի գատար տիւշարը տէրտ ու էլլմ օլմամըլմ տըր , — տէյի ճէվլապ վիրտի Մօրէլ հէնկիւր հէնկիւր աղլանարադ , — Աման եա Րէպպիմ , Լուիլ , սէնն մի . . . սէնն մի հապսէ կէօ-թիւրէճէրէր տիր . . . սէնն կիպի հէմ քիպիրի . . . վէ հէմ տէ քիպիրի օլմաղըլա հադղըլ պուլունան պիր զըղը կէօթիւրիւպտա , դանըլ զաթիլլէրն իլլէրնէ աթանադլար , վէ ճալարն սըրասընա՛ կէշիւհէճէրէր տիր , էօլլէ մի . . .

խայր, — տէտի մէրդում թէրարէն տէրեայի տէրտ ու էլէմէ տալըսդ վէ իւմա քէսիքըկինէ տէւէրէք, — խայր, — սէնի էօյլէ պիր հալտէ կէօրմէքտէն իսէ, շիտի, չուրաճըգտա, շէրպէթի էճէլի նուշ իտէրէք, հէմիլէնճիկէղին Ատէլին եանընտա եաթմանը կէօրմէքլիկի, տահա՞ դիտատէ թէրհիս իտէրիւմ . . .

— Ահ, բէտէրիւմ, պէն տաթի թըպզը սիդին կիպի, էօրմէքլիկի, կիտիպ տէ էօյլէ միւճըրմէր իչինտէ պուլուն մաղըրդտան իւթիւն թոթարըմ, — տէյի ճէվապ վիտտի Լուիդ:

— Սո՛ւս օլ, պէտպաթիւթ էլլատ, գիրա, սէնին չու հալլինի կէօրաիւքճէ, իւզէրմտէն պիր ֆէնալըդ հաւըլ օլմադտա տըր . . . պէն օլ լաղըրտըր սէօյլէտիկիմտէ, եանըլտըմ, խէթա իթիւմ, հատտի իթիտալը թէճաթիւ՛ւղ իլլէտիւմ . . . Հա՛յտէ, չօճուղում, սէօյլէ, լաքին, Սլլահ իսմինէ եէմին վիլիւրիւմ սանա, սաղաք պիր եալան սէօյլէմէ եէսին . . . Սէօյլէեէճէկին սահիւլքլէր հէր նէ մէրթէպէտէ հէյպէթմաթիտէ օլուր իսէ օլտունլար, ապա շէքլինմէ, անճաղ տօղըրուու սէօյլէ . . . պէնիւմ տէրտ ու մէրաղըմ, մահաղա հաղըզաթըմ հայի պիլմէք տիր, վէ հէմ տէ պիլզաթ սէնտէն իշիթմէք տիր . . . էվվէթ, հէր նէ մէրթէպէտէ չէտտ սուրէթտէ պուլունսալար, երին կէօղըրէտէ խաֆիթ պիր հալտէ կէօրմէնէճէքլէրնտա չիւրհէ եօդ տուր . . . Սէօյլէ, սէօյլէ, գիրա, էսեֆ իտէրիւմ քի, վաղթին միւսատաթիւ եօդ տուր, տաղըզալարընը պիլէ սանըմաղտա տըրլար. սէնտէ պիլիւրսին քի, հէրիֆճի օղլու աշաղըտա պիլզէ պէքլէմէքտէ տիր . . . էվվէթ, սանա՞ պէքլէմէքտէ տիր. Օֆի, նէ՛ գատար էլլեմալաշ պիր վէտալչմաղըլըդ հալլնտէ պուլունմաղտաթը . . . հաֆըդ Սլլահ, ատի՛ւ Սլլահ, բիւմ սէնիտէ պու եօլտա պիր վէտալչմաղըլըդ մէճպուր գըլմաեաթն:

— Բէտէրի աղիզիւմ, սիզէ հէր պիր շէյի նաղը ու պէեան իտէճէկիւմ տիր . . . տէտի Լուիդ, քէսպի ճէսաթէթ

վէ մէթանէթ իտէրէք, — ֆաղաթ, սիդտէն եալընը չու նու թալէպ իտէրիւմ քի, պիզիւմ գուրթարըճըմըզ պուլունան պու էֆէնտի, օլ պապտէ քիմէլէրէն պիր շէյ սէօյլէմէեէճէկինէ տալիր պիր սէօզ վիլմէլի տիր . . . էվվէթ, հիշ պիր քիմանէէ . . . չիւնքի, էկէր մէրդում, պէնիւմ սէօյլէմիլ օլտուղումու իլլեմէճէք վէ պիլէճէք օլուր իսէ, անլաեօրմուսունուղ . . . օֆի, — տէյի իլալէյի մէգալ իտիպ, վէ գօրգուսունտան պիւթիւն վիճուտի տիթիւէրէք, — օլ վաղըմ էվվիդի պաշըմըզա եըզ աճաղընտա . . . վէ պէնիւմ կիպի, սիզին տաթի խարապիյէէթլինիդի մուճիպ օլաճաղընտա, գաթան չիւրհէ ճալիդ տէկիլ տիր . . . դիրա, սիզ մէրդումուն, նէ մէրթէպէ դալըմ վէ վահշի, վէ նէ տէրէճէտէ տէ գուվվէթ ու գուտըէթ սահիպի պիրիսի օլտուղունու պիլմէքտէ տէկիլէրնիդ:

— Բիւմ իլին տիր սէօյլէտիկիմտէ:

— Բիւմ իլին օլաճաղ, օլ չօրպաճըմ օլաճաղ խալին ու դատտար ատամ իլին տիր . . .

— Նօթէր իլին մի .

— Էվվէթ . . . — տէտի Լուիդ եալաճաճըզ սէօյլէ եէրէք, վէ սէօյլէտիկինի քիման իշիթմէսին իլին գօրգուաղտա օլտուղունտան տէօրթ թարաֆընտա պաղընաղադ:

— Բալաթը գալլ իւզիլ օլմադ, չօճուղում, — տէտի Բօտօլֆ, — ֆիլ վաղը մէրդում բէք սահիպ նուֆուղ վէ գուտըէթ պիր ատամ օլուպ, վէ ինտաֆ ու մէրհամէթ տէնիլէն ֆաղիլէթլինտէ նէ օլտուղունու պիլմէքտէ տէկիլ տիր, լաքին երնէ պիր պէյիս եօդ տուր, պիլ անըն իլէ ճէէքլէնէպիլըրիդ. վէ քէնտի սէօյլէտիլըրէրնիդի տէ էկէր զահիւրէ չըգարաճաղ օլուր իսէմ, տէկիլ պաղչա պիր նիյեէթ, իլլա անճաղ սիդին վէ բէտէրնիլընի մէնֆաաթը իլին չըգարաճաղըմա, ապա չիւրհէրիդ օլմաթն:

— Վէ քէղալիք պէն տաթի, Լուիդ, պիւթին գուվվէթ իմիլէ, վէ անճաղ վէ անճաղ սէնին խէլաա ու սէլամէթլին իլին չալընըզ ուղարաճաղըմ տիր. լաքին, հայտէ, սէօյ

լէ, սէն անը սէօյլէ պիղէ պաղալըմ քի, օլ խայրն հէրիֆ սանա նէ եարմըլ տըր :

— Պաշղա պիր չէյ տահա վար տըր, — տէտի Լուիղ ճիւղիճէ միւլահաղա իլլէտիքտէն սանրա, — նասըլ քի սիւղէ խտէճէկիմ հիքեայէնին սըրասընտա անըն տախի ղիք-րինի կէչէճէկիմ տիր : չէօյլէ քի, սայիր պիր քիմանէ, պա-նան պիւլիւք պիր տօթիլուգ եարմըլ տըր : . . . Կէրէք բէ-տէրիմ, վէ կէրէք ֆատիլեամըլ հազգընտա, պիւլիւք հա-միյեյէթ վէ ինսանիյեյէթ իպրաղ իլլէմիլ տիր : Պու սէօյ-լէտիկիմ ատէմ, պէն մէրդում նօթէրին եանընա կիրտի-կիմտէ, զաթէն օրատա մէշմուրիյեյէթտէ պուլունմագտա խտի : Ֆաղաթ, իսմինի քիմանէն սէօյլէմէեճէկիմ տայիր պանա եէմինլէր վիրմիլ տիր :

Բօտօֆի, մէրդումէնին պու լազըրտընըր իշիթտիկին-տէ, պէլլէ օլ տէտիկի ատէմ Ֆրանսօա ժէրմէն օյմալը տըր տէյի տիւչիւնտիւկիւնտէն, մէրդումէնէ խիթապէն, — Էկէր օլ տէտիկինիւղ ատէմ Ֆրանսօա ժէրմէն իսէ . . . օլ պապտէ քէմալի էֆիւրիյէթ իւղրէ օրապիլիւրսինիւղ, մէղբիւր էարաղը, կէրէք բէտէրինիւղ վէ կէրէք պէն, քիմ-սէնէն սէօյլէմէեյէթը սէրմիլ տիւղաթ իսէրիւղ :

Լուիղ քէմալի թէտաճիւլալ իւղրէ, մէրդումտէն մէղբիւր ֆարգ խտիչի իւղէրինէ, Բոտօֆունէ եիւղիւնէ պաղալը, վէ,

— Մէկէրչի սիւղ մէրդումա թանըմագտամընըլ, — տէյի սիւալ իլլէտի :

— Տիմէք տիր քի, օլ էյմիս բարասը օլան թէմիլ զալպ տէլիլդանըլ, իւլ մահ դատար պուրատա իլամէթ իլլէ-տիկի, վէ սնինտէ մէրդում նօթէրին խանէօլնտէ խըտ-մէթ իթմիւքիլէ կիթտիկին հէնկիւմտէ, զաթէն օրատա՝ չալըլմագտա խտի, էօյլէ մի, — տէտի Մօրէլ. — իլի եա, նիչին սէն մէրդումա իլը տէֆա օլըրաղ պուրատա կէօր-տիւկիւնտէ, հիչ թանըմագտա տէկիւնտիր կիպի պիր հալ ու հարէքթի իպրաղ իլլէտի խտին . . .

— Եա՛ բէտէրի ալիլդիմ, մէրդումտէն, Մ. Ժաղ Ֆէր-

րանըն մայաղասընտա չալըլմագտա օլմասընը սէթր իթ-մէքիլէ պաղը սէպէպլէրի պուլունմագտա օլտուղունտան, պէյնիմիլդէ, օլ եօրտա մուամէլէ իթմէքիլէ էյլէմիյեյէթ կէօրմիւչ, վէ դարալ վիրմիլ խտիք, վէ հաթթա, սիլին ի-չին բէք իլի պիր զօմու օլմուլ օլաճաղընըտա բանա պիլտի-կիմտէն, պուրատա տէօրտիւնճիւ դաթտա պօլ պիր օտա պուլունմագտա օլմասընը, մէրդումա պիլղաթ քէնտիմ խապէր վիրմիլ խտիմ, — տէտի Լուիղ :

— Լաքին, — տէտի Բօտօֆի, — քէրիմէնիլի, մէրդում նօթէրին եանընա քիմ վիրմիլ խտի :

— Չէվճէմ խաթմա տիւչտիւկիւ վաղըթ, պէն կիտիպ պուրատա օթուրմագտա օլան, վէ բէհին իլէ ագճէ վիրմէք-տէ պուլունան մատամ Պիւրէթէ, պիղէ պիր եարաթմ օլ-սուէ իլին, Լուիլին, էվլին պիրինէ պէպէմէլիլէ կիրմէք խ-թէմէքտէ օլմասընը սէօյլէմիլ խտիմ : վէ մէրդումէ դատըն տախի, մէրդում նօթէրին վէքիլլաթը պուլունան պիր դա-տընը թանըմագտա օլտուղունտան, Լուիլին բէք իլի պիր դըլ օլուպ, վէ բէք կիւլէլտէ խըտմէթ խտէճէկին տայիր չ մէրդումէնէ խիթապէն պանա պիր թալսիյեյէնտէ վիրմիլ խտի : Ահ, մէրդում . . . մէրդում օլտուն օլ մէղբիւր թալ-սիյեյէնտէ . . . ղիրա, իթէմիլ պու ֆէնալըլալըր մուճիպ օլմուլ տուր . . . Վէլչասըլ, էֆէնտի, իլլէմէ դըլըմ, մէր-դում նօթէրին եանընա պու սուրէթլէ կիրմիլ տիր :

— Հէր նէ դատար պէն, մէրդում նօթէր թարաֆն-տան, բէտէրինիւղ հազգընտա տէրքեար օլան քին ու դա-րաղըն սէպէպլէրինէ տայիր պաղը մայլումաթլարա վաղըֆ պուլունմագտա իսէմ տէ, — տէտի Բօտօֆի Լուիլէ, — պու ճիւլէ իլէ տախի, բէճա խտէրիմ սիլէ, պիր սուրէթի մուլթմատարտա օլտուղու հալտէ, սիլ մէրդումտէն եանը-նա կիրէլիտէն պէրու, պէյնինիլդէ հէք նէ քի կէլտի ի-սէ, պանա նաղը ու պէնան իսինիլ . . . ղիրա, մէղբիւր հիքեաեյէնին, սիլին էմիլ թէտաֆինիլդէ պիւլիւք էյլէմիլ-էթի վար տըր :

— Պէնիմ, Մ. Ֆէրանըն հասնում կիրտիկիմին իւր կիւնը-
րինսէ, — տէտի Լուիդ, — մէրդ ու մտան թէ չէքքի խաչճէք
հիւ պիր հալ կէօրմէաւմ. ֆարաւմ, խրամէթիմ չօդ ալըր
խտի, բէք չօդ չալըմադտա խտիմ, վէ վէքիլխարճը պու-
լունան դատընտա, պանա դարչըր բէք սէրթ պիր մուսամէլէ
կարազ կիլմէքտէ օլուպ, վէ կէրէի էվիիլզտէ բէք մաշգու-
նիլեէթպիալ պիր հալտէ խտի խաչ տէ, նիհանէթ, խըտ-
մէքթեարըզ խըտմէթքեալըզ տըր, հէր նէրէհէ տէ կիլթ-
սէմ, մատամքի վաղիֆէմ խըտմէթ իմմէքիլ տըր, տիւհէրէք,
մէքըրիւ հալէ վէ խըտմէթէրէ կէօքս վիրիպ թէհամաիւլ
իլլէմէքտէ խտիմ. վէ պուհնամտա դաթիւնազար, հէր եհէք-
տէ պիրէք տիւրիւ ուլլընուդուզ պուլունարազ, ասէ-
մի մէնուտիլեէթիմ մուհիպ օլաւմալտի տիւրիւմէքտէ
խտիմ. Մ. Ֆէրան դաեթիլէ սէրթ չէհէլի տըր աւտէմ ի-
տի. տալիմա քիլխաչէ կիտիպ, գուտտաը չէրիֆտէ հա-
զըր պուլունադտա խտի, վէ չօդ տէֆա տա բարաւարը
միւսամֆիր դապուլ կիլմէքտէ խտի: վէ օլ վազըլլար,
մէրդում տալիք եիւղիմէ պիլէ պազմադտա օրմադըղըն-
տան, վէ տալիմաւտ, վէ ալէվիտուս միւսամֆիրլէր հուզու-
լունտա, պանա դարչըր բէք սէրթ պիր լիւսան վէ մուսամէլէ
իւսիմալ կիլմէքտէ պուլունուդունտան, ալէյհիստէ, զէր-
ընճէ չիւրհէհէ դահիպ օրմադտա տէկիլ խտիմ: վէ էվտէ
խաչ, մէրդումէ վէքիլխարճ դատըն մատամ Սէրաֆէն իլէ
պէնտէն պաշգա քիսնէ պուլունադտա տէկիլ խտի, չիւն-
քի, դարուհուսուն օտաար տալիւ, մաղադարը թարաֆըն-
տա, վէ սօզազ իւղէրինտէ պուլունադտա խտի. չէօլէ-
քի, մէրդումուն, վէ պինտէն ալէյհ պիլիմ տալի իդա-
մէթ իթտիկինիլ տալիլէ, պլընա պիր հալտէ պուլունուպ
վէ մաղադարյա դարուհուսուն օտաարըն արա եէրինտէ,
պիր հալու իլէ պիլէ տէ պաղչէ պուլունադտա խտի, վէ
պէնիմ օտամ իսէ, թա իւսթ գաթիտա խտի: Չօդ տէֆալար
դօրդումուն նալի, կիճէլէլի թա եաթընճաեա դատար,
քէնտի վազիլիմի, եալընըգա, եա քէնտի օտամտա, վէ

եալիտ եէր ալթընտա պուլունան մաթպալտա կէչիլմէք-
տէ խտիմ: Պիր կիճէ պաւալընարը թամիր իտալ վէ նիլաւմ-
նա գօեարազ պիլթիրմէք նիլեէթիլլէ, չօդ չալընպ վէ բէք
կիճ դալալըգտան սօնգա եաթմասա կիլթմէք իւղըն իքէն,
օտամըն պուլունուդու քիւլիւք պիր սօֆիսուն օ պիլէ ու-
հունտան, բէք եալալ եալալ եիւրիւմէքտէն հաղը օրմա
պիր աեազ սէսի իլիթտիմ. պիրտէ օտամըն դաբուսու էօ-
նիւնէ կէլիպ պիրինի տուրմաւընը ճիտ կիլէտիմ. վէ էվ-
վէլ էմիրտէ, պուլուն, վէքիլխարճ դատըն օրմադը չիւր-
հէսինէ դահիպ օլուում խաչ տէ, դարուհու ալըպտա իւրի
կիրտիկինի կէօրէմէտիկիմտէն, տիւչալըր խէլֆ ու էնտի-
չէ օլուում. վէ եէրիմտէն գըմըլտամադաղըն տուրա գա-
լարազ, օրթալըլը տիլէտիմ, վէ հիւ պիր հարէքթիմ սէսի
իլիաւմէտիմ. լաքըն, պու ճիւմէ իլէ տալի, դարուհուսուն
էօնիւնտէ պիրի պուլունադտա օրմաւըն տա, չիւրհէսիլ
սուրէթտէ պիլմէքտէ խտիմ: Իքի տէֆա, քիմ տիր օ, տէ-
նէ սիւալ կիլէտիմ. . . Իքի տէֆասընտա տալի հիւ պիր
ճէվապ ալամաարմ. . . Օլ վազըլթ, թուլթուպ տըլալըր
դարուհուն արգաւընա տաեաթտըմ, չիւնքի, մէքըրիւ դա-
րուհուն նէ քիլիտի վար խտի վէ նէ տէ սիւրմէսի: Տալիմա
գուլազ վիրիպ տիլէմէքտէ պուլունուում, թէքքարէն հիլէ
պիր հարէքթիմ սէսի ալամաարմ, վէ պու հալ իւղըն եա-
լըմ սաաթ գատար պէքթտիմ, վէ պու հալ իւղըն եա-
տէթ, էօլլէ պիր հալտէ, բէք ուղուն կէօրիւնէճէկիւնտէն,
օտամտմ, թաճիլ օլուում, վէ ազըպէթքեար դարուհում
իւղէրինէ տիւչիւ վէրտիմ: Օլ կիճէ էօլլէճէ բահալթըզ իւղ-
ըն կէչտի, հիւ պիր ֆէնալըզ դուհուր իթմէտի, Ֆէրտաըր
սապահըր, վուգուի հալի վէքիլխարճ դատընա նազ ու
պէեան պիրէ, օտամըն դարուհուսուն քիլիտի պուլուն-
աալըլը թադտիրտէ, պարի պիր սիւրմէ թադտըրմադըլ-
ըն բուլաթմընը թալէպ կիլէտիմ. մէրդումէ պէնիմ պու-
հիքեաեմէ, պիր խէեալալթ խտի վիրտիքտէն պաշգա,
դարուհուսուն պիր սիւրմէ վազ իթտիրմէքիլէ իլին տալի, Մ.

Պերանան միւրաճառած իւն բուխած թահակ ինձմէքիլիւմ լազըմ կէլտիկինի սէօյլէտի վէ կիտիպ մէրդու մտան տախի մէղքիւր բուխածը իսթէտիմ իսէ տէ, մէրգու մտա ու մուզլարընը սիլքէրէր, ետնի հիւ է հէմմիլիէթ վիրմէք իս թէմէհէրէր, պանա տիլանն արֆաթընը վիրտի, վէ պէն տէ արթըղ օնտան զիեատէ պիր շէյ սէօյլէմէքիլիէ ճէսա-րէթ իսէմէտիմ: Պու վաղաատան հիւղիճէ սօնրալարը, մտալիւմ օլան օլ էլբան թալըն զայսը ֆէլաքէթի վուգու պուլտու: Մէղքիւր դազա իւզէրինն բէտէրիմ նէ եաբա-ճաղընը շալըրարաղ, տիւլարը մէլուտիլիէթ օլտու: Պէն կիտիպ, բէտէրիմն պալընա կէլէն, մէղքիւր ֆէլաքէթի, մատամ Սերաֆէնէ նազլ իթտիմ, վէ մէրգու մտ տախի պանա, — «պիլիմ էֆէնտի բէր մէրհամէթի պիր դաթ տըր, պէն պուճու պիր քէրրէ օնա իֆատէ իթմէլիլիւմ, վէ չօղ ինթիմայտէն տիր քի, օլ պապաէ բէտէրինիդէ պիր իլիլիք եաբըն»։ տէյի ճէվապ վիրտի. վէ հէման օլ աղ-շամ պէն սուֆրատա իրաւիթ ինթմէքտէ իքէն, Մ. Պերան պիրտէն պիրէ լազըրուր աշայաղ, պանա, — «բէտէրինն պին իւչ եիւզ ֆրանգա ինթիեաճը վար իմիւ, պու աղշամ կիթ մէրգու մա սէօյլէ տէ, եարըն պիլիմ մաղադատան կէլանն, վէ մէպլարը մէղպուրու ալըն: Վաճ, զէվալը ատէմ վաճ, բէր քեալիլ պիր ատէմ տիր, եաղըղ օրնիւ, բէք աճըրամ»։ տէտի: Պէն մէրգու մտա քարաֆընտան դուհուրա կէլէն պու էսէրի րիդըլաթ վէ շէվգաթը կէօր-տիւկիւմտէ, հէման կէօղլէրիմ աօլտու, վէ նէ եօլտա պէեանը թէյէքիւր իսէճէկիլիլ պիւմէղ օլտու: վէ մէրգու մտա պէ-նիմ մէղքիւր հայիմի կէօրիւր կէօրմէղ. — «հայտէ, հայ-տէ, սէն էսէֆ իւզրէ օլմա, պէնիմ եաղըրմը տահա պիւ-եիւք պիր շէյ տէկիլ տիր, բէտէրին օլ դատար իլի պիր ատէմ տիր քի, տահա չօղ զիեատէ իմտատ ու մուալի-նէթէրէ շահէսթէ պուլունմագտա տըր...» տէտի: Պէն տէ օլ աղշամ կիտիպ բէտէրիմ պու միւմտէնի վիրտիմ, վէ ինթէ ֆէրտաճը կիւնիւ տէ...

— Իւչ այ իլին ալըղ պիր պօնօ վիւրէրէր, մէղքիւր պին իւչ եիւզ ֆրանգը ալտըմ, — տէտի Մօլէլ, — վէ պէն տախի թըպըր Լուիլիմ կիլիլ, շիւքրանիլիէթ իմտէն նաշի, կէօղլէրիմ աօլտարաղ աղաւտըմ, վէ մէղքիւր ինաանիլիէթի եաբանա վէլի իւլնիլմէթ իմիդ օրֆաթընը վիրմէկէ պաշլա-տըմ. . . ֆիաղաթ, հայֆա՛քի, սօնրատան տախի, մէր-գու մ հաղընտա հիւս իլլէ մէքտէ պուլունտուղու մ էսէրի հիւրմէթ վէ շիւքրանիլիէթի, քէնտի պէտխաշլըղը սէպէ-պիւնտէն զայսպ ինթմէքիլիէ մէճպուր օլտու: . .

— Իյի եա, սիլին էապէ միւզթէտիր օլմանեաճաղը-նըղը պիւտիկի հայտէ, օլ դատար աղ պիր միւտտէթ իլին էլիւիդտէն պիր ալըղ պօնօ ալմասընը կէօրտիլիւնիւղտէ, հիւչ պիր շիւքիւնէ հոճիպ օլմատընը մը իտի, — տէյի սիւալ իթտի Բօտօյի Մօրէլէ:

— Իօայր, էֆէնտի, պէն, մէրգու մ նօթէրին, պէնտէն էօյլէ պիր ալըղ պօնօ ալմագլըղտան տալը մաղտտի պաշ-ղա պիր շէյ օլմանըղ իլլա եալընըղ պիր թահթը էմիլիէթ վէ ալմագլըղ էֆէրեաղընտան իպարէթ տիր ինթաղատնտա պուլունմուչ, վէ մէպլարը մէղպուրու թէէտիլիէ ինթմէքի-լիւմ իլին, հիւչ տէկիլ իսէ իքի սէնէ մէլատն վիրիլիպ, վէ օլտա օլտա անճաղ պիր սուրէթի բէամիլիէտէ, իւչ այտա պիր թահվիլ տէկիլտիւմէքիլիէ մէճպուր օլմաճաղըմ տըր զանընա դահիպ օլմուչ իտիմ, հալ պու քի, իլք վատէ պիթէր պիթմէղ, կէլիպ արաւարը իսթէտիլէր, պէնտէ պիթթապի վիրմէտիմ. օլ վազըթ թահվիլմի պաշղապ պի-լի իսթինէ ճիրօ իսէրէք տալմաա դըրամ իլլէտիլէր, վէ պիւնտէն ալէյ իլլա՛ տախի իթտիլէր. վէ պատէհու, եա-նի պուճուրը պէօյլէ եարալ պիթիլտիլիւնի սօնրա տախի, պիլիլմիլիւնիլ, մէրգու մ նօթէր նէ եարաղ, քէնտիլիլի պիթիւր մուամէլտէն պիլիլապէր կիպի կէօթմէրէրէր, վէ քիլիլ թագալիւրմէրտա մու պաղըրն իւզըրինէ պըրաղաղաղ, օլ պապտէ աղա մէրաղ վէ էնտիւն իսէճէք հիւչ պիր շէյ պուլունմատըրընը, պանա շիֆահէն սէօյլէտի . . .

—Մեքոգում անը եօյլէ եաբմասը լլա, սիղի տայիմա բէն-տի թաճիթը դուտըթ ու թէ՛նտիթիտէ սաղլամագ խթէ-միշ տիր . . . — տէտի Բօտօֆ :

— Եվիլէթ, էֆէնտի, էվիլէթ, Տայըֆլար օլտուն, դերա իշ-թէ թա մեդքիւր հիւքմ ու իրամ կիւնիւնտէն պալլամը տըր պու . . . : Լաքին, սէյլէ Լուիլ . . . սէն լազըրտունա տէ-վամ իյլէ . . . պէն դաթէն նէ սէյլէտիկիմի պիլմէքտէ տէկիլիմ . . . դերա, դիհնիմ տալլամագտա տըր . . . Էֆէ-րիմտէ պիր Ֆէնալըք հիսա իյլէմէքտէ յիմ . . . առէթա չը-տըրմագ լըղըմ կէլմէքտէ տիր . . . Արթըդ հատտի իթիտա-լը թէ՛նափուկ իյլէմիշ տիր . . . էվիլէթ, հատտ ու հուտու-տու աշմըշ տըր . . .

Բօտօֆ Մօրէլին դալպինի թէսիկն իյլէտի . . . վէ Լու-իլ տէ թէ՛քարտէն քէլամէ աղաղ պիրէք ,

— Պէն պերայի չիւքրանիյէթ , Մ. Ֆէրան թարաֆն-տան հադգըմըղտա զնհուրա կէրիլ օլան մէգքիւր ինօս-նիյէթտէն տալաեր , քէնտի խըտմէթիմէն տէրքարթ օլան , վէ վաղիֆէմտէն պուլունան սայ ու զայրէթիմի արթըր-տըմ իսէ տէ , մուղայիթ օլարագ վէքիլիսարճ դատըն իսէ , պանա դարըր իգհարը նէֆրէթէ պէտ իլէ , տայիմա պէնի թաղիիլ վէ թահգիթ իտէրէք , վէ Մ. Ֆէրան թարաֆն-տան , պէնիմ իշլէքիմէ տայիլ լիլլիլմիշ օլան էվամիր ու թէնպիհաթը պէնտէն սէթր ու ինֆա իյլէնէրէք , պէնի մէրդում նէգոլիտէ տիւչարը մահուպիլիէթ զըլմագ լըղա , վէ պուլունան տալի , քէնալնէն պիր սէֆա տուլմագ լըղա պալլատը : Պու հալ պանա բէք աղըր կէլմէքտէ օլտու-ղունտան , կէրիլ պիր թարաֆտան , չօդ տէֆա , մահէլլի մէգպուրու թէրք իլէ , կիտիլ պաղա պիր խանէտէ խըտ մէթըքալըլք իթմէրիկի տիւչիւնտիմ իսէ տէ , տիկէր թա-րաֆտան տալի , բէտէրիմին , օլ էֆէնտիմ պուլունան նօթէրէ պօքըլու պուլունտուղունու տէրխաթըր իյլէտի-կիմտէն , նիյէթի թէ՛գպուրէտէն սարֆը նաղար իյլէտիմ : Մ. Ֆէրան բէտէրիմէ մէպաղըր մէգպուրու վիլլմէսի իւղէ-

րինտէն իւշ այ գատար կէշտիթտէն սօնրա, կէրի մէրդում, երնէ էվիլէլէրի միսիլու , մէրդումէ մատամ Սէրաֆէնին նէգոլիտէ , պանա դարըր սէրթ պիր մուամէնէ դուլան-մագ լըղա տէվամ իյլէմէքտէ իտի իսէ տէ , պաղը քէրէ տալի, կիլիլ կիլլի, էօլէ պիր պաղըշ իլէ պաղմագտա ի-տի լի , իւզըրիմտէ Ֆէնա պիր թէնտիթ րէյտա օլտարագ , հիւնապըմտան իւլզլէլիմ զըղարմագտա իտի , վէ մէրդում տալի պէնիմ պու հալիմա կէօրտիւքտէ , քէնալիք կիլլի կիլլի կիւլունանէմէքտէ իտի :

— Մնլմէրօրմուտունուգ , էֆէնտի , մէրդում պուշարըր պէօլլէ եարդըր վաղըթտա , պէնիմ հադգըմտա տալի , տէյիմտէն տալաեր մահալուիյէթ իրամընը արմաեա չա-լըմագտա իտի :

— Պիր կիւն , — տէտի Լուիլ , քէնտի հիքեաեէսինէ տէվամ իլէ , — վէրիլիսարճ դատըն , աղաւ թատմիւտան սօնրա , ապա միւլթատընտան օլմատըրը հալտէ , պէնի եա-լընըղ պըրադարագ , տիւչարը չըղաղ . . . վէ նօթէրին եաղը-ճըլարը իսէ , դաթէն օրատա եաթմագտա օլմատըրըրտան , քէնտի մահէլլի իգամէթիլլինէ կիթիլէր : Մ. Ֆէ-րան տա , պիր իշ իլէ , գաղուճուեու պիր թարաֆա կէօն տէրտի , վէ նիհաեթի էվտէ մէրդում չէլէսիմ իլէ պէնտէն պաղա քիմսէ դալմատը : Պէն սօֆատա օթուրուպ չարը-մագտա իրէն : մէրդում չանը չալտը , պէնտէ գաղըպ քէնտի եաթագ օտաւընա կիթիլիմ . . . մէրդում օճաղըն էօ-նիւնտէ աեադտա տուրմագտա իտի , եանընա տօղըն վարդըր , պիրտէ մէրդում , հէման պանա տօղընա տէօն տիւկիլլէ պէրապէր , պէնի թուլուպ դուճագլատը . . . օլ հէնկիւմտէ մէրդումուն կէօլլէրինին ալիէ կիպի բարա-մագտա օլմասընը , վէ երիլլէրինին տալի դան կիպի գըր-գըրմըր պուլունտալընը կէօրտիմ . . . թապիլմիլլէ տիւչա-լը հէյպէթ ու տէնէթ օրտում , վէ կէրի արանաղա կէլ-տիկիմտէն , էվիլէ էմիրտէ չալըրարագ , քէնտիմ միւտա-ֆաաեա չըղըլմատըր իտէ տէ , մէրդումուն պէնտէն բէք

չող զինատեղ դուվվեթիմ օլմասընա ապա պողմադարըն, քեմալի զայրեթ վե շիտաթե իւզրե, քեշտիմի միւտաֆաաւեա չարըչորմ, վե հաթիթա, մուվտաֆազ տաթի օլարազ, էլինտէն դուրթուլապիլտիմ, վե հեմաւտեմ քեշտիմի պիր թաղըլպ սուֆաաւա աթարազ, դարուեու երիպիլ դարաւորմ, վե մեզբիւր դարուեու անաթիթարտա քեշտի թաւաֆընտա պուլունսուղուեաւան, օլանճա դուվվեթիմի պաղուեա թօքլաեարազ, արդալընտան տաեանարմ տուրտոււմ:

— Իշիտի եօրմնսուեուդ, էֆէնտի . . . Իշիտի եօրմնսուեուդ . . . — տէտի Մօրէլ Բօտօլֆա, — մեզդում վլէլի իւլ Նիյաթիթ դանն իթմէրտէ օլտուղումուզ առամըն չու ամէլ ու հարեթթիլերին:

— Արաւան ճուղիճէ վագըթ կէշտիքտէ, Նիհայեթ ուլէ Նիմ դուվվեթիմէ, մերդուման դուվվեթի զայեպէ իտէրեք, կերչի դարու ալըլոր իտէ տէ, — տէտի Լուիլ, — հէլէ պէրեթթի վիրտին քի, լամաւ պէնիմ թարաֆըմտա պուլունսուղուեաւան, անիտէ սեօնտիլեպիլտիմ. մերդում դարալըլգտա դալըլ, վե պուլունսուղու մահէլլ իլէ սօֆա առաւընտա խալիլճէ պիր մէտաֆէ պուլունսուղու իտի. մերդում պէնի չարըմաեա պալաւոր, պէնտէ հիլ ճէվապ վիրմէտիմ, վե պունա դարալըլգ մերդում տաթի, հըրս ու զազապընտան նաշի, սեօնտէ պիր տիլթըլէլ չաւորլ օլտուղու հալտէ, — ճեկերչի պէօլէ դաշար իւսէն, վե եանքմա կերմէլ իտէն, պիլմիլ օլապըն քի, պանա պուլունան պին իւլ եիւզ ֆիրանգ պօրճունտան տօլաեք, բեւտէրինի մահապուսիլեթիլէն սէպէլ օլմուլ օլաճազըն, չիւնքի, մէպաղըր մեղպուրու վիրմեեեհէկինի, սէն քեշտի տաթի պիլիթին» — տէտի: Պուլուն իւզերինէ, պէն մէլգումա, իւլմֆ ու մերհամմէթ իտէրեք, պանա իլըլմէմէսինի, պէնի տիւլըր մեղլըլէթ օլմալըլգա մեհպուր իլլէմէմսինի բեճա ու Նինալ իլլէտիկիլէ պէրապէր, մեզբիւր բեճալըրմըր դապուլէ հիմմէթ պուլունսուղու թագ-

տիլտէ տաթի, քեշտի իլըմմէթիլտէ, հատտէն զինատէ զայրեթ վե սատուդաթ իւզրե պուլունսուղուր, վե տաւիմաա քեշտի իլիլիլթըլընտէն տօլաեք թագտիլի թէ չեքբիւրլէր իտէհէկինի տաթի պէեաւ իլլէտիմ:

— Չաթէն պէն Լուիլիլի պիլիլիմ, տալիմա պու եօլտա իտան իսթիմալ իտէր, — տէտի Մօրէլ, — վե իլմէ տալիմաա պու հալլնտէն Նաշի դուրուլանըպ իթիթիլաւ իլլէմէքտէ իտի: Լաքին, Նաւըլ օլտուտա . . . Նիհայեթ սէօլլէ . . . տէվաւ իլլէ պագալըմ:

— Պէն տալիմա դարալըլգտա տուրմադտա իտիմ, պիր տէ արաւան ճուղիճէ պիր վագըթ կէշտիքտէն սօնրա, մերդուման էլլէրի իլէ տէօրթ թարաֆը եօքլաեարազ, սօֆանըն տիւլըր չըքլաճազ օլան տիլէր դարուսուեու պուլուպ դարաւորընը իշիթտիմ, վե հալիլլէ պէնտէ քեշտի հիլքմիլ թահիթընտա օլարազ իլէրուտէ դալալըմ. մերդում դօլուպ քեշտի օտաւընա կիթտի, վե անիտէ էլինտէ պիր ըլլգ պուլունսուղու թագտիլիլտէ, տէմիլպ կերի կէլտի: Արթըլգ, պալաճըրմըր, օլ իլլինճի տէֆա օլարազ պէնիլմիլտէ վուգուա կէլէն չեքիլպ ճէնքլէլմէեի, վե քեշտիմի միւտաֆաա իտէպիլմէք իլին իզճար իլլէտիկիմալալթիլ վե չեճալմը, վե մերդումտան իշիթտիլիմ սիթէմ ու հաքարէթթիլի վե թեհալտէրի, վե պինապէրին օտա պէ օտա արգամանա տիւլիլպ զօլալաւըրչալըրը, սիլլէ թարաֆ ու պէեանէ ճեաւաթ իտէմէմ. ֆագալթ, հէլէ պէրեթթի վիրտին օլ անտէ հիւս իթմէրտէ օլտուղում իւմա քեւերիլիկի, դօրգու, վե հիտաթէթ ու զալապա քի, դուվվեթ ու գուլըլթիլի արթըրալըր տա, քեշտիմի դուրթարապիլտիմ. հալ պու քի, մերդում տա պէնիմ պու հալիլի կէօրէրէք, օլ մերթէպէ դըլաւը վե գուտուրուտ քի, աաթթա պիր տիլման հալլ քեապ իլլէտիկիլտէն, քիւֆը ու հաքարէթթէրտէն պալազ, տաեալա տաթի դալըլալը, վե եիւզիւմ կէօլիւմ դանաւը . . .

— Հաֆըլ Ալլահ, հաֆըլ Ալլահ, — տէլի պաղըրաբ Գ. — 48

Մօրէլ էլէրէրին սէմայէ տօղրու գալտըրարագ, — պուռ-
լարն քեաֆֆէսի տախի պիւրէր ճինսէթ օրտու գլարը հալ-
տէ . . . հայէա էօյլէ պիւր ճանկէր, պիւլա ճէգա դալմագ-
տա տըր . . .

— Պէլքի պիւր կիւն մէրդու մ քէնտի ճէգասըն չէք ճէք
տիւր, — տէտի Բօտօլֆ, օլ արտտէ տէրն թէֆէքքիւրէրէ
տալտըրդտան սօնրա, վէ պատէհու Լուկիէ խիթապէն սէօյ-
լէէէէրէք, — Հալաթ չօճուղում, գօրդմա, սէօյլէ, հէր պիւր
չէ. յի քեամիլէն նագլ իլլէ, — տէտի :

— Պաւ միւտարէպէ խայլիճէ ուղուն սիւրտիւ, վէ պէ-
նիւմտէ գուվլէթիւմ պիթէրէք թիպ ու թագաթըմ քէսիւ-
տի . պիւր տէ պու արտտա, գաբուճու կիթտիլի եւթանն
կէլմիչ օրտուղունտան, իքի քէրրէ չընդըրաղը չէքտի, վէ
պիւր մէքթուպ կէլմիչ օրտուղունու խապէր վիւրտի Մ. Ֆէր-
բուն, պու արտտա, եա պէն մէղքիւր մէքթուպու արմագ
իւղրէ դարուճունուն եանընա կիտէրիւմ, վէ եախօս գա-
բուճու արլոյ մէքթուպու եօղարու կէթիւրի տէ. յի գօրդ-
տուղունտան, պանա պիւր պէն չէրէ իլէ, — Հալաթ, երդըլ
կիթչուրտտան . . . վէ սագըն տիհանընտան լազղար չըգա-
րըպտա քիմէէէէ պիւր չէ. յի սէօյլէ մէէէ սին, էկէր սէօյլէր իսէն,
բէտէրինն պատիլի խարապիլիէթի օլաճաղընը պիլէսին,
վէ քէղալէք, սագըն պուրանը թէրք իլէ պարզա պիւր մա-
հէլտէ խըրմէթըրարլըպ կիթմէէէ սին, էկէր կիտէր իսէն,
քէգալիք բէտէրինն էվինի պուլընա երգմիչ օլաճաղընը պի-
լէսին : վէ էկէր սանրա կէլքոյ պէնտէն, սէնն հագդընտա
մալիւմաթ խիթէրէր իսէ, իլի մալիւմաթ միւրմէ. յիպ, իլլա
խըրըղ տըր տիէրէք սուլի հալլնէ չէհատէթ իլլէէէէէ կի-
մի, վէլ հասըլ սէնի պալղա պիւր առամ եանընա կիւմէք-
լէքտէն մէնն իտէճէկիւմ խաթընա կէթիւրմէլիւնա . . . »

— տէտի : Պաւ մէնգարէնն ֆէրտաղը կիւնիւ, պէն մէր-
գուճուն վիւրտիկի գօրդուլարը ապա իչ եէրնէ գօյմաեա-
րագ, գօշուպ բէտէրիւմ կէլտիւմ, վէ մէրդուճու ալէ. յի նաէ
թէէէէքքի իլլէտիւմ իսէ տէ, տօղրուտու օլ վագըթ, հէր չէ-

յի թէրմիլ նագլ ու պէտան իթմէրիկէ իճթիսար իտէմէ-
տիւմ . . . կէրլի բէտէրիւմ, պէնիւմ, տէրագալ մէրգուճուն
խանէսինտէն չըգմագըղըմը խիթմէքտէ խտի . . . լաբին,
պէրի թարաֆտառա, մահպէսէ կիւրմէրիկին գօրդուտու
պէրլմէքտէ խտի . . . յէ սնտէնտէ ֆաղա օլարագ, վա,
իտէմին քէ. յի ֆիլիկիլինտէն պէրու, պէնիւմ ալմագտա օլ-
տուղում ճիւլի պիւր մառա, ֆամիլիւմընէ էչէտտի ին-
թիւնաճը պուլընմառառա մէ. յուտտա խտի . . . յէ պինա-
էն ալէ. յի, Մ. Ֆէրբուն պանա, հէր նէրէէէ կիտէէէք օլ-
սամ, ալէ յիմտէ սուլի չէհատէթ իտէրէք, բըղըրմա մա-
նի օլաճաղընա տայիւր թէհատիլէր իլլէմիչ օլմաղը, պիւթիւն
պիւթիւն պէնի մէ. յուա գըրմագտա խտի, յիւնքի, հիւ տէ-
կիլ իսէ, խայլիճէ պիւր դէման, քիմէնիլն եանընա կիւրմէ-
էէրէք, պօշտա գալմագըրըմ, ինթիլիւմի գալիտէն պու-
լունմագտա խտի :

— Էվլէթ, — տէտի Մօրէլ բէք աճըղը պիւր սէօյլէ. յի
իլէ, — պիւրտէ ալաղըղը վէ խօտպիլիկիլ իրթիքտաղ իլէ,
հէմ մահպուսիլիէթտէն գօրդուպ : վէ հէմտէ պիւր գալ-
ֆրանգ իւճըլիտէն մահպուճըլընմագըղը կէօղէ արմագ-
ըղա ճէսարէթ իտէմէպիլիկիլտէն, քէնտի չօճուղունու
ղուն, թէէրքտէն մէրգուճուն խանիւմտէ կիտիպ խըտմէ-
թինն տէլըմ իլլէմէսինն միւտառտէ իլլէտիւր . . . Մ. Ֆ. նա-
պըլ քի սիղէ սէօյլէ մէքտէ խտիւմ, մէէրուն օլուն օլ ֆա-
ղըրըղ . . . մէէրուն օլուն օլ ինթիլիւնա ու գարուրէթ վէ
սէֆալէթ քի, իլթէ տալիւմա պու հօրտա էանալըղըրը գա-
պուլէ, ինտանը մէճպուլը իլլէմէքտէ տըր . . .

— Ահ, պապաճըղըմ, բէք ոահիճ տըր սէօյլէտիլիկիլը,
մէրիւր պին իւչ էիւղ ֆրանգը պուլուպ վիւրպտէ պօրճ-
տան գուրթուլմագ զըմնրտա, մէէրլի հէր թալա պալ-
վուրարագ, հէր նէվի գայրէթի չէքմէտինիլվի, լաբին, չի-
չաթէ քի, քիւլի գայրէթինիլ պօշա չըգաղընտան, աղը-
պէթըքտը, թէէրքտէն մէրգուճուն եանընա կիթմէքիլիկիլ
գարար վիւրտի իտէնիլ :

տիր . . . լաբին, հայֆա՛քի, մերդուռուս, հեր տեֆաարնտա, պէնիմ չիւհէմի տեֆէ չալըշարադ: պանա էննիյեէթ քէսպ իթտիրմէքտէ՛ խոի . . . խմուի, կեօրուսն չիմուի հայիմիդի, օֆ, սեֆիլլերտէն դուրմուլմաղլըդ խաթիր իչին, քէնտի էվլատրմըդ պիզ, էօյէ պօր ճանիլէրն բէնէսինէ՛ թէքը ու թէսիմ իթմիշ օլտուգ . . . վէ չիմուի խա՛ քէնտի էվլատը՝ միշը նէ՛ բէնէ կէօթիւրմէքտէսիլեր, պիլիմ քիտիլնիզ, միւճ-միլիէր դանաբէլերի իւղէրնտէ օթուարադ . . . թամամ . . . թամամ, իչթէ չիմուի իրտիք պիզ իզպալէ. ա՛հ, պու ճիւմ էն իլէ տալիս . . . ազըլէթ քէսար . . . քիմ պիլեր . . . էլէ պէթթէ պէօյլէ օլմայը ալը . . . չիւնքի, պիզ ֆուդարա տաւալարը . . . էվլէթ . . . էամա սայիրէր . . . հա՛ . . . հա՛ . . . հա՛ . . . սայիրէր . . . պատէհու Մօրէլ, ֆիլքերնտէն պիր շէյ չըզմը օլտալտա, տէրխաթըր իտէպիւմէք իչին տիւչիւնէնիւր միտլու, պիրտէն պիրէ տուրա-րադ, էլինի աննընա վուրտու, վէ, — Ա՛, պէն նէ սէօյլէ-տիլիմի պիլմէքօրում . . . բէք ֆէնա սուրէթտէ օլտուզու հայտն պէյնիմ տէնմէքտէ տիր . . . դանա իտէրնի քի, առէթա պիր սէրօջ հայլիտէ պուլունմադտաքում . . .

Մէրգում պուլալըր սէօյլտիլիլէ պէրապէր, իթի էլ-լէրիլէ պաշընը դաքալմը:

Բօտօյֆ Լուիզէ, Մօրէլին էօյլէ սալմա սաքան սէօյլէ-մէսինտէն սօլաքը տի չարը իտէվֆ ու էնալիլէ օլմադտա օլտուզունու կէօթմէքտէր իթթէմէտիկնտէն, թէմիլնիլ պիր սուրէթտէ քէլամէ աղաղ պիրլէ:

— Մօրէլ, սիզին պու. սէօյլէտիլլէրնիլ, հազդանիլէ-թէ մազըուն տէկիլ տիրէր, սիզին պիլալիլէ զէվէնիլ, տէ-կիլ հալընըզ քէնտիլի, իլլա քէնտի վալիտէսինի, քէնտի չօճուդարընը, վէ հաթթա սիզի տիւչիւնտիւկիւնտէն, հա-նի . . . քէրիմէնիլ մէլքում նօթէրնի կոնընաաւ չըդար իտէ, հայինիլ տա՛հա գիւստտէ ֆէնա պիր բէնք վէ տէրէնէ քէսպ իտէր տէյիլի դօրդ տուզունտան նալի, մէրդումէնին օլտադ դալմաքընա լուիլի բիզա կէօթմէքմիլ տիր . . . Օլ խուստտա

քիմնէյի թադպիհ իլլէմէմէլիսնիլ . . . պու պապտէ հեր նէլիլ լանէթէ վէ քին ու զարադա միւսմահադդ, էալը-նըզ պիր աաաա՛ պուլունմադտա տըր . . . վէ օ տա պաշ-դա պիր քիմնէ օլմանըպ, իլլա օլ միւրայի ճանիլէր տիր քի, քէրիմէնիլի, հա տիւ չարը խարապիլիէթ օլմադլըդ, վէ հախտա բրդ ու նամուսունու ֆէ՛տա գըլմադըլըր դապուլ իլլէմէքիք մէճպուրիլիլիլի մէնկէնէսի արասընա ալըր տըր . . . զէվալը չօճուգճուդաղ, պէլքի բէտէր ու ֆա-միլիսամնէ մէվլէթիլնի մուճիլ օլտուում տէյիլի դօրդուպ մէյուսու օլմուշ տուր. չիւնքի, էլէվպիսի պուլունան հէրիֆ քէնտի գուվլէթ ու գուտրէթիլնի ֆէնայէ գուլլանմաղլըդ ալադըլըրնը իրթիքնապ իլլէմիլ տիր . . . ֆադաթ, նասըլ քի սէօյլէսիմ սիզէ, պու իչտէ թէհսուլիլ լաղըմ տըր. վէ չուսուտա պիլնիլիսնիլ քի, ճէնապը ճիլքմէլուլլա՛հ, սահիլ ճննախէթիլլէրն ճէպաքը սէզպարընը օլտուզու հայտն, հէմ պիր սուրէթի նալիէհանիտէ օլտուզու հայտն, վէ հէմտէ բէք տէհէլէթֆէրմա պիր տէրէնէտէ պուլունտուզու թադտիր-տէ վիրիլ:

Բօտօյֆուն, պու ալաղը ինթիլպամը բէպպանի հազդընաա լաղըրտըր իթտիլի վազըթաա, սէօյլէնիլիտէ օլ մէրթէպէ պիր էսէրի գուվլէթ վէ էննիլիլէթ պուլունմադտա խոի քի, Լուիզ, մէրգում խէլաքապարաղըր իւլպիւնէ, օլ հէնիլեմա տէ, առէթա դօրդ ու նէվլիտէն օլան պիր թէաճհիւպ իւզ-րէ պազմաեա պալաալըր:

— Տէվլամ իտիլիլ հիքեախէնիլզէ, չօճուզում, — տէտի Բօտօյֆ Լուիզէ խիթապէն սէօյլէեէրէք:

— Պիր կիճէ, կէրէք Մ. Ֆէլան վէ կէրէք վէքիլաարճ գա-տըն, տիւչարը չըգալըր, վէ հաթթա աղչամ թաաթընը տալիս էվտէ իթմէտիլէր . . . վէ էվտէ իտէ հալընըզ պէն դալաթմ. պուլնըր միւթաալարընտան օլտուզու իւղրէ, կիճէ պէնիմ դըտամը, հանի պիր մըդաաը սու, էքմէք, վէ չարապ պը-րազմըլլար, վէ քիլէրի վէ տոլալլարը դաքաեալադ անախ-թաղարարնը պիրիթաէ տմըլլար իտի: Պէնտէ իչիմի պի-

թիբրտըտէն սօնրա, թաամմը իմեթիմ, վէ պատէհու, չիւնքի տայիրէլէր տէլադիւնտէ թէք պաշլումս դաւումդտան գորգմագտաւ իտիմ, Մ. ֆէրմանըն լամպասընը եագաղգտան սօնրա, պըրագըզք քէնտի օտաման չըգտըմ: Մէրդում կիճէլէրի տիչարը չըգաղղընտա, ալա պիղ անրն ավտէ-թինն պէլլէմէղ խաթը: Կէրչի, պէն ատէթի դատիմէմ իւզըն, օթուրուպ քէնտի իշիմէ մէշուլ օյմանա պաշլաարմ իտէ տէ, օլ կիճէ, հէր նաղը իտէ, սայիր տէֆալարըն մու-դայիրի օլտուղու հայտէ, եալաշ եալաշ ուլդում կէօթիւրմիւշ իտի . . . Օֆ, աման պապածըրըմ: — տէյի պաղըրաը պու արաան Լուիղ գորգուսնտան նաշի գաթի քէլամ իտէրէք, — չիմտի սիզ պէնիմ սէօյլէնէնէքլէ-րիմէ ինանմագ իսթէմէնէնէքսինիղ տիր . . . վէ պանա եալանճըլըք թէօհմէթինի ազլ իտէնէքսինիղ տիր . . . հայ պու քի պէնտէ, իշիմէ չու մէյտանտէ տուրան հէմիլէ-ճիկէղիմ ճէսէտի իւզէրինն եէմին իտէրէք սիզէ սէօյլէ-րիմքի, սէօյլէնէնէքլէրիմտէ, դէրրէ դատար իրլաֆ պու-լունմաեաճագ տըր:

— Մէօյլէնինիղ, — տէտի Բօտօֆ:

— Հայֆա՛քի, էֆէնտի, օնտան պէրու, պու կիւն թամբ եէտի սյ կէշմիշ օլտուղու թագալորտէ պիլէ, պէն հայէա օլ հէյլէթամիղ կիճէնին էօրաըրնա, պիր տիւրլի աղըլ իր-տիրէմէմիշիմտիր . . . պիր տիւրլի թէէլիլ իտէմէնիշիմ տիր, վէ օլգատարտա տիւրլինիւպ դիհն էօրմուչում տուր քի, ատէթա ազլումս իտիֆիլէթ կէթիլմէքլէթ թէհէլէքէսինն տիւշար օլտուրում տէյի գօրգմուշումտուր:

— Աման եա Բէպպիմ, աման եա Բէպպիմ, աճապա նէ տիր չու գըղըն սէօյլէնէնէկի . . . — տէյի պաղըրաը Մօրէլ, զաթէն մէղքիւր հիքեանեէն Լուիղ պաշլաալը-տան պէրու, արալըք արալըք տիւշար օլտուղու պիր նէ-վի պիկայտըղ ուեռլուգըլուշումտան անըլարագ:

— Պէն օլ կիճէ, սիթատըմըն մուղայիրի օլտուղու հայտէ, սոնտալիլէմէ իւզէրինտէ ուեռու եա դալմըշ իտիմ . . .

— տէտի Լուիղ, — իշիմէ սօն իսթըրմտա դալմըշ օլան հայ, անճագ պու նօղթաեա դատար տըր, պուստան էլ-վէլ . . . օֆ, աման պապածըրըմ, էվիլէթ, պէն, պուստան էվիլէ, աֆիլընըլ տիլէհէրէք սէօյլէրիմ . . . վէ եէմնտէ իտէրիմքի, հիշ պիր դապաշնթըն սահիպի տէկիլ իտիմ, ֆագաթ . . .

— Ինանըրմ . . . ինանըրմ . . . լաքին, սէօյլէ, սէօյլէ,

— Նէ դատար վագըթ ուեռու եալմըշ իտիմ պիլէմ, պիրտէ ուեռնտըղըմտա, եինն քէնտի օտամտա օլտուղում հայտէ . . . գարեօլամտա եաթմագտա օլտուղումս, Մ. ֆէրմանը եանըմտա եաթմագտա պուլունտուղունու, վէ ըրզըմ գատտ իթմիշ օլտուղունու կէօրտիմ . . .

— Պուստա եալա՛ն սէօյլէմէքտէսին . . . պուստա եալա՛ն սէօյլէմէքտէսին . . . — տէյի պաղըրաը Մօրէլ բիւր դաղապ քէսիլէրէք, — խայր, մուլթագա սէն, մէրգում թարաֆընտան զուհուրա կէշմիշ օլան թասալլութա գալըր իպրաղը մուգալմէթ իտէմէնէրէք, վէ պինապէրին, մէր-գումուսն պէնի մահպէսէ իլզա իթտիրէնէկի գօրգուսու-նուտա տէրիւր իլլէնէրէք, թէշիմի կէրիպա՛ն իլլէմիշ օլմալըսն տըր . . . ֆագաթի, պու ճիւմէ իլլ տաթի, սէն տէն մաթլուպում չու տուր քի, աղա եալան սէօյլէմէյիպ, իլլա հագըգաթը հալի իղըար ու իթիլաֆ իլլէմէյիպին:

— Խայր պապածըրըմ, օիղէ եէմնիլէր իտէրէք սէօյլէ-րիմքի, իֆատէմտէ դէբրէ գատար եալան վէ եանըշ պու-լունմագտա տէկիլ տիր . . .

— Խայր, խայր, եալա՛ն սէօյլէմէքտէսին սէն . . . էվ-վէթ, եալա՛ն սէօյլէմէքտէսին սէն . . . չիւնքի, էկէր էօյ-լէ օլմուշ օլա իտի, մէրգում նօթէր պէնի մահպէսէ իլ-գա իթտիրէնէքիկէ գաղըրմաաղը խտի, չիւնքի, սէն մէր-գումա քէնտիկի թէպիմ իլլէմիշ իտին:

— Պէն քէնտիկի թէպիմ մի իտէյիմ, հաշու, պապա-ճըղըմ, Ալլա՛հ իթմէսին, լաքին, իւզէրինն օլ մէրթէպէ աղըր պիր ուլգու յէգըմիւշ իտիքի, ատէթա պիր էօլիւ

հայինե կերմիչ խոտիմ . . . Մեզբերև հալ շիմտի սիղէ, պիթ-
թապի բէք դարիպ վե ինթիմալին խտրիճնտե տիր տէյի
կէօրիւնմէքտե տիր . . . վե էօյլէ դանե իթմէքիկէ տէ հազ-
գընըզ վար տըր, զերտ, հհնուզ պու կիւն վե պու սաա-
թա գաաաար, պիղզաթ քէնտիմ տախի ապըլ իրտիքէմէ-
միչիմ տիր :

— Պապաթ, պէն բէք ալէա ապըլ իրտիքէպիլմէքտե
վէ հէր շէյի տէ անլաեապիլմէքտէյիմ, — տէտի Բօտօֆ,
Լուիղին քէլամընը գաթ իյլէնէրէք, — մէրգոււմ նօթէյի օլ
պապտէ տախի պիր ճինաեէթ իճրասընա ճիւրաթ իյլէմիչ
տիր . . . Պօշ եէրտէ, Մօրէլ, քէնտի քէրիմէնիղէ եալան-
ճըլըզ սըֆաթընը ազվ իթմէյիլնիզ . . . Մէօյլէյինիղ շիմտի
սիղ պանա, Լուիղ, եօգարբիւս քէնտի օտանըղա չըգմազ-
տան էվվէլ թաամ իթտիկինիղտէ, սու վէ եալանօ չարապ
իլտիկինիղ վադըլթաա, աճապա աճալիպ պիր լէղզէթ հիսս
էթմէտիմի իտինիզ, պու խոսուսու պիր իյլնէ տիդգաթ
իտէրէք տէրխաթըր իտինիղ պադալմ :

Լուիղ ճիւղհիճէ տիւշիւնտիւքտէն օսնրա, ճէվապա ա-
ղազ պիր :

— Էվվէլ, էֆէնտի, խաթըրմա կէլմէքտէ տիր, մա-
տամ Մէրաֆէնին պէնիմ իլին պըրազմիչ օլտուղու սու ի-
լէ գարընըզ օլան չարապը իլտիկինիմտէ, հէր վադըլթի լէզ-
ղէթի պուլմաեքա, իլլա պիր աղ աճըլըզ հիսս իլէտի իտիմ
իտէ տէ, օլ վադըլթ ապա թահիթ տիդգաթա ալմամիչ ի-
տիմ . մէրգոււմ վէքիլսարճ գաաթն, պէնիմ իլէ էյլնէնէք-
լիք նիյեէթիլլէ, պաղը քէրէ, պէնիմ իլէճէք օլտուղոււմ
չարապա, թուզ իլէ պիպէր եպըլչարըմադաա խտի . . .

Տիմէք տիր քի, եէվիմ մէզպուրտէ, մէզքիւր չարապը
իլտիկինիղտէ, պիր աղ աճըլըզ հիսս իլլէտիկինիղի, շիմտի
բէք ալէա տէրխաթըր իտէպիլմէքտէնիղ, էօյլէ մի :

— Էվվէլ, էֆէնտի, ֆադաթ, մէզքիւր աճըլըզ, էօյ-
լէ պիր իլլէմէէէէէէ մէրէթէպէտէ օլմատըղընտան, պիր
աղ պօղուլմուչ տուր շիւբհէսինէ դահիպ օլտու իտիմ :

Պու արատա Մօրէլ եապանիճէ պիր պաղըլ իւզրէ
կէօլլէրնի տիքէրէք, վէ սալքի իլիթմէքտէ օլտուղու շէյ-
լէրն քիւնհիւնէ վարամատըղը թադտիտէ, Բօտօֆու-
ն սիւալլէրիլլէ, Լուիղին տախի ճէվապաընը տինէմէքտէ
իտի :

— Սանտալիյէնիղ իւզէրնտէ ուեուեա դալմազտան
էվվէլ . . . պաղընըտա պիր նէվի աղըլըզ . . . վէ տիդ-
լէրնիղտէ տախի պիր նէվի տէրմանըլըզ հիսս իթտինիզ
մի խտի :

— Էվվէլ, էֆէնտի . . . գուլազ թօղարմըն տամա-
լարը վուրմազտա օլուպ վէ իւզէրնտէ տախի, խաֆիֆճէ
պիր տիթըմէ էսէրի վէ պիր ֆէնալըզ տուլմազտա իտիմ :

— Ահ, խալիւն հէրիֆ . . . ահ ալադ հէրիֆ . . . —
տէյի պաղըրտը Բօտօֆ, — պիլլէրմիսինիղ, Մօրէլ, օլլաա-
տար հէրիֆ գըղընըա նէ եաբմըլ տըր :

— Մօրէլ գարըլըզ հիչ պիր ճէվապ վիլմէքսիղին, Բօ-
տօֆուճն երիղիննէ պադմաեա պալլատը :

— Մէրգոււմն ճինաեէթ շէրքի պուլունան մէրգոււմ
վէքիլսարճ գաաթն, Լուիղին չարապը իլինէ, ուլգու կէ-
թիլիճի պիր նէվի էճա գարըլտըրմըլ տըր, վէ օ տա հիչ
չիւբհէ ճալիզ տէկիլ տիր քի աֆիօս օլմալ տըր . շէօյլէքի
մէզքիւր էճաընը թէնալիլ իդթիղաաընտան օլարազ, քէ-
րիմէնիղին պիր դաչ սաաթ գուվվէլթի քէսիլմիչ, վէ պէյ-
նի ուեուլմուչ տուր, վէ մէզքիւր ուեուլուգուգ ուլգու-
սուստան ուեանտըրընտա իտէ . . . քէնտիսինի, ըրղընա
դաաա իտիլմիչ պիր հալտէ պուլմուչ տուր :

— Ահ, իլիթ շիմտի անլատմ պէն, տիւչար օլմուչ օլ-
տուղոււմ ֆէլաքէթին ահպէպինի . . . — տէյի պաղըրտը
Լուիղ — կէօրտիւնիլլէմիչ շիմտի, պապաճըղմ, պէնիմ հիչ
պիր դապահաթըմ պուլունմամըլ տըր : Պապաճըղմ . . .
պապաճըղմ . . . աշօյլէյինիղ, ճէվապ վիլլէրնիղ :

Մօրէլին պաղըլընտա պիր էսէրի հէյպէն հալմըլ օլ-
մաեա պալլամըլ իտի, Մէրգոււմ դաթէն սաֆտէրուն վէ

հնչյի ըրդ պիր ատեմ՝ օլտուղունտան, էօյլէ պիր տեհնէթ-լու հատտարլըր, ֆիրբի պիրէ թութամամագտա իտի. չէօյլէ քի, մեգքիւր էսրարն հէհմիյեհէթիի, բէբ աղ ան-լահապիլմէքտէ իտի: Վէ պունտանտա դաթխնաղար, Թօղ-րուեու սէօյլէտիկիմիլ թագտիրտէ, պիր աղ վագըլմտան պէրու, ատեթա աղլընտա պիր բէրիշալլըգ հասըլ օլմա-եա պաշլամը իտի: . . . Արալըգ արալըգ քէնտուլի զայպ ի-տեհնէք, տիւշարը պիհուշի օլմագտա իտի. . . վէ մէրգու-մուս պու հայիտէ, շէտիտճէ պիր տիվանէլէք զուհուրնի տէլալէթ իյլէմէքտէ իտի: . . . Պու ճիւմէ իլէ տալի, մէր-գոււմ սաղըր, դըսսա, վէ գըրըգ գըրըգ պիր սէս իլէ քէ-լամէ աղաղ պիրլէ,

— Եվվէթ, Եվվէթ, պու ֆէնա պիր չէյ տիր. . . վէ զայլէթէ ֆէնա պիր չէյ տիր. . . — տէտի:

Վէ թէրարէն պիր աղլընըգ տէրեսընա տալըր՝ վէ Բօտօյֆ մէրգոււմուս հայիլնէ պիր չէյմի էլէմ իւզըն պաղմանա պաշլատը. վէ մէրգոււմ պիշարէնին հիտտիթ ու զաղապ տույղուշար արթշէրիլնին սէնմիկէ եիւզ թութումղունու ֆէհմ ու ֆարգ իյլէտիկի կիպի, էքսէր տէֆա շիտտիթի տըրտ ու էլէմ էսնիլ օլարըգ, աղլամա-սնըն քէսիլպ, վէ պինան պէյշ կէօղ եաշլարլընտա դուրումագտա դարար գըրմասըն տալի ֆէհմ ու ֆարգ իյլէտի իսէ տէ, Լուիլին էսէֆէնիկ Տիքեսեհէսինն սնու-նուտա ալմագ իսթէտիկինտէ, մէրգոււմեհ խիթապէն:

— Ղայրէթ ու ճեսարէթ ալընըղ, չօճուղումտա, շու պաշլատըրըրդ տէհնէթամիլ Տիքեսեհէյն նաղլ իտիպ պի-թիրիլնիլ, — տէտի:

— Աղբին, եաղըր քի, Եֆէնտի, տահա չիտիլեհ գա-տար իլիթտիրլընիլ հիլ նէվինտէն տիրէր. . . Պէն Մ, ֆէրանը եանըմտա կէօրիւր կէօրմէղ, Գօրգոււմտան պիր շամաթա տըր պըրաղարաղ պաղըրմտա պաշլատըմ, վէ կէրլի եանընտան տա գալմագ իսթէտիմ իսէ տէ, պիր տիրլիւ էլինտէն դուրթուլամտըմ, չիւն քի զարթէն իւ-

զէրիմտէ տէ պիր դաաֆ վէ պիր աղըրըգ հիսս իլլէմէք-տէ իտիմ, վէ պէս պէլին մէգքիւր դաաֆ իլէ մէգքիւր ա-ղըրըգ տա: զարթընըն սէօյլէտիկի կիպի, օլ պանա ի-չիրթտիրլընի հեգալը շարապտան նէշէթ իթմիլ օլմալը տըր. — չիմտի սէնին պու դալմագըրգա չըգըլմագըրգտան միւ-րատըն նէ տիր, — տէտի Մ. ֆէրան օլ մէրթէպէ լմէաճ-հիւպիլի պիր սէօյլէյիլ իլէ քի, պէն պիլէ քէնտիմտէն չիւբհէ իթմէկէ պաշլատըմ. — պու չօճուլմա հարէքէթ-տէն վէ լմէլէվիլն միգաճըրգտան նէ ֆայիտէ հասըլ օ-լուր, մէկէրլի պէն սէնին եանընա զօր իլէ մի կէլմիլիմ տիր, մէկէրլի պիղալթ քէնտիլն հիւսնի բիգալըլա կէլ-մէմիլլիլմտիր. — Ա, Էֆէնտի, պու պիր իսպիլնիլ տըր, պիր զատտարըլգ տըր, — տէյի պաղըրտըմ, — սիղ պէնիմ ույղումտան իսթիֆատէ իտիրէք, նամահումու բայիմալ իթմէքիլիկ ճիւրաթ վէ իրթիքետալ իյլէմիլսինիլ տիր: պէն պունու չիմտի կիտպ բէտէրիմէ խապէր վիրճէկիմտիր. — չէլէպիմ պէնիմ պու լաղըրտըմ իլիթտիլնտէ, պաեը-լարաղ կիւլէկէ պաշլատը, — նէ, սէնին ույղումու տույի իսթիմալ մի իլլէմիլիմ տիր, քիմ, պէն մի, նէ սէօյլէ-եօրտուն, լաթիթֆէ մի իտիլեօրսուն, Եօղսա ճիտտի օլա-րաղ մի սէյլէեօրտուն. սէն էօյլէ եալանշարը քիմէ եուլթ-տուրանագապ, հէր քէս չօճուղ տէկիլ տիր, չիմտի սա-պահնը ոտաթ տէօրտիլ օլմուշտուր, պէն իսէ օն սաաթ-տան պէրու պուրտտա եանընտա պուրունագտաեմ, մաա-շալաճ, բէք իլի վէ բէք տէրին պիր ույղու չէքիլեքտէսին-լաքին, ույղումտան իսթիֆատէ իլլէմիլսին տիլէճէք եէր-տէ, պէնիմ հիւսնի բիգալմտան իսթիֆատէ իլլէմիլսին տիր, տիտէն, տահա իլի վէ տահա սահիճ օլմաղ մը. հայտէ, հայտէ, էօյլէ պուրտաճա լաղըրտարը իսթէմէլ, Եօղսա սօնրա կիւճէնիլմ ճա, դաթէն բէտէրնին պէնիմ թահ-թը հիւլմու գուտըթիլմտէ օլտուղունու պիլտիլն թաղ-տիրտէ, զալըլպ տա պանա գարըր պու Եօլտա մուսամէլէ իթմէքիլէ, ալալ քետըր աղըլ տէկիլ տիր. Էկեր սէն քէնտի

Ֆայիտէնիդի իսթէր իսէն, պէնիմ իլէ հօշ կէշնմէլն, վէ պէնիմ էմիիմէ իթմատի իյլէմէլիսին. էմմա, պունուն մու. դայիրի օլան պիր հարէքթիտէ պուլունուր իմիլսին, արթըդ անը տա սէն պիլիրսին. լաքն, պիր էլի տիւշիւմէլիսին. — պէն պու օլան չէլէրին քեաֆֆէսին լէտէրիմէ խա. պէր վէրէճէկիմտիր, — տէլի պաղըրտըմ, — պապամ պէնիմ ինթիգամըմի պաճադ տըր, եապանտա եաշամա. եօրուդ, պուրատա հադգ վար տըր, շէրեալի վար տըր . . . — Մ. Ֆերան պէնիմ պու լաղըրտըրտըմ իւզէրինէ, քէմալի թէաճճիւպ իւզդէ եւիլիմէ պաղմանա պաշատա. — տիմէք տիր քի սէն, սահիհէն պիր տիլանէ իմիլսին տիր իլի եա, բէտէրինէ նէ սէօյլէնէճէքսիտ տիր. Ալէն սէնին եանընա ճէպընն կէլմէտիմ եա, սէնին հիւսնի րիզան իլէ կէլտիմ. էմմա կիտիպ տէ բէտէրինէ սէօյլէնէճէք իմիլսին, սէրպէսթսին, սէօյլէնէպիլիրսին . . . վէ օլ վաղըմ բէտէրինտէն տէ նէ եօլտա դապուլլիսէթ պուլաճաղընը կէօրէճէքսին տիր. — Հաֆըդ Ալլահ, էլի եա, պու սէօյլէտիկինիդ սահիհ տէկիլ տիր . . . սիդ տէ բէք էլի պիլիրսինիլքի, սիդ պէնիմ օտոմա, պէնիմ հիւսնի րիզամ իլէ կէլմիլ տէկիլսինիդ տիր, պէնիմ խապէրիմ պիլէ օլմա. միշ տըր . . . — Նասըլ, սիլին իսթէկինիդէ դարչը օլա. րադ մը կէլմիլտիր, աճայիլ, պէօյլէ պիր եաշամա. լէմէ եութտուրմաեա, վէ պանա իճպար իթիտի տիմէքիկէ դալգըլմաղըդ, աղ արաղըդ տէկիլ տիր. Պու սէօյլէտիկինին եաշան օլմասընը, շիմի պուրաճըդտա սանալիս. պաթ իտէլիմ մի. Ալէն պիլիմ սանտըղքեալ ժէրմէնէ, բէք միւսթաճէ պուլունան պիր իշի պիթիլիմէք իւզըն, տին ազլամ սաաթ անտա եինէ պուրանա կէլմէսինի էմի ու թէնպիհ իյլէմիլ իտիմ, վէ մէրդուլմտա ֆիլվաղը կէշէրէք, պու օտանըն թա ալթընտա պուլունան օտատա, սապահըն սաաթ պիրինէ դատար չալըշըլ տըր, իմիտ, էկէրչի էօյլէ ճէպրի պիր շէօլ օլմուշ օլտա իտի, մէրդուլմուն, սէնին չամաթալարընը իշիթմիլ օլմաղըլը իգթիլա իթմէդ

մի իտի. զիրա, Նասըլ քի կէշէն տէֆա եարամաղըդ իտիպ տէ եարար իտին, պանա դարչը դօտարադ արպէտալար դօտարար իտին, շիւնքի, օլ կիճէ, պու կիճէքի կի. պի աղըն պաշընտա տէկիլ իտի, էօյլէ տէկիլ մի. հա, նէ տէրպին, սէօյլէտիկիմ կիպի, մէրդուլմ ժէրմէնին իշիթմիլ օլմասը լաղըմ կէլմէդ մի իտի, իշիէ մէրդուլմ տա պուրատա տըր, եարըն սապահ պիլգալթ քէնտին սիւալ իտէրէք, պու կիճէ դաթան պէօյլէ պիր բաջըրտը օլմա. միշ օլտուլունու թահադըք իտէպիլիրսին:

— Օ՛րֆ, տիմէք տիր քի, մէրդուլմ, թա էվէլինտէն, միւճաղաթտան արի վէ պէրի դալմաղըլըն հէր թարա. ֆընը տիւշիւնիւպ, վէ հէր նէվի իճթիլալը թէտարիթտէ սօճա, քէնտի մէրամըր մէվըրի իճրայէ դոլմաղըլըա դալ. դըլմըլ օլմալը տըր, — տէտի Բասօլֆ:

— Էվէլթ, էֆէնտի, մէրդուլմուն մէղըրու լաղըրտալարը իւզըրինէ օլ մէրթէպէ քէտէր իտիպ, վէ օլ մէրթէպէ դալըթթ ու ճէտարթիտաէն տիւշիւմալ իտի քի, տիհանըմ ալըլըպ տա ճէվապ պիլէ վիրէմտի իտիմ. վէ պանա իշիր. միշ օլտուլալարը էճգատան տա պիլթիւն պիլթիւն պիրա. պիր պուլունտուլունմաան, իւզէրինէ չէօթմիւշ օլան մէղ. քիւր տէրին ուլգունուն սէպէպիլնի պիր տիւրլիւ անրաեա. մամըլ իտիմ: Վուգուի հային սուրէթի զահիրէտի քեամիլէն պէնիմ հաղգըմտա դարարըլ պուլունմադտա իտի. շէօյլէ քի, էկէրչի թէշէքթիլէ դալգըլաճադ օլտամ իտի, հէրքէս պէնի թադպիհ իտիճէք իտի, շիւնքի, օլան իշէ, պիլգալթ քէնտիմ պիլէ աղըլ իրտիրէմէմիլ իտիմ:

Բասօլֆ, Մ. Ֆերան թարաֆընտան մէվըրի իճրայէ դ. Նուլմուշ օլան միւրալիլիքտէն տօլաեը, հատտէն գիւտաե տիւշարը թէաճճիւպ օլմուշ իտի:

— Տիմէք տիր քի, — տէտի Բասօլֆ, Նոթէրին մէղ. քիւր հարէքթիթի դապիհէսինտէն տօլաեը, կէլիպ բէտէ. ինիլէ թէշէքթի իթմէքիկէ ճէտարթի իտէմէմիլ իտինիդ. — Բասըլ, էֆէնտի, շիւնքի, էկէրչի սէօյլէմիլ օլտա ի.

տիմ, չիւբհանգ զարադ մէրդում. պէնիմ տախի Մ. ֆէ-րան իւէ մէղքիւր խաղաղասկտա իշխիրաքըմ վար տըր դիւիւմիւնէ զահայ թաճադ խոի. վէ պունտան տա գաթի նաղար, մէրդում մէղքիւր վազաանը իշխիր իշխմէղ, հիտտէթիխտէն աթիշ քէսիլհէք, վէ անճադ մէրգումուն միւսաատէսի սայէսինտէ մահպէսէ կիրմէքսիղին աղատէ կէզմէքտէ պուլունմասընը, վէ թէքսիլ ֆաթիլեամըզըն տախի մէրդում սայէսինտէ հալաեապիլմէքտէ օլմասընը ունտաճադ տըր տէյի գօղգմադտա խոիմ:

—Վէ իշխիմալ սիր թի, — տէտի Բօտօթի, մէրգու-մէնէ, մէղքիւր էսէֆէնիկղ վաղաանըն թէքսիլինի նաղ իթմէքթիքտէն մէնն իթմէքթիք նիյեթիլլէ, — բէտէրինի-ղին խարապիյեթիքի էսինիւն ալմըշ օլմաղլըզ մազստիյ-լէ, լէլէպինիղ թարաֆընտան գուհուրա կէլմիշ օլան իճ-պարա դարչը գօլմաղ խթմէտիլինիլգտէն, արթըզ ան-տէն սանրա օլ խային հերթիւն քէյիլինէ պիւր էյլէնճէ օլ-մաղլըզա տէվամ իլլէմիշ օլմասընըզ, էօյլէ տէկիլ մի:

Բօտօթիուն պուլ լաղըրտըրը իւզէրինէ, Լուիղ գըզա-րարադ կէօղլէրի էսինիւնէ պազմաեա պալլատը,

—Վէ պատհհու սիգէ գալըը էյվլէրի սուրէթտէ վահ-չիճէ պէտ մուամլէլէրինէ տէվամ իթմիթ մի խոի:

—Խայր, էֆէնտի, ֆաղաթ, քիմիյէ սույի զանն վիր-մէմէք նիյեթիլլէ, նախհհան եա օլոս—նուլլէ բարասը, վէ եաթստ մէրգումուն վէթիլ, թաամա կէլտիքլէրինտէ, մէրգում պանա սնէրին հուգուրաընտա, աղըր աղըր թաղիրլէր իթմէքտէ, վէ հաթիթա մէրգում լահպէ, պէ-նիմ իշին, էր եա կիճ պալտան չըգարադ, ախլարը ֆէզա-հաթ թաճաղըմը, վէ պու սէջլէտիլլէրինի թաատիղ իլին տախի, թէմպէլլիլիմի, պօշպօշաղլըզըմը, վէ քէնտի եա-ղըճըլարըմա բէք ալըզ վէ բէք սէրպէթ հարէքթիլէրտէ պուլունմաղտէ օլտուրումու պէեան պիրլէ, պանա պազը նաաիհաթլար իթասընա հիմմէթ իլլէմէսինի բէճա իլլէտի-կիլլէ պէրապէր, պէնի եանընտա սաղլամաղլըզտան միւ-

րաաընըն տախի, պիր ֆաթիլտա սաղլամաղլըզա պօրճուլ պուլունան, վէ նաամուս ու քէմպէթի պէր քէմպէլլան բէ-տէրիմին խաթըր իշին, եանի, մահպա լութի ու մէրհա-մէթիխտէն նաչի սաղլամաղտա պուլունմասընը տախի սէջ-լէմէքտէ խոի. . . Հալ պու թի, եալընըլ բէտէրիմէ եաբ-մըշ օլտուրու իլիլիք միւսթէնան թուլուրտու թաղադի-տէ, պու սէջլէտիլլէրիլին քեաֆիէսի տէ եանըլ իտիլ Պէն դաման քէնտի եաղըճըլարընը ելիզէրինի պիլէ կէթ-մէքտէ տէկիլ խոիմ, չիւճքի, գաթիմ սօլարըն տայիլէթ-րի պիլգտէն պիւթիւն ոյիւթիւն այրը տըր:

—Մէրգում, լահպէն նէզտիտէ պունլարը պէջլէ սէջլէտիքտէն սանրա, սիղին իլէ եալընըլ դալտըրընտա, մէղքիւր լաղըրտըրալաա, նէ հօլտա մանէա վիրմէքտէ խոի:

—Պէնի, լաթիլիէ եաթմադտա տըր տէյի դանտըրմազ-տա խոի. . . Հալ պու թի, մէրգում բարաս, մէրգու-մուն թէլէքթիլլէրինի, ճիտու մազամընտա թուլմադտա օլտուրունտան, էօյլէ պիր տինտար զաթըն խանէսինտէ, վէ էօյլէ պիր աղիղ զաթըն իըրմէթիխտէ պուլունտու-ղում հալտէ, հարաքեաթը նահէմպալտէն պուլունմազ-լըլըմըն, տաճա զիեատէ պիւսիլք պիր դապահաթ սա-եըլաճաղընը, պիր սուրէթիլ չէալտէտէ օլարադ պանա սէջլէտի. Օլ պապտէ նէ ճէվապ վէրէճէկիմի պիլմէտի-կիմտէն, ելիզլէրիմ դըզարարադ, կէօղլէրիմ էսինիւնէ պազմաղտա խոիմ, վէ պու հալիմ խոէ, հաղգըմոա զա-թէն տէրքեա օլան չիւբհան, տահա զիեատէ արթըր-մադտա, վէ տահա զիեատէ թաղլիլիլէթ վիրմէքտէ խոի, օլ արտաա քէնտի էօմիլումտէն, օլ մէրթէպէ պըզմաղտա վէ իըրահ իլլէմէքտէ խոիմ թի, հէման քէնտի էօմիլումէ դաստ իլէ թէլէթ օլուպ դուրթուրմաղլըլ տիւչիւնմէքտէ խոիմ իւէ տէ, չի ֆայիտէ քի, բէտէր ու վալիտէմ, վէ գալտաշ վէ գըզգարաալաղըմ խաթըրմա կէլտիքլէրին-տէն, վէ պէնտէն պաղա կիւլէնէ ճէք պիր տալարը պու-լունմասըրընը պիլտիլիլմտէն. . . մէղքիւր նիյեթիլտէն սաբ-

Ֆրե նազար իւն, հէր նէ տէ օլտա շէքմէքիւնէ դարար վիր-
մէքտէ, վէ օլ հայիւմտէ տախի, քէնտիւմճէ պիր թէհէսլի
պուլապիւմէքտէ խախմ, շէզլէ քի, պարի հիւ տէհիլ խաէ,
քէտէքիւմն մահպէսէ իլպա խախմէքիւքտէն գուրթուլմադ-
տէ պուլաւմաւընը, կէօզլէքիւմ էօնիւնէ կէթիւքմէքտէ ի-
տիւմ: Պիր տէ քէնտիւմի, եհէնի պիր ֆէլաքթիւմ տէքրեսար
օրթաւընտա տահա պուլաւմ, տիւնեւտա պիր մաւսում կէ-
թիւքտիւմ. . . վէ արթիլք քէնտիւմ մահպմընէք եազլէն կէօ-
մէկէ պաշաւարմ: Պիրմէմ նիշին օլ շէնիքաւմտէ, Մ. Ֆէրան
մէգըրիւր վազաւար, եանի չօճուղուն տիւնեւտա կէրմէ-
սինի կէօրտիւկիւնտէ, հադգըմտա տէրքեար օլան սէրթ
մուամէլէսինի էքսիլտէհէք եէքտէ, մուղսլըրի օլարադ,
արթըրաճաղընա տայիր պիր տուլլըւ հիւս կիլմէքտէ խախմ:
ալքին պու ճիւմէ ին տախի, պաշըմա կէլէհէք օլան ֆէ-
նալդէլարըն նէ տէրքէհէտէ շէլլէր օլաճաղլարըն, ասլա
ֆիրք ու խէնայիւմտէն կէչիւքիւքմէքտէ տէհիլ խախմ. . .

Մօրէլ, պու արատա, տիւշար օլմուշ օլտուղու արըլը
պիր տալընըլդտան տէքըրադ, թէաճճիւլ իւզրէ լիթ-
ըաֆընա պադար, էլիլէ տննընը օլաշաուրաու, վէ ֆիր-
քինի քէնտուլէ թօլիարադտան սօնրա, քէնտիւք քէրիւմէսի-
նէ խիթապէն,

— Զանն խաթիւմ քի, պիր արալըք աղլըմա պիր բէրի-
շանըլք վադըր օլտու. . . եօրիւնըլք. . . տէքտ ու քէտէր
. . . օ տէհիլ էմնա, սէն նէ սէօյլէմէքտէ խախմ. . . — տէտիւ

— Մ. Ֆէրան պէնիւմ տիւնեւտա պիր մաւսում կէթիւք-
տիւքիւմի խիթապիւնտէ. . .

Մօրէլ մէրգումէնիս պու լադըրտընըն էլիտիր խիթ-
մէլ, տիւշարը մէյուտալիքտէ օլարադ, զաղապընտան ա-
թիւլ քէսիլտի, վէ Բօտօյի տախի մէրգումա պիր կէօլ ի-
շարէթի գալտըրարադ, հիտաթիթի էսէրինի մէնն իլլէտի:

— Հայտէ, սէօյլէ, թա սօնուա գաւտար տիւնէմէք իս-
թէրիւմ, — տէտի Մօրէլ, — Հայտէ. . . Հայտէ. . .

Լուիլ թէքրարէն քէլամէ աղալ պիրէ,

— Պէն Մ. Ֆէրանա, քէնտիւք սէպէպիւնտէն տիւշար օլ-
տուղում մէգըրիւք խէճալէթտէն գուրթուլմադլըն եօ-
լաւա սիւալ իլլէտիւքիւմա. . . հայաւա քի, եա պապա-
ճըլըմ, շիւտի սիլ խնանադ խաթմէհէհէքքալիլդ. . .

— Նէ՛ եարալը, նէ՛ ճէվաղ վիրտի. . .

— Մէրգում զիւսաւէ պիր հիտաթի իւզրէ լադըրտըն
քէսէրէք. . . վէ սախթէ պիր թէաճճիւլ իլպալ խա-
րէք, կիւեա պէնիւմ սէօյլէտիւքթիւմի անլամաճաղըլա
վուրաու, վէ պաւա, մէկէրի չըլաընըլքընըմ տէչի սիւ-
ալ իլլէտի: Պէն պուլաւա իւզրէրինէ տիւշարը հէյպէթ օ-
լարադ պաղըրմաւա պաշաւարմ, վէ, — կիւ եա, աման
նըլաշըմ, շիւտի նէ՛ եարաւըմ պէն, էկէք պէնիւմ հայիւ-
մէ աճըրպ մէրհաւմէթ իթմէք խաթմէլք խախիլ, պարի
հիւ տէհիլ խաէ, քէնտիւք չօճուղունտուղու աճըրպ տա մէրհա-
ւմէթ խախիլք, տէտիւմ, վէ մէրգում՝ տախի պուլաւա գալըլ-
ըլք: — Նէ՛ պիւլիւք արըլըլք, — տէ՛ն պաղըրալ էլլէ-
րինի սէմպէ տօլըւ գալտըրարադ, — նէ՛ սէօյլէեօրսոււ,
ա՛ մէհլունէ, պու մէրթմէպէ քիւսախիլըլք սէն նէքտէն
պլմադտաւըն, մէկէրի պու ճիւլաթ իթմտիւքն աղվիւսաթ,
հիւ պանա եազլըր մը, մէկէրի, սէն մադուլէտէն պիր
զըլա գաւտար թէնէզլըլք վէ իրթիւքեալ խախէ պիր ա-
տամա պէնիւքմէքտէ միլիմ պէն. . . տօլընաու, քէնտիւք
արաղըլըլքընն նէթիւքէսինի պէնիւմ կիւլի պիր աւտամն իւ-
զէրինէ աթմաղլըլա գալըլապիւքթիւքիւք, էօյլէ ուֆադ
թիւքէք պիր արաղըլք ին օլար պիր շէյ տէհիլ տիր, պէն
իւս, զաթէն, սէնիս պու հայլէրէ տիւշար օլաճաղընը, թա
էվիլէսին տէլք ու քէշի իլլէմիլ պուլաւաուղումաւա,
պէլիլէ եիւլ տէֆա, վէ հէմաւէ էն պիւսաւէ չալանը հիւր-
մէլք վէ լիւպէթ պուլաւանա միւսապիւքթիւք հուղուղուն-
տա, ալըլքտան ալըլա սէօյլէմէլիւմ տիր հայտէ, տուրմա,
շըլք, շիւտի լըլք էվիլտէն. . . — տէ՛ն, պաղըրալ:

Բօտօյի ին Մօրէլ նօթէքին պու հայլինի խիթաթիւք-
րինտէ, պիւթիւն պիւթիւն տիւշարը խաթիլըրապ օլտու-

լար . . չիւնքի, մէրդումուն պու մէրթեպէ շարսմը իս-
թիքրահ միւրայիլիկի իւզէրինէ, հատահն զիեստէ միւ-
թէհասիր օլտուլար :

— Տօղրուսու . . . — տէտի Բօտօֆ, — պէն մէրդու-
մուն ֆէնա պիր ատէմ օլտուլունու պիրմէքտէ իտիմ էմ-
մա, արթըզ պու մէրթէպէ ֆէնա օլմասընի տա ֆիքրիմ-
տէն պիլէ կէշիրմէքտէ տէկիլ իտիմ :

Մօրէլ աղընը պիլէ ալմատը իսէ աէ, կէօլլէրի իֆ-
րաթ մէրթէպէ վէ հէյպէթամիլ պիր սուրէթտէ պիլիլմէ-
կէ պաշլատըղը կիպի, իւզէրինտէ տախի, ատէթա սարասը
թուլմարհասընա պիր սինիր կէրկիլնէմէսի կէօրիլմէկէ
օշաշատը, մէրդում օթուրմագտա օլտուլու տէսթիես-
հը իւզէրինտէն աշաղը լնտի, աճէլէ իւզրէ պիր չէքմէ չէք-
տի, աշրունինտէն զայնթիլէ իրի, ուզուն, վէ սիլրի վէ օ-
տուն սարլը պիր էյէ չէրիպ աշաղ, վէ հէմմա դարունես
տօղրու սալտըրըպ գօշտու . . . վէ Բօտօֆ տա մէրդումուն
նիլիէթիլին ֆարզընա վարտըղընտան, արգասընտան դօ-
շարադ մէրդումուն գօշարընտան թուլտու, վէ ալը գօշ-
տու :

— Մօրէլ, նէրէհէ կիտիեօրսունուղ . . . սէֆիլ ատէմ,
սիլ պիլզաթ քէնտի խարապիլիէթիլինիլ մուհու օլմադ
իսթէմէքտէսինիլ, — տէտի :

Մօրէլ պիր թարաֆտան քէնտույի մէրդումուն է-
լինտէն դուրթարմահա չալըշտըղը հալտէ, պիր թարաֆ-
տան տախի, իւր դաղապ քէսիէքէք, — սազընընը քէն-
տինիլի, եօզա պիր եէրինէ իրի քիշինին դանըն իսմէք-
իլիէ մէհպուր օլմադըմ տըր, — տէյի պաղըրտը :

Վէ մէրդում Բօտօֆա դարըլ թէհալալէրէ դալըշտը :

— Աման պապաճըղըմ, նէ սէօյլէեօրսունուղ, էֆէնտի
պիլիմ վէլի իւլնիլմէթիլիլի աիր . . . — տէյի պաղըրտը
Լուիդ :

— Հա', հա', հա', պիլիմ վէլի իւլնիլմէթիլիլի իմիլ, օլ-
սէ . . . տէյիլ պիլիլ տիւլիւնէքտէ . . . իլա մուղայիլի

օլարադ, նօթերի դուրթարմահա չալըշտը տա տըր . . .
— տէյի ճէվապ վիրտի մէրդում պիլիլուն պիլիլուն չիզ-
կիտէն չըզըպ քէնտույի զայպ իտէքէք, վէ Բօտօֆ իլէ
չէքիլիպ ճէնքէլէքէք : Արատան պիր սանիլնէ կէլտիքտէ,
Բօտօֆ պիր թազըրիպ մէրդումուն էլինտէքի էյէնի չէ-
րիպ ալմազըղա մուլաֆիֆադ օլտու, վէ օտա գաբուսու-
նու աշարադ, մէրքուր էյէնի մէրտիվէն իւզէրինէ ֆըր-
լաթտը : Պունուն իւզէրինէ, Լուիլ գօշապ քէտէրինի
դունճաղատը, վէ մէրդումա,

— Ա' պապաճըղըմ . . . սիլ նէ եաքըեօրսունուղ, մէր-
դում պիլիմ վէլիլ Նիլմէթիլիլի աիր . . . հալ պու քի
սիլ մէրդում իւզէրինէ էլ գալընընըղ, հիւ էօյլէ պիր
էյո օշապիլլըր մի . աման, տիւլիլնիլիւղ, վէ հիտտէթիլ-
նիլէ թէսիլնիլ իլէ, ազընըղը պաշընղալ թօղաեքնըղ . . .

Մէրդումէնին պու լազըրալարը իւզէրինէ, Մօրէլ
տեղըպ աղը պաշլա կէտիլ, էլինի երիդինէ թուլտու,
վէ, պուլի կիպի լալ օլարադ, տիւլիլ Բօտօֆուն տիզ-
լէրինէ սալըլար :

— Ես սէֆիլ ու պէտպալթմ քէտէր, գալընըղ, ա-
նաղա դաղընըր, — տէտի Բօտօֆ քէմալի չէֆգաթ իւզրէ-
— սազը իտինիլ . . . սազը իտինիլ . . . կէրիլ պէն տա-
խի սիլին դատար հիտտէթ տույմագտա, վէ սիլին դա-
տար տա քին ու զարաղ հիւս էլլէմէքէյիմ, լաքին,
հալթիմ օլ ալմազ իսթէթիլինիլ ինթիլամ նամըն օլա-
րադ տախի եէմին վիրերիմ սիլէ քի, էօյլէ թէլաշտար, վէ
նիլզանըղ թարիլէլէն սարմանընը . . .

— Հաֆըլ Ալլահ, Հաֆըլ Ալլահ, — տէյի պաղըր-
տը Մօրէլ ահաղա դալը արադ . . . իրի ես, պէօյլէ պիր
խուսուստա, նիլամ ու դանուն վէ հիւլիլմէթ . . . նէ
եաբապիլը . . . պիլիմ կիպի ֆազըրալըն տալմ վէ թէ-
չէքիլէլէրինէ քէմ է հէմմիլնէթ վիրը . . . շիտի պիլ կիտիպ
տէ մէրդում կիպի գէնկին, իթիպարը, վէ նուֆուզու-
պիր ատէմ ալէյհիտէ տալանա գըրամ էլլէնէճէք օլ :

ասաք, երեզիւմիւղէ դարչը ելլէ՞նիւզ կրնէ՞ճերելինաւ չիւբհէ հօգ տուր. — Մօրէլ պուստ սեօյլէտիկի վաղըթմաս, պիւր տուրէթի խթիճհաքտարտէ ըտուղու հալտէ, աճը աճը կիւլմէ՛նէ պաշաւաը, — վէ հազդլաըր տախի վաը տըր . . . չիւբի, պիւլիմ, քէնաի սեօյլէտիքլէրիմիդի խալաթ իչին, մէյաւաւտէ հիւ պիւր խալաթըմըզ պուլունմադտա տէկիլ տիւր, վէ հալլիլէ տէ պիւլիմ սեօյլէտիքլէրիմիդէ իննամանաճազլաըր տըր, իմիմ, պէն քէնաիմ սիւսէ սեօյլէրիմ քի, — տէյի պաղլըրաը մէրգու՛մ, էփլէլքի տիպմնէճէ հիւտաէթի տաճա պիւնատէ իղտիւնտա պուլաւաը :

— Էփլէթ, պէն սիդէ սեօյլէրիմ քի, պու ալէմաւ, պըլազտան պաշաւ հիւ պիւր չէյն, վէ հիւ պիւր քիմաիւէէ միլիլիւնէթիմ պուլունմադտա տէկիլ տիւր, չիւբի, պիլմաւաւալըզ տէնիլէն ֆաղլէթի, անճադ պըլազտա կէօրմէրտէյիմ :

— Սուս օլունուզ, Մօրէլ, արթըզ սիդ, քետէրինիլտէն նաչի, աղլըն չիդիտինաւն տիւլաըր՝ չըզմադտա սընըզ, — տէտի Բօտօյֆ մահհոււն մահհոււն պիւր սեօյլէթի իլէ . . . — պըլազդընըզ քի քիքլիթմէնիդ քէնաի հիքիայէտիլն տէվլամ իտիդ պիլիթիւն . . . վաթթիմիլիլն միւսաաւտսի հ'մ հօգ տուր, վէ հէմ տէ դալէթլէ դըլմէթիլ տիւր, միւպաշըր դաթէն աշաղլտա պիդէ պէրլմէքաւ տիւր, վէ պէնիմ ի սէ, վուդուի հալէ էթթաթըլլա վազըթ օլմազլըրա իհթիւտաճըմ վաը տըր . . . սիդէ տէրիմ քի . . . իդէ . . . Տէվլամ իտիլիդ չօճուղու՛մ, քէնաի լաղլըրաընըրա :

Մօրէլ պու արատա, պիլմէճալ օլաըրազ քէնաի իսիէմ լէսի խզէրինէ տիւչի վիւրաի :

— Էֆէնաի, պիհուտէ եէրաւէ, — տէտի լուիդ, — արթըզ օլ հէնկիւտաւ տէօրտիւկիւմ կէօղ եաշլաըրա, վէ իթիթիկիմ րէճալաըր նիտալաըր սիդէ նաղշ ու պէնան իթմէր իսթէմէմ. պէն օլ վաղըթ, թապ ու թաղաթտան տիւչիւն պիւր հալտէ օլաւ, վէ պու լաղլըրաըր իսէ :

ասաղահըն սաւթ ճուտտա Մ. Ֆէրանըն քէնաի իլ օտաւարտա կէշմէքտէ իսթիլէր. վէ մահէլլէնին ըարարաը տա օլ կիւնիւ սաղահ թաամընա պիդէ կէլէճէք իտի, վէ պիւր տէ թամ չէյէպիմ պէնիմ պաշաւա թէքտիլէր վէ թահգիրլէր երալըրաընաըր ինտիլմէքտէ իրէն, մէրգու՛մ բաւա տա դարուտան իլէրի կիւրաի . . . վէ չէյէպիմ մէրգու՛մ կէօրտիւկիւնտէ, իւզէրինտէ պիւլիւք պիւր ալթիւսթիւք էսէրի միւչահէտէ օլունտու :

— Էյ նէ՛ սեօյլէտի օլ վաղըթ :

— Նէ՛ սեօյլէտէճէք, անինտէ քէնաի մէրամընը իճրա իթմէք իսթմէտիկիւնտէն, պէնիմ իսթիլի վիւրէրէք վէ պաղլըրարազ, — Կէօրտիւնիլզմիւ, բահիպ էֆէնաի, պէն զաթընըզա, զաթէն սեօյլէմէքաւ տէկիլ միլիթիմ, իլթէ սեօյլէտիքլէրիմ կէլիպ չըզմըշտըր, պու մէհլունէ դըզաղըպէթըրաը վաթթալի հէլաքէ դաաթմ պաամըլ տըր . . . Էփլէթ, նամուսուղլուք թարիդինի թութմուշ տուր . . . պիւլթիւն պիւլթիւն զայպ օլունուշ տուր, վէ նիհայէթ կէլիպ պանա քէնաի դաղահաթընը վէ քէնաի մէղէլլէթիլնի պէնան ու իթիլաթի իլլէմիշ տիւր . . . վէ պիւր տէ դալազմըշ տա, պիւր չաըն տիւչիւնմէքլիլիմ, քէնաույի դուրթաըմաղլըլըմը րէճա իլլէմէքաւ տիւր : Անշաաընը՞մ մը չիմաի, պու ալէմաւ մէհհամթիւնտէն նէ աօղար իսիլ իլթէ անճադ մէրհամթիլիմտէն նաչի օլաըրա, պէն էօյլէ էանա տէրէճէտէն վէ մաղուլէտէն պուլունան պիւր դըզը քէնաու իսանէմաւ դապուլ իլլէմիշ իսթիմ, — նէ սեօյլէտըրաւաւազ, — տէտի րահիպի մէրգու՛մ պանա խիթապէն օլունուշ վէ տարիլընըզ իւրդէ պուլունաւաղու թաղաթիւրտէ, — քէնաի չէլէպիլնիդ, հաթիթա պիդղաթ քէնաի հուզըրումաա պիլէ, սիլէ պիւր չօղ տէֆալար նէսայիհի միւֆիտէ վիւրմիշ էքէն . . . սիդ իսէ, պու մէրթէպէ մէղէլլէթի իլթիլէրաւ պ մը իլլէտինիլ, հէյ վահ, եաղլըլաը օլուն, սիլին պու դաղահաթընը, ալթի օլունուր մէվաւտէն տէկիլ տիւր . . . Տօթիմ, — տէտի պաաէհու մէր-

գում րահիպ, Մ. Ֆերանա, ճիւղմէ այնժմ միտիլու, մեր. դումուս միւրայիլիքընին քէնտիսի տախի ալտանարադ, — մատամ քի կերէք մերդումէ կիպի պեր միսկինէ վէ կէրէք ֆառիլեաւընա մերհամէթնէ, պու գատար կիլիքէր եարտըգտան սոնրա տախի. խաշար նէֆա իթտիլմէքիկէ մուվաֆֆադ օյամամըսընը տըր . . . արթըգ պունտան սոնրա, թէքըարէն կիլիք իթմէքիկին, պեր գաաֆ ալէա մէթի սաեքլամադընտա շիւրհէ ետգ տուր, պինտէն ալէյհ, պատէզին, ընդգաթ ու մերհամէթի պեր թարաֆ իլէ, պէզալէթ տերէճէաէ սէրթ մուամէլէտէ պուլունմադըլընըդ իգթիլա կալէք:

— Սիդ օլտադըգտաա, քէնտի չէլէպինիդին եիւղինա տէքի միւրայիլիք ըրերտէսին աշադը ալարադ, մերգուս մուս ալադըլընը մէյտանէ վաղ կըլէ մէտախիլմի, — տէյի սիւալ իթտի Բօտօֆի:

— Հաֆիդ Ալլահ, էֆէնտի, մէկէրի հիւ օլհէնկեամտէ պէն էօյլէ պեր շէյա միւգթէտի օլապիլիքմի իտիմ, զալէն տիլիմ վէ պատիլէթիմ պադլանարադ, քէնտիսի զայպ կըլէմիլ իտիմ, տիհանըմտան պեր լուղէթ պիլէ չըգարմադըլըն գուտըլէթ ու ճէսարէթիմ դալմամըլ իտի. ֆադալթ, պու ճիւղմէ իլէ տախի, պարի պեր իլի լազըլուտը իլէ օլուն քէնտիսի մուսաֆտա իթմէք իտթէտիլիմ տէն, — Լաքին, էֆէնտի . . . — տէյի պազըրտըմ . . .

— Մուս օլ, քէս սէսինի, սէն լազըրտը իթմէքիկէ պիլէ շայէսթէ տէկիլին, — տէտի պանա Մ. Ֆերան լազըրտումը գաթ իլէ պէնի սէօյլէմէքիլէքտէն մէնն իտերէք, — իշլթէ սէն տէ դուլադըլընա, րահիպ էֆէնտիսին նէ սէօյլէտիլինի իլիթտին . . . արթըգ պունտան պէօյլէ պէն սէնի տճըրեպ տա մերհամէթ իտէմէնէճէկէմ տիլ, չիւնքի պեր դայիֆըլը ալէտամէթի սաեքլամադ տըր . . . պեր սաամթա գատար խանէմուէն տիլադը չըգմալըն: — Պատէհու, մերգուս պանա ճէվապ վիլմէքիկէ վաղըթ պըրադմադ իտթէմէտիլինտէն, րահիպ էֆէնտիսի ալըպ պաշապ պեր

օտաեա կէօթիլերտիւ: Մ. Ֆերան պէնիմ պուլունտուղում օտաաան չըգադըգտան սոնրա, — տէտի Լուիդ, — պեր ա. լալըդ ատէթիա պեր տիլիմէ հայի քէսպ իթտիմ, չիւնքի, մերգուս պէնի խանէսինտէն դօվմուշ օլտուգտան պաշապ, սայիլ պեր էվտէ տախի կիտիպ իտամէթքարըլըգ իտէմէնէճէկիլի տիւլինտիլքճէ, ագլըմ պաշմուսն ուշմադտա իտի, զիլա, պեր թարաֆտան վիճուտա տերքեար օլան հայիմ մէյտանտէ պուլունտուղու, վէ մերգուս չէլէպիլին տէ ալէյհիմտէ սուլի շէհատէթ իտերէք ըրըզըմմա մանի օլաճադ օլտուղու չէօյլէ տուրտուն, քէմալի դարազընտան նաչի, ընտէրիմի մահպէս իլդա իթտիլէճէկի տախի, աչիքեար սուրէլթտէ անըաշըմադտա իտի. իմտի, նէ եալաճադըմը շաչըարապ, պըրադըպ քէնտի օտամա չըգաթմ. Պեր տէ արատան իլի սաալթ գատար կէլտիքտէ, Մ. Ֆերան օտամա կէլտի, վէ պանա, — նաւըլ, հազըրըլտըն մը պօզլէնի, — տէտի, — Աման էֆէնտի, լուծֆ իտիլիդ, մերհամէթ իտիլիդ, — տիեքէք տիլ իւղէրինէ կէլիպ աեադըլընա սարըլտըմ, — պու հալիմտէ պէնի խանէնիլտէն տիլադը ալմմաեքըլը: պէն պու հալտէ, նէրէեէ, վէ քիպին եանընա կիտէպիլիքիմ, պէնի քիմ դապուլ իտեր, սիդ տէ ընք կիլ պիլիլսինիդ քի քիմմէ գապուլ իթմէդ:

— Միս օլուր, տահա իլի եա, իլիլէ պէօյլէ Ալլահ ճէգտեք սէգանը վիլմիլ օլուր, վար քէնտի էտէպիլիլիլինին վէ քեաղիպիլիլինին պէլաւընը չէք քի, էօրէնէսին տէ, պեր տահա եարմաեաւըն: — Պէն պու լազըրտընը իւղէրինէ ալմէշ քէսիլէքէք, — նաւըլ, պեր տէ ճէսարէթ իտիպ տէ, պանա եալանէնըլը սըֆալթմ վիլմէք տէ սինիլ, էօյլէ մի, — տէյի պազըրտըմ, — էվլէթ, պեր տէ ճէսարէթ իտիպ տէ, պէնիմ մուճիպի մէզլէլէթ ու խարապիլիլէթիմ օլմադըլընըլը ինքեար կիլէմէքտէ սինիլ, էօյլէ մի, տէտիլ: — Մէրգուս պէնիմ մէզըիլ իթէլէքիմ իւղէրինէ, — խալինէ գըլ, հայտէ, չիմտի խանէմուէն տիլադը չըգմալընը,

էվլէթ, մատամ քիսէն հայէա քէնտի իֆլէիրանտա խորար
 իլլէմէքտէ սին, արթըդ պիր տադըդա պիլէ պուրատա
 տուրմամալարն, — տէր յադըրըդ տէհէթամիդ պիր
 սէա իլէ. — վէ սէնին հադըրնտան կէլմէք իլլին, ինչաալ-
 լաճ, եարընտան թէղի եօգ տուր, հէման բէտէրինի տէ
 մահսէսէ աթտըրանըմ տա, սէն տէ կէօրէսին: — Ամա՛ն
 էֆէնտի, խայր, խայր, — տէտիմ գօրդուստան քէնտի-
 մի զայպ խտէրէք, — արթըդ հադըրնըդտա հիչ պիր ադ-
 վիտաթա վէ հիչ պիր թէչէքքիտէ դալդըմամ. . . սիզէ
 սէօգ իլիրիթիմ, ֆադաթ, սիդտէն եարնըդ պիր չէյ ըհնա
 վէ թալէպ խտէրիմ, չէօլէ քի, պէնի պուրատան գօվըպ
 տիշարը չըգարմանըրը. . . բէտէրիմին հալլին սանըրդ
 խոհմ խոխինիլ, պէն սիդտէն ալմապտա օլտուղում ճիւղի
 պիր մօալ իլէ, քէնտի ֆամիլեամը դաեբրմադտաեբմ. . .
 Միւսաատէ խոխիլդտէ, պէն երէն պուրատա դալտեբմ. . .
 արթըդ տիհանըմ ալըպ տա հիչ պիր չէյ սէօլլէմէեհէ-
 կիմի վատ խտէրիմ. . . Պէն, քիմանէին հիչ պիր չէյն ֆարդ
 ու ֆէհմինէ վարմաաթնա սայ ու տիդդաթ խտէրիմ,
 հալ պուրէ, իլլըրտաե, քէնտի վիճուտան պալտի հիւզն
 ու էլէմ օլտանադ օլան հալլիմ սէթր խտէմէդ պիր տէրէ-
 ճէեհէ վաաը օրու իմիլիմ, էհ, օլ յպպտէ էլիմտէն պիր
 չէյ կէլմէդ, պարի սիզտէ իլլէթ օլ վազըթ պէնի պուրատան
 տէֆ խոխիլդ: — Պու եօլտա ըհնալըր պիտտէֆաթ թէք-
 րարատըդտան սօնրա, նիհայէթ Մ. Ֆէրան պէնի ալը-
 դօյմադըլըա լուլթֆէն ըաղի օլտու, վէ պէն տէ պուսու-
 քէնտիմսէն պիր նիլմէթ ատտ իլլէտիմ, չիւնքի, բէք տէհ-
 չէթուս պիր հալ ու ձէվըդտէ պուրմէմադտա իտիմ: Պու
 մէնդարէյի միւլէլլէմէտէն սօնրա, մէդըրիւ խանէտէ բէք
 սէֆիլ օլտում, բէք չօգ հադարէթլէր կէօրիթիմ, վէ բէք
 չօգ պէտ մուամէլլէրէն ըալթ կէլտիմ, չէօլէ քի, թէսէլլի
 օլարադ, եարնըդ պիր Մ. Ժէրմէնտէն կէօրմէքտէ օլտու-
 դում խոսանիլէթ վար խոխ, եարնըդ մէրդում, պազը
 քէրէր ըաթթ կէլէրէք, հալ ու տէրտիմին կէլլի սէպէպինի

սիւալ իլլէմէքտէ խոխ իսէ տէ, օֆ, մէրդումա տալի,
 հիճապըմտան նաչի, իֆչայի տէրուն խտէրէք, հիչ պիր չէյ
 սիօլլէմէքտէ իտիմ:

— Չանն իտէրիմ քի, մէրդումա տէլիզանը թամ օլ վա-
 դըթլարտա կէլիլ պուրատա պիր օտա թուլթմուչ տուր,
 էօլլէ տէկիլ մի:

— Լվլէթ, էֆէնտի, մէրդումա Թամըլ սօգաղը, վէ
 եալիտ Սըրընալ սօգաղը եադընլարնտա պիր օտա ա.
 ըամադտա օլուպ, վէ պուրատա իսէ, չիմտիքի օլ սիզին
 թուլթմուչ օլտուղումուդ օտա պօլ պուրմէմադումտան,
 խապէր վիլըտիմ, մէրդումա տա պէկէնտի վէ թուլթու.
 վէ պատէհու, եանի պուսուտան իրի մահ գատար մուգա-
 տէմ թէրը իթի. վէ պանա տա, կիթաիկի եհնի օտա-
 սըրը, քիմանէն սէօլլէմէեհէլմ տէյի բէհա իլլէտի, չիմտի
 հէր քէս մէրդում իլլին, Մ. Ֆէրանըն խանէսինտէ դալըր
 իթիդատընտա պուրմէմադտա տըր:

Բօտօլֆ, Ժէրմէնին ըիլլիմտէ կէզմէքտէ օլանըար պու-
 ըւնտուղումու, վէ մէրդումուս տա թանըրմամադ իլլին
 դալընմադտա օլտուղումու պիլտիկինտէ, մէգըրիւ իհ-
 թիւաթիքարանէ հարէքթէտէ մէհպուրիլիլէթիսին սէպէ-
 պինի անլաթը:

— Սիլ Ժէրմէն, քէնտի հալլինիլ հադըրնտա լազըր-
 տը ալաթադ, սըրը վիլմէքքիլի հիչ խաթըրնըդա կէթիլթ-
 մէտիլիլ մի, — տէյի սիւալ իթի մէրդում Լուիդէ:

— Խայր, էֆէնտի, չիւնքի մէրդումա տալի Մ. Ֆէրա-
 նըն միւրալիլիկինէ դարըլլը վէ ալտանըլ օլտուղումտան,
 մէրդում իլլին, կէլլի բէք սէրթ մէրդումա սիւր, վէ բէք
 թիլիլդ տիր, ֆադաթ, բէք նամուսլու վէ բէք էլի պիր
 ատամ սըր տիմէքտէ խոխ:

— Ժէրմէն պուրատա իդամէթ իթիլիկի հէնկեամտէ,
 հիչ պիր տէֆա բէտէրինիդտէն, նօթէրն սիդի իդֆալէ
 չալըլտըլընա տայիր, հիչ պիր լազըրտը իլլիթ մէմիլ մի խոխ,

— Իէտէրիմ գօրդուստան նաչի, խարիճտէն ատամ

հուղուրդունտա, օլ խուսուտա տայիր, տիհաննի պիլէ աշուադտա տէկիլ իտի. վէ պունտան տա գաթի նազար, օլ հէնկեամէլտէ, պէն բէտէրմի, Մ. Ֆէրան հազգընտա եալան սէօյլէհէրէք, մէրգուսուն գալպիլի ըսհաթ իթ-տիրմէքլէք նիյեհէթ իյլէ, արթըգ պաննա իլիլմէքտէ տէկիլ տիր տէյի ալտաթմադտա իտիմ. . . վահ, պիլտրէ բէտէրմի, վահ, չիմոն սիդ պաննա, մէքըրէր եալանլարմը աֆիլ իյլէմէյի սինիզ, դիրա, տէյի պաշապ պիր նիյեհէթ, իլաւ, գալպիլիդտէն, տէրքետր օլան մէրադ ու էնտիշէ նիգի մահվ ու իղալէ նիյեհէթ իյլէ իրթիքետալ իյլէմէքտէ իտիմ, վէ հօյլէ օլմասընա իտէ, չիմոն սիդ տախի կէօ. ըիւպ իսքեաթ օլմագտա սընըզ, էօյլէ տէկիլ մի:

Մօրէլ մէրգուսնիսն պու սիւսայինէ հիշ պիր ճէվապ վիրմէտի, մէրգուսն աննը, քէնտի տէսթիկեսհը իւզէրիւնէ խաշլարի վաղ իթ միջ օլտուղու դօլլարը իւզէրիւնէ տա-եաթմարադ, ըշգըրա ըշգըրա աղլամագտա իտի:

Բօտօլֆ Լուիդէ, արթըգ օլ արատա, եէնիտէն պիր լազըրադ տահա իթմէմէսինէ տայիր պիր իշարէթ իյլէտի. վէ մէրգուսն տէ հիքեայէսինէ տէվամ պիլլէ,

— Տիմէք տիր ըի, արթըգ ճոտան սնորա, աղլաբալ կէօդ եաշլարը տէօքէրէք, վէ ահ ու Ֆէրեսաղար իտէլէք իմրարը էվգաթ իյլէմէքտէ իտիմ, էնլայի թէտպիր-լէք վէ տիգգաթլար իյլէ, կէրլի հէր քէտտէն, համիլէլէք հալիմի խայլի վաղըթ սէթր իտէպիլմէքլիկէ մուվաֆֆադ օլապիլտիմ իտէ տէ, մաազալլահ, սոն ալլար թէգարրուպ իյլէտիկինտէ, սէթրէ միւլթէտիր օլամսեանաղըմի տա-խի տիւշլունմէքտէ իտիմ. . . Կիլունէր կէշալքճէ, պէնիմ տէ գօրգուլարմ արթմագտա, վէ եիւրէկիմ տիր տիր տիթրէմէքտէ իտի. վէ նիհայէթ, Մ. Ֆէրան պաննա, արթըգ իաննէսինտէն կիթմէքլիկիմն վաղթի կէլմիլ օլմասըն իխ-թար իյլէտի. . . Տիմէք տիր ըի, քէնտիմն սէֆիլու բէրիւշան օլաճաղըմ շէօյլէ տուրսուն, պէնիմ օրասընը թէքք իթտիկիմ կիւնտէն պէտ իլէ, թէքթիլ ֆամիլնամըլտա,

տէրքետր օլան ճիւղի պիր մուսլէնէթիմոնէ մահրուս գըլընաճադ իտի, վէ բէտէրմի տախի, հազգըմտա լանէթլէր օգուեարադ, պէնի եանընտան թարա իտէճէք իտի, չիւքի, պիլթթապի, օլ անն տէկին, քէնտի գալպիլի ըսհաթ իթ-տիրմէքլէք նիյեհէթ իյլէ սէօյլէմիջ օլտուղուս եալանլարը կէօքէրէք, պէնիմ Մ. Ֆէրանն ինսաֆսըղըղընա գուր-պան կիթմիլ օլմագլըղմա ինսանաեք, իլաւ մէրգուսն իլէ հէմէթօհմէթ օլմահ, օլմագլըղմ չիւրէսնէ գահալ օլաճադ իտի. . . իմոն, օլ վաղըթ պէն, էօյլէ պիր հա-տէ. . . Նէրէհէ կիտիպ, վէ Նէրէհէ սըղընապիլիր իտիմ. . . Ոլ հէնկեամոնէ, պիլլուք պիր ճիւսպէթ իճրասընա ճիւ-րաթ իթմէքլիկի տիւշլունտիմ իտէ տէ, հէլէ պէրէքթ իլլուրի քի, սնորատան թէքքի նիյեհէթ իյլէտիմ, իլլթէ, է-ֆէնտի, սիդտէն հիշ պիր շէյ սապլամադ իսթէմէտիկիմ տէն, պիլթթաթ քէնտի գազապթլարմ տախի իղարա ու ի-թիրաֆ իյլէմէքտէլիմ, վէ պունտան լանգըլլա անլաեա-պիլլըսինըլ քի, Մ. Ֆէրան թարաֆընտան գուհուրա կէլ-միջ օլան դատարըլ, պէնի նէ տէրէճէլէք դատար սէվգ իյլէմիջ տիր: Լէվրի, մաազալլահ, մէքըրէք նիյեհէ-թի ֆատիտէնի մէկըթ իճրայէ վաղ իյլէմիջ օլա իտիմ, մէկէրլի մէրգուսն տա պէնիմ ճիւսպէթիմ միւշլէքէք սանըլմանաճադ մը իտի:

Լուիդ ճիւղիճէ սիւքիլթ իւզլէ տուրտուգտան սնորա, եէնիտէն քէտպի զալլթթէ վէ ճէսարէթ իտէրէք, վէ տիթ-րէլիլի պիր սէս իլէ սէօյլէհէրէք,

— Պիրտէ գաբուճուտան, պուրատա պիր շարաթման իղամէթ իթմէքտէ օլտուղունու իլլիթտիմ. . . վէ. . . — տէտի:

Մէրգուսն լազըրտըննա տէվամ իտէմէտի:

Բօտօլֆ, մէքըրէք շարաթման լուգլէլինի իլլիթտիկինս տէ, մատամ Բիլլէ իլէ իլէ տէֆա կէօրիւլմէկէ կէլու-կինտէ, մէրգուսն օրատա տէկիլ իքէն, գալընա պիր քէտա զրտա, գարմադարըլ պիր եազը իլէ եազըլմիջ օլտուղու

հալտէ, բօսթածընըն պիր մէքթուպ կէթիրտիկինի, վէ մէքթուր մէքթուպուն իւզէրինտէ, պիր դաշ տամյա կէօղ հաշլարը կէօրտիւկինիւ տէր խաթըր կյէտի . . :

— Տիմէք տիր քի, պիշարէ չօճուզ . . . պունտան իւշ կիւն էվիէլ, սիդ մէրգումա պիր մէքթուպ հաղմըշ խտիւ նիզ, էօյլէ տէկիւ մի: Մէքթուր մէքթուպուն իւզէրինտէ, կէօղ հաշլարընըղըն լէքէրէրի պուլունմագտա օլուպ, վէ հաղընզըր աախի, պիլտրմիմէքէր նիյիէթիյէ, պօղուգ պիր սուրէթտէ հաղմըշ խտինիզ:

Լուիդ պունու իշխտինճէ, դօրգարադ Բօտօլֆուն էիւզիւնէ պագմահա պաշլատը . . :

— Էֆէնտի, սիդ պունու նէտէն պիլիեօրսունուզ . . :

— Գօրգմահընըզ: Մէքթուր մէքթուպու բօսթածը կէթիրտիկինտէ, մատամ Իրբէնին օտաւանտա հաղընզ պէն պուլունմագտէ խտիմ, վէ էօյլէ լասթ կէլա օլարադ, սէօյլէտիկիմ հալ կէօղիւմէ վուրտու, տիզգաթ իյլէտիմ: . . :

— Էվիէթ, էֆէնտի, պիզղաթ մէրգումուն հանընա կիթմէքիկէ ճէսարէթ խտէպէտիկիմտէն. Մ. Պրատաման լիյէ, մէքթուր մէքթուպու, իմզասըզ օլարադ, պէն քէնտիմ հաղմըշ, վէ օագշամ, Շաթօ—տ(Օ) հաղընընտա պուն լունմասընըր բէճա կյէմիշ խտիմ. . . Օլ վաղըթ տա աղըլմ պաշլամտա տէկիւ խտի. քէնտիմ ղապի իթմիլ խտիմ: Մագ—սէտիմ մէրգումտան, նէսայիէ ղի լիլիսիւ ալմագլըգտան իպարէթ խտի. . . Կիտիպ մէրգումուն պուլմագ իւզրէ, կերլի չէլէպիմին խանէսնտէն տիշարը չքգաթմ խտէ տէ, ճիւղիճէ սնըրա, աղըլմ պաշլամա կէլտի, վէ իճրա խտէ ճէկիմ ճինայէթին ճէսամէթինի տիւշինիւպ կէօղլէրիմ էճիւնէ կէթիլտիմ . . . Մէքթուր նիյիէթիլմտէն վաղ կէլէրէք, կիտիպ մէրգումուն պուլանճագ էերտէ, թէքրաքէն էվլէ տէճնտիմ: Օլ կիճէ էօյլէ պիր մէնդարէ վագըր օլտու քի, պատիլ խարապըմ օլան սօն ֆէլաքէթիլմէ սէպէպիյէ էէթ վիրմիշ պուլունտու: Շէօյլէ քի, Մ. Ֆէրանըն զանսնընճա, պէն իքի սաաթ դատար տիշարտա դալանճագ ի-

տիմ, հալ պու քի, բէք ճիւզի պիր վաղըթտան սնըրա, կէրի աէճնիւշ խտիմ: Պագլէնին քիւշիւք գաբուսու էօնիւնտէն կէլմէքտէ իքէն, մէքրիւր գաբուսուն ալըզ օլտուղունու թէաճճիւպ խտէրէք կէօրտիմ, վէ օրատան իլէրի կէրտիմ, գաբուսու գաբատըմ, վէ կէօթիլուպ անաթմարընը, Մ. Ֆէրանըն, քէնտի մապաշաթ օտաւանտա մուսմէլէսի տէճնմէքտէ օլան իւլէրէ տալիր կիզիլ սուրէթտէ կէօրիւշմէք խտէտիկի ստէմէլէրի գապուլ իյլէմէքտէ օլտուղու պիր օտաւան պըրագտըմ, չիւնքի, ալէստէվիյէ էէրի օրասըր խտի. վէ մէքթուր օտաւան, մէրգումուն հալագ օտաւանըն էճնիւնտէ վագըր օլուպ, վէ էվիլ տախի էն ղիւստէ սաբա պիր մաշէլլինտէ պուլունմագտա խտի: Էֆէնտի, պէնտիմպուլարը պէօյլէ մուֆասաալ պիր սուրէթտէ պէհան իթմէքիլիմին սէպէպիլին չիմտի անպահաճաղընըզ տըր. հանի, տիմէք խտէրիմ քի, պէն մէքթուր խանէնին հէր քէօլէ պուլունմագտէ իքէք իյի թանըմագտէ օլտուղումտան, ըլլզ էանմագտա օլան թաամ օտաւանտան կէլէրէք, գարանըզ օլան սալճա կիրտիմ, վէ օրատան տախի, մէքթուր անաթմարը վաղ իթմիկիմ օտաւան կէլտիմ: Պիր տէ պէն անաթմարը պիր թրաքէզա իւզէրինէ վաղ իթմէքտէ իքէն, մէրգումուն հալագ օտաւանըն գաբուսու ալըրը, վէ մէրգում քէնտի օտաւանտա էանմագտա օլան պիր լամպանըն ըլըղընըն վուրմաթըլա, հէման պէնի կէօրիւր կէօրմէզ, իլէրտէ օլուպ տա, պէնտի քիմ օլտուղունու կէօրէմէտիկիմ պիր ատամըն իւզէրինէ, տնինտէ մէքթուր գաբուսու գաբատը, վէ պատէհու արթըք հէր թարաֆին գարանըզ օլմաթնա տախի պագմահա քաղ, խըշմ իլէ արգամտան զօշտու, պօղաղմտան թութու, վէ պօղարճաթնա արգըշարարադ, վէ հալալ պիր սէս իլէ . . . չէօյլէ քի, հէմ իւր ղաղապ, վէ հէմ տէ դօրգմագտա օլտուղու պիր հալ իւզրէ պուլունտուղու թագտիրտէ, — Սէնին կիտի մէլուլնէ էէլտա, սէնի. սէն սուրսուրտա պէնտիմ լգաբումուն ախիւնբաին, հալ,

սեօյլէ, չարսուգ սեօյլէ: Նե՞ իշխման . . . հայտե՛, ճե-
վապ վէր, ճեվապ վէր, եօգաա չիմոի պօղուպ կէպէր-
տիրիմ սէնի» . — տէտի: Ֆադաթ, սօնրատան, թէպտի-
լի ֆեբբ ու նիյեէթ պիրլէ, պանա ճեվապ վիրմէքիկէ
վազըթ պըրադմադարըն, եթիթլէեէրէք պէնի թամմ
օտաարնա կէօթիւրտիւ, վէ օլ անտէ քիլէրին դարուսու
տա աչրգ պուլունտուղունտան, հայվանճա պէտ մուսմէ-
լէլէր իլէ օրաեա թըրգատը, վէ դարուսունու տա իւզէ-
րիմտէն դարատը:

— Եյ, սիգ օլ առեմ իլէ նէտէն պահի իթմէսինէ տա .
յիր հիւ պիր շէյ իշխմէտինիլ մի խոի:

— Խայր, էֆէնտի, պէն դաթէն օրատա առէմ վար
օլտուղունու պիլմէտիկիմտէն կիթմիւ խոիմ, էկէր պիլմէ
խոիմ, ապա կիթմէդ խոիմ, չիւնքի, օրաեա, մատամ
Սէրաֆէնին պիլէ կիթմէսինէ մուսաատէ իթմէգ խոի,

— Եյ, սօնրա չըգարընըդտա, մէրգու՛մ սիզէ նե՛ սեօյ-
լէտի խոի:

— Մահէլլի մէգպուրտան պէնի կէլիպ մատամ Սէրա-
ֆէն չըգարտը, վէ պէն տէ արթըգ օլ կիճէ Մ. Ֆէրանըն
եիւպիւնիւ կէօրմէտի խոիմ: Ջիւնքի, օլ մէրթէպէ գօրգ-
մուշ վէ տիւչարը իղթիրապ օլմուշ խոիմ: քի, գիւեատէսի-
լէ քէֆիթիւ պօղմուշ խոիմ: Ֆէրտաը սապահըսը, եօ-
դարտան աչարը ինմէքտէ իքէն, Մ. Ֆէրանը դարչըա-
տըմ, վէ կիճէքի եադարըլ թէհտիտէր տէ խաթըրմա կէլ-
տիքճէ, տիթրէմէկէ պաշաաթմիսէ տէ, մէրգու՛մաա կի-
ճէքի հայլին մուզայլիլ օլարապ, սայքի հաղիմանէ պիր սեօյ-
լէսիւ իլէ, — «Սէն բէք ալէա պիլիւրսիւքի, օտամտա ա-
տամ պուլունտուղու վազըթ, քիմանէ կէլմէմէլի տիր, տէյի
թէնպիս իթմիւ խոիմ, հալ պու քի, սէն եիլնէ տիլնէմէ-
եէրէք կիրմիլսին տիր, օլ պապտէ կէրլի գիւեատէսիլլէ
ճապահաթըլըն, ֆադաթ, արթըգ շունուն շուրաարնտա
գուլի պիր վազթին դարմըլ օլտուղունտան, գիւեատէ պիր
թաադիր ու թէքտիրէ լուզում կէօրմէտիմ, » — տէտիկի-

նի իշխմտիկիմտէն, տիւչարը թէհանուպ օլտու՛մ: Մէր-
գու՛մ պունու սեօյլէտիքտէն սօնրա, քէնտի մէսայի՛հ օ-
տաարնա կիթտի: Պիր կիւն էվիլլէի չիտաթիինին դրտար
օլարապ, իպապ կիլէտիկի մէրքուր միւլալլիմ մուսմէլէեէ
շաշա դալաթմ: Պէն եիլնէ միւլմատըմ իւզըն, քէնտի իրա-
մէլթիմէ տէվամ իտէրէք, մէրգու՛մուն եաթադ օտաարնը
տիւզէթմէկէ իլէթտիմ . . . կիճէ չօք ֆէնա օլմուշ խոիմ:
ապա թապ ու կիթաթըմ վէ տուրաճադ մէճալըմ դալ-
մաթըլ խոի: Մէրգուր եաթադ օտաարնըն իթթիպալնտէ
պուլունան դարանըլգ պիր օտաճըգտա, պազը էպիսէլէրի
նիգամիշա գօյմէգտա իքէն, պիրտէն պիրէ պիր պաշ տէսն-
մէսի վէ պիր տէ սանճը հիսա իթմէկէ պաշաաթըրմա պէ-
րապէր, պիլթիւն պիլթիւն քէնտիսի տէ դալպ իթտիմ . . .
Տէվրիլլիպ տիւլմէքտէ իքէն, քէնտիմտէն պիլտապէր օլ-
տուղում հալտէ, տիւլմէեէլմ տէյի, տիվարտա աաըլ-
մըլ պուլունան պիր մանթօեու թուլթմուշ օլտուղումտան
տիւչտիկիմտէ, մէգքիւր մանթօ տա պէրապէր աւիւլիւշ,
վէ պէն տէ ալթընտա դալտըրմտան, իւզքիթիմ դաթաթ-
միւ խոի: Ագըլմ պաշըմա կէլիպ տեղտըրըմտա, մէգքիւր
օտաճըրն ճամ դարուսունու գարալը պուլունու . . . Մ.
Ֆէրանըն տէսինի իշխմտիմ . . . մէրգու՛մ պաղըրադ
լազըրաը կիթմէլէքտէ խոի . . . Օլ հնէկիւմտէ, պիր կիճէ
էվիլլէի վուղուաթ կէօղէրիմ էօնիւնէ կէլտի, վէ, մա-
աղալան, էկէր ուֆադ պիր հարէքթ խաճէք օլուր ի-
սէմ, էօլլիւրիմ տէյի դօրգտուն, չիւնքի, գանըրմա կէօ-
րն, Մ. Ֆէրան օրաեա կէլտիկիմտէ, պէնի մանթօեուն
պլընտա կէօրէմէտիկիմտէն, դարուեու դաթաըր շիր-
միւ խոի: վէ հիւ չիւրճէ տէ ճայիլ տէկիլ տիր քի, էկէրիլ
կէօրիւպ ֆարըրնա վարմըլ օլաա խոի, միւմքին տէկիլ
տիր, սայքի ինանըրմազ մէրթէպէսէ պուլունան պիր թէ-
սատիֆ Էն օլմաարնա ապա ինանմաեարապ, պիր նիյե-
թի ֆասիտէէէ մէպնի օրատա սադլանըլըմ աըր չիւրճ-
սինէ դահիպ օլաճադ խոի, պէրէքթմ վիրտին քի պուրա-

լարերն տիւշիւնտիւկումնէն, մէրգումուն սէտնի իշխմտի-
կումնէ, նէֆէսիմի պլլէ սղտամ, վէ քէնտի թապիաթը-
մա մուշայր օլտուղու, վէ քէնտի ինթիտարմայ տա օլմա-
տըղը թադտիրաէ, զամէն պաշամը շուղ տա տէվամ-
կյէմէքտէ պուլունտուղու լաղըրալարը իշխմտիմ:

— Մէրգում օտաւընտա պուլունտուղ տա լաղըրալար իմ-
մէքտէ օլտուղու ատամ, ամապա քիմ իտի, — տէյի սիւ-
ալ իթտի Բօտօֆ Լուիղէ:

— Պիլմէտօրում, էֆէնտի, սէսնի թանրեամաւամ:

— Նէ սէօյէմէքտէ իտիլէր:

— Շիւբէսիդ օլտարադ, պէնիմ աղլում պաշում կէ-
տիկնտէ, ծնլար էվիլէնէ միւքեալմէէէ պաշամը պու-
լունտուղալարնտան, անճադ շու գատալըր իշխմէպիտիմ:

— «Արթըդ պունտան տա ստաէ պիր շէյ օլամադ, —
տիմէքտէ իտի մէրգում էաօլանճը, — Պրա — Բուժ նամ
շէյթան հէրիֆին պիրի, չիմալի սիղէ իֆատէ կյէտիկիմ,
քէյֆիյէթ իշին, Ե-Եւէ — (1) դուրսանլարնտան պու-
լունտան, վէ Ասնիէր եազընընտա վադը պիր ատանըն ու-
ճունտա իգամէթ կյէմէքտէ օլան պիր ֆամիլեանա պէ-
նի թանրթտըրաադ միւնասէպէթ բէյտա իթտիրմիշ տիր-
վէ պունար էն պլլիլիք հայտուտըրաւան պիրի տիրէրէ,
պունարըն բէտէրլէրի իլէ պլլիլիք բէտէրլէրի, զաթէն
մաղթէյէնէ չէքիլէրէք դաթիլ իտիլմիլլէր տիր. վէ էվլաւ-
արընտան իբի նէֆէրի, միւնպալմէն օլտարադ քիւրէկէ
վադ իտիլմիլլէր տիր, վէ չիմալ իսէ, հալէա օրատա, պիր
վալիտէ իլէ, իւշ նէֆէր էրքէք, վէ իբի տէ դըլ էվաւարը
պուլունմադտա օլուղ, պունարըն տա քեաֆֆէսի տալի,
պիր պիրիտէն իսթիլն խըրուղլար տըրլար: Մէյլէնտի-
կնէ կէօրէ, պունար Սէնա նէհրիկն իբի գընթըրնտա
տալի խըրուղլադ իտէպիլմէք իշին, պաղը քէրքէ կիճէլէ-

րի, գաեղալ թա Պէրսիէէ գատար իմմէքտէ տիրլէր:
Պունար օլ մէրքէպէ իլէրուտէ հայտուտըր տըրլար: քի,
րաթի կէտըրլէրի ատամ, պէշ բարանա տալի թամաա
իտէրէք թէլէֆ իտէրլէր. ֆադաթ, պիրիմ էյլլէ շէյլէր
իշխիւանճըմը պուլունմադտա տէկիլ տիր, ալլիմ էլ վիւրի-
րի օլ սիլին թաշրատան կէլէնէք օլան գատընը միւսաֆիր
մադամընտա գապուլ իտէրէք րաճաթ իթտիրսինէլ:
Մարտիլար (մէրգուման գաբաւալարա պու իամ վիրիւ-
մէքտէ տիր) մըրգումէնէ քէնտիլէրի, ըրգէհի պիր պա-
լըդը ֆամիլեալը մաղամընտա, կէօլմէքմէլի տիրլէր. պէն
տէ իւշ տէօրթ տէֆա, սէօյլէտիկնիլ շլ կէնճ գատընա
վիլիթա վիրիլիմ, վէ պաղը մալիկնէլէր տալի թէրթիւղ
վէ թէնպիւշ կյէլիմ. . . վէ արատան տա սէքիլ կիւն
կէչտիլքտէ, Ասնիէր գապրիթմանընա կէլին կէնտէրիլիլ,
կիտիւղ րաճաթ իտէր Զաթէն քէօյլէրտէ էօլնէ քիմէլէրէ
հիւ պաղըլը տիլաթ իտիլմէքտէ օլմաւըղընտան, բա-
թալաննտէն պիր մէքթուղ նաւըլ գալարըլա կէչիւղ կի-
տէպիլմէքտէ իտէ, այնի գալարըլա մէղարա կէնտէրի-
լէպիլմէքտէ տիրլէր, հալ պու քի, ֆարստէ էյլլէ գալա
տէկիլ տիր, թա էանընա գատար կէչիւղ տիլադաթ կյէ-
մէքտէ տիրլէր: Շիմալի, սիլ օլ տէտիկնիլ թաշարը
գատընը Ասնիէր ատաւընա նէ վաղըթ կէնտէրէնէքտի-
ւաղտիր, անը սէյլէյիկնիլ քի, պէն տէ Մարտիլար ֆամիլ-
եաւընա, նէ էօլտա տալարմալ շլ նէ էօլտա ամէլ ու հա-
րէնէթ իտէնէքլէրնէ տալիլ լաղլմ կէլին թալիմաթը
վիրմէքլիկէ վաղըթ պուլապիլէլիմ: — Մէրգումէ գատըն
եարըն պուրանա վասըլ օլանադ տըր, • պիր կիւն տալի
օրաւա կէնտէրէպիլիլիլ, — տէպի Մ. Ֆէրան, — վէ պէն
մէրգումէնէ, տաղթօր Վէնսանըն, պէնիմ թարաֆուման
կիտիւղ տէ, քէնտիսինէ պաղամաղըր, վէ իլթիլա իտէն
շէյլէրի թէրթիւղ կյէնէնէկնիլ խապըն վիրէնէկիմ տիր:
— Պանա տաղթօր Վէնսան իմմին վիրմէքլիկէ բէք էնի
տիւշիւնմիւշսինիլ տիր, — տէտի օտատա պուլունտան

(1) Իլէրուտէ, մէրգուման ֆարիս դուրսանլարնտան ախաղը
մախտուտէրի կէօրիկնէք տիր:

— Պէն մէղքերը թէրլիֆի իշխմտիկիմտէ, զանն իտեր-
սին քի, տամիտան վուրուտում, վէ նէ եաբաճաղըմը
չալըրաւմ. օլ մէրթէպէ զայ աղըլ օլտում քի, մէրգու-
մա ճէվապ տախի վիրմէկէ զօրդուտուլուման, եիւղին-
տէն եօգարը պաղա դալտըմ: Զօգ իհնթիմալտէն տիր քի,
մաաղալլահ, էկէրլի տիհանըմ ալըօլտա, քէնտի նիլիէթի
ֆասիտէսինն նէ օլտուղումա պիւլմէքտէ օլտուղումա,
վէ սապահչաեքն պիղղաթ թէնտի զուլաղլարըմա իլիթմիչ
պուրունտուլումա, սէօյլէմիչ օլա իտիմ, եէնի պիր ֆե-
լաքէթտէն գուրթուլմաղ իթմէտիկիմ հալտէ, էօմրիսիւ
պիւթիւն պիւթիւն իլգալի թէհիլթէ իլլէմիչ օլաճաղ իտիմ:
հէլէ պէրէքէթ վիրսին քի, պու դաաարը տիւլիւտիւկիւմ
տէն, հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտիմ: — Մէկէրլի սէօյլէտիւ-
լէրիմ անլաեաճալմընը մը, — տէյի սէօյլում պանա պիր
սապըրըրըլըգ իւղըէ սիւսալ իլլէտի: — Իէք ալէա անլա-
տըմ... էֆէնտի... ֆաղաթ, — տէտիմ տիթրէեքէր,
պէն քէօյէ կիթմէքլըրտէն իսէ, պուրատա դալմաղլըք
էվլէա թուլթալըմ: — Սէպէպ, Պէնիմ կէճաեքէճէկիմ
խանէտէ սիլ հէր ճիհէթլէ պաղըլըպ րահաթ իտէճէքտի-
նիղ տիր: — Խալը, իսալը, պէն օրաաա պիւլմէքմ. ֆարիւ-
տէ դալմաղլըք, ֆաթիլիւմ էանընտա պուրունտաղլըք,
վէ հէր շէյի էղըրա վէ իթիլաթ իլէ, իլգիլղա իթտիկի
թաղտիրտէ, մահճալիլիէթտէն տէ էօրմէքլիլ, քէօյէ
կիթմէքլըրտէն զիեաաթ իսթէր թէրթիհ իտերիմ: — Տիմէք
տիր քի, սէն պէնիմ պու թէրլիֆիտի ընտա իլլէմէքտէ-
սին, էօյլէ մի, — տէտի Մ. Ֆէրան թէքթիլ հիտտէթլինի
մէյտանէ վիրմէեքէր, վէ տիղղաթլա եիւղինմէ պաղա-
րաղ: — Էվլէլ դապալը իտիպ տէ, անինտէ սօնրատան
թէպտիլի էֆրեաթ իթմէքլըրտէն մաղտէտին նէ տիր...
— Պէնիմ օլ անաե տիղղաթ իտիլիմէ նէղարէն, էկէրլի
մէրգում, էֆքեարըմը անլաեաճաղ օլա իտի, պէնիմ տէ
էլիմին պիթէրէք մահվ օլաճաղըմտա չիւրհէ եօգ իտի,
էվլէլա իշի պիր իլի անլամամըլ իտիմ, եանի ֆամիլեաճ-

տան պլըրըրաղ, ֆարսի թէրէք մէճպուր օլաճաղըմը
պիւլմէքտէ տէկիլ իտիմ, տէյի ճէվապ վէրտիմ: — Իշի
էմնա, սէնին պուրատա դալմաղլըքն, պիւսարէ վէ սէֆիլ
ֆամիլեանըն նամաւտուա պիր աղճէրէք իտէճէք տիր,
— տէյի հպըրըրա, — վէ, արթըգ քէնտի հիտտէթլինի
դապլթ իտէմէյիպ զահիլթ չըգարարաղ, գօլումտան թուլթ-
սուղա կիպի, օլ մէրթէպէ չիտտէթ իւղըէ եիթի վիրտի
քի, տէրլիկիպ տիւչալիմ: — Իշիէ սանա պիր կիւն տահա
միւհէթ, — տէյի պաղըրա, — եա եարընքի կիւն չըղըպ
Մարտիալըն էվլէն կիւտիւն, վէ եաթօտ կիտիպ բէտէրէ-
նէ, սէնի խանէմտէն գօլմաղտէ օլտուղումա, վէ հէմնա
սյնի կիւնտէ քէնտիսիննտէ մահպէսէ իլղա իտիլէճէկինի
խապէր վիրլիսին. . . — Նէքէ սէրլիլիչ օլտուղում հալտէ,
օրաճըգաա եալընըլ դալտըմ, քէնտիմի թօլաեքալտա ա-
եաղա դալալմաալմ: պիր տէ օլ հէնկեամտէ մէրգումաւն
չամաթաալըն իշիլիտիկինտէն, մատամ Սէրաֆէն գօլուպ
կէլտի, վէ պանա եարալմ իտէրէք դալըրըրա, վէ կիւհ
հալ իլէ քէնտիմի օտամա աթապիլիմ: Օտամտան իլէրի
կիւրէր կիրմէղ, դարեօլմ իւղըրինէ տիւլի վիրտիմ, չիւն-
քի, բէք ֆէնա սուրէթտէ սարըրմըլ օլտուղումտան, պիր
տիւրլի ալըլմը պալըմա տլամաալմ: Պիր տէ, սապահըն
պիր ըատտէլէրինտէ, պէնի պիր տէհէթլու սանճը արը
եաղալաալը, վէ միւտտէթլինի հէնուղ տուտուրմալը օլ-
տուղա թաղտիրտէ, զիքրի կէչիլիչ օլաճ օլ պէտպաթիթ
մատուաւն տիւնեաա կէլմէքտէ օլմասըն հիսա իլլէտիմ:
— Նիլին օլ հէնկեամտէ եարալմա քիմնէեի չաղըրմա-
ալընըլ:

— Միք, իլլէ անը եարմահա ճէսարէթ իտէմէտիմ:
Մ. Ֆէրան, զալմէն պէնի տէֆ իտէրէք, Էլիմտէն գուր-
թուլմաղլըք նիլեթլինաթ պուրունտալտա օլտուղումտան,
հիչ չիւրհէլէր եօգ տուր քի, էկէրլի էօյլէ պիր շէյ եար-
մըլ օլա իտիմ, անինտէ խապէր կէճաեքէրէք, օլ քէն-
տի տուլթու օլաա տօղթօր վէնսանը չաղըրթարաճաղ,

վէ մէրդում տախի կէտրկիւնտէ, պէնի, ես Մարտիայ ֆա-
միլիանայ եվինտէ էօլտիւրմէրիկէ պէքլմէքտէն խտէ, հէ-
ման օրաճըդտա թէյէֆ խտէճէք խտի . . . վէ եսաօտ,
կէլիպ պիզղաթ Մ. Ֆերան քէնտի պոլալարաթ էօլտիւրէճէք,
վէ սանունտա տախի հէր քէտէ, համիլին վազ խտիւ իքէն վէ-
ֆաթ իթմիշ տիւր տիլէճէք խտի: Հայֆա՛ թի, էֆէնտի,
պէքքի տէ պէնիմ մէզքիւր չիւրհէ վէ գօրգուլարում պի
էստա իտիլէր, վէ իհթիմալ տըր քի, օլ պապտէ պիւր տի-
վանէլէք իթմիլիմալ տիւր . . . լաքին, չի՛ չարէ քի, օլ հէն-
կեամտէ էօլլէ տիւլիւնտիւմ, վէ էօլլէտէ իսքեալթ օլտում,
վէ քէնտի ֆէլաքէթ իմէ տէ, պիզղաթ քէնտիմսէ պէպիլիէթ
վիթմիլչ պուլունտում. քիմ պիլիւր, էկէր էօլլէ եսամանըպ
տա իմտատէ ատտամ չազըրմըչ օլտա խտիմ, հէմ պու խէ-
ճայէթտէն դուրթուլմիշ օլտը խտիմ, վէ հէմտէ քէն-
տի մասումումում թէյէֆ իթմիշ օլմազլըգ ալլիխաթթ թահ-
թընա տիւլմիշ պուլունմազ խտիմ: Պէն խտէ, եսարտիմ
քիմնէէէ չազըրմաթըրմ էէօլլէ տուրտուն, հաթթիմ, չէք-
մէքտէ օլտում դում սանաթաթըն չամաթաթըն տախի քիմ
սէլէր իլիթմէսին իլին, չալաթաթըն տիլլէրիմ աթասընա
ալարաթ յըզմազտա խտիմ: Նիհայէթ, կիճէնի գարան-
լըղընտա, հէյաթթամիլ սանըլար չէքէրէք . . . պիլաթէ
մասումում տիւնեաեա կէթիլտիմ, վէ հիչ չիւրհէմտէ եօզ-
տուր քի, պէտպալթիմ մասումում, վազթթիւնտէն էվիլէ
տօզմիւշ օլմաթ սէպէպիլնտէն նալի էճէլէ գուրպան կիթմիշ
տիւր . . . խալը, Ալլահ տա շահիտ տիւր քի, պէն քէնտիմ
էօլտիւրմէտիմ . . . հա՛չա, հա՛չա, պէն էօլլէ պիւր ճիւնա-
յէթէ իճթխար վէ իթթիլէնապ իթմէք տէկիւլ թէսաթլու-
րունտ պիլէ ֆիլքրիմտէն կէչիլմէտիմ . . . մէզքիւր հալ-
տէ, վէ մէզքիւր գարանլըգ օրթաթընտա, պիւր ալալըգ քէն-
տի իւզէրիմտէ, աճը տճը պիւր սէվիլմէ էտէրի- հիտա իլլէ-
տիմ, վէ պու տա նէ՛ վազըթթ վուգու պուլտու օլլիլրմիւ-
սինիլ, օլ քէնտիմ թէյէֆ իթմիլիմ տիւր տէյի չիւրհէ վէ
իթթիլտա իլլէտիլէրի մասումումում իլք տէֆա օլալաթ,

թուլթուպ գուճազլաթըրմ գէմանտէ հիտա իլլէտիմ. . .

Լուիկ պուլունարը սէօլլէտիկի վազըրտա, պիւր կիրէէ
վէ պիւր լըչըրմաթ տըր պալալաթըքնտան, արթըգ լազըր-
տը խտէմլգ օլտու :

Մօրէլին, քէնտի քէրիմէսինին հիքեայէսին, ատէթա
պիւր ուեւալազըրգ վէ թէքմիլ պիւր վաղիֆէսիլլիք հա-
լինտէ պուլունարաթ տիլնէմիշ օլմաթը, Բօտօֆուն, տիւ-
չաթը հէյաթէ ու էնտիչէ օլմասըն մուճիպ օլմիւշ խտիլք .
մէրգուճիմ, մէրգուճ հէճնիկիւր հէճնիկիւր ալլաթըպ կէօզ
եալարը տէօթտիւկիւնիւ կէօթտիւքտէ, հալալ քէնտի
գօլարընը խալլարի տէսթիլեա՛նը իւզէրիւն վազ իտիպ,
վէ պալընը տա գօլարը իւզէրիւն տաեաթաթաթ տուր-
մազտա պուլունտուրո հալալէ, տիք տիք մէրգումէէ
պազաթըրտան սանալ :

—Ա՛, մէրգուճ կալաթօր . . . էվիլէթ, ալլաթօր . .
աճապա նիլին ալլաթօր, — տէտի, վէ պատէհու պիւրալ.
Թէրէտտիւտ իլհար իլլէտի, վէ ազըզլինտէ տալի, —
օ՛ֆ, էվիլէթ . . . պիլիլիմ, պիլիլիմ . . . նօթէր . . . նօ-
թէր . . . էօլլէ տէկիլ մի, տէվամ իլլէ հիքեայէնի, պէտ-
պիլնիմ գըզըրմ, պիլչաթէ Լուիկիմ: տէվամ իլլէ . . . սէն
պիլիմ էվալտըմըն . . . պէն տայիմա սէնի սէվմէքտէ-
լիմ . . . հիւլիճէ մուգատտէմ . . . սէնի թանրամազտա
իտիմ . . . զանն իտէրալին քի կէօզ եալարըմ պիլիւր բէր-
տէ օլմազտա իտիլէր: Օ՛ֆ, աման եա Րէպպիմ, աման
եա Րէպպիմ, պալըմ . . . պալըմ . . . բէք ֆէնա ալլըր-
մազտա տըր . . .

—Սման պապաճըրմ, սիլ քէնտիլիլ տալի, պէնտէ
պիւր գապաճաթ պուլունմազտա օլմաթըքնը կէօրմէքտէ-
սինիլ, էօլլէ տէկիլ մի :

—էվիլէթ . . . էվիլէթ . . .

—Վազաա բէք պիլիլէ պիւր ֆէլաթէթ տիւր պու . . .
ֆապաթ, չի՛ չարէ քի, նօթէրտէն, հատտէն զիւնտէ գօր-
գուպ տիլթրմէքտէ խտիմ. . .

— Նօթէրտէ՛ն մի . . . էօֆ, իննսըրըմ սանա . . . ղե-
րա, բէք ֆէնա պիր առէմ տիր . . .

— Շիրմոյի նէղսիրնիլտէ ափլլըդ պուլմադտաեւմ, էօյ-
լէ աէկիլէ մի :

— Էլվէլէմ . . .

— Խնչառլա՛հ, պու սէօյլէտիկինիլ բէք սահի՛հ տիր,
էօյլէ տէկիլէ մի :

— Էլվէլէմ . . . բէք սահի՛հ տիր . . . օֆ, օֆ, պէն սէնի
տայիմա սէլմէքտէլիմ . . . հայտէ . . . հէր նէ գատար տա
էլիմտէն կէլմէղ . . . վէ սէօյլէեէմէղ իսէմ տէ . . . կէօրիւ-
էօրսուն եա . . . չիւնքի . . . օֆ, պալըմ . . . պալըմ . . .

Լուիլ պու հէնկեամմէ դօրդարադ Բառօլֆուն եիւ-
ղիւնէ պագալ :

— Պիշարէ ֆէնա հայտէ տիր, պիրաղ պըրագլընըղ քի
թէսկինի հալ էլլէսին : Սիլդ տէ քէնտի հէքայէնիլէ տէ-
վամ իտինիլ :

— Պէն քէնտի չօճուղումու թուլուպ պայլըրմա չէք-
տիմ . . . վէ կէրլի հիչ պիր նէֆէնա արմադտա օլմաքընը
իշիտէմէտիկիմտէն, տիւշարը թէնաճնուպ օլտում իսէ տէ,
քէնտի քէնտիմէ, « պէօյլէ պիր քիւլիւճէք մասուճուն նէ-
ֆէսինն սէսի, նէ գատար օլտալիւճէք տիր . . . էլպէթթէ
բէք կիւճ իշիտիլէպիլէճէք տիր . . . » տէտիմ. ֆագաթ,
վիճուլտիտէ տէ պիր սուդլուդ կէօրտիմ . . . վէ պիր
ըլըդ տա եօզ իտի քի, եաղըպ տա պագա իտիմ, չիւնքի,
պէնիմ եանըմա, հիչ պիր տէֆա ըլըդ յըրադմաղըր ի-
տի . . . նիհայէթ, օրթալըղ ըլընըճուտա գատար պէք-
թէմէքլիլէ դարադ վիլտիլիմ կիպի, մասուճունու տախի,
միւմքին մէրթէպէ ըսթմաեա չալըշտըմ, հալ օլու քի,
պէն ըսթմաեա չալըշտըճա . . . օ տա զանն իտէրսին քի,
կիթտիքճէ պուղ քէսիլմէքտէ իտի, Պէն տէ քէնտի քէն-
տիմէ, « պէսպէլիլ հալա բէք սուդ օլուպ, վէ տիւշարտա
հէր չէյ տօնուպ պուղ քէսիլմէքտէ օլտուլունտան, մա-
սուճում տախի տօնադտա օլմալը սըր, » տէտիմ. Օր-

թալըղ աղարմաեա պաշըր պաշլամաղ, մասուճունու ալ-
տըղըմ կիպի, բէնճիրէննէ էօնիւնէ կիթտիմ . . . տիգգաթ
իւղրէ եիւղիւնէ պագտըմ . . . օտուն կիպի իտի . . .
պուղ քէսիլմէ իտի . . . աղըմը աղընն եանաշարա-
րագ, նէֆէսինի անըմադ իսթէտիմ . . . էլիմ տէ սինէ-
սի իւղէրինէ վաղ իթտիմ . . . սինէսի հիչ վուրմագտա
տէկիլ իտի . . . էօլմիւչ իտի . . .

Լուիլ պունու սէօյլէտիկինտէ, թէքրարէն դարի դարի
աղլաեղ պիրիքլէր տէօքմէկէ պաշլառ :

— Օֆ, օլ հէնկեամմէ, — տէտի մէրգումէ, — իւ-
ղէրիմաէն էօյլէ պիր հալ կէտի, վէ եախտա իւղէրիմտէ
էօյլէ պիր հալ հիսա իթտիմ քի, թարիֆի իհթիմալտէն
տէկիլ տիր : Արթըդ օնտան սօնրասընը լաեղըլլա տէր-
խաթըր իտէմմէքտէլիմ անճագ պիր տիւչ վէ պիր իսէալ
մագամինտա օլարագ ֆիրրիմէ գարմագարըչ պիր չէյլէր
կէլմէքտէ տիրէր, չիւնքի, տիւշարը բէնչէյի մէյուսիլ-
եէթ, տէհիլէթ, վէ իւր դագաղ պիր հիտտէթ օլտու-
տան պաշլա, տիկէր պիր պիւլիւք դօրդու տահա չէք-
մէքտէ իտիմ, չէօյլէ քի, կէրլի, արթըդ Մ. Թէրան պէնի
պղըուպ էօլտիւրիւր տէյի դօրդմագտա տէկիլ իտիմ, լա-
քին, պունուն տա մուղպիլի օլարագ, մասուճունուն էօլ-
միւչ օլտուղունէ կէօրտիւրլէրինտէ, մէն էլտիւրմիւչ-
սին տիր տէյի աղվիթմա գալըլաճագալըրընը տիւչիւն-
մէքտէ իտիմ. օլ վաղըթ ֆէքրէմտէ պիր թէտպիր սուդ-
տու, չօճուղումուն ճէտէտինի սաղլաեղ զայպ իթմէքլի-
կի դուրտում, վէ դարադ վիրտիմ, վէ պունտան տա էմէ-
լիմիւչ չէյ իտի, եանի, պիրտի քէնտի մահճուպիլէթիլ-
մի կիլէեհէրէք ըէգալթիթ տէն դուրթմուճուչ օլմագ, իքին-
ճիսի, բէտէրիսին իըլմի ու դագալընտան դուրթմուրմագ,
վէ իւլիւնճիսիա տախի, Մ. Թէրանըն տալըր ինթիդտըն-
տան աղատէ գըլընմագ իտի, չիւնքի, օլ պագտէ, ար-
թըդ, մէրգումուն խանէսինի թէքը իլէ, պաշլա պիր մա-
հէլտէ կիտպ չալըչապիլէճէկիլմի, վէ պինաէն ալէյհ, եիլ

նէ քէնտի բէտէր ու վալիտէմէ վէ գարտաշ վէ գրգդար -
տաշարումն մուսվէնէթ խտէպրէճէկիմի տիւշիւնմէքտէ խ -
տիմ . . . Եպիֆան քի, Էֆենտի, իշթէ մահգա պու Էֆ -
բեար վէ պու Նիյեէթիւրէ մէտիւն տիր քի, պէն չօճուղու -
մուռ տիւնեանա կէլտիկիմի, հէր քէտտէն սէթր իյլէտիւրտէն
պաշդա, ճէտէտիւն տալի տաղլարում: Շիւրհէտիւղ օլա -
րադ, կէրչի օլ պապտէ խէթա իթմիշիմ տիր, լաթին, պու -
լունտուղում հալտէն մէճպուր օլարադ, Էյլէ տիւշիւնմիւշ
վէ Էյլէ կարմը խտիմ, դիրա, հէր թարապիտան տէրտ ու
միհնէթ, թէհտիա ու հադարէթի, վէ զապի ու ատէմի
գուտրէթ պէլլարը, պէնի գուշաթմը խտիւր, առէթա
պիր տէլի տիվանէ հալինի քէպա իթմիշ խտիմ, աշլա Նէ
կարադղմը, վէ սնուռնտա պաշմա մէլէր կէլէճէկիմի,
վէ հէր շէյնի պիր կիւն մէյտանէ չքաճաղընը, տիւշի -
նէմէմիշ խտիմ . . .

— Պու Նէ գատար իւրքէնճէլէր վէ Էյլիւնէթիւր տիր պու
. . . Էպիլէթ, պու Նէ մէրթէպէ ֆէլաթէթիւր տիր պու . . .

— առէտի Բօտօֆի հատտէն զիեառէ միւթէէստիր օլարադ:

— Օրթալըգ աղարմանա պաշլամը խտի, — առէտի
Լուիդ, — հէր քէսին ուեանըպ գալլամաշնա աղ պիր վա -
դըթ գալմը խտի, վէ պիւնաէն ալէյ, հէր Նէ քի եարա -
ճադ իսէմ, հէման եարադ պիթիրմէքիլիմ իգթիւղա իթ -
մէքտէ խտի . . . Գօրգու վէ թէրէտտիւտա պեր թարաֆ
իլէ, մաուումումու պիր պէղ իլինէ, միւթէն օլտուղու մէր -
թէպէ սարըպ սարմարադգատն սննրա, կալլաճաճըգ ա -
շաղը ինտիմ, վէ պիր չու գուր գաղըպ տա մէրգումու տէֆն
իթմէք Նիյեէթիլլէ, պաղշէնին բէք պիր իղպէ մահէլլինէ
կիթտիմ իսէ տէ, կիճէ սապահա գատար բէք շէտիտ պիր
սուուգ հիւրմ իթմիշ օլուպ, վէ եէրլէր իսէ թաշ վէ տէմիր
քէտիլմիշ օլտուղումտան, թապիլաթիլլէ Էյլէ պիր չու -
գուր գաղարմաճաղմը կէօրտիմ, վէ Էթիլիւրիւպ մա -
ուումումու, գըշսէպէպիւնտէն քիմաննին կիրմէքտէ օլմանըպ
վէ մաիդէն պէնդէր օլման պիր մահէլլին պիր պուճաղընտա

սաղլարում, վէ իւղէրինէ տալի պօշ պիր չիլէք սանար -
ղը գալաթիւրում, վէ պատէհու, Էինէ քիման կէօրմէքսի -
ղին, քէնտի օտամա չըղարմ: Պու Նէյլէտիլլէրիմին քեաֆ -
ֆէսի տալի, Էֆենտի, թարմարմա, անճադ պիր խեւա -
լաթ Նէվիւնտէն օլարադ, գարմագարըշ գալմըշլար տըր,
չիւնքի, Էյլէ պիր զայիֆ, պիւնէճալ, վէ շաղընըգ հա -
լիմտէ, նաալ օլուպ տա պու գատար շէյնի պէճէր -
մէքիլիկ զայրէթ վէ ճէտարէթ խտէպիլտիկիմէ, պիր տիր -
քիւ աղըլ իտիրէմէտիկիմտէն, հալէա պու անէ գատար,
լունտիմ տալի թէաճճիւպ իթմէքտէլիմ: Սաալթ տօգուղ
օլտուգտա, մաուում Սէրաֆին օտամա կէլէրէք, օլ վադ -
թէ գատար գալլամաշ օլմաղլըղմըն սէպէպիլին սիւալ
կիլէտի, պէտտէ ճէլապ օլարադ, բէք քէյֆիպ օլտուղու -
մու պէեան իլէ, աղչամա գատար եալմագ իւղըն միւ -
սաառէ խտիւր րահաթ պըրագամասընը րէճա իթտիմ, վէ
արթըգ ֆէրտաղը կիւնիւ տէ, մաուում քի Մ. Ֆէրան Գօլ -
մադտա տըր, քէնտի Էվլէրինի թէրք խտիւր կիտէճէկիմի
տէ մէրգումէեէ խապէր վիրտիմ: Արատան պիր սաալթ
գատար կէլտիքտէ, Մ. Ֆէրան պիղգաթ քէնտիսի կէլտի,
վէ, — « Բէք նաալաճ իմլիսիմիդ, իլթէ պէյլէ, քէնտի
ինտաճըղըրըն Նէլիճէսինի չէքմէքտէսինիդ, տէտի. Է -
կէրչի սիդ պէնին նաոիհաթմը տիւնէլիւ, վէ պէնիմ ին -
սանիլլէթ ու չէֆղաթմմառն խտիֆատն իթմէքիլիկ խ -
թէմիշ օլա իտիւնիդ, շիմտի պու կիւնտէն կիտիւր, օլ սի -
ղի կէճնտէրէճէկիմ միւսաֆէրթիւրմէր աաալարըն խանէ -
լէրինտէ բէք ալէա րահաթ իթմիշ, վէ հէր Նէվի հիւր -
մէթ ու ըլալէթէ նայիլ օլմուշ օլտու խտիւնիդ. ֆագաթ,
հէր Նէ հալ իսէ, Էինէ եւրէկիմ տաեանմադաա տէկիլ
տիր, քէնտի ինսանիլլէթիմ իգթիկաղաշնա, Էլիմտէն կէ -
լէն իմտաա ու մուսվէնէթ վէ կիլիկի սիղտէն տիրիլ ի -
տէմէմ, չիւնքի, Էլիմտէն կէլէնի եարմամագ, Էլիմտէ տէ -
կիլ տիր: Իմտի, խապէր կէճնտէրտիմ, պու աղչամա տօգ -
թ օր Վէնսան կէլիւպ տէ Էմրի թէաալիլիդէ հիմմէթ կիլ -

եէճէք տիր : » Պէն մէրդումուն պու լադըրտըրընը ի-
չիթտիկիմտէ, գորգումտան տիթթմէկէ պաշտարմ, վէ
մէրգումա, « Էֆէնտի, տիւնքի կիւն թէքիֆիթիդի ըտտ
իթտիկիմ իչին, բէք նտտիմ օտում, վէ սմերատան տա
գապուլէ գաթիան գարար վիրտիմ, հէք հալտէ Մարտի-
ալըրըն խանէտին կիթ մէքիթիկէ խաճիկէք պուլունմադ-
տա իտէմ տէ, բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունտուղում
տան, սիգտէն եալընըղ չունու թէճա խտէրիմ քի, եա-
րընքի կիւն տաթի պուրատա գալաեւումտա, արթըղ օլ պիր
կիւն կիտէյիմ, վէ պու թադտիթտէ իտէ, տօղթօր Վէն-
սանըն կէլմէտի իգթիղա իթմէղ, պօշ չէյ տիր » տէյի ճէ-
վապ վիրտիմ Պունու պէօյլէ սէօյլէտիթտէն մագտիմիմ,
մահալա վաղըթ գաղանարադ, իթիթնի կիւնիւ մէրգումուն
խանէտին թէք իւն, պուրաթ, բէտէրիմին եանընա կէլ-
մէք խտի, չիւնքի, բէտէրիմին, չօճուգ մէնէլէինէ տալիր
հիչ պիր չէյտէն խապէրտար օլմաեաճաղը իւմիտիթտէ
պուլունմադտա խտիմ Մ. Ֆէրան, պէնիմ մէղքիւր վատի-
մէ ինանարադ, քէսպի իթմինանը գալու կիլէտիկինտէ,
ալուրի մէրթմպէ մէնուն օլտու, վէ չու մէնունիլէթի
աղիմէսի սէմէրէտի օլտադ, իլք տէֆա օլտուղու հայտէ,
մատար Սէրաֆէնէ, պանա իլի պղաղըմսընը թէնպի՛ն
իլլէտի : Պէն օլ կիւնիւ ազլամ իտէնէ գատար, հէք տա-
գըղա ճան աղւղ ճան վիրտիմ, դիրա, գաղաբա մէղքիւր
մաթգէնէ պիրի կիտէք գարըշաըրըր տա, մատումուն
նալի մէյտանէ չըգար տէյի, տիր տիր տիթթմէքտէ իւ-
տիմ : Ոլ արատա, պաշա պիր չէյ աղղու իթմէյիպ, իւ-
լա եալընըղ հալանըն պիրաղ եաւմամաթըր, վէ տօնը-
ըն չէզիլմէտին արգու իթմէքտէ իտիմ քի, օլ կիճէ պիր
չուգուր գապըպ տա տէֆն իթմէքիթ սուհուլէթինէ մու-
թաֆֆադ օլապիլէյիմ տէյի . . . Պիր տէ գար եաղմաեա
պաշտար . . . պու խուտուս պանա պիր իւմիտ վիրտի . . .
Ազլամա գատար եաթտըմ, վէ կիճէ օլտուգտա տաթի
հէք քէս ուլղուեա տալանա գատար պէքէտիթտէն սն :

բա, դալըթ իտէրէք եաթագտան գալըտըմ, պաղէեէ
խտիմ, կիտիպ օտումնադտան պալթանը պարմ, վէ մէղ-
քիւր պալթա իլէ . . . իւղէքի գար թումմուշ օլմա պիր մա-
հէլլաէ, պիր խալլիճէ չալըշարադ . . . աղըպիթթար պիր
չուգուր աշապիլմէքիլիկէ միւնէսար օլտում . . . Պանէհու
կիտիպ մատումուն ճէտէտին կէթիթտիմ, իւղէքինէ պիր
չըգ տահա աղանապ իլէօղ եաշարըր տէքտիմ, վէ պիր
ուֆադ չիւնք սանարըղ տէրտինէ տէֆն իթտիմ . . .
Ֆադաթ, ճէնաղէ իւղէքինէ օղունաճադ օլմա լահմէթ
տալանընը պիլմէքտէ օլմաղըրմտան, եալընըղ պիր
« Հալը մէք » իլէ, պիր տէ « Աղըյն քէղ » օղունում, վէ ճէ-
նապը Աֆէքինէտէեէ տաթի, մէրգումուն բուհունա, քէն-
տի ճէնէթիկէ ալէտաղնա գապուլէ լութիլ ու ինպիթ պու
եալտուն իչին, բէճալար իլլէտիմ . . . Վադաա, մէրգու-
մուն իւղէքինէ թօրադ Եօթմէքիլիկէ կէլնտիթտէ, դա-
րէթ ու ճէտարէթիմ քէտիթի իտէ տէ . . . Փֆ, պիր վա-
լիտէ, քէնտի չօճուղունու, քէնտի էլլէթ տէֆն իթմէքիթ,
տօղունու, հիչ պիր երիւրիկի գապուլ վէ ճէտարէթ իտէ-
պիլէճէկի պիր չէյ տէկիլ տիր . . . Պէն իտէ, նիհայէթ,
անը տաթի ճաթապիլտիմ . . . լաթին, աման եա Ռէպիլիմ,
պուլնըրը եալըպ պաշա չըգարանա գատար տա, նէ գօր-
գուլար, վէ նէ մէրթմպէ կէտիւլ աղապարը չէքտիմ : Զօ-
ճուղումուն իւղէքինէ թօրադ գաթաթտըղտան սնըրա,
թօրաղըն իւթիլինէ տաթի, քիմնէ կէօրիւպ տէ չիւրհէ :
Եւ գահպ օլմաթն իչին, գար Եօթմիմ . . . Պանըրա տ-
եւն ըշըղնտա եարտըմ. վէ պուլնարը թէքմիլ իթտիթտէն
սնըրա, աթըղ պըրաղըպ քէնտի օտամա չէքիլմէքիլիկէ,
պիր տիւրլիս գարար վիրէմէքտէ իտիմ . . . զերա, զէ-
վալը մատումուն, պէօյլէճէ թօրաղըրա իչինէ . . . գար-
լար ալթընա վաղ իլլէմիլ իտիմ . . . հէք նէ գատար Եօ-
լիւշ օլտուղունու պիլմէքտէ իտիմ իտէ տէ . . . Երնէ Եօ-
լիւ զանի իթմէքտէ իտիմ քի, պուլունտուղու չուգուր իւ-
չնտէ իւչիւնիւպ տիթթմէքտէ, վէ պէնիմ տէ իմտառ ու

Մօրէլ, Լուիզին հիւրեայեմնին սոս դումմընը, ուղիւս, յէթ տերեֆէտէ պիր պղգայտըլը իւզրէ տխնէմիչ օրուս, վէ Բօտօլի իսէ, մէգրիւր պիղայտըլըն սէպէպնին, պիւ չարէնին զիւստեմիլը միւքեմտիւր պիր հալտէ պուլուն մասընա համլ իլլէմէքտէ իտի . . . Շէօյլէ քի, կիւերա մէր գուժուն իւզէրնիտէ պիր չօդ չէտիտ սնինր կէրկիլէմմէսի էսէրլէրի զուհուրա կէտիլքառէն սոնրա, տուլլուլըր թու թուլունչ, կէօզ եւչլարը գուրումունչ, վէ հիտտէթ աու եւաճաղ դատար պիլէ գուվլէթ ու գուտրէթի գալմամիչ տըր . . . տէյի տիւչիւմմէքտէ իտի. հալ պու քի Բօտօլի պու իթիգատընտա եւանըլմագտա իտի. չիւնրի, պիր մու չալանըն սէճնմէսի եազլայտըլտա, օլլըր դաչ տէֆիարը, պիր բարլաեըլ վէ պիր տէ դարաբարդտան սոնրա, պիւ թիւն պիւթիւն սէճնտիւկիւ կիւպի, Մօրէլին ազլ ու Ֆիքըր իմաչլարսը տաթի, արթըզ պիւթիւն պիւթիւն սէճնմէ կէ եիւզ թութմունչ, թա թէմէլինտէն սարսմիլը վէ գէտէլէնմիլ պուլունտու դունտան, արալըզ արալըզ, աղըլլը աղըլլը լազըրտըլար իթմիլ իսէ տէ, պատէհու տաթի պիրտէն պիրէ . . . սէճնիւլ մաշիլ օլլունչ տուր:

Մէրգում սոս տաղըզպալտա, պիւթիւն պիւթիւն աղըլըր զայպ իթալիկնտէն, նէգտիտտէ հէր նէ քի սէօզլէնմէքտէ վէ հէր նէ քի իշէմէքտէ իտի իսէ, բէտուվլէն պիւ խապէր պուլունմագտա իտի: Հէր նէ դատար մէրգումուն տէսթիկեաշը թաչը, տէսթիկեաշըն տիկէր թարաֆքնտա պուլունմագտա օրուս, վէ էլինտէ իսէ, նէ թաչ վէ նէ տէ պիր ալէթ ու էնիլէզ պուլունմագտա տէկիլ իտի իսէ տէ, տիգգաթը թամմի իւզրէ, կիւերա քէնտի սանաթընա տէվամ իտիպ տէ իլլէմէքտէ տիր կիպի, խէհաթի ալէթլէր իլլէ, թաղլիա իտիպ իլլէմէքտէ, վէ պու թաղլիաէ տէ, տաշա զիւստէ պիր բէֆիաղ վիրիճի սուրթմէ, տիրիլի տիրաղընա տաւաթարաղ, տէսթիկեաշը իլլընընր, սաշիւ հէն տէճնմէքտէ օլլուղու վաղըթտա չըզմաղտա օլլան սէսնի տաթի թաղլիտ օլլարաղ չըգարմագտա իտի:

— Լաքին, էֆէնտի, — տէտի Լուիզ կիթտիքճէ գօրգուսու տաշա զիւստէ արթարաղ, — պաղընը պիր քէրէր, պաղընը, շու բէտէրիմնհալին տիգգաթ իտիտիլ: Պատէհու մէրգումէ բէտէրնին եւանընա կիտէրէք, — Պապաճըրըմ . . . պապաճըրըմ . . . — տէտի:

Մօրէլ հիւ պիր շէյի Ֆարդ ու Ֆիհմիտէ օլլանըլ վէ տիլանէլէրէ մախաուս պիր մէճնուլ հալտէ օլլուղու թաղալիտէ, էպլէհ էպլէհ մէրգումնին եիւզինէ պաղտը . . . վէ քէնտի սանաթը թաղլիտի ինրատընա տալիմա տէվամ իլլէմէքտէ օլլուղու հալտէ տաթի, եալաչ, միւլալի, վէ հիւ զնէնիլ պիր սէս իլլէ ճէվաղ վիրէրէք, — Նօթէրէ պիւն իւլ էիւլ Ֆրանզ պօրճոււ վար արը . . .

վէ պու տա Լուիզիմիլ դաճը պէտէլի մաղալինտա տըր . . . իմտի չարչարընըմ, չարչարընըմ, չարչարընըմ, օֆ պէն օլ բարալար վիրմէլիլիւմ, վիրմէլիլիւմ, վիրմէլիլիւմ . . . — տէտի:

— Սճանըմ, էֆէնտի, աման, Ալլահ աչընա օլլուն, նէ հալ տիր պու պէնիմ բէտէրիմնհալի . . . լաքին, իսպը, իսպը, ինչապալահ պու հալտէ գալմաեաճաղ տըր . . . Պու նուն պէօյլէճէ տէվամ իթմէսի իշթիմալաէն տէկիլտիր . . . Պիւթիւն պիւթիւն չըլալիլը օլլանալ տըր, էօյլէ տէ կիլ մի, — տէյի պաղլարը Լուիզ ճիլիք բարէքիճի պիր սէօյլէյիլ իլլէ, — Էլլէթթիլէ եիւն աղըլ պաչընա կէլէճէք տիր . . . պու հալ կէչիճի պիր շէյ օլլալ տըր . . .

— Մօրէլ . . . ա տօթիւմ: Մօրէլ, — տէտի մէրգումա Բօտօլի, — տիլ պուրաւաեըլ . . . իլլէ քէրիմնիլը եւ նընըլտա տըր, մէրգումնին հիւ պիր գապահաթը օլլանալը տնչալըրը տըր . . .

— Պիւն իւլ էիւլ Ֆրանզ . . . — տէտի Մօրէլ, Բօտօլիուն եիւզիւն պիլէ պաղմաեարաղ, վէ քէնտի թաղլիտին տէվամ իլլէմէքտէք:

— Ահ, պապաճըրըմ . . . — տէտի Լուիզ, մէրգումուն նէգտիտտէ տիլ իւզըրնին կէլէրէք, վէ մէրգում իս

Թէմէտիկի հայտն, էյլէրնի քէնտի էյլէրի իշինտէ սըղա-
րադ, — իշթէ պէնիմ, սէնին Լուիլի'նիմ:

— Պին իւշ Եիւզ Քրանդ . . . — տէտի Թէքրարէն Մօ-
րէլ, քէնտիսինի, քէրիմէսի էլինտէն չէքիպ գուրթարմանա
չալըշարադ:

— Պին իւշ Եիւզ Քրանդ . . . Եա Եօգաս, — տէյի ի-
լալէյի մէգալ իթտի մէրգում, կիւսա կիլիմէն պիր չէյ
սէօյլէմէքտէ տիր կիպի Եալմաշանըգ սէօյլէնէրէք, — Եա
Եօգաս . . . Լուիլին մազթէյէնէ չըգարըշարադ պաշքէ-
սիլէնէք տիր . . .

Վէ մէրգում Թէքրարէն պաշլառը Թազիտ օլարադ
քէնտի չարիքնը չէվիլմէկէ:

Լուիլ ճէյպէթամիլ պիր սէս իլէ պաղըրմանա պաշ-
լառը:

— Ա, բէտէրիմ պիլթիւն պիլթիւն չըտըրմըշ տիւլա-
նէ՝ օլմուշ տուր, — տէյի պալըրտը, — Եվլէթ, աղլը
քեամիլէն քէնտի զըվանասընտան չըգմըշ տըր . . . վէ սէ-
պէպ տէ պէն . . . Եվլէթ, պէն քէնտիմ օլմուշում տուր
. . . Լաքին, աման Եա Բէպպիմ, աման Եա Բէպպիմ,
գապահաթ պէնտէ օլմամլը տըր . . . զիրա, գաթան ֆիք-
րիմտէն պէն պիր ֆէնալըգ նիկէթի կէչլիթմէյիմ տիր . . .
ա՛հ, օլ մէշլուն հէրիֆէ, Եա, օլ ճանվէր հէրիթէ քի . . .

— Հայտէյինիլ, պիլարէ չօճուղում, էօյլէ Լազըրա-
լարը պըրադընըղտա, դայրէթ ու ճէսարէթ ալընըգ, —
տէտի Բօտօլֆ, — իւմիտի աալա էյտէն պըրադամամլընը . . .
ինշաալա, մէրգումուն պու հալի կէչլիթի պիր չէյ օլա-
նադ տըր, Բէտէրինիլին քէտէրի բէք աղլիմ օլտուղուն
տան . . . Եվլէթ, օլ գատար տէրտ ու մէշադգաթմ Թէ-
նամիլը կէթիլըէպիլմէքիլք տէ, պէնիլի աաթմիլ գուսարէթի
խարիճինտէ պուլունտուղլունտան, Թապիլթիլլէ սօնունա
գատար տաեանամամըշ տըր . . . պիր արալըգ աղլընա
խիֆէթ կէչլիլ տիր . . . Լաքին, Եիննէ քէսպի իֆադաթ
կիլէնէնէկի տէ Էմէլի էղլէպտան տիր:

— Լաքին, իլի Եա, վալիտէմին . . . վէ պիլիւք վալիտէ-
մին . . . վէ ճէմիլըէլէրիմին . . . վէ պիրտէլընէրիմին . . . հալ-
լէրի նիլէ օլանադալ տըր, — տէյի պաղըրտը Լուիլ, —
ինթէ չիմտի պու տաղըգատան, հէմ բէտէրիմին վէ հէմ
տէ պէնիմ մուալէնէթիմիլտէն մահրում գըլընըշար տըր
. . . տիմէք տիր քի, քեաֆֆէսի տաիի աճըղտան, սէֆիլ-
լիքտէն, վէ իւմիտ քէսիլիկինտէն Էօլէնէրէր տիր:

— Ա, չօճուղում, մէկիլի պէն պուրատա տէկիլմի-
յիմ . . . օլ պապտէ, աալա էյմէ իւրրէ օլմաերա, իլա
քեամիլէն րահաթը տիլ իւրրէ օլմալըսընըգ, մէրգումալը
հիւ պիր ճիհէթմէ գարուրէթ վէ մահրումիլէթ չէքմէնէ-
նէրէր տիր, Լայրէթ ալընըգ, ճէսարէթ ալընըգ, տէյի-
Եօրում սիզէ, սիզին վիրտիկինիլ կըգահաթլար սայէսին-
տէ, պիլիւք պիր ճինայէթ սահիպի, քէնտի միւսթահադգ
օլտուղու միւսաղաթլարը չէքէնէք տիր: Պէն, սիզին պի-
լիւսահ օլմանըղա իւքեաթ օլուպ ինանըղում տըր, վէ հէք
քէս տաիի, հիւ չիւրհէմ Եօգ տուր քի, Թըպըգ պէնիմ
կիպի իւքեաթ օլանադ վէ ինանաղալար տըր:

— ՕՖ, Էֆէնտի, կէօրլէօրմուսուուղ . . . մէրգում
խալին աաթէ, հէմ պիր խէնալէթի, հէմ պիր աղըլ խիֆ-
ֆէթիլին, վէ հէմ տէ պիր մէվթի մուճիլ օլմուշ տուր . . .
Էվլէթ, մերգում պուշլարըն քեաֆֆէսինէ սէպէպիլէթ
վիրմիլ օլտուղու թաղտիլտէ տաիի, քիմաէ քէնտէթին
պիր չէյ Եալմամամաղտա տըր . . . հիւ պիր չէյ . . . ՕՖ,
արթըգ պու նօղթա խաթլըրա կէլաիքնէ, սայիլ հէք տէր-
տի ունութուրմաղտա, վէ հէպինտէն տէ զիւստէ դա-
պէ աղըր պաամաղտա՝ տըր . . .

— Չօճուղում, սիլ պու Թէֆէքքիլըլէրի ֆիրրինիլտէն
պէր թարաֆ իլէ, մուլըպիլի օլարադ, պատիլ Թէսէլի-
նիլ օլանադ օլան Թէֆէքքիլըլէր իլէ մէշլուլ օլմալընըգ:
— Նէ տիմէք իսթէեօրսուուղ, էֆէնտի:

— Շունու անլաթմադ խսթէԵօրում քի, կէրէք բէտէ-
րինիլին, վէ կէրէք Թէքիլ ֆամիլէանըղըն քեամիլէն ին-

Թագամարը այնուհանդերձ, պիր սուրբծի դասկրեւեմէ պիտէրէք, ճառ կէօրէ գաղղնիկի թէսին ղէ բահաթ իմ տերմէլիսինի :

— Թէքմիլ ինթիգամարմըդ այնուհանդէմը տըր . . .

— Էլ ղիլէթ . . . ղէ հաթթիտ, օլ պապտէ եւթին տաթի իտէքէք օղէ սեօղ վիրիթմ քի, էլ ղիլէթ պէն, — տէյի ճէվապ վիրտի Բօթօթի պիր սուրբծի ճէլիլէտէ սէօլլէեւէ . . . ղէք, — եւթին իտէքէք սէօլլէթմ քի, մէքթիւր ճիւթմ ու ճիւթայէթլէք թմահղը, ղէ թմաստիգ օլունահանաղլար, ղէ մէր գում ճանի տէ, քէնտի սէպէպիլլէթմ վիրմիլ օլտուղու իտէքէթմ տէն, տիվանէթբաէն, ղէ Եօլլամտէն աօլաեք միւս թմահանղ գոլլունտուղու միւնաղլարը չէտիտէի չէքէ-ճէք տիր : Էմմա, գալլանիս ու նիլլամաթ մահաւանահա, մէրգումուն ճէգաեա չարմասըն ի ճիլիմային խարիճնտէ ճէօթմքաէ իմիլլինիլ, ղէ հիլլէ ու տէսիս, ղէ թէտպիր ու թէտասպիր ղէ ուսթ պղըք ճիլէթլէթնտէ տէ, մէրգումուն բէք իլէքունաէ պուլլաղ տա իմիլլինիլ, զարարը Եօղ տուր, անըն հիլլէ ու տէպիլիսինէ գարըլըք, գարըլըքն հիլլէլ ու տէսայիս չըք արըլաճաղը միւրիլլու : Թէտապիր ու թէտապիրմէ ղէ ուսթալըքլարընա գարըլըք տաթի, թէտապիր ու թէտապիր ղէ ուսթալըքլար չըք արըլաճաղ տըր, ֆաւ ղաթի, Եալլընղ չու ֆարըք պուլլունահանղ տըր քի, միւս թմահանղ օլտուղու ճէգալարը, գոսլիլէթ ու գոստրէթի աղիմէ սահիպի օլան պիր էլ մարիթէթիլլէ չէքէճէք եէր-տէ, ալազ ղէ խայնի պեր գապը գաթիլլին մարիթէթիլլէ չէքէճէք տիր :

— Ահ, էֆէնտի, հէման Ալլահ օղլտէն բաղիլ օլուն : Տօրուսունուս իսթէր իսէնիլ, պէն քէնտի ինթիգամըն տիլ իտիլմէսինէ խահիլլէր պուլլունահանղ, իլլա չու սէ-ֆիլլ բէտէրիմն ինթիգամը իլէ, չիւնքի պիլարէնին աղլը-նը գալ իլլէմէսինէ սէպէպ օլունը տուր . . . պիր տէ հէ-նուղ աօղլանգտան էթմիլ օլան մասումումուն ինթիգամը-նըն չըք արըլանսընա՝ արղուքէլ պուլլունահանղաեթմ . . .

Պատէհու Լուիլ, պիր սն տէֆա տահա բէտէրինին աղլըն պալընա թօրլամունա չաղըլմաղլըք թէհրիպէ-սինէ չըքլըմաղլըք նիլլէթիլլէ :

— Եւ պապահղըմ, ատիլլէթ . . . իլլէթ պէնի մահ-պէսէ կէթիլլէրուսօրլար . . . արթըք սէնի կէօթմէքիլք իգ-պալիտէն մահրում գալաճաղմ տըր, պու տալիլէթիւ սանա սէօլլէեւէ, քէնտի էվաաղն Լուիլ տիր . . . եւ բէ-տէրիմ . . . բէտէրիմ . . . բէտէրիմ . . . — տէյի պա-ղըրար :

Մօրէլ, մէրգումէնին պու տիրիլլազան ղէտալարընա տալիլ գարըլըք, տիլանըն ալըպ տա պիր ճէվապ վիրմէ-տի, չիւնքի, արթըք մէրգումուն տուլլու թէլլէրինին հիլլ պիրի հարէքէթ իտիլ տէ սէն վիրմէմէքտէ իտիլլէր . . . ղէլհանըլ, բէտէրիլք տուլլու թէլլէրի, տալիլմա, էն սն-տա գըրըլլաղ տա օլտուղլար հալտէ, մէրգումուն մէղ-բիւր տուլլուլար թէլլէրի պիլէ դաթ իտիլլէ իտիլլէր . . .

Պու արատա թալան իլլինին գալաւուս ալըրար :

Բօմիսէր իլլէրի կիրիլ,

— Պէնիմ վաղըլլարըմ հիւապ թմաթլըտա տըրլար, էֆէնտի, — տէյի մէրգում Բօթօթիս ինթիգալէն, — սի-ղէ թէհնիլթ իտէքէք պէեան իտէրիմ քի, արթըք միւ-քեալէմէնիլլին պիր չըք վաղըլթ տահա թէմաթիլլին միւ-ստատէ իթմէքիլկիմ միւմէն օլամանտաղ տըր :

— Էֆէնտի, միւքեալէմիլ գաթիլլէ ինթիգամ պուլ-մալ տուր . . . տէյի ճէվապ վիրտի Բօթօթի բէք բէտէրիլ պիր սէօլլէյիլ իլլէ, ղէ մէրգումա Մօրէլի կէօթմէքիլք, Լուիլլին տէ, արթըք բէտէրինէ սէօլլէեւէճէք պիր չէյի գալ-մալը տըր . . . ղէ պիլնապէրին մէրգումուն տալիլ քէնտի քէրիլլէսիլտէն պիր չէյի ինթիլմէքիլլէ ինթիլաճը մահլ . . . լուալ պիլթմիլ տիր . . . չիւնքի, իլլէթ մէրգում տէլի օլմուն տուր . . .

— Հաֆըր Ալլահ . . . վահ ղէվալը վահ, նասըլ տա
Գ. — 53

դժուր տուրում. կէրիպ չըզմըշ տըր, պէն տէ, էօյլէ օլմաճաղընը չիւբէէ կըլմէքտէ խախմ. . . — տէյի պաղըրտը մէրգում զապիթ :

Վէ մէրգում պուռուն իւզերինէ, պիր թէլաշ իւզըն, Մօրէլին էանընա եաղլաշտը, պիր տաղըգա գատար տիգադաթ վէ թէֆթիլ կըլտիլքտէն սօնրա, ֆիրվաղը էօյլէ օլմաւընա իգնա օլտու :

— Ահ, էֆէնտի, — տէտի մէրգում Ռօտօյֆա հիւքնաը պիր հալ իւզըն, — կէրի պէն զաթէն, պու կէնճ գըղըն պիտու չըզմաւընը, խալիսէթ իւզըն արգու կըլմէքտէ խախմ. . . հալ պու քի, արթըգ իշպու ֆէլաքէթ իւզերինէ, էալընըգ էօյլէ պիր գուրու արգու իլէ իգթիլֆա իթմէլիլ. . . խալը, խալը, իլլա, հաքիմ էֆէնտի, լէրէ կիթ տիլիմտէ, պու ֆամիլէանըն ըէք քեաթիլ վէ բէքտէն սէֆիլ պիր ֆամիլէա օլմաւընը խալաթ պիրտիքտէն պաշղա, հաթթա, պու սօն հէյպէթամիլ ֆէլաքէթի տախի խապէր վիրճէկիմ տիր, վէ հիւ չիւբէէմ տէ եօղ տուր քի, հաքիմ էֆէնտիք տէ, մէրգումէնին պիլինաճ չըզմաւընա, մէրգուր հալլէրի պիր մէտարը աղիմ սալմաղլըղա սալ ու հիմնէթ կըլնէճէթըն տիր. . .

— Զօգ կըն, չօգ կըն, էֆէնտի, — տէտի Ռօտօյֆ, — զաթընըգ օլ եօրա պիր մուամլէնէ հիմնէթ կըլտիլինէիլտէ, էալընըգ քէնաթ վաղիֆէ վէ մէնմուրիլէթիլիլիլ իճրա իթմիլ օլմաւընա, իլլա, պիր տէ պիլիլաք ֆաղիլէթ կըլմէլ օլմաւընըղտա իլլիպաճ ճալիք տէկիլ տիր. . .

— Իթիմաա իախիլ, էֆէնտի, պիլիմ մէնմուրիլէնէ թիլիլ, ոպըր տալիմա, պէօյլէ աստմա տէրա ու քէտէր վիրճի հալլէրտէն իպարթիլ պուլունտուլունտա, պու եօրա կըն վէ քէաթիլ ֆամիլէալարը աճըրմաղլըղ տա, վէ հաղգլարընտա էլիմիլտէն կէլէն իմտաա ու մուամլէնէթի իճրա իթմէլէքտէ, պիլիլաք սէֆա տուեարաղ մէնմուռ օլմաղտաւըլ. . .

— Զաթընըղա չուռա տախի սէօյլէրիմ, էֆէնտի քի,

Լուիդ պանաա պու քէյֆիլէթ հաղգընտա էօյլէ իյալա, հաթթալը վիրմիլ տիր քի, պէն քէնաթիլին պիտու չօլմաւընա քէաթիլ իաքթաթ օլմաւընաա տուր. . . իմտի, միւռմէրն օլտուղու հալտէ, մէրգումէնին հաղգընտա աղլ օլունան ճիլայլէթին նէ եօլտա զահիլէ չըգարըղընը վէ քիմէր թարաֆընտան խապէր վիրիլիլիլին, պէնանէ հիմն մէլիլիլիլ ընճա իտէրիմ :

— Պու սապաճ, — տէտի մէրգում զապիթ, — նօթէր Մ. ֆէրանըն վէքիլաարըն պուլունան պիր գատըն, կէրիպ պանա, Լուիլին ալէթիլաճիլ պըրաղըպ կիթմէտանի միւթէաղլըղ, քէնաթիլին տախի, մէրգումէնին ետի ալտան պըրու համիլ օլմաւըն պիլմէտի ճիճէթլէ, եօղաւընա, մէրգումէ կէնճ գըղըն օլտաւընա չըգտըղընը, վէ կիլիլնէ պիր վաղը համ իթմիլ օլմաղլըղ ալէամէլէթի կէօրաիլիլին, վէ արթըգ պուլունա իւզէրինէ թաշարրիեաթա չըղըչարաղ, վէ դարաթ իւզէրինաճ պուլունան իլլէրի թաթաղ, պաղլէտէ, հէնուգ տօղմու լէ տէֆն օլունու չպիր մուամլ օլունունտուլունտա խապէր վիրաթ : Մէրգումէնին օլու իթմարը իւզէրինէ, անիլտէ վաղիլէթիլ իլլիլիլաւընա, դօլուգ Սանթիլ ոպաղընա կիթիլիլ, վէ Մ. Թաղ ֆէրանը, քէնտի խանէալնտէ էօյլէ պիր ճիլայլէթ վուղուա կէլիլ օլմաւընտան տալաթ ըրու ալէճ քէնիլիլ զաղապընա պիր հալտէ պուլունա Պտտէհու, մէրգում չաղըրթմիլ օլտուլունտան, Պօն—Նուլլէ քիլիլիլիլ բարաթ տախի օրանա կէլաթ. վէ մէրգում, Լուիլին, քէնտի հուղարունտա օլտուղու հալտէ, պիլգաթ ճիւնհաւըն թաղըր ու իթիլաթ կըլտիլիլին, վէ հաթթա պիր կիւն մէրգումէնին, քէնտի լէլէպիլիլին տաթ ու մէրհամէլիլին ընճա ու չիւնաղ իթիլիլին, վէ պուլունտա տա գաթիլաղալը, Մ. ֆէրանըն մէրգումէնէ, տէրքաթ օլան կիտա չիտէն էկէրի վաղ կէլէրէթ թէպարիլ թարթուա ալմաթ իթմէր խէ, պիր կիւն էր եա կիճ, հէր հալտէ պիլիլապիր խէնալէթ կիրտաղընա տիւնէնէլին, վէ պըրիլ տէ

պիւղիւք ճեղալարա չարբըլածաղընը խապէք վիրերէք, սերթճէ թաղիւրէք իտեպ, վէ միւֆիտ նստիհաթըլար վիրտիկինն, քէնտի կէօղէրի իլն կէօղիւպ, վէ գուլաղըլարը իլիթտիկինն, վէ իլթէ աղըպէթքեար տա, մէրգուսուն քէշֆինն քէմալ մերթէպէ Էսէֆ օլունամաղ սուրէթտէ կէլիպ չըգաղընը տաիս սէջլէտի: Հէլէ Մ. Ֆերանըն իտէ, — տէտի մէրգուս զապլթ, — հիւտէթլէնիպ զաղապա կէլմէսինի բէք հաղըլը կէօրտիկիմտէն, մէրգուսն էֆրեարճա իլթիլարա իլլէտիմ: Վէ Լուիլին պուրատա պուլունամաթ իհթիլտիլի զապլիտին տէ սանտէ խապէք պլարըլումտան, տօղրու պուրատա կէլտիմ: Խմտի, մատամ քի ճինպէթ իլի մէյտամտա տըր, պէնիմ վաղիֆէմ, տաղըլապընտա չիւրհէ թաշլթընտա պուլունամաթ թէվըրթ իթմէքիւք տիր:

Բօտօլթ մէրգուստան, Մ. Ֆերանըն հիւտէթլէն օլումսըն իլիթտիլտէ, արթըք քէնտուրի զապլթ իտէմէտիկինտէն,

— Թէշէքքիւր իտերիմ, պին քերրէ թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, սիզտէն քի, պէրայի ինսանիյէթ, Լուիլ հաղըլնտա Էլտէն կէլէն հապիյէթի իպրաղա հիմմէթ իտէճէկինիլի վատ իլլէմէքտէսինիլ. իմտի, զաթընըք քէնտի թարաֆընըղտան մէրգուսնի գաեքըրըլնըլ հալտէ, պէն տէ կիտիպ պու պիլարէ բէտէրիլէ, քէնտի զէվճէօլնին վաղիտէսինի, պիլէր թիմարիլտէնէ կէնտէրէլիմ:

Պատէհու Բօտօլթ, հալտա բէտէրի նէգտիտէ տիլ իւղէրիտէ պուլունարաք, պիլարէնին աղըլնը պաշընա կէթիլմէքիլի չարըլմաղտէ օլուն Լուիլէ իլիթապէն,

— Արթըք սիլ կիթմէքիլի հաղըր օլունուլ, չօնուրմ, լարին կիտիպ տէ վաղիտէնիլլէ վէտալալարաք տէսթիլի պուս իթմէքիլտէն տէ վաղ կէլմէքիլտինիլ. . . զերա, եաղըլք տըր մէրգուսնէ, Էյլէ պիլ վէտալալմանըն, նէ մէրթիլէ պէլէրտէ տէրտի տէրուսինի մուծիլ օլաճաղընը տիլլիւս նէպիլիտինիլ. . . Հէլէ մէրգուսնին նապը օրաճաղը հաղ-

հաղըլնտա զէրրէ գատար մէրալ իթմէլիլիլ, չիւսքի, պուլունտան պէօլլէ ֆապիլտանըլ, հիւ պիլ ճէհէթ ճէ զարուրէթ չէքմէէէնէք տիր, պէն չիմտի պիլ խըմմէթ ճի գատըն պուլունուրաղաք, եանլարնա վիրէճէկիմտիր, մէրգուսն հէմ վաղիտէնիլլէ վէ հէմտէ հէմիլիլ վէ զարընտալարընըլա, օլ ինսանիյէթիլ գօլունուլ մատմատըլ Բիկօլէթիլմին թաշլթ տիլգաթ վէ նէգարէթիլտէ պուլունտուրու հալտէ, կէօղէտիլ գաեքըլմաղ տըր: Բէտէրէնիլլին սաղալըլ աղըլ պաշընա կէթիլլիլմտի խուսուսունա կէլմտիլտէ, օլ պապտէ տալիս, հիւ պիլ նէվի սալ ուղալէթ վէ իւղաթմ տիրիլ օլունամաեաճաղ տըր: . . Սիլլէ չիմտի Էլլէմ օլուն շէյ, պաշա պիլ շէյ օլմտեղալ իւլա զալլէթ ու ճէսարէթ իւլլէ պուլունամաղըլք տըր, պանա ինսամալընըլ քի, կէրիլ, պու ալէմտէ, բեամիլ վէ իլի առէմէր, չօղ տէֆա, բէք չօղ տէրտ ու պէլալար, վէ միհնէթ ու ֆէլաքէթլէրէ ուղարալար իտէ տէ, տալլիմա տալիս, մէրքիւր տէրտ ու պէլալ վէ ֆէլաքէթ բօթմալարընտան, տահա զիեառէ խալիս վէ թէմիլ, տահա զիեառէ գուվիլթիլ վէ գուտըթիլլի, վէ տահա զիեառէ տալի հիւրմէթիլ վէ գատար ու հայիյէթիլ օլտուգալարը թաղա տիրտէ տիլարը չըգալարը:

Լուիլլին թէվըրթընտան իլի սաաթմ սօնըա, Մօրէլ Էլէ մէրգուսուն գաեքն վաղիտէն օլուն պուլունալ պիլ գատըն, Բօտօլթուն Էմիլ իւղըն, վէ տօղթօր Տալլիտին մալիլիլլէ, վէ այլը այլը օտալարտա րաշաթ իթտիրիլիլ, վէ հաղըլարընտա Էմիլ թէտալիլ խուսուսի ինքա զըլնմաղըլ շարթըլա, Պիւլէթ թիմարիլտէսինն իրապ զըլնտալար, Մօրէլ հիւ պիլ կիւճիւք կէօթմէրմէքիլլին կիթմէ կէ հաղըլնմալըլ տըր, չիւսքի, մէրգուսն տիլմալէլիլ կիտէ հիւ պիլ չիտուրէթ վէ եարամաղըլք Էսէրի պուլունմաղըլնտան, հէրնէ քի սէօլլէրէրէր իտէ ինքա իթմէկէ, վէ հէր նէրէէէ կէօթիլլիլլէր իտէ կիթմէկէ պալալմըլ տըր:

հալ պու քի, դաներն վախտեսինէ կէկնտիքտէ, մէրդու-
մէ աճ օլտուղունտան, էթ իլէ էթմէք կէօթէրլմիլ, վէ
մէրդումէ տէ, էթ իլէ էթմէկն արգանքն տուչէրէք
կիթմիլ տիր: Մօրէլին իլլէնէճէկի թալար զվճէսինէ ի-
հայէ օլունուչ, վէ մէրդումէ տալի, սահիպինէ, եանի
սինայա մատամ Մաթիճօնէ, կէլիպ խթէտիկինտէ, թէս-
լիմ իլլէմիլ տիր: Պաղաթ, էսնէփ օլունուր քի, Թօթիթի-
եար, մէրդումէ մատամ Մաթիճօնու ընկնտէ կէղմէքտէ
օլտուղունտան, իլունքի, մուպալըրարն կէլիպ տէ, Մօրէլի
դալարմազ խթէտիկինտէ միւնտագէթիլլէ օրատա կէլմիլ
օլան լազըրարըր սըրապնտա, մէղքիւր թալարն խամ
օլմանըպ տա խասա օլմալարնըր, մէրդում շէլթան եալ-
րուսու, պիթ թէսաստիփ իլլտէրէք պիլմէքտէ, պուլուն-
տուղունտան . . . մէղքիւր թալարը պիր թալըրիպ չարը-
մազ նիլէնէթի Փասիտէսիլլէ, մէրդումէսին արգասընա
տուլմիլ, վէ թա իղամէթ իլլէտիկի Սէն—Տընի Պուլա-
րնտա վազը Ա Նիւմէրօ իլէ մուրագդամ խանէսինէ դա-
տար կիթմիլ տիր:

Մատմադէլ Րիկօլէթ, Մօրէլին զվճէսի Մատնէն,
բէք չօդ ինթիւրաթ բէրտէլէրնտան կէլըրաթտէն սօնրա,
Մօրէլին աղլնտա խիփէթ արդը օլտուղունտա, Լուիդն
տալի մահպէս իղա խտիլտիկինտէ անպթարըմիլ տըր:
Մատնէն, կէրնէ կիլէչա բէք չօդ աղլումը, բէք չօդ քէտէր
տուլմիլ . . . վէ տուլարը մէկնտալիէթ օլարազ, աճ ու
փէրետալար իլլէմիլ իս տէ, պատհու, իլը թէնէսաթէր
կէլտիքտէն սօնրա, զվալըր դատըն բէք տէ զալիփ վէ գէ-
պուն տուլմիլ օլտուղունտան, քէնտի չօնուղարնըն,
պիր վէնի իւլ նիլլէթ սայէսինտէ, հէք ճիհէթէ գայըրըպ
կէօղէթիլէրէք բահթ իթտիրլմէլէրնէ հիսմէթ օլուն-
տուղուն կէօթտիլքտէ տալի, եալալ եալալ քէսպի թէ-
սէլին իլլէմէկէ պալարմիլ տըր:

Հայ պու քի Բօտագա կէկնտիքտէ, մէրդում, Լուիդ
տէն տիլնէտիկի հիքեայէլի տէհէլթամիլդի տուլունուպ

տէրեսաթըր իլլէտիքտէ, հատտէն զիեատէ քէտէրլնիպ
վէ աթիլ քէսպիմէկէ, վէ չու աթիտէլի սուրէթտէ տու-
շիւնմէկէ պալարմիլ տըր:

«Պու ալէմտէ, էն զիեատէ վուգուա կէրմէքտէ օլան,
վէ զիեատէ եա հըրօր տէրէճէտէ հուսուլի կէօրիւկէլ-
մէքտէ պուլունտան տալազ պօղուգըլուգըրնտան պիրի
տալի, էփէնտիլէր թարափըրտան, պէսլէմէլէր իղէրի-
նէ իլլէթիլէն նուփուղ ու թէնէսօր տիր, տէնիլաէ ճալիդ
տիր: շէօլէ քի, պաղը քէրէք քէնտի էօրփ ու հէլպէթ-
լէր վէ եալազ գուգիլմէթ ու աղամէթլէրի, վէ պաղը քէր-
բէ տալի, իըրմէթիքարըլը հալի իղէթիլաճա, էփէնտի-
լէր թարափըրտան զուհուրա կէլմէքտէ օլան միւնտագա-
թը հալմանէլէրի սայէսինտէ, պուլար, եանլարնտա
պուլունտան պէսլէմէլէրի իղիպ խթէպիլմէքտէ տիրէր:

«Անլազ պօղուգըլուգունտէ պու գըմը, պիր նիլաճ
իւրը օլտուղու հալտէ, զէնկինտէն փուգարտեա ինմէք-
տէ, վէ պուլարը քէնտի քէլիլէրի խաթըր իլլն, օճազ
վէ Փամիլեա տէնիլէն ուսուլլն մուգարտէպիլիլլէն բայի-
մալ իլլէմէքտէ տիրէր: Պու եօրտա ախազ պօղուգըլու-
նա գուրպան կիտէն պէսլէմէլէր, քէնտիլէրի, քէնտի հիւանի
րիլալարըլա թէրք ու թէպիլ իլլէտիլէրնտէ, տայիմա
պատիլի թէհէսալիի ալիմ օլաճազ հալլէր հուսուլէ կէլ-
տիկի կիլլէ, ճէպըն վէ էօրփէն գուրպան կիթմէլէրնի-
տէ տալի, տայիմա հէլպէթամիլ վէ տէհէլթէնիլղ հալ-
լէրէ սէղէպիլնէթ վիրտիկի կէօրիլմէքտէ տիր:

«Ատէթա պու եօրտա ախազ պօղուգըլուգունտա իճրա
խտէլէր, մէքուս վէ հալմանի պիր նիլի գուլուգ վէ քէօլ-
լէր տուլուլարը հուսուլլին միւլմէտիլ օլուգ, վէ պինապէ-
րնա պիր նիլի պարապընա վէ ալազճա էսաթէթ հալլէ-
րնի թէլիլը իլլէմիլ օլնագտա տըրար: զիրա, պիւարէ
պէսլէմէլէր, չօդ տէփա, քէնտի էփէնտիլէրի արըլէրի-
նէ, քէնտիլէրի, իսվփի գիլմիլէրնտէ նալի, աղաբըպ
կէօղ եալարըր տէքէրէք թէպիլմ իլլէտիլէրի կիպի, պէ-

հէր պուսէեէ տախի, իբրեւ զէ գորդուարընտան նաչի, տիւշարը հէյպէթ օլարադ միւսաստե իյէմէքտէ տիրէր:

« Վէ պատէհու, — տէյի տիւշիւմէքտէ իտի Բօտօֆի, — պու հալէրտէն, գատընլար հադգընտա, նէ՛ նէթիճէ հասըլ օլմագտա տըր, աճապա, մէրգումէլէր պիր մէն-ֆատթ կէօրմէքտէ՛ մի տիրէր. հաչա, զիրա, սպայի տալիւ մա էն առի պիր հալ զէ մէվդը քէսոլ խտէք, տիւշարը սէֆարէթ օլմագտա, ֆահլէշէլէքտէ դարար գըրմագտա, իբրսըզըլըր իրթիքտապ իթմէքտէ, զէ պագէն տախի, քէն-տի մասումարընր թէյէֆ իթմէքտէ տիրէր:

« Վէ պու պապտէ գապանկյն իսէ, հալէա աճայիպ սուրէթտէ պուրճումագտա տըր:

« Սպիր հէր ճիրմ ու ճիւնհանը իյէեէնէր, ճէգանը սէզալարընր շէքմէքտէ օլուպ, զէ հաթթա, պիւրէքթ իբր-օղլըզ օլմալ սաթըն ալընլարա, դանունէն զէ նիղումէն, իբզդըր իբրսըզ նազարըլլա պագըլմագտա տըր:

« Վէ պու տա հադգանկէլէթին իթիկապընտան տըր:

« Հալ պու քի, պիր առաժ, քէնտի քէյֆի իյին, զէ քէն-տի էյլէնճէսի իյին, կէնճ, պի կիւնաճ զէ պաքիւրէ պիր դըզը իյիֆալ իլէ, պիր տէ չօճուգ վալիտէսի գըլտըգտան սննա, պիլիմիսինիպ, նէ՛ նէրապիլմէքտէ տիր, գէվալը-նը, իսթէտիլի վազըթ, իսթէտիլի խէճալէթ, սէֆալէթ, զէ մէյիսուսիլէթ օլապիլէճէք պիր հալ իւղը պըրադա-պիլմէքտէ տիր. զէ պաղը քէրրէ պու հալէրտէն թահրիք օլունարադ, մէրգումէ քէնտի մասումու թէյէֆինէ գա-տար տախի գալըզլտըրտա, թապիլթաթիլէ, մէղիւր ճինայէթտէն տօրանը, մագթիէլէն չէթիւմէքտէ, զէ պալը քէսիլմէքտէ տիր.

« Հալ պու քի, մէրգումէնին մէղիւր չօճուղուն բէ-տէր օլմուշ օլան մէրգում առէմ տէ, մէրգումէնէ ճինա-նէթ չէրէթի սանըլմագտամը տըր:

« Հաչա, նէ՛ միւնաաէպիլ:

« Միւնքի, մէրգում նիլաժ ու գանունա գարըր պիր շէյ

եարմը տըր տէյի սսեղմագտա տէկիլ տիր, չիւնըրի, մէր-գում անճադ պիր ուֆագ աչգապըզը եարմը տըր, դը-զըն պիրնի ճանը սէվտիկնտէն, մէրգումէ իլէ պիրադ էյլէմիշ, զէ պատէհու տա թէրը իյէմիշ տիր. . . . պուն-տան պաղա պիր շէյ եարմամը տըր. . . . սննա պաղա պիր դըզա բատթ կէլմիշ, ճանը, աճ տահա զիւնտէ սէվ-միշ, զէ էվիլէլիլին աթըզ նէսպէթի վազթի կէշտի տա-նարադ, աճը թէրը իլէ, եհնիսիլէ էյլէնմէկէ պալըլաճ տըր, (1)

« Տահա պունտան տա պէտթէրի վար տըր, էկէր մէր-գում ճինայէթի իլէմիշ օլան առէմ, քէնտիսինի խաղա թօհաֆ զէ չազաճը, զէ հաթթա, բէք իյի պիր առաժ տըր տէյի կէօթմէքմէք զէ սաթմագ իսթիք իսէ, մէր-գումէ պալտան չըդարըզ տա, բէնէյի հիւքիւմէթէ տիւշմէսինէ, զէ միւնաղալընր ագիւնէն չարմաաքնա սէ-պէպ օլմուշ օլտուրու գըլըր մուհաքէմէսինտէ, պիղաթ կիտիպ հաղըր տախի պուլունապիլմէքտէ տիր:

« Էկէր մէրգում միւրատ իտէր իսէ, առէթա էօլմէ-մէք նիլէթիլլէ, պաղը զայէթիլէ էյիլ մէրադ առաժլարա, պէն, ախլաք հաթթա ի ումուկիլէնէ պիր իսթմէթ իթ-միշ օլմադ նիլէթիլլէ, կիտիպ ֆալան դըզ հադգընտա մուլապիլիք իտէրէք, պիլիլիլիմի սէօյէնէճէկիմտիր. զէ օլ վազըթ, հիշ չիւքէթմ եօզ տուր քի, մէրգումէնին դաթ-մէնէ պիր ան էվիլէ հիւքմ օլունաադ, զէ պէն տէ պէյն

(1) Պու սօն սէնէլէթտէ, ալէխուսուս իսթանպօլտա, հէնուզ առը ալաֆրանկալըզ նէտիմէք օլտուրուսն էլիֆինտէն պիլէ իա-պէրտար օլմանա երգէլըր զէ զըզար պէյնիտէ, ալաֆրանկալըզ նաթնա օլտուրա, պու աչգապըզ զէ եախա պու գօրթէգանըզ մէքրուս իլէթի, առաժա իբրան զէ տէնէթ կէթիլիլին սուրէթտէ պալըլաճ, զէ պիրտէն պիր տէ բէք չօք իւրուլէմիշ պուրճումու-զունտան, քէնաֆէյի գըզ զէ երգէք կէնհիլէր բէտէր ու վալիտ-էրիլէ, մէղիւր իլէթին էօնիլիլի օլմալըզա չալըմալարընը նա-սիհաթ իտէրիլ:

մէտինէ պէքէեհէրէք, թէնտի լօգանթամտա էլլէնմէքտէ
 էրէն, չօնուղունու թէչէֆ իլլէմէքտէն խտ, տէրքեար օ-
 լան հայկնտէն գուրթուլպակմէք իշին, մէկէրչի մէգըիւր
 վահչիճէ թարիգտէն տահա տղ վահչիճէ պիր թարիգ ու-
 թէտպիր պուլամազ մը խախ: Տօղրուտու, էֆէնտիլէր,
 պէնճէ, պէն տէրխմ բի, պիր չօղ պաղըթ խէթալարտա
 պուլունուպ, վէ թէնտի խէթալարընը ղէվզ ու սեֆալա-
 րընը չրգարտըգտան սօնրա, օլ սայէտէ դազանմըչ օլ-
 տուղու մուտմուհտան գուրթուլմազ նիլեխթիլլէ, անը
 թէչէֆ իթմէքլէք, վէ մէգըիւր թէտպիր սայէսինտէ, իլէ-
 րուտէ չէքէճէկի էմէք, դահմէթ, վէ մուշքիլթմտէն աղա-
 տէ դալմադըրդ թարիգընը թուլմադըրդ, հէմ միւնաստէ,
 պէթլի պիր թարիգ տէկիլ տիր, վէ հէմտէ մէքուլէր տէ-
 կիլ տիր: Հաֆըզ Ալլան, նէ դատար պիլիլն պիր վահ-
 չիլէք տիր պու, մէկէրչի պիր կէնճ գըղ իշին, թէնտի նա-
 մուտունու բայլիմալ իթտէքտէն, հէր նէվի թահգիլի վէ
 էանալըղը կէօղէ ալտըգտան, վէ պիր քէսիլ նիքրահ մահ-
 սուլու օլմանտն պիր մասուսու, տօղուղ այ տա թէնտի
 րահմիտէ թալըտըգտան սօնրա. . . գալըզալ տա թէչէֆ
 մի իթմէք, խայր, պէօլլէ պիր շէյ ալա ճայիզ օլամազ,
 մէրգուսմէնիս սալը պիր պորճու տախի, մէգըիւր չօնու-
 ղու պէսլէյիպ պիլիլթմէք իտի, կէօղէտիպ գտերթմազ
 իտի, իլէրուտէ պիր առամ սըրալընա կէչպիլտին իշին,
 լաղըմ կէչէն թապիւմ ու թէչպիլէյի վիլմէք, վէ ուլում
 ու ֆիւսունու թահսիլ իթտիլմէք իտի, վէ նիհայէթ,
 թէնտի քէտէրլին մանէնա նամուլու. վէ իթիպալըղ պիր
 տաթմ օլմալընա, վէ ետալտա թէնտի կիպիլ ղէվզ ու սե-
 ֆաւա մէյիպ պիր գըղ օլմաեքալ, իլլա էտիպէ վէ քեա-
 միլէ պիր գըղ օլմալընա չալըչիպը իտի. . . Չիրա, նա-
 սըլ քի հէր քէս պիլիլ վէ հէր քէսին վիճառընը չհատէթ
 իտէր, պունլար պիր վայիտնին մուգատտէս պորճալըն-
 տան տըրլար, իմտի, մէգըիւր ֆէրայիլիլ մուգատտէսէն
 բայլիմալ իտէն, եանի ախլազը համիտէտէն պու եօլտա

պիպէհրէ պուլունան վալիտէլէր, պաղալարա պիր իպ-
 րէթ օլմազ իշին, պիր սուրէթի ճէտիտէտէ օլտուղու հալ-
 տէ, թէնտի ճէգպի սէգալարընը չէքմէլ տիրլէր. . . »

« Պու դաթմն սէօլլէտիլէր մէտէլէնէ, ախլազը հա-
 միտէ նօթթպիլ նաղարտտան պաղըրտըր թաղտիլտէ,
 բէք տօղրուսուլար, — տէրլէր, պիր սուրէթի քէտէրա-
 նէտէ օլտուղու հալտէ սէօլլէեհէրէ, մէրգուսման խալ-
 հաքիլմէր իշինտէ պուլունան պիր գաչ շապգահը ղէնիլն-
 լէր, վէ ետալտա բէք էճի տիգգաթ օլմալարը ճիհէթլէ,
 մէրգուսման հաքիլմէր իշինտէ էն պիւտտէ իլէրուտէ պու-
 լունմադտէ օլան էֆէնտիլէր, — էօլլէ եա, մէրգուս-
 մաչա պիր շէյ գաթմաեքալ, իլլա, թէնտի հուգուգու
 տալիլէսինտէ հաքէ. թէմէ իլլէմիլ տիր, էկէր մէրգուսման
 եէրլինտէ օլմաչ օլա խտիք, պիլիւմ քեաֆիմիլ տախի,
 այնի թարիլի թուլմադ իտէք, ղիրա, մէրգուսմէ ուֆա-
 ճըղ թէֆէհէք դըղ, հէր նէ դատար պիրաղ սօլուն լէհ-
 ճէլ իտէ տէ, բէք չիլին պիր սալը կիւղէլի տիր. . . —
 մէրգուսմ տէլիլտանը, — ժօգճուտուն տէտիլի կիպի, —
 հէմ օալըր կիւղէլին սէվէքտէ իմլլ, վէ հէմտէ էմէք
 կիւղէլին, — վէ պու տա դանուն ու նիլաւա մուղալը
 պիր շէյ տէկիլ տիր: Վէչնասըլ, պու խուսուտա, թիւլ-
 լի դապահաթ մէրգուսմէ սէֆիլ գըղտա ալը, էֆէնտիլմ,
 նիլին թէնտիսին մուհաֆաղա իթմէյիպ տէ ալտանմըչ
 ալը, ալտանմալը իտի, թէնտի նամուսունու հըֆը ու
 վիգպէ իլլէմիլ իտի, նէ տէրսինիլ, էօլլէ տէկիլ մի, Ալ-
 լահան սէվէրսէնիլ, Մէկէրչի վաղթիւտէ թէնտի նամուսու-
 նու թանրեքալ տա մուհաֆաղա իլլէմիլ օլա խտի, պա-
 տէհու, մէգըիւր ճիւլայէթի տէ իլլէմիլտիկէ մէհպուր օ-
 լուր մու իտի. . . պիր. . . տէհչէթլու ճիւլայէթ տիր քի. . .
 թէքմիլ ճէմլիլէթի պէչիլիլէնին մուճպի մահաուպիլ-
 էթի օլա սէգալ ալը. . . էկվէթ, հէր քէսին լըրահ ու
 իթիլէրահընը մուվէտտի օլաճաղընտա չիւրհէ ճայիլ տէգ
 կիլ տիր. . . »

« — Մէրգուման գէնկին շարեաճըւորն վէ եախօտ նուֆուզըեար ու էջի տաղայիդ խաղօ հարիմէրինն տէ, մէզըիւր սէօյլէյիլէրի բէք հազդը տըր :

« — Մէրգում, մէրգումէ գըզը արտատըղ պաշտան չըզարմըշ օլան տէլիզանընըն, նէ դապահաթը վար տըր, գանդիլ գանուն ու նիլամըն ահքեամընճա, ետ տօլըուտան վէ եա տա տօյաեդտան, վէ եա մատտի վէ եա տա մանէվի սուրէթտէ, մէրգումէնին ճինայէթինէ միւշթէրէք սահըլապլէճէք տըր :

« Մէրգում, պաթիթը օլտուղունտան, էօյլէ պիւր կիւղէլ գըզ եազարաեա պիլմիշ, մէրգումէնի գանորըլպէյլէնմիշ, վէ պատէհու պիլտէ չօճուզ հուտըլինի մուճեպ օլմուշտուր նաըլ քի պիլզաթ քինտիսի տէ իզըար իլլէմէքտէ տըր, հալ պու քի, մէյտանտէ, մէրգուման չու հալ ու հարէքէթինէ դարըլ հիշ պիւր նիլամ ու գանուն պուլունմաղա տա տէկիլ տըր, վար մը տըր էօյլէ պիւր գանունմաղա :

« Պէօյլէ խուտապըտա, նէ եօլտա պէեանը էֆըեար խտիպ, վէ նէ եօլտա հիւքմ վիբիլմէքտէ տըր, մէկէրչի անճաղ, վաղթիլլէ ատամըն պիլիքին տէտիկի կիսի,

« — Պէնիմ հօրօղումա տարըլմաղտան իսէ . . . քէն տի թավուղունու դապթ խտիպ սաղլամալըսըն — » տարալը մէսէլինի թէճըրիւր խտէրէք, իզթիքիֆա խտիլմէքտէ տէկիլ մի տըր :

« Պուրսը պէօյլէ, հալ պու քի պունուն տապան տապանա գըտօր օլարաղ, գէվալլը ֆազըրըն պիլի, կէրէք զարուրէթի չէտիտէսինաէն կէրէք համադաթը աղիմէսինաէն նաչի, վէ եախօտ օղումաղ պիլլէտիկի ճիհէթիէ, գալանն ու նիլամաթ քիթապլարընճա մալիմաթը ճիւղիլէսի պիլէ պուլունմաղընտան, վէ եախօտ սալիւր սէպէպէ մէսինի մէճպուր օլարաղ, խըրըղլըզ օլտուղունու պիլտիկի թագտիլտէ, պիւր բաղտիլա բարչաընը սաթըն տըր մը խտի . . . տաթիա պիւր խըրըղլ եաթաղը, վէ եախօտ պիւր խըրըղլըզ մալ սաթըն ալըճօր մադաթըն :

տա թուլթուլարաղ, էկէրչի օլ մալին խըրըղլը իչին, կէկիրմի սէնէ միւտտէթ քիւրէկէ կէճնտէրլմէքլըք ճէզապընըն թէրթիլ օլունմաղը լաղըմ կէլըր իսէ, մէրգում սէֆիլ տաթմ տալի, այնի ճէզաեա հիւքմ օլունմաղտա տըր :

« Պու հիւքմ, զիեատէսյլլէ էմիլ մանթըզա մուվաֆըզ պուլունմաղտա իմիշ :

« Նէօյլէ քի, էկէրչի պիւր խըրըղլըզ մալի սաթըն ալան պուլունմաղ իսէ, խըրըղլըզ իտէն տէ օլամաղ իմիշ :

« Վէ պիսաէն ալէյհ, խըրըղ տա օլմաղ իսէ, խըրըղլըզ մալ սաթըն ալան տա օլամաեաճաղընտա չիւքհէ եօգ տուր :

« Խալը, խալը . . . պու ալէմտէ, նէ պիլինի պիւր ֆէնալըզա թաճըրէ ու թէվիլը իտէն, վէ նէ տէ պիւր ֆէնալըզ պիլզաթ եարան իլլէեհէն հազգընտա, լուծֆ ու մէքսամէթ ճայիլ տէկիլ իմիշ . . . տէկիլ լուծֆ ու մէքսամէթ, իլլա ինսաֆ ու իրիզաթ պիլէ ճայիլ տէկիլ իմիշ . . . էն ուֆաղ պիւր դապահաթ չէրէքի հազգընտա տալի, էն պիւլիւր վէ էն զիեատէ տէհէլթու միւճաղաթ ճայիլ սանըրմալը իմիշ էօյլէ մի, բէք ալէա, հայտէ էօյլէ օլուն . . . լաղըն, օլ պապտէ տալի տիւլիւնէճէք, վէ հիմ տէ բէք աղըր, բէք եիւքսէք, բէք տիւլաղը հալիւտէէէ մուվաթըզ, վէ բէք տէ մէնֆաաթիլը օլարաղ տիւլիւլիւնէճէք պիւր նօզիա վար տըր :

« Ճիւղէ ալէմ, ճէմիլէթ թարաֆընտան դապուլ վէ թաատիգ օլունմաղ օլան գալանինէ պաշ էկիլ իթաաթ իլլէմէլի իմիշ . . . չօգ իլի, հալ պու քի, չունու տալի տիւլիւնիւպ տէրլաաթը իլլէմէլիլը քի, մատտէ չէլլէրտէ, էն քիւլիւք պիւր դապահաթ չէրէքի օլանլար հազգընտա, էն զիեատէ չիտտէթ իզըր պուլունմաղըզ տիւլիւնիւպ դապուլ իլլէմիշ պուլունան մէզըիւր ճէմիլէթ, էօյլէ պիւր հայտէ պուլունմաղտա տըր քի, էն տա տէտիլ վէ էն զիեատէ թէվէքիլի պիւր աաթմին պիլէ խտ :

տառ էտիպ, վէ քէնտի խոտաապրնտա իտպաթմ միւղթէ. ախր օլապիլէճէկի մէրթէպէտէ տիւղիւնմէքտէ օլմատըղըն. տան, հիւ տէկիլ իտէ մանէվի սուրէթտէ, հէր ասամըն մուճիպի զարար ու մէնֆատթը օլաճարը պիր խուսուտա, եանի, պիր կէնճ գըղը ալտատըպ պաշտան չըգարտըղ. տան, վէ պիր տէ էվլատ սահիպէսի դըրտըղտան սօնրա, մէյաանտէ պըրապարաղ պիր թարաֆա չէքիլմէքտէ, վէ քէնտի քէյֆինէ պաղմաղտա օլան էրքէկէ իտէ, մէգըլու հայտէ իլէրու կէլէն ճինայէթէ միւղթիւրէք տիր նաղարըյլա պաղմաանըղ, իլա պիր էյլէնճէ նաղարըյլա պաղմապտա տըր :

« Վէ պիր սատէտիլ ատէմ չըգըպ տա, իյի՛ եա, բէ. տէքսիղ չօճուղ օլմաղ, էկէլէլի մէրդում մէրգումէէի գան. տըրըպ տա, համիլէլիկինի մուճիպ օլմուշ օլմասա խոի, թապիաթիյլէ մէրգում մասում տա, տիւնեառա կէլմէղ իտի . . . տէյի պաղըրմաղըղա իճթիսար իյլէտիկինտէ, պիլիլիսինիլ, մէգըլու ճէմիլէթ, մէրգումա գարչըղ, նէ՛ պաղըրմապտա տըր, « պու սէօյլէտիկին պիր վահչիլիք տիր, պու պիր տիվանէ՛ լաղըրտըր տըր » տէյի պաղըրմապտա տըր :

« Վէ ճէմիլէթին տէ էօյլէ պաղըրմաղըղա հաղըր վար տըր, չիւնրի, խիւլասայի քէլամ, մէրգում օլ հա. քիմէք հուղուրունտա, մէգըլու տիլէրի տէօքմիւշ օլան, վէ մէրգումէ գըղը պաշտան չըգարաբաղ իլէտիկի ճինա. յէթէ սէպէպիլիլէթ վիրմիւ պուլունան ատէմ էկէլէլի պիր տէ տէհչէթուլ մէնգարէլէր կէօրմէքիլէր մէրաղըլըրնտան պիլի օլարապ, միւրատ իտէճէք օլա, մէրգումէ պէա. պաթմ գըղըն գաթլ խոկտիկինի, պիլա ֆիւթուր կիտիպ քէնտի կէօղլէրի իլէ թէմաչա իտէպիլէճէկինտէ չիւրճէ եօգ տուր. էմմա, մէրգումէնին գաթլինէ սէպէպ, մահգա քէնտի մասուճուսու թէլէֆ իթմիւշ օլմասը իմիւշ, վէ էմմա, մէրգում չօճուղուն տա ասըլ բէտէրի քէնտիսի օլաուղու թագաիրտէ, պիլա ինտաֆ ու մէրհամէթ, պըրապըղ պիր

թարաֆա չէքիլմիւշ իմիւշ . . . պուստա իտէ հիւ պիր պէյիւ պուլունմաղտա տէկիլ տիր, չիւնրի, ճէմիլէթին գաղուլ վէ թաստիգ իյլէմիւշ օլաուղու գաթլանին, մէգըլու հայէ միւսայիտ պուլունմաղտա տըր :

« Պաղը հօվարտալարն վէ աչղ պաղլարն ութալըղ. լարը սպէսնտէ, էրքէլէրէր վէրիլմիւշ օլան պու միւստա. տէ վէ պու հիմայէ, մէկէրի պիղ ֆրանսըղարն, հայէա, էակի զէմանտէ թարընաղլարը իւշ նէֆէր չէյլէքեար. լըգտա եւլթա վէ ճիլգընարըղտա պիլէթմա կիւղէլլիք իլահէլէրինէ թալըրմաղտա օլմամըղա, վէ բույի ճիհանտէ քէնգալէր հայէա, էն զիւտտէ զէննէլէրվէր պիր էհալի օլաւ, վէ օ հալտէ պաղը գարմաղտա պուլունմալըղա տէ. լալէթ իթմէզ մի »

ԻԻԶԻԼՆԱԻԻ ՀԻԼՏԻՆ ԽԻԲՈՒՐԻ

Սահիֆէ

Պրիննի ֆասլ . Մէքթուպ	3
Իքիննի ֆասլ . Չուգուր Էօլ	59
Իւլիննի ֆասլ . Գլէմնես տ'Արվիլ	68
Տէօրուիննի ֆասլ . Սէֆիլիք	158
Պէլիննի ֆասլ . Իճրայի Տիքմ	206
Ալթըննի ֆասլ . Բիկուլէթ	241
Կէտիննի ֆասլ . (°) . Թամիլ	280
Սէքիլիննի ֆասլ . Թէվգըֆ	345

(°) Իւլաւ Կէտիննի ֆասլ տախի , մէքթուր ֆասլըն պայլնտա ,
Եանգըշ օլտըաղ , Ալթըննի ՅԱՍԼ տէնիլիւ տիր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0547969

